

Δωρεά Ε. Νεφέα

2 τε

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

026000213055

020
510.9
ΕΓΚ

11 7 9 1

Ο ΑΡΧΙΜΑΝΑΡΤΗΣ
Λιούσιος ὁμύρρος Θεσσαλός
ὁ καὶ Τετροδιέσχαλος, ἔτων 65

ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΩΝ

ΗΤΟΙ

ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Περιέχουσα τὰς ὀνομασίας τριακοσίων ἐξήκοντα τριῶν ἀρ-
ρώσιων Ἑλληνισί, Ἰταλισί καὶ Τουρκισί, τὴν διάγνωσιν τῶν
Παθῶν, τοὺς Χαρακτῆρας, τὰ Λῆττα, τὸν Ὄρκον καὶ τὴν προ-
σάρμοσιν τῶν Ἀφορισμῶν τοῦ Ἱπποκράτους, πρὸς τούτοις
τὴν Θεραπείαν ὄλων αὐτῶν τῶν Παθῶν, τὴν Φυσιολογίαν
καὶ Ἀνατομίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν Ἑλὴν τῆς Ἰατρικῆς, τὴν
Διαιτητικὴν, τὴν Ἰγναίνην, τὴν Χυμικὴν καὶ Βοτανικὴν.

Συνερανεσθεῖσα ἐκ διαφόρων Σοφῶν Ἰα-
τρῶν, καὶ προεξηγηθεῖσα εἰς τὸ ἐν Ἀθή-
ναις πρῶην Ἐπισημονικὸν Σχολεῖον

ΠΑΡΑ ΤΟΥ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΥΡΡΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΤΤΑΛΟΥ

Μέλους τῆς ἐν Ἀθήναις Ἰατρικῆς καὶ Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τῶν Ἑλλή-
νων καὶ Ἰατροῦ τοῦ Βασιλικῆς Τάγματος τοῦ ΣΩΤΗΡΟΣ.

Ἰδὲν τὸ Δεύτερον συμπύκνεται εἰς δύο Τόμους πρὸς ὄφελος τῶν ἀνθρώπων.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ,

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῇ Καπνικαρίᾳ

π 840.

Ὁ μέγα χάριμα βροτοῖς βλαστῶν Ἄσκληπιέ πᾶσιν,
ὄν φλεγυγῆς ἔτικτεν, ἐμῆ φιλόττητι μιγεῖσα,
ἡμερόεσσα Κορωνίς ἐνὶ κραναῇ Ἐπίδαυρον.

Παυσαν. Κορινθιακά.

Ἄσκληπιός, υἱός Ἀπόλλωνος καὶ Κορωνίδος τῆς Φλε-
γύου τῆς Θεσσαλίας, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐπίδαυρον τῆς Ἀρ-
γολίδος πρὸ Χριστοῦ ἔτη 927.

Ἱπποκράτης ΙΖ'. ἀπόγονος καὶ συγγενῆς τοῦ Ἄσκληπιοῦ,
ἐγεννήθη εἰς τὴν νῆσον Κῶ, ἀπέθανεν εἰς Λάρισα τῆς Θεσ-
σαλίας ἐν ἔτει, 374 πρὸ Χριστοῦ.

Τῷ Εὐγενεστάτῳ καὶ φιλοκάλῳ Κυρίῳ Θεοδώρῳ Δεσπο-
ρίδῃ τῷ Θετταλῷ, τῷ ἀξίῳ Φαρμακοποιῷ τῆς
Κωνσταντινουπόλεως τὸ χαίρειν ἀπονέμω.

Τὰ πράγματα λόγων οὐ χρήζει, εἶπέ τις τῶν ἀρχαίων
Σοφῶν, αὐτὰ γάρ ἐστι φαινόμενα. Ὅτι ἡ Ἰατρικὴ εἶναι μί-
α Ἐπιστήμη ἀναγκαιοτάτη καὶ ὠφελιμωτάτη εἰς τὴν ζωὴν
καὶ ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρώπου, οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, ἐπειδὴ καὶ αὐ-
τὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι κατὰ πολλὰ πασίδηλος. Ἄς κοπιᾶσῃ τις
ὅσον δύναται, καὶ ἄς ἐρευνήσῃ ὅσον θέλει, οὐδεμίαν ἄλλην τέ-
χνην, ἢ ἐπιστήμην ἀπὸ τῆν Ἰατρικὴν πλέον χρειαζομένην,
καὶ πλέον ὠφέλιμον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, δέν θέλει
εὔρει δια τοῦτο καὶ ὅλοι οἱ μεγάλοι νόες τοῦ κόσμου Θεῖαν
Ἐπιστήμην τὴν ὀνομάζουσι, καὶ ὄντως Θεία ! Ἐπειδὴ καὶ με-
τὰ Θεὸν οὐδεὶς ἄλλος εἶναι τόσον ἀναγκαῖος εἰς τὴν ζωὴν τοῦ
ἀνθρώπου, ὅσον ὁ ἄριστος καὶ νουνεχῆς ἰατρός, τὸ σκοπούμε-
νον τοῦ ὁποίου θέβαια δέν εἶναι ἄλλο, παρὰ νὰ δίδῃ τὴν ὑ-
γιείαν εἰς τὸν πλησίον του, ἢ ὑποία εἶναι τὸ πλέον πολῦτι-
μον. καὶ γλυκύτερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου. Τοῦτο αὐτὸ
στοχαζόμενος καὶ ὁ θεῖος Ὅμηρος εἶπεν·

« Ἰητρός γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,
« Ἴους τ' ἐκτάμνων, ἐπὶ τ' ἤπια φάρμακα πάσειν. »

Βασιλεῖς τοῦ κόσμου, ἱερεῖς, ἱρῶες καὶ φιλόσοφοι πάνπολλοι
τὴν Ἰατρικὴν ταύτην τέχνην πολλὰ καλὰ ἐγίνωσκον, καὶ εἰς
αὐτὴν μεγάλως ἐκαταγίνοντο, καὶ τοῦτο οὐχὶ δι' ἄλλο, πα-
ρὰ διὰ νὰ φανῶσιν ὠφέλιμοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πάνσοφος καὶ τέλειος ἰατρός τοῦ

κόσμου, ὁ ἐνεργῶν ἐν πᾶσι, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα ὀρθῶς γίνονται, καὶ καλῶς οἰκονομοῦνται, μᾶς ἀφίνει πρὸς ὥρας νὰ παιδεύμεθα ἀπὸ τὰς ἀσθινείας, διὰ νὰ μετανοήσωμεν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας μας, πλὴν μᾶς ἐχάρισε καὶ ἄπειρα μέσα πρὸς ἀποσβῆσιν τῶν τοιούτων δυστυχιῶν μας. Δυστυχεῖς εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι δὲν ζητοῦσι τὴν ὑγίειαν τῶν, ἢ ὅποια εἶναι τὸ πλέον πολύτιμον καὶ γλυκύτερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, δυστυχέστεροι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ἔχοντες αὐτὴν, δὲν ἐξεύρουσιν νὰ τὴν φυλάξωσι.

Ναὶ ἡ Ἱατρικὴ Ἐπιστήμη εἶναι ἡ τιμιωτάτη πασῶν τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, καθὼς τὴν βεβαιοῖ καὶ ὁ γέρον Ἰπποκράτης « Ἱατρικὴ τεχνέων πικρῶν ἐστὶν ἐπιφανεστάτη. » Πλὴν αὕτη δὲν πρέπει νὰ συνίσταται μόνον εἰς ἓν καπέλον, καὶ εἰς πέντε δέκα λέξεις Γαλλικὰς ἢ καὶ Λατινικὰς, ἀλλ' εἰς τὴν μάθησιν καὶ σοφίαν, καὶ εἰς τὸ καλὸν τοῦ πλησίον μας. Μάλιστα αὕτη ἡ ἐπιστήμη, κατὰ τὰς γνώμας τῶν ὀρθῶς φρονούντων, δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἡ προσαρμοσὶς τῆς Φιλοσοφίας: ἦτοι τῶν πολλῶν ἰδεῶν (α), καὶ τῆς θείας βοοθείας, πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητος.

Εἶναι παρατηρημένον ἀπὸ τοὺς Φυσιολόγους, ὅτι πᾶσα μάθησις, καὶ πᾶσα ἐπιστήμη μὲ τὴν συνεχῆ ἀνάγνωσιν αὐξάνει, καὶ μὲ τὴν προσεκτικὴν μελέτην πολλαπλασιάζεται, καὶ ἐξ ἐναντίας μὲ τὴν ἀμέλειαν ὀλιγοστεύει, καὶ μὲ τὴν ἀνοησίαν χάνεται. Διὰ τοῦτο εἶναι τινὲς Ἐμπειρικοὶ λεγόμενοι, καὶ περιεργοὶ ἰατροί, οἱ ὅποιοι προσέχοντες μεγάλως εἰς τὰς πρά-

(α) Τὰ μαθήματα, τὰ ὅποια τυπῶσι τὴν Ἱατρικὴν Ἐπιστήμην, καὶ τοὺς ἀρίστους Ἱατροὺς εἶναι ἡ Πειραματικὴ Φυσικὴ, καὶ ἡ Γενικὴ ἢ φυσικὴ Ἱστορία, ἡ Χημικὴ ἢ Φαρμακευτικὴ, ἡ Ἰλη τῆς Ἱατρικῆς, ἡ Βοτανικὴ, ἡ Παιθολογία, ἡ Φυσιολογία, ἡ Πρακτικὴ Ἱατρικὴ, ἡ Μαθηματικὴ, ἡ Νομικὴ Ἱατρικὴ ἢ Χειρουργία καὶ Κλινικὴ, πρὸ πάντων δὲμος ἡ Διευκρίτις, ἡ κριτικὴ, καὶ ὁ θεῖος φόβος τοῦ Ἱατροῦ.

Ξεις των, πολλάκις θεραπεύουσι πάθη δυσίατα, καὶ μεγάλα ἐν τῷ λαῷ, καθὼς εἶναι οἱ ἐξ Ἰωαννίνων Ἱπποκρατικοὶ ἰατροὶ, οἵτινες κατὰ παράδοσιν πατρικὴν καὶ διὰ τῆς προσεκτικῆς αὐτῶν μελέτης καὶ πείρας θεραπεύουσιν ἐν εὐκολίᾳ τὴν Δι-
θοτομίαν, τὰς ἐντεροκήλας καὶ τοὺς Καταρράκτας τῶν ὀφθαλ-
μῶν, ὡς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν εἶδον πάμπολλοι ἄνθρωποι.

Τῆς ὠφελιμωτάτης ταύτης ἐπιστήμης, τὴν ἀνάγκην προΐ-
δόντες καὶ ἐκεῖνοι οἱ σοφώτατοι ἄνδρες τῶν ἀρχαίων καὶ νέων
αἰώνων, ἄφησαν εἰς τὸν κόσμον διὰ παραδείγματα, διάφορα
συγγράμματα καὶ κανόνας, πρὸς γύμνασιν καὶ ὄφελος τῶν
ἀπογόνων αὐτῶν, ὥστε αὐτοὶ καὶ μακαρίζονται μέχρι τῆς
σήμερον, καθὼς εἶναι ὁ Θεῖος Ἱπποκράτης ὁ Κῶος, ὁ Γα-
ληνός, καὶ ὁ Διοσκουρίδης τῆς Ἀσίας κ. λ. ὁ Ἀβεικένας τῆς
Αἰγύπτου, ὁ Βοεράβιος τῆς Εὐρώπης, ὁ Ἀλέρος, ὁ Λιναῖος,
ὁ Φράγκ, ὁ Κοῦλεν, ὁ Πουκάν, ὁ Βράων, ὁ Ραζόρης, καὶ Τω-
μαζίνης τῆς Πάρμας, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, τὰ βιβλία τῶν ὀ-
ποιῶν εὐρίσκονται καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Μ' ὄλον τοῦτο εἶναι καὶ τινες μεμψίμιροι, φθονεροὶ, καὶ οὐ-
τιδανὰ ἀνθρωπώρια, λέγοντες τί χρειάζονται τόσα βιβλία,
καὶ τόσα συγγράμματα, ἢ τοῦτο ἔπρεπεν οὕτω, καὶ ἐκεῖνο
ἔπρεπεν ἀλλέως, ἢ ἐκεῖνος ἐξεύρει μηδὲν, καὶ αὐτοὶ ἐξεύρου
τὰ πάντα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, γεννήματα τῆς φαντασίας αὐ-
τῶν, καὶ ἀμαθείας. Καὶ βέβαια φαίνεται, ὅτι ἡ σφαῖρα τῶν
ἐσφαλμένων αὐτῶν ἰδεῶν περικλείεται μέσα εἰς τὸν πλατὺν
κύκλον τῆς αὐτῶν ἀμαθείας καὶ ἀνοησίας, ἐπειδὴ, καὶ μὴ εἶ-
δότες τὰς γραφὰς, οὔτε τὰς θείας προσταγὰς, ἀποφασίζου-
σιν οὕτω σφαλερῶς, καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὀξυδερκεῖς φθο-
νεροὶ, οἱ ὅποιοι ὁμοιάζουσι κατὰ πάντα μ' ἐκείνην τὴν ἀχρεί-
αν σκύλαν τῆς παροιμίας, ἢ ὅποια κειμένη οὔσα εἰς τὴν φάτ-
νην τῶν ἀλόγων, οὔτε ἐκείνη τρώγει χόρτον, οὔτε τοὺς ἴπ-

πους αφίνει να τρώγωσι. Παρόμοιοι εύρίσκονται παντού και ιατροί και φαρμακοποιοί (καθώς ό έχ Κανδίας Α. Ζ. ψευδοϊατρός), οϊτινες διά φθόνον έμποδίζουσι τó καλόν φλυαρουντες πάμπολλα.

Εγώ όμως χωρίς να στογάζωμι ταυτα, ή να δίδω ακρόασίν ποτε εις τούς τοιούτους βωμολόχους, αφ' ούήκολούθησα τας πρώτας σπουδάς μου εις την Θετταλίαν, Χίον, και Κυδωνίας, διέβην εις την Εύρώπην, εις την λαμπράν Ακαδημίαν τής Παιίας πόλεως των Ιταλών, όπου μαθών την Ιατρικήν ταύτην τέχνην, και τας λοιπάς μαθήσεις μου, επέστρεψα με τó Δίπλωμά μου ένταυθα εις τας Αθήνας, όπου τότε παραδίδων εις τούς μαθητάς μου, και εξήγών προς τοίς άλλοις και την Πρακτικήν Βοτανικήν, κατά τó Σύστημα του σοφου Διναίου, έσύνθεσα με κόπον πολύν την σύντομον πρακτικήν Ιατρικήν Βίβλον, έπειτα απελθών εις Κωνσταντινούπολιν, έπρόσθεσα τά Τουρκικά όνόματα, τόπον των Παθών, ύσον και των Βοτανών διά του φιλομούσου, φιλοκάλου και φίλου τής καλωσύνης και τής ανθρωπότητος, του άρχιατρού του Σουλτάνου Μουσταφά Πεκτσέτ Εφέντη του Βυζαντίου, και ούτω την παρέστησα εις πολλούς έγκρίτους ιατρούς τής αύτης πόλεως, οί όποιοι μάλιστα και με παρεκίνησαν τότε να την δώσω εις τύπον. Έπειτα δέ προσθέσας και προσαρμόσας άρμοδίως τούς Αφορισμούς του Ιπποκράτους εις έκαστον αυτών των παθών και άλλας τινάς παρατηρήσεις μου, την έδωκα εις τύπον τότε πρώτην φοράν εις δύο Τόμους διά τó όφελος των ανθρώπων εις τó Ναύπλιον· τώρα δέ παρακινούμενος υπό πολλών φιλομούσων μάλιστα, και αλλοδαπών, έπρόσθεσα πολλά περίεργα και ώφέλιμα εις την ύπαρξιν και ζωήν των ανθρώπων και ούτω την δίδω εις τύπον πάλιν εις δύο Τόμους, ως και πρότερον.

Ὁ πρῶτος Τόμος τῆς παρούσης μου Πραγματείας περιέχει εἰς τὸ Πρῶτον Τμήμα τὸν Ὄρκον τοῦ Ἱπποκράτους πρὸς τοὺς ἰατροὺς, ἔπειτα περιέχει τὴν Θεραπευτικὴν, ἥτοι τὴν ἐξήγησιν τριακοσίων ἐξήκοντα τριῶν ἀρρώστων, τὰς ὀνομασίας αὐτῶν Ἑλληνιστὶ, Ἰταλιστὶ, καὶ Τουρμιστὶ, καὶ τὴν ἐτυμολογίαν αὐτῶν, τὴν διάγνωσιν τῶν Παθῶν, τοὺς Χαρακτῆρας, τὰ Συμπτώματα, τὰ Αἷτια, τὴν Πρόγνωσιν, τὴν Διάκρισιν, καὶ τὴν Θεραπείαν αὐτῶν, καὶ τὴν Προσάρμοσιν τῶν Ἀφορισμῶν τοῦ Ἱπποκράτους εἰς ἕκαστον αὐτῶν τῶν Παθῶν.

Εἰς τὸ Δεύτερον Τμήμα περιέχει τοὺς Ἀφορισμοὺς τοῦ Ἱπποκράτους ἐκ τῶν Καιρῶν, καὶ Ἀέρων.

Εἰς τὸ Τρίτον Τμήμα περιέχει τὴν Φυσιολογίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν Ἀρχὴν τῆς Ζωῆς, τὴν Ἰγυίαν, τὴν Ἀσθένειαν, τὴν Ψυχὴν, τὸν Θάνατον, καὶ τὴν Νοσολογίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν Θεωρίαν τοῦ Νέου Συστήματος τῆς Ἰατρικῆς, τὰ Σθένικὰ καὶ ἀσθενικὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου, τὴν Ἐρωταπόκρισιν τοῦ Ἀρρώστου, τὴν Παρατήρησιν τοῦ Σφυγμοῦ, καὶ συνοπτικῶς τὴν ἰδέαν τῶν Κρισίμων Ἡμερῶν τοῦ ἀρρώστου.

Εἰς τὸ τέταρτον τμήμα περιέχει τὴν Ἀνατομίαν ἅπασαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τὸ τέλος αὐτῶν μίαν χάρταν τῆς Ἀνατομίας μὲ ὄλα τὰ σχήματα τῶν μελῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὸ Πέμπτον Τμήμα περιέχει τὴν διαιτητικὴν τῶν ἀρρώστων ἐκ τῶν ἀφορισμῶν τοῦ Ἱπποκράτους καὶ ἄλλων Συγγραφέων.

Ὁ Δεύτερος Τόμος εἰς τὸ ἕκτον Τμήμα περιέχει τὴν Ἰλὴν τῆς Ἰατρικῆς, ἥτοι τὴν κατασκευὴν τετρακοσίων ἰατρικῶν κατασκευῶν, τὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας αὐτῶν, τὴν μετα-

χείρησιν, και την δόσιν αὐτῶν εἰς τὰ ἄνω εἰρημένα πάθη τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὸ Ἑβδομον Τμημα περιέχει μερικὰς ἀνγκαίας κατασκευὰς τῆς προεκδοθείσης μου Φαρμακοποιίας.

Εἰς τὸ Ὀγδοον Τμημα περιέχει τὴν Ὑγιαίνην, ἧτοι τὰς Τονικὰς καὶ Ἀτονικὰς Ὑλας, τὰς Θρεπτικὰς, καὶ Καθαρτικὰς.

Εἰς τὸ Ἐνατον Τμημα περιέχει τὸ Ἀντιδοτάριον τῶν Ὑλῶν κατὰ τοὺς Ἱατροὺς καὶ Φαρμακοποιούς.

Εἰς τὸ Δέκατον Τμημα περιέχει τὴν Οἰκονομικὴν Διαιτητικὴν τῶν ὑγιῶν ἀνθρώπων, δηλ. ὅποια φαγητὰ καὶ ποτὰ εἶναι ὠφέλιμα, καὶ ὅποια βλάπτουν τὸν ἄνθρωπον.

Εἰς τὸ Ἐνδέκατον Τμημα περιέχει τὸ βοτανικὸν Σύστημα τοῦ σοφοῦ Λινναίου, διηρημένον εἰς 24 Κλάσεις, καὶ εἰς τινὰς Τάξεις αὐτῶν. Ἀκολούθως περιέχει τὴν Πρακτικὴν Βοτανικὴν, ἧτοι τὴν ἐξήγησιν ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν ἱατρικῶν Χόρτων τε καὶ Βοτάνων, ὧν προσηρμοσμένων εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων καὶ προλαβόντως τυπομένων καὶ χρωματισμένων εἰς τὰς Ἀθήνας.

Οἱ Συγγραφεῖς, ἐξ ὧν συνερανίσθη τὰς ἐν τῇ παρούτῃ Πραγματεία Ὑλας, εἶναι οἱ ἡμέτεροι σοφοὶ Διδάσκαλοι τῆς ἐν Παυῖα Βασιλικῆς Ἀκαδημίας, δηλ. ὁ τῆς Πρακτικῆς Ἱατρικῆς καὶ Κλινικῆς κύρ. Ράγης, ὁ σοφὸς Ἱατροχυμικὸς Βρομιατέλης, ὁ πρῶτος Χειρουργὸς σχεδὸν τοῦ κόσμου τοῦ νῦν αἰῶνος κύρ. Σκάρπας, ὁ Μπόρδας, καὶ ὁ Ραζόρης, οἱ ἐφευρεταὶ τοῦ Κοντροστιμολοῦ, ἧτοι τῆς Νέας Ἱατρικῆς, καὶ ὁ Βοτανικὸς τῆς Παυῖας κύρ. Νόκας. Πρὸς τούτοις εἶναι καὶ ὁ κύρ. Κουλέν ὁ Ἄγγλος, ὁ Ἀρχίατρος τῆς Πολωνίας κύρ. Ἐρσβάνδ, ὁ ἐν Βιέννῃ τῆς Δουστρίας διδάσκαλος τῆς Ἀνατομίας κύρ. Διβέρης, καὶ ὁ τῆς Καστορίας κύρ. Ἀναστάσιος, μάλιστα δὲ καὶ ὁ σοφὸς πατὴρ τῆς Ἱατρικῆς, ὁ γέρον Ἰπποκράτης, καὶ

ἡ ἐν Ἀθήναις Ἱατρικῇ ἑταιρία τῶν ἐνταῦθα σοφῶν ἱατρῶν καὶ ἄλλοι πολλοί, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, συντομία; χάριν, τὰ παραλείπομεν. Πολλὰ ἐκ τούτων παρετήρησα, καὶ τὰ περισσότερα ἐπρόσθεσα ἐκ τῶν παρατηρήσεών μου καὶ πράξεων· μάλιστα εἰς πὺν καιρὸν τῆς Ἐπαναστάσεως, ὅτε ἦσαν καὶ πολλαὶ ἀσθένειαι καὶ δυστυχίαι τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ οὗτοι οἱ ἄνω εἰρημένοι Συγγραφεῖς συνέγραψαν χωριστὰ καὶ ἐκτεταμένως, μάλιστα δὲ καὶ τινες χωρὶς μέθοδον, διὰ τοῦτο ἐγὼ μὲ κόπον πολὺν καὶ περιέργειαν συνερανίσας τὰ πάντα καλῶς, καὶ συνάξας αὐτὰ εἰς ἓν, τὰ κατέταξα μεθοδικῶς τε, καὶ κατ' Ἀλφάβητον εἰς δύο Τόμους μικροὺς καὶ εὐμετάχειρίστους, καὶ τὰ ἔδωκα εἰς φῶς διὰ τοῦ τύπου τώρα πάλιν δευτέραν φοράν, διὰ τὴν ὠφελείαν τῶν πολλῶν ἡμῶν ἀδελφῶν.

Ἡ Βίβλος αὕτη δὲν εἶναι μὲν μεγάλη, οὔτε ἐκτεταμένη, πλὴν εἶναι ἀναγκαία εἰς κάθε ἱατρὸν καὶ φαρμακοποιὸν, εἰς κάθε οἰκογένειαν, ὁσπῆτιον, καὶ σχεδὸν εἰς κάθε γνωστικὸν ἄνθρωπον, διότι μὲ αὐτὴν, ἐν ᾧ αὐτὸς θέλει ὠφελεῖσθαι τὴν ἑαυτὸν τοῦ πολλὰ καλὰ, θέλει προφθάσειν καὶ ἄλλους φίλους του. Ὅθεν ἐπειδὴ καὶ ἕως τώρα ἄλλη τοιαύτη μεθοδικὴ Πρακτικὴ Ἱατρικὴ Βίβλος δὲν ἐτυπώθη εἰς τὴν γλῶσσάν μας, διὰ τοῦτο εἶμαι εὐελπὶς, ὅτι οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλόκαλοι συνδρομηταὶ θέλουσι τὴν δεχθῆ μὲ εὐμένειαν, καὶ εἰλικρινῶς, ὡς καὶ πρότερον, παραβλέποντες τὰ ἐλλείποντα αὐτῶν διὰ τὸ στενὸν τοῦ καιροῦ, καὶ μάλιστα τῶν ἐξόδων, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸ κατὰ δύναμιν ἔκαμα ταῦτο πρὸς ὄφελος τῶν πλησίον μου. Εὐχομαι δὲ, ὅτι ἄλλος τις Ἕλληνα φιλοτιμηθεὶς, νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς ἄλλα καλλιώτερα πράγματα. Ἐρρώσθε ἐν Κυρίῳ, Ἀνεψιέμου ποθητέ!

Ὁ Ἐκδότης Δ. Πύρρος Ἱατροδιδάσκαλος.

ΠΙΝΑΞ

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Τῶν κατ' Ἀλφάβητον ἐπομένων Ἀρρώστιῶν, τῶν συμβαινουσῶν εἰς ἕκαστον μέλος τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, κατὰ κατὰ τὴν Νοσολογίαν τοῦ σοφοῦ Κουῆν.

I. Τῆς Κεφαλῆς.

Αἱ Ἀποπληξίαι 35 ἕως 43. Ἡ Ἀϋπνία 59. Ἡ Ἐκστασίς 99. Ἡ Ἐπιληψία 117. Ἡ Γαλακτώδης Ἐσχάρα 124. Τὸ Ἐρυσίπελας 121. Ἡ Ζάλη τῆς Κεφαλῆς 125. Ἡ Ἡμικρανία 127. Ὁ Κάρος 162. Ἡ Κασσίδα 163. Ἡ Καταφορά 167. Ἡ Κεφαλαλγία 172. Ἡ Κεφαλαία 173. Ἡ Ληθαργία 207. Ἡ Μανία 212. Ἡ Μέθη τοῦ οἴνου 215. Ἡ Μέθη ἐκ τῆς ἥρας 216. Ἡ παραφροσύνη 246. Ἡ Πολυπνία 278. Αἱ Ἰδατίδες τοῦ Ἐγκεφάλου 322. Ὁ Ἰδροκέφαλος 372. Ἡ Ἰδρομηνηγιοκλήη 329. Ὁ Ἀληθὴς Φρενίτης 344.

II. Τῶν Ὀφθαλμῶν.

Ἡ Ἀδυναμία τῶν Ὀφθαλμῶν 7. Ἡ Ἀγγύλωσις 10. Ἡ Ἀμαύρωσις 25. Οἱ Δακρυρρέοντες Ὀφθαλμοὶ 83. Τὸ Ἐκθῆμα 97. Ἡ Ἐχύμωσις τῶν Ὀφθαλμῶν 98. Ἡ Ἐπιφορά 118. Ὁ Καταρράκτης 166. Ὁ Κνησμὸς τῶν Βλεφάρων 179. Τὸ Λεῖκιμα τῶν Ὀφθαλμῶν 206. Ἡ Ἐπρά Ὀφθαλμία 232. Ἡ Ἰγρὰ 233. Ἡ Χρονικὴ 234. Ἡ Πα-

ραβλεψία 239. Ἡ Παραλυσία τῶν Βλεφάρων 242. Αἱ Πληγαὶ τῶν Ὀφθαλμῶν 261. Αἱ τῶν Βλεφάρων 262. Τὸ Πτερύγιον 287. Τὰ Στίγματα τῶν Ὀμμάτων 307. Ἡ Τριχίασις 318. Τὸ Ἰπώπιον 333. Ἡ Χύμωσις τῶν Ὀφθαλμῶν 358. Ἡ Ψωροφθαλμία 361.

III. Τῶν Ὠτίων.

Ἡ Δυσικοΐα 94. ἡ Κώφωσις 199. τὸ Μουρμούρισμα τῶν Ὠτίων 221. αἱ Παρωτίδες 250. ἡ Ὠταλγία 363.

III. Τῆς Μύτης.

Ἡ Αἰμορραγία τῆς Μύτης 15. ἡ Ἀνοσμία 33. τὸ Κατάρροον 165. αἱ Πληγαὶ τῆς Μύτης 263. ὁ Πταρμισμὸς 286. τὰ Σπυρία τῆς Μύτης 382.

II. Τοῦ Στόματος.

Ἡ Ἀδυναμία τῶν οὐλῶν τοῦ Στόματος 4. ἡ Ἀγευσία 9. ἡ Ἀνορεξία 32. Αἱ Ἄφθαι τῶν Ἐρεφῶν 60. ἡ Ἰπερβολικὴ Δίψα 90. ἡ Ὀδονταλγία 228. ἡ Παρουλις 248. αἱ πληγαὶ τοῦ Στόματος 264. τὸ Σχάσιμον τῶν Χειλέων 312.

III. Τῆς Γλώσσης.

Ἡ Ἀγευσία 9. ὁ Γλωσσίτης 76. ἡ Παραλυσία τῆς Γλώσσης 243.

III. Τοῦ Λαιμοῦ.

Ἡ Ἀφωγία 61. ὁ Βρέγχνος 70. ἡ Βρογχοκίλη 72

ἡ Κυνάγχη 186. ὁ Πόνος τοῦ Λαιμοῦ καὶ τοῦ Σταφυλίτου 279. ἡ Χαμῆλωσις τοῦ Σταφυλίτου 349. τὰ Χελώνια 356.

ΠΙΙΙ. Τοῦ Πνεύμονος.

Ἡ Αἰμόπτυσις 21. τὸ Ἀπόστημα τοῦ Πνεύμονος 44. τὰ Ἀσθματα 47 ἕως 52. αἱ Βήχες 63 ἕως 67. ὁ Βρογχίτης 71. τὸ Ἐμπύημα 103. Ἡ Περιπνευμονία 253. ἡ Πλευρίτις 257. ἡ Πνευμονικὴ Κατάρροσ 272. ἡ Φθίσις τοῦ Πνεύμονος 338.

ΠΙΙΙΙ. Τῆς Καρδίας.

Ἡ Καρδιαλγία 158. τὸ Κτύπημα τῆς Καρδίας 164. ἡ Λειποθυμία 201. οἱ Πολύποδες τῆς Καρδίας 275. ἡ Συγκοπή 311. ὁ Ἰδροκαρδίτης 326.

Δ. Τῶν Αἱματικῶν Ἀγγείων.

Αἱ Ἐσωτερικαὶ Αἱμορραγίαι 13. αἱ Ἐξωτερικαὶ 14. ἡ τῆς Μύτης 15. ἡ τοῦ Στομάχου 16. ἡ τῶν Ἐγγαστρομένων Γυναικῶν 17. Αἱμορροΐδες Ἐσωτερικαὶ 18. ἡ Ἀτακτος Ρεῦσις τῶν Αἱμορροΐδων 55. καὶ ἡ Ἐμποδισμένη Κυκλοφορία τοῦ Αἵματος 104. αἱ Ἐμφράξεις, 105. ἡ πολλὴ Ρεῦσις τῶν Αἱμορροΐδων 276. ὁ Φύστουλας 348.

ΔΙ. Τοῦ Στομάχου.

Ἡ Ἀδυναμία τοῦ Στομάχου 1. ἡ Αἱματέμεισις 12. ἡ Αἱμορραγία τοῦ Στομάχου 16. ἡ Ἀχωνευσία 62. ὁ Γαστρίτης 74. ὁ Ἐμετός 101. ἡ Δυσπεψία 92. ὁ Αὐξίγγας 208. ἡ Γαστρικὴ Θέρμη 135. ὁ Καρκίνος τοῦ Στομάχου 160. Ἡ Καύσις αὐτοῦ 168. ἡ Ναυτίασις 224. ἡ Παρα-

λυσία τοῦ Ἐσωφάγου 244. ἡ Κυνική Πείνα 256. τὸ Φαρμάκειμα 226. ἡ ψωροφθαλμία 362.

ΔΙΙ. Τῶν Ἐντέρων.

Ἡ Ἀδυναμία τῶν Ἐντέρων Ι. οἱ Ἀσκαρίδες 53. αἱ Διάρροιαι 85. 86. 87. 88. ἡ Δυσεντερία 91. ἡ Δυσκοιλιότης 93. οἱ Ἐλμινθες 100. ὁ Ἐντερίτης 112. ἡ Ἐμφραξίς τῶν Ἀδένων τοῦ Μεσεντερίου 110. ἡ Ἡπατική Ρεῦσις 130. ἡ Κοιλιακὴ 180. οἱ Κωλικόπονοι 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. ἡ Δυσεντερία 200. αἱ Πληγαὶ αὐτῶν 270. ὁ Τανισμὸς 314. ἡ Ταινία 315. ἡ Χαμήλωσις τοῦ Ὁρθεντέρου 350.

ΔΙΙΙ. Τοῦ Ἡπατος καὶ Σπληνός.

Ἡ Ἐμφραξίς τοῦ Ἡπατος 106. τοῦ Σπληνός 107. ὁ Ἡπατίτης 129. ἡ Κιτρινάδα 176. ἡ Μελαγχολία 217. ἡ Χολέρα 357. ὁ Σπληνίτης 361.

ΔΙΙΙΙ. Τῆς Οὐροδόχου Κύστεως καὶ τῶν Γεννητικῶν Ὀργάνων τοῦ Ἄνδρος.

Ἡ Αἱματόρροια ΙΙ. ἡ Ἀκράτεια τοῦ Οὔρου 22. ἡ Ἄμμος τῆς Κύστεως, καὶ τῶν Νεφρῶν 27. ὁ Διαβήτης 84. ὁ Κυστίτης 187. ἡ Παραλυσία τῆς Κύστεως 245. ἡ Πέτρα τῆς Κύστεως 255. αἱ Πληγαὶ αὐτῆς 267.

ΔΙV. Τοῦ Ἀνδρικοῦ Αἰδοίου.

Ἡ Αἱματόρροια ΙΙ. ἡ Ἀκράτεια τοῦ Οὔρου 22. ἡ Αναφροδισία 29. ὁ Αὐνανισμὸς 58. οἱ Γαλλικοὶ Βουβῶνες 69. αἱ Γονόρροιαι 78, 79, 80, 81. ὁ Διαβήτης 84. ἡ

Δυσουρία 56. ὁ Ἐνυπνιασμός 113. ἡ Ἰσκουρία 154. τὸ
Καύσιμον τῆς Οὐρήθρας 169. ἡ Φίμωσις, καὶ ἡ Παράφι-
μωσις 247. ὁ Πριακισμός 286. ἡ Στραγγουρία 310.

ΔΠΙ. Τῶν Ὀρχεων.

Ὁ Ἐπιδίδυμος 115. Ὁ Ὀρχίτης 230. Ὁ Γαλλικός 231.
Ἡ Ὑδροκῆλη 328.

ΔΠΙΙ. Τῆς Μήτρας τῶν Γυναικῶν.

Αἱ Αἰμορραγίαι τῶν ἐγκύων Γυναικῶν 17. Ἡ Ἀμηνόρ-
ροια 26. Ἡ Ἀπόβασις τῶν γυναικῶν 34. Ἡ Ἄργητα τῶν
Καταμηνίων 45. ἡ Γέννα τῶν γυναικῶν 95. ἡ Ἐμφραξις
τῆς Μήτρας 168. τὰ Ἐπιλόχεια τῶν γυναικῶν 116. ἡ Λευ-
κόρροια 204. ἡ Μηνορραγία τῆς Μήτρας 219. Ὁ Μητρί-
της 220. ἡ Νυμφομανία 722. ὁ Σκίρρος τῆς Μήτρας 298.
ἡ Στείρωσις 309. ἡ Ὑδροπικία τῶν Ὠοθηκῶν τῆς Μήτρας
323. ἡ Ὑδρομήτρα 330. ὁ Ὑστερισμός 334. ἡ Χαμῆλωσις
τῆς Μήτρας 352.

ΔΠΙΙΙ. Τῆς Ἐπιφανείας τοῦ Σώματος.

Οἱ Ἄλφοι 24. ἡ Ἀνασάρκα 28. οἱ Ἄνθρακες 31. ἡ
Ἀτροφία 56. αἱ Γάγγραιναι 73. τὰ Δαγκάματα καὶ Κεν-
τήματα τῶν Ζωῶν 82. τὰ Ἐξανθήματα 114. αἱ Θέρ-
μαι σχεδὸν ἅπασαι 131 ἕως 151. Οἱ Ὑδρῶτες 152. αἱ
Καχοχυμῖαι 156. αἱ Καχεξίαι 171. τὰ Κτυπήματα καὶ
Ἐκχυμώσεις 185. αἱ Λευκοφλεγματῖαι 205. ὁ Μαρασμός
213. ἡ Μασταλία 214. τὰ Μυρμήκια 223. τὸ Οἶδημα
τοῦ Δέρματος 229. τὰ Πάθη αὐτοῦ 335. ἡ Πελλάγρα 252.
τὰ Πρήσματα τῶν Βυζίων 282. τῆς Κάτω Κοιλίας 283.

τῶν Χοιράδων 284. οἱ Σκίρροι αὐτῶν 296. ὁ Σπασμὸς 298. τὰ Ἑπατικά Στίγματα 304. τὰ τοῦ Δέρματος 303. τὸ Σχάσιμον, καὶ ἡ Τράχυνσις τοῦ Δέρματος 313. αἱ Ἵδροπικίαι 324. ἡ Νευρική Φθίσις 365. ἡ Φθειρίσις 340. αἱ Ἐξωτερικαὶ φλογώσεις 344. τὸ Χείμετλον 354. ἡ Χλώρωσις 356. ἡ Ψώρα 360. καὶ 361.

ΔΠΙΠΙ. Τῶν Μελῶν: δηλ. Χειρῶν καὶ Ποδῶν.

Ἡ Ἀδυναμία τῶν Ὄστέων 5. τῶν Μελῶν 6. ἡ Γονάγρα 77. ὁ Καρκίνος τῶν Ποδῶν 161. ἡ Καταληψία 164. ὁ Κλονισμὸς τῶν Μελῶν 177. τὰ Κρατημένα Μέλη 183. ἡ Παραλυσία τῶν Χειρῶν καὶ Ποδῶν 241. αἱ διάφοροι Πληγαὶ 270. ἡ Ποδάγρα 273. ἡ Νευρική 274. ἡ Σκελοτύρβη 293. οἱ Τύλοι 320.

ΔΔ. Τῶν Ἄρθρων.

Ὁ Ἀρθρίτης 46. ἡ Γονάγρα 77. ἡ Ἴσχλασις 155. τὰ Πάθη τῶν Δεσμῶν 236. ὁ Ραχίτης 288. ὁ Ρευματισμὸς 289. ἡ Χειράγρα 355.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Προγνωστικοὶ Ἀφορισμοὶ τοῦ Ἱπποκράτους.

Ἐκ τῶν Καιρῶν καὶ Ἀέρων ἀπὸ 5. 365 ἕως 183.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Φυσιολογία τοῦ Ἀνθρώπου §.	Αἷτια τῶν Παθῶν 395.
584 καὶ 385.	Ἄδηλος Διαπνοή 396.
Ζωή 386.	Ἴδρως τοῦ Σώματος 397.
Ἰγυιὰ 387.	Ἐρωταπόκρισις τοῦ Ἀρρώστου.
Ἀσθένειαι 388.	καὶ Ἰατροῦ 393.
Ψυχὴ 389.	Σφυγμὸς 402.
Πάθη Ψυχῆς 390.	Φλεβοτομίαι 404.
Θάνατος 391.	Καθαρτικὰ 409.
Κλείς τοῦ Νέου Συστήματος,	Κρίσεις Ἀρρώστων 424.
ἤτοι Νοσολογία 392.	

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἀνατομία τοῦ Ἀνθρώπου §.	Στόμαχος 452.
425.	Ἔντερα 453.
Ὄστεολογία 428.	Μεσεντέριον 454.
Κόκκαλα τοῦ Κρανίου 429.	Περιτόναιον 455.
Ῥαχοκόκκαλον 433.	Πνεύμων 456.
Κόκκαλον Θώρακος 434.	Καρδία 458.
Ἱερὸν Ὄστον 436.	Ἡπαρ 459.
Κόκκαλα τῶν Χειρῶν 437.	Σπλῆν 460.
Κόκκαλα τῶν Ποδῶν 442.	Νεφρὰ 461.
Μυολογία 444.	Οὐροδόχος Κύστις 462.
Ἀγγειολογία 445.	Γεννητικὰ Ὀργανα τοῦ Ἀν-
Λυμφατικὰ Ἀγγεῖα 448.	δρὸς 463.
Ἀδενολογία 449.	Μήτρα τῶν Γυναικῶν 464.
Νευρολογία 450.	Ὄφθαλμοὶ 465.
Σπλαγγολογία 451.	Χάρτα τῆς Ἀνατομίας.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Διαιτητικὴ 166.

ΟΡΚΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

Πρὸς τοὺς Ἴατρούς.

Ὀμνύω τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Ἴατρόν, καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν, καὶ τὴν Ἰγυίαν, καὶ τὴν Πανάκειαν, καὶ ὅλους τοὺς Θεοὺς καὶ Θεάς, ἐπόπτας αὐτοὺς, καὶ μάρτυρας ποιούμενος, ὅτι θέλω τελειώσῃ, τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ κρίσιν τὴν ἐμὴν, τοῦτόν μου τὸν Ὄρκον, καὶ ταύτην τὴν συγγραφὴν μου. Πρῶτον μὲν, ὅτι θέλω μετρήσῃ ἴσα μὲ τοὺς γονεῖς μου ἐκεῖνον, ὅστις μὲ ἐδίδαξε ταύτην τὴν τέχνην, κοινωνὸν αὐτὸν ποιῶν τῆς ζωῆς μου καὶ σύντροφον, καὶ χρημάτων, ἐὰν ἔχη χρεῖαν, μετάδοσιν, ὧν ἔχω ποιῶν πρὸς αὐτόν. Δεύτερον δὲ μετὰ τοῦτο, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἀπογόνους θέλω νομίζῃ καθὼς τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς ἄρρενας, καὶ θέλω τοὺς διδάξῃ τὴν τέχνην ταύτην, ἐὰν ἔχωσι χρεῖαν, χωρὶς πληρωμῆν, καὶ χωρὶς γράμμα συμφωνητικόν. Τρίτον δὲ, τὰ παραγέλυματα, καὶ ἀκροαματικὰ μαθήματα, καὶ τὴν λοιπὴν ὅλην μάθησιν θέλω μεταδώσῃ εἰς τοὺς ἐμοὺς υἱοὺς, καὶ εἰς ἐκείνους τοῦ ἐμοῦ διδασκάλου, καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς μαθητάς, οἱ ὅποιοι ὑπεγράφησαν ὀνομαστί, καὶ ὠρκίσθησαν κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἰατρικῆς, καὶ εἰς ἄλλον οὐδένα. Καὶ θέλω μεταχειρισθῆ τὰς πρὸς τὴν ὑγίαν διαίτας, κατὰ τὴν ἐμὴν δύναμιν καὶ κρίσιν πρὸς ὠφέλειαν τῶν πασχόντων. Τὰ δὲ πρὸς βλάβην καὶ ἀδικίαν αὐτῶν θέλω ἐμποδίσῃ. Δὲν θέλω δώσῃ εἰς οὐδένα, ὅστις ἤθελε μὲ ζητήσῃ, φάρμακον θανατηφόρον, ἀλλ' οὔτε θέλω γένειν σύμβολος τοιαύτης πράξεως ὀλεθρίας εἰς ἄλλους. Παρομοίως δὲ οὔτε εἰς γυναῖκας θέλω δώσῃ φθοροποιὸν ἱατρικόν, διὰ τὸ

(ΤΟΜ. Α.)

❧ (Β') ❧

ἀποβρίψῃ τὸ ἔμερνον, ἀλλὰ μὲ καθαρότητα καὶ ὁσιότητα θέλω διατηρήσειν τὴν ζωὴν μου, καὶ πολιτείαν, καὶ τὴν τέχνην μου. Πρὸς δὲ τούτοις δὲν θέλω σχίσαι οὔτε ἀνθρώπους ἔχοντας πέτραν εἰς τὴν κύστιν, ἀλλὰ θέλω παραχωρήσειν ταύτην τὴν πράξιν εἰς τοὺς χειρουργούς. Εἰς ὅσας δὲ οἰκίας ἤθελον ἐμβαίνειν, θέλω ἐμβαίνειν πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀρρώστων, ἀπεχόμενος ἀπὸ κάθε ἄλλης ἀδικίης καὶ φθορᾶν, καὶ ἀπὸ ἀφροδίσις ἔργα, εἴτε γυναικεῖα σώματα γινόμενα, καὶ εἰς ἄρρυνα, τύσον τῶν ἐλευθέρων, ὅσον καὶ τῶν δούλων. Ἐκεῖνα δὲ, ἅτινα εἰς τὴν ἰατροίαν, ἢ ἤθελον ἰδεῖ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ ἤθελον ἀκούσῃ ἀπ' ἄλλους, ἢ καὶ χωρὶς ἰατροίαν βιαζόμενος ὑπὸ τινῶν ἀνθρώπων, πράγματα τὰ ὅποια δὲν πρέπει νὰ λέγονται ἔξω, θέλω τὰ σκεπάσειν μὲ τὴν σιωπὴν, ἀνέκφραστα καὶ μυστικὰ νομίζων τὰ τοιαῦτα. Τοῦτον λοιπὸν τὸν Ὀρκὸν μου, ἂν ἤθελον τὸν διατηρῆ ἀπαράβατον, εἴθε νὰ γένη δυνατὸν εἰς ἐμέ, καὶ τὴν ζωὴν μου νὰ χαρῶ, καὶ τὴν τέχνην μου, δόξαν ἔχων καὶ εὐκλειαν ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν αἰετοτε χρόνον. Εἰ δὲ καὶ εἴθελον γίνομαι παραβάτης, καὶ ἐπίορκος, τὰ ἐναντία τούτων.

Παράφρασις Μπαλάνου Διδασκάλου Ἰωαννίνων.

Ἐπίγραμμα Ἡρωελεγεῖον.

Χρυσῆ μοι Βίβλος, πόθεν εἰς φάος ἤλυθας; ὅστις
 Ἔστιν ὁ σὸς γενέτης; Οὔνομα τί καλή;
 Τίπτε μὲ ταῦτα, ξεῖνε, ἐρεῖνεις, ἠδὲ μεταλλάς;
 Πᾶσαν ἀκεστορίην ξυνάγαγοῦσα τέχνην,
 Εἶμι πρὸ φῶς μερόπεσι· πατὴρ δέ με γείνατο Πύρρος,
 Ὀν τέκε Θετταλίη, κλεῖος ἀπαυρόμεναι,
 Μουσάων Διονύσιος Ἐγκολπήϊον Ἰατρῶν,
 Νούσων ἐργαλέων ἄκκος ἐὼν καλέσας.

Δεῖγμα ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ φιλίας
 Γεώργιος Παπαῖ Κωνσταντίνου Μακεδόν.

Ἔτερον Ἰαμβικόν, Σταγῶν Παῖσιου Ἀρχιερέως.

Θεσσαλίας χθῶν ἔσχεν ἴδμονας πάλαι,
 Ἀσκληπιόν τ' Ἰάσωνα καὶ Κινέα,
 Οἳ περ ἀκεστορίης ἤραντο κλέος
 Μαθήσεώς τε γὰρ καὶ σοφίας κόσμου.
 Νυνὶ δ' ὁ αἰὼν ἤγειν ἐκ ταύτης σοφόν,
 Ἀκέστορα Διονύσιον τὸν Πύρρον,
 ὅς, οἷα τις μέλισσα συλλέξας μέλι.
 Πολυμαθίας καὶ ποῶν τὰς δυνάμεις.
 Ἰδττ' ὡς ὀλκὰς τε νῦν φέρων ὑπέρολβος.
 Δέλτοιν καλῶς τε παρέθηκε τοῖνδ' ἀμφοῖν.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΑΤΡΙΚΗ.

Λέγει ὁ Γέρων Ἰπποκράτης, ὅτι ὁ ἰατρός, ὅταν ἐμβαίη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρρώστου, νὰ μὴν ἐπιβουλεύεται αὐτὸν, μήτε εἰς τὴν τιμὴν του, μήτε εἰς τὴν ζωὴν του, μήτε εἰς τὴν περιουσίαν του, ἀλλὰ νὰ ἐμβαίη ὡς ἓνας πνευματικὸς πατὴρ καὶ ἀγαθοποιὸς ἀδελφός, διὰ νὰ βεβαιώσῃ εἰς τὸν δυστυχῆ πάσχοντα τὴν υἰγιάν του, καὶ νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ὅσον δύναται, διὰ τὴν ἀσθενείαν του. Εἶναι μερικοὶ ἰατροὶ φιλοκερδεῖς καὶ πλεονέκται, οἱ ὅποιοι διὰ νὰ κερδίσωσι πλεῖστον, τρομάζουσι τὸν πάσχοντα περισσότερο· τοιοῦτοι εὐρίσκονται παντοῦ, μάλιστα καὶ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ Βιωτικὴν, οἱ ὅποιοι μόλις εἶδον τὸ Πανεπιστήμιον διὰ πέντε, ἢ ἕξ μῆνας, καὶ ἀμέσως ἐκηρύχθησαν ἐξοχώτατοι ἰατροὶ, καὶ διὰ νὰ συστήσωσι τὸν ἑαυτὸν τους εἰς τοὺς ἀμαθεῖς καὶ μωροὺς, κατηγοροῦσι τοὺς ἀληθεῖς σοφοὺς ἰατροὺς τῆς Εὐρώπης, οἵτινες μ' ὄλον ὅτι εἶναι σοφοὶ ἄνδρες, ἐκτελοῦσι τὴν τέχνην των φιλανθρώπως. Ταῦτα ἔλεπον καὶ ἐγὼ ἐξανατύπωσα τὴν παρούσαν μου Ἰατρικὴν Βίβλον, μὲ τὴν ὁποίαν ἐμπορεῖ ἕκαστος νουνεχῆς πάσχων νὰ ὀδηγηθῆ εἰς τὴν υἰγιάν του χωρὶς νὰ προστρέξῃ εἰς τοὺς τοιούτους ἀνοήτους ἀγύρτας ἰατροὺς καὶ κουρεῖς, οἱ ὅποιοι τρέχοντες εἰς τὰ χωρία ὡς ἀγαλίνωτοι ἵπποι, φαντάζονται εἰς τὴν αὐτῶν ἀμάθειαν. Μ' ὄλον τοῦτο πᾶς ἀσθενὴς διὰ νὰ ἰατρευθῆ ταχύτερον, πρέπει νὰ ἐξομολογηθῆ εἰς τὸν πνευματικὸν του πατέρα, διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τὰς ἀντιπαθείας, καὶ οὕτω μὲ ὀλίγον ἰατρικὸν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ταχέως γίνεται καλά.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Η Τ Ο Ι,

Ἱατρικὴ θεραπευτικὴ, περιέχουσα συνοπτικῶς τὰς ὀνομασίας τριακοσίων ἐξήκοιτα ἐξ ἀρρώστων: Ἑλληνιστὶ, 366 Ἰταλιστὶ καὶ Τουρκιστὶ, τὴν Διάγνωσιν, τοὺς Χαρακτῆρας, τὰ Αἷτια, τὴν Πρόγνωσιν, καὶ τὴν προσάρμοσιν τῶν Ἀφορισμῶν τοῦ Ἱπποκράτους, πρὸς τούτοις καὶ τὴν θεραπείαν ὄλων αὐτῶν τῶν Παθῶν, κατὰ τοὺς ἐπομένους αὐτῶν παραγράφους, συνεργησθεῖσα μεθ' ὅσης ἐπιμελείας ἐκ τῶν παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων σοφῶν ἱατρῶν Κοῦλλεν, Ῥάγην, Ῥαζόρην καὶ Ἐρσβαρνδ, ἀρχιατροῦ τοῦ βασιλέως τῆς Προυσίας, καὶ ἐκ τοῦ σοφοῦ γέροντος Ἱπποκράτους, ἐν οἷς προσετέθησαν καὶ μερικὰ νεώτερα καὶ περίεργα ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις σοφῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν, συντεθεῖσά τε μεθοδικῶς καὶ κατ' Ἀλφάβητον πρὸς μεγαλύτεραν εὐκολίαν καὶ ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπιδιορθωθείσα καλῶς κατὰ τὸ νέον Σύστημα τῆς Πανίας

ΠΑΡΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΥΡΡΟΥ

ΤΟΥ

ΘΕΤΤΑΛΟΥ

ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ.

« Οὐδὲν τῆς ὀγείας
« γλυκύτερον. »

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ,

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῇ Καπνικαρχίᾳ

1840.

ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΙΣ.

ΣΥΣΤΗΜΑ.

Διὰ νὰ καταλάβῃ καλῶς ὁ περίεργος ἀναγνώστης τὸ Σύστημα τῆς Πρακτικῆς ταύτης Ἰατρικῆς, πρέπει νὰ τὴν ἀναγινώσκῃ συνεχῶς καὶ μὲ προσοχὴν, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τέλους, διότι ἡ συνεχὴς μελέτη κάμνει τὸν ἄνθρωπον ἐγκρατῆ πολλῶν καὶ ὠφελίμων γνώσεων, ἔπειτα αὐτὸς πρέπει νὰ ἐξεύρῃ, ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ πάθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἔμποροῦν νὰ εἶναι ἢ Σθενικὰ, ἢ Ἀσθενικὰ, Ὁξέα, ἢ Χρονικὰ Ἰατὰ, ἢ ἀνίατα, ἢ καὶ Θανατηφόρα· διότι αὐτὰ πολλάκις ἀπὸ μίαν ἡμέραν ἕως εἰς τὴν ἄλλην ἔμποροῦν νὰ ἀλλάζουσι διάθεσιν. Τὰ αἷτια τὰ μανθάνει ἀπὸ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ πάσχοντος· τὴν Πρόγνωσιν προβλέπει ἀπὸ τὴν πράξιν του, τὴν δὲ Θεραπείαν προλαμβάνει μὲ τὴν προσάρμοσιν τῆς ὀρθῆς κρίσεως καὶ τῶν ἐπομένων Ἰατρικῶν Ἰλῶν, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς παρούσης πραγματείας ἀπὸ παράγραφον §. 467 ἕως §. 1203, ὅπου εὐρίσκεται ἡ τελεία αὐτῶν κατασκευὴ, ἡ δύναμις, ἡ μεταχειρίσις καὶ ἡ δόσις αὐτῶν εἰς τοὺς ἀρρώστους.

ΠΑΘΗ ΣΘΕΝΙΚΑ.

Λέγονται Πάθη Σθενικῆς Διαθέσεως ἐκεῖνα, τὰ ὅποια, ἐν ᾧ τις πάσχει καὶ νοσεῖ, ἔχει ἀκόμη τὰς δυνάμεις του πολὺ, ἢ ὀλίγον, ἀναλόγως μὲ τὴν ἡλικίαν του. Τὰ Σθενικὰ

ταῦτα πάθη, τὰ ὅποια προέρχονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ πολυφαγίαν καὶ πολυποσίαν, κρυώματα, καὶ ὑπερβολικὰς τρυφὰς καὶ τροφὰς, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν ῥῶσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἐδιωρίσθησαν νὰ τὰ ἰατρεύωμεν μὲ τὰ Ἀδυναμωτικὰ ἰατρικὰ: ὀλιγοστεύοντες δηλ. μὲ κίνεν μέσον τὰς δυνάμεις τοῦ πάσχοντος, ἐκκενόνοντές του, ἢ ὀλιγοστεύοντές του τὴν μάζαν τοῦ διεφθαρμένου αἵματος, τὸ ὅποῖον βέβαια γίνεται ἀπὸ τὸν ἀχώνευτον καὶ βρωμερὸν χυλὸν, τὸν εὐρισκόμενον εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ πάσχοντος, ἕως οὔ νὰ καταβάλλωμεν τὴν ἀγριότητα τοῦ πάθους, ἢ ἕως οὔ ἡ φύσις νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἀναλάβῃ. Λέγει καὶ ὁ σοφὸς Ἱπποκράτης περὶ τούτου, ὅτι « αἱ μεγάλαι ὑγεῖαι εἶναι σφαλταὶ εἰς τὸν ἀγωνιστὴν ἀνθρώ-
 « πον, μάλιστα ὅποταν φθάνωσιν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν,
 « ἐπειδὴ καὶ δὲν μένουσι ποτὲ ἐκεῖ· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ
 « διαλύσῃ τις ταχέως τὴν εὐεξίαν ταύτην διὰ νὰ λάβῃ πάλιν
 « τὸ σῶμα ἀρχὴν ἀναθρέψεως. » Ἀφορισμὸς Γ'. Τὰ πάθη ταῦτα ἐπειδὴ καὶ πολλάκις δὲν προφθάνονται μὲ τὰ αἵματα, ἢ καθαρτικὰ, διὰ τοῦτο προσαρμόζομεν ἀμέσως καὶ τὰ ἀδυναμωτικὰ ἰατρικὰ, τὰ διωρισμένα εἰς αὐτὰ τὰ πάθη.

Π Α Θ Η Α Σ Θ Ε Ν Ι Κ Α .

Πάθη Ἀσθενικῆς Διαθέσεως λέγονται ἐκεῖνα, ἐν ᾧ τις πάσχει, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀδυναμίαν καὶ ἀτονίαν τοῦ σώματος. Τὰ ἀσθενικὰ ταῦτα πάθη προέρχονται ἀπὸ πείνην, δίψαν, ἀπὸ ὑπερβολικοὺς κόπους, θλίψεις, στενοχωρίας καὶ πάθη τῆς ψυχῆς (α). Τὰ πάθη ταῦτα ἐδιωρίσθησαν νὰ τὰ θεραπεύωμεν μὲ τὰ δυνα-

(α) Ὅρα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς εἰς παράγραφον 390.

μωτικά και τονικά ιατρικά, τὰ ὅποια εἶναι ὄλαι αἱ εὐώδεις ὕλαι, αἱ ὀρεπτικαὶ καὶ τονικαί, ἡ ἀνάπυσις τοῦ σώματος καὶ ἡ ἡσυχία τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ νοῦς. Ἀλλοίμονον εἰς τοὺς τοιούτους πάσχοντας, ἂν τοὺς ἐκβάλλωσιν αἶμα! καθὼς τὸ λέγει καὶ ὁ γέρον Ἰπποκράτης, ὅτι « εἰς τὰ ἔσχατα νοσήματα: ἤγουν εἰς τὰ Ἀσθενικὰ Πάθη, ἡ ἀκριβεστάτη Θεραπεία εἶναι ἡ ἐντελεσάτη.» Ἀφορισμ. 5'. Ἰώρα εἰς γνωσικὸς καὶ περίεργος ἄνθρωπος γνωρίσας τὰ πάθη ταῦτα ὅποιας διαθέσεως εἶναι, καὶ τὰ ιατρικὰ ὅποιαν δύναμιν ἔχουσιν, ἐμπορεῖ ἐπιτηδείως νὰ θεραπεύῃ, ἢ νὰ προλάβῃ τὴν κακὴν ἐκβασιν τοῦ πέθους του, χωρὶς νὰ προστρέξῃ εἰς τὰς γυναῖκας, ἢ εἰς τοὺς διόλου ἀμαθεῖς ἰατρούς.

* Σημείωσις. Ὅλη ἡ μέθοδος τῆς παρούσης Πρακτικῆς Ἰατρικῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ γνωρίσῃ ὁ ἔμπειρος καὶ νοῦνεχθῆς ἰατρός τοῦ πάσχοντος τὴν Σθενικὴν, ἢ Ἀσθενικὴν διάθεσιν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀσθενείας, ὅ ἐστι τὴν στενοχωρίαν τῆς καρδίας, ἢτοι τὸν συνεχῆ, ἢ ἀτάραχον παλμὸν αὐτῆς, συγκρίνων αὐτὸν μὲ ἐν ὠρολόγιον τοῦ κόλπου. Πρὸ πάντων ὁμῶς ὁ πάσχων πρέπει πρῶτον νὰ κορῆξῃ τὸν πνευματικὸν του πτερά νὰ ἐξομολογηθῇ διὰ νὰ τοῦ ἰατρεύσῃ τὴν ψυχὴν, καὶ ἔπειτα τὸν ἰατρὸν διὰ νὰ τοῦ ἰατρεύσῃ τὸ σῶμα ταχύτερον. Ἄξιον ἀπορίας εἶναι πῶς μερικὰ γυναικάρια καὶ κκογραΐδια δὲν θέλουν νὰ ἐξομολογήσῃ τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν καὶ νὰ τοὺς μεταλαμβάνωσι τὰ ἄχραντα μυστήρια τοῦ Θεοῦ, φοβούμεναι μήπως ἀποθάνωσιν οἱ πάσχοντες· ἡ θεία χάρις δὲν θανατώνει, ἀλλὰ θεραπεύει τὸν ἀσθενῆ· λοιπὸν αὕτη εἶναι ἀρεσις Καλβινικὴ καὶ φανερὰ ἀντίθεος.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΡΑΚΤΣΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΠΑΘΗ ΤΡΙΑΚΟΣΙΑ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ἙΞ.

§. I. { Ἀδυναμία τοῦ στομάχου, Ἑλληνιστί.
Δεπολέτσα δέλο σόμακο, Ἰταλιστί.
Μετινοῦν ζαϊφλουού, Τουρκιστί.

Δ Ι Α Γ Ν Ω Σ Ι Σ.

Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα, ὄντα σπλάγχνα κατὰ πολλὰ τρυφερά, ὡς θέλομεν εἰπεῖν εἰς τὴν ἀνατομίαν, πολλάκις ἀσθενοῦσι καὶ ἀδυνατίζουσι· γνωρίζεται ἡ ἀδυναμία τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, ὅταν τις τρώγῃ πολὺ ἢ ὀλίγον, καὶ δὲν ἐμπορῇ νὰ χωνεύσῃ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ, μάλιστα δὲ ἐνίοτε αἰσθάνεται καὶ ὀλίγον θάρος ἢ πόνον ἐκεῖ μετὰ τὸ φαγητὸν, ἢ καὶ ὀλίγην ἀηδίαν, πολλάκις δὲ καὶ ἔμετόν.

Χ Α Ρ Α Κ Τ Η Ρ Ε Σ.

Τὸ πάθος τοῦτο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι ἀσθενικῆς διαθέσεως, εἶναι ἀκόμη ὀξὺ καὶ χρονικὸν (α), μερικὸν καὶ γενικὸν, ἰατὸν καὶ δυσίατον.

Α Ι Τ Ι Α.

Τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα προξενοῦσι τὴν ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, εἶναι αἱ διάφοροι, γενικαὶ καὶ δειναὶ ἀσθένειαι: ὁ γαστρίτης, ὁ ἐντερίτης, ἡ αἰμορραγία τοῦ στο-

(α). Ὄξυ ἐννοεῖται εἰς ἕλιγας ἡμέρας, καὶ χρονικὸν εἰς πολλὰς ἡμέρας, καὶ μῆνας.

μάχου, αἱ ἐσωχάδες αὐτοῦ, ἡ χαύνωσις τοῦ σώματος καὶ τῶν ἐντέρων καὶ τῶν νεύρων, ἡ περιττὴ χολή, καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτῆς, ἡ διάρροια καὶ ἡ λυεντερία, ὁ σκίρρος τοῦ στομάχου καὶ τοῦ παγκρέατος, ἡ ἔμφοραξις τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνός· πρὸς τούτοις τὸ γράψιμον, τὸ βράψιμον, καὶ ἡ συνεχὴς μελέτη καὶ μάλιστα ἡ σύγχυσις καὶ ἡ λύπη.

Π Ρ Ο Γ Ν Ω Σ Ι Σ.

Ἡ ἀδυναμία τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, ὅταν δὲν προφθασθῆ, ἢ κακῶς θεραπευθῆ, ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ τὴν γενικὴν ἀδυναμίαν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ ὅλου τοῦ σώματος, τὸν πονοκέφαλον, τὴν ἀνορεξίαν, τὴν χαύνωσιν καὶ τὴν ἀτροφίαν τῶν μελῶν, τὴν διάρροϊαν, τὴν ρθίσιν, καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου.

Θ Ε Ρ Α Π Ε Ι Α.

Θεραπεύεται ἡ ἀδυναμία τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων μὲ τὴν παῦσιν καὶ ἀποχὴν τῶν αἰτιῶν αὐτῶν, καὶ μὲ τὴν δίαιταν, πρὸς τούτοις δὲ ὤφελει εἰς αὐτὰ τὰ σπλάγγνα τὸ ἀλεξπηθρίον (α) 468, ἢ τὸ στομαχικόν 469, καὶ τὸ τῶν σπλάγγνων 470, ἢ τὸ γλύκυσμα 547, τὸ ἐμπλαστρον 595, τὸ κόχλασμα 658, τὸ δυναμωτικὸν μίγμα 703, καὶ 704, τὸ νερόν τῆς κανέλλας 724, καὶ τὸ τῆς Οὐγγαρίας 735, ὁ οἶνος 742, καὶ ὁ καλλιβέατος 727, τὸ πνεῦμα 763, ἡ στομαχικὴ σκόνη 794, καὶ ἡ 820, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ 842, καὶ τὸ 844, ὁ κερφός

(α). Ὁρα τοὺς παραγράφους αὐτοὺς εἰς τὸν δεύτερον τόμον, ἔπου εὐρίσκονται ἔλαι αἱ κατασκευαί.

1121, ἡ ἐλαιοζάκχαρις 903, τὸ πνεῦμα τῆς ἀψιθίας 909, τοῦ ρεοβαρβάρου 914, ὁ ἰδύοσμος 1110, καὶ ὅλα τὰ εὐώδη καὶ ἀερῶδη ἔλαια, (*) τὸ βυζικάντε, καὶ ἡ δίαιτα τῶν φαγητῶν.

§. 2. { Ἀδυναμία τοῦ στήθους, Ἑλληνιστί.
 Δεπολέτσα δελ πέττο, Ἴταλιστί.
 Κεουκσουνοῦν ζαϊφλουοῦ, Τουρκιστί.

Ἀδυνατεῖ τὸ στήθος τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ γράψιμον, ῥάψιμον, κρυώματα, βῆχα δεινόν, αἰμόπτυσιν καὶ ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς.

Διὰ τὴν ἰατρεύσῃ τις τοῦτο, ἐπιθέτει ἐκεῖ τὸ στομαχικὸν ἐμπλαστρον 595, ἢ κἀνὲν ξηρὸν, ἢ ἀνοικτὸν βυζικάντε 608, καὶ τὸ δουλεύει διὰ τινὰ καιρὸν, ἔσωθεν παίρνει τὴν κίναν 1125, ἐὰν δὲν ἔχη βῆχα, καὶ τὰ μαλακτικά, ἢ τὸ ἀλείφει μὲ εὐώδη ἔλαια 1157, ἢ μὲ τὴν ἀλειφήν 480.

§. 3. { Ἀδυναμία τῶν νεύρων, Ἑλλην.
 Δεπολέτσα δέοι νέρβοι, Ἴταλ.
 Σινιρλεροῦν ζαϊφλουοῦ, Τουρκ.

Τὸ νευρικὸν σύστημα ἀδυνατεῖ καὶ ἀπὸ τὰ δεινὰ πάθη τοῦ σώματος, καὶ ἀπὸ τὰ δύστηνα τῆς ψυχῆς· οἱ πάσχοντες μὲ δυσκολίαν κινουῦνται εἰς τὰς πράξεις. Ἡ ἀδυναμία

(*) Σημείωσις. Τὰ ἰατρικὰ ταῦτα δὲν δίδονται ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν εἰς τοὺς ἀρρώστους, ἀλλ' ἂν ὁ ἀρρώστος ἔχη ἀκόμη τὰς δυνάμεις του πολὺ, ἢ ὀλίγον, παίρνει ἀδυναμωτικά ἰατρικὰ, ἢ καθαρτικά· ἂν ὅμως ἔχη ἀδυναμίαν μεγάλην, τότε αὐτὸς πρέπει νὰ πάρῃ τὰ δυναμωτικά, καθὼς περὶ τούτων ἐρμηνεύομεν ἀκολούθως εἰς τὴν φυσιολογίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅρα Τμῆμα Τέταρτον, §. 394.

αὕτη θεραπεύεται μετὸ δυναμωτικὸν μίγμα 703, ἢ μετὸν καφφέ 1121, ἢ μετὴν κίναν 1125, μετὴν βανίλιαν 1082, βαλεριάναν 1193, ἔλαιον τοῦ κίκκεως 576, μετὸ γλύκυσμα τὸ δυναμωτικὸν 547, μετὸ βάλαμον τοῦ Πιροῦ 1155, μετὴν σερπεντάριαν 1076, μετὴν ἀλειφήν 899, καὶ πνεῦμα τοῦ ἠλέκτρου 915, μετὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ καὶ μετὰς καλὰς τροφὰς καὶ μετὰ λουτρά τῆς θαλάσσης καὶ ἀρωματικὰ 695.

§. 4. { Ἀδυναμία τῆς στόματος, Ἑλλην.
 Δεπολέτσα δέλα μπίκα, Ἰταλ.
 Δις ἐτλεροῦν ζαϊφλουού, Τουρκ.

Ἡ ἀδυναμία τῶν οὐλῶν τοῦ στόματος προέρχεται ἀπὸ σκωρπουτικὴν κακοχυμίαν, ἀχωνουσίαν τοῦ στομάχου, καὶ Γαλλικὰ πάθη.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ ἡ λιλέσφακος 1197, ἡ μύρρα, τὸν πολύγωνον, ἡ κίνα 1125, καὶ τὸ σιναπόπνευμα 765, τὸ ἀλεξήριον τοῦ Ἀλέρου 898· μάλιστα δὲν πρέπει νὰ τρώγῃ σκληρὰς τροφὰς καὶ τραχέας.

§. 5. { Ἀδυναμία τῶν ὀστέων, Ἑλλην.
 Δεπολέτσα δέλα δσσα, Ἰταλ.
 Κεμικλεροῦν ζαϊφλουού, Τουρκ.

Ὅταν τις αἰσθάνεται τὰ κόκαλά του ἀδύνατα, πρέπει νὰ παίρῃ ἐσωτερικῶς τὰ ρινίσματα τοῦ σιδιροῦ 789, ἢ τὸ πνεῦμα τῆς μύρρας 913, ἢ τὸ γουάικον 1159, ἢ τὴν λαβάνδαν 1157, ἢ τὸ ἐρυθρόδανον 1107, καὶ τὸ ἐπιπροκέρατον 777· ἄς ἠλεκτρισθῇ, καὶ ἄς ἀλείφεται καὶ μετὰ εὐώδη ἔλαια 574. κτλ.

- §. 6. { Ἀδυναμία τῶν μελῶν, Ἑλλην.
 Δεπολέτσα δέοι μέμπροι, Ἰταλ.
 Γεμιγνοῦν ζαϊφλουοῦ, Τουρκ.

Πολλάκις ὁ ἄνθρωπος κατὰ διαφόρους καιροὺς κυριεύεται ἀπὸ μίαν μεγάλην, ἢ μικρὰν ἀδυναμίαν τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, ὥστε δυσκόλως τὰ κινεῖ, καὶ χωρὶς ὕρεξιν αὕτη προέρχεται ἀπὸ τοὺς ὑπερβολικοὺς κόπους, ἀπὸ πείναν καὶ δίψαν, ἀπὸ δεινὰς ἀσθενείας καὶ πάθη τῆς ψυχῆς· λέγει καὶ ὁ γέρον Ἰπποκράτης, « ὅτι, ὅταν τις μετὰ τὴν ἀσθένειαν τρώγη καὶ πίνη, καὶ δὲν δυναμόνη, φανερόναι, ὅτι μεταχειρίζεται περισσοτέραν τροφήν. » Ἄφορ. λδ'.

Εἰς τὴν ἀδυναμίαν ταύτην ὠφελεῖ τὸ πολυαρωματικὸν πνεῦμα 907, τὸ πνεῦμα τῆς μύρρας 913, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, ὁ ἠδύοσμος, 1105, ἡ κάμφορα 1114, ὁ καφές 1121, ἡ κηκνίδα 1128, ἡ κίνα 1125, τὸ λάδανον 1140, τὰ μοσχοκάρυα 1153, τὸ ὄπιον 1151, τὰ ξηρὰ τριψίματα καὶ ὁ ἠλεκτρισμός.

- §. 7. { Ἀδυναμία τῶν ὀφθαλμῶν, Ἑλλην.
 Δεμπολέτσα δέοι ὄκοι, Ἰταλ.
 Γκιοζλεροῦν ζαϊφλουοῦ, Τουρ.

Ὅταν τις ἔχη τὴν δρασίν του ἀδύνατον, πρέπει νὰ ἐρέχη τοὺς ὀφθαλμοὺς του συνεχῶς μὲ τὸ προφυλακτικὸν νερὸν τῆς ὕρασεως 732, ἢ μὲ τὸ νερὸν τοῦ μαλάθρου 1148, καὶ τῶν πεντανεύρων (α).

- §. 8. { Ἀδυναμία τῶν βρεφῶν, Ἑλλην.
 Δεπολέτσα δέοι νεοννάτοι, Ἰταλ.

Μερικὰ νεογνά βρέφη μύλις βλέπουσι τὴν ἡμέραν, καὶ

(α) Πολλάκις τὰ ἀρμόδια ἑμματοῦσάλια ὠφίλησαν τὴν ὕρασιν!

ἀμέσως κυριεύονται ἀπὸ μίαν μεγαλωτάτην ἀδυναμίαν τοῦ σώματος, καὶ τόσον, ὥστε νομίζει τις, ὅτι εἶναι ἀποθαμμένα.

Ὁφελούσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἀδυναμίαν τὰ γενικὰ τριψίματα: ἀπλᾶ, ἢ μὲ ὀλίγον οἶνον γλιαρόν, ἢ μὲ τὸ εὐῶδες νερόν. Βάνεται ὀλίγος οἶνος εἰς τὸ στόμα των, μυρίζονται καὶ χάνενα δυναμωτικὸν πνεῦμα· αὐτὰ ἀμέσως ἀλατίζονται, διὰ τὰ δυναμώσουν. Πολλάκις τυλιττώμενα μὲ ἐπίπλοον προβάτων (σκέπην) ὠφελούνται.

§. 9.	{	Ἀγευσία, Πέρτιτα δὲλ σαπόρε, Ἀγούζ τὰτ σουζλουτῆ,	Ἑλλην. Ἴταλ. Τουρκ.
-------	---	---	---------------------------

Πολλάκις χάνεται ἡ γεῦσις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δὲν καταλαμβάνει ὁ πάσχων μήτε γλυκύτητα, μήτε πικρότητα, καὶ τοῦτο συμβαίνει ὕστερον ἀπὸ τὰς μεγάλας ἀσθενείας, ἢ χολᾶς πολλᾶς. Αὐτὴ θεραπεύεται ὅταν πλύνη, ὁ πάσχων τὸ σῶμα του μὲ τὸ πνεῦμα τῆς λιλεσφάκου 1097, ἢ τῆς λαβάνδας 1157, ἢνωμένα μὲ λευκὸν οἶνον, μὲ ζωμὸν τῶν ῥαφανίδων, καὶ μασσῶν ῥίζας τοῦ πυρέτρου χόρτου, ἢ κύππεριν· ἢλεκτρίζεται ὁ πάσχων καὶ ἐνίστε.

§. 10.	{	Ἀγγίλωσις (κριθαράκι), Ἀγγίλωσι, Ἀρπατζιζ,	Ἑλλην. Ἴταλ. Τουρκ.
--------	---	--	---------------------------

Ἀγγίλωσις καὶ αἰγίλωψ λέγεται ἐν σπυρίον μικρόν, καὶ ἄωρον, φυόμενον περὶ τὴν γωνίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἢ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος.

Εἰς αὐτὸ ὠφελεῖ ἡ ζάχαρις, καὶ τὸ ἀκόνιτον ναπέλλον 1061. Τοῦτο ταχέως διαλύεται ἕως 6 ἡμέρας.

§. II. { Αιματόρροια, Ἑλλην.
 Αιματουρία, Ἰταλ.
 Κανλοῦ ἰσεμέ, Τουρκ.

Λέγεται αιματόρροια, ὅταν τις κατουρῆ αἷμα. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν χαύνωσιν τῶν νευρῶν καὶ διαλυμένον αἷμα, ἀπὸ ἄμμον καὶ πέτραν, καὶ ἀπὸ τὰς αἰμορροΐδας τῆς φύσκας. Τὰ ἐπόμενα τῆς Αἰμορροΐδας ἀπὸ τὴν χαύνωσιν τῶν νεφρῶν εἶναι ἡ φθίσις· τὰ τῆς φύσκας εἶναι ἡ δυσουρία· καὶ τὰ τοῦ αὐλοῦ εἶναι ἡ παῦσις τοῦ οὔρου, καὶ ἡ φλόγωσις τῆς φύσκας. Λέγει καὶ ὁ σεβαστὸς Ἰπποκράτης, ὅτι « Ὅσοι
 « κατουροῦσιν αἷμα, ἢ ἔμπυον, φανερόνουν, ὅτι ἔχουσι πλη-
 « γὴν εἰς τὰ νεφρὰ, ἢ εἰς τὴν κύστιν. Ἐφορ. ρυϊς'. καὶ ὅσοι
 « κατουροῦσι πᾶχέα οὔρη καὶ πητυρώδεις ὕλας, ἔχουσι τὴν
 « κύστιν αὐτῶν ψωριασμένην. Ἐφορ. ΙϠδ. Καὶ πάλιν ὅστις
 « κατουρεῖ θρόμβους αἵματος, ἔχει καὶ πόνους καὶ στραγγου-
 « ρίαν εἰς τὸ ὑπογάστριον καὶ περιναῖον, φανερόναι, ὅτι τὰ
 « περὶ τὴν κύστιν αὐτοῦ μέρη εἰσὶν ἀσθενημένα. Ἐφορ. σά.
 « Καὶ ὅσοι κατουροῦσιν αἷμα αἰφνηδίως, δηλοῖ, ὅτι κάμμια
 « φλέψ μικρὰ τῶν νεφρῶν αὐτῶν εἶναι κομμένη. » Ἐφο-
 ρισμ. ΙϠϠ.

Θεραπεύεται ἡ Αἰματόρροια, ὡς καὶ αἱ Ἀιμορραγίαι μὲ τὴν φλεβοτομίαν, μὲ τὸ στυπτικὸν νερὸν 726, μὲ τὸ ἐκ-
 χύλισμα 588, μὲ τὸ κόχλασμα 1134, μὲ τὴν τυσάνην 850,
 καὶ μὲ τὴν ἀραβικὴν 852, μὲ τὴν διγιτάλε 1091, μὲ τὸ
 λαύδανον ῥευστὸν 692, καὶ μὲ τὸ ῥευστὸν ἀνώδυνον 918,
 καὶ μὲ τὸ χαμαῖδριον 1188. μὲ τὸ ἀλεξητήριον τοῦ Ἀλέ-
 ρου 898.

§. I2. { Αἱματέμεσις, Ἑλλην.
 Αἱματέμεσι, Ἰταλ.
 Κὰν κουσμάσῃ, Τουρκ.

Ἡ αἱματέμεσις γνωρίζεται ἀπὸ τὸ ἐμμένον αἷμα, τὸ

ὁποῖον εἶναι ὄλον μελανόν· ἀπὸ τὸν ἀφιδρῶνα τοῦ πάσχον-
τος ἐξέρχεται ἐν αἷμα παρόμοιον μὲ τὴν πίσσαν, βρώμερόν
καὶ διεφθαρμένον, ἐκ τοῦ ὁποῖου σχηματίζεται ἡ μέλαινα
ἀσθένεια τοῦ Ἱπποκράτους. Λέγει αὐτὸς ὁ σοφὸς γέρον, ὅτι
• Τὸ ἐκ τοῦ στόματος ἐξερχόμενον αἷμα εἶναι κακόν. Ἐφορ.
• ρμς'. Καὶ ὅτι, ἀνίσως ἡ Αἱματέμεσις γίνεται χωρὶς πυρε-
• τὸν, εἶναι καλόν, εἰδὲ μὲ πυρετὸν, εἶναι κακόν· ὅθεν πρέπει
• εἰς τοὺς πάσχοντας τὰ ψυχραντικὰ ἰατρικὰ, καὶ στυπτικὰ
• βότανα. » Ἐφορ. τογ'.

Αὕτη θεραπύεται μὲ τὴν φλεβοτομίαν καὶ μὲ τὰ ψυχρὰ
ἰατρικὰ, μὲ τὴν διγιτάλη 1091, μὲ τὴν κηκνίδα 1128, μὲ
πάχος καὶ μὲ χιόνα, μὲ τὴν ρετάνιαν, μὲ τὸ ἀλεξητήριον
τοῦ Ἀλέρου 898, καὶ μὲ τὴν δλίταν.

§. 13.	{	Αἱμορραγίαι ἐπιτερικαί,	Ἑλλήν.
		Αἱμορραγίαι ἐντέροι	Ἰταλ.
		Μπασούρ κανή,	Τουρκ.

Λέγονται αἱμορραγίαι αἱ συνεχεῖς ρεύσεις καὶ τρέξιμον
τοῦ αἵματος ἀπὸ κανὲν μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.
Αὗται προέρχονται ἀπὸ τὸ τρύπημα, καὶ κόψιμον τῶν φλε-
βῶν, καὶ ἀρτηριῶν τοῦ πνεύμονος, τοῦ στομάχου, τῆς μή-
τρας, καὶ τῶν αἱμορροϊκῶν ἀγγείων.

Διαιροῦνται αἱ Αἱμορραγίαι εἰς Σθενικὰς καὶ Ἀσθενικὰς,
εἰς Ὄξειας καὶ Χρονικὰς, εἰς Περιοδικὰς καὶ Τακτικὰς, εἰς
Ἐσωτερικὰς καὶ Ἐξωτερικὰς, εἰς Γενικὰς καὶ Μερικὰς. Ἀπὸ
τὰς συνεχεῖς Αἱμορραγίας συμβαίνουσιν αἱ λειποθυμίαι, οἱ
σπασμοὶ, αἱ καχεξίαι, ὁ μαρασμὸς, ἡ ὑδροπικία καὶ αἱ με-
γάλαι ἀδυναμίαι τοῦ σώματος. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι,
• Βίς τὰς μεγάλας αἱμορραγίας, ἐὰν συνέβῃ σπασμὸς, ἢ λύ-

« ξιγγας, είναι κακόν σημεῖον. Ἄφορ. σή. Καὶ ὅτι ἀνίσως
 « χυθῆ αἷμα πολὺ εἰς τὴν κοιλίαν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ μετα-
 « βληθῆ εἰς ἔμπυον. » Ἄφορ. σις'.

Εἰς τὰς Ἐσωτερικὰς Αἰμορραγίας ὁ πάσχων παίρνει τὴν
 τισσάναν ἀπὸ σύμφυτον 860, ἢ τὴν ἀπὸ τὸ κριθῶρι, τὸ συ-
 πτικὸν μίγμα 717, τὸ νερόν τοῦ ψιμμουθίου, τὴν σκόνην τῆς
 ἰππεκακουάνας 821, τὴν ρετάνιαν, τοὺς τροχίσκους τοῦ Ἐλ-
 βετίου 875, τὸ αἱματοξύλον 1061, τὴν κίναν 1125, τὸ
 ὄξυον ἀλεξητήριον 898, τὸ ἀσβεστόνερον 901, τὸ πνεῦμα
 τῆς μύρρας 913, τὴν κηκνίδαν 1128, τὴν διγιτάλε 1091,
 καὶ τὰ ἐμετικά, θάνει καὶ τὸ κλυστήριον 677.

§. 14. { Αἰμορραγίαὶ Ἐξωτερικαί, Ἕλλην.
 Αἰμορραγίαὶ ἐστέρναι, Ἴταλ.
 Ῥαάφ, Τουρκ.

Αἱ ἐξωτερικαὶ Αἰμορραγίαὶ θεραπεύονται μὲ τὴν σκόνην
 τοῦ λυκοποδίου, ἢ μὲ τὴν ἴσκαν, καὶ ξύσμα τῶν εἰργασμέ-
 νων δερμάτων: ξηρὰ, ἢ βρεγμένα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου,
 ἠνωμένον μὲ λειμονόζωμον, ἐπάνωθεν ἐπιτιθεμένα, ἢ μὲ τὴν
 σκόνην 815, μὲ τὸ λαύδανον ρευστὸν 692, μὲ τὸ θάλασ-
 μον τοῦ Περοῦ, καὶ μὲ τὸ δυνατὸν θλίψιμον καὶ πλάκωμα.
 Λέγει καὶ ὁ γέρον Ἰπποκράτης, ὅτι « βρεχόμενα τὰ πέριξ
 « μέρη μὲ ψυχρὸν νερόν, παύει ἡ Ἐξωτερικὴ Αἰμορραγία. »

§. 15. { Αἰμορραγία τῆς μύτης, Ἕλλην.
 Αἰμορραγίαὶ δὲλ νάζο, Ἴταλ.
 Πουρνονοῦν κὰν ἀκμησί, Τουρκ.

Ἡ Αἰμορραγία αὕτη λέγεται καὶ ἐπίσταξις, ἐπειδὴ στάζει
 ἀπὸ τὴν μύτην τοῦ ἀνθρώπου, τόσον αἷμα, ὥστε μὲ δυσκο-
 λίαν ἐμπορεῖ νὰ παύσῃ.

Αὕτη προέρχεται ὑστερον ἀπὸ πονοκέφαλον, ἀπὸ ξενώσεις καὶ κωδώνισμα τῶν ὠτίων, ἀπὸ ἐμφράξεις τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνός· ἡ αἰμορραγία αὕτη συμβαίνει εἰς τοὺς νέους καὶ πληθωρικούς· ἐξ αὐτῆς συμβαίνουν αἱ μεγάλαι ἀδυναμῖαι, ἡ θέρμη, οἱ σπασμοί, τὸ κτύπημα τῆς καρδίας, ἡ αἰμόπτυσις, αἱ αἰμορροΐδες, καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν ρευματισμῶν. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « εἰς τὴν γυναῖκα, τῆς ὁποίας λείπουν τὰ καταμήνιά της, ἐὰν τῆς ἔλθῃ αἰμορραγία τῆς μύτης, εἶναι καλόν. » Ἄφορ. σλζ'.

Θεραπεύεται ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν φλεβοτομίαν καὶ ἐπιθέματα εἰς τὸ μέτωπον μὲ ψυχρὸν νερόν, καὶ δεξὸς εἰς τὴν μύτην του, πρέπει νὰ ρουφᾷ ὁ πάσχων ζωμὸν τοῦ λειμονίου μὲ δυνατὸν πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἢ τὸ θέτει μὲ ὀλίγον βαμβάκι, ρουφᾷ ἀκόμη καὶ τὸ ροδόξυδον 790, τὴν σκόνην τῆς βετανίας, ἐσωτερικῶς παίρνει τοὺς τροχίσκους τοῦ Ἐλβετίου 875, καὶ τὸ ἀλεξιτήριον 898.

§. 16.	{	Αἰμορραγία τοῦ στομάχου,	Ἑλλην.
		Αἰμορραγία δέλο στόμακο,	Ἰταλ.
		Μητιδέν κὰν κελμέκ,	Τουρκ.

Ἡ αἰμορραγία τοῦ στομάχου γνωρίζεται ἀπὸ τὸ ἐξερχόμενον αἷμα, τὸ ὁποῖον εἶναι μελαγχρινόν· εἰς τοῦτο ὁ πάσχων δοκιμάζει λειποθυμίαν, καὶ κρυφὸν πόνον εἰς τὸν στόμαχόν του. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι, « εἰς τὴν αἰμορραγίαν, ἀνίσως συνέβῃ σπασμὸς καὶ παραφροσύνη, εἶναι κακὸν σημεῖον. » Ἄφορ. τμέ.

Τὰ αἷτια τῆς αἰμορραγίας ταύτης εἶναι ἡ φλόγωσις τοῦ στομάχου, αἱ αἰμορροΐδες, ἡ κατάχρησις τοῦ καφφέ, καὶ τὸ συνεχὲς σκύψιμον.

Θεραπεύεται αὕτη μέ τὰ ἴδια ἰατρικὰ τῶν λοιπῶν αἰμορραγιῶν; μέ τὸ ψυχρὸν νερὸν, καὶ πάγος, μέ τὴν φλεβοτομίαν, καὶ ἀλεξητήριον 898.

§. 17. { Αἰμορραγία τῶν ἐγγαστρῶν. γυναικ. Ἑλλην.
Αἰμορραγία δέλαι δόλαι γράβιδοι, Ἰταλ.
Γκεπελερδὲν κὰν λελμὲκ, Τουρκ.

Πολλάκις συμβαίνει, ὅτι ἡ γυνὴ ἐν ᾧ εἶναι ἔγκυος, ῥέει ἐκ τῆς μήτρας αὐτῆς αἷμα πολὺ, ἢ καὶ νερὸν, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν μητέρα θλάπτει, καὶ τὸ ἔμβρυον ἀδυνατεῖ, καὶ τὸ ἐκβάλλει ἔξω διὰ τὴν προφθασθῆ ἢ πάσχουσα, πρέπει νὰ πίνῃ τὴν τυσσάναν τοῦ ρυζίου 853, τὴν δροσιστικὴν σκόνην, τὸν ἀνώδυνον χυλὸν 896, τὸ στυπτικὸν μίγμα 717, τοὺς τροχίσκους τοῦ Ἑλβετίου 875, νὰ φλεβοτομηθῆται καὶ ἀπὸ τὸν βραχίονα. Δέγει ὁμως ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « ἡ ἔγκυος γυνὴ « ἐὰν φλεβοτομηθῆ, ἀποβάλλεται τὸ ἔμβρυον, ὅσον καὶ ἂν « ἤθελεν εἶναι μεγαλύτερον. Ἄφορ. σλέ. Ἀπὸ τὸν πόδα ὅμως.

§. 18. { Αἰμορροΐδες ἐσωτερικαί, Ἑλλην.
Αἰμορροΐδες ἰντέρναι, Ἰταλ.
Μπασούρ, Τουρκ.

Αἱ ἐσωτερικαὶ αἰμορροΐδες, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐσωχάδες λέγονται, εἶναι μερικαὶ φλέβες γεμάται αἵματος· αὗται εἰς ἓνα περιοδικὸν καιρὸν ἀνοίγονται, καὶ χύνουσι τὸ αἷμα πρὸς τὰ ἔξω, καθὼς τὰ καταμήνια τῶν γυναικῶν· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ φλέβες τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν τοῦ πάσχοντος φαίνονται γεμάται ἀπὸ μελανὸν καὶ πηκτὸν αἷμα· αὗται προέρχονται ἀπὸ τὴν πληθώραν τοῦ αἵματος καὶ πήκτωσιν αὐτοῦ· ἀπὸ τὴν ὑποχονδρίαν, καὶ ἄλλας κακοχυμίας τοῦ σώματος· αἱ

αίμορροίδες διαιρούνται εἰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς, εἰς σθενικὰς καὶ ἀσθενικὰς, εἰς περιοδικὰς καὶ συμπτωματικὰς, εἰς ὑγιεινὰς καὶ ἀνιάτους, εἰς ὀξείας καὶ χρονικὰς, εἰς ξηρὰς καὶ αἰμορροούσας.

Αἱ αἰμορροίδες αὗται, ἧτοι αἱ ἐσωχάδες, αἱ ὁποῖαι κοινῶς Ζωχάδες λέγονται, εἶναι ἴσως ἐρεσυπέλαι, τὸ ὁποῖον πληγώνει διὰ τὰ ἔντερα, τὸν στόμαχον, τὸν λαιμὸν, ἕως εἰς τὸν ἀφειδρῶνα, καὶ ὅταν τρέχη αἷμα, εἶναι καλόν, ὅπου ταν ὁμοῦ εἶναι τυφλαί, τότε προξενούσι κοψίματα, πόνους, ἀέρα, ἀνορεξίαν, καὶ ταραχὴν ὅλου τοῦ σώματος, ὥστε αὐτὰ μὲ δυσκολίαν θεραπεύονται.

Εἰς τὰς ἐσωτερικὰς αἰμορροαΐδας ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι περὶ τὸν ἀφειδρῶνα, τὸ κόχλασμα τῶν ξύλων 659, οἱ τροχίσκοι τοῦ Πρέρα 872, τὸ τυρόγαλον μὲ θυμαρίνθι 886, ἡ ἀλοή 1069, τὸ καρδαμορέα 1164, καὶ τὸ θεϊκὸν ὄξυ (α), τὰ θερμὰ λουτρά

§. 19.

{	Αἰμορροίδες ἐξωτερικαί,	Ἑλλην.
	Αἰμορροΐδαι ἰστέρναι,	Ἰταλ.
	Μιζγεασήλ,	Τουρκ.

Ἐξωτερικαὶ λέγονται αἱ αἰμορροΐδες αὗται, ἐπειδὴ καὶ σχηματίζονται, ἐξωθεν περὶ τὸν ἀφειδρῶνα καὶ σφιγκτήρα αὐτοῦ, ἐξοχαὶ καὶ κρήσματα τινὰ μικρὰ. Αὗται προέρχονται ἀπὸ τὴν κακοχυμίαν τοῦ αἵματος, καὶ μελαγχολίαν, καὶ ἀπὸ τὰ γαλλικὰ πάθη, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν κακὴν δίαιταν καὶ κυβέρνησιν δύνανται νὰ προξενήσωσι τὴν Αἰμορροαΐαν, καὶ τὸν φύσολαν εἰς τὸν ἀφειδρῶνα. Αὗται εἶναι δύο εἰδῶν: αἰμορροούσαι καὶ ξηραὶ λεγόμεναι, μεγάλαι καὶ μικραὶ. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης ὅτι, Ὁ ἀνίσως ἰατρευθῶσιν ὅλαι αἱ χρονικαὶ

(α) Οἱ περισσότεροι ἰθαμανοὶ σχεδὸν ἔχουσιν Αἰμορροΐδας.

« αιμοροΐδες, και δὲν ἤθελε μείνει οὔτε μία, εἶναι κίνδυνος, « μήπως και συμβῆ ὑδροπικία, ἢ φθίσις. » Ἄφορ. σπή. Ὅθεν διὰ τὴν θεραπείαν τις αὐτὰς τακτικῶς, φλεβοτομεῖ τὸν πάσχοντα, τοῦ προσαρμύζει τὰς ἐθέλλας και τὸ κατάπλασμα 632, και 633, και τὸ ἔμβολον 592, τοῦ δίδει τὸ κολλύριον 683, και βαλσαμικὸν 686, τοῦ δίδει τὴν δροσι-στικὴν σκόνην 793, και ἀπὸ ἄνθη τρυγίας 804, τὸ τυρό-γαλον 886, τὴν διγιτάλε 1091, τὴν τάτουλαν 1184, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 576, τὴν δίαιταν και ἡσυγίαν, τὸ βού-τυρον τοῦ κακάου 1112, και ἂν ἔξωθεν σχηματίζονται πληγαί, ἀλείφονται μὲ τὴν ποριάδα λευκὴν 772, και ἀλει-φὴν τῶν ῥόδων 481, και τὸ ὄπιον 1151, και τὸ βάλαμον τοῦ κοπαΐβα 1032, πλῆρει και τὰ θερμὰ λουτρά.

§. 20. { Αἰμορροΐδες, Ἑλλήν.
 Αἰμορροΐδαι πιάγκαι, Ἰταλ.
 Μπεγιάζ μαγιασήλ, Τουρκ.

Λέγονται λευκαὶ αἱ αἰμορροΐδες αὗται, ἐπειδὴ και τὸ ἐξ αὐτῶν ἐξερχόμενον ρευστὸν εἶναι ὑπόλευκον και μυξῶδες, αὐτὸ ὁμοιάζει μὲ γονορροίαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συμβαίνει εἰς τὰς γῆρας γυναῖκας.

Εἰς αὐτὰς τὰς αἰμορροΐδας ὠφελεῖ ἡ κίνα 1125, τὸ ρεο-εάρβαρον 1172, ὁ σιδηροῦς τρυγίας 884, τὸ θεικὸν ὄξύ, τὰ ψυχρὰ κλυστήρια και μεταλλικὰ, και ἡ καθβάλα.

§. 21. { Αἰμόπτυσις, Ἑλλήν.
 Αἰμόπτυσι, Ἰταλ.
 Κὰν τουκιουρμεσί, Τουρκ.

Ἡ Αἰμοπτυσις εἶναι μία ἔκχυσις ἢ κένωσις τοῦ ἐν τῷ πνεύμονι αἵματος, γινομένη διὰ τοῦ στόμα-

(TOM. Α.)

τος (α). Τὸ αἷμα τοῦτο, ὡς τὸ πολὺ, εἶναι κοκκινωπὸν καὶ ἀφρῶδες. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν πληθῶραν τοῦ αἵματος, ἀπὸ τὴν σπῆψιν τῶν φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν τοῦ πνεύμονος, καὶ ἀπὸ τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς· δηλαδὴ ἀπὸ ἔρωτα, λύπην, χαρὰν κ.τ.λ.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρο-
νικὴν, εἰς ἰατὴν καὶ θανατηφόρον. Αὕτη, ἂν δὲν προφθασθῆ,
φέρει τὴν πνευμονικὴν φθίσιν, καὶ τὴν πολμωνέαν, ἧτοι τὸ
ἀπύστημα τοῦ πνεύμονος. Δέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ὅσοι
« πτύωσιν αἷμα ἀφρῶδες, εἶναι φανερόν, ὅτι αὐτὸ ἐξέρχεται
« ἀπὸ τὸν πνεύμονα, καὶ ἂν εἰς τοῦτο ἀκολουθήσῃ πτύσις
« ἐμπύου, εἶναι κακὸν σημεῖον, καὶ ἐμποδισθέντος τοῦ ἐμ-
« πύου, συμβαίνει θάνατος. » Ἄφορ. σιζ'. καὶ υιέ. Ἀπὸ αὐ-
τὸ συμβαίνει ἡ φθίσις καὶ ὁ θάνατος πολλάκις.

Ὡφελεῖ εἰς τὴν αἰμόπτυσιν ἡ φλεβοτομία, τὸ ἐκχύλισμα
διὰ τὴν αἰμοφθίσιν 588, τὸ κύλασμα 645, τὸ στυπτικὸν
μίγμα 717, τὸ ποτὸν 782, ἡ μαγνησία γῆ 809, ἡ σκόνη
825, ἡ σκόνη τοῦ Δόβερ 833, ἡ τισσάνα 860, οἱ τροχίσκοι
τοῦ Ἐλβετίου 875, ἡ διγιτάλε 1091, καὶ ὁ Ἰσλανδικὸς
λειχὴν 1142, ἡ κνήδα 1128, ἡ βετανία ρίζα.

§. 22. { Ἀκράτεια, τοῦ οὔρου Ἑλλην.
Ἰνκοντινέτσα δὲλ οὔρινα, Ἰταλ.
Ἰδράρ τουτουλμαμάκ, Τουρκ.

Τὸ πάθος τοῦτο συμβαίνει ἀπὸ πληγὰς τῶν σφιγκτήρων
τῆς κύστεως, ἢ ἀπὸ παραλυσίαν αὐτῶν καὶ τῆς κύστεως. Τὸ
οὔρος σάζει ἀπὸ σάγμα εἰς σάγμα, ἢ χύνεται ἀμέσως ὄλον,

(α) Πολλάκις τὸ αἷμα ἔρχεται ἀπὸ τὰ σὺλγ. τῶν ἐδόντων, ἀπὸ τὸ στόμα,
ἀπὸ τὸν λάρυγγα καὶ φάρυγγα, καὶ ἀπὸ τὸν στόμαχον, ἐνίοτε εὐρίσκονται καὶ
βελίλαι κελλημίνας εἰς τὸν φάρυγγα, καὶ ὁ πάσχων τρομάζει, βιάτρὸς ἔμως
πρέπει νὰ ἐρευνητῆ καλὰ τὸν ἀσθενῆ.

καὶ ἡ κίςτις σμικρύνεται ὅλον ἓνα. Τοῦτο εἶναι κοινόν, μάλιστα εἰς τὰ βρέφη καὶ γέροντας.

Ὠφελοῦν εἰς τὸ πάθος τοῦτο τὰ ἀρωματικά λουτρά 695, καὶ τὰ μεταλλικά 693, τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα, καὶ λουτρά εἰς τὸ περιναῖον, καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα; ἡ ἀραβικὴ τισσάνα 851, καὶ ἡ καθαρτικὴ σκόνη 795, τὸ ὕπιον 1651, καὶ τὸ γλύκυσμα 549, ἡ δένει τὴν φύσιν τοῦ μέπανία στενά

§. 23. { Ἄλμυρον φλέγμα, Ἕλλην.
Οὐμὸρ σάλσο, Ἴταλ.
Τουζλοῦ παλγάμ, Τουρκ.

Τὸ ἄλμυρον φλέγμα δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἓνας μικρὸς ἔρπηξ. Οὗτος κατ' ἀρχὰς εἶναι ἰατὸς, μετὰ ταῦτα ὅμως εἶναι δυσίατος, καὶ σχεδὸν ἀνίατος.

Εἰς αὐτὸν ὠφελεῖ ἡ ἀλειφή, ἡ διὰ τὸ ἄλμυρον φλέγμα 489, καὶ ἡ ἀπὸ τὸ ψιμμύθιον ἔσωθεν ἄρκειον, τὸ χόρτον 1078, τὸ γλυκύπικρον 1086, τὸ ἐρίγγιον, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 576, ἡ ὄξαλις 1161, ἡ πετέα 1169, τὸ σασαφράσον, ἡ σαλσαπαρίλια 1183, τὸ γουαΐακον 1159, τὸ γλύκυσμα 566, καὶ οἱ τροχίσκοι τοῦ Πλέγκ 873.

§ . 24. { Ἄλφοι, Ἕλλην.
Βιτιλίγιοι, Ἴταλ.
Μπαχάκ, Τουρκ.

Λέγονται Ἄλφοι ὄλαι αἱ κηλίδες, αἱ ὁποῖαι εἶναι καὶ λευκαὶ καὶ μελαναί. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι λευκαί, λέγονται ἄλφοι καὶ μορφέα· ὅταν δὲ εἶναι μελαναί, ἔχωσι καὶ πόνον, λέγονται τότε μορφέα μέλαινα. Αὐταὶ ὅταν εἶναι πρόσφαται, θεραπεύονται μὲ καθαρτικὸν κόχλασμα τῶν ξύλων 659, καὶ 566. Τὸ παίρνει διὰ 15 ἡμέρας πρωτὶ καὶ ἑσπέρας. Ἀχνίζονται ἐκεῖνα τὰ μέρη μὲ τὸν ἀχνὸν τοῦ ὄξους, ἔπειτα ἀλείφον-

ται με την αλειφήν των ρόδων 481, ή με την κοσμητικήν 479, παίρνει και το κόχλασμα 1078, το γλυκύπικρον 1086, ή του γουαϊάκου 1159, ή των καρυδίων 1116, των κηρωρίων 1129, της πετελέας 1169, και του χελιδονίου χόρτου 1201, και τὰ γλιαρά λουτρά ωφελούσι τὰ μέγιστα.

§. 25. { Αμαύρωσις, Ἕλλην.
Γότα, σκρένα Ἴταλ.
Καρά σοῦ, Τουρκ.

Αμαύρωσις λέγεται ή τελεία σκότισις, και παντελής ἀβλεψία του ανθρώπου. Τὰ αἰτία του πάθους τούτου είναι αι χολαι, ή νέκρωσις του ὀπτικου νεύρου, και τὰ πάθη της ψυχῆς. Είναι ἀδύνατον νὰ ιατρευθῆ τούτο τὸ πάθος. Ὁ Κύριος Σκάρπας, ὁ ἡμέτερος σεβαστὸς διδάσκαλος, εις την Παύσαν ἔθαράπειυσε μερικους ἐκ τούτου του πάθους.

Εἰς την Αμαύρωσιν ὑφελεί ἐνίοτε ή φλεβοτομία, τὸ ἐμετικόν, ή καθαρτικὴ τισσάνα 850, τὸ ἐμετοκαθαρτικόν ποτόν 784, τὸ ἀντιληθαργικόν μίγμα, ή ἄρνικα, ή βελλα δόνα 1185, τὸ ἀπόνιτον ναπέλλον 1066, ή βαλλεριάνα 1198, ή ἰππεκακουάνα 1196, τὸ βυζικάντε του Γιαννίνη, τὸ γλύκυσμα 545, τὸ ἀμμωνιακόν πνεῦμα, και τὸ ἠλεκτρικόν πῦρ.

§. 26. { Αμνηόρροια, Ἕλλην.
Αμνηόρρέα, Ἴταλ.
Χάιζ χαψι, Τουρκ.

Αμνηόρροια λέγεται ή παῦσις των καταμηνίων των γυναικῶν. Τὰ καταμήνια ταῦτα ἄρχονται ἀπὸ τὸν δωδέκατον χρόνον σχεδὸν των νεανίδων, και παύουσι πρὸς τὸν πεντηκοστὸν της ἡλικίας αὐτῶν. Παύουσι πολλάκις ταῦτα ἀπὸ φόβους δεινους, συγχύσεις, λύπας, ἀσθενείας δεινῆς, ἐμφράξεις του ἥπατος και σπληνός, και πάθη της ψυχῆς, μάλιστα και ἀπὸ τὴν σύλληψιν.

Εἰς τὴν ἀμνηόρροικν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία ἀπὸ τῶν πόδα
 πολλάκις, τὰ θερμὰ λουτρά, τὸ ἀλεξιτήριον 472, καὶ τὸ
 προπριεάτες 897, τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος 502,
 ἡ βαφή τοῦ σιδήρου 523, ὁ οἶνος ὁ καλλιβεάτος 747, τὰ
 ρινίσματα τοῦ σιδήρου 789, ὁ σιδηροῦς τρυγίας 884, ἡ
 σκόνη 793, τὸ στάγμα 844, ἡ ἀλοή 1069, τὸ βάλαμον
 τοῦ Περού 1055, τὸ καρδομαρία 1064, τὸ κασόρχιυν 1119,
 τὸ γαμακίνο, ἡ ἀριστολόγια 1075, τὸ γλυκύπικρον 1086,
 τὸ δίκταμον 1095, ὁ κρόκος 1138, ἡ σαβίνα 1084. Λέ-
 γει καὶ ὁ γέρον Ἰπποκράτης διὰ τὰ καταμήνια, ὅτι « Τὸ
 « δι' ἀρωμάτων πύρωμα εἰς τὰς γυναῖκας ἄγει μὲν τὰ γυναι-
 « κεία καταμήνια, πλὴν φέρει βάρος εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἄφορ.
 λβ'. Αἱ βδέλλαι τιθέμεναι ἔσωθεν τῶν σκελῶν ὠφελοῦσαι
 πολλὰ καλὰ.

§. 27. { Ἄμμος τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως, Ἑλλ.
 Σάπια δέοι ῥένοι ἐδέλα βεσίκα, Ἰταλ.
 Μεσανετέν κοῦμ κελ.μεσῆ, Τουρ.

Ἡ ἄμμος τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως εἶναι μερικοὶ κόκ-
 κοι λεπτότατοι, σκληροὶ, ἢ καὶ μαλακοὶ, ἐξερχόμενοι ὁμοῦ
 μὲ τὸ οὔρον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μὲ πόνους. Αὕτη προέρχεται
 ἐνίοτε ἀπὸ τὴν στένωσιν, ἢ χαύνωσιν τῶν νεφρῶν, μάλ-
 λιστα ἀπὸ τὴν ἀμμώδη καὶ ταρταρώδη ὕλην, ἣτις εὑρίσκε-
 ται εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος
 τοῦ πωρίου, ὅστις εὑρίσκεται εἰς τοὺς ὀδόντας. Αὕτη μετὰ
 καιρὸν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς πέτραν τῆς κύστεως, καὶ
 τῶν νεφρῶν, καθὼς τὸ λέγει καὶ ὁ σοφὸς Ἰπποκράτης.
 Ἄφορισ. σ'.

Εἰς τὴν ἄμμον ταύτην ὠφελεῖ ὁ βῶλος ὁ διὰ τὴν ἄμμον
 534, τὸ σημείωμα τούτου, τὸ γλύκυσμα 544, καὶ 561,
 τὸ διουρητικὸν κόχλασμα 653, τὸ φυσικὸν λουτρὸν 693, τὸ

μίγμα από αέρα 721, ή σκόνη 797, και 801, τὸ ἀνιόδου-
νον στάγμα 841, ή τισσάνα ή ἀραβική 852, οἱ τροχίσκοι
τοῦ Ἐλβετίου 875, και οἱ τοῦ σαπωνίου 876, τὸ ἀσβιστό-
νερον 901, τὸ ὄπιον 1151, τὸ ἄλας τοῦ σπάρτου, τῆς κα-
ραβίδας τὰ ὄμματι, τὸ θεϊκόν ὄξύ, και τὸ σηπτονικόν ὠφελει
καλλιώτερον και τὸ νεώτερον ἄλας τοῦ ἀσβιστομαρμάρου.

§. 28. { Ἀνασάρκα, Ἑλλην.
Ἀνασάρκα, Ἰταλ.
Ἰστικκή λαχμή, Τουρκ.

Ἀνασάρκα λέγεται μία ὑδροπικία, ή ὁποία συμβαίνει εἰς
τὸ κελλικόν ὕφασμα τῶν μυῶν και τῶν μεμβράνων, τῶν συ-
νεχομένων με τὸ δέρμα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἡ ἀνα-
σάρκα γνωρίζεται, ὅταν τις θλίβων τὸ πρησμένον μέρος με
τὸν δάκτυλόν του, θλίβεται, και τὸ μέρος μένει κοῖλον, και
βαθουλόν, και ὅσον αὐξάνει τὸ πάθος, τὸ κοίλωμα γίνεται
βαθύτερον. Κυριεύεται ἀπὸ ἀνασάρκαν, ή κάτω κοιλία, ὁ
σκρότος τῶν ὀρχιδίων, οἱ πόδες, τὰ σκέλη, και αἱ χεῖρες
τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ὄψις τοῦ πάσχοντος εἶναι χλωμή, πρησμέ-
νη, και στιγματική· ή ὄρεξις του και αἱ δυνάμεις του ὀλι-
γοστεύουσιν, αὐξάνει ὅμως τὸ βάρος τοῦ σώματος, ή στενο-
χωρία, ή ὀκνηρία και ή δίψα του.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ μεγάλην ἀδυναμίαν τοῦ σώματος,
ἀπὸ ἀσθενείας, αιμορραγίας, διάρροιας, ἀπὸ πολυφαγίαν και
πολυποσίαν, μάλιστα τῶν πνευματωδῶν βευστῶν, ἀπὸ τὴν
παῦσιν τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, και ὑγρασίαν τῆς γῆς.

Διαιρεῖται ή ἀνασάρκα εἰς σθενικὴν και ἀσθενικὴν, εἰς με-
ρικὴν και γενικὴν, εἰς ὀξειαν και χρονικὴν, εἰς ἰατὴν και
ἀνίατον. Πολλῶν εἰδῶν ἀνασάρκας εἶναι, αἱ ὁποῖαι με τὸν
καιρὸν ἔμποροῦν νὰ φέρωσι τὴν γενικὴν ὑδροπικίαν, τὸν
φισκίτην, τὸν ὑδροθώρακα, τὴν φθίσιν, και τὸν θάνατον.

Θεραπεύεται ἡ ἀνασάρκα μὲ τὰς ἐκκενώσεις, μὲ τὰ τριψίματα, καὶ μὲ τὸν ἰδρῶτα, καὶ νὰ μὴν πίνῃ πολὺ νερόν. Ἐσωτερικῶς παίρνει ὁ πάσχων τὸ σομαχικὸν γλύκυσμα 549, τὸ καθαρτικὸν γλύκυσμα 664, τὴν διουρητικὴν σκόνην 800, τὸν πικρὸν ζωμόν 620, τὸν ὑδραγωγὸν βῶλον 533, τὸ ἰδρωτικὸν κόχλασμα 648, τὸ 654, καὶ τὸ 684, τοὺς καθαρτικούς τροχίσκους 868, τὸ μακεδονήσιον, τὴν πολύγαλαν 1167, τὴν πετέαν 1169, τὸ σκυλλοκρόμμυον 1101, τὴν διγιτάλε 1091, καὶ τὴν γόμα γόταν 1089. Λέγει καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς αὐτὴν τὴν ὑδροπικίαν ἀνίσως συμ- « βῶσι πληγαί, δυσκόλως θεραπεύονται. » Ἄφορ. σπδ'. (α).

§. 29.	{	Ἀναφροδισία, Ἰνποτέντσα, Ρατζουλιέτ κέσιλμεσί,	Ἕλλην. Ἰταλ. Τουρκ.
--------	---	--	---------------------------

Ἀναφροδισία λέγεται ἐν πάθος, εἰς τὸ ὑπόιον, ἐν ᾧ τις ἔχει γυναῖκα, δὲν ἔμπορεῖ νὰ συννευρίσκηται μετ' αὐτῆς. Τοῦτο τὸ λέγουσιν Ἐμπόδισμα, καὶ νομίζουσι τινές, ὅτι προξενεῖται ἀπὸ τὰς μαγείας τῶν ἀνθρώπων, ἢ ἀπὸ ζωτικὸν μαγνητισμὸν μερικῶν κακογραϊδίων. Τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι οἱ νέοι ἀδυνατίζοντες ἀπὸ τὰ πάθη αὐτῶν, ἢ ἐντρεπόμενοι καὶ συσελλόμενοι δὲν δύνανται νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καὶ ἂν ὑπάγωσι, δὲν προφθάνουν νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ χρέος αὐτῶν.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελεῖ ἡ δυναμωτικὴ σκόνη 820, αἱ κανθαρίδες, ἡ βανίλια 1082, ἡ κίνα 1125, τὸ ὄπιον 1151, τὸ ὀποπάναξ, ὁ μόσχος 1054, τὰ εὐώδη καὶ ἀερώδη ἔλαια, τὰ ψυχρὰ λουτρὰ τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἀρωματικά, ἡ εὐζωία, καὶ ἡ χαρὰ, καὶ τὸ σημείωμα 324.

(α) Ὅταν οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες εἶναι πρησμένοι πολὺ, δέονται δυνατὰ μὲ στενὰς ζώνας ρούγων, ἢ παγίων, καὶ θεραπεύονται τάχιστα,

§. 30.	}	Ανεύρισμα,	Ἑλλην.
		Ανευρίσμα,	Ἰταλ.
		Ανευρίσμα,	Τουρκ.

Ανεύρισμα λέγεται ἡ πλάτυσις, ἢ πρήσιμα τι κάμμιος μεγάλης ἀρτηρίας, ἢ τῆς ἀορτῆς. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὰς τομὰς, ἢ κοψίματα, ἢ ὠθησιν τοῦ αἵματος, καὶ γαίνωσιν τῆς ἀρτηρίας, ἢ ὁποῖα ἕως τέλους τρυπᾶ, κόπτεται, καὶ οὕτως ἀφοῦ γυθῆ τὸ αἷμα ἔξω, ἀποθαίνει ὁ ἄνθρωπος. Ἀνίσως τὸ ἀνεύρισμα εἶναι ἐξωτερικόν, ἀνοίγεται τὸ κρέας καὶ δένεται ἡ ἀρτηρία· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἐσωτερικόν, φλεβοτομεῖται ὁ πάσχων, καθαρίζεται, παίρνει τὴν διγιτάλε τὴν πορφυρᾶν ΙΟΘΙ, κάμνει καὶ δίαιταν μεγάλην· εἰς αὐτὸ τὰ θαλάσσια λουτρὰ πολλάκις ὠφέλησαν.

§. 31.	}	Ἄνθραξ,	Ἑλλην.
		Καρμπόνιο,	Ἰταλ.
		Καρὰ καπαρτζικ,	Τουρκ.

Ὁ ἄνθραξ ὀνομάζεται κοινῶς κικίων καὶ περσικόν πῦρ. Οὗτος εἶναι ἐν πρήσιμα σκληρὸν καὶ ξηρὸν, καίει ὡς τὸ κάρβουνον. Δύω εἰδῶν ἄνθρακες εἶναι, ὁτλ. καλὸς καὶ κακός. Κακὸς ἄνθραξ εἶναι ὡς ἐκείνος τῆς πανώλης. Εἰς τὸν ἄνθρακα ὠφελεῖ τὸ βεζοάρδικον μίγμα 716· ἐξωθεν θέτομεν τὸ ὠριμαντικὸν κατάπλασμα 635, ἢ τὸ μικρὸν βούγλωσσον γωπὸν καὶ κοπανισμένον νὰ μείνη διὰ 24 ὥρας, ἕως οὗ νὰ ἀνοίξῃ· εἰς τὴν ἀρχὴν ὁμως ὁ πάσχων φλεβοτομεῖται, ἢ βάνει βδέλλα καὶ καθαρίζεται.

§. 32.	}	Ἄνορεξία,	Ἑλλην.
		Ἰναπιέντσα,	Ἰταλ.
		Ἰστάχ κεσικλιτ,	Τουρκ.

Εἰς τὴν ἀνορεξίαν τὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πικρὸν

καὶ ἄνοστον, καὶ ἡ γλῶσσά του σκεπασμένη ἀπὸ ὕλας πικρὰς καὶ ἀνόστους. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ χολήν τοῦ στομάχου, ἀπὸ ἀχωνευσίαν καὶ δυσκοιλιότητα, ἀπὸ κρυώματα, καὶ ἀπὸ ταραχὴν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἡ σκόνη ἀπὸ ρεοβάμβαρον 799, οἱ τροχίσκοι οἱ ἐμετοκαθαρτικοὶ 870, τὸ δυναμωτικὸν ἀλεξητήριον 468, τὸ στομαχικὸν 469, τὸ τῶν σπλάγγων 470, καὶ τὸ ἐναντίον τῆς χολῆς 471, τὸ γλύκυσμα τῆς κανέλλας 547, τὸ ἐκχύλισμα τῆς ζακχάρεως 584 καὶ 585, τὸ ἔμπλαστρον 595, τὸ δυναμωτικὸν μίγμα 703, τὸ 712, καὶ τὸ 721, τὸ ποτὸν 779, ὁ δυναμωτικὸς οἶνος 742, ἡ σκόνη 794, καὶ ἡ 820, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, ὁ ἠδύοσμος 1105, καὶ τὸ ἔλαιον αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀψίνθιον χόρτον 1079, ὁ περίπατος, ἡ δίαιτα καὶ ἡ χαρὰ. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὰ χρονικὰ πάθη ἡ ἀνορεξία εἶναι κακὸν σημεῖον. » Ἄφορισμ. τμβ'. Καὶ ὅτι « Εἰς τὸν μὴ θερμασμένον ἄνθρωπον ἐὰν συμβῇ ἀνορεξία, σκοτοῦρα καὶ καρδιαλογία, μὲ πικρὸν στόμα, χρειάζεται ἐμετικόν. » Ἄφορ. ρλή. Ἡ πείνα θεραπεύει τὴν ἀνορεξίαν κάλλιστα.

§. 33.	{	Ἄνοσμία,	Ἕλλην.
		Πέρδιτα δέλ ὀδοράτο,	Ἰταλ.
		Κουκοῦ ἄλμαμάκ,	Τουρκ.

Ἄνοσμία λέγεται, ὅταν τις ἔχη τὴν ὄσφρησίν του χαλασμένην, καὶ δὲν ὀσφραίνεται κάμμίαν ὀσμὴν καὶ μυρωδίαν. Αὕτη προέρχεται πολλάκις ἀπὸ μεγάλην ἀσθένειαν, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀτμοὺς τῆς ἐκβραζομένης ἀσθέστου εἰς τὸ νερὸν, καὶ ἀπὸ τὸν δεινὸν πονοκέφαλον. Ὄθεν αὕτη θεραπεύεται μὲ τὰ ἱατρικὰ τοῦ πονοκεφάλου (ὄρα Κεφαλαλγία), μὲ τὴν σκόνην διὰ τὸν πονοκέφαλον 822, μὲ τὸν χυλὸν τῶν γογγυλίων,

μέ τὸ ἀμυγδαλόλαδον, μέ τὸν ἀχνὸν τοῦ ζεστοῦ νεροῦ, καὶ μέ πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος.

§. 34.	{	Ἀπόβασις τῶν γυναικῶν,	Ἑλλην.
		Ἀπόρτο,	Ἰταλ.
		Ὀγλοῦν δουσουρμέκ,	Τουρκ.

Ἀπόβασις λέγεται, ὅταν μία ἐγκυος γυνὴ ἀποβάλλῃ τὸ ἔμβρυον πρὶν τοῦ διωρισμένου καιροῦ τῆς. Τὰ αἷτια τῆς ἀποβάσεως εἶναι ἡ πληθώρα τοῦ αἵματος, ὁ ἐρεθισμὸς, οἱ πόνοι τῆς κάτω κοιλίας, ἡ μεγάλη ἀδυναμία, ὁ δεινὸς βῆχας, τὰ κτυπήματα καὶ πεσίματα, καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς. Ἀνίσως τοῦτο προέρχεται ἀπὸ πληθώραν τοῦ αἵματος, ἡ γυνὴ φλεβοτομεῖται ἀπὸ τὸν βραχίονά τῆς ἀνὰ εἰς ἑβδομάδας, εἰς τοὺς μονοὺς μῆνας ὅμως, δηλ. εἰς τοὺς 3, ἢ 5, ἢ 7 κτλ. ἂν εἶναι ἀδύνατος, παίρνει τὸ ἀνώδυνον στάγμα 84I, ἢ τὸ μίγμα κορδιάλε 70I, τὰς θρεπτικὰς τροφὰς καὶ δυναμωτικὰς· εἰς τὰς ἀδυνάτους ταύτας γυναῖκας τὰ λουτρά τὰ θαλάσσια ὠφελοῦσι κάλλιστα. Λέγει ὁ γέρον Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως συμβῆ τανισμὸς εἰς τὴν ἐγκυον γυναῖκα, « ἀφεύκτως ἀποβάλλεται τὸ βρέφος. Ἄφορ. τξγ'. Ἀνίσως « ὅμως αὗται συγχύζωνται ἀπὸ τοὺς χυμοὺς των, πρέπει νὰ « καθαρίζωνται ἀπὸ τὸν τέταρτον μῆνα ἕως εἰς τὸν ἑβδο- « μον, πλὴν ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων γυναικῶν, διότι ἀλλέως, « βλάπτονται τὰ ἔμβρυά των. » Ἄφορ. ρκβ'.

§. 35.	{	Ἀποπληξία ὀρρώδης,	Ἑλλην.
		Ἀποπλεσία σιέρρώδη,	Ἰταλ.
		Δαμπκᾶ,	Τουρκ.

Λέγεται ἀποπληξία τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ τὸ πλήττειν, ἢ κτυπᾶν, καὶ ρίπτειν κάτω τὸν ἀνθρώπον ὡς νεκρόν. Λέγεται

αὕτη ἡ ἀποκληξία ὀρώδης (ἢ σιερώδης ἰταλιστί) ἀπὸ τὸν ὀρόν τοῦ αἵματος, ὃ ὅποιος εὐρίσκεται συναγμένος εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Οἱ πάσχοντες εἶναι ὡς ἀναίσθητοι, καὶ ὁμιλοῦσι πολλὰ βραδίως. Προίρχεται αὕτη ἀπὸ πολυφαγίαν καὶ πολυποσίαν, καὶ ἀπὸ τὴν συμπλοκὴν τῶν ὀρώδων ὑγρῶν εἰς τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀνθρώπου.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀρώδη καὶ μυξώδη, εἰς ἰατὴν καὶ θάναττοφόρον. Ἐξ αὐτῆς δύναται νὰ συμβῇ ἡ πάρεσις, ἡ παραλυσία, καὶ ἡ ἀδυναμία τῶν ψυχικῶν δυνάμεων. Λέγει ὁ σοφὸς Ἰπποκράτης, ὅτι • Εἶναι • ἀδύνατον νὰ θεραπεύσῃ τις τὴν σθενικὴν ἀποπληξίαν, καὶ • δύσκολον τὴν ἀσθενικὴν. • Ἄφορ. ξί· διότι ὁ ἰατρὸς δυσκόλως γνωρίζει ἢ διακρίνει τὴν ὀρώδη ἀποπληξίαν ἀπὸ τὴν αἱματώδη· ἢ φλεβοτομία ὀλίγον ὠφέλησεν εἰς αὐτήν.

Ἰατρύεται ἡ ἀποπληξία αὕτη μὲ τὰ ἰατρικὰ τῆς ληθαργίας, μὲ τὸ ἐμετοκαθαρτικὸν ποτὸν 784, μὲ τὸ κλυστήριον 677, μὲ τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, μὲ τὸ ἀρωματικὸν λουτρὸν 695, καὶ φυσικὸν 693, μὲ τοὺς συναπισμοὺς 839, καὶ μὲ τὸ βυζικάντι 608.

§ 36.	{	Ἀποπληξία αἱματώδης,	Ἕλλην.
		Ἀποπληξία σαγκομένη,	Ἰταλ.
		Κάνδαμπλασι,	Τουρκ.

Λέγεται ἀποπληξία τοῦ αἵματος, διότι αὕτη προξενεῖται ἀπὸ τὸ βίαιον σπάσιμον, καὶ κόψιμον κήμμιας φλέβας, ἢ ἀρτηρίας εἰς τὸν ἐγκέφαλον· αὕτη κυριεύει τὸν κοντὸν λαιμὸν ἔχοντα καὶ χοντὴν κεφαλὴν.

Διαιρεῖται αὕτη εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, εἰς συμπτωματικὴν καὶ ἰδιοπαθητικὴν, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας εἶναι τὰ ἴδια τῆς ὀρώδους.

Θεραπεύεται αὕτη καθὼς ὁ κάρος· εἰς αὐτὴν ἀκόμη ὠφελεῖ τὸ ἀντιληθαργικὸν νερόν 738, τὸ ὄξος τῶν τεσσάρων κλεπτῶν 752, τὸ ῥευστὸν ἀνώδυνον 918, ἡ διγίταλι 1091, καὶ τὸ βυζικάντε 608, ἡ βλεβοτομία, καὶ αἱ ἐδάλλα εἰς τὸν πύλον· ἡ ἀρτηριοτομία πολλάκις ὠφέλιμα.

§. 37.	{	'Αποπληξία νευρική,	'Ελλην.
		'Αποπλησία νεφρίνα,	Ἰταλ.
		Σινίρ. δαμπλασί,	Τουρκ.

Δέγεται νευρική ἡ ἀποπληξία αὕτη, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν αἰτίαν, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπὸ τὰ νεύρα· Αὕτη θεραπεύεται μὲ τὰ αἰρώδη ἔλαια ἀλειφόμενα ἐκεῖ, μὲ τὴν βαλλεριάναν καὶ ἄρνικαν, μὲ τὸ ῥωσφορικὸν πνεῦμα, καὶ μὲ τὸ ηλεκτρικὸν πῦρ.

Ἐκτὸς τούτων τῶν ἀποπληξιῶν εἶναι καὶ ἄλλαι πολλαί, ὅτλ. αἱ συμπτωματικαί, αἵτινες συμβαίνουν ἀπὸ τοῖς σκώληκας, ἀπὸ τὴν ποδαλγίαν καὶ ῥευματισμούς, ἢ ἀπὸ τὴν κακὴν τραίαν καὶ τεταρταίαν θέρμην, αἱ ὁποῖαι ἀπκοσαι θεραπεύονται μὲ τὰ ἄνω εἰρημένα ἱατρικά.

§. 38.	{	'Αποπληξία αἰνονική,	'Ελλην.
		'Αποπλησία δ'ὲλ ὄνανίσμο.	Ἰταλ.
		Ἰστινζάλ δαμπλασί,	Τουρκ.

Ἡ ἀποπληξία αὕτη συμβαίνει ἀπὸ τὴν πολλὴν καὶ συνεγῆ μαλακίαν τῶν γιννητικῶν μορίων, καὶ πολλὴν συνουσίαν τῶν γυναικῶν. Αὕτη θεραπεύεται μὲ τὰ δυναμωτικά καὶ τονικά καὶ μὲ τὴν παῦσιν τῆς πράξεως αἰτῶν.

§. 39.	{	'Αποπληξία ὑδροκεφαλική,	'Ελλην.
		'Αποπλησία ὑδροκεφαλικά,	Ἰταλ.
		Μπᾶς δαμπλασί,	Τουρκ.

Πολλῶν εἰδῶν εἶναι αἱ ἀποπληξίαι· ἡ ὑδροκεφαλική συμ-

θαίνει εις τὰ ἐρέφη, καὶ εἰς τοὺς παῖδας· αὕτη θανατόνει
αὐτὰ ταχέως. Εἰς αὐτὴν δὲν ὠφελεῖ ἄλλο, παρὰ τὸ βυζι-
κάντε εἰς τὸν τράχηλον ἢ εἰς τὴν κεφαλὴν.

§. 40.	{	Ἀποπληξία χολερικὴ,	Ἑλλην.
		Ἀποπλεσία χολέρικα,	Ἰταλ.
		Σαφρὰ δαμπλασί,	Τουρκ.

Ἡ χολερικὴ ἀποπληξία προέρχεται ἀπὸ τὴν πολλὴν χολὴν
ἢ ὁποῖα ἐκχυθεῖσα εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τὸν θανατόνει.
Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἡ λειμόνάδα, τὸ κλυστήριον μὲ καπνὸν,
καὶ τὰ βυζικάντια.

§. 41.	{	Ἀποπληξία τοῦ νοῦς,	Ἑλλην.
		Ἀποπλεσία μεντάλε,	Ἰταλ.
		Φικίρ δαμπλασί,	Τουρκ.

Ἡ ἀποπληξία αὕτη συμβαίνει ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς,
καὶ ἀπὸ τὴν ζωηρὰν φαντασίαν τοῦ νοῦς, ἢ ἀπὸ τὸν ἔρωτα,
καὶ ἀγάπην τινῶν ὑποκειμένων. Θεραπεύεται αὕτη μὲ τὴν
ἀποχὴν αὐτῶν καὶ ξεφραντώματα. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι
« Γίνονται ἀποπληκτικοὶ οἱ τεσσαρακοντούτεις ἐκτεινόμενοι,
καὶ οἱ γενόμενοι ἐξηκοντούτεις. » Ἀφορ. τλγ'.

§. 42.	{	Ἀποπληξία πνικτικὴ,	Ἑλλην.
		Ἀποπληξία σουφουκατίβα,	Ἰταλ.
		Μπογμαντζέ δαμπλασί,	Τουρκ.

Αὕτη συμβαίνει εἰς τοὺς πνιγμένους καὶ κρεμασμένους
ἀνθρώπους. Αὕτη θεραπεύεται μὲ τὸν τρόπον τοῦ πνιγμοῦ.
Ἰδὲ πνιγμὸν §. 212.

§. 43.	{	Ἀποπληξία φαρμακερὰ,	Ἑλλην.
		Ἀποπλεσία δέοι βελένοι,	Ἰταλ.
		Ζεχιρλεμέκ δαμπλασί,	Τουρκ.

Αὕτη συμβαίνει ἀπὸ τὴν μέθην, ἀπὸ τὸ ὄπιον, ἀπὸ τὴν

τάττουλαν, υοσχύζμον, και κώνειον, από τούς μάνητας, από τούς καπνούς τών καρβούνων, και άτμούς τών σταφυλίων. Η απόπληξία αυτή έρχομένη από μέθην, ή άνθρακα κ.λ. με την φλεβοτομίαν θεραπεύεται, και με το ψυχρόν νερόν· ει δέ από άλλα αίτια, θεραπεύεται με το πολυαρωματικόν πνεύμα με τα κλυστήρια, με την συνεχή λειμονάδα, και με το πνεύμα του άμμωνιακού αλάτος.

§. 44.	{	Απόστημα του πνεύμονος,	Έλλην.
		Βόμικα,	Ιταλ.
		Άκ τζιερούν βεφεμί,	Τουρκ.

Απόστημα ένταυθα έννοούμεν έν πρήσμα, ή πληγήν, καμωμένην εις τόν πνεύμονα, εκ της οποίας εξέρχεται έν βρωμερόν υγρόν, το όποιον Ιταλιστί λέγεται Βόμικα. Τοϋτο προέρχεται από την περιπνευμονίαν, πλευρίτιδα, και αιμόπτυσιν, και από άλλα ρεύματα του στήθους. Ο πάσχων εις τοϋτο δοκιμάζει δύσπνοιαν μεγάλην, και βήχα ξηρόν.

Διαιρείται εις σθενικόν και ασθενικόν, εις όξυ και χρονικόν, εις ιατόν και άνίατον. Από αυτό συμβαίνει πολλάκις το έμπύημα, ή πολμωνέα, ήτοι ή φθίσις του πνεύμονος, και ο θάνατος του ανθρώπου. Λέγει ο Ιπποκράτης ότι « Εις όποιον « άρρώστον ήθελε συμβή πόνος τις εις τι μέρος, εκεί αφεύ- « κτως πρέπει να συμβή απόστημα. » Αφορ. ρηγ'.

Εις αυτήν ώφελει ο μαλακτικός άχνός τών μολόχων με το γάλα 510 και 511, το βάλαμον του Λουκατέλλου 518, το διαλυτικόν γλύκυσμα 545, το κόγγλασμα 946, το ποτόν 782, ή σκόνη από χιλιοπόδα 814 το γάλα της όρνιθος 536, το έλσιον του κίκκεως 1126, το τών άμυγδάλων 107α, το γάλα τών νέων γυναικών ή της γαιδάρας, και το βυζικάντε εις το στήθος 608, να τρώγη και μακαρώνια της αγοράς.

§. 45. { Ἄργητα τῶν καταμηνίων, Ἑλλην.
 Σοπρέσα μενστρουαστιόνε, Ἰταλ.
 Χαίτζ τουτουλμάκ, Τουρκ.

Ἀπὸ ὅλα τὰ ζῶα μόνον αἱ γυναῖκες εἶναι ὑποκειμένα εἰ τακτικὰ κατὰμῆνια. Ὄταν αἱ κόραι ἔρχονται εἰς τὸν δωδέκατον χρόνον τῆς ἡλικίας αὐτῶν, ἢ καὶ ἐπέκεινα, ἀρχινοῦσι τὴν τάξιν αὐτῶν. Μερικῶν ὁμως ἀργεῖ ἡ τάξις, καὶ αὕτη προέρχεται ἴσως ἀπὸ τὰ πυκνὰ αὐτῶν αἷματα, ἢ ἀδυναμίαν, ἢ ἐμφράξεις τῆς μήτρας, καὶ τῆς κάτω κοιλίας. Αἱ πάσχουσαι ἀποβαίνουνσι κατ' ὀλίγον καχεκτικαί, χλωμαί, ὀκνηραί, ὠχραί, καὶ δυσκίνητοι.

Θεραπεύονται αὗται μὲ τὴν φλεβοτομίαν ἀπὸ τοὺς πόδας πλησίον τῆς νέας σελήνης, μὲ τὰ θερμὰ λουτρὰ καὶ τριψίματα τῶν ποδῶν καὶ σκελῶν, μὲ τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884, μὲ τὰς καθαρίδας, μὲ τὴν βράθουν 1084, μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ καστορχίου 1119, μὲ τὸν κρόκον 1138, μὲ τὴν καρβάλαν, καὶ χορούς, καὶ μὲ ἄλλας κινήσεις. Λέγει ὁ Ἴπποκράτης, ὅτι « Ὄταν τὰ καταμῆνια αἷματα τῶν γυναικῶν εἶναι « ἀχρωμάτιστα, καὶ ὄχι ὡς πάντοτε, τότε αὗται χρειάζονται καθάρισμα. » Ἄφορ. σμ'.

§. 46. { Ἀρθρίτης, Ἑλλην.
 Ἀρθρίτιδε, Ἰταλ.
 Βετζάϊ μεφασήλ, Τουρκ.

Ἀρθρίτης λέγεται ἓν πάθος, τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς τὰ ἄρθρα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, ἢ ὅλου τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου. Οὗτος δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἓνας ἀρθριτικὸς ρευματισμὸς, ὁ ὁποῖος μένει ἐκεῖ ἀπὸ τὴν πῆξιν τῶν ἐκεῖ ὑγρῶν, καὶ σκλήρυνσιν τῶν ἐκεῖ δεσμῶν τοῦ σώματος. Οὗτος πολλάκις συμβαίνει ἀπὸ κρυώματα.

Εἰς τὸν Ἀρθρίτην ὠφελεῖ τὸ διὰ τὰ ἀρθριτικὰ πάθη ἰατρικὸν
 618, τὸ πνεῦμα τῆς λαβάνδας 758, τὸ βήχιον χόρτον, τὸ
 χαμαῖδριον 1203, τὸ ὄξυνον ἀλεξητήριον 898, τὸ γουαίχ-
 κον 1159, τὸ ὄπιον 1151, ἡ παριέρα πράβα 1139, ἡ πε-
 λύγαλα βιργινιάννα 1167, ἡ πτελέα 1169, τὸ σασαφράσον,
 ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι, αἱ βεντουῖσαι εἰς τὰ ἄρθρα, τὰ συ-
 νεχῆ τριψίματα μὲ τὸ ἔλαιον τῆς στεκᾶδος, ἡ τοῦ ἰδρύσμου,
 καὶ πνεῦμα τῶν κανθαρίδων. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « εἰς
 τὸν ἀρθρίτην, ἐὰν μένωσι τινὰ πρήσματα, αὐτὰ βρεχόμενα
 μὲ ψυχρὸν νερὸν ὠφελοῦνται τὰ μέγιστα. » Δφορ. σκή (α).

S. 47.	{	Ἄσθμα ὑγρὸν,	Ἑλλήν.
		Ἄσμα οὖμιδο,	Ἰταλ.
		Τοῦκ νεφέζ,	Τουρκ.

Ἄσθμα λέγεται ἡ μικρὰ καὶ δύσκολος ἀναπνοὴ τοῦ ἀν-
 θρώπου, ἣτις καὶ στένωσις λέγεται. Ἰγρὸν λέγεται, διότι οἱ
 πάσχοντες ἐκβάλλουσι καὶ φλέγματα βήχοντες. Τὸ ἄσθμα
 προέρχεται ἀπὸ ψύχρανσιν τοῦ πνεύμονος, ἀπὸ πνευματώδη
 πιότη, καὶ σκληρὰς τροφᾶς καὶ πολλὰς, ἀπὸ λύπας καὶ φό-
 βους δεινούς· ἐγεννήθησαν παῖδες μὲ αὐτὸ τὸ πάθος.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυ καὶ χρονικὸν,
 εἰς περιοδικὸν καὶ τακτικὸν, εἰς ἰατὸν καὶ ἀνίατον. Ἀπὸ αὐτὸ
 προέρχεται ὁ χρονικὸς βῆχας, ἡ φθίσις, πολλάκις καὶ ὁ θά-
 νατος.

Εἰς τούτο τὸ ἄσθμα ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, συνεχῶς, αἱ βδέλ-
 λαι εἰς τὸν πάτον, τὸ καθαρτικὸν γλύκισμα 566, τὸ κόγ-
 χλασμα 654, καὶ 659, τὸ μίγμα 714, καὶ τὸ ἀντιασθματι-
 κὸν 719, τὸ ὄξυμέλι σύνθετον 750, καὶ σκυλλίτικον 751,

(α) Τὰ φυσικὰ λαυτρά τῶν θηριῶν ὠφελοῦσι πολλὰ καλὰ τοὺς πάσχοντες.

τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ σκόνη 832, ἡ ἀσαφέτιδα 1179, τὸ βάλσαμον τοῦ Περού 1155, τὸ γάλλισον 1200, τὸ μαρούριον 1168, τὸ ὄπιον 1151, τὸ ὀποπάναξ, τὸ πνεῦμα τῆς μύρρας 913, τὸ ἰνώδες τριφύλλιον, τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος 536, τὸ βυζικάντε εἰς τὸ στῆθος 608, καὶ τὸ κλυστήριον τὸ μαλακτικὸν 971.

§. 48. { Ἄσθμα ξηρὸν, Ἑλληνισί.
 Ἄσμα σέκο, Ἰταλισί.
 Κουροῦ ζούκ σαδούρ, Τουρκισί.

Οἱ πάσχοντες ἐκ τούτου τοῦ ξηροῦ Ἄσματος δὲν ἐκβάλλουσι φλέγμα, μ' ὅλον ὅτι βήχουσι κατὰ πολλά. Τὸ πάθος τοῦτο εἶναι δυνώτερον τοῦ ὑγροῦ καὶ δυνατότερον.

Εἰς τὸ Ἄσθμα τοῦτο ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, τὸ βυζικάντε εἰς τὸ στῆθος 608, τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 671, ὁ ἀχνὸς τοῦ γάλακτος καὶ τῶν μολήγων 1152. Ἐσωτερικῶς παίρνει ὁ πάσχων τὸ χωνευτικὸν κβγγλασμα 646 καὶ 659, τὸ μίγμα 713 καὶ 719, τὸ ὀξύμελι σύνθετον 750, καὶ σκυλλίτικον 751, τὸ ἐλαιῶδες πνεῦμα 763, τὸ βάλσαμον τοῦ Περού 1155, τὴν κάμφοραν 1114, καὶ τὸν κέδρον 1077.

§. 49. { Ἄσθμα αἱματῶδες, Ἑλληνισί.
 Ἄσμα σγκουῖνιο, Ἰταλισί.
 Κανλοῦ ζούκ σαδούρ, Τουρκισί.

Τοῦτο τὸ ἄσθμα προέρχεται ἀπὸ τὴν μὴ ἐλαστικότητα τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τοῦ πνεύμονος, ἀπὸ μικροῦς τινὰς πολυπόδας καὶ πληγὰς τοῦ πνεύμονος.

ὠφελεῖ εἰς τοῦτο τὸ ἄσθμα ἡ φλεβοτομία, ἡ δροισιστική.

(TOM. Δ')

(3)

σκόνη 793, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ διγίτλα 1091, ἡ κάμφορα 1114, τὸ μαρούριον 1168, τὸ ὄπιον 1151, καὶ τὸ ἐνώδες τριφύλλιον.

§. 50. { Ἄσθμα πνικτικόν, Ἑλληνισί.
 Ἄσμα σοφοκατίβο, Ἰταλισί.
 Ζούκ σαδούρ μπρηματζέ, Τουρκισί.

Γνωρίζεται τὸ ἄσθμα τοῦτο, διότι οἱ πάσχοντες ἀμέσως χάνουσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀναπνοῆς των, καὶ τὰς δυνάμεις των, καὶ μένουσιν ὡς ἀποπληκτικοί. Τὸ ἄσθμα τοῦτο εἶναι θανατηφόρον.

Ὡφελεῖ εἰς αὐτὸ ἡ φλεβοτομία, οἱ πόδες εἰς θερμὸν νερὸν, καὶ τὸ βυζικάντε εἰς τὸ στῆθος 608. Ἐσωτερικῶς παίρνει ὁ πάσχων τὸ ἀλέξητῆριον τῶν σπλάγχχνων 470, τὸ μίγμα 714, τὸ πνεῦμα 762, τὸ κόγγλασμα 644 - 659 καὶ 664, τὸ ἐμετικὸν ποτὸν 784, τὸν χυλὸν 893, τὴν σκίνην 798, τὸ ὄπιον 1151, καὶ τὸ στάγμα τῆς τριμεντίνης 847.

§. 51. { Ἄσθμα σπασμωδικόν, Ἑλληνισί.
 Ἄσμα κονεολσίβο, Ἰταλισί.
 Ζούκ σαδούρ τεσενουτζί. Τουρκισί.

Τὸ σπασμωδικὸν ἄσθμα εἶναι τὸ δεινότερον καὶ κινδυνωδέστερον τῶν λοιπῶν. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τοὺς σπασμοὺς τῶν μυῶν, καὶ νεύρων τοῦ θώρακος, καὶ τῶν βρόγχων τοῦ πνεύμονος.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία δις καὶ τρίς, ὁ ἀχνὸς εἰς τὸ στόμα ἀπὸ τὸ γάλα καὶ μολόχας, τὰ θερμὰ λουτρά, ἡ ἀντισπασμωδικὴ ἀλειψὴ 486, τὸ βαλσαμικόν 621, τὸ βυζικάντε εἰς τὸ στῆθος 608, καὶ ὁ σιναπισμὸς εἰς τοὺς πόδας 839. Ἐσωθεν ὠφελεῖ τὸ κόγγλασμα 659, οἱ κοίμωδες τρο-

χίσκοι 867, τὸ τυρόγαλον 888, ἡ διγίτάλε 1091, ἡ ἱπέ κακουάνα 1196, τὸ ὄπιον 1151, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 1126.

§. 52.	{	Ἄσθμα χρονικόν,	Ἑλληνισί.
		Ἄσμα κρόνικο,	Ἴταλισί.
		Ζούκ σαδούρ μουςμινέ,	Τουρκισί.

Ὅποταγ τὸ ἄσθμα εἶναι μικρὸν καὶ ἀτάραχον, τότε λέγεται χρονικόν. Εἰς αὐτὸ ὠφελεῖ ἡ ἱπεκακουάνα 1196, ὁ κέδρος 1177, τὸ μαρούβιον 1168, τὸ ὄπιον 1151, τὸ ὀποπάναξ καὶ τὸ σκυλλοκρόμμυδον 1171. Λέγει ὁ Ἴπποκρ. ὅτι « Ὅσοι γίνονται κυρτοὶ ἀπὸ τὸ ἄσθμα, ἢ βῆχα, ταχέως « φθείρονται.» Ἄφορ. τκβ'.

§. 53.	{	Ἀσκαρίδες,	Ἑλληνισί.
		Ἀσκάριδε,	Ἴταλισί.
		Ἰντζέ Σουλιτζάν,	Τουρκισί.

Αἱ Ἀσκαρίδες εἶναι σκώληκες τινες λευκοί, στρογγυλοί, μακροί, καὶ λεπτότατοι ὡς μία κλωστή λεπτὴ, εὐρισκόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ ὀρθέντερον. Οἱ ἀσθενεῖς δοκιμάζουσιν ἕνα κνισμὸν εἰς τὸν πάτον, καὶ ταραχὴν εἰς τὰ ἔντερα.

Οἱ πάσχοντες ἐκ τούτων πρέπει νὰ παίρνωσι τὸ ἀνθελμυντικὸν ἐκχύλισμα 589, τὰ δαυκία, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 576; τὴν σαπωναρίαν 1102, τὸ ἰνώδες τριφύλλιον, τὴν ἀνθελμυντικὴν σκόνην 855 καὶ 822, τὸ κλυστήριον μὲ τὸ γάλα (α).

(α) Εἰς ἔλους τοὺς σκώληκας σχεδὸν ὠφελεῖ τὰ μέγιστα ὁ γλυκὺς ὑδρᾶργυρος ἢ τὸ καλομελίον εἰς μικρὰν δόσιν.

§. 54.	{	Ἀσκίτης,	Ἑλληνισί.
		Ἀσκίτιδε,	Ἰταλισί.
		Ἰστισκάϊ,	Τουρκισί.

Ἀσκίτης λέγεται ἡ ὑδροπικία αὕτη, ἐπειδὴ καὶ ἡ κοιλία τοῦ ἀνθρώπου γεμίζει ἀπὸ νερὸν τόσον, ὥστε παρασάινεται ὡς ἓνας ἀσκὸς (δερμάτι). Γνωρίζεται ὁ ἀσκίτης ἀπὸ τὸ χονδρὸν πρῆσμα τῆς κάτω κοιλίας, ἡ ὁποία ἐν ᾧ εἶναι γεμάτη, τρέμει καὶ κυματίζει κτυπηθεῖσα μὲ τὴν χεῖρα. Οἱ ἀσθενεῖς ἔχουσιν οὖρος ὀλίγον, καὶ κοκκινωπὸν, βῆχα, ταραχὴν, ἀνο, ρεξίαν, λειποθυμίαν καὶ ἀνησυχίαν. Αὐτοὶ ὅλον ἓνα κρύουσι εἶναι ὀκνηροὶ καὶ βαρετοὶ, πίνουσι καὶ νερὸν πολὺ.

Τὸ πάθος τοῦτο προέροχεται ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, ἀπὸ τὴν πολυραγίαν καὶ πολυποσίαν, ἀπὸ τὰ πυρὰ ρευστὰ, καὶ κατάχρησιν τοῦ οἴνου.

Διαιρεῖται ὁ ἀσκίτης εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὀξὺν καὶ χρονικὸν, εἰς ἀπλοῦν καὶ σύνθετον, εἰς μερικὸν καὶ γενικὸν, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν καιρὸν δύναται νὰ φέρῃ τὴν ὑδροπικίαν τοῦ στήθους, τὴν χαύνωσιν τῶν σπλάγγων, τῆς κάτω κοιλίας, τὴν φθίσιν καὶ τὸν θάνατον.

Θεραπεύεται ὁ ἀσκίτης ἀμέσως μὲ τὴν παρακέντησιν: δηλ. μὲ τὸ τρύπημα τῆς κοιλίας, μὲ τὰ ἐσωτερικὰ ἰατρικὰ καὶ ἐξωτερικὰ, καὶ μὲ τὴν γύμνασιν.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ ὁ ὑδραγωγὸς βῶλος 533, ἡ ὑδραγωγικὴ σκόνη 811, ἡ γόμα γότα 189, τὸ ρεοβάρβαρον 1172, τὸ δυναμωτικὸν μίγμα 704, τὸ κεφαλικὸν 709, τὰ σέληνα 1177, ὁ διουρητικὸς οἶνος 744 καὶ ὁ 743, τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 781, ἡ σκόνη 800, ἡ γρατιόλα, ἡ πετελία 1169, ἡ πολύγαλα 1167, ἡ διγιτάλε ἡ πορφυρᾶ 1091, τὸ σκυλοκρόμμυον 1121. Ἐξώθεν τὸ ἔλαιον τῆς λαβάνδας 1157,

πρὸ πνεῦμα τῶν κανθρίδων 917, τὸ καπνόχορτον βρασμένον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, οἱ σιναπισμοὶ καὶ τὰ βυζικάντια 608 (α). Ὁ κῦρ Πάλας ἐθεράπευσε μὲ τὸ οὔρον τῆς ἀγελάδας, δίδων ἀπὸ τριάντα δράμια τὴν ἡμέραν διὰ πολλὰς ἡμέρας. Λέγει ὁ γέρον Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὴν ὑδροπικίαν « ταύτην ἀνίσως χυθῆ νερόν ἀπὸ κάμυιαν φλέβα τῆς κοιλίας, « ἀφεύκτως θεραπεύονται οἱ πάσχοντες. » Ἀφορ. σι'.

§. 55. { Ἄτκτος ρεῦσις τῶν αἰμορροΐδων, Ἑλλήν.
 { Φλοῦσο ἱεργολάτο μορροΐδάλε, Ἰταλ.

Ὅταν αἱ Αἰμορροΐδες τρέχῃσι περισσότερον, ἢ ὀλιγώτερον, ἢ ἔξω τοῦ δέοντος καιροῦ, τότε λέγονται ἄτκτοι. Αὕτη ἢ (εὔσις) θεραπεύεται μὲ τὸ τυρόγαλον, μὲ τὰ λουτρά, μὲ τὴν ἀλοῆν 1069, μὲ τὸν χυλὸν τῶν χόρτων, καὶ μὲ τὸ χαμαΐδριον 1188.

§. 56. { Ἀτροφία τοῦ σώματος, Ἑλληνισί.
 { Σμαγριμέντο δὲλ κόρπο, Ἰταλισί.
 { Χουζάλ, Τουρκισί.

Ἀτροφία τοῦ σώματος λέγεται, ὅταν τις, μ' ὄλον ὅτι τρώγει καὶ πίνει, δὲν παχαίνει, ἀλλὰ στραγγίζει.

Διὰ τὴν παχαίνει τις, πρέπει νὰ πάρῃ τὸ τεχνητὸν γάλα 538, τὸν ζωμὸν 619, τὸ κόγγλασμα 665, τὸ ἐλαφοκέρατον, τὸ ἐρυθρόδανον 1103, τὸν λειχῆνα 1142, τὰ ἀρωματικά λουτρά 695, τὸ γάλα, νὰ τρώγῃ καὶ μακαρόνια πολλὰ καὶ σταφύλια. Λέγει καὶ ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ὅσα σώματα

(α) Πολλοὺς ἐθεράπευσα· ὅταν ὅμως τὰ νερά ταῦτα εἶναι πικτά, τότε δυσκόλως ὠφελοῦσι τὰ ἰατρικά· καὶ ἂν ἐκχυθῶσι ἔξω, πάλιν συνάζονται, καὶ ὁ πάσχων ἀποθνήσκει.

• λεπτόνονται εις πολὺν καιρὸν, αὐτὰ πρέπει νὰ τρέφονται
• ἀργῶς, καὶ ἐξεναντίας. • Ἄφορ. ζ'.

§. 57.	{	Ἀτροφία τῶν βρεφῶν,	Ἑλληνισί.
		Σμαγριμέντο δέιοι βαφάτσοι,	Ἰταλισί.
		Χουζάλσιπιάν,	Τουρκισί.

Ἡ ἀτροφία τῶν παιδῶν συμβαίνει ἀπὸ τὴν ἐμφραξιν τῶν
ἀδένων τοῦ μεσεντέρου, ἀπὸ τὴν κακὴν τροφὴν καὶ διαίταν,
ἀπὸ τὸ χῶμα, ὅπερ τρώγουσιν.

Θεραπεύονται ταῦτα μὲ τὸ νωπὸν γάλα, μὲ τὸ ρύζι 1163,
μὲ τὸ τεχνητὸν γάλα 538, μὲ τὸν ζωμόν 619, μὲ τὸ κίγ-
χλασμα 665, μὲ τὸ ἐλαφοκέρατον, μὲ τὸ ἐρυθράδανον 1103,
καὶ Ἰσλανδικὸν λειχίνα 1142, μὲ τὰ τριψύματα, μὲ τὸν σι-
δηροῦν τρυγίαν 884, καὶ μὲ τὰ σαπουνώδη ἱατρικὰ ἐξωθεν.

§. 58.	{	Λύνανισμὸς (α),	Ἑλληνισί.
		Ὀνανίσμο,	Ἰταλισί.
		Τζάλη,	Τουρκισί.

Λύνανισμὸς λέγεται ἡ μαλακία, τὴν ὁποίαν κάμνουσι με-
ρικοὶ ἄνθρωποι. Αὕτη παράγεται ἀπὸ τοῦ αἵνιου καὶ ξηραί-
νειν τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τῷ ὄντι, τὸ πάθος τοῦτο
εἰς ὀλίγον καιρὸν ξηραίνει καὶ ἀφανίζει τὸ σῶμα τοῦ πάσχον-
τος ἀνθρώπου.

Τοῦτο τὸ δύστηνον πάθος εἶναι κοινότατον εἰς τοὺς παι-
δας, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Αὐτὸ προξενεῖ εἰς αὐτοὺς
ἀδυναμίαν μεγάλην εἰς τὴν μέσσην, ὀρθαλίμους καὶ ὄλον τὸ

(α) Λύνανισμὸς λέγεται ἀπὸ τοῦ Λύναν νιστὸν Ἰσίδαν τοῦ Ἰαπιδῶ, ἔστι
ἔχων γυναῖκα τὴν Θάμαρ, ἰατρικὴ μαλακία, διὰ τὴν μὴ κάμναι πλέον καὶ ὀ-
γατρεῖται.

σῶμα, ἀναφροδισίαν, σπασμούς, τρεμοῦλαν τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, ἐπιληψίαν, ἀποπληξίαν, φθίσιν, τέλος πάντων καὶ θάνατον.

Τὸ μόνον ἰατρικὸν τούτου τοῦ πάθους εἶναι ἡ ὑπανδρεία, ἢ ἡ τελεία ἀποχὴ αὐτοῦ. Εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ὠφελεῖ ἀκόμη ἡ κίνα 1125, τὰ ψυχρὰ λουτρά, ἡ βαλλεριάνα 1098, ἡ κασκαρίλια 1122, ὁ μόσχος 1154, ὁ καλὸς οἶνος καὶ τὸ δυναμωτικὸν γλύκυσμα 546 καὶ 547.

§. 59.	{	Ἀϋπνία,	Ἑλληνισί.
		Βέλια,	Ἰταλισί.
		Οὐϊκουσουζλοῦκ,	Τουρκισί.

Ἀϋπνία λέγεται, ὅταν τις δὲν ἐμπορῇ νὰ κοιμηθῇ. Τοῦτο πολλάκις προέρχεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀδυναμίαν, καὶ γηρατειον, ἀπὸ τὸν καφρὲν, καὶ στενοχωρίαν, καὶ ἀπὸ τοὺς δεινοὺς φόβους καὶ συλλογισμούς. Λέγει καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς ὄσους ὁ ὕπνος βλάπτει, εἶναι κακὸν σημεῖον· καὶ « εἰς ὄσους ὠφελεῖ, εἶναι καλόν. Ὁμοίως ἀνίσως συμβῆ, καὶ « σπασμὸς, ἢ παραφροσύνη, εἶναι κακόν. Ἄφορ. τινδ'. » Ἀκόμη λέγει, ὅτι « Ὁ πολὺς ὕπνος, καὶ ἡ μεγάλη ἀγρυπνία εἰς « τὸν ἀσθενῆ εἶναι κακὸν σημεῖον· ὁμοίως καὶ ὅταν αὐτὰ προ- « ξενώσι πόνους, ἢ βλάπτουν τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος ». Ὅθεν εἰς τοῦτο τὸ πάθος ὠφελεῖ τὸ διασκόρδιον 550, τὸ λαύδανον ρευστὸν 692, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ὁ οἶνος, τὸ ὕπιον 1151, οἱ συνεχεῖς καὶ μονότενοι ἤχοι, καὶ αἱ μάταιαι ὀμιλῖαι, ὁ κόπος καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν βιβλίων.

§. 60.	{	Ἄφθαι τῶν βρεφῶν,	Ἑλληνισί.
		Ἄφθαι ἰσθμοῦ ῥαγάτσοι,	Ἰταλισί.
		Ἄγουουζ ἀγρῖσι,	Τουρκισί.

Αἱ ἀφθαι εἶναι μερικαὶ ὑπόλευκοι φύσκει· εἰς τὴν γλῶσσαν,

ἢ εἰς τὸν οὐρανίσκον καὶ στόμα τῶν βρεφῶν. Αἱ βυζάντρες αὐτῶν πρέπει νὰ παίρνωσι τὸ τυρόγαλον, τὰ βρέφη νὰ καθαρίζονται μὲ τὸ ἐκχύλισμα τοῦ ρεοβαοβάρου 585, πλύνονται αἱ ἄφθαι μὲ τὸ νερὸν τῆς λιλεσφάκου 1097, καὶ ροδόμελι, ἢ μὲ τὸ ἐκχύλισμα τῶν βατομούρων 1083, ἢ τῶν συκαμίνων.

§. 61.	{	Ἄφωνία,	Ἑλληνισί.
		Πέρδιτα δέλα βότσε,	Ἰταλισί.
		Σὲς κεσικλιγι,	Τουρκισί.

Ἄφωνία λέγεται ἡ ἄλλειψις τῆς φωνῆς καὶ ὁμιλίας τοῦ ἀνθρώπου, ὅσοι δὲν ἀκούουσιν ἐκ γενετῆς, οὔτε ὁμιλοῦσι. Πολλάκις συμβαίνει ἐξαίφνης ἡ ἀφωνία ἀπὸ πολλὰς περιστάσεις. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ὅσων ἀνθρώπων παραχθῆ « ὁ ἐγκέφαλος ἀπὸ κάμμίαν αἰτίαν, αὐτοὶ ἀφύκτως πρέπει « νὰ μένωσιν ἄφωνοι. Ἄφορ. τιθ' ». Καὶ ὅτι « Ἀνίστως ἔθε- « λε κρατηθῆ ἐξαίφνης ἡ γλῶσσα τινός, ἢ ἄλλο μέρος τοῦ « σώματος αὐτοῦ, τὸ πάθος τοῦτο θέλει καταστήσει εἰς με- « λαγχολίαν. » Ἄφορ. τος'.

Ὅθεν διὰ νὰ ξαναλάβῃ πάλιν τὴν φωνὴν ὁ πάσχων νὰ παίρῃ « τὴν λαβάνδαν 1157, τὸ μακροπίπερον 1148, τὴν σκωρι- « τσονέρον 1182, τὸ τραγάκανθον 1191, τὸ ἐκχύλισμα τῶν « βατομούρων 1083. Εἰς τὴν ἐκ γενετῆς ἀφωνίαν ὠφελεῖ ὁ « ἠλεκτρισμὸς, καὶ ἡ τρύπησις τοῦ ἀκουστικοῦ τυμπάνου.

§. 62.	{	Ἀχωνευσία,	Ἑλληνισί.
		Ἰνδεγεσιόνε,	Ἰταλισί.
		Ἀδέμι γάσμι,	Τουρκισί.

Ἀχωνευσία λέγεται ἐν σημείον τῆς πλησμονῆς καὶ βάρους τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ

τὴν πολυφαγίαν, ἢ ἔλλειψιν τοῦ θερμογόνου, τῶν ὀξέων καὶ γαστρικῶν ὑγρῶν, καὶ ἀπὸ τὴν χολὴν ἀπὸ αὐτὴν δύναται νὰ συμβῇ ἡ ἀποπληξία καὶ ὁ θάνατος.

Εἰς τὴν ἀχωνευσίαν ὠφελεῖ ἡ δίαιτα, ἡ περιδιάβασις, οἱ ἐμετικοὶ τροχίσκοι 870, τὸ ρεοβάρβαρον 1172, τὸ ἀλεξητήριον τῶν σπλάγγων 470, τὸ ὀρεκτικὸν 473, ἡ βαφή τοῦ ρεοβαρβάρου 524, καὶ ἡ δροσιστικὴ 526, τὸ κόγγλασμα 646, τὸ 654, τὸ κορδιάλε 704, τὸ χωνευτικὸν μίγμα 705, ἡ χωνευτικὴ σκάνη 792, καὶ ἡ 820, τὸ στάγμα 842, τὸ σκόροδον, τὸ ἀντιθόσπερμα 1074, ἡ ἀθανασία ἢ βαλσαμικὴ 1060, ὁ καρφές 1121, ὁ ἠδύσμος 1105, ἡ ἱμπερατόρια, ἡ κανέλλα 1127, ἡ κουάσσια 1136, καὶ τὸ μάλαθρον 1148, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918.

§. 63.	{	Βῆξ ἐρεθιστικὸς,	Ἑλληνισί.
		Τύσσε,	Ἰταλισί.
		Οὐξουροῦκ,	Τουρκισί.

Οὗτος ὁ βῆξ εἶναι δεινότατος. Ὁ βῆχας πολλάκις προέρχεται ἀπὸ ψύχρανσιν τοῦ πνεύμονος, ἀπὸ κατάρρουν, καὶ ἀπὸ τὸν στόμαχον.

Εἰς αὐτὸν ὠφελεῖ ἡ σκόνη ἀπὸ τραγάκανθον 1191, ἡ ἀλθαία 1068, τὸ ἀραβικὸν κόμμι 1062, ἡ γλυκὺρρίζα 1087, ἡ διγιτάλε 1091, ἡ ζάκχαρις 1176, ἡ ἱππεκακουάνα 1196, ἡ μολόχη 1152, τὸ ὕπιον 1151, τὸ λαύδανον 692, τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος 536, καὶ ἡ σκόνη 828.

§. 64.	{	Βῆξ ξηρὸς,	Ἑλληνισί.
		Τύσσε σέκκα,	Ἰταλισί.
		Κουροῦ οὐξουροῦκ,	Τουρκισί.

Ξηρὸς βῆχας λέγεται οὗτος, διότι οἱ πάσχοντες βήχοντες δὲν ἐκβάζουσι φλέγμα, ἢ πολλὰ ὀλίγον.

Εἰς τοῦτον τὸν βῆχα ὠφελεῖ τὸ βούτυρον τοῦ κακάου 1112, ὁ λειγὴν ὁ ἰσλανδικός 1142, ἡ μολόχη 1152, ἡ σκορτσονέρα 1182, τὸ τραγάκανθον 1191, τὸ φύλλιον, τὸ σαλέπι 896, τὸ σκυλλοκρόμμυδον 1181, τὸ νωπὸν γάλα τῶν ζώων, ἡ σκόνη 828, τὸ λαύδανον ὁμοῦ μετὰ ἀνώδυνον βευστὸν, πινόμενον ρουριστὰ εἰς θερμὸν κόγγλασμα ἐσπέρας καὶ πρωτῆ, ὠφελεῖ τὰ μέγιστα διὰ τινὰς ἡμέρας εἰς δύοσιν ἀπὸ 8 στάγματα. Λέγει καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς δύοσιν συμβαίνοσι βῆχες ξηροὶ διὰ πολὺν καιρὸν, καὶ ὀλίγον ἐρεθιζομένου εἰς τοὺς καυσώδεις πυρετοὺς, αὐτοὶ δὲν διψᾷσι τόσον πολὺ. » Ἀφορ. ροθ'.

§. 65.

Βῆξ ὑγρὸς,	Ἑλληνισί.
Τόσσε οὔμιδα,	Ἰταλισί.
Μπαλκαμλοῦ οὔξουρουκ,	Τουρκισί.

Ἵγρὸς βῆχας λέγεται οὗτος, διότι οἱ πάσχοντες βήχοντες ἐκβάζουσι φλέγματα.

Εἰς τοῦτον ὠφελεῖ τὸ κακάον 1112, ἡ κίνα 1125, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ ὄπιον 1151, ἡ σκορτσονέρα 1182, τὸ τραγάκανθον 1191, καὶ τὸ φύλλιον, καὶ ἡ σκόνη 828.

§. 66.

Βῆξ σπασμωδικὸς,	Ἑλληνισί.
Τόσσε κονβολείδα,	Ἰταλισί.
Ῥασσέ οὔξουρουκ,	Τουρκισί.

Ὁ βῆχας οὗτος εἶναι κοινὸς εἰς τοὺς παῖδας, πολλάκις ἐν ᾧ βήχουσι, τοὺς τρέχει αἷμα ἀπὸ τὴν μύτην, καὶ στόμα, καὶ τὸ οὔρος σχεδὸν αὐτῶν. Τοῦτος εἶναι ἐνδερμικὸς καὶ ἐπιδημικὸς, σθενικὸς καὶ ἀσθενικὸς, ὀξὺς καὶ χρονικὸς, καλὸς καὶ δεινός, καὶ κολλητικὸς.

Ὦφελεῖ εἰς τοῦτον τὸν βῆχα ἡ φλεβοτομία, τὰ καθάρσια,

πὰ μαλακτικὰ καὶ ναρκωτικὰ, ἡ ἀσαφέτιδα 1079, ἡ βέλλα
δόννα 1085, ἡ γλυκύριζα 1087, ἡ διγιτάλε 1091, ἡ
ἰππεκακούνα 1196, ὁ μόσχος 1154, τὸ ἀνώδυνον στάγμα,
τὸ ὄπιον 1151, τὸ ὀποπάναξ 1162, τὸ σκυλλοκρόμμυδον
1181, τὸ ψίλλιον 1841, τὸ λαύδανον ῥευστὸν 692, τὰ
φύλλα τῆς λιλεφάσκου 1097, καὶ τὸ νωπὸν γάλα. ἡ σκόνη 828.

§. 67. { Βῆξ χρονικὸς, Ἑλληνισί.
Τόσσε κρήνικα, Ἰταλισί.
Ἐσκι οὐξουρούκ, Τουρκισί.

Ὁ χρονικὸς βῆχας πολλάκις προέρχεται ἀπὸ τὸν στόμαχον
καὶ ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ πνεύμονος, οὗτος εἶναι κοινῶς εἰς τοὺς
γέροντας.

Ἦφελει εἰς αὐτὸν ἡ σκόνη ἀπὸ κέρμες 810, ἡ ἀπὸ χιλιδ-
πόδα 814, ἡ διὰ τὸν βῆχα 828, ἡ τοῦ Τουρνεφόρτ 832, ἡ
τοῦ Δοξέρ 833, τὸ σαλέπι, 836, τὸ στάγμα ἀνώδυνον 841,
οἱ βαλσαμικοὶ τροχίσκοι 865, οἱ τῆς τρεμεντίνας 869, τὸ
τὸ βούτυρον τοῦ κακάου 1112, ἡ γλυκύριζα 1087, ἡ διγι-
τάλε 1091, ὁ ἰσλανδικὸς λειχὴν 1142, τὸ ὄπιον 1151, τὸ
ἀποπάναξ 1162, τὸ λαύδανον ῥευστὸν 692, τὸ νωπὸν γάλα
καὶ τὸ τῆς ὄρνιθος 536.

§. 68. { Βουβῶνες (λουθουνάρια), Ἑλληνισί.
Βουβῶνοι, Ἰταλισί.
Τζιπάν, Τουρκισί.

Οἱ βουβῶνες εἶναι μικρότεροι τῆς φλεγμονῆς, μ' ὅλον τοῦτο
πονοῦν περισσότερο ὅθεν δυσκόλως διαλύονται. Οὔτοι μετα-
βάλλονται ἐνίοτε εἰς σκίρρον. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι «εἰς

« τούς βουβῶνας ἀνίσως συμβῶσι πυρετοί, εἶναι κακόν, ἐκτός
 « τῶν ἐφημερινῶν. » Ἀφορισ. ρος'.

Ὁ πάσχων φλεβοτομεῖται δις, ἢ τρίς, βάνει καὶ βδέλλας,
 ἔπειτα παίρνει τὰ ἀντιφλογιστικά καὶ καθαρτικά ποτὰ 781
 καὶ 779, τὸν ἀνώδυνον χυλὸν 891, βάνει τὸ ἔμπλαστρον
 600, τὸ μαλακτικὸν κητόπιν 632, καὶ τὸ ὠριμαντικὸν 633,
 καὶ ἀφοῦ σπάση, θεραπεύεται μὲ τὴν καθαρτικὴν ἀλειφήν 483.

§. 69. { Βουβῶνες Γαλλικοί, Ἑλληνισί.
 Βουβῶνοι Γάλλικοι, Ἰταλισί.

Βουβῶνες Γαλλικοὶ λέγονται τὰ πρήγματα, τὰ ὁποῖα γί-
 νονται περὶ τὰ αἰδοῖα τῶν ἀνθρώπων μετὰ τὴν συνουσίαν αὐ-
 τῶν· οὔτοι αὐξάνουσι καὶ γίνονται ἴσοι μὲ ἐν ὧν τῶν ὀρνί-
 θων, προξενούσι ζέστην καὶ πόνους δεινούς.

Εἰς τοὺς βουβῶνας τοὺς Γαλλικοὺς ὠφελεῖ τὸ ἔμπλαστρον
 μὲ τὰ ψημένα κρομμύδια, τὸ ὄπιον 1151, Ἐσωτερικῶς οἱ
 τροχίσκοι ἀπὸ καλομελάνον 878, ἡ ἀσαφέτιδα 1079, αἱ μο-
 λόχαι 1151., καὶ ἡ δίαιτα ἢ τὸ ἰατρικὸν 629.

§. 70. { Βράγχος, ἢ Βράγχνισμα, Ἑλληνισί.
 Ραυκέτινε, Ἰταλισί.
 Σὲς κεσουκλουού, Τουρκισί.

Εἶναι πάθος τοῦτο τοῦ λαιμοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἀφίνει τὸν
 ἄνθρωπον νὰ ὁμιλήσῃ καθαρῶς. Ἡ βραχνάδα καὶ ἡ ἄλλειψις
 τῆς φωνῆς τοῦ ἀνθρώπου προέρχεται ἀπὸ τὰ καταβράκτώδη
 ὑγρά, τὰ ὁποῖα μολύνουσι τὰς μυξώδεις μεμβράνας, καὶ τοὺς
 ἀδένας τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ λαιμοῦ· αὕτη προέρχεται ἀπὸ
 τὰ ψυχρώματα, ἀπὸ τὰς μεγάλας κραυγὰς καὶ τραγούδια,
 ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ γαλλικὰ πάθη. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι

« Οἱ βράγχοι καὶ αἱ κόρυζαι εἰς τοὺς κατὰ πολλὰ γηραλέους.
« Δυσκόλως ὠριμάζουσι. » Ἄφορ. ζς'.

Διὰ νὰ θεραπευθῇ ὁ πάσχων, πρέπει νὰ φυλάττη ζεστόν-
τόν λαιμόν του, ἢ νὰ πίνη κόγγλασμα τῆς λιλεσφάκου 1097,
τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος εἶναι κάλλιστόν εἰς αὐτὸ τὸ πάθος 536, νὰ
παίρῃ τὸ καθαρτικὸν ποτόν 654, τὴν ἀλθαίαν 1008, ἢ τὸ
ἀραβικὸν κόμμι 1062, ἢ τὴν γλυκὺρίζαν 1087, ἢ τὴν
ζάχαριν 1176, ἢ τὴν λαβάνδαν 1157, ἢ τὸ μακροπίπερον
1146, ἢ τὸ τραγάκανθον 1191, ἢ τὸ ψύλλιον χόρτον καὶ
τὴν σκορτσονέραν 1182, ἢ νὰ πίνη τὸ ἐκχύλισμα τῶν βατο-
μούρων καὶ συκαμίνων, καὶ νὰ φλεβοτομήται ἄς πάρῃ τὴν
σκόνην 828, βάλλῃ καὶ τοὺς πόδας τοῦ εἰς τὸ θερμὸν νερόν.

§. 71.	{	Βρογχίτης,	Ἑλληνισί.
		Βρογχίτιδε,	Ἴταλισί.
		Κασαμπᾶ ἱριγὲ ἰλιτixaπὶ,	Τουρκισί.

Βρογχίτης λέγεται ἡ φλόγσις τῶν βρόγχων τοῦ πνεύμονος
(βρόγχοι εἶναι ἡ τελείωσις τοῦ λάρυγγος, καὶ ἀρχὴ τοῦ πνεύ-
μονος). Οὗτος προέρχεται ἀπὸ τὰ θερμὰ ρεύματα τοῦ στή-
θους, καὶ ἀπὸ ψύχραν. Ὁ βρογχίτης μὲ τὴν κακὴν θεραπείαν
μεταβάλλεται εἰς περιπνευμονίαν, εἰς φθίσιν, φέρει καὶ τὸν
θάνατον.

Θεραπεύεται ὁ βρογχίτης μὲ τὰ ἴδια ἰατρικὰ τῆς περι-
πνευμονίας. Ὁρα §. 254.

§. 72.	{	Βρογχοκοίλη,	Ἑλληνισί.
		Γότσο,	Ἴταλισί.
		Οὔρ,	Τουρκισί.

Λέγεται Βρογχοκοίλη τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ τὸν βρόγχον (ἦτοι

τόν φάρυγγα), καὶ πρῆσμα αὐτοῦ. Τὸ πάθος τοῦτο σχηματίζεται κάτωθεν τοῦ λαιμοῦ, ἐνίοτε γίνεται ὡς μία ἄλλη κεφαλὴ, αὐξάνει πολὺ, ὥστε δύναται νὰ πνίξῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἐγὼ παρατηρῶν εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν, εἶδον πολλοὺς κατόικους ἐκεῖ καὶ ἐργάτας τῶν σιδηρικῶν μεταλλείων, κυριευμένους ἀπὸ αὐτὸ τὸ φούσκωμα τοῦ λαιμοῦ, μ' ὅλον τοῦτο τὰ αἷτια αὐτοῦ εἶναι ἀκόμη ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς, διὰ τοῦτο καὶ ἡ θεραπεία του εἶναι δύσκολος ἀπὸ ἡμᾶς.

Ἦφελει εἰς τοῦτο τὸ κόγγλασμα 656, τὸ γλύκυσμα τὸ διὰ τὸν γότσον 564, ὁ κείκαυμένος σπόγγος, ἡ σκόνη 823, καὶ ἡ 826, τὸ δυνατὸν ὄξος ἀνά δύο ἢ τρία κογγλιάρια νῆστις κάθε πρωί, ἡ σκόνη τῆς γουστερίτσας, τὸ ἅλας τὸ φυσικόν, τὸ γλύκυσμα τὸ διὰ τὰ γελώνια 563, καὶ τὸ κόκκαλον τῆς σηπιᾶς. Ἡ τελεῖα θεραπεία εἶναι ἡ τομὴ καὶ τὸ κινδυνῶδες ἐκρίζωμα αὐτῆς.

§: 73.

Γάγγραινα Γαλλικὴ, Ἑλληνιστ.
Γαγγραινα Γάλλικα, Ἰταλική.
Τεσενούς, Τουρκιστ.

Ὅποτεν ἡ δεινὴ φλόγῳσις τῶν Γαλλικῶν παθῶν πρὸραβῆ, ἢ κακῶς θεραπευθῆ, ἀμέσως τὰ μέλη ἐκεῖνα κυριεύονται ἀπὸ γάγγραιναν κακὴν. Καὶ ὅσον αὐτὴ αὐξάνει, ἄλλο τόσον τὰ μέρη ἐκεῖνα γίνονται πελιδνὰ καὶ μελανὰ, μὲ πολλὰς φλυκταῖνας γεμάτας ἀπὸ κοκκινωπὸν ὑγρὸν (α). Εἰς τὴν γαγγραιναν ταύτην τὸ ἀλάνθαστον ἱατρικόν, πρῶτον εἶναι τὸ κόψιμον τοῦ σπηπότος καὶ γαγγραινομένου ἐκείνου μέλους, ὕστερον τὸ ἄχνισμα μὲ τὸ ἀσβεστόνερον 901, καὶ πνεῦμα τῆς θηριακῆς, μὲ τὸ σηπτονικὸν νερὸν, καὶ πέτραν τῆς κολάσεως.

(α) Πᾶσα πλεγὴ παλαιά, δεινὴ καὶ ἀνίατος τρέχουσα φθορικὸν ὄγρον καὶ φρυμαρὸν, σχεδὸν γάγγραινα λέγεται.

§. 74:	{	Γαστρίτης,	Ελληνισί.
		Γαστρίτιδε,	Ιταλισί.
		Μιδέ ιλιτυχαπί,	Τουρκισί.

Γαστρίτης λέγεται ἡ φλόγωσις τῆς γαστροῦ: ἴτοι τοῦ στομάχου. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουσιν ἕνα πόνον, εἰς τὸ ἐπιγαστριον, ἐν ᾧ θλίβει τις τὸν στόμαχον αὐτῶν. Προξενεῖται ὁ γαστρίτης ἀπὸ πολυφαγίαν καὶ πολυποσίαν, καὶ κατάχρησιν τῶν πνευματωδῶν ρευστῶν, ἀπὸ τὴν μελέτην, καὶ πόλυ γράψιμον καὶ ῥάψιμον, ἀπὸ σύγχυσιν καὶ ἀπὸ τὰς ἐσώχάδας. Οὗτος διαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὀξύν καὶ χρονικὸν καὶ εἰς θανατηφόρον.

Ὁφελεῖ εἰς τὸν σθενικὸν γαστρίτην ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι, τὸ τυρόγαλιον, γλιαρόν, τὸ κόγγλασμα τοῦ λινουσπέρματος, ἀχνίζεται ὁ στόμαχος μὲ τὸν διαλυτικὸν ἀχνὸν 508, παίρνει τὸ κοινὸν κλυστήριον 674, θέτει τὸ βυζικάντε 608 εἰς τὸν στόμαχον. Ἄν τὸ πάθος εἶναι ἀσθενικὸν, τότε ὠφελεῖ εἰς αὐτὸ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ κορδιάλε μίγμα, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 576, τὸ ποτὸν ἀπὸ μάναν 782, καὶ τὸ χαμαλδρυον χόρτον 1188.

§. 75:	{	Γέννα τῶν γυναικῶν (α),	Ελληνισί.
		Πάρτο δέλλαι δόλαι,	Ιταλισί.
		Τζου-ζουκ δογορμάκ,	Τουρκισί.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως τῶν ἐμβρύων, ἢ πρὶν, συμ-

(α). Οἱ λαοὶ, καὶ μάλιστα οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες, θέλοντες νὰ πολλαπλασιάσωσι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, πρέπει νὰ ἐκλέξωσι μάλιστα πεπαιδευμένας, ἐμπείρους, γηραλέας καὶ γνώστιας, διὰ νὰ ἐπιτελέτωνται τὰς γυναῖκας ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς συλλήψεως ἕως τὰ τεσσαράκοντα μετὰ τὴν γέννησιν αὐτῶν. Αἱ μαι-

βαίνουνσι μερικοί πόνοι, ἀληθεῖς, ἢ ψευδεῖς λεγόμενοι. Μετὰ τοὺς πόλους τούτους σπᾶ τὸ αὐγὸν, χύνονται τὰ νερά ἐξῶ, καὶ οὕτω γεννᾶται τὸ βρέφος διὰ τῶν γεννητικῶν μορίων τῆς γυναικός. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν, ἢ πρότερον, ἀχνίζονται τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ ἀλείφονται μὲ βούτυρον νωπὸν, ἢ ἔλαιον τῶν ἀμυγδάλων, διὰ νὰ γλυστρᾶ τὸ βρέφος ταχύτερον. Πολλὰ γυναικες χάνονται ἀπὸ τὴν πρόληψιν, καὶ ἀμαθεῖς μαίας τῆς Ἑλλάδος. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι • Ἡ ἐγγαστρωμένη γυνή, ἐὰν κυριευθῆ ἀπὸ κἀνὲν σφοδρὸν πάθος, τότε αὐτὸ • γίνεται θανάτηφόρον. • Ἄφορ. σλδ'.

S. 76.	{	Γλωσσίτις,	Ἑλληνισί.
		Γλωσσίτιδε,	Ἰταλισί.
		Διλ ἰλτιχαπί,	Τουρκισί.

Ἡ Γλωσσίτις εἶναι μία φλόγωσις τῆς γλώσσης. Τὸ πάθος τοῦτο εἶναι σπάνιον, πλὴν εἶναι κινδυνώδες. Προέρχεται ἀπὸ τὴν κυνάγχην καὶ περιπνευμονίαν, κτλ. Πολλάκις ἡ γλῶσσα πρήσκειται, ἐκβαίνει ἐξῶ ὡς τοῦ σκύλλου.

δὲν πρέπει νὰ εἰδῶσι ποτὲ τὴν ἀρχαίαν φύσιν διότι, ὅταν τὸ ἔμβρυον φθάσῃ εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ καιροῦ του, καὶ νὰ τὸ παρακαλέσῃ τις, δὲν μῆνι ποτὲ εἰς ἐκείνην τὴν σκοτινὴν φυλακὴν τῆς μητρὸς του· ἀρεῦ γεννηθῆ δὲ τὸ ἔμβρυον, αἰεὶς πρέπει νὰ περιποιῆται ζεττὸν, νὰ θεωροῦνται καλῶς ὅλα τὰ μέλη του, οἱ ὀφθαλμοὶ του, τὸ στόμα του, ὁ ἀφροδῶν, καὶ ἡ κεφαλὴ του, νὰ εἶναι ὅλοι εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν· ἡ γυνὴ νὰ μῆνι ζεστὰ εἰς τὴν γλῶσσην τῆς, νὰ σφίγγῃ τὴν κοιλίαν τῆς καλῶς, νὰ πίνῃ ζεστὰ ὑγρὰ διὰ νὰ ἐκθαρῶθῃ καλῶς ἀπὸ τὰ αἵματα, εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν πρέπει νὰ πίνῃ ἕως 25 δράμια ἀμυγδαλέλαιον μὲ τὴν ζάχαρην, νὰ μὴν ἀρτυθῆ ἕως ἐκτὸς ἡμέρας καὶ ἐπίπειρα, νὰ μὴν σηκώνεται ἀπὸ τὸ στρώμα τῆς, νὰ μὴν συγχύεται τιλίως, οὔτε κρασι νὰ πίνῃ, καθὼς κἀμνοῦσιν αἱ δυναταὶ γυναῖκες τῶν χωρικῶν· καὶ τότε καὶ αὐταὶ θέλουσιν εἶναι ἀρμύδιαι δι' ἄλλην γένναν, καὶ τὰ τέκνα τῶν θέλουσιν εἶναι εὐρωστίαν.

Θεραπύεται τούτο μέ την φλεβοτομίαν δὶς καὶ τρίς, ἢ καὶ πολλάκις, χωρὶς φόβον, καὶ μέ τὰ ἀντιφλογιστικὰ ἱατρικά· Βρέχει τὸ στόμα του μέ τὸ νωπὸν γάλα καὶ μέλι, ἢ μέ μολυχόνερον, ἢ μέ τὸ ἐκχύλισμα τῶν βατομούρων.

§. 77. { Γονάγρα, Ἑλληνισί.
Γότα γονάγρα. Ἰταλισί.
Δίζ ἀγρισι, Τουρκισί.

Ὀνομάζεται γονάγρα ὁ ρευματισμὸς τῶν γονάτων. Αὕτη ἔχει τοὺς ἰδίους χαρακτῆρας τῆς ποδάγρας, ὅθεν καὶ τὰ ἱατρικά της εἶναι τὰ αὐτὰ τῆς ποδάγρας. Εἰς τὴν γονάγραν ὅμως ὠφελεῖ τὸ μαλακτικὸν κατὰπλασμα 632, αἱ βδέλλαι καὶ αἱ βεντούζαι. Ὅρα §. 274.

§. 78. { Γονόρροια καλή, Ἑλληνισί.
Γονορρέα πενίνα καὶ σκολαμέντο, Ἰταλισί.
Μπέλ σουκλουού, Τουρκισί.

Ἡ γονόρροια εἶναι πάθος Ἀφροδισιακὸν καὶ Γαλλικόν· λέγεται γονόρροια τὸ συνεχές τρέξιμον ἑνὸς ὑπολεύκου καὶ φθοροποιοῦ ὑγροῦ ἐξερχομένου ἀπὸ τὴν φύσιν, τόσον τοῦ ἀνδρός, ὅσον καὶ τῆς γυναικὸς μετὰ τὴν συνουσίαν αὐτῶν. Τοῦτο παράγεται ἀπὸ τοῦ ῥέειν καὶ τρέχειν τὴν σποράν τοῦ ἀνδρός. Αὕτη Ἰταλιστὶ σκολαμέντο προσονομάζεται, καὶ εἶναι τὸ ἐπονείδιστον πάθος τοῦ κόσμου.

Τὸ ἀφροδισιακὸν τοῦτο πάθος ἐκολλήθη καὶ ἐφέρθη ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς ἀπὸ τὴν νῆσον τοῦ Σάν-Δομένικου τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὸ 1492 ἔτος. Ἐκεῖθεν διεδόθη εἰς τοὺς Πορτογάλλους καὶ Ἰρλανδοὺς, καὶ ὠνομάσθη νόσος κατελάνικόν·

(TOM. Α.)

(4)

εκειθεν διεδόθη εις την Γαλλίαν, και ωνομάσθη πάλιν νόσος 'Ισπανική' από την Γαλλίαν διέβη εις την Αγγλίαν, και προσωνομάσθη Γαλλική νόσος' από την 'Ισπανίαν απέρασεν εις την Αφρικήν, από τους Έβραλους και Μωαμεθανούς. Εις την Σαξωνίαν απέρασεν τῷ 1612 έτος. Εις την Ρωσσίαν, Σβηκίαν και Δανίαν έπληγε πρὸς τὸ τέλος τοῦ 17. αἰῶνος' εις την Κίαν και Ινδίαν διεδόθη από τους Πορτογάλλους. Από τους Γάλλους εφάρθη εις την Ελλάδα και Ασίαν δια μέτου των εμπόρων' και οὕτως ωνομάσθη πάθος Γαλλικόν, και μαλαφράντσα κοινῶς. Εις την Ελλάδα κατά τὸ πρῶτον προχωρεῖ γιγαντισίως' ὅθεν οἱ Ἕλληνες, ὄντες ὀλίγοι και πτωχοὶ, πρέπει νὰ ἀποφύγωσιν ἀπ' αὐτὸ τὸ κακὸν πάθος, ὡσάν ἀπὸ τὸν διάβολον, διότι αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον τῆς Πανώλης, και ἂν κυριευθῶσι ποτέ, δὲν θέλουσιν ἐλευθερωθῆ.

Τὸ πάθος τοῦτο εις τὴν ἀρχὴν τότε εἶχε κακίους και ἀγριούς χαρακτήρας, ὡς ἐκείνους τῆς Πανώλης' με τὸν καιρὸν ὁμως και ἀλλαγὴν τῶν κλιματίων οὗτοι μετεβλήθησαν και ἡμερεύθησαν ἕως τῶρα ἕως εις τριάκοντα εἰδῶν πάθη μεταβάλλεται αὐτὸ τὸ γαλλικὸν πάθος' και αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς:

Γονόρροια ἀληθῆς και ψευδῆς, ὑγρὰ και ξηρὰ. Ὄρχις γαλλικὸς, και βουβῶνες' γάγγραινα γαλλικὴ και δυσουρίτι' φίμωσις και παραφίμωσις, βροῦκαι και λώβα γαλλικὴ, χρυσταλλίδες, φλεγμοναί, φλυαταῖναι και τὰ ἕλκη τὰ γαλλικὰ, ἡ Ταριδῶν και ἐξόστωσις, τὰ γαλλικὰ καρκινώματα, οἱ σκίρροι, αἱ σχιμαξίδες, οἱ σύριγγες και τὰ κονδύλωματα, αἱ γαλλικαὶ ὀφθαλμίαι. Καὶ ἄλλα περισσότερα εἶναι τοῦ γαλλικοῦ τούτου πάθους, τὰ ἅποια ρθειροῦσι τὴν ἀνθρωπότητα.

Εἰς τὴν Γονόρροϊαν ὅσον ἡ φλόγωσις εἶναι μεγάλη, ἄλλο τόσον τὸ τρέξιμον εἶναι ὀλίγον, καὶ ἐξενχντίας. Εἰς τὴν καλὴν λοιπὸν Γονόρροϊαν τρέχει ὀλίγον ὑγρὸν, καθαρὸν καὶ λευκὸν, ὅλον εἰς κόμβους χωρὶς πόνους δεινούς. Τοῦτο τὸ ὑγρὸν τρέχει παλλάκις ἀπὸ τὰς σπερματικὰς φύσκας, καὶ τῆς προστράτας.

Εἰς αὐτὴν τὴν Γονόρροϊαν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, ὁ στυπτικὸς ἀγνός 514, καὶ τὸ κολλύριον 685, τὸ βαλσαμικὸν μίγμα 706, τὸ στάγμα 847, οἱ τροχίσκοι τοῦ Πλέκ 873 καὶ 877, καὶ οἱ διὰ τὴν γονόρροϊαν 882, ἡ σκόνη ἀπὸ τραγάκανθον 119F, τὸ βάλσαμον κοπάϊβα 1132, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 1126, ἡ σαλσαπαρίλια 1183, καὶ τὸ ὄπιον 1151, καὶ τὸ ἰατρικὸν 629.

§. 79. { Γονόρροια ψευδῆς, Ἑλληνισί.
Γονορρέα φάλα, Ἰταλισί.
Γιαλάν μπέλ σουουκλουού. Τουρκισί.

Ἡ ψευδῆς γονορροϊά συμβαίνει μεταξὺ τῆς θαλάνου καὶ τῆς ἀκροβυστίας τοῦ ἀνθρώπινου αἰδοίου. Αὕτη συνίσταται εἰς ἓν πηκτὸν ὑγρὸν, καὶ εἰς μίαν συνεχῆ φαγοῦραν, τὰ ἐπόμενα τῆς ὑποίας εἶναι ἡ φίμωσις καὶ ἡ παραφίμωσις, καὶ αἱ πληγαί.

Εἰς τὴν ψευδῆ Γονορροϊαν ὠφελεῖ ἡ ἀλειφή τῶν ρόδων 481, τὸ νερὸν τοῦ ὑδραργύρου 737, τὸ ποτὸν 711, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 576, οἱ τροχίσκοι ἀπὸ κλομελάνον 878, τὸ λουτρὸν τοῦ γάλακτος, ἢ τῆς μολόχας, καὶ ἡ τελεία δίαιτα.

§. 80.	{	Γονόρροια ξηρά,	Ἑλληνισί.
		Γονόρροια σέκα,	Ἰταλισί.
		Κουρῶ μπέλ σουουκλουού,	Τουρκισί.

Λέγεται ξηρά ἡ Γονόρροια αὕτη, ἐπειδὴ καὶ δὲν τρέχει εὐθύς τὸ ὑγρὸν ἐκ τῆς φύσκα, εἰμὴ μόνον τινὲς δυνατοὶ κνησμοὶ καὶ πόνοι αἰσθάνονται.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 632, καὶ τὸ ψωμόγυλον. Ἐσωτερικῶς ὠφελεῖ τὸ τυρόγαλον μὲ θαμαρίνθι 886, ὁ γλυκαντικὸς γυλὸς 890, καὶ ὁ ἀνώδυνος 891, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 576, τὸ βάλαμον κοπάϊβα 1132, τὸ κολλύριον τοῦ Φράγκλ 690 (α), καὶ ἡ τελεία δλαιτα.

§. 81.	{	Γονόρροια ὑγρὰ,	Ἑλληνισί.
		Γονορρέα οὐμίδα,	Ἰταλισί.
		Ἀκάρ μπέλ σουουκλουού,	Τουρκισί.

Ἰγρὰ λέγεται ἡ γονορρέοια αὕτη, ἐπειδὴ καὶ εὐθύς μετὰ τὴν τρίτην, ἢ τετάρτην ἡμέραν τῆς συνουσίας, ἀρχεται καὶ τρέχει ἐν ὑγρὸν ἐκ τῶν αἰδοίων τῶν γονορροϊκῶν ἀνθρώπων.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, τὸ λουτρὸν τοῦ γάλακτος, καὶ τῶν μολόγων, τὸ βάλαμον τὸ διὰ τὰ γαλλικὰ πάθη 521, τὸ κόγγλασμα 668, καὶ τὸ τῆς σαλσαπαρίλιας 1183, ἡ ἀραβικὴ πισάνα 852, τὸ ἰατρικὸν 629, οἱ τροχίσκοι τοῦ Πλέγκ 873, οἱ 882, καὶ οἱ ἀπὸ καλομελάνον 877, τὸ νερὸν τοῦ ὑδραργύρου 737, τὸ ὕπιον 1151, τὸ κολλύριον τοῦ Φράγκλ 690, καὶ τὸ μολυβδόνηρον 722.

(α) Κάθε ἰατρικὸν εὐρισκόμενον εἰς τὴν παράγραφόν του ἔχει καὶ τὴν ἐμπειρίαν του.

- §. 82. { Δάγκαμα μελισσῶν καὶ σκορπίων, Ἑλληνιστί.
Μορσικατοῦρα δέλλαι ἄποι, Ἰταλιστί.
Ἄρι σοκμασί, Τουρκιστί.

Τὰ ἔντομα ταῦτα ζώφια πολλάκις δαγκάνουσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοῦ προξενούσι πρῆσμα καὶ πόγους πολλούς.

Εἰς αὐτὸ ὠφελεῖ τὸ λαύδανον ρευστὸν 692, τὸ ἄπιον 1151, τὸ γάλα, καὶ τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα.

- §. 83. { Δακρυρρέοντες ὀφθαλμοί, Ἑλληνιστί.
Ὅκοι λαγριμάντοι, Ἰταλιστί.
Γκιοζλέρ γιασαμασί, Τουρκιστί.

Πολλάκις οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνθρώπου κεντούμενοι καὶ ἐρεθιζόμενοι ἀπὸ τὰς κοκοχυμίας τοῦ σώματος, ἀπὸ τὸν δεινὸν πονόμματος, καὶ ἀπὸ τὰς τρίχας τῶν βλεφάρων, εἰ ὅποια ἀφοῦ δεθῶσι, παύουν τὰ δάκρυα, καὶ δὲν δακρύουσιν.

Εἰς αὐτοῦς ὠφελεῖ ἡ ἀλειφή τοῦ Γιαννίνου 494, τὸ συπτικὸν κολλύριον 689, τὸ νερόν 733 καὶ 734, καὶ τὸ τῶν πεντανεύρων, θέτει καὶ ἀμυγδαλέλαιον εἰς τὴν μύτην του.

- §. 84. { Διαβήτης, Ἑλληνιστί.
Διαβέτε, Ἰταλιστί.
Δολάπ ιλετί, Τουρκιστί.

Διαβήτης λέγεται, ὅταν τις κατοურῆ συνεχῶς, καὶ πολὺ οὔρος. Οἱ πάσχοντες, ὅσον τρώγουσι καὶ πίνουσι, περισσότερο καὶ κατοουροῦσιν, ὥστε αὐτοὶ ἀποβαίνουσι ξηροὶ καὶ ἀδυνατώτατοι.

Τὰ αἷτια τοῦ Διαβήτου εἶναι τὰ χλιαρὰ πιοτὰ, καὶ τὰ διουρητικὰ, οἱ σκώληκες τῶν νεφρῶν, αἱ πληγαὶ καὶ αἱ πέτριαι αὐτῶν, οἱ ὑστερικοὶ σπασμοὶ, καὶ ὑποχονδριακοὶ τὰ

πάθη τῆς ψυχῆς, αἱ θέρμαι παντός είδους, αἱ μεταστάσεις τῶν ὑλῶν, ἡ ἰσχυρία, ἡ παραλυσία, τὰ πρήσματα τῶν ἐντέρων, καὶ ἡ ψώρα τῆς κύστεως.

Διαιρεῖται ὁ διαβήτης εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυν καὶ χρονικὸν, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Γινόμενον πολὺ οὔρον τὴν νύκτα, δηλοῖ μικρὰν τὴν ὑποχώρησιν. » Ἄφορ. σδ'.

Εἰς τὸν διαβήτην ὠφελεῖ τὸ γλύκυσμα 553, ἡ σκόνη ἀπὸ ρεοβάβαρον 799, ἡ τιστάνα λευκὴ 851, τὸ ἐλαφοκέρατον, τὸ ὄπιον 1151, ὁ μέλας οἶνος, τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα, τὰ τριψίματα, ὁ ἰδρῶς τοῦ σώματος, ἡ κουάσια 1136, ἡ κίνα 1125, τὸ ἀτθεστονέρον 901, καὶ δυναμωτικὰ ἰατρικά.

§. 85.	{	Διάρροια,	Ἑλληνισί.
		Διάρρέα,	Ἰταλισί.
		Ἰσγάλ,	Τουρκισί.

Διάρροια λέγεται ἡ ἀκατάπαυστος ῥοή καὶ κίνησις τῆς κοιλίας τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ἐξερχόμεναι ὑλαὶ αὐτῆς εἶναι ῥευσταί, ἀφρώδεις, χολώδεις, καὶ σχεδὸν μελαγχριναί.

Τὰ αἷτια τῆς διάρροιας εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ ζέστη, καὶ ἡ ψύχρα, τὰ δραστήρια καθάρσια, αἱ ζεσταὶ τροφαί, καὶ ἡ φθίσις ἡ ἐντερικὴ.

Διαιρεῖται ἡ διάρροια εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξειαν καὶ χρονικὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν, καὶ δεινὴν, εἰς ἰατὴν καὶ θανατηφόρον. Ἀπὸ τῆν διάρροϊαν προέρχεται ἡ λυεντερία, ἡ δυσεντερία, καὶ ἡ μετέκλη ἀτονία τοῦ σώματος, καθὼς λέγει καὶ ὁ γέρον Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἀγκαλὰ πολλὰκις ἡ μεταβολὴ τῶν κόπρων ἐπὶ τὸ καλὸν εἶναι ὠφέλιμος. » Ἄφορ. υἰ'.

ὠφελεῖ εἰς τὴν διάρροϊαν ταύτην κατ' ἀρχὰς τὸ ρεοβαρ-
 βαρον 1172, ἔπειτα τὸ ἐλαφοκέρατον 767, ἡ σκόνη 821,
 ἡ τοῦ Δόβερ. 833 καὶ 815, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ
 τισσάνα λευκὴ 851 καὶ ἡ σκόνη 818*, καὶ ἡ 854, ἡ ἀγ-
 γουστοῦρα 1085, ἡ ἄρνικα, ἡ πιστόρδα, τὸ αἱματόξυλον
 1061, ἡ κασκαρίλλια 1125, ἡ κίνα 1125, τὸ γομακῖνον,
 τὸ ἱερὸν ἀλεξητήριον 896, τὸ ἀσβεστόνερον 901, τὸ πνεῦ-
 μα τοῦ ρεοβαρβαρου 914, τὸ κόμμι 1062, ἡ δρῦς 1096,
 ἡ κατεκοῦ 1063, ἡ ρίζα τοῦ Κολόμβου 1131, οἱ μάνητες
 τῆς θαλάσσης 1133, ἡ μυραίνη 1156, τὸ ὄπιον 1151, ἡ
 ποτεντίλα 1164, τὸ ἄπλυτον ρύζι, ἡ βαφὴ 526, τὸ δια-
 σκόρδιον 551, τὸ γλύκυσμα 551, τὸ γλύκυσμα 552, καὶ
 553, τὸ λαύδανον 692, καὶ τὸ νερὸν τῆς κανέλλας 724,
 καὶ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ σφραγιστὴ γῆ, καὶ τὸ
 κίτρινον κηρὸν εἰς τροχίσκους.

§. 86.

Διάρροια ἐπιδημικὴ,
 Διαρρέα ἐπιδέμια,
 Σαλκοῦν ἰλετί,

Ἑλληνισί.
 Ἰταλισί.
 Τουρκισί.

Εἰς αὐτὴν τὴν Διάρροϊαν ὠφελεῖ ἡ σκόνη 818*, ἡ ἀγγο-
 στοῦρα 1085, τὸ αἱματόξυλον 1061, τὸ βάλαμον τοῦ
 Περού 1055, τὸ γομακῖνον, τὸ ἐλαφοκέρατον 767, ὁ ἠθύο-
 σμος 1105, ἡ ἰππεκακουάνα 1196, ἡ κασκαρίλλια 1122,
 ἡ κατεκοῦ 1063, ἡ κίνα 1125, ἡ ρίζα τοῦ Κολόμβου 1132,
 οἱ μάνητες τῆς θαλάσσης 1133, ἡ θηριακὴ 551, τὸ λαύ-
 δανον ρευστὸν 962, τὸ ὄπιον 1151, τὸ πεντάφυλλον 1164,
 τὸ ρύζι, καὶ ἡ σημαροῦπα 1085. Λέγει ὁμως ὁ Ἰπποκρά-
 τῆς, ὅτι « Ἡ ἐπιδημικὴ Διάρροια, ἐὰν συμβῆ εἰς τὴν ἐγγα-
 « στρωμένην γυναῖκα, εἶναι κίνδυνος τῆς ἀποβάσεως τοῦ
 « ἐμβρύου. » Ἄφορ. σλή.

§. 87.	{	Διάρροια χρονική,	Ἑλληνισί.
		Διαρρέα χρόνια,	Ἰταλισί.
		Ἰσκι ἰλσάλ,	Τουρκισί.

Ὄταν ἡ διάρροια κακῶς θεραπευθῇ, ἢ παροραθῇ, καὶ τὰ ἔντερα ἀδυνατήσωσι, τότε γίνεται χρονική.

Εἰς αὐτὴν τὴν Διάρροϊαν ὠφελεῖ ἡ σκόνη 818°, ἡ κουάσια 1136, ἡ μυρσίνη 1158, τὸ ὄπιον 1151, ἡ δρῆς 1096, ἡ ποντεντίλα 1164, ἡ σημαροῦπα καὶ τὸ ῥύζιον 1134. Εἰς αὐτὴν, λέγει καὶ ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως συμβῆ ἐξ
 « αὐτομάτου ἐμετὸς εἰς τὸν πάσχοντα, ἀμέσως θεραπεύεται.
 « Ἄφορ. σιγᾶ. Εἰ δὲ κοιμωμένου τοῦ πάσχοντος, ἀνίσως
 « φανῆ τι μέρος τοῦ λευκοῦ, ἤτοι τοῦ σκληροειδοῦς χιτῶνος
 « τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, εἶναι κακὸν καὶ θανατηφόρον σημεῖον.
 « Ἄφορ. τκή. Ἀνίσως πάλιν, λέγει, ἐξέρχονται ὕλαι ἀφρώ-
 « δεις, εἶναι σημεῖον, ὅτι κατέρχεται φλέγμα ἀπὸ τῆς
 « κεφαλῆς. » Ἄφορ. τξς'.

§. 88.	{	Διάρροια τῶν βρεφῶν,	Ἑλληνισί.
		Διαρρέα δέοι ραγάτσοι,	Ἰταλισί.
		Τζουτζούκ Γισαλί,	Τουρκισί.

Πολλάκις τὰ βρέφη κυριεύονται ἀπὸ Διάρροϊαν, ἢ δυσκοι-
 λιότητα, ἢ καὶ δυσουρίαν, τὰ ὅποια θεραπεύονται μὲ ἐκχύ-
 λισμα τοῦ ρεοβαρβάρου 585, μὲ τὴν 818° σκόνην, μὲ κἀνὴν
 κλυστήριον, μὲ τὸ γάλα, μὲ ὀλίγον ρεοβάρβαρον 1172,
 ἀπλοῦν, ἢ ἐψτημένον, ἢ μὲ ὀλίγην θηριακὴν. Λέγει ὁ Ἰππο-
 κράτης, ὅτι « Ὄταν αἱ κοιλίαι τῶν νέων εἶναι ὑγραὲ, γι-
 « γνόμενοι γηραλέοι τὰς ἀποκτοῦσι στυπτικὰς. » Ἄφορ. ή.

89 § (Διαφραγμίτης, Ἑλληνισί.
(Διαφραγμίτιδε, Ἰταλισί.

Διαφραγμίτης λέγεται ἡ φλόγωσις τοῦ διαφράγματος, τὸ ὁποῖον εἶναι μία μεμβράνα, ξεχωρίζουσα τὴν ἄνω καὶ κάτω κοιλίαν.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελοῦσιν ὅλα τὰ ἀντιφλογιστικὰ καὶ διαλυτικὰ τῆς φλογώσεως, ἡ φλεβοτομία, αἱ ὀδέλλαι, τὸ κλυστήριον ἀπὸ τυρόγαλον, ἡ μὲ Ὀαμαρίνθι, τὸ λαύδανον. ῤευστὸν 692 ὁμοῦ μὲ τὸ ῤευστὸν ἀνώδυνον. Ἐξωθεν προσαρμόζεται ἐν Ευζικάντε 608 ἐπίμυκες καὶ πλαγίως εἰς τὸν πόνον.

§. 90. { Δυσεντερία, Ἑλληνισί.
Δυσεντερία, Ἰταλισί.
Κὰν ἰλσαλι, Τουρκισί.

Δυσεντερία λέγεται ἀπὸ τῶν κακῶς, ἢ ἔλκος ἐχόντων τῶν ἐντέρων. Εἰς αὐτὴν ὁ πάσχων ἔχει διάρροϊαν μὲ κοψίματα, ἢ μὲ καυσίματα, καὶ κεντήματα εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνά του. Ἐνίοτε ἐξέρχονται καὶ αἱματωμέναι ὕλαι ἀπὸ τὴν πληγὴν τῶν ἐντέρων.

Προέρχεται ἡ Δυσεντερία ἀπὸ τὰ φαρμάκια, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ ἀρσενικόν, ἀπὸ τὸν ὑδράργυρον, ἀπὸ τὰ δεινὰ καθάρσια, ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν ἐντέρων, ἀπὸ τὴν ζέστην, καὶ ψύχραν τὴν ὑπερβολικὴν.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν. Ἀπὸ αὐτὴν δύναται νὰ συμβῇ ἡ ἐρεσυπελώδης φλόγωσις τῶν ἐντέρων, ἡ γάγγραινα καὶ ὁ θάνατος, καθὼς τὸ λέγει καὶ ὁ γέρον Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως ἡ Δυσεντερία προέρχεται ἀπὸ μελανὴν χολὴν,

• είναι θανατηφόρος. Ἀφορ. ρμέ. Καὶ πάλιν ὅταν ἐξέρχωνται σάρκες ἀπὸ τὸν ἀφειδρῶνα τοῦ πάσχοντος, τότε ἀφύκτως ἔρχεται ἡ Δυσεντερία εἰς αὐτόν. • Ἀφορ. 6η'.

Ὡφελεῖ εἰς τὴν Δυσεντερίαν ἡ ἑσπῆ τοῦ ῥιζοῦ ἀρβάρου 524, καὶ ἡ δροσιστική 526, τὸ γλύκυσμα 553, τὸ ἀντιδυσεντερικὸν 554, τὸ διοσκόρδιον 551, ἡ σημυροῦρα 1134, ἡ πηκτὴ τοῦ ἐλαφροκέρατος 767, ἡ σκόνη μὲ κάμφοραν 803 καὶ 804 καὶ 818, τὸ σαλέπι 836, ἡ πιστάνα 852, ὁ χυλὸς 894, ἡ ἀγγουστοῦρα 1085, ἡ ἄρνικα, τὸ ἐλάσμιον τοῦ Περσῶ 1155, τὸ θούτυρον τοῦ κακάου 1112, τὸ αἵματόξυλον 1081, ἡ κίνα 1125, τὸ γομακίον, ἡ κατεκοῦ 1162, ἡ δρῆς 1096, τὸ θαμαρίνθι 1162, ἡ ἱππεκακουάνα 1196, ἡ ῥίζα τοῦ κολόμβου 1131, ἡ μυρσίνη 1156, τὸ ὄπιον 1151, τὸ πεντάφυλλον 1164, ἡ ποτεντίλα 1101, τὸ ριοβάρβαρον 1172, τὸ ἀπλυτον ῥίζι, τὸ σύμφυτον, τὸ τραγίκανθον 1191, τὸ φυλάνδριον τοῦ νεροῦ, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ διαίτα, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ αἵρος καὶ ἡ πάστρα.

S. 91.	{	δίψα ὑπερβολικὴ,	Ἑλληνισί.
		Σέτε γράντε,	Ἰταλισί.
		Σουσουζλοῦκ,	Τουρκισί.

Ἡ δίψα προέρχεται ἀπὸ τὴν ὀλιγόστευσιν τῶν ὑγρῶν τοῦ στομάχου, καὶ τοῦ φέροντος, ἀπὸ τὴν ζέστην τὴν μεγάλην καὶ κακοχωνευσίαν. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι • Ὅσοι • διψῶντες τὴν νύκτα, καὶ πίνοντες νερὸν ἀποκοιμῶνται, • εἶναι καλὸν σημεῖον. • Ἀφορ. σλά. Λέγει ἀκόμη, ὅτι Καλιώτερον εἶναι νὰ γεμίσῃ τις τὸ σῶμά του ἀπὸ ποτῶν, ἢ φαγητόν. • Ἀφορ. ιά.

Εἰς τὴν δίψαν ταύτην ὠφελεῖ τὸ ἐκχύλισμα ἀπὸ ὄξος 583, τὸ κόγχλασμα ἐναντίον τῆς δίψας 652, τὸ κριθαρό-
νερον 680, τὸ διὰ τὴν δίψαν μίγμα 711, ἡ τισσάνα ἀπὸ
λεῖμόνια 855, ἡ γλυκὺρρίζα 1087, τὰ βατόμουρα 1083,
καὶ τὸ νίτρον.

§. 92.	{	Δυσπεψία,	Ἑλληνισί.
		Ἰνδεγεστιόνε,	Ἰταλισί.
		Ἀδέμι χάσμι,	Τουρκισί.

Ἡ Δυσπεψία εἶναι ἡ ἀχωνευσία τοῦ στομάχου· αὕτη προέρ-
χεται ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ, καὶ πολλὴν χολήν.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἡ ἀγγέλικα 1058, ἡ ἀγγουστοῦρα
1085, ἡ ἀσαφέτιδα 1179, τὰ χαμόμηλα 1073, ἡ κανέλ-
λα 1127, τὸ ἐλένιον χόρτον 1100, ὁ ἡδύσμος 1105, ἡ
μύρρα, καὶ ὁ καφφές 1121.

§. 93.	{	Δυσκοιλίότης,	Ἑλληνισί.
		Κοσιπατσιόνε δὲλ κόρπο,	Ἰταλισί.
		Ἰνκῆ παζ,	Τουρκισί.

Εἰς τὴν Δυσκοιλιότητα οἱ ἄνθρωποι δυσκόλως κάμνουσι
τὴν κόπρον τῆς κοιλίας των· αὕτη συμβαίνει εἰς τοὺς ἀδυ-
νάτους, φλεγματικούς, ὑποχονδριακοὺς, καὶ αἰμορροϊκοὺς
ἀνθρώπους. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι, « Ἐν ᾧ ὁ ἥλιος εὐρί-
σκειται περὶ τὸν οὐράνιον κύνα, τὰ καθαρτικά εἶναι κοπια-
στικά.» Ἄφορ. ρκς'.

Οἱ πάσχοντες θεραπεύονται μὲ τὸ διαλυτικὸν γλύκυσμα
545, μὲ τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, μὲ τὸ ἐκχύλισμα 581,
καὶ 585, μὲ τὸ ἔμβολον 592 καὶ 591, μὲ τὸ κλυστήριον.

674, με τὸ μίγμα 705, με τὸ ποτὸν 781, καὶ ἐμετοκα-
θαρτικὸν 784, καὶ με τὴν τισσάναν 850, τὸ ποτὸν τοῦ
Ῥοᾶ 785.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἀκόμη ἡ καθαρτικὴ σκόνη 795, καὶ
ἡ διαλυτικὴ 824, οἱ τροχίσκοι 870 καὶ 871, οἱ τοῦ Πρέρξ
872, τὸ τυρόγαλον 886, ἡ ἀλοή 1069, ἡ κάσσια 1136,
τὸ θαμαρίνθι 1162, τὸ σκαμώνιον 1180, τὸ κηπνόχορτον
εἰς κλυστήριον 1158, ἡ ὀλιγοφαγία καὶ χορτοφαγία. Οἱ
δυσκοίλιοι εἶναι δυνατώτεροι, παρὰ οἱ εὐκοίλιοι.

§. 94.	{	Δυσηκοῖα,	Ἑλληνισί.
		Διφικολτὰ δι οὐδέρει,	Ἰταλισί.
		Ἄγουρ ἰσιτμέκ,	Τουρκισί.

Δυσηκοῖα καὶ βαρηκοῖα λέγεται, ὅταν δυσκόλως τις
ἀκούῃ. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ χρονικὰς ἀρρώστιας, ἀπὸ
κρυώματα, καὶ ἀπὸ ἀδυναμίαν τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου καὶ
τυμπάνου.

Εἰς αὐτὸ ὠφελεῖ ὁ διὰ τὰ ὦττα ἀχνὸς 511, ἡ διὰ τὴν
ἀκοὴν βαφή 525, οἱ κεφαλικοὶ τροχίσκοι 866, τὸ ἀμυγδα-
λόλαδον, τὸ πνεῦμα τοῦ καστορχίου 911, καὶ ἡ κάμ-
φορα 1114.

§. 95.	{	Δυσουρία,	Ἑλληνισί.
		Δυσουρία,	Ἰταλισί.
		Οἰστρέτι τεσιββούλ,	Τουρκισί.

Ἡ δυσουρία εἶναι ἡ συνεχὴς θέλησις, καὶ δεινὸν κέντημα
διὰ νὰ κατουρῇ τις. Ἐν ᾧ κατουρεῖ ὁ πάσχων, δοκιμάζει
καύσιμον πολὺ, καὶ πόνον δεινόν. Τὰ αἴτια τῆς Δυσουρίας

εἶναι τὰ γαλλικὰ πάθη, αἱ πληγαὶ τῆς κύστεως, αἱ αἰμορροΐδες, ἡ δριμύτης τοῦ οὔρου, ἡ ἄμμος καὶ ἡ πέτρα τῆς κύστεως καὶ τῶν νεφρῶν.

Εἰς τὴν ἀπλῆν Δυσουρίαν ὠφελεῖ ὁ διαλυτικὸς ἀχνὸς 508, τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος 501, τὸ κόγχλασμα 647, καὶ τὸ διουρητικὸν 653, τὸ μίγμα 708, ὁ οἶνος ὁ διουρητικὸς 743 καὶ 744, τὸ ποτὸν ἀπὸ μάναν 782, ἡ σκύνη 793, ἡ τισσάνα 852, ὁ ἀνώδυνος χυλὸς 891, αἱ ρίζαι τοῦ βασιλικοῦ 1203, ἡ διγιτάλε 1091, τὸ ἀλκγέκι 1199, τὸ μακεδονήσιον, τὸ σκόρδον, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι, τὰ τριψίματα, τὰ μαλακτικὰ κλυστήρια, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά, καθὼς λέγει καὶ ὁ Θεῖος Ἱπποκράτης, « Τὴν Δυσουρίαν ἡ φλεβοτομία διαλύει. » Ἄφορ. τιβ' (α).

§. 96. { Δυσουρία Γαλλικὴ, Ἑλληνισί.
Δυσουρία Γάλλικα, Ἰταλισί.

Δυσουρία Γαλλικὴ λέγεται, ὅτι ὁ γονορροϊκὸς δυσκόλως κατουρεῖ, ἢ ὀλίγον, καὶ μὲ πόνους πολλούς. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν εὐρίσκομένην πληγὴν εἰς τὸν αὐλὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὴν Δυσουρίαν ταύτην ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, τὸ χλιαρὸν γάλα, τὸ γλυκαντικὸν κόγχλασμα 668, ὁ ἀνώδυνος χυλὸς 894, ὁ τῶν ἀμυγδάλων 922 καὶ ὁ 923, τὸ ἀλκγέκι 1199, τὸ μακεδονήσιον 1145, ἡ ἀλειφή τῶν ῥόδων 481, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά, μερικῶς ἢ γενικῶς.

(α) Ἐν ἀνέκδοτον εἶναι νὰ πλύνῃ τις τὰ σχοινία τὰ κοπρισμένα ἀπὸ τὰς μυίας καὶ νὰ πῆ τὸ νερὸν αὐτῶν ὁ πύσχω.

§ 97.

Έκθυμα,
Πούστουλα,
Καπαρτζίκ,

Έλληνισί.
Ιταλίσί.
Τουρκισί.

Τὸ ἐκθυμα εἶναι ζεθυμάσματα τινὰ κοκκινωπὰ, φθόμενα εἰς τὸν βολβὸν τῶν ὀφθαλμῶν. Αὐτὰ θεραπεύονται ἐσωθὲν μὲ τὴν φλεβοτομίαν, καὶ μὲ τὰ καθαρτικὰ ἰατρικὰ. Ἐξωθὲν μὲ τὴν ἐπιθέσιν νωποῦ γάλακτος, καὶ νεροῦ γλιαροῦ τῆς μολόγας, καὶ κολλυρίου γλυκαντικοῦ 663, καὶ μὲ ζάχαριν.

§ 98.

(Ἐκχύμωσις τῶν ὀφθαλμῶν, Ἐλληνισί.
(Ἐκχύμωσις δέοι ὄκοι, Ἰταλίσί.

Ἡ ἐκχύμωσις αὕτη εἶναι φλέβες τινὲς χαννωμένας, καὶ κεχυμένας ὑποκάτω τοῦ δέρματος τῶν ὀφθαλμῶν, αἱ ὁποῖαι σχηματίζουσιν ἓνα αἱματώδη ἰγῶρα.

Εἰς αὐτὴν ὠρελεῖ ὁ ἀρωματικὸς ἀγνός 507, ἢ ῥίχα τοῦ ἄρτου βρεγμένη εἰς ψυχρὸν νερὸν, ἢ τῶν πεντανιύρων, ἢ καὶ μολόγων 1152, ἢ τὸ γάλα τῶν γυναικῶν, καὶ τὸ στυπτικὸν κολλύριον 665 καὶ 689 (α), αἱ βδέλλαι εἰς τὸν πύκτον, καὶ τὸ βυζικάντι εἰς τὸν τράχηλον. Κατασκευάζει ἓνα σωλῆνα 4 σπιθαμῶν α β κρυτὸν κατὰ τὰ δύο ἄκρα, διὰ τοῦ ὁποῖου ρέον τὸ νερὸν ἐκ τοῦ ἄγκου πρὸς τὰ ἄνω πλύνει τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ θεραπεύονται κάλλιστα:

(α) Πολλοὶ κρίνουσι ἀπὸ τῆν ἐκχύμωσιν, καὶ εἰ περισσότερῃ ἀνάται, γίνονται τρισεφίτερα ἀπὸ τὴν κατὰν θεραπείαν τῶν αἱματῶν γυναικῶν.

§. 99.	{	Ἐκστασις,	Ἑλληνισί.
		Ἔστασι,	Ἰταλισί.
		Σουχοῦζ,	Τουρκισί.

Ἐκστασις λέγεται ἐν πάθος τῆς ψυχῆς, ἢ τοῦ νοῦς, ἢ ὁποῖα ὅταν συμβαίη, ὁ πάσχων μένει ἀκίνητος καὶ ἀνενέργητος. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ χαρὰν μεγάλην, ἢ φόβον, θυμὸν, ὀργὴν, θάμβος, τρομάρην, καὶ λειποθυμίαν, ἐνίοτε καὶ ἀπὸ ὀπτασίαν θεϊάν.

Θεραπεύεται ἡ ἐκστασις μὲ τὰ ἴδια ἰατρικὰ τῆς καταληψίας, καὶ λοιπῶν σπασμῶν. Ἰδὲ Καταληψία §. 164.

§. 100.	{	Ἐλμινθες,	Ἑλληνισί.
		Δομπρίκοι,	Ἰταλισί.
		Σουλουτζάν,	Τουρκισί.

Ἐλμινθες λέγονται σκώληκες τινες στρογγυλοὶ καὶ ἐπιμήκεις, εὕρισκόμενοι εἰς τὰ σπλάγχνα τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν τις πάσχη ἀπὸ Ἐλμινθας, ἔχει τὴν κόρην τῶν ὀφθαλμῶν του ἀνοικτὴν, πόνον εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ φαγοῦραν εἰς τὴν μύτην του, πολλάκις ἔχει σπασμούς εἰς τὸ σῶμά του, καὶ ἐπιληψίαν. Οἱ σκώληκες οὗτοι ἐμβαίνουν εἰς τὸν στόμαχόν ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἢ γεννῶνται ἀπὸ τὴν φύσιν εἰς τὰ ἔντερα, καθὼς εἶπε Βλόκης τις (α).

Εἰς τοὺς Ἐλμινθας ὠφελεῖ ἡ ἀνθιλμυντική ἀλειφή 493, τὰ ἀνθ' τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος 502, τὸ γλύκυσμα 562,

(α) Εὕρισκόμενος εἰς τὴν Παυίαν τῆς Ἰταλίας, εἶδον εἰς τὴν Ἀκαδημία, ἓνα σφῆρον σκωλήκων, ἐμπεπλεγμένων εἰς τὸ βλασχωμένον ἔντερον ἐνὸς ἀπεθαμμένου παιδαρίου· τὸ ἴδιον καὶ ἐνὸς ζώου ἵπου.

τὸ κόγχλασμα 666, ἡ σκόνη 811, ἡ ἀνθιλιμυντική 819, καὶ ἡ 829, ἡ σκόνη τῆς γοτιάς 830 καὶ ἡ 835, οἱ ἀνθιλιμυντικοὶ τροχίσκοι 877, καὶ οἱ ἀπὸ καλομελάνου 878, τὸ τυρόγαλον 887, τὸ σκόρδον, ἡ ἀλοή 1061, ἡ ἀσαφέτιδα 1178, ἡ κάμφορα, 1114, ἡ ἐκλεριάνα 1198, τὸ χρυσοῦν παντζοχέρι 924, ὁ ἀπήγανος 1165, ἡ γομαγότα 1089, ἡ ῥίζα τοῦ κολόμβου 1131, ἡ κοραλίνα 1133, ἡ ῥίζα τῆς πτέρης 1170, τὸ σεμισάντο 1180, τὸ ἰνώδες τριφύλλιον, τὸ ἀνθιλιμυντικὸν ἐκχύλισμα 589, τὸ κλυστήριον ἀπὸ γάλα, καὶ ὁ γλυκὺς ὑδράργυρος μάλιστα.

§. 101.	{	Ἐμετὸς πολὺς,	Ἑλληνισί.
		Βόμιτο,	Ἰταλισί.
		Κάη,	Τουρκισί.

Πολὺς ἔμετὸς (τὸ ξέραςμα) προέρχεται ἀπὸ πλεσμονὴν τοῦ στομάχου, ἀπὸ πολλὴν χολήν, ἀπὸ κρυώματα, ἀπὸ ἀγδῆ πράγματα, ἀπὸ τὰ ἐμετικά ἰατρικά, ἀπὸ πόνον καὶ σκίβρον τοῦ στομάχου, ἀπὸ πόνον τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ ἰλιακὸν πάθος καὶ ἀπὸ μυιοπτύσματα.

Εἰς τὸν πολλὸν ἔμετὸν ὠφελεῖ τὸ σταματικὸν ποτὸν 780, καὶ τὸ 783, ἡ στυπτική σκόνη 801, ἡ τισσάνα 851, τὸ ἀσθεστόνερρον 901, τὸ πνεῦμα τοῦ καστορχίου 911, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, τὸ ἀνθόσπερμα 1074, ὁ ἠδύοσμος 1105 καὶ τὸ ἐλαιόντου, τὸ φιλάνθειον τοῦ νεροῦ 1135, ἡ ῥίζα τοῦ κολόμβου 1131, καὶ τὸ ὀξυκιτρικὸν τῆς ποτάσης.

§. 102.	{	Ἐμετὸς καὶ λύξιγγας τῶν βρεφῶν,	Ἑλλην.
		Βόμιτο ἐσυγκιότσο,	Ἰταλ.
		Κάη, βὲ ἰνσκιρικ,	Τουρκ.

Τὰ ὑγιεινὰ ἐρέφη σπανίως ἐμῶσι· τὰ μὴ τοιαῦτα ὁμως

ἐμῶσι συνεχῶς, καὶ τοῦτε προέρχεται ἀπὸ τὴν κοπρώδῃ αὐτῶν ὕλην, ἢ μυξώδη, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς τὸ στόμα καὶ στόμαχον αὐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχεται ὁ λύξιγγας, ἢ αὐπνία, αἱ φωναί, καὶ ὁ κώλικας αὐτῶν.

Διὰ τὰ ἰατρευθῶσι, πρέπει νὰ πάρωσιν ὀλίγον οἶνον γλυκὺν μὲ μέλι, ἢ τὸ ἐκχύλισμα τῶν ἴων 1108, ἢ τοῦ ρεοβαρβάρου 524, ἢ τὸ μάνα, ἢ τὸ ἀμυγδαλόλαδον, ἢ τὴν μαγνησίαν γῆν καλλιώτερον (α).

§. 103. (Ἐμπύημα,
(Ἐμπυέμα,

Ἑλληνισί.
Ἰταλίσί.

Τὸ ἐμπύημα εἶναι ἐν ἀπόσθημα πλήρες ἐμπύου μεταξὺ τοῦ πνεύμονος καὶ τοῦ θώρακος. Ὁ πάσχων δοκιμάζει δύσπνοιαν, καὶ κύματωση τοῦ ἐμπύου εἰς τὸ στῆθος του (β). Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὸ ἐμπύημα φα-
« νερόνεται ἢ φθίσις, καὶ ἀφοῦ ἐμποδισθῇ τὸ πτύσιμον, ἀπο-
« θνήσκει ὁ πάσχων. » Ἄφορ. τνβ'.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελοῦν τὰ ἐμέτικὰ καὶ καθαρτικὰ, τὸ βυζικάντε 608 εἰς τὸ πονεμένον μέρος, τὸ τυρύγαλον, τὸ γάλα τῆς γαϊδάρας, ἢ τῆς αἰγός, καὶ μάλιστα τῶν νέων γυναικῶν, τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος 536, ὁ ἀντισκορπουτικὸς ζωμὸς τῶν χόρτων 623, ἢ κίνα 1125, ἢ παρακέντησις: ἢτοι τὸ τρύπημα, καὶ τὸ ἐκχύλισμα τῆς σκίλλης 587.

(α) Εἰς πολλὰ θρίφη εὐρίσκόμενον πολὺ γαστρικὸν δέξυ εἰς τὸν στόμαχον πίζει τὸ ἐκεῖ γάλα, καὶ οὕτω τὸ ἐμῶσιν ὡς τυρίον.

(β) Εἶδον τινὰ ἐμῶντα τὴν φορὰν ἕως 300 δράμ. ἔμπυον.

(TOM. A.)

(5)

§. 104. { Ἐμποδισμένη κυκλοφορία τοῦ αἵματος, Ἑλλ.
{ Ἰμπετιμέντο δέλ τσίρκλο δέλ σάγγουε, Ἰταλ.

Ἡ ἔμποδισμένη αὕτη κυκλοφορία τοῦ αἵματος γίνεται εἰς τὰ ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα χύνουσι τὸ αἷμα εἰς τὴν φλέβα τοῦ ἥπατος, πόρταν καλουμένην. Ἡ ἀταξία αὕτη συμβαίνει πολλάκις εἰς τοὺς γραμματισμένους καὶ καθεσθηκοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι πάντοτε δοκιμάζουσι μίαν ἀνησυχίαν γενικὴν, καὶ δυσκοιλιότητα.

Ἀνίσως αὐτοὶ εἶναι πληθωρικοὶ, φλεβοτομοῦνται δις καὶ τοῖς πρῶτον, ἔπειτα καθαρῖζονται μὲ τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 779, καὶ ἀκυλοῖθως παίρνουσι τὸ καθαρτικὸν σίγμα 843, τρίβουν τὴν κοιλίαν των κάθε πρωί δι' ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, καθβαλικεύουν νηστικοὶ, βάλλουσι καὶ τὰς βδέλλας εἰς τὸν πάτον των, ἢ εἰς τὸ ὑπογάστριον, καὶ συνεχῶς τὰ καταπλάσματα, καὶ τὰ λουτρά ὠφέλησαν πολλάκις κάλλιστα.

§. 105. { Ἐμφραξίς τῆς κάτω κοιλίας, Ἑλληνισί.
{ Ὄσρουτσιόνε δέλ πάσο βέντρε, Ἰταλισί.
{ Σουτδέ, Τουρκισί.

Ἐμφράξεις οἱ ἰατροὶ ἐννοοῦσι φράξιμόν τι τῶν κρεατωδῶν ἀδένων, μάλιστα τοῦ μισεντερίου τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τὸ ὁποῖον πρήτκεται ἐνίοτε, σκληρύνεται, καὶ σκιδρύνεται.

Διαιροῦνται αἱ ἔμφραξεις εἰς σθενικὰς καὶ ἀσθενικὰς, εἰς ὀξείας καὶ χρονικὰς, εἰς φανεράς καὶ ἀφανεῖς, εἰς τοπικὰς καὶ γενικὰς, εἰς ἰατάς καὶ ἀνιάτους, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸν καιρὸν καὶ κακὴν διαίταν μεταβάλλονται εἰς σκιδρῶν καὶ γάγγραιναν, ἐξ ὧν ἔρχεται ὁ θάνατος· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ παιδιά τρώγοντα χῶμα πρήσκονται κατὰ τὴν κοιλίαν, καὶ χλωμόνονται.

Εἰς τὰς ἔμφραξις. ὠφέλει τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 779, καὶ μικτὸν 781, τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος 502, τὸ πικρὸν ἀπόβρασμα 505, ὁ σιδηροῦς βῶλος 532, τὸ γλύκυσμα 548, καὶ τὸ διὰ τὰ χελώνια 563, τὸ διὰ τὸν γότσον 564, τὸ πικρὸν κόγγλασμα 651 καὶ 654, τὸ φυσικὸν λουτρὸν 693, καὶ τὸ κοινὸν 694, τὸ μίγμα 712, τὸ νερὸν τῆς σκωρίας 736, ἡ σκόνη 792; καὶ ὁ σιδηροῦς τρυγίας 884, ἡ κοροποράντε σκόνη 816, ἡ τιτσάνα 856 καὶ 863, οἱ καθαρτικοὶ τροχίσκη 870, τὸ ἀντισκορπουκὸν τυρόγαλον 887, τὸ καλιβέατον 888, τὰ κηχώρια 1129, τὸ πνεῦμα τοῦ ρεοβαρβάρου 1114, τὸ ἀμμωνιακὸν κόμμι, αἱ βδέλλαι, καὶ τὸ βυζικάντε εἰς τὴν κοιλίαν. Εἰς ἅλας σχεδὸν τὰς ἔμφραξις ὁ πάσχων πρέπει νὰ ἀπέχη ἀπὸ ἐλαιώδη καὶ τηγανισμένα φαγητά.

S. 106.	{	Ἐμφραξις τοῦ ἥπατος,	Ἕλληνισί.
		Ὁσφουτσιόνε δέλ. φέγατο,	Ἰταλίσί.
		Καρά τζιέρ σουδεσί,	Τουρκισί.

Τὸ ἥπαρ: ἦτοι τὸ σηκότι, εἶναι διωρισμένον ἀπὸ τὴν φύσιν νὰ κατασκευάζῃ τὴν χολὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τοῦτο ἐνίοτε ἔμφραττεται, πρήσκεται πολὺ, καὶ σκιρρόνεται (τοῦτο οἱ χυδαῖοι σπλῆνα λέγουσι, μολονότι ὁ σπλῆν κεῖται ὀπισθεν). Αὐτὸ συμβαίνει ἀπὸ τὴν κακοχυμίαν τοῦ σώματος, ἀπὸ δυσχωνεύτους τροφὰς, καὶ μακρυνὰς θέρμας. Τοῦτο εἶναι ὀξὺ καὶ χρονικὸν, σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, μερικὸν καὶ γενικὸν, δηλ. τὸ ἐν μέρος, ἢ καὶ τὰ δύο εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἰδιοπαθητικὸν καὶ συμπτωματικὸν, τὸ ὁποῖον ἀνίσως δὲν προφθασθῇ, σφακελλόνηται, φέρει καὶ τὸν θάνατον εἰς τὸν ἄνθρωπον. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως πρησθῇ τὸ ἥπαρ εἰς τοὺς κιτριναρέους, εἶναι κακὸν σημεῖον. » Ἄφορ. τή.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελεῖ ὁ πικρὸς ζωμὸς 620, καὶ ὁ ἀντεμφρακτικὸς 622, ὁ σιδηροῦς τρυγίας 824, οἱ τροχίσκοι τοῦ Ἐλβετίου 875, καὶ τοῦ σαπωνίου 876, θέτει τὸ ἔμπλαστρον τοῦ κωνέλου 603, ἢ μὲ τὸν ὑδράργυρον 604 (α). Ἀνίσως ὁ πάσχων εἶναι πληθωρικός, βλεβοτομεῖται ἀπὸ τὸν βραχίονά του, βάνει καὶ βδέλλα εἰς τὸ πρῆσμα, ἔπειτα τὸ βυζικάντε· μετὰ ἕξ μῆνας ἐπαναλαμβάνει τὴν θεραπείαν πάλιν· μ' ὄλον τοῦτο, ὅταν ἔλθῃ ἡ διάρροια, ἀποθνήσκει ὁ πάσχων.

§. 107.	{	Ἐμφραξις τοῦ σπληνός,	Ἑλληνισί.
		Ὀσφρουσιόνε δέλα μίλτσα,	Ἰταλισί.
		Δαλάκ σουδεσί,	Τουρκισί.

Ἡ σπλῆνα ἀπὸ τὴν κατασκευὴν καὶ θέσιν της εἶναι ὑποκειμένη εἰς φλόγωσιν καὶ ἔμφραξιν. Αὕτη ἐνίοτε πρῆσκειται, καὶ γίνεται ὡς ἐν βρέφος μικρὸν, ἢ ὑποία σκιρῶθεῖσα, γαγγραίνεται, καὶ φέρει τὸν θάνατον. Λέγει καὶ ὁ γέρων Ἰπποκράτης ὅτι « Οἱ δυσεντερικοὶ σπληνώδεις κυριευθέντες ἀπὸ ὑδροπικίαν ἀποθνήσκουσιν. Ἄφορ. τιθ'. Κυριευθέντες ἀδὲ μόνον ἀπὸ δυσεντερίαν οἱ σπληνικοὶ ἐλευθερόνονται. » Ἄφορ. τκδ'.

Θεραπεύεται ἡ σπλῆνα μὲ τὰ ἴδια ἰατρικὰ τοῦ ἥπατος. Φλεβοτομεῖται ὁ πάσχων, προσαρμόζονται αἱ βδέλλαι εἰς τὸν πόνον του καὶ αἱ βεντούζαι, ἔπειτα ἐμβαίνει εἰς τὸ σαπωνώδες λουτρὸν καὶ μεταλλικὸν 693, μετὰ ταῦτα βάνει καὶ τὸ βυζικάντε, ἔπειτα παίρνει κατὰ τάξιν τὸν πικρὸν ζωμὸν 620, καὶ τὸν ἀντεμφρακτικὸν 622, τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884, τοὺς καθαρτικοὺς τροχίσκους 868.

(α) Οἱ ἔμφρακτικοὶ πρέπει νὰ ἐργάζωνται συνηθῶς.

§. 108.	{	Ἐμφράξις τῆς μήτρας,	Ἑλληνισί.
		Οστρουτσιόνε δέλ λούτερο,	Ἴταλισί.
		Ράχαμ σουδεσί,	Τουρκισί.

Αἱ ἐμφράξεις τῆς μήτρας εἶναι ἴδιαι τῶν χηρῶν γυναικῶν, καὶ ἀνυπάνδρων παρθένων, καὶ πολλὰ σπάνιον τῶν ὑπανδρευμένων. Αἱ πάσχουσαι δοκιμάζουσι κτυπήματα τῆς καρδίας, καὶ δύσπνοϊαν, γίνονται ὀκνηραὶ καὶ βαρεταί, ὠχραὶ καὶ πελιδναί, καχεκτικαὶ καὶ ἐμφρακτικαὶ εἰς τὴν κάτω κοιλίαν. Τὸ πάθος τοῦτο προέρχεται μετὰ τὴν γένναν, ἢ ὅταν αὐταὶ ἐρέχωσι τοὺς πόδας των μὲ κρύον νερόν, ἢ ὅταν θάλλωσι κἀνένα τι εἰς τὴν μήτραν των αἱ μαῖαι αὐτῶν: κομπία τινὰ ἢ ἀλειφάς, ἢ ἔρχεται ὕστερον ἀπὸ κἀμμίαν ἀσθένειαν μεγάλην, ἢ φόβον καὶ ταραχὴν τῆς ψυχῆς, καὶ παύρην τὰ καταμήνια· αὐταὶ αἱ γυναῖκες δυσκόλως ἰατρούονται.

Διαιρεῖται τὸ πάθος τοῦτο εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυ καὶ χρονικὸν, τὸ ὁποῖον μὲ τὸν καιρὸν δύναται νὰ προξενήσῃ τὴν στέρωσιν, τὸν σκίρρον εἰς τὴν μήτραν, τὴν φθίσιν καὶ τὸν θάνατον εἰς αὐτάς.

Αἱ πάσχουσαι καθαρίζονται μὲ τοὺς τροχίσκους τοὺς καθαρτικούς 870, εἶνουςι τοὺς πόδας αὐτῶν εἰς θερμὸν νερόν πολλάκις, ἢ καὶ ὅλον τὸ σῶμα, φλεβοτομοῦνται ἀπὸ τοὺς πόδας, παίρνουσιν ἐσωτερικῶς τὸ ἀλεξηπτήριον προπριετᾶτες 897, τὸ παρθένιον χύρτον 1073, τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884, τὴν σαβίναν 1084, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως 1126, τὸν κρόκον 1138, τὸν σιδηρίτην οἶνον 747, τὸ πνεῦμα τοῦ κασορχίου 911, τῶν κανθαρίδων 917· ὁ ἠλεκτρισμὸς ὠφελεῖ τὰ μέγιστα. Θεραπεύονται ἀκόμη καλλιώτερον μὲ τὴν ὑπαν-

βαίνει συνεχῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ διάφορα σκληρὰ περιττώματα, καὶ πρήσματα τῆς κάτω κοιλίας, ἀπὸ τὰς πέτρας τῆς χολῆς, ἀπὸ τὸ σπάσιμον, ἀπὸ τὰ φαρμάκια, καὶ κώλικας, καὶ σκώληκας. Εἶναι σθενικός, καὶ ἀσθενικός, γενικός καὶ μερικός, ὄξυς καὶ χρονικός. Ὁ δεινὸς ἐντερίτης εἰς ὀλίγας ἡμέρας φέρει τὰς ὑδροπικίας, τὴν φθίσιν, καὶ τὸν θάνατον.

Εἰς τὸν σθενικὸν Ἐντερίτην ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ τὰ καταπλάσματα, ἐσωτερικῶς τὸ τυρόγαλον, τὸ κύγγλασμα τοῦ λινοσπέρματος, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ ὄπιον 1151, τὸ λαύδανον βρουστὸν 692, ἠνωμένον μὲ τὸ βρουστὸν ἀνώδυνον 918, καὶ μὲ δύο κύμπους ἐλαίου τοῦ μαλάνθρου 1148, ἀχνίζεται ἡ κοιλία μὲ τὸν ἀχνὸν 510, καὶ ἐπιθέτεται τὸ βυζικάντε 608, καθαρίζεται ὁ πάσχων μὲ τὸ ἀμυγδαλέλαιον.

Ὄταν τὸ πάθος γίνῃ σκίρρος, τότε παίρνει τὸ τυρόγαλον καὶ τὸ κοινὸν γάλα χλιαρὸν, καὶ ἄλλα μαλακτικά, μ' ὅλον τοῦτο ὁ πάσχων ἀποθνήσκει.

§. 113.	}	Ἐνυπνιασμός,	Ἑλληνισί.
		Πολουτσιόνε νοτοῦρνα,	Ἰταλισί.
		Ἰχτιλάμ,	Τουρκισί.

Ἐνυπνιασμόν ἐνταῦθα ἐννοοῦμεν τὴν νυκτερινὴν βρουσιν, τὴν ὁποίαν τινὲς δοκιμάζουσι μὴ φαντασίας ἐνυπνίων, ἢ χωρὶς αὐτῶν. Οὗτος συμβαίνει εἰς τοὺς νέους καὶ ἀνυπάνδρους ἀνδρας. Αὐτὸς προέρχεται ἀπὸ ἀδυναμίαν τῶν μελῶν, ἀπὸ πολλὴν σποράν, καὶ ἀπὸ ζωηρᾶς φαντασίας.

Εἰς τὸν ἐνυπνιασμόν ὠφελεῖ ἡ κάμφορα 1114, ἡ νυμφαία, χόρτον τοῦ νεροῦ, τὸ σινάπιον, ἡ τραχεῖα κλίνη, καὶ ἡ λιγέα.

§. 114. (Ἐξανθήματα, Ἐλληνιστί.
(Ἐξαντέμοι, Ἰταλιστί.

Τὰ ἐξανθήματα εἶναι μερικαὶ φλυκταῖναι: ἦτοι σπυρία τινὰ, μικρὰ, κοκκινώπα, καὶ γεμάτα ἀπὸ μίαν λεπτὴν ὕλην. Αὐτὰ ἐκβαίνουν πρὸς τὸ θέρος, ὅταν εἶναι ζεστὸς καιρὸς. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Τὰ πλατέα ἐξανθήματα δὲν « προξενούτι πολλὴν φηγοῦρην. » Ἄφορ. σπέ.

Εἰς αὐτὰ ὠφελεῖ τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 674, τὸ μίγμα διὰ τὴν γένναν 710, ὁ κωμώδης χυλὸς 923, ἡ ἰππεκακουάνα 1196, ἡ σερπεντάρια 1176, τὸ τυρόγαλον, καὶ ἡ φλεβοτομία, τὰ στυπτικὰ καὶ ψυχρὰ, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά.

§. 115. (Ἐπιδίδυμος, Ἐλληνιστί.
(Ἐπιδίδυμο, Ἰταλιστί.

Ἐπιδίδυμος λέγεται ὁ ἐπάνω δεσμὸς τῶν ὄρχεων τοῦ ἀνδρός. Οὗτος σκληρύνεται καὶ πρήσκειται ἀπὸ τὰ κτυπήματα, κρυώματα, καὶ γαλλικὰ πάθη.

Εἰς τοῦτο ὠφελοῦν τὰ μαλακτικὰ καταπλάσματα, αἱ ἐδέλλαι, τὰ καθάρσια, καὶ ἡ ἀκανθώδης ὄνονις 1160.

§. 116. { Ἐπιλόγια τῶν γυναικῶν, Ἐλληνιστί.
{ ῤεγολαμέντο δέλ πουέρπιο, Ἰταλιστί.
{ Λεχουσαλοῦκ, Τουρκισί.

Ἐπιλόγια λέγονται τὰ μετὰ τὴν γένναν συμβάντα τῶν γυναικῶν. Ἀφοῦ ἡ γυνὴ γεννήσῃ, πρέπει νὰ καθαρισθῇ καλὰ ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῆς, νὰ μείνῃ ἡσυχρὸς εἰς τόπον ζε-

τόν, νά πίνη τὸ κόγγλασμα τοῦ πολυτριχίου χόρτου 1059, τῶν χαμομήλων 1073, τὸ κορδιάλι 704, ἢ βάνει τὸ καρτικόν κλυστήριον 670, ἢ ζεστά ἐπιθέματα εἰς τὸ ὑπογάστριόν της, κύνει καὶ τριψίματα ἡτυχα, σφίγγει καὶ τὴν κοιλίαν της μὲ κύνειν πλατὺ πνήλον. ἂν μείνη κύνεινα; πόνος εἰς τὰ πλάγια τῆς μήτρας, ἀλείρονται αὐτὰ μὲ κύνεινα πνεῦμα θερμὸν, ἢ ἐπιθέτεται ἀμέσως τὸ βυζικάντε 608, καὶ οὕτω θερμαίνεται. Εἰς τὰ βυζία τῆς λεγούσης ἐπιθέτονται ζεσταμένα πανία διὰ νὰ κινηθῇ τὸ γάλα της, ἢ ψυχρὰ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὑπίσω, κατὰ τὴν χρεῖαν, ἢ βυζάνονται μὲ τὸ ῥωγοβύζι λεγόμενον ὄργανον (ὄρα §. 75).

§. 117.	{	Ἐπιληψία (σεληνιασμός),	Ἑλληνισί.
		Ἐπιληψία,	Ἰταλισί.
		Σαρά, καὶ γαβαλέ,	Τουρκισί.

Ἐπιληψία δηλοῖ ἔλλειψιν καὶ ἐλάττωσιν τῶν δυνάμεων καὶ αἰσθήσεων, ἢ ὁποία συμβαίνει εἰς τοὺς σεληνιασμένους, τὴν ὁποίαν ὁ γέρων Ἰπποκράτης Ἱερὰν Νόσον καλεῖ. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τοὺς σπασμούς τοῦ σώματος, ἀπὸ τοὺς σκώληκας, ἀπὸ τὴν παύσιν τῶν καταμηνίων καὶ αἱμορροϊδῶν, ἀπὸ τὴν πληθώραν τοῦ αἵματος, καὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς κατὰ κληρονομίαν.

Διαιρεῖται ἡ Ἐπιληψία εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν, εἰς συμπτωματικὴν καὶ ἰδιοπαθητικὴν, καὶ σπασμωδικὴν. Ἡ ἐπιληψία μὲ τὸν καιρὸν δύναται νὰ φέρῃ τὴν μανίαν καὶ τρέλλαν, τὴν αἱμορρογίαν, τὴν ἀποπληξίαν, καὶ τὸν θάνατον.

Διὰ νὰ θεραπεύσῃ τις τὸ πάθος τοῦτο, εἶναι δύσκολον μ' ὄλον τοῦτο. πρέπει νὰ φυλάττηται ὁ πάσχων διὰ νὰ μὴ

κόψη τὴν γλῶσσαν τοῦ μὲ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Εἰς τὴν τακτικὴν ἐπιληψίαν ὠφελεῖ ἡ συνεχὴς φλεβοτομία, οἱ τροχίσκοι 877, ἡ σκόνη τῆς γοτέας 830, τὸ ψυχρὸν νερὸν εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ ζεστὸν εἰς τοὺς πόδας, τὸ ἀντισπασμωδικὸν κόγχλασμα 667, τὸ ἐλαιῶδες πνεῦμα τοῦ Σελβίου 763 καὶ 764, τὸ ἐμετικὸν 593, ἡ τάτουλα 1184, ὁ ὑοσκύαμος 1193, τὸ γλύκυσμα διὰ τὴν ἐπιληψίαν 562, ἡ βέλλα δόνα 1185, ἡ διγιτάλε 1091, τὸ πνεῦμα τοῦ καστορχίου 911, τοῦ ἠλέκτρου 915, τῆς βαλεριάνας 916, ἡ βαλεριάνα 1198, καὶ ὁ μακρυσμὸς ἀπὸ τὴν συνουσίαν, καὶ πολυφαγίαν. Λέγει καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Οἱ ἐπιληπτικοὶ μὲ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος, τοῦ τόπου, καὶ τῆς ἡλικίας ἐλευθερόνονται ἀπὸ τὸ πάθος των. Ἄφορ. σά. » Μάλιστα, λέγει, οἱ κάτω τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων ἐπιληπτικοὶ θεραπεύονται, οἱ δὲ ἐπέκεινα συναποθνήσκουσι μὲ αὐτὸ τὸ πάθος των. » Ἄφορ. σιά (α).

§. 118.	{	Ἐπιφορὰ,	Ἑλληνισί.
		Ἐπιφορὰ,	Ἰταλισί.
		Τζερεπούλ ἄην,	Τουρκισί.

Ἐπιφορὰ λέγεται πάθος τι τῶν ὀφθαλμῶν, ὅταν αὐτοὶ δακρύζωσι. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν δριμύτητα τῶν δακρύων, καὶ κακοχυμίαν τοῦ σώματος.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ ἔξωθεν ἡ ἀλοῆ 1069, καὶ τὸ στυπτικὸν κολλύριον 685, καὶ 689.

(α) Πολλάκις αἱ προσευχαὶ τῶν καλῶν ἱερέων ὠφέλησαν τὰ μέγιστα, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς εἶναι ἓνας μαγνητισμὸς θεῖος.

§. 119. { Ἐπινυκτίς, Ἐπινίτιδι, Ἕλληνισί. Ἰταλίσί.

Ἡ ἐπινυκτίς εἶναι ἕνας μικρὸς ἄνθραξ, χονδρὸς, ἴσος μὲ ἐγκουκκίον, καὶ μελαγχρινόν. Οὗτος κυριεύει τὸ πρόσωπον, τὸ στῆθος, καὶ τὴν ῥάχην.

Ὡφελεῖ εἰς τοῦτο τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 632, καὶ ὀριμαντικὸν 633, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἕως οὗ νὰ ἀνοίξη, ἢ εὐθὺς αἱ βδέλλαι.

§. 120. { Ἐρπης, Ἐρπετε, Νέσση, Ἕλληνισί. Ἰταλίσί. Τουρκισί.

Λέγεται Ἐρπης ἐν δυσίατον πάθος, τὸ ὁποῖον ἔρπει ὑπὸ τὸ δέρμα, ὡς ὁ ὄφις ὑπὸ τὴν γῆν. Ὁ πάσχων αἰσθάνεται μίαν φαγοῦραν καὶ κέντημα, ὡς ἐκείνην τῶν μυρμηκῶν, ἢ σπασμὸν τινά. Εἶναι Ἐρπης ἀερώδης, καὶ στερεός, ξηρὸς ἢ φθοροποιός, καὶ ἐρυθρός. Ὁ ἀερώδης Ἐρπης φύεται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὰς χεῖρας. Οὗτος ὁ Ἐρπης θρέχεται πρῶτον μὲ γάλα πολλάκις, ἔπειτα μὲ τὸ ὄξος τοῦ λιθαργυρίου, ἢ μὲ τὴν μελάνην, ἢ λειμονόζουμον. Εἰς τὸν παλαιωμένον Ἐρπητα ὠφελεῖ τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 779, τὸ τυρόγαλον, ἢ φλεβοτομίξ, αἱ βδέλλαι, αἱ βεντουζαὶ κύκλοθεν τοῦ μέρους αὐτοῦ. Ὡφελοῦν τὰ χλιαρὰ λουτρά, τὸ κόγγλασμα 659, καὶ τὸ γλύκυσμα 566. Ἐξωθεν ὠφελοῦν αἱ ἀλειφαὶ τῶν ῥόδων 481, καὶ ἡ τοῦ ψιμμουθίου. Οἱ ξηροὶ Ἐρπητες φύονται εἰς τὸ περιναῖον, εἰς τὸν σκρότον, καὶ εἰς τὰ ὀκέλη.

Εἰς αὐτοὺς ὠφελεῖ τὸ κόγγλασμα τῆς πελέας 1169,

τοῦ χελιδονίου χόρτου 1201, τοῦ ἀρχίου χόρτου 1078, τῆς γλυκύπικρας 1186, τοῦ γουαϊάκου 1159, τῶν καρυδίων 1116, τῶν κιχωρίων 1129. Ἄς ἀλείφεται ἀκόμη ὁ πάσχων μὲ τὸ νερὸν τῆς ροδοδάφνης 1174, μὲ τὸ νερὸν βεγετομινεράλε κτλ. Ὅταν οἱ Ἐρπητες ἐκβαίνωσιν εἰς τὸ πρόσωπον, ἢ ἄλλο μέρος, πρέπει νὰ θέτῃται τὸ βυζικάντε 608 ὀπισθεν τοῦ τραχήλου, ἔπειτα ἄς πάσῃ τὸ γάλα τῆς γαϊδάρας, ἢ τὸν ζωμὸν τῶν χελωνῶν καὶ τῶν ὀχενδρῶν. Ὁφελεῖ ἀκόμη καὶ ὁ καλὸς ἀῆρ, καὶ τὸ λουτρὸν τοῦ τυρογάλακτος, καὶ τοῦ γλυκοῦ νεροῦ.

§. 121.	{	Ἐρυσίπελας (ἀνεμοπύρωμα),	Ἑλληνισί.
		Ἐρυσίπελα,	Ἰταλισί.
		Ἰλαντζίκ,	Τουρκισί.

Τὸ Ἐρυσίπελας, ὅπερ κοινῶς Ἀνεμοπύρωμα λέγεται, καὶ Ἀττικῶς Ἀμελέτητον, εἶναι μία φλόγωσις τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ σώματος, ἢ ὅποια κυριεῦει τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας, καὶ τὸν λαιμὸν, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ἔντερα. Πολλῶν εἰδῶν Ἐρυσιπέλατα εἶναι: δὴλ. φλεγμονώδη, οἰδιματώδη, καὶ σκιρρώδη, τὰ ὅποια, ὅταν δὲν προφθασῶσι, φέρουσι τὸ λεγόμενον Ἱερὸν Πῦρ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου· αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐξαψιν καὶ θέρμανσιν τοῦ αἵματος καὶ παῦσιν τῆς ἀδήλου διαπνοῆς.

Εἰς τὸ Ἐρυσίπελας ὠφελεῖ τὸ ἰδρωτικὸν μίγμα 707, τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 779, τὸ θαμαρίνθι 1162, ἢ ἐμετικὴ σκόνη 798, ἢ διγιτάλε 1091, καὶ ἢ διὰ τὸ ἔρυσίπελας 817. Πολλάκις ὁ σιναπισμὸς καὶ τὸ βυζικάντε, τὸ γλεῦκος (πετιμέζι) καὶ τὸ γεοῦρτι καὶ τὸ γάλα ἕκαμον καλὰ ἀποτελέσματα. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Τὸ μὴ πληγω-

« μένον Ἐρυσσιπέλας βραχὲν μὲ ψυχρὸν νερὸν ὠφελεῖται τὰ
 « μέγιστα. Ἄφορ. σκζ'. Καὶ ἐάν τοῦτο τραπεῖ ἀπὸ ἔσω
 « πρὸς τὰ ἔξω, καλὸν, εἰ δὲ πρὸς τὰ ἔσω, κακὸν, μάλιστα
 « εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ἄφορ. τά. ἐπειδὴ καὶ συμβαίνει σάπι-
 « σμα καὶ ἔμπυον. » Ἄφορ. τυς'.

§. 122.	{	Εὐλογία,	Ἑλληνισί.
		Βαϊόλο,	Ἰταλισί.
		Τζιτζέκ,	Τουρκισί.

Ἡ Εὐλογία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐν πάθος ἐπιδημικὸν, τὸ ὁποῖον οἱ ἀνθρώποι ταχέως, ἢ ἀργὰ συναπαντῶσιν. Αὕτη παράγεται ἀπὸ ἐκφλογίαν: ἦτοι ἀπὸ ἐξανθήματα τινά, ἢ σπυρία φλογώδη περὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κυριεύονται οἱ νέοι, πολλάκις καὶ οἱ προβεβηκότες. Ἡ Εὐλογία εἶναι καλὴ καὶ κακὴ, ἀληθινὴ καὶ ψευδής, ἐπιδημικὴ, τοπικὴ, καὶ γενικὴ, σθενικὴ καὶ ἀσθενικὴ. Ἡ καλὴ Εὐλογία δὲν πειράζει τὸν ἀνθρώπον· ἢ κακὴ δὲως τὸν σημαδεύει καὶ τὸν ἀφανίζει, μάλιστα πολλάκις τὸν τυφλόνει τὸν σήπειδλον καὶ τὸν θανατόνει.

Εἰς τὴν Εὐλογίαν δίδουν τὸ καθαρτικὸν ποτὴν 779, τὸ μίγμα διὰ τὴν γένναν 710, τὴν σκόνην 804, τὴν τισσάναν 861, τὸν ἀνώδυνον χυλὸν 891, καὶ κουμψὸν 923, καὶ τὸ ὄπιον 1151, ἀλείφεται τὸ πρόσωπον καὶ μὲ κρόκον 1138.

§. 123.	{	Εὐλογία ἀγελαδινὴ,	Ἑλληνισί.
		Βατσίνα,	Ἰταλισί.
		Οὐκιούζ ἀσι,	Τουρκισί.

Ἀπὸ θαλασσῶν τὰς Εὐλογίας τοῦ κόσμου ἡ ἀγελαδινὴ Εὐλο-

γία εἶναι ἢ πλεον ἐπαινετὴ, εὐλογημένη καὶ καλλίστη, ἐπει-
δὴ καὶ αὐτὴ, ὅταν εἶναι καθαρά, οὔτε βλάπτει, οὔτε θανα-
τώνει τὸν ἄνθρωπον, μάλιστα τὸν φυλάττει καὶ ἀπὸ τὴν
φυσικὴν Εὐλογίαν. Ἦτον βέβαια ὡς προωρισμένον ἐκ
Θεοῦ, διὰ τὰ εὔρη αὐτὸ τὸ μέγα ἐφεύρημα ὁ σοφὸς Γένετης
ὁ Ἄγγλος. Αὐτὸς καταγινόμενος ποτὲ εἰς τὰς σοφὰς αὐτοῦ
παρατηρήσεις, εἶδεν εἰς τὴν Γλοκεστρινὴν ἐπαρχίαν τῆς
Σκωτίας, ὅτι, ὅσαι γυναῖκες ἤμελλον τὸ γάλα ἀπὸ τὰς ἀγε-
λάδας, δὲν ἐκυριεύοντο ἀπὸ τὴν φυσικὴν Εὐλογίαν, καὶ ὅτι
εἰς τὰ βυζία τῶν ἀγελάδων εὐρίσκοντο διάφορα σκυρία τῆς
ἀγελαδίνης Εὐλογίας, ἐκ τῶν ὁποίων λαβῶν, ἐκέντρωσεν
ἄλλους ἀνθρώπους, καὶ εὐθύς ἐνήργησε, καὶ εὐλογήθησαν.

Διὰ τὰ κεντρώση τις λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον, πρέπει νὰ
πάρη ὀλίγην ὕλην ἀπὸ τὰ βυζία τῶν ἀγελάδων, ἢ ἄλλων
κεντρωμένων νέων εἰς τινὰ βελόνην αὐλακωτὴν, ἢ κονδύ-
λιον, ἢ ἄλλο ὄργανον, καὶ ἀφοῦ χαράξῃ ὀλίγον τι τοὺς βρα-
χίονας τῶν χειρῶν, ἕως οὔ νὰ κοκκινίσῃ πολλὰ ὀλίγον, ἕως
ἀλείψῃ τὴν ὕλην αὐτὴν ὅλην εἰς αὐτὴν τὴν τομὴν, διὰ τὰ
εἰσδύση καλὰ, καὶ νὰ κυκλοφορήσῃ καθὼς πρέπει εἰς ὅλον
τὸ σῶμα, καὶ ὅς τὸ ἀφήσῃ οὔτως ἀνοικτὸν, ἢ ὅς τὸ δέσῃ
ὀλίγον, καὶ μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας θέλει ἐνεργήσῃ πολλὰ καλὰ
ἢ πράξις του. Πρέπει ὅμως ἡ ὕλη νὰ εἶναι νωπὴ καὶ πρόσ-
φατος, διότι ἀλλέως, ἢ δὲν ἐνεργεῖ, ἢ κακῶς ἐνεργεῖ.

§. 124.

{ Ἐσχάρα γαλακτώδης,
Ἐσχάρα λάτσα,
Ρούχ χιὰ,

Ἑλληνισί.
Ἰταλισί.
Τουρκισί.

Ἐσχάρα γαλακτώδης λέγεται μία γενικὴ καὶ λευκὴ πη-
γὴ, ἣτις γίνεται εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν βρεφῶν. Ἀπὸ αὐτὴν

τρέχει ἐν ὑγρὸν ὑπόλευκον, ἢ ὑποκίτρινον καὶ φθοροποιόν. Αὕτη εἶναι κολλητικὴ καὶ δυσκολοθεράπευτος. Προξενεῖ καχεξίας, μαρασμὸν, ὑδροπικίαν, κσιῖδαν καὶ φθίσιν σωματικὴν εἰς τοὺς παῖδας. Αἱ πληγαὶ αὗται πλύνονται συνεχῶς μὲ γάλα, ἀλείφονται μὲ τὴν γλυκυντικὴν ἀλειψὴν 477. Ἐσωτερικῶς παίρνει τὸ κόγγλασμα τῶν ἰων τῶν τριχρόων 1109 ὡς καθ' αὐτὸ ἰατρικὸν αὐτῶν. Καθαρίζεται μὲ τὸν γλυκὺν ὑδράργυρον, καὶ μὲ τὸ διαγρίδιον, ἢ μὲ τὸ ρεοβάρονον 1172, ἢ ἀνοίγεται τὸ βυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον, καὶ ἡ φουντανέλα εἰς τὸν βραχίονα, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά πολλάκις ὠφέλησαν.

§. 125.	{	Ζάλη τῆς κεφαλῆς,	Τουρκισί.
		Βερτίγιοι,	Ἰταλισί.
		Μπὰς δονμεσί,	Ἑλληνισί.

Ἡ Ζάλη τῆς κεφαλῆς πολλάκις λέγεται καὶ σκοτοῦρα αὐτῆς, ἐπειδὴ καὶ προξενεῖται καὶ ποῖος τις σκοτισμὸς τῶν ὀφθαλμῶν. Ἀπὸ αὐτῆν προέογεται ἡ ἀποπληξία, καὶ ἡ μανία. Εἰς αὐτῆν ὠφελεῖ ὁ οἶνος ὁ ἐκχοπροτικός 746, τὸ καρτικὸν τοῦ Ῥοά* 765, τὰ ἀνώδυνα στάγματα 841, ἡ βλεβοτομία, τὸ τυρύγαλον, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, καὶ τὸ βυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον.

§. 126.	{	Ζαφεῖροι,	Ἑλληνισί.
		Ζαφεῖροι,	Ἰταλισί.
		Ἐργενλί,	Τουρκισί.

Οἱ Ζαφεῖροι εἶναι σπυρίξ τινὰ κόκκινα καὶ σκληρά, ὡς τὰ τοῦ καναβίου σπέρματος. Φύονται εἰς τὴν μύτην, εἰς τὸν λαιμὸν, καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου. Φλεβοτομεῖ-

ται ὁ πάσχων, ἐμβαίνει εἰς θερμὰ λουτρά, πίνει τὸ τυρόγαλον μὲ θαμαρίνθι 1162, τρίβονται ἔξωθεν μὲ φλοιὰς τῶν λεῖμονίων, ἢ σκεπάζονται οἱ Ζαφεῖροι ἐκεῖνοι μὲ ἔμπλαστρον διαχυλόν, ἕως οὗ νὰ ἀνοίξωσιν, ἢ τὸ καλλιώτερον ὑπανδρεύεται ὁ πάσχων καὶ θεραπεύεται.

§. 127.	{	Ἡμικρανία,	Ἑλληνισί.
		Ἡμικράνια,	Ἰταλισί.
		Γιαροῦμ μὰς ἀγρισί,	Τουρκισί.

Ἡ Ἡμικρανία εἶναι ἓνας πόνος, ὁ ὁποῖος κυριεύει τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν παῦσιν κάμμιᾶς αἰμορρογίας, ἢ ἀπὸ ρευματισμοὺς, ἢ λύπην, ἢ χαρὰν, καὶ ἀπὸ πάθη τῆς ψυχῆς.

Αὕτη διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν, καὶ περιοδικὴν.

Θεραπεύεται ἡ Ἡμικρανία αὕτη μὲ τὴν ἡσυχίαν τοῦ σώματος, καὶ τῆς ψυχῆς, μὲ τὸν ὕπνον, μὲ τὸν διαλυτικὸν ἀχνὸν 508, μὲ τὸ γλύκυσμα ἀπὸ σίδηρον 560, μὲ τὴν ἰππεκακουάναν 1196, μὲ τὴν κεφαλικὴν σκόνην 822, μὲ τὴν βαλεριάναν 1198, μὲ τὴν σερπεντάριαν 1076, μὲ τὸν καφρέν ἃς βάλλη ὁ πάσχων τοὺς πόδας του εἰς θερμὸν λουτρὸν, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν του ψυχρὸν νερὸν, τὸ θυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον, ἢ τὰς βδέλλας εἰς τὸν πάτον του.

§. 128.	{	Ἡμιπληγία,	Ἑλληνισί.
		Ἡμιπληγία,	Ἰταλισί.
		Νιμμέ,	Τουρκισί.

Ἡμιπληγία θέλει νὰ εἴπῃ Ἀποπληξία: ἦτοι παράλυσις

(ΤΟΜ. Α')

(6)

τοῦ ἡμίσεος μέρους τοῦ σώματος· καὶ τοῦτο γίνεται, ὅταν ἡ παραλυσία συμβαίῃ εἰς τὸ ἕμισυ μέρος τοῦ σώματος ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτωθεν, ἢ πρὸς τὰ δεξιὰ, ἢ πρὸς τὰ ἀριστερά. Τὰ αἷτια τῆς ἡμιπληγίας εἶναι ἡ ἀποπληξία, ἡ παραλυσία, καὶ ἡ θλίψις τῶν αὐτῶν νεύρων. Διαιρεῖται αὕτη εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν, εἰς μερικὴν καὶ γενικὴν, εἰς ἰατὴν καὶ ἀνίατον. Ἀπὸ αὐτῆν δύναται νὰ συμβῇ ἡ τελεία παραλυσία, ἡ ἀτροφία, ἡ παραπληγία, ἡ γάγγραινα, ἡ νέκρωσις καὶ ὁ θάνατος.

Θεραπεύεται ἡ ἡμιπληγία αὕτη, ὅταν ὁ ἰατρὸς γνωρίσῃ τὴν διάθεσιν τοῦ πάθους, καὶ τὰ αἷτια αὐτοῦ. Ἐσωτερικῶς δίδει τὸ ἐμετοκαθαρτικὸν 784, τὴν καθαρτικὴν τισσάναν 850, καὶ τὴν 858, τὸ τοξικὸν δένδρον 1190, τὸ φωσφορικὸν πνεῦμα, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, καὶ τὸ λαύδανον ρευστὸν 692. Ἐξωθεν ἀλείφει τὰ μέλη μὲ τὴν σαπωνιώδη ἀλειψὴν 485, καὶ ἀντισπασμωδικὴν 486, μὲ τὸ πνεῦμα τῶν κανθαρίδων 917, καὶ φωσφορικὸν πνεῦμα, ἐμβαίνει καὶ εἰς τὰ θερμὰ λουτρὰ 693 καὶ 694, ἐπιθέτει καὶ τὸ βυζικάντε εἰς διάφορα μέρη 608, ὠφελεῖ ἀκόμη καὶ ἡ ἤλεκτρικὴ μηχανή, καθὼς πολλάκις μόνος μου ἐπαρτήρησα, ἴσως καὶ ὁ μαγνητισμός.

§. 129.

Ἡπατίτης,
Ἐπατίτιδε,
Σιάχ τζιερὴν Ιλιτσαπί,

Ἑλληνισί.
Ἰταλισί.
Τουρκισί.

Ἡπατίτις λέγεται ἡ φλόγωσις τοῦ ἥπατος· ἦτοι τοῦ σπυκτοῦ. Προέρχεται ἡ φλόγωσις αὕτη ἀπὸ κάμριαν μεγάλῃ ἀσθένειαν, ἢ ἐμφραξίν, ἢ κτύπον ἔσωθεν τοῦ σπυκτοῦ, ἢ πέτραν αὐτοῦ, ἢ παῦσιν τῶν κάταμηνίων.

Διαιρείται ὁ Ἡπατίτης εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὀξὺν καὶ χρονικὸν, εἰς μερικὸν καὶ γενικὸν. Τὸ πάθος τοῦτο μετὰ καιρὸν δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἔμφραξιν, καὶ σκίρῳσιν εἰς τὸ ἥπαρ, τὴν διάρροϊαν, τὴν διάλυσιν τοῦ ἥπατος, καὶ τὸν θάνατον.

Εἰς τὸν σθενικὸν Ἡπατίτην ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, αἱ ἐδέλλαι, τὸ βυζικάντε 608, τὸ ἔμπλαστρον ἀπὸ μελίδοτον 600, τὸ κατάπλασμα 632, καὶ τὸ ὠριμαντικὸν 633. Ἐσωτερικῶς πίνει τὸ κόγχλασμα τοῦ λινοσπέρματος, καὶ τὸ ἀμυγδαλέλαιον 1072. Λέγει καὶ ὁ σοφὸς Ἱπποκράτης, ὅτι, « Ὅσων πονεῖ τὸ ἥπαρ, εἰάν. συμβῇ πυρετός, παύει ὁ πόνος αὐτῶν. » Ἀφορ. τπή.

§. 130.	{	Ἡπατικὴ ρεῦσις,	Ἑλληνισί.
		Φλοῦσο Ἐπάτικο,	Ἰταλισί.
		Ἰσάλι κεπτί,	Τουρκισί.

Ὄνομάζονται οὕτω τινὲς ὕλαι, αἱ ὁποῖαι ρέουσιν ἀπὸ τὸν ἀφεδρῶνα τοῦ πάσχοντος, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἅπασαι σχεδὸν μυξώδεις, χολώδεις, καὶ αἱματώδεις, ὅμοιαι μὲ τὸ νερὸν τοῦ πλυμένου κρέατος, καὶ βρωμεραὶ ὅμως, χωρὶς πόνον δεινὸν, καὶ παραγῆν.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν βλάβην τῶν σπλάγχων τῆς κάτω κοιλίας, ἀπὸ τὴν δυσεντερίαν, ἀπὸ τὰς πληγὰς τοῦ ἥπατος, καὶ λοιμικὰς θέρμας.

Διαιρείται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, εἰς ἰατὴν καὶ θανατηφόρον.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελεῖ τὸ ρεοβάρβαρον 1172, ἡ κίνα 1125, τὸ ἀσβεστόνερον 901, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, αἱ τοῦ σιδήρου κατασκευαί, τὸ ἀραβικὸν κόμμι 1062.

§. 131.

Θέρμη ἐφήμερος (α),
 Φέπειε κουσιδιάννα,
 Σουτμά ταϊμέ γευμιέ,

Ἑλληνισί.
 Ἰταλισί.
 Τουρκισί.

Λέγεται οὕτως ἡ θέρμη αὕτη, ἐπειδὴ καὶ ἡ περίοδος αὐ-
 τῆς βαστᾶ μόνον μίαν ἡμέραν. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ κρυώ-
 ματα, καὶ πληθώραν τοῦ αἵματος, ἀπὸ τὴν θέρμανσιν καὶ
 ἀραιώσιν αὐτοῦ.

(α) Θέρμη, Πυρετός, Ζέστη καὶ Καύσα, εἶναι συνώνυμα, καὶ δηλοῦσι
 αὐξάνειν ἢ πᾶσι τοῦ ἀνθρώπινου θερμογόνου, τὸ ὅποιον αὐξάνει μὲ τὴν συναγ-
 κίνησιν τῆς καρδίας, καὶ ἐλεγχάται περιοδικῶς μὲ τὴν ἰσχυρίαν αὐτῆς.
 Πάλιν εἶναι τὰ αἴτια τῆς Θέρμης, μάλιστα αἱ τροφῆ, αἱ ἑποικαί εἶναι δὲν
 χωνεύουσιν ἐντελῶς εἰς τὰ σπλάγχνα, τότε αὐταὶ μεταβάλλονται εἰς ἕνα
 χονδρὸν καὶ ἀχνέυτον χυλὸν οὗτος δὲ, ἢ καὶ αἶμα, τις ἔχει σκληρὰ βάλαν-
 κιντῶν τὰ ἐκεῖ χυλοφόρα ἀγγεῖα, τὰ ἐριθίζει καὶ τὰ κάμνει ζωτρίτερα καὶ
 ἐναργέστερα (περὶ τούτων λέγομεν περισσότερα εἰς τὴν ἀνατομίαν καὶ φυ-
 σιολογίαν). Ὁ χυλὸς οὗτος βεβύμενος ἀπ' αὐτὰ ταχύτερον, καὶ ἰσχυρῶς
 ἀμείωσι μὲ τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν, πλῆττι εἰς τὴν καρδίαν. Αὕτη πάλιν παρ-
 ξυνθεῖσα εὐθὺς ἀπ' αὐτὸν, καὶ συσταθεῖσα, τὸ πᾶσι εἰς τὰς ἀρτηρίας καὶ
 φλέβας, καὶ ἐκείθεν εἰς ὅλον τὸ σῶμα· ὁ περισσότερος δὲ τούτου τίτε μὴ δυ-
 νάμενος νὰ ἐκκενωθῇ διὰ τῶν πόρων, συρρέεται εἰς τὸ σῶμα· ἰσχυρῶς δὲ
 ὑπὸ τῆς καρδίας, καὶ ἀρτιώμενος μὲ τὴν τριβὴν τοῦ θερμογόνου, πλλαπλα-
 σιᾶται, καὶ οὕτω θλίβει τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος, τὸ θερμαίνει καὶ τὸ συγ-
 χύει μὲγάλως· παρομοίως καθὼς αὐξάνει καὶ ρουσκάνει τὸ μέλι ἀρτιώμενον
 ὑπὸ τοῦ πυρός εἰς τὴν θερμοστρίδα ἀγγεῖον, ἐκ τῆς ὁπείας, ἐὰν ἐαθῆλη
 τις ὅλον τὸ ἀρτιζον μέλι, καὶ δὲν βίψη ψυχρὸν τι μίση, ἢ δὲν ελιγασπύση
 τὸ πῦρ καὶ τὸ ἐριθίζον θερμογόνον, οὐδὲν κατορθώσει. Τὰ περισσότερα κῆθη
 τῶν ἀνθρώπων, εἰς ἐπὶ τὸ πλείστον, συνειδύονται μὲ πολλὴν, ἢ ἄλιγην θέρ-
 μιν. Πᾶλλων εἰδῶν θέρμη εἶναι, αἱ ὁποῖα ἀπὸ τὰς αἰτίας καὶ περιστάσεως
 λαμβάνουσι καὶ τὰς ὀνομασίας αὐτῶν. Αἱ περισσότεραι θέρμη εἶναι τρεῖς
 περιόδους· πρῶτον τὸ βίγη, ὑπερ καὶ Παροξυσμὸς λέγεται, τούτο αἱ χυδαῖαι
 θέρμη καλεῖται δεύτερον, ἡ κυρίως θέρμη, καὶ τρίτον ὁ ἰδρὸς τοῦ σώμα-
 τος, καθὼς ἔξῃ· γραφομεν περὶ αὐτῶν τὰ δίστα.

Αὕτη διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν, ἐμπορεῖ νὰ μεταβληθῇ εἰς τριταίαν, εἰς χρονικὴν καὶ κακὴν.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, τὸ ποτὸν τοῦ Ροῶ 785, τὸ γλύκυσμα τῆς κίνας 556, τὸ κινῖνον, τὸ κόγγλασμα τῆς κίνας 656, ὁ ἀνθραξ τῶν ξύλων 503, ἡ σκόνη διὰ τὴν θέρμην 812, καὶ ἡ διὰ πᾶσαν θέρμην 831, τὸ κλυστήριον τὸ ἀντιπυρετικὸν 619, καὶ ὁ σιναπισμὸς εἰς τοὺς πόδας. Λέγει καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς ὅσας θέρμας συμβαίνει « πᾶσαν ἡμέραν τὸ ρίγος, αὗται λύονται τάχιστα. Ἄφορ. « ρπδ'. Οἱ θερμαινόμενοι νὰ ἐγκρατεύωνται ἀπὸ τροφᾶς. « διότι ἀλλέως βλάπτονται. » Ἄφορ. ις'.

§. 132.

Θέρμη συνεχῆς,
Φέπρε κοντίουα,
Χουμά,

Ἑλληνιστί:
Ἰταλιστί:
Τουρκιστί:

Ἡ συνεχὴς θέρμη δὲν κάμνει τελείως διακοπὴν εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν περίοδον. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ πληθώραν, ἢ ἀραιώσιν, ἢ θέρμανσιν τοῦ αἵματος, ἢ καὶ ἀπὸ κρυώματα. Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν, εἰς καλὴν καὶ κακὴν, εἰς ὕξειαν καὶ χρονικὴν.

Αὕτη μετὰ καιρὸν ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ τὰς ἐμφράξεις εἰς τὴν κάτω κοιλίαν, ἢ τὴν κιτρινάδα, καὶ τὴν μεγάλην ἀδυναμίαν τοῦ σώματος. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὸν « ἀδύνατον πάσχοντα ἀπὸ συνεχῆ πυρετὸν, ἀνίσως ἤθελε « συμβῆ ῥίγος, ὀηλοῖ θάνατον. Ἄφορ. ρξζ'. Ἀκόμη ἀνίσως « τὰ ἔξω μέρη τοῦ πάσχοντος ἤθελον εἶναι ψυχρὰ καὶ τὰ « ἔσω φλογίζονται καὶ με δίσπαν, εἶναι θανατηφόρον ση- « μεῖον. Ἄφορ. ρξθ'. Πάλιν εἰάν τοῦ πάσχοντος ἤθελε γυρί-

• σει τὸ χεῖλος του, ἢ τὸ ὄφρυδιόν του, ἢ ὁ ὀφθαλμὸς του,
 • ἢ ἡ μύτη του, καὶ δὲν ἤθελεν ἀκούειν, ἢ βλέπειν, ἢ ἤθελεν
 • ἔχειν δύσπνοϊαν, καὶ παραφροσύνην, εἶναι θανατηφόρον ση-
 • μεῖον. Ἀφορ. ρο'. Εἰς ὄτους θερμασμένους ἤθελεν εἶναι
 • τὸ οὖρος των παχὺ, πυκνὸν καὶ ὀλίγον, εἶναι κακὸν ση-
 • μεῖον. »

Θερμαπεύεται ἡ Θέρμη πρῶτον μετὰ τὴν φλεβοτομίαν δις
 καὶ τρίς, ἢ μετὰ τὸ καθαρτικὸν 779 δις καὶ τρίς, ἔπειτα μετὰ
 τὸ πικρὸν ἀπόβρασμα 505, μετὰ τὸ ἀντιπυρετικὸν γλύκυσμα
 τῆς κίνης 556, καὶ ἀντιπυρετικὸν 557, μετὰ τὸ ἀντιπυρε-
 τικὸν κόγγλασμα 656, μετὰ τὴν τισσάνην διὰ τὴν θερμὴν
 856, μετὰ τὴν κίναν καὶ κινῖνον 1125, μετὰ τὴν σκόνην διὰ
 τὴν θερμὴν 812 καὶ 825, μετὰ τὸν σιδηροῦν τρωγίαν. 884,
 μετὰ τὴν σκόνην διὰ πᾶσαν θερμὴν 831, καὶ μετὰ τὸν σινα-
 πισμὸν 839, καὶ τὸ βυζικάντε 608, συνεχῶς ὁμῶς πρέπει
 νὰ ἐπιθέτη καταπλάσματα εἰς τὴν κοιλίαν διὰ νὰ ἰδρῶσθαι
 ὁ πάσχων, καὶ ἂν ἔχη ἀνάγκην, ἄς βάλλῃ καὶ βδέλλα.

§. 133.	{	Θέρμη διάλειπουσα,	Ἑλληνισί.
		Φέπρε ἰντερμιτέντε,	Ἰταλισί.
		Σουτριά,	Τουρκισί.

Λέγεται οὕτως ἡ Θέρμη αὕτη, ἐπειδὴ καὶ κάμνει δια-
 κοπήν τινε. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς ἀδῆλου
 διαπνοῆς, ἀπὸ ἀχωνευσίαν καὶ κρυώματα.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ
 χρονικὴν, εἰς ἐνδοθημικὴν καὶ ἐπιδοθημικὴν. Μεταβάλλεται ἡ
 Θέρμη αὕτη πολλάκις εἰς τριταίαν, καὶ τεταρταίαν.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, τὸ μικτὸν ποτὸν 781,

τὸ τοῦ Ροὰ 785, καὶ 786, τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος μετὸν σίδηρον 502, ὁ ἀνθραξ τῶν ξύλων 503, τὸ γλύκυσμα 556, καὶ 557, ὁ ἀντιπυρετικὸς ζωμὸς 621, τὸ κόγγλασμα 656, ἡ κίνα 1125, ἡ κινῖνον, ἡ γεντιανὴ 1086, τὸ ὄπιον 1191, ἡ σκόνη διὰ τὴν θέρμην 812, καὶ 825, αἱ τῆς κοντέσσας 827, ὁ σιδηροῦς τρυγίας 884, καὶ τὸ ἀντιπυρετικὸν κλυστήριον 679, καὶ τὸ ὄξυκιτρικὸν τῆς ποτάσεως. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἐὰν κάμη γρεία εἰς αὐτὴν τὴν θέρμην, ὁ Ἴατρος ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ τροφήν εἰς τὸν πάσχοντα τὸ πολὺ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν, ἢ δύο, κατὰ τὸν καιρὸν καὶ ἡλικίαν. » Ἄφορ. ζτ'.

§. 134.	{ Θέρμη ἐξανθηματικὴ, Φέπρε ἐξαντιμάτικα, Χουμαῖ τζιλδιέ,	Ἕλλησις.
		Ἴταλισί.
		Τουρκισί.

Ἡ Θέρμη αὕτη λέγεται οὕτως, ἐπειδὴ καὶ συμβαίνει ἐν ᾧ τις ἔχει εὐλογίαν, ἢ ἄλλα τινὰ ἐξανθήματα εἰς τὸ σῶμά του. Αὕτη προέρχεται πολλάκις ἀπὸ τὴν μεταβολὴν τοῦ καιροῦ, ἀπὸ μολυσμοῦ καὶ ἔξαψιν τοῦ αἵματος, εἶναι καὶ κολλητικὴ.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν. Ἄνισως ὁ πάσχων εἶναι κατὰ πολλὰ ἀδύνατος, ταχέως ἀποθνήσκει· ὅταν ὅμως τὸ πάθος εἶναι ἐλαφρὸν, θεραπεύεται πρῶτον μετὸ ἰδρωτικὸν μίγμα 707, ἔπειτα μετὸ κριθαρόνερον 680, καὶ φλεβοτομίαν, μετὸ μικτὸν ποτὸν 781, μετὸ τὴν τισσάναν 850, καὶ ἀπὸ παριέραν πράβαν, καὶ ἀπὸ σκορτσονέραν 861, μετὸ τὴν καθαρτικὴν σκόνην 795, καὶ διαλυτικὴν 824, μετὸ τὴν σερπεντάρειαν 1176, μετὸ καθαρτικὸν ἐκχύλισμα 582, καὶ

άντιπυρετικόν ζωμόν 621, μέ τόν σιναπισμόν καί μαλακτικόν κλυστήριον 674, κάμνει τις καί διαίταν ὕσον δύναται. Δέγει καί ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Τὰ ὑγρά φαγητά ὠφελοῦσιν εἰς τοὺς θερμασμένους παῖδας, παρά εἰς τοὺς ἀνδρας. » Ἄφορ. 15'.

§. 135.	{	Θέρμη γαστρική,	Ἑλληνιστί.
		Φέπρε γαστρικά,	Ἴταλιστί.
		Χουμάϊ μπατινέ.	Τουρκιστί.

Τὰ αἷτια τῆς Γαστρικῆς λεγομένης Θέρμης εἶναι εἰς τὴν γαστέρα: ἤτοι εἰς τὸν στόμαχον. Αὕτη προξενεῖται ἀπὸ πολλὰς καὶ ἀγωνεύτους τροφάς, ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων. Ἐστὶν ὀξεῖα καὶ χρονική, σθενική καὶ ἀσθενική, καλὴ καὶ κακὴ, καὶ σαπρώδης. Κυριεύει τοὺς ἀνθρώπους τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον. Πολλάκις μεταβάλλεται εἰς λοιμικὴν καὶ σαπρώδη Θέρμην. Δέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ὄταν τὸ σῆμα εἶναι θόλον, μέλλει νὰ συμβῇ πονοκέφαλος, εἶδὲ καὶ κατακάθεται, ὀδιλοῖ πολυχρόνιον ἀσθένειαν. » Ἄφορ. 13'.

Εἰς αὐτὴν τὴν Θέρμην, ὠφελεῖ τὸ ἐμετικόν 593, ἢ τὸ καθαρτικόν ποτόν 779, ἢ τὸ μικτόν 781, ἢ τοῦ ροῦ 785, καὶ 786· τὸ ὠφελιμώτερον δροσιστικόν καὶ εὐθηνότερον καθαρτικόν εἶναι 12 ἕως 15 δράμια ἄλας ἀγγλικόν με ἄλλην τόσῃν ζάχαριν, διὰ νὰ ἐκκενώσῃ τὸν στόμαχον ὁ πάσχων. Ἐπειτα αὐτὸς ἄς πάρῃ τὸ κέγγλασμα 659, καὶ κατὰ συνέχειαν τὸ τῆς κίνας 656, καὶ 662, ἢ τὸ κινίνον 1125; τὴν διὰ πᾶσαν θέρμην 831, καὶ τὴν διαλυτικὴν 824, τὸ θαμαρίθι 1162, τὰ ἀνθη τῆς τρυγίας 804, καὶ τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884, νὰ θείτῃ καὶ τὰ θερμὰ καταπλάσματα εἰς

τὴν κοιλίαν καὶ στόμαχον. Λέγει καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι
 « Οἱ παχεῖς καὶ δύσκολοι εἰς τὸν ἔμετόν, πρέπει νὰ φυ-
 « λάττωνται ἀπὸ ἐμετικά, μάλιστα τὸν χειμῶνα. »
 Ἄφορ. ρκζ'.

§. 136.

{ Θέρμη χολερικῆ,
 Φέπρε πιλιόζα,
 Χουμαί σαφραβή,

{ Ἑλληνισί.
 Ἰταλισί.
 Τουρκισί.

Ἡ Θέρμη αὕτη λέγεται χολερικῆ, διότι προέρχεται ἀπὸ
 τὴν ἔξαψιν τῆς χολῆς, ἀπὸ δριμύτητα τοῦ αἵματος, καὶ
 κακοχυμίαν τοῦ σώματος. Αὕτη εἶναι σθενικὴ καὶ ἀσθενικῆ,
 ὀξεῖα καὶ χρονικῆ, τελειώνει εἰς ὀλίγας ἡμέρας, καὶ πάλιν
 ἔρχεται. Αὕτη ἔμπορεῖ νὰ προξενήσῃ κακὰ ἀποτελέσματα,
 καὶ μάλιστα τὴν κιτρινάδα.

Θεραπεύεται μὲ τὴν κένωσιν τῆς χολῆς, καὶ κάθαρσιν
 τοῦ αἵματος, καὶ μὲ τὴν καλὴν δίαιταν. Ὄφειλεῖ τὸ ἐμετι-
 κὸν 593, καὶ τὸ καθαρτικὸν ποτόν 779, καὶ τὸ μικτόν
 781, ἢ τοῦ Ροχ 785, καὶ 786, τὸ ἀντιπυρετικὸν κόγ-
 χλασμά 663, ἢ σκόνη τῆς κίνας 797, ἢ τὸ κινῖνον (α),
 καὶ ἡ 812, ἢ τισσάνα διὰ τὴν θέρμην 856, τὸ θαμαρίνθι
 1162, ὁ σιδήρουσ τρυγίας 884, καὶ ἡ λεῖμονάδα. Λέγει
 ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τοὺς παρῶξυσμοὺς τοῦ πάθους ὁ
 « ἰατρὸς δὲν πρέπει νὰ διορίζῃ τροφήν εἰς τὸν πάσχοντα,
 « οὔτε ἄλλο ἰατρικόν, διότι βλάπτει μᾶλλον, ἢ ὠφελεῖ.

(α) Τὸ κινῖνον, καὶ πιπερίνον, καὶ τὰ παρῶμοια, ἐν ᾧ τῶρα δὲν εἶναι
 καθαρά, εἶναι καὶ ἀκριβῆ, βλάπτουσι καὶ κατὰ πολλὰ τοὺς πτωχοὺς, μάλι-
 στα τοὺς πρῆσκει καὶ τοὺς φεθκόνει, παίρνοντας αὐτὰ μὲ τὴν ζέστην, κα-
 θὼς πολλοὶ τὸ βπαθὸν, μὴ εἰδότες ἄλλο ἰατρικόν.

« Ἄφορ. ια'. Μάλιστα λέγει, ἄνισως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πά-
 « θούς ἤθελε φρηνὴ κίνενας χυμὸς συγχύζων τὸν πάσχον-
 « τα (α), ἀμέσως πρέπει ὁ ἰατρὸς νὰ τὸν ἐκβάλλῃ ἔξω.
 « Ἄφορ. νς'. Ἐρχομένου δὲ τοῦ ἰδρῶτος, καὶ μὴ παύοντος
 « τοῦ πυρετοῦ, ἡ νόσος μακρύνεται. Ἄφορ. ροζ'. Εἰς τὰς
 « περιττὰς ἡμέρας: δηλ. εἰς τὴν τρίτην ἢ πέμπτην, ἢ ἑβδό-
 « μην, ἢ ἐνάτην, ἢ ἐνδεκάτην, ἢ δεκάτην τετάρτην, ἢ δε-
 « κάτην ἑβδόμην, καὶ εἰκοστὴν πρώτην ἡμέραν γιγνόμενοι
 « ἰδρῶτες, εἶναι καλοὶ, ἐκτὸς τούτων οἱ λοιποὶ δηλοῦσι τρο-
 « πὴν εἰς θάνατον. » Ἄφορ. ρνζ'.

§. 137.	{	Θέρμη ἑλμινθική,	Ἑλληνισί.
		Φέπρε βερμινώζα,	Ἰταλισί.
		Χουμάϊ διδάν,	Τουρκισί.

Ἡ Θέρμη αὕτη κυριεύει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τοὺς παῖδας, οἱ ὅποιοι ἔχουσι σκώληκας εἰς τὰ σπλάγχνα των, καὶ λεπτήν κρᾶσιν τοῦ σώματος αὐτῶν.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρο-
 νικὴν, εἰς καλὴν καὶ λοιμώδη· μετὰ τὴν πολυκαιρίαν δύναται
 νὰ φέρῃ τὴν καχεξίαν, καὶ τὴν νευρικὴν Θέρμη. Λέγει ὁ
 Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς τοὺς θερμασμένους, ἀνίσως συμβῆ
 « αἰφνίδιον ἀνοιγμα χωρὶς πρῆσμα, εἶναι θανάτηφορον ση-
 « μείον. » Ἄφορ. ρνέ.

Οἱ πάσχοντες νέοι θεραπεύονται, καὶ καθαρίζονται μετὰ
 τὴν ἰππεκακουάναν 1196, μετὰ τὸ ρεοβάρβαρον 1172, μετὰ

(α) Παλλάκις θλάπτει τις, πρὶν αὐτοὺς τοὺς χυμοὺς χωρὶς μεγάλου ἀνάγκην.

τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884, ἀπέχοντες καὶ ἀπὸ τὸ τυρὶ, καὶ γαλακτώδη φηγητά. Οἱ προθεβηκότες θεραπεύονται μὲ τὴν ἐμετικὴν σκόνην 798, μὲ τὴν ἀνθελμυντικὴν σκόνην 835, καὶ διὰ πᾶσαν θέρμην 831, μὲ τὸ σεμεσάντο 1080, καὶ χρυσοῦν παντσοχέρι 924, καὶ μὲ τὸ ρικιόλαδον 1126.

§. 138.	{	Θέρμη καυσώδης,	Ἑλληνιστί.
		Φέπρε ἀρδέντε,	Ἰταλιστί.
		Χουμαΐ μουχρικὰ,	Τουρκιστί.

Λέγεται καυσώδης ἡ Θέρμη αὕτη, διότι ὁ πάσχων δοκίμαζαι μεγαλωτάτην καῦσιν τοῦ σώματος. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ μίαν θερμὴν πηξιν τοῦ αἵματος, καὶ θερμὸν βῶλον τῶν ὑγρῶν εἰς τὰ σπλάγχνα. Αὕτη εἶναι σθενικῆς διαθέσεως καὶ ὀξεῖα, ἐνίοτε εἶναι ἐνδημικὴ, καὶ ἐπιδημικὴ. Αὕτη, ὅταν εἶναι δεινὴ, φέρει ἀμέσως καὶ τὸν θάνατον εἰς τὸν πάσχοντα. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἐλθὸν τὸ ρίγος εἰς τὸν καυσώδη πυρετὸν, παύει τὸ πάθος. » Ἄφορ. ροθ'. Καὶ προφθάνεται ἡ Θέρμη αὕτη μὲ τὴν φλεβοτομίαν δις καὶ τρίς, κατὰ τὴν χρείαν, καὶ μὲ τὴν κένωσιν τῶν σπλάγγων.

Ὡφελεῖ ἀκόμη ἡ λεϊμονάδα, καὶ τὸ κριθαρόνερον, τὸ καρτικὸν ποτὸν 779, τὸ θαμαρίνθι 1162, ὁ χυλὸς 922, ἡ τισσάνα ἢ διὰ τὴν θέρμην 856, τὸ πικρὸν ἀπόβρασμα 505, ἡ διαλυτικὴ σκόνη 824, ἡ σκόνη τῶν κογγυλίων 831, ὁ ἄνθραξ τῶν ξύλων 503, ὁ σιναπισμὸς 839, καὶ τὸ κινῖνον 1125, ὅταν εἶναι δροσερὸς, ἀλλέως βλάπτεται.

§. 139.	{	Θέρμη τῶν παρθένων,	Ἑλληνιστί.
		Φέπρε δέλλαι βέργιναι,	Ἰταλιστί.
		Μπακιρέ,	Τουρκιστί.

Ἡ Θέρμη αὕτη κυριεῖται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰς παρθένους.

καὶ τοὺς νέους. Ἀὕτη πολλάκις προξενεῖται ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, δηλαδὴ ἔρωτα, θυμὸν κτλ. ἀπὸ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν, ἀπὸ τὴν ἀμνηρόροϊαν, καὶ κακογυμίαν αὐτῶν.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, εἰς καλὴν καὶ κακὴν, μετὰ καιρὸν. μεταβάλλεται εἰς νευρικὴν, χολερικὴν, καὶ φθισικὴν.

Θεραπεύεται μὲ ἐλαφρὰ καὶ νόστιμα ἰατρικὰ, μὲ τὸ ἀντιπυρετικὸν στάγμα 844, μὲ τὴν τισσάναν 856, μὲ τὴν σκόνην τοῦ Τουρνεφόρτου 832, μὲ τὴν σερπεντάριον 1076, καὶ σιδηροῦν τρυγίαν 884, καὶ μὲ τὴν σκόνην 831. Λέγει ὁ γέρων Ἰπποκράτης, ὅτι, « Εἰς τὰς περιόδους τῶν θερμοσμένων, ὁ ἰατρός δὲν πρέπει νὰ δίδῃ τροφήν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα. » Ἄφορ. 10'.

§. 140.	{	Θέρμη τοῦ γάλακτος,	Ἑλληνιστί.
		Φέπρε δὲλ λίτε,	Ἰταλιστί.
		Σοῦτ γουμασί,	Τουρκιστί.

Ἡ Θέρμη αὕτη συμβαίνει εἰς τὰς λεγούσας γυναῖκας. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν πῆξιν καὶ στάσιν τοῦ γάλακτος εἰς τοὺς μαστοὺς τῶν βυζίων αὐτῶν.

Εἶναι σθενικὴ καὶ ἀσθενικὴ, ὀξεῖα καὶ χρονικὴ, καλὴ καὶ κακὴ. Αὕτη μετὰ καιρὸν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς λοιμικὴν, σαπριώδη, καὶ φθισικὴν, νὰ φέρῃ καὶ τὸν θάνατον. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὰς γυναῖκας τὸ ρίγος ἀρχίζει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τὴν μέσσην, καὶ ἀναβαίνει διὰ μέσου τοῦ νότου εἰς τὴν κεφαλὴν. » Ἄφορ. 50γ'.

Θεραπεύεται ἡ θέρμη αὕτη μὲ τὴν κένωσιν τῶν βυζίων, μὲ τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 674, ἢ ποτὸν μικτὸν καὶ καρταρικὸν 781, μὲ τὸ ἀμυγδαλέλαιον 831, μὲ τὸ δροσιτικὸν

μίγμα 708, με τὴν σκόνην διὰ τὴν θέρμην 812, με τὸ σάλεπι 836, με τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884, καὶ με 831, καὶ με κἀνὲν μαλακτικὸν κατάπλασμα ἐπιτιθέμενον εἰς τοὺς μαστοὺς αὐτῶν.

§. 141. { Θέρμη τριταία καὶ τεταρταία, Ἑλληνιστί.
 Φέπρε τερσσάνα ἐκκουαρτάνα, Ἰταλιστί.
 Γκούπ σουτμασί, Τουρκιστί.

Ἡ μὲν τριταία Θέρμη ἔρχεται εἰς τὴν μίαν ἡμέραν, καὶ εἰς τὴν ἄλλην ὄχι· ἡ δὲ τεταρταία ἔρχεται εἰς τὴν μίαν, καὶ εἰς τὰς δύο ὄχι. Ἡ Θέρμη αὕτη εἶναι ὀξεῖα καὶ χρονικὴ, σθε-
 νικὴ καὶ ἀσθενικὴ, καλὴ καὶ κακὴ. Αὕτη πολλάκις φέρει
 καὶ τὸν θάνατον εἰς τὸν πάσχοντα. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης,
 ὅτι « Οἱ θερινοὶ τριταῖοι καὶ τεταρταῖοι πυρετοὶ γίνονται, ὡς
 « ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὀλιγοχρόνιοι, καὶ ἐξ ἐναντίας, οἱ φθινο-
 « πωρινοὶ γίνονται πολυχρόνιοι. Ἄφορ κς'. Ὁ τριταῖος δὲ
 « πυρετὸς κρίνεται εἰς ἑπτὰ περιόδους. » Ἄφορ. ρπά.

Ἀνίσως ὁ πάσχων ἔχη τὰς δυνάμεις τοῦ, φλεβοτομεῖται,
 ἔπειτα καθαρίζεται με τὸ μικτὸν ποτὸν 781, ἢ τοῦ Ῥοά 785,
 καὶ οὕτως ἐκολούθως παίρνει τὸ ἀντιπυρετικὸν γλύκυσμα 556,
 καὶ 557, τὸ 558, καὶ 559, τὸν ἀντιπυρετικὸν ζωμὸν 621,
 τὸ κόγγλασμα 663, τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος 501,
 τὴν σκόνην 812, καὶ 825, καὶ μάλιστα τὴν 831, τὸν σι-
 δηροῦν τρυγίαν 884, καὶ τὴν σερπεντάριαν 1076, με τὴν
 κίαν 1125, καὶ κινίνον.

§. 142. { Θέρμη χρονικὴ, Ἑλληνιστί.
 Φέπρε κρόνικα, Ἰταλιστί.
 Χουμάϊ μουσμινέ, Τουρκιστί.

Χρονικὴ θέρμη λέγεται αὕτη, διότι βαστᾶ πολὺν καιρὸν.

Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἡ χρονικὴ θέρμη προξενεῖ ἀπο-
« σήματα εἰς τὸν πάσχοντα. » Ἄφορ. ρξέ. ●

Ὁ πάσχων ἀφ' οὗ καθαρισθῆ πεπόντως, παίρνει τὸ ἀντι-
πυρετικὸν γλύκυσμα 556, καὶ 557, καὶ 659, τὰ ἀνθὴ τοῦ
ἀμμωνιακοῦ ἁλατος 501, τὸν ἀντιπυρετικὸν ζωμὸν 621,
τὸ κόγχλασμα 656, τὸ ἀντιπυρετικὸν στάγμα, 844, τὴν
κίναν 1125, καὶ κινῖνον, τὴν σερπεντάριαν 1076, τὸν σι-
δηροῦν τρυγίαν 884, τὸ χρυσοῦν παντσοχέρι 924, καὶ τὴν
σκόνην 831.

§. 143.	{	Θέρμη κρυφῆ,	Ἑλληνισί.
		Φέπρε λέντα,	Ἰταλισί.
		Χουμάι λιγινέ,	Τουρκισί.

Παρασταίνεται ἡ κρυφὴ θέρμη πρὸς τὸ ἐσπέρας. Αὕτη προ-
έρχεται ἀπὸ πλησμονὴν εἰς τὸν στόμαχον καὶ ἔντερα, ἀπὸ
πληγὴν τινα εἰς τὰ σπλάγχνα, ἢ ἀπὸ χελώνια, ἀπὸ τὰς ἐμ-
φράξεις τῆς κοιλίας, καὶ ἀπὸ πάθη τῆς ψυχῆς ἢ ἔρωτα. Αὕτη
μετὰ καιρὸν, καὶ κακὴν δίαιταν, προξενεῖ δύστηνα ἀποτε-
λέσματα, τὴν φθίσιν καὶ τὸν θάνατον.

Διακρίεται καὶ αὕτη εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν
καὶ χρονικὴν, εἰς καλὴν καὶ λοιμώδη. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης,
ὅτι « Αἱ κατακαθεῖσαι ὕλαι τοῦ οὔρου φανερώουσι μακρὰν
« τὴν ἀσθένειαν. » Ἄφορ. τξζ'.

Διὰ τὴν θεραπείαν τῆς θέρμης ταύτης, πρέπει νὰ ἐρευ-
νήσῃ ἐντελῶς τὰ αἰτία τῆς, ἔπειτα νὰ δώσῃ τὸ λεπτοντικὸν
κόγχλασμα 669, τὴν σκόνην 797, καὶ τὴν διὰ τὴν θέρμην
831, καὶ 1125, καὶ κινῖνον, τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884,
καὶ τὸ χρυσοῦν παντσοχέρι 924.

§. 144.	{	Θέρμη νευρική,	Ἑλληνισί.
		Φέπρε νερβίνα,	Ἴταλισί.
		Κουμαΐ άσαπιέ,	Τουρκισί.

Ἡ νευρική Θέρμη κυριεύει τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, καὶ πολλὴν συνουσίαν καὶ μαλακίαν, καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ψύχραν. Αὕτη εἶναι ὀξεῖα καὶ χρονικὴ, πάντοτε εἶναι ἀσθενικῆς διαθέσεως. Αὕτη μετὰ καιρὸν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς λοιμικὴν καὶ φθισικὴν θέρμην.

Θεραπεύεται ὁ πάσχων μὲ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν αἰτιῶν, μὲ τὴν κίναν 1125, ἢ κινῆνον, μὲ τὴν σερπεντάριαν 1076, καὶ μόσχον 1154, μὲ τὸ ἀρωματικὸν νερὸν τῆς κανέλλας 724, καὶ ἀντιπυρετικὸν στάγμα 844, μὲ τὴν σκόνην 797, καὶ 812, μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀσαφέτιδος 908, καὶ μὲ τὸν σιδηροῦν τρυγίαν 884. Λέγει ὁ Ἴπποκράτης, ὅτι » Εἰς τὴν « κεφαλὴν τῶν μὴ ἀπὸ χολῆν θερμασμένων ἀσθενῶν, ἀνί- « σως χυθῆ πολὺ νερὸν θερμὸν, ἀποδιώχνει τὴν θέρμην. » Ἄφορ. τοή.

§. 145.	{	Θέρμη φθισικὴ,	Ἑλληνιστί.
		Φέπρε ἔττικα,	Ἴταλισί.
		Κουμαΐ ντικ,	Τουρκισί.

Ἡ φθισικὴ Θέρμη δὲν εἶναι ἄλλη, ἀλλὰ ἡ κρυφὴ, φερμένη ὁμως εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν αὐτῆς. Αὕτη προξενεῖται ἀπὸ τινὰς ἀσθενικὰς πληγὰς τοῦ πνεύμονος, καὶ λοιπῶν σπλάγχχνων τοῦ σώματος, ἀπὸ τὴν μαλακίαν, καὶ πάθη τῆς ψυχῆς (α).

(α) Πάθη τῆς ψυχῆς ἐγνωσῶνται ὁ ἔρωσ, ὁ φόβος, ἡ λύπη, ὁ θυμὸς, ἡ χαρὰ κ. τ. λ.

Διαιρείται εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, πάντοτε ὅμως εἶναι ἀσθενικῆς διαθέσεως. Μὲ τὸν καιρὸν ἡ θέρμη αὕτη ξηραίνει τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ τήκει, καὶ οὕτω φέρει καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Οἱ πάσχοντες πρέπει νὰ ἀναπνέωσι καθαρὸν καὶ ζωτικὸν ἀέρα, ἐν ταύτῳ νὰ παίρνωσι τὸν δροσιτικὸν ζωμὸν 618, τὸ κόγχλασμα τῆς κίνας 656, καὶ τὸ ἀπὸ Ἰσλανδικὸν λειχῆνα 665, τὴν σκόνην τῆς κίνας 797, τὴν ἀντιφθισικὴν 813, τὴν κίναν 1125, καὶ κινῖνον, καὶ τὴν σερπεντάρειαν 1076. Ἡ τροφή τοῦ πάσχοντος πρέπει νὰ εἶναι τὸ τρυφερὸν κρέας τῶν ἀρνίων, καὶ πουλίων, τὸ γάλα τὸ νωπὸν, τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος 536, καὶ μακαρόνια τῆς ἀγορᾶς, ἡ γαρὰ, καὶ τὰ δυναμωτικὰ ἰατρικά (α). Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὰ
« χρονικὰ πάθη ἡ λεπτοτάτη δίαίτα εἶναι κακή, ὁμοίως καὶ
« ἡ πλησμονή. » Ἄφορ. δ'.

S. 146.	{	Θέρμη λοιμική,	Ἑλληνισί.
		Φέπρε μαλίγνις,	Ἰταλισί.
		Χουμάϊ ρετιέ,	Τουρκισί.

Ἡ λοιμική, ἡ λοιμώδης θέρμη, δηλοῖ φθορὰν καὶ ἀφανισμόν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὰ μολυσμένα νερά, καὶ σεσηπότα φαγητὰ, ἀπὸ τὰς πληγὰς τοῦ πνεύμονος, καὶ ἄλλων σπλάγγων.

Διαιρείται ἡ θέρμη αὕτη εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, εἶναι ἐνδημικὴ καὶ κολλητικὴ εἰς τινὰς τόπους θερμοῦς καὶ ὑγροῦς.

(α) Τὸ καθ' αὐτὸ ἰατρικὸν αὐτῶν εἶναι νὰ βυζάνουν ἀμέσως τὸ γάλα τῶν νῆων γυναικῶν πολλάκις, καὶ εἰς πολὺν καιρὸν, ἢ τῆς γαϊδάρας, καθὼς πολλοὺς ἐθεράπευσαν· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ δὲν ὠφελεῖ, ὁ πάσχων ἀποθνήσκει βεβαίως.

Οἱ πάσχοντες θεραπεύονται μὲ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἀέρος, καὶ καλὸν τόπον, μὲ τὸν καλὸν καὶ μελανὸν οἶνον, καὶ μὲ τὴν συνεχῆ λειμονάδαν, μὲ τὸ ἐμετοκαθαρτικὸν ποτὸν 784, ἢ τοῦ Ῥοῦ 785, μὲ τὴν τισσάναν 854, καὶ μὲ τὸν ἐμετικὸν γυλὸν 893, καὶ κατὰ τάξιν μὲ τὸ ἐλαιῶδες πνεῦμα τοῦ Σελβίου 763, μὲ τὴν σκόνην τῆς κίνας 797, καὶ κινῖνον καὶ τισσάναν διὰ τὴν θέρμην 856, καὶ μὲ τὴν κίναν 1125, καὶ 831. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἄνίσως τις δώσῃ τροφὴν εἰς τοὺς θερμασμένους, καὶ εἰς τοὺς ἀναρρώμενους, γίνεται δύναμις, εἰς δὲ τοὺς πάσχοντας γίνεται πάθος. » Ἄφορ. υἷα.

§. 147. { Θέρμη καταρρακτώδης καὶ συνεχῆς, Ἕλλην.
 Φέπρε καταρράλε, Ἴταλ.
 Χουμάϊ νεβαζίλ, Τουρκ.

Ἡ καταρρακτώδης Θέρμη συμβαίνει εἰς κλίματα θερμὰ, ὅπου ὁ ἀῆρ μεταβαλλόμενος καθ' ἐκάστην ἐμποδίζει τὴν ἀδελὸν διαπνοὴν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν ἀνοιξιν.

Διαιρεῖται ἡ Θέρμη αὕτη εἰς καλὴν καὶ κακὴν, εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν. Αὕτη μὲ τὸν καιρὸν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς λοιμικὴν καὶ φθισικὴν.

Ἄν ἡ Θέρμη αὕτη ἤθελεν εἶσθαι σθενικῆς διαθέσεως, ὁ πάσχων φλεβοτομεῖται ἀπὸ τὸν βραχίονά του δις, καὶ τρίς, ἔπειτα καθαρίζεται μὲ τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 784, ἢ μὲ τὸ τυρόγαλον 886, ἢ μὲ τοῦ Ῥοῦ 785. Μετὰ ταῦτα παίρνει τὸ κέρμες γεῶδες, καὶ τὸ ρυῖς ράδικαν 1190;

(TOM. A.)

(7)

1076, ἢ 831 καὶ τὴν σερπεντάριαν καὶ τινὰ κλυστήρια μαλακτικὰ καὶ δροσιστικὰ. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Βίε δσοὺς ἡ ἀκμὴ τοῦ πάθους γίνεται πάραυτα, εὐθὺς πρέπει καὶ νὰ τρέφονται αὐτοὶ μὲ λεπτοτάτην δίαιταν. » Ἄφορ. ι.

§. 148.

Θέρμη τυφοειδής,
Φέπρε τυφοειδε,
Χουμαΐ χαδδὲ,

Ἑλληνισί.
Ἰτολισί.
Τουρκισί.

Τύφος καὶ τυφοειδής λέγεται ἡ Θέρμη αὕτη ἀπὸ τὸν τύρον: ἦτο: ἔπαρσιν καὶ ἀναίσθησίαν τοῦ πάθους. Οἱ πάσχοντες κυριεύονται ἀπὸ μίαν μεγαλωτάτην ἀναίσθησίαν τοῦ νοῦς, καὶ τόσον, ὥστε δὲν ἠξεύρουσι τὸ τί τοῦς γίνεται. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν μεταβολὴν τῆς ἀτμοσφαιρας, ἀπὸ τὰ σισηπότα νερά, ἀπὸ μολυσμῶς καὶ κακοχωνεύτους τροφάς, καὶ ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς.

Διαιρεῖται ἡ Θέρμη αὕτη εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν, εἰς καλὴν καὶ κακὴν, καὶ εἰς θανατηφόρον. Αὕτη μὲ τὴν ἀγριότητά της δύναται νὰ φέρῃ εἰς τὸν πάσχοντα τὴν μανίαν καὶ ἀναίσθησίαν, τὴν κώφωσιν, τὴν ἀραύρωσιν, τὴν ἀμνημοσύνην, τὸ πέσιμον τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του, τὴν μετὰστασιν, καὶ τὸν θάνατον (α).

(α) Κατὰ οἱ δυστυχῆσαν ἰατροὶ τῆς Ἑλλάδος εὐρισκόμενα εἰς τὴν περίστασιν τῆς ἐπαναστάσεως εἶδον τσαύτα: ἀσθινία, ὅσα: οἱ λακοὶ ἰατροὶ δὲν τὰ εἶδαν εἰς τὸν ὕπνον των. Ἄφου οἱ Ἕλληες ἐμβέβησαν εἰς τὴν Τρίπολιν μὲ τὰ ὅπλα, ἐλαφυραγώγησαν τὰ μελωσμένα ἱππία των Τούρκων καὶ τὰ ἐσκόρπισαν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἐκ τῶν ἐποίων μελυνθέντες οἱ περισσότεροι ἐκυριεύθησαν ἀπὸ ἑνα τύρον ἐπιδημικὸν καὶ ἀγρον, ἐκ τοῦ ὁποίου πολλοτάτοι καὶ ἀπίθωνον ἐπισκεπτόμενοι: τίτε τοῦς πάσχοντα: εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Πελοποννήσου, ἐκυριεύθησαν συνεχῶς ἀπὸ ταραχῆν τοῦ ἔθους, τόσον των

Θεραπεύεται ἡ Θέρμη αὕτη δυσκόλως, ἐπειδὴ καὶ τὰ συμπτώματά της εἶναι δεινά. Οἱ ἰατροὶ τὴν προλαμβάνουσι μὲ τὴν ἰππεκακουάναν ΙΙ96, μὲ τὸ καστόργιον ΙΙΙ9, καὶ μόνον ΙΙ54, μὲ τὴν ἄρνικαν καὶ σερπεντάριαν ΙΙ76, τὸ βυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον καὶ κνήμας. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ὄταν τὸ πάθος φθάσῃ εἰς τὴν ἀκμὴν του, τότε « χρειάζεται ἡ λεπτοτάτη διαίτα. » Ἄφορ. ἡ.

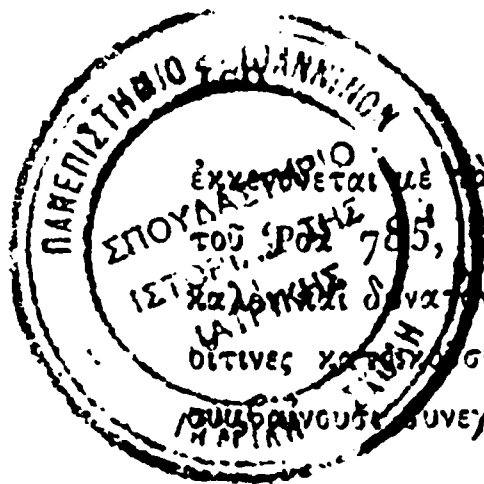
§. 149.	{	Θέρμη ἐνδημική,	Ἑλληνισί.
		Φέπρε ἐνδέμικα,	Ἰταλισί.
		Χουμάϊ σαριέ,	Τουρκισί.

Λέγεται Θέρμη ἐνδημική, ὁπόταν πολλοὶ ἄνθρωποι εἶναι κυριευμένοι ἀπὸ τὴν ἰδίαν Θέρμην, καὶ κεῖνται ἅπαντες εἰς τὸν αὐτὸν Δῆμον. Αὕτη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι κινδυνώδης, πολλάκις κολλητικὴ καὶ κακὴ. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως συμβῆ ῥίγος εἰς τὰς ἕξ ἡμέρας τοῦ θερμασμένου, εἶναι κακὸν σημεῖον. » Ἄφορ. ρν'.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ ἐνδημικαὶ Θέρμαι εἶναι πολυσύνθετοι μεταξὺ των, ἐνωμένοι μὲ κάμμιαν σῆψιν εἰς τὰ σπλάγγνα, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δίδεται ἀμέσως τὸ ἐμετικὸν 593, ὅσον εἶναι ἀρκετὸν, πασχίζων ὁ πάσχων νὰ ὑπερβῆ τὰ δύστηνα αὐτῆς ἀποτελέσματα μὲ τὰ ἰατρικὰ, τὰ ὑποῖα εἶναι κοινὰ εἰς τὰς λοιπὰς Θέρμας. Ἄν ἡ φύσις χρειασθῆ κένωσιν τινα,

ποδῶν, ὅσον καὶ χειρῶν καὶ ὅλου τοῦ σώματος, παρομοίως ὡς ἀπὸ τὴν πανώλην, ἐπειδὴ καὶ κύκλωθεν ἡμῶν ἐκείντο σωρηδὸν ἄταφα τὰ νεκρὰ πτώματα τῶν φονευθέντων Ὀθωμανῶν, Ἑβραίων, καὶ Χριστιανῶν τότε πολλοὺς ἐθεράπευσα, ὅμως καὶ πολλοὶ ἀπέθαναν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Τώρα ἂς εἰπωσιν οἱ νέοι ἰατροὶ νὰ ἰδῶσι τσαῦτα καὶ τοιαῦτα πάθη, ὅσα εἶδον οἱ τότε. Ναί, δὲν ὠφέλει ἡ πράξις χωρὶς θεωρίαν, οὔτε θεωρία ὅμως χωρὶς πράξιν.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ

ἐκκεννύεται μετὰ ἀρμόδιον ποσά, καὶ καθαρικῶ, μάλιστα εἰκὼν ἐνίοτε ὁ πάσχων καὶ ὀλίγον οἶνον καλῶς δυνάτων. Οἱ κανόνες οὔτοι εἶναι καλῶς δι' ἐκείνους, οἵτινες κατέστησαν εἰς τόπους ὑγροῦς, ὅπου αἱ ἀσθένειαι συνεχῶς.

- 150. { Θέρμη πορφυρᾶ, Ἑλληνισί.
- { Φέπρε πορπόρεα, ἢ πετεκιάλι, Ἰταλισί.
- { Κουζούλ χουμασί, Τουρκισί.

Πορφυρᾶ λέγεται ἡ Θέρμη αὕτη, διότι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος τοῦ ἀρρώστου ἐκβαίνουσι τινὰ ἐξανθήματα πορφυρᾶ, ὡς δαγκήματα τῶν φύλλων. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ ἀκάθαρτον καὶ σεσηπωμένον αἷμα τοῦ ἀνθρώπου. Διαίρειται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξειαν, εἰς συμπτωματικὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν, εἰς καλὴν, εἰς κακὴν, καὶ θανατηφόρον (α).

Αὕτη δύναται νὰ φέρῃ τὸν θάνατον πολλῶς ταχέως. Ἡ φλεβοτομία ἀπλῶς ἐνταῦθα δὲν χρησιμεύει, εἰ μὴ ἀνίσως ὁ πάσχων ἤθελεν εἶναι νέος καὶ δυνατός. Τὰ καθαρτικὰ ὅμως καὶ τὰ ἐμετικὰ εἶναι ὠφελίμα, ὁμοίως τὸ ἐλαιῶδες πνεῦμα τοῦ Σελβίου 763, ἡ σκόνη πῆς κίνας 797, ἡ 831, ἡ τισσάνα 854, καὶ 856, καὶ ἡ κίνα 1125, καὶ τὸ κινῖνον.

- §. 151. { Θέρμη κεγχροειδῆς, Ἑλληνισί.
- { Φέπρε μιλιάρε, Ἰταλισί.
- { Ταρί Χουμασί, Τουρκισί.

Λέγεται κεγχροειδῆς, διότι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώ-

(α) Δι' περιττότερον σχεδὸν ἀσθίνειαι ἔχουσι πολλήν, ἢ ὀλίγην θέρμη. ἔτσι πυρεσίαν, ἢ πυρετόν.

• Ο ψυχρὸς ἰδρῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δηλοῖ θάνατον. •
 Ἀφορ. ρνή. Εἰς αὐτὸν τὸν ἰδρῶτα ὠφελεῖ ἀκόμη ἡ λεῖσφα-
 κος 1146, καὶ ἡ τραχέα κλίνα.

§. 153.	{	Ἱερὸν πῦρ,	Ἑλληνισί.
		Φόκο δι σὰν Ἀντώνιο,	Ἰταλισί.
		Ἀτὲς ποῦρ,	Τουρκισί.

Τὸ πάθος τοῦτο συμβαίνει ἀπὸ μέγα καὶ δεινὸν ἐρυσίπε-
 λας. Λέγεται Ζωστήρ, καὶ Πῦρ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου. Τοῦτο
 εἶναι ἐπιδημικὸν καὶ δεινὸν, διότι ἀφανίζει τοὺς πόδας, τὰς
 χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον.

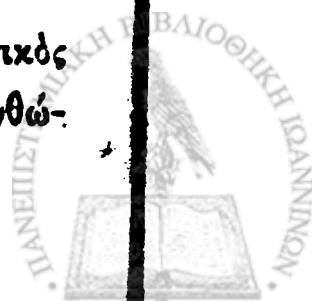
Θεραπεύεται ἐσωτερικῶς μὲ τὴν διαίταν, καὶ δροσιστικά,
 μὲ τὸ καθαρτικὸν ποτὸν, καὶ γλυχαντικὸν, ἀλείφει τὸ μέ-
 ρος ἐκεῖνο μὲ γλεῦκος (πετιμέζι) κοινῶς, ἢ θέτει ἄνθη τῆς
 πτέριδος καὶ ἀκτῆς 1067.

•

§. 154.	•	Ἰσκουρία,	Ἑλληνισί.
		Ἰσκούρια,	Ἰταλισί.
		Χάπις πέβιλ,	Τουρκισί.

Ἡ Ἰσκουρία εἶναι ἡ δι' ὄλου παῦσις τοῦ οὔρου. Ἡ Ἰσκου-
 ρία προέρχεται πολλάκις ἀπὸ τὴν βλάβην τῶν νεφρῶν, καὶ
 στράγγισιν τοῦ οὔρου εἰς αὐτὰ, ἀπὸ τὴν αἱματορροίαν καὶ
 πέτραν, ἀπὸ τὴν παραλυτίαν τῆς κύστεως, καὶ Γαλλικὰ
 πάθη. Πολλάκις ὄλον τὸ οὔρος μένει ἀκίνητον εἰς τὴν κύστιν,
 ἢ εἰς τοὺς οὐρητήρας, ἢ εἰς τὰ νεφρὰ, καὶ δὲν τρέχει τε-
 λείως.

Ὤφει εἰς τὴν Ἰσκουρίαν ἡ φλεβοτομία, μὲ ἀρωματικὸς
 φχνὸς 507, ἡ διαλυτικὴ σκόνη 824, ἡ ἄρνικα, ἡ ἀκανθώ-

δης όγονις 1160 (α); ή κάμφορα 1114, αί ίίζαι τοῦ βασιλικοῦ βρασμέναι 1203, τὸ μακεδονίσιον, τὸ σκόρδον, τὸ ὄπιον 1151, τῆς καρβίδας τὰ ὕμματα, τὸ ἄλας τοῦ σπάρτου, τὰ καθαρτικὰ κλυστήρια, τὸ θερμὸν λουτρὸν ἢ λειμωνάδα, καὶ ἡ διὰ τῆς σύριγγος ἐκκένωσις τοῦ οὔρου.

§. 155.	{	Ἰσχιάς, καὶ Ἰσχιάσις,	Ἑλληνισί.
		Σχιάτικα,	Ἰταλισί.
		Ἐρχοῦν νισά,	Τουρκισί.

Ἰσχιάσις λέγεται τὸ πάθος τοῦτο, διότι κυριεύει τὸ ἴσχιον ὅστοῦν, καὶ τοὺς γόμφους τῶν ἀνθρώπων. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν ψύχραν, ἢ παῦσιν τῶν αἰμορροΐδων, καὶ ἀδήλου διαπνοῆς, καὶ ἀπὸ τοὺς γενικοὺς ρευματισμοὺς.

Διαιρεῖται ἡ Ἰσχιάσις εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς νευρικὴν, ὀξείαν καὶ χρονικὴν, ἡ ὁποία μὲ τὸν καιρὸν δύναται νὰ φέρῃ τὴν παραλυσίαν, καὶ ἀτροφίαν τοῦ μέλους ἐκείνου. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς ὄσους ἐκβαίνει καὶ ἐμβαίνει τὸ ἴσχιον ὅστοῦν ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ διὰ πολὺν καιρὸν, αὐτῶν φθείρεται τὸ μέλος, καὶ χῶλαίνουσιν ὕστερον, ἀνίσως δὲν καθῆ αὐτὸ τὸ μέλος. » Ἄφορ. τλέ. καὶ τλς'.

Εἰς αὐτὸ τὸ πάθος ὠφελεῖ τὸ βυζικάντε 608 ἕξωθεν ἐπιτιθέμενον, αἱ βδέλλαι πρῶτον καὶ αἱ βεντοῦζαι καὶ τὸ πῦρ. ἔσωτερικῶς δὲ τὸ ὄπιον 1151, ἡ ἀερῶδης ἀλειφή 900, τὸ πνεῦμα τῶν κανθαρίδων 917, ἡ κάμφορα 1114, ἡ διγιτάλε 1091, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ κίκκεως, 1126, τὰ φυσικὰ λουτρά καὶ ἡ θερμὴ ἄμμος.

(α) Πολλάκις πλύγονται τὰ μυιοπτυσμένα σχαίνια τῶν οἰκιῶν, καὶ τὸ νερὸν αὐτὸ ὠφέλησε τὰ μέγιστα εἰς τοὺς πάσχοντα; πινόμενον

§. 156.

Κακοχυμιάι,
Ακριμόνιαι,
Φεσαδ άχλιάτ,Έλληνισί.
Ίταλισί.
Τουρκισί.

Λέγεται κακοχυμία τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ τοὺς κακούς χυμοὺς τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ αἴτια ταύτης εἶναι αἱ πολυκαιριναὶ ἀρρώστιαι, ἡ κακοζωία, καὶ ἡ ἀγωνευσία τοῦ στομάχου.

Διαιρεῖται ἡ Κακοχυμία εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, εἰς αἱματώδη καὶ ψυχρὰν, καὶ χολερικὴν, εἰς ἀλμυρὰν καὶ σκορπουτικὴν. Ἡ Κακοχυμία μὲ τὸν καιρὸν μεταβάλλεται εἰς καχεξίαν, εἰς μελαγχολίαν, καὶ ὑποχονδρίαν.

Εἰς τὴν Κακοχυμίαν ὠφελεῖ τὸ τυρόγαλον μὲ θαμαρῆνθι 886, τὸ καθαρτικὸν στάγμα 843, τὸ κόγγλασμα 658, καὶ 669, τὸ ἐκχύλισμα τοῦ ρεοβαρέου 585, καὶ τὸ γλύκυσμα τῶν σπλάγγων 550, ὁ πικρὸς ζωμός 620, οἱ τραχίσκοι τοῦ σαπωνίου 876, τὸ ποτὸν τοῦ Ῥοά 785.

§. 157.

Κακοχυμία σκορπουτικὴ,
Ακριμόνια σκορπούτικα,
Φεσαδ ἰσκούπουτ,Έλληνισί.
Ίταλισί.
Τουρκισί.

Τὸ πάθος τοῦτο λέγεται καὶ Στομακάκη. Τοῦτο συμβαίνει εἰς ἀνθρώπους καχεκτικούς, καὶ θαλασσίους, οἵτινες τρώγουσι τραχέας καὶ βλαβερὰς τροφὰς καὶ μάλιστα ἀλμυρὰς, ὄσπρια, ἀλατισμένα ὀψάρια, κρέατα τεταριχευμένα, καθὼς κάλλιστα παρστήρησε καὶ ὁ περίφημος Καπετὰν Κόκ εἰς τὴν περιήγησιν τῆς γῆς ἐν ἔτει 1779. Γνωρίζεται ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν τῶν ὀδόντων, καὶ βρώμαν τοῦ στόματος.

Εἰς τὸ σκορπούτον ὠφελεῖ ἐσωτερικῶς τὸ γλύκυσμα 545, τὸ ποτὸν τοῦ Ῥοά 785, τὸ τυρόγαλον 887, καὶ λειμονάδα,

ὁ ἀντισκορπουτικὸς γαργαρισμὸς 541, οἱ καθαρτικοὶ τροχίσκοι 871, τὸ ἀλεξητήριον 472, καὶ ἡ σκόνη 792: πλύνει τὸ στόμα τοῦ ὀπάσχων μὲ πνεῦμα τῆς κοχλιαρίας, βάνει τὸ πύρετρον καὶ τὸ ὄξυνον ἀλεξητήριον 898, πρέπει νὰ κοιμᾶται καὶ μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτόν.

§. 158. { Καρδιαλγία, Ἑλληνισί.
 Καρδιαλγία, Ἰταλισί.
 Βεζζαί κάλπ, Τουρκισί.

Καρδιαλγία λέγεται ὁ ὄξυς πόνος τοῦ Κάρδιας (α), ἧτοι τῆς ἀρχῆς τοῦ στομάχου. Οὗτος προέρχεται ἀπὸ ἀχωνευσίας καὶ ὄξυνσιν τοῦ στομάχου, ἀπὸ κρούματα καὶ ρευματισμοὺς, καὶ ἀπὸ ἐσωγάδας.

Εἰς τὴν Καρδιαλγίαν ὠφελεῖ ἡ ἀντισπασμωδικὴ ἀλειφή 486, ὁ ἀνώδυνος ἀχνὸς 509, τὸ ροδόσταγμα 573, τὰ καταπλάσματα, τὸ κλυστήριον 675, τὸ ἀντισπασμωδικὸν μίγμα 713, τὸ ἀρωματικὸν πνεῦμα 759, ἡ σκόνη 821, καὶ 822, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὰ χαμόμηλα 1073, τὸ ἀσβεστόνερον 901, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, αἱ βδέλλαι καὶ τὸ βυζικάντε εἰς τὸν πόνον 608.

§. 159. { Καρκίνωμα, Ἑλληνισί.
 Κάγκρο, Ἰταλισί.
 Σαρατάν, Τουρκισί.

Τὸ Καρκίνωμα εἶναι ἐν πρῆσμα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον σκληρόν. Τοῦτο εἶναι πάθος δυσίατον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἀνίατον, διὰ τοῦτο καὶ λέγεται Μή μου ἄπτου. Αὐτὸ συμ-

(α) Κάρδιας λέγεται ἡ ἀνω τρυπά τοῦ στομάχου.

βαίνει εἰς τοὺς μαστοὺς καὶ βυζία τῶν γυναικῶν, εἰς τὰ χεῖλη, εἰς τὴν μύτην, καὶ διάφορα ἄλλα μέρη. Τοῦτο μὲ τὸν καιρὸν σκληρύνεται, καὶ γίνεται σκίρρος, ἔπειτα καὶ γάγγραινα.

Εἰς τὸν Σκίρρον καὶ Καρκίνωμα ὠφελοῦν τὰ φύλλα τῆς φυτόλακας, ἐπιτιθέμενα ἕξωθεν, καὶ τὸ κώνειον 1141, τὰ δαυκία, τὸ ὄπιον 1151, καὶ τὸ ἀσβεστόνερον. Ἐσωθεν παίρνει ὁ πάσχων τὸ ἀπόβρασμα τοῦ κωνείου 1141, τὴν σαλσαπαρίλιαν 1183, τὸ ξύλον τοῦ γουαϊάκου 1159, καὶ τοὺς βλασαμικοὺς τροχίσκους 865. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Οἱ κεκρυμμένοι Καρκίνοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους δὲν πρέπει νὰ θεραπεύωνται, διότι οἱ πάσχοντες φθείρονται ταχύτερον ». Ἄφορ. τιδ'.

§. 160.	{	Καρκίνος τοῦ στομάχου,	Ἑλληνισί.
		Κάγκρο δέλο στόμακο	Ἰταλισί.
		Σαρατὰν μηδέ,	Τουρκισί.

Τοῦτο τὸ πάθος συμβαίνει πολλάκις αἰφνηδίως εἰς τὸν στόμαχον τοῦ ἀνθρώπου μὲ πόνους δεινοὺς καὶ φοβεροὺς ἀπὸ κρυώματα, συγχύσεις καὶ κακοχωνεύτους τροφάς. Αὐτὸ εἶναι κινδυνῶδες, πολλάκις καὶ θανατηφόρον, εἰς τὸ ὅποιον εἶναι ὑποκείμενοι οἱ ποδαλγοὶ, οἱ ὑστερικοὶ, καὶ οἱ ὑποχονδριακοί.

Θεραπεύεται τοῦτο μὲ τὰ ἀντισπασμωδικὰ ἱατρικὰ, μὲ τὰ μιλχακτικὰ ἀχνίσματα εἰς τὸν στόμαχον, μὲ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, μὲ τὰς βδέλλας καὶ βυζικάντε, μὲ τὰ ἀνώδυνα κλυστήρια, καὶ ἀνώδυνα ἱατρικὰ.

§. 161.	{	Καρκίνος τῶν ποδῶν,	Ἑλληνισί.
		Κάγκρο δέλαι γάμπαι,	Ἰταλισί.
		Ἀγίακ σαρατὰν,	Τουρκισί.

Ὁ Καρκίνος τῶν ποδῶν δὲν εἶναι ἄλλο, παρά ἓνα σπα-

μὸς, ἢ καρβαλλίκευμα τῶν μυῶν, ἢ τῶν νέρων, ὁ ὁποῖος συμβαίνει εἰς τὰς κνήμας τῶν ποδῶν, καὶ εἰς τὰ δάκτυλα αὐτῶν. Προέρχεται οὗτος ἀπὸ στρίψιμον ἢ ζετόπισιν τῶν μυῶν, ἢ τῶν δεσμῶν, καὶ ἀπὸ ἀτονίαν τοῦ σώματος.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυν καὶ χρονικὸν, εἰς μερικὸν καὶ γενικὸν, εἰς συμπτωματικὸν, καὶ ἰδιοπαθητικὸν.

Θεραπεύεται τὸ πάθος τοῦτο θλιβόμενον μὲ τὴν χεῖρά σου καὶ τριβόμενον, ἢ δένεται ἐκεῖνο τὸ μέρος δυνατά· ὁ πάσχων ἐμβαίνει ἕως δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὰ θερμὰ λουτρά 694, καὶ ἐκβαίνων, ἀλείφει τὸ πονεμένον μέρος του μὲ τὴν ἀντισπασμωδικὴν ἀλειφήν 486.

§. 162.	{	Κάρος,	Ἑλληνισί.
		Κάρο,	Ἰταλισί.
		Οὐγιουκλαμάκ,	Τουρκισί.

Ὁ Κάρος δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἓνας βαθὺς καὶ δεινὸς ὕπνος, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει μὲ τὴν ληθαργίαν καὶ καταφοράν. Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ἡ βλάβη εἶναι εἰς τὴν κεφαλὴν.

Τὰ αἷτια τοῦ Κάρου εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ὁ περιπλεγμὸς τῶν νέρων, ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὴν πληθώραν τοῦ αἵματος, τοῦ εὐρισχομένου εἰς τὰ αἱματηρὰ ἀγγεῖα τῶν μηνίγγων, καὶ ἡ παῦσις κάμμιᾶς αἱμορραγίας, καὶ ἡ μεγάλη συλλογή.

Διαιρεῖται τοῦτο εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς συμπτωματικὸν καὶ ἰδιοπαθητικὸν, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον, εἰς ὄξυν καὶ χρονικὸν, τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ τὴν ἀληθινὴν ἀποπληξίαν, τὴν παραλυσίαν, καὶ τὸν θάνατον.

Εἰς τὸν Κάρον ὠφελεῖ ἀμέσως ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι,

αί βεντούζαι εἰς διάφορα μέρη, τὸ βυζικάντε 608, τὸ σπιον 1151, τὸ ὄξος τῶν τεσσάρων κλεπτῶν 752, τὰ καθαρτικά καὶ ἐρεθιστικά κλυστήρια, καὶ ὁ σιγαπισμός 839, καὶ τὸ θερμὸν νερὸν εἰς τοὺς πόδας καὶ ψυχρὸν εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἐσωτερικῶς παίρνει τὴν τισσάναν 854, καὶ μετὰ τὸ γεῦμα πίνει πολλὴν λειμονάδαν.

§. 163. { Κασσίδα, Ἑλληνισί,
Σκάπια, Ἰταλισί.
Κέλ, Τουρκισί.

Ἡ Κασσίδα, ἣτις καὶ κνύος λέγεται, εἶναι ἓν εἶδος ψώρας, ἡ ὁποία κυριεύει τὴν ἐπιδερμίδα τῆς κεφαλῆς. Διαφέρει αὕτη ἀπὸ τὴν γαλακτώδη ἐσχάραν (ἀμπέλι, ἢ ἐμπυροφύτην Ἄττικῶς), διότι αἱ πληγαὶ τῆς Κασσίδας εἶναι ζωηρότεραι αὗται προξενουῦσι μεγαλωτάτην φαγοῦραν. Ἡ Κασσίδα προέρχεται ἀπὸ τὴν κοκοχυμίαν τοῦ σώματος, ἀπὸ τὰς ἀχωνεύτους τροφάς, καὶ ἀπὸ πᾶν γαλακτώδη ἐσχάραν.

Διαιρεῖται εἰς σθηνικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν, εἰς ξηρὰν καὶ ὑγρὰν.

Ὁ πάσχων παίρνει ἐσωτερικῶς τὸ ἐχγύλισμα τῶν κικωρίων 1129, ἢ τοῦ ρεοβαρβάρου 1172, ἢ τῶν ἀνθίων τῆς ῥοδακηνέας, τὸ χρυσοειδὲς ὠχρὸν τοῦ θείου. Ἐξωθεν κόπτονται αἱ τρίχες του, ἔπειτα σκεπάζει τὰς πληγὰς μὲ γαλόψωμον χλιαρὸν δις καὶ τρις διὰ νὰ παστρευθῆ, ἔπειτα πλύνεται μὲ τὸ μολυβδόνηρον 722, πλύνεται καὶ μὲ κόγγλασμα τοῦ ἀγριολαπάτου, ἐσωτερικῶς ὠρελοῦν ἀκόμη τὰ τρίχραζ ἔξ 1109, ἢ σαβίνα 1084, ἢ ἀλειφή τῶν ῥόδων 481 (α).

(α) Μερικὰ γυναιμέριζ ἀπομάζονσι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μὲ κατράμι πλὴν ἀσχηματίζονται αἱ κεφαλαὶ τῶν νεανίδων καὶ νέων.

§. 164. { Καταληψία, Ἑλληνισί.
Καταλήσια, Ἰταλίσι.

Καταληψία λέγεται, ὅταν ὅλοι οἱ ἐνεργητικοὶ μῦες τραβῶνται αἰφνηδῶς καὶ δυνατὰ, εἰς τρόπον, ὅτι οἱ πάσχοντες μένουσιν ἀκίνητοι, ὡς τὰ εἶδωλα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτοὶ χάνουσιν ἀμέσως τὰς αἰσθήσεις των, χωρὶς ὅμως νὰ χάσῃ καὶ τὴν ἀναπνοὴν, καὶ τὸν σφίγμόν των.

Πολλάκις ἡ Καταληψία προέρχεται ἀπὸ τὴν παῦσιν τῶν αἱμορροΐδων καὶ καταμηνίων, ἢ πολλὴν κένωσιν αὐτῶν, ἀπὸ τὴν μελαγχολίαν καὶ ὑποχονδρίαν, ἀπὸ ὑστερισμὸν καὶ σκώληκας, καὶ ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος, καὶ ἀπὸ τὴν αἰφνηδίων καὶ περιττὴν κένωσιν τῆς κάτω κοιλίας.

Ἐφελῶσιν εἰς τοὺς καταληπτικούς τὸ ἀερῶδες πνεῦμα 762, τὸ καθαρτικὸν κλυστήριον 677, ἢ φλεβοτομία τῆς μύτης, τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 779, τὸ βύζικάντε, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά, ὁ καπνὸς τοῦ χαρτίου, καὶ τῶν πτερῶν, τὸ ψυχρὸν νερὸν ῥαντισμένον, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, καὶ ἡ λειμονάδα.

§. 165. { Κατάρροον, Ἑλληνισί.
Κατάρροον, Ἰταλίσι.
Νεβζιλ, Τουρκισί.

Κατάρροη λέγεται (α) ἀπὸ τοῦ ῥεεῖν καὶ τρέχειν ἀπὸ τὴν μύτην καὶ λάρυγγα ἐν ὑγρὸν μυξῶδες.

(α) Αὕτη κρινῶς συνάχη λέγεται παρὰ τῶν ἀμάθων.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν μεταβολὴν τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ τοῦ καιροῦ, καὶ ἀλλαγὴν τῶν νερῶν.

Εἶναι ὄξεια καὶ χρονικὴ, καλὴ καὶ κακὴ, ἐνδημικὴ καὶ ἐπιδημικὴ. Τὸ Καταρράσον, ἀν δὲν ἀπεράσῃ τὴν περιόδον του, δὲν ἰατρεύεται σχεδόν. Λέγει καὶ ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Τὰ κατερχόμενα Καταρράσα εἰς τὸ στήθος μεταβάλλονται εἰς ἔμπυον πρὸς τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν. » Ἄφορ. τοδ'.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, τὸ ἰδρωτικὸν μίγμα 707, τὸ τέϊ 1106, ἡ κουροξυλέα 1067, τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος 536, ὁ κοινὸς γαργαρισμὸς 540, ἡ σκόνη 796, καὶ ἡ 798, ἡ ἡ κεραλικὴ 822, τὸ σαλέπι 836, οἱ τροχίσκοι 866, ἡ γλυκύριζα 1087, καὶ τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος 536, ὁ διαλυτικὸς ἀγνὸς 509, τὸ λαύδανον 692 μὲ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, εἰς θερμὸν κόγγλασμα πινόμενα ρουφιστὰ ἐσπέρας καὶ πρωί.

§. 166.	{	Καταρράκτης,	Ἑλληνισί.
		Καταρράχτα,	Ἰταλισί.
		Περδέ, καὶ ἄκ σου,	Τουρκισί.

Ὁ Καταρράκτης Τουρκισί λέγεται Περδές. Οὗτος γίνεται ἔσωθεν τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τριῶν εἰδῶν σχηματίζεται ὁ Καταρράκτης: πρῶτον, ὅταν παγῶνῃ ἡ ἔμπροσθεν φλοιά τῆς κρυσταλλοειδοῦς φακῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ, δεύτερον, ὅταν παγῶνῃ ἡ ὀπίσθεν αὐτῆς φλοιά, ἥτις καὶ δὲν φαίνεται, καὶ τρίτον, ὅταν παγῶνῃ ὅλη ἡ φακῆ, καὶ γίνεται ὡς πέτρα. Ὁ Καταρράκτης φαίνεται ἔξωθεν ἀπὸ τὴν κόρην κυκλικῶς, ὅλος λευκός, ἢ ὑπόλευκος. Ὅταν τις ἔχῃ Καταρράκτην καὶ δὲν καταλαμβάνῃ οὔτε ἡμέραν πότε εἶναι, οὔτε νύκτα, τότε αὐτὸς δὲν θεραπεύεται· ὅταν ὁμοίως αἰσθάνεται τι, τότε εἶναι ἰατὸς ὁ Καταρράκτης του.

Διὰ τὴν πάρῃ τις τὸν Καταρράκτην, πρέπει νὰ βάλῃ τὸν πάσχοντα εἰς ἕνα σκαμνίον χαμηλὸν πρὸς τὸ φῶς, καὶ αὐτὸς νὰ κάθηται εἰς ἄλλο σκαμνίον ὑψηλότερον, ἔπειτα ἄς ἐμβάλῃ τὸ στρογγυλὸν καὶ λεπτὸν τοῦ μήλι αβ. Σχῆμ. 6. ὅρα εἰς τὸν χάρτην τῆς ἀνατομίας, ὀριζοντεῖως εἰς τὸν σκληροειδῆ χιτῶνα E: ἦτοι εἰς τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, δύο, ἢ τρεῖς γραμμὰς μακρὰν τῆς κόρης. Καὶ ἐμπήγων, θέλει ἰδεῖ τὸ ἀγκυλωτὸν μήλι τοῦ ἀπὸ τὴν κόρην. Τούτου γενομένου, ἄς κατεβάσῃ ἀπὸ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω τὸν καταρράκτην πολλὰ καλὰ, καὶ ἄς τὸν ἐμπήξῃ εἰς τὸ ὑελῶδες ὑγρὸν γ. καὶ ἀφ' οὗ ἐκβάλῃ τὸ μήλι τοῦ ἰσύχως, ἄς θέσῃ τὸν πάσχοντα ἀνάσκελα εἰς τὴν κλίνην του, καὶ ἄς τοῦ ἐπιθέσῃ ἑσπέρας καὶ πρωῖ λευκὸν τοῦ ὄω, ἐψημένον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου ἀπλῶς, καὶ ἄς μείνῃ εἰς σκοτεινὸν οἶκον διὰ δέκα, ἢ δεκαπέντε ἡμέρας, καὶ, σὺν Θεῷ, ὑγιαίνει πολλὰ καλὰ ὁ πάσχων, καθὼς πολλοὺς ἐθεράπευσα (α).

§. 167. (Καταφορὰ, Ἑλληνισί.
(Κατάφορα, Ἴταλισί.

Καταφορὰ λέγεται τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ τοῦ κάτω φέρειν τὸν ἄνθρωπον. Οἱ πάσχοντες, ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς κλεισμένους, βυθίζονται εἰς πολὺ βύθος ὕπνου.

Πολλάκις προέρχεται ἡ Καταφορὰ ἀπὸ τὸ ὀρρώδες τοῦ αἵματος, τὸ ὁποῖον συνάζεται εἰς τὸν ἐγκέφαλον, εἰς τὴν μύτην, καὶ εἰς τὸ στόμα, καὶ ἀπὸ κτυπήματα τῆς κεφαλῆς.

(α) Οὗτος ὁ τρόπος εἶναι τοῦ ἡμετέρου διδασκάλου τῆς Παιδείας κυρίου Σκάρπα, ἐκείνου τοῦ πρώτου καὶ περιφήμου χειρουργοῦ τοῦ νῦν αἰῶνος· εἶναι καὶ ἄλλος τρόπος μετὰ τὴν τριμῆν τοῦ κερκκοειδοῦς χιτῶνος, κάτωθεν τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ, πλὴν αὐτὸ εἶναι δύσκολον καὶ κινδυνῶδες.

Πολλάκις ἡ αιμορροχία τῆς μύτης ὤφθησεν εἰς ἀθίην, ὁμοίως καὶ τὰ ἰατρικὰ τοῦ κάρου 162, καὶ τῆς καταληψίας 164.

§. 168. { Καύσις τοῦ στομάχου, Ἑλληνισί.
 Προυτζιόρε δέλλο στόμαχο, Ἰταλισί.
 Χούρ κατή, Τουρκισί.

Καύσις τοῦ στομάχου λέγεται, ὅταν καίη ὁ στόμαχος, καὶ ὁ καρδίας ἕως εἰς τὸν φάρυγγα. Αὕτη συμβαίνει ἐνίοτε ἀπὸ ὄξυνσιν καὶ ἀδυναμίας τοῦ στομάχου, καὶ ἀπὸ τραχειάς καὶ ἀγωνεύτους ὕλας, καὶ ἀπὸ πολλὰ γλυκύσματα μὲ μέλι καὶ βούτυρον, ἢ ἐλάδιον.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ τὸ μικτὸν ποτὸν 781, ἢ τοῦ Ῥοά 785, ἢ σκόνῃ 799, ἢ στυπτικῇ 801, καὶ ἡ 809, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, ὁ καρφίς 1128, καὶ ἡ λεῖμονάδα.

§. 169. { Καύσιμον τῆς οὐρήθρας, Ἑλληνισί.
 Προυτζιόρε δὲλ οὔρητρα, Ἰταλισί.
 Μεσανέ γιανμάκ, Τουρκισί.

Ἐνίοτε συμβαίνει, ὅτι, ἐν ᾧ τις κατουρεῖ, αἰσθάνεται ἐν τι ὡς καύσιμον εἰς τὴν οὐρήθραν τοῦ αὐτοῦ αἰδοῖτο, αὐτὸ ἐμπορεῖ νὰ συμβῇ ἀπὸ ἄμμων, ἀπὸ δριμύτητά τοῦ οὔρου καὶ γονορροίας.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ τὸ ἀραξικὸν κήμι 1061, τὸ ἐλαιον τοῦ κίκεως 1126, ἡ πισσάνα, καὶ τὸ λαύδανον ρευστὸν 692 κ. τ. λ.

§. 170. { Καυσίματα, Ἑλληνισί.
 Σκοτατούραι, Ἰταλισί.
 Γιανμάκ, Τουρκισί.

Καυσίματα ἐνταῦθα ἐνοσοῦμεν ὄσα μέρη καίονται ὑπὸ τοῦ πυρός, ἢ ζεματίζονται μὲ βραστὰ ρευστὰ.

Ὅταν αὐτὰ εἶναι ἐλαφρὰ, πλησιάζονται ἀμέσως εἰς τὴν φωτίαν, ἢ ἀχνίζονται μὲ γάλα καὶ νερὸν χλιαρὸν, ἀφ' οὗ ὁμοῦ γένωσι φουκαλίδες, ἀλείφονται ἀμέσως μὲ μελάνην μαύρην 697, ἢ πολιτικὴν καὶ ἰμέ τὸ βούτυρον τοῦ κακάου καὶ ἀμυγδαλέλαιον, ἢ λινέλαιον καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἴσα κατὰ τὰ μέρη, καὶ καλῶς κτυπημένα, ἢ μὲ τὴν ἀλειφὴν διὰ τὰ καυσίματα 488. Ἀνίσως οἱ πόνοι ἤθ. λον εἶναι μεγάλοι, ἄς φλεβοτομηται ὁ πᾶσχων, ἄς βάλλη καὶ τὸ κλιστήριον 677, καὶ ἄς διπλασιάζωνται πάλιν. Εἰς τὰς πληγὰς ἄς ἐπιθέτη τὴν ἀλειφὴν 484, ἠνωμένην μὲ δύο δράμια πνεύματος τῆς μύρρας 913. Ἀνίσως τὸ καύσιμον ἔγινε δυνατὸν, πρέπει νὰ κοπῇ αὐτὸ τὸ μέρος, διὰ νὰ μὴν γαγγραινιάσῃ καὶ τὸ ἐπίλοιπον μέρος.

§. 171.	{	Καχεξία,	Ἑλληνισί.
		Καχεσίαι,	Ἴταλισί.
		Σουί κουνιέ,	Τουρκισί

Καχεξία λέγεται τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ τοῦ κακῶς ἔχειν τὸν πᾶσχοντα τὴν υἰγιάν του. Ἡ ὄψις τοῦ προσώπου αὐτοῦ χλωμαίνει καὶ μαραίνεται.

Ἡ Καχεξία προέρχεται ἀπὸ τὴν κακοχυμίαν, καὶ συναγμένας ὕλας εἰς τὰ σπλάγγνα τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὴν Καχεξίαν ὠφελεῖ τὸ καθαρτικὸν κόγλχασμα 663, τὸ λεπτυντικὸν 663, ἢ ἐμετικὴ σκόνη 821, ἢ τοῦ Ῥοὰ 785, ὁ πικρὸς ζωμὸς 620, τὸ ἀλεξητήριον τῶν σπλάγγνων 470, ἢ τῆς προπριετᾶτης 897, τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἀλάτος μὲ σίδηρον 502, ὁ σιδηροῦς τρυγίας 884, ἢ σκόνη τοῦ Τουρνεφάρτου 832, ἢ κάρσια 1136, τὸ χελιδόνιον χόρτον 1201, καὶ τὰ χλιαρὰ καὶ γλυκὰ λουτρά.

(ΤΟΜ. Α.)

 (8)

§. 172.	{	Κεφαλαλγία και ρεῦμα τοῦ ἔγκεφάλου.	
		Κεφαλαλγία,	Ἰταλισί.
		Μπᾶς ἀγρиси,	Τουρκισί.

Ἡ Κεφαλαλγία βαστᾶ πολὺν, ἢ ὀλίγον καιρόν. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν μέθην, ἀπὸ τὴν πληθῶραν τοῦ αἵματος, ἢ ἀπὸ τὴν αἰμορραγίαν τὴν πολλήν, ἢ ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ἢ ἀπὸ τοὺς κλιώληκας τοῦ ἔγκεφάλου, καὶ καπνόν.

Διαίρεῖται ἡ Κεφαλαλγία εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὕξειαν καὶ χρονικὴν, εἰς ἰατὴν καὶ ἀνίατον, ἀπὸ τὴν ὅποσαν δύναται νὰ συμβῆ ἡ κεφαλαία, ἡ μελαγχολία, ἡ ἀποπληξία, καὶ ἡ μανία.

Ὄφελει εἰς τὴν Κεφαλαλγίαν ἡ φλεβοτομία εἰς τοὺς πόδας, τὸ ἀερῶδες ἔμπλαστρον 599, τὸ ἐπίθεμα 614, τὸ ὄξος τῶν τεσσάρων κλεπτῶν 752, τὸ ἀερῶδες πνεῦμα 762, τὸ ῥοδόξυδον 790, ὁ σιναπισμὸς 839, ἡ τισσάνα ἡ κοινὴ 849, οἱ κεφαλικοὶ τροχίσκοι 866, οἱ ἐμετοκαθαρτικοὶ 870, καὶ τοῦ Πρέρα 872, ὁ ψυχρὸς ἀχνὸς 902, καὶ ὁ καρφὸς 1121. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τοὺς ἔχοντας πόνον εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τῆς κεφαλῆς, ἀνίσως ἀνοιχθῆ ἡ ὀρθὴ φλέψ τοῦ μετώπου αὐτῶν, θεραπεύονται. Ἄφορ. σοβ'. Καὶ ὅσοι ἔχουν πονοκέφαλον, ἐὰν τοὺς τρίξῃ αἷμα, ἢ νερὸν ἀπὸ τὴν μύτην, ἢ αὐτία, ἢ στόμα αὐτῶν, θεραπεύονται. » Ἄφορ. σπς.

§. 173.	{	Κεφαλαία,	Ἑλληνισί.
		Κεφαλαία,	Ἰταλισί.
		Μπιζᾶ,	Τουρκισί.

Κεφαλαία λέγεται ἓνας πόνος τῆς κεφαλῆς παντοτεινός. Αὐτὸς εἶναι ὁ δεινότερος τῶν λοιπῶν πόνων τῆς κεφαλῆς.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ πάθη Γαλλικὰ, καὶ σκυρπουτικὰ

ἀπὸ πολυπόδας τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τῆς καρδίας (α), ἀπὸ ἔξαψιν τοῦ αἵματος, καὶ πληθώραν αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ μεγάλην ἀδυναμίαν, καὶ δεινὰ πάθη τῆς ψυχῆς.

Αὕτη διαίρεϊται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς χρονικὴν καὶ συμπτωματικὴν, εἰς ἰατὴν καὶ ἀνίατον.

Θεραπεύεται ἡ Κεφαλαία μὲ τὴν φλεβοτομίαν, μὲ τὰς βδέλλας, καὶ μὲ τὸ ζεστὸν νερὸν εἰς τοὺς πόδας. Ἐσωτερικῶς παίρνει ὁ πάσχων τὸ κεφαλικὸν κύγχλασμα 672, καὶ μίγμα 709, τοὺς κεφαλικούς τροχίσκους 866, τὸ τυρόγαλον 886, τὸν καφφέν 1121, καὶ τὴν βαλεριάναν 1192, καὶ τὸ βυζικάντε.

§. 174.	{	Κικεῶν,	Ἑλληνισί.
		Φορούγκολο,	Ἴταλισί.
		Νημλέ,	Τουρκισί.

Κικεῶν λέγεται ἕνας σωρὸς πολλῶν σπυρίων. Αὐτὰ φύονται εἰς τὰ κρεατώδη μέλη τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν τράχηλον, ἀμασχάλας καὶ μῆρια τῶν ποδῶν.

Πολλάκις θεραπεύεται ὁ Κικεῶν μὲ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ μέλιτος, καὶ μὲ ἕν δωδέκατον τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος, ἢ μὲ τὸ μαλακτικὸν ἔμπλαστρον, ἢ γαλατόψωμον, καὶ ἀφοῦ τὸ πρῆσμα ἀνοίξη, θεραπεύεται μὲ τὴν καθαρτικὴν ἀλειφὴν 483 κατὰ τὴν τέχνην, προφθάνεται ὁμως μὲ τὰς βδέλλας.

§. 175.	{	Κιρσοκῆλη,	Ἑλληνισί.
		Βαρίτσε.	Ἴταλισί.

Λέγονται Κιρσοκῆλαι αἱ πρησμέναι καὶ φουσκωμέναι φλέ-

(α) Πρὸ δύο ἐτῶν εἶδον ἰδὲ καὶ §. 275. ὑποσημείωσιν.

Ψροσιστικὴν βαφήν 526, τὸ γλύκυσμα 560, τὸ κόγχλασμα 664, τὸ φυσικὸν λουτρὸν 693, τὸ νερόν τῆς σκουρίας 736, τὸ ποτὸν 782, ἢ τοῦ Ροᾶ 785, τὴν τισσάναν 854, τὸ ἀλεξυτήριον 897, τὴν ἀκανθώδη ὀνονὴν 1160, τὴν βέλλα δόνναν 1185, τὴν γεντιανὴν 1089, τὸ γλυκύπικρον 1186, τὴν γόμην γόταν 1086, τὸ ἐρυθρόδανον 1103, τὸ θαμαρίνθι 1162, τὴν ἰππεκακουάναν 1196, τὸ μαρούσιον 1168, τὴν παριέραν πράξαν, τὸ γελιδόνιον χόρτον 1201, καὶ τοὺς προχίσκους τοῦ Πρέρα 872 (α).

§. 177. { Κλονισμὸς τῶν μελῶν, Ἑλληνισί.
 Τρεμόρε δέοι μέμπροι, Ἰταλισί.
 Ρεσεΐ ἀζά, Τουρκισί.

Ὁ Κλονισμὸς τῶν μελῶν: ἦτοι ἡ τρεμοῦλα, συμβαίνει ἀπὸ τὰς εἰαίας μεταστάσεις τῶν ὑγρῶν τοῦ σώματος, ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τοῦ οἴνου, τοῦ ἔρωτος, ἐκ τοῦ ὀποίου προέρχεται ἡ παραλυσία, καὶ ἄλλα δεινὰ πάθη νευρικὰ, καὶ ἀπὸ πονοκέφαλον.

Θεραπεύεται ὁ Κλονισμὸς μὲ τὰ τριψίματα, καὶ μὲ τὴν γύμνασιν, μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου 754, μὲ τὴν ἀντισπασμωδικὴν ἀλειφήν 486, μὲ τὸ πνεῦμα τῶν κανθαρίδων 917, μὲ τὸ ἔλαιον τῶν σκωλήκων 578, μὲ τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ, μὲ τὴν κίναν 1125, μὲ τὴν βαλεριάναν 1198, καὶ ἡ διαίτα του εἶναι τὸ γάλα τῆς γαϊδάρας.

§. 178. { Κνισμὸς: ἦτοι φαγοῦρα, Ἑλληνισί.
 Προύριτο δέλ κόρπο, Ἰταλισί.
 Γκετζισμέκ, Τουρκισί.

Ἡ Φαγοῦρα: ἦτοι ὁ Κνισμὸς τοῦ σώματος, πολλάκις προ-

(α) Ἐν περίεργον ἰατρικὸν εἶναι καὶ ὁ ζῶμος τοῦ ἐλαττηρίου χόρτου (πιπραγγοῦρας) ἐρυφόμενος διὰ τῆς μύτης, πολλάκις μεταχειριζόμενος, κίνει ἐν ὑγρὸν χίτρινον.

έρχεται ἀπὸ τὴν πύκνωσιν καὶ κακοχυμίαν τοῦ αἵματος, καὶ τῶν λοιπῶν υγρῶν, καὶ ἀπὸ τὴν δριμύτητα τῆς χολῆς. Οἱ πάσχοντες ὅλον ἓνα ζύονται.

Τοῦτο τὸ πάθος θεραπεύεται μὲ τὴν φλεβοτομίαν, μὲ τὰ λουτρά, μὲ τὸ τυρόγαλον διὰ πύλιν καιρὸν, ἢ μὲ τὸ ποτόν τοῦ Ῥοά 785, μὲ τὸν χρυσοειδῆ θειοῦχον τοῦ ἀντιμονίου, μὲ τὸ χρυσοῦν παντσοχέρι 924, μὲ τὰ κιχώρια 1129, μὲ τὸ κόγγλασμα 959, μὲ τὸ γουαίικον 1159, μὲ τὸ γλύκυσμα 566, καὶ μὲ τὸ γάλα τῆς αἰγός. Ἐξωθεν ὠφελεῖ τὸ νερόν βεγετομινεράλε ὀλίγον γλιάρον, καὶ ἡ ἀλειφή τοῦ ψιμυθίου, αἱ βδέλλαι, καὶ ἡ ἐντελής δίαιτα.

§. 179. { Κνισμός τῶν φλεβάρων, Ἑλληνισί.
Προύριτο δέλλαι παλπέτραι, Ἰταλισί.
Γκιόζ καπουοῦ γκισμεσί, Τουρκισί.

Ἡ φαγοῦρα τῶν φλεβάρων τῶν ὀφθαλμῶν προέρχεται ἀπὸ τὴν γενικὴν κακοχυμίαν τοῦ σώματος, ἀπὸ τὴν δεινὴν ὀφθαλμίαν, καὶ δριμύτητα τῶν δακρύων.

Εἰς αὐτὸ ὠφελεῖ τὸ ὀφθαλμικὸν κολλύριον 683, καὶ 689, τὸ νερόν τῶν πεντανεύρων καὶ ἡ ἀλειφή τοῦ Γιαννίου 494.

§. 180. { Κοιλιακὴ ρεῦσις, Ἑλληνισί.
Φλοῦσο κοιλίακο, Ἰταλισί.
Ἀμέλ, Τουρκισί.

Εἰς τὴν Κοιλιακὴν Ρεῦσιν ἐξέρχονται συνεχῶς αἱ ὕλαι τῆς κοιλίας, ὕλαι ὑγραί, λευκαὶ καὶ γαλακτώδεις, ἢ μελαγχροίνοι, ἐνωμένοι μὲ ὀλίγην κόπρον, καὶ ἀποπατῶνται.

Τὸ πάθος τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν δυσεντερίαν, καὶ

λυεντερίαν, ἢ ἀπὸ τὰς ἐμφράξεις τοῦ μεσεντέρου· δυσκόλως θεραπεύονται οἱ προβεβηκότες, τὰ δὲ βρέφη εὐκολώτερον. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὴν ἄκρατον ρεῦσιν τῆς κοιλίας ἀκολουθεῖ δυσεντερία. » Ἄφορισ. τνθ'.

Εἰς τὴν Κοιλιακὴν ρεῦσιν ὠφελεῖ τὸ γλύκυσμα 552, ἢ τὸ ρεοβάρβαρον 1172, τὸ ἔμπλαστρον 595, τὸ τονικὸν κλυστήριον 678, τὸ φυσικὸν λουτρὸν 693, ἢ σκόνη 801, ἢ 821, τὸ στάγμα 841, ἢ τισσάνα 851, τὸ αἱματόξυλον 1063, καὶ ἡ κρούσσια 1136, ἢ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ νεροῦ, καὶ ἡ δίαιτα.

§. 181.	{	Κοκκινάδα,	Ἑλληνισί.
		Ῥοσόλια,	Ἰταλισί.
		Κουζανλοῦκ,	Τουρκισί.

Ἡ κοκκινάδα παριστάνεται μὲ ῥίγος καὶ ζέστην τινὰ, καὶ μὲ ὀλίγην θέρμην, μάλιστα καὶ μὲ στίγματα καὶ σπυρία τινὰ κόκκινα περὶ τὸ σῶμα. Ἡ κοκκινάδα εἶναι πάθος ἐπιδημικόν, ἐνίοτε εἶναι καὶ κολλητικόν, κυριεύει τοὺς νέους, καὶ σπανίως τοὺς προβεβηκότες· αὐτὴ εἶναι πάθος δεινόν, πολλάκις καὶ θανατηφόρον.

Θεραπεύεται μὲ τὴν φλεβοτομίαν, μὲ τὸ κόγγλασμα διὰ τὸ στῆθος 655, μὲ τὸ γλύκυσμα 544, μὲ τὸ μίγμα διὰ τὴν γένναν 710, μὲ τὸν χυλὸν 923, μὲ τὴν ἰππεκακουάναν 1196, καὶ σερπεντάριαν 1076, μὲ τὸ κλυστήριον 674, μὲ τὸν σιναπισμὸν εἰς τοὺς πόδας 839, ἢ βυζικάντε εἰς τὰ σκέλη τοῦ πάσχοντος 608.

§. 182.	{	Κονδυλώματα Γαλλικὰ,	Ἑλληνισί.
		Βεροῦκαι βενέραι,	Ἰταλισί.
		Σικίλ,	Τουρκισί.

Τὰ Γαλλικὰ κονδυλώματα εἶναι ῥοζώδη τινὰ πρήσματα,

μέ πλατέας τὰς βάσεις αὐτῶν· αὐτὰ εἶναι συμπτώματα τῆς γαλλικῆς λύβας.

Θεραπεύονται μέ τὰ καθαρτικά, μέ τὰς ὑδραργυρικάς κατασκευάς, μέ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως, μέ τὸ κόκκινον κατασταλακτὸν, καὶ μέ τὴν δίαιταν.

§. 183. { Κρητημένα μέλη τοῦ σώματος, Ἑλληνισί.
Πράτοι ἰμμόπιλοι, Ἰταλισί.
Αδέμι γρεκέτ, Τουρκισί.

Ἰσπερον ἀπὸ κάμμιαν μεγάλην ἀσθένειαν, ἢ κρυώματα, ἢ ρευματισμὸν, μένουσι τινὰ μέλη τοῦ σώματος ἀδύνατα, ναρκωμένα, καὶ σχεδὸν ἀκίνητα.

Εἰς αὐτὰ ὠφελεῖ τὸ βάλσαμον τοῦ Παρακέλσου 517, τὰ εὐώδη καὶ πυρὰ ἔλαια 574, τὸ 575, καὶ 578, καὶ τὸ 579, τὸ βυζικάντε 608, καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ μηχανὴ κἀλλιστα.

§. 184. { Κτύπημα τῆς Καρδίας, Ἑλληνισί.
Παλπιταζιόνε δέλ κόρε, Ἰταλισί.
Ἰγτιλάτζ κἀλπ, Τουρκισί.

Τὸ κτύπημα τῆς καρδίας γνωρίζεται κάτωθεν τοῦ ἀριστεροῦ βυζίου τοῦ καθ' ἑνὸς ἀνθρώπου, ὅπου κτυπᾷ ἀδιακόπως. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὸ θερμὸν τοῦ αἵματος, ἀπὸ πολύποδας τῆς καρδίας (α), ἀπὸ τὸν ὑδροκαρδίτην, καὶ ἄλλας αἰτίας, καὶ ἀπὸ διάφορα πάθη τῆς ψυχῆς, μάλιστα καὶ ἀπὸ τὸν φόβον.

Διαιρεῖται εἰς σθενηκὸν καὶ ἀσθενηκὸν, εἰς ὄξυ καὶ χρο-

(*) Ἰδί πολύποδες τῆς καρδίας (275).

κόν, εἰς περιδικόν καὶ σπασμωδικόν, τὸ ὑποῖον μὲ τὸν καιρὸν φέρει τὴν μεγάλην ἀτονίαν, τὰ ἀνευρίσματα, τὸ σύντριμμα τῆς καρδίας, καὶ τὸν θάνατον.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία πολλάκις, τὰ τριψίματα, τὸ μίγμα 704, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ ἀντισπασμωδικόν 846, τὸ ἀνώδυνον ρευστὸν 918, ἡ διγιτάλε 1091, τὸ μελισσόχορτον 1150, ὁ ἀρωματικὸς ἀχνὸς 507, καὶ ὁ ψυχρὸς 513, καὶ τὸ κλυστήριον 675.

§ 185. (Κτυπήματα καὶ ἐκχύμωσις, Ἑλληνισί.
(Κοντουσιόνοι ἐτ' ἐκχύμωσις, Ἰταλισί.

Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι ἐργαζόμενοι κτυπῶνται καὶ θλίβονται εἰς κανένα μέρος, μὲ διάφορα ὄργανα. Ἐκχύμωσις ἐνταῦθα λέγεται ὁ ἴχθωρ, ὅστις εἶναι ὑπὸ τὸ δέρμα εἰς τὸ κελικὸν ὕφασμα.

Εἰς αὐτὰ τὰ πάθη ὠφελοῦν τὰ ἀνώδυνα ἀχνίσματα 509, τὸ νερὸν βεγετομινεράλε, καὶ ἀρωματικὸν νερὸν 742, ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι καὶ αἱ βεντούζαι.

§ 186. { Κυνάγχη, Ἑλληνισί.
Σκουϊνάντσια, Ἰταλισί.
Ποὰς κουσουνλασοῦ, καὶ χουνάκ, Τουρκισί.

Ἡ κυνάγχη, ἥτις συνάγχη καὶ πανόλαιμος λέγεται, εἶναι μία φλόγωσις τοῦ σταφυλίτου καὶ τοῦ λαιμοῦ· πέντε εἰδῶν κυνάγχη εἶναι, δηλ. α' κυνάγχη ὅλου τοῦ στόματος ἀπλῶς, β'. κυνάγχη τῶν ἀμυγδαλοειδῶν ἀδένων, γ'. κυνάγχη κακίστη, δ'. κυνάγχη λαρυγγαία καὶ κυνάγχη φαρυγγαία, ἐκ τῶν ὁποίων πολλάκις συμβαίνουσιν αἱ περιπνευμονίαι καὶ οἱ πλευριῖται.

Αὗται πρόερχονται ἀπὸ πληθώραν τοῦ αἵματος, ἀπὸ καθ-
σιν τῆς ἀδήλου διαπνοῆς καὶ καταμηνίων, καὶ ἀπὸ τὰ Γαλ-
λικά πάθη. Ἡ κυνάγχη ἂν δὲν προσθασθῆ ἀμέσως, θανα-
τόνει τὸν ἄνθρωπον. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Πολλάκις ἀπὸ
• τὴν κυνάγχην συμβαίνει ἡ περιπνευμονία, καὶ οἱ πάσχοντες
• ἀποθνήσκουσιν εἰς ἑπτὰ ἡμέρας, εἰ δὲ φύγουσι ταύτας, με-
• ταβάλλονται εἰς ἔμπυασμένους. Ἄφρα σιδ'. Ἀνίσως ὁμως
• συμβῆ, πρῶσμά τι εἰς τὸν τραχηλὸν αὐτῶν, ἐλευθεροῦνται.»
Ἄφροισ. τιγ'.

Θεραπεύεται ἡ Κυνάγχη ἀμέσως μὲ τὴν φλεβοτομίαν δις
καὶ τρίς, ἢ καὶ πολλάκις, μὲ τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας καὶ
νίτρον (α), μὲ τὴν κοινὴν τισσάναν 849, μὲ τὸν γαρφα-
ρισμὸν 540, καὶ ἀντισκορπουτικὸν 542, παίρνει τὸ κόγχλα-
σμα 652, καὶ τῆς ἀλθαίας 1173, τὴν βέλλα δόνναν 1185,
τὴν διγιτάλε 1091. Περὶ τὸν λαιμὸν ἐπιτίθεται τὸ μαλα-
κτικὸν κατὰπλάσμα 632, ῥοῖδα ψημένα καὶ κρομμύδια μὲ
ἄλας, καὶ ἂν προσθῶσι δυνατὰ οἱ ἀμυγδαλοειδεῖς ἀδένες,
τρυπῶνται μὲ τὸ νωστέριον.

S. 187. { Κυστίτης, Ἑλληνισί.
Κυστίτιδε, Ἰταλισί.
Σιδικ καουνοῦν Ωτιχαπί, Τουργισί.

Κυστίτης λέγεται ἡ φλόγσις τῆς φύσκας τοῦ οὔρου τοῦ
ἀνθρώπου. Ὁ πάσχων δοκιμάζει ἓνα πόνον δυνατὸν εἰς τοὺς
γόμφους του.

Τὰ αἰτιά του εἶναι αἱ πέτραι εἰς τὴν φύσκαν, τὸ αἷμα

(α) Τινὲς νῦν ἰατρὶ ἀκωστέρονται αὐτῇ τὴν θεωρίαν, συνεδῶ ἔμοι-
κάλιστα εἰς τὴν κρῆξιν τῶν κλυκίρων ἰατρῶν.

τῶν αἰμορροΐδων, τὰ γαλλικὰ πάθη, τὰ ὅποια αὐτὰ φέρουσι τὸν σκίρρον, καὶ τὴν γάγγραιναν εἰς τὴν φύσκαν.

Διὰ τὴν θεραπείην ὁ πάσχων, ρεβοτομεῖται δις, ἢ καὶ τρις, ἀπὸ τὸν βραχίονά του, θάνει τὰς ὀδύλλας εἰς τὸν πᾶτον του, ἀχνίζεταί μετ' ἄχνον 509, παίρνει τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 779, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ χλιαρὸν λουτρόν· καὶ ἀνίσως ἡ φύσκα εἶναι γεμάτη, ἐκκενώνεται μετ' ἄχνον, καὶ σύριγγα· ἡ λοιπὴ θεραπεία εἶναι ἡ ἰδία τῶν νεφρῶν. Ὁρα §. 225.

§. 188.	{	Κωλικόπονος ἀπλοῦς,	Ἑλληνισί.
		Κώλικά σέμπλιτσε,	Ἰταλισί.
		Κουλοῦντζ καὶ σαντζήν,	Τουρκισί.

Ὁ Κωλικόπονος ἔχει τὴν ρίζαν του εἰς τὸ ἔντερον, λεγόμενον κῶλον. Οὗτος προέρχεται ἀπὸ τὸν ἐκεῖ περικλειόμενον ἀέρα, ἀπὸ ὀξείας ὕλης, ἀπὸ χολήν, καὶ ἀπὸ μύζας τινάς.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὀξὺν καὶ χρομικὸν, εἰς χολερικὸν καὶ σπασμωδικὸν, καὶ ἰλιακὸν, εἰς αερώδη καὶ μυξώδη, εἰς κώλικά τῶν νεφρῶν, τῆς μήτρας, τῶν ζωγράφων, καὶ τῶν αἰμορροΐδων.

Εἰς τὸν ἀπλοῦν κώλικά ὠφελεῖ ὁ διαλυτικὸς ἄχνος 509, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 1126, καὶ τὸ τῶν ἀμυγδάλων 1072, τὸ ποτὸν τοῦ Ῥοχ 785, τὸ μίγμα 708, τὸ πνεῦμα τοῦ ῤεοβαρβάρου 914, καὶ τὸ ἀνώδυνον ῤευστὸν 918.

§. 189.	{	Κώλικάς φλογιστικὸς,	Ἑλληνισί.
		Κώλικά ἰμφιαματόρια,	Ἰταλισί.
		Κουλοῦντζ Ὀπιγαπί,	Τουρκισί.

Ὁ κώλικας οὔτος προέρχεται πολλάκις ἀπὸ θέρμανσίν,

καὶ φλόγωσιν τῶν ἐντέρων, ὁ ὁποῖος ἐνόηται μὲ τὸν χολε-
ρικὸν κώλικα, καὶ ἄλλους κώλικας.

Ὡφελεῖ εἰς τὸν κώλικα τοῦτον ἀμέσως ἡ φλεβοτομία, τὸ
κλυστήριον 677, ὁ διαλυτικὸς ἀχνὸς 509, τὸ δρυσιστικὸν
μίγμα 708, τὰ καταπλάσματα, τὸ τυρόγαλον, καὶ ἄλλα
ἰατρικὰ τῶν φλογώσεων, καὶ τὸ ἔλαιον τῶν ἀμυγδάλων 1072.

§. 190.	{	Κώλικας χολερικός,	Ἑλληνισί.
		Κώλικα μπιλιόζα,	Ἰταλिसί.
		Κουνλούντζ σαφραήλ,	Τουρκισί.

Ὁ χολερικός κώλικας κυριεύει τὸ θέρος τοὺς χολερικοὺς
ἀνθρώπους. Οὗτοι πάντοτε ἔχουν τὸ στόμα τῶν πικρὸν, καὶ
δίψαν καυστικὴν, καὶ ὄρεξιν διὰ ἐμετόν.

Εἰς τὸν κώλικα τοῦτον ὠφελεῖ τὸ κλυστήριον 677, ἡ δρο-
σιστικὴ βραφή 526, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, τῶν ἀμυγ-
δάλων 1072 καὶ τοῦ Ῥοά 785, ὁ ἀνώδυνος χυλὸς 891,
τὸ τυρόγαλον, ἡ καρβάλα, ἡ χαρά, καὶ ἡ δίαιτα.

§. 191.	{	Κώλικας μυξώδης,	Ἑλληνισί.
		Κώλικα πιτουιτόζα,	Ἰταλिसί.
		Κουλούντζ μπαλαμί,	Τουρκισί.

Ὁ μυξώδης κώλικας προέρχεται ἀπὸ τὴν συνάθροισιν
τῶν μυξωδῶν ὑγρῶν. Οὗτος κυριεύει τοὺς φλεγματικούς
ἀνθρώπους.

Εἰς τὸν κώλικα τοῦτον ὠφελεῖ τὸ καθαριστικὸν ποτὸν 785,
καὶ τὸ κλυστήριον 677, τὸ φυσικὸν λουτρὸν 693, τὰ κα-
ταπλάσματα, ὁ ἐκκοπρωτικὸς οἶνος 746, ἡ σκόνη 802, τὸ
παρθένιον γόρτον 1073, τὰ τριψίματα εἰς τὴν κάτω κοι-
λίαν, ἡ καρβάλα, καὶ ἡ δίαιτα.

§. 192.	{	Κώλικας αερώδης,	Ἑλληνισί.
		Κώλικα φλατούλέντε,	Ἰταλισί.
		Κουλούντζ ρίχι,	Τουρκισί.

Λέγεται οὗτος ὁ κώλικας οὕτω, διότι ὁ ἀήρ κλείεται εἰς τὸ τόξον τοῦ ἐντέρου κώλου λεγομένου, ἄνωθεν τοῦ ὑποχονδρίου μέρους, ὅπου προξενεῖ πόνον ὑξύτατον.

Εἰς τὸν κώλικα τοῦτον ὠφελεῖ τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 677, τὸ ἀρωματικὸν πνεῦμα 759, καὶ τὸ 910, καὶ τὸ τοῦ καστορέου 911, ὁ ἀπήγανος 1165, τὸ ἀνηθόσπερμα 1074, ἡ ἀσαφέτιδα 1179, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 1126, τὸ μέλαθρον 1148.

§. 193.	{	Κώλικας νεφριτικός,	Ἑλληνιστί.
		Κώλικα νεφρίτικα,	Ἰταλιστί.
		Πουπρέκ κουλοντζοῦ,	Τουρκιστί.

Ὁ νεφριτικὸς κώλικας προέρχεται ἀπὸ τὴν ἄμμον, ἢ πέτραν τῶν νεφρῶν, ἢ τῶν οὐρητηρίων χορδῶν. Ὁ πάσχων δοκιμάζει πόνους δυνατοὺς εἰς τὰ νεφρά, εἰς τὴν κάτω κοιλίαν, εἰς τοὺς ὄρχεις, καὶ ἐμετὸν δεινόν.

Εἰς τὸν νεφριτικὸν κώλικα ὠφελεῖ ὁ διαλυτικὸς ἀγνός καὶ ὁ ἀνώδυος 509, τὰ θερμὰ λουτρά, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, καὶ τῶν ἀμυγδάλων 1072, τὸ μίγμα ἀπὸ αέρα 721, τὸ ἀνώδυον στάγμα 841, τὸ βούτυρον τοῦ κακάου 1112, ἡ φλεβοτομία, τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 677, καὶ τὰ ἰατρικὰ διὰ τὴν ἄμμον, καὶ πέτραν.

§. 194.	{	Κώλικας σπασμωδικός,	Ἑλληνιστί.
		Κώλικα σπασμώδικα,	Ἰταλισί.
		Κουλούντζ τεσελτζι,	Τουρκισί.

Ὁ κώλικας οὗτος κυριεύει πολλάκις τοὺς ὑποχονδριακούς

καὶ ὑστερικοίς. Οὗτος προξενεῖ εἰς αὐτοὺς πόνους δεινοὺς καὶ σπασμωδικούς εἰς τὸν στόμαχον καὶ ἔντερα.

Εἰς τὸν κώλικα τοῦτον ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία καὶ αἱ ἐδέλλαι, τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 675, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, καὶ τὸ τῶν ἀμυγδάλων 1072, τὸ σταματικὸν ποτὸν 780, τὸ ἀνώδυτον στάγμα 841, καὶ βευστὸν ἀνώδυνον 918, τὰ χαμήμηλα 1073, ἡ ἀντισπασμωδικὴ ἀλειψή 486, τὰ θερμὰ λουτρά, ὁ ἰδρῶς, τὸ ἔμπλαστρον ἀπὸ ὕπιου 1151, ἐπιτιθέμενον εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ πάσχοντος.

§. 195. { Κώλικας τῶν αἰμορροΐδων, Ἑλληνισί.
Κώλικα αἰμορροΐδαλε, Ἰταλισί.
Μιπασούρ κουλουντζού, Τουρκισί.

Ὁ Κώλικας οὗτος γνωρίζεται, διότι κυριεύει τοὺς αἰμορροϊκοὺς, καὶ ἐσωγαδιακοὺς.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελεῖ τὸ ἀνώδυτον στάγμα 841, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, ὁ ἀχνός τῶν θερμῶν νερῶν, ἡ φλεβοτομία, αἱ ἐδέλλαι, ὁ κρόκος 1138, ἡ αἰολή 1069, καὶ τὸ χαμαΐδιον 1188.

§. 196. { Κώλικας τῆς μήτρας, Ἑλληνιστί.
Κώλικα οὔτερινα, Ἰταλισί.
Ἀναράχ σαντζισί, Τουρκισί.

Πολλάκις αἰρνηθῆναι αἱ γυναικες κυριεύονται ἀπὸ ἑνα κώλικα φοβερὸν εἰς τὴν μήτραν· καὶ οὗτος συμβαίνει εἰς αὐτὰς ἐν ᾧ ἔχουν τὰ καταμήνιά των καὶ κρύνουν, ἢ μετὰ ταῦτα.

Εἰς τὸν κώλικα τῆς μήτρας ὠφελεῖ τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 674, τὸ ἀνώδυτον στάγμα 841, ἡ δροσιστικὴ σκόνη 793, ὁ ἀπήγανος 1165, ὁ κρόκος 1138, τὸ καρθένιον

χόρτον 1073, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, τὸ τῶν ἀμυγδάλων 1072, τὸ πολυτρίχι 1059, ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι εἰς τὰ κάτω μέρη, τὰ θερμὰ λουτρά, καὶ ὁ ἀχνὸς τῶν νερῶν, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ καστορχίου 911.

§. 197. { Κώλικας τῶν ζωγράφων, Ἑλληνιστί.
Κώλικα δέοι πιτόροι, Ἰταλίσί.

Ὄνομάζεται οὗτος ὁ κώλικας οὕτως, ἐπειδὴ καὶ συμβαίνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τοὺς ζωγράφους, οἱ ὁποῖοι συνεχῶς γλείφουσι καὶ πιπιλιζοῦσι τὰ βεβαμμένα κονδύλιά των εἰς τὰς μολυβδῖνας ἀλειφάς. Συμβαίνει ἀκόμη οὗτος εἰς τοὺς μεταλλουργοὺς καὶ χρυσοχόους, οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται ἕνα πόνον φοβερώτατον εἰς τὰ σπλάγχνα των.

Τὰ αἷτια τούτου εἶναι αἱ μεταλλικαὶ ὕλαι, τὰ ὄξυνα κρασί, καὶ τὰ φαρμάκια.

Διαιρεῖται ὁ κωλικόπονος οὗτος εἰς ὄξυν καὶ χρονικόν, εἰς σθενικόν καὶ ἀσθενικόν, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον, ἐκ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ συμβῇ ἡ φλόγωσις τῶν ἐντέρων, καὶ ἡ παραλυσις.

Εἰς τοῦτο τὸ πάθος ὠφελεῖ τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 674, ὁ ἀνώδυνος ἀχνὸς 509, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, καὶ τῶν ἀμυγδάλων 1072, τὸ ποτὸν ἀπὸ μάναν 782, τοῦ ῥοῦ 785, τὸ σταματικὸν 780, τὸ ἀντεμετικὸν 783, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ κόγχχλασμα τῶν ξύλων 659, καὶ ἡ φλεβοτομία, τὸ κοινὸν λουτρὸν καὶ τὰ καταπλάσματα.

§. 198. { Κώλικας εἰλεός, Ἑλληνιστί.
Εἴλεο, ἢ μίζερέρε, Ἰταλίσί.
Εἴλαους σαντζισί, Τουρκισί.

Ὁ Εἰλεός, ἢ καὶ Ἰλεός, εἶναι ἑπλέον ἄγριος καὶ δεινός

κώλικας τῶν ἀνθρώπων. Οὗτος παράγεται ἀπὸ τοῦ ἰλλω, ἢ εἰλέω τὸ στρυφογυρίζω τὰ ἔντερα. Τὸ πάθος τοῦτο συμβαίνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὸ ἔντερον Ἴλεον λεγόμενον, τὸ ὑποῖον ὁμοῦ μὲ τὰ λοιπὰ σπλάγχνα συσφιγγόμενα, δὲν ἀφίνουσι νὰ ἐξέρχονται αἱ ὕλαι κάτωθεν, ἀλλὰ ἐμῶνται ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πάσχοντος.

Ὁ Εἰλεὸς προέρχεται ἀπὸ μεγάλην δυσκοιλιότητα, ἀπὸ ἀέρα κλεισμένον εἰς τὰ ἔντερα, ἀπὸ φλόγωσιν τῆς κύστεως, καὶ τῆς μήτρας μετὰ τὴν γένναν, ἀπὸ τοὺς κωλικούς πόνους, ἀπὸ τοὺς σπασμούς, ἀπὸ τὰς ἐντεροκηλας, καὶ ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν ἐντέρων.

Διαιρεῖται τοῦτο τὸ πάθος εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ἰδιοπαθητικὸν καὶ συμπτωματικὸν, εἰς ὀξύ καὶ θανατηφόρον. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι «Εἰς ὅσους ἔρχεται εἰλεὸς ἀπὸ σφυρογυρίαν, εἰς ἑπτὰ ἡμέρας ἀποθνήσκουν, ἀνίσως καὶ δὲν τρέξῃ ἀρκετὸν οὖρος. Ἄφορ. τκ'. Ὁμοίως, ἀνίσως ἀκολουθῆσῃ ἐμετός, ἢ λύγιγας, ἢ παρρηροσύνη εἶναι κερκὸν σημεῖον.» Ἄφορ. τμς'.

Εἰς τὸν δεινὸν τοῦτον Κώλικα ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, αἱ ἐδέλλαι, τὰ καταπλάσματα καὶ τὰ θερμὰ λουτρά, τὰ καθαρτικὰ κλυστήρια 677, ἡ ἀντιπασμωδικὴ ἀλειφή 486, ὁ ἀνώδυνος ἀχνός 509, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, καὶ τῶν ἀμυγδάλων 1072, τὸ πικρὸν ἀπὸ μάναν 782, τὸ ἀντεμετικὸν 783, τὸ τυρογάλον μὲ θυμαρίνθι 886, ἡ σκόνη 795, ὁ ἀνώδυνος γυλός 891, ὀλίγον καπνόχορτον εἰς τὸ κλυστήριον 1158.

Ὁ κύρ Ζαχοῦτος ἠλευθέρωσε τρεῖς ἀνθρώπους εἰλιακοῦς, δίδων εἰς αὐτοῦς νὰ πίνωσιν ἀπὸ 300 δράμ. ὑδράργυρον καθαρὸν, ἠνωμένον μὲ γλαφρὸν νερόν. Τὸ ἴδιον ἔπραξε καὶ εἰς τῶν μαθητῶν μου εἰς τινὰ ἀσθενῆ του. Ὁ ὑδράργυρος οὕτω

πινόμενος, ξετυλίττει τὸν δεσμὸν τοῦ ἐντέρου, καὶ οὕτως ἐξέρχεται κάτωθεν διὰ τοῦ ἀφροδῶνος εἰς τὴν γῆν, χωρὶς νὰ λάβῃ ποσῶς μεταβολήν.

§. 199.	{	Κώφωσις,	Ἑλληνισί.
		Σορδιτά,	Ἰταλισί.
		Σαγουρλουκ,	Τουρκισί.

Κώφωσις λέγεται, ὅταν δὲν ἀκούῃ τις, ἢ πολλὰ ὀλίγον. Αὕτη πρέρχεται ἀπὸ διαφορῶν ἀρρώστιας, ἀπὸ χαύνωσιν, καὶ ἐκλήρυνσιν τοῦ ἀκουστικοῦ τυμπάνου, ἀπὸ πληγὴν καὶ κηρίθραν τῶν ὠτίων, ἢ ἐκ γενετῆς.

Αὕτη διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν. Οἱ ἐκ γενετῆς κωφοὶ δὲν ἀκούουσι τελείως.

Εἰς τὴν κώφωσιν ὠφελεῖ τὸ βυζικάντε 698, ὁ ἀχνὸς ὁ διὰ τὰ ὦτα 511, ἡ βαφὴ 525. Ἐσωτερικῶς ὠφελοῦν οἱ τρογίσκοι οἱ κεφαλικοὶ 866, ὁ ὑδραγωγὸς βῶλος 533 εἰς τὸ ὠτίον, τὸ ἀμυγδαλέλαιον 1072, τὸ πνεῦμα τοῦ καστορχίου 911, ἡ κάμφορα 1114, τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ, καὶ ἡ τρίπησις τοῦ τυμπάνου, ἢ ὁ δυνατὸς καὶ συνεχῆς κρότος τῶν κανονίων καὶ κωδῶνων, μὲ τὰ ὅποια ἰατρεύθη ποτὲ ὁ κωφὸς τοῦ σοφοῦ Χέζελδεκ. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως συμβῆ κώφωσις, ἢ αἰμορραγία εἰς τὸν θερμασμένον, ἴλυσσι τὴν θέρμην τάχιστα. » Ἄφορ. ρπά.

§. 200.	{	Λυεντερία,	Ἑλληνισί.
		Λυεντερία,	Ἰταλισί.
		Ἴλσαλ,	Τουρκισί.

Ὄνομάζεται Λυεντερία ἢ ἀδιάκοπος διάρροια. Εἰς αὐτὴν αἱ ὕλαι ἐξέρχονται κάτωθεν ἅπασαι ἀχώνευτοι.

(TOM. Α.)

(9)

Αὕτη προέρχεται ἐπὶ τοὺς ἐλμινθας, ἢ ἀπὸ ὀξείας ὕλης, ἢ ἀπὸ ἀδυναμίαν τῶν ἐντέρων, καὶ μυξώδη αὐτῶν ὕλην, ἀπὸ ζέστην δυνατὴν, ἢ ὑγρασίαν τῶν ποδῶν, καὶ ἀπὸ τὴν δυσεντερίαν, ἀπὸ τὴν φθίσιν τῶν ἐντέρων, καὶ τοῦ ἥπατος.

Διαιρεῖται αὕτη εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν, εἰς δεινὴν, αἰχτον, καὶ θανατηφόρον.

Θεραπεύεται ἡ Δυσεντερία μὲ τὴν βαφὴν 524, μὲ τὸ γλύκισμα τὸ στομαχικὸν 549, καὶ 552, μὲ τὸ διασκορδίου 551, μὲ τὸ ἐλαφοκέραιον 767, μὲ τὴν σκόνην 792, μὲ τὸ λαύδανον βρευστὸν 692, μὲ τὸ στάγμα 841, μὲ τὸ ὄπιον 1151, μὲ τὸν ἠδύοσμον 1105, μὲ τὴν σκόνην τοῦ Δόβερ 833, μὲ τὴν στυπτικὴν 818, καὶ κλυστήριον 678, μὲ τὴν σιμαροῦπαν 1134, καὶ πεντάφυλλον 1164, μὲ τὸ ῥύζι, μὲ τὸ καλὸν φηγητὸν καὶ πιωτὸν. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Κακὸν εἶναι νὰ καθαρισθῆ ἀνωθεν τὸν χειμῶνα, ὅστις πάσχει ἀπὸ Δυσεντερίαν. Ἄφορ. βλγ'. Εἰς τὰς μακρὰς Δυσεντερίας ἡ ἀνορεξία εἶναι κακὸν σημεῖον. Ἄφορ. σοθ'. Καὶ ὅτι « Εἰς τὴν χρονικὴν Δυσεντερίαν, ἀνίσως συμ- ὅτῃ ἐρευγμα ὄξυνον, εἶναι καλὸν σημεῖον. » Ἄφορ. σοζ'.

§. 201.	{	Λειποθυμία,	Ἑλληνισί.
		Δελίκουιο,	Ἰταλισί.
		Μπαγιλμέκ.	Τουρκισί.

Ἡ Λειποθυμία, ἣτις καὶ Ὀλιγοθυμία λέγεται, παράγεται ἀπὸ ἔλλειψιν τοῦ Οὐμοῦ: ἥτις τῆς ψυχῆς.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ ἀπὸ τῆς πράγματα, ἀπὸ πάθη τῆς ψυχῆς, ἀπὸ ὀσμᾶς τινος, καὶ πόνους, ἀπὸ ἐκκενώσεις με- γάλαις τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἐντέρων, ἀπὸ τὸ ὑστερικόν, ἀπὸ

μεγάλας και πολυχρονίους ἀρρώστιας, και ἀπὸ τὴν πείναν και δίψαν τὴν μεγάλην.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ τὸ δυναμωτικὸν μίγμα 703, τὸ διὰ τὴν γένναν 710, τὸ καμφορικὸν 712, τὸ ἀντισπασμωδικὸν 713, τὸ ἀνθυστερικὸν 715, τὸ ροδόσταγμα 573, τὸ ἀντιληθαργικὸν νερὸν 738, τὸ πνεῦμα 762, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, ὁ καφὸς 1128, ἡ κάμφορα 1114, ὁ ἠδύοσμος 1105, και τὸ ἔλαιον αὐτοῦ, τὸ ὄπιον 1151, τὸ ἀμωνιακὸν πνεῦμα, και τὸ ὄξος τῶν τεσσάρων κλεπτῶν 752, ὁ οἶνος, τὸ κρέας, τὰ καλὰ φαγητὰ, και ἡ χαρὰ.

§. 202.	{	Δέπρα,	Ἑλληνισί.
		Δέπρα,	Ἰταλισί.
		Τζουζάμ,	Τουρκισί.

Ἡ Δέπρα τῶν Ἀράβων συνίσταται εἰς μίαν, ξηρὰν ψώραν, ἣτις κυριεῦει τὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ λέπια τινὰ λευκὰ, ἢ κιτρινωπὰ, ἐκ τῶν ὁποίων τρέχει ἐν ὑγρὸν βρωμερὸν και φθοροποιόν.

Τὰ ἐξωτερικὰ ἰατρικὰ εἶναι ὀλίγα εἰς τὴν Δέπραν, μόνον τὰ μεταλλικὰ λουτρὰ 693, και τὰ γλυκαντικὰ ὠφελοῦν, και μερικαὶ ἀλειφαὶ με ὑδράργυρον.

Ἐσωτερικῶς παίρνει ὁ πάσχων τὸ νωπὸν τυρόγαλον, τὰ καθάρσια, τὰ πικρὰ χόρτα, τὸ κώνειον 1141, τὰ ὑδραργυρικὰ ἰατρικὰ, και πικρὰ κγγλάσματα.

• §. 203.	{	Λευκή,	Ἑλληνιστί.
		Λεύκη,	Ἰταλιστί.
		Μπαχάχ,	Τουρκιστί.

Ἡ λευκὴ εἶναι μία κηλὶς λευκὴ και χαμηλὴ, χωρὶς πό-

νον, ἥτις εἶναι σχεδὸν ἓν εἶδος λέπρας, ὅσιν δυσκόλως θεραπεύεται.

Προσαρμόζει τις ὅμως ἐκτὶ ἐν θυζικάντε 608 ἐπάνω αὐτοῦ, ἢ τρίβει δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας αὐτὴν μετὰ τὸ ἔλαιον τοῦ ταρτάρου, ἢ σπιτονικοῦ ὄξους, ἢ μετὰ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως.

§. 204. { Λευκέρροια, Ἑλληνισί.
{ Φιὸρ. πιάνκο, Ἰταλισί.

Λευκέρροια λέγεται ἐν ὑγρὸν λευκὸν, τὸ ὁποῖον τρέχει ἀπὸ τὴν μήτραν τῆς γυναικὸς, πρόμειον μετὰ τὴν Γονόρροιαν τῶν ἀνδρῶν. Κατ' ἀρχὰς τοῦτο εἶναι λευκὸν, ἔπειτα γίνεται κιτρινωπὸν, πράσινον, δριμύ, καὶ φθιροποιόν. Πολλὰκις συγκρίεται μετὰ τὴν Γονόρροιαν καὶ Γαλλικὰ πάθη. Ἡ Λευκέρροια τῶν παλαιῶν γυναικῶν εἶναι σχεδὸν ἀθεράπευτος, τῶν δὲ νέων δυσίατος, ἢ ἰατή.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ τὸ Οὐρεθρὸν λουτρὸν τῶν ποθῶν, καὶ τὸ φουσιῶν, τὰ καθάρσια ἢ θερμὰ τοῦ σιδήρου 523, καὶ ὁ σιδηροῖτις οἶνος, τὸ γλύκυτρα 549, τὸ γοιμακίνον 1132, τὸ εἰλασαμον τοῦ κοπάϊστ, καὶ τοῦ Περῶ 1155, τὸ πνεῦμα τοῦ ἡλέκτρον, τὰ ἐμετικὰ 593, ἢ κίνα 1125, ἢ κοῦτσσια 1136, τὰ ψυχρὰ λουτρὰ, τὰ διουρητικὰ, τὸ κώνειον 1141, νὰ πλύνεται καὶ μετὰ τὸ ἀσθεροτόνισον 901.

§. 205. { Λευκορλεγματία, Ἑλληνισί.
{ Λευκοφλεγματία, Ἰταλισί.
{ Ἰσατκαί. μ.παλαγαμοῦ, Τουρκισί.

Ἡ Λευκοφλεγματία εἶναι ἐν φούσκωμα τῆς ἐπιφανεῖας τοῦ σώματος. Τὸ πάθος τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο, πρᾶν ἢ ἀρ-

χή τῆς Ἀνασάρκας, ἢ τῆς Ἰδροπικίας. Ὄταν ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ αἵματος ἐκχέεται εἰς τὸ κελλικὸν ὕφασμα τοῦ δέρματος καὶ τῆς ἐπιδερμίδος, καὶ γίνεται ὡς λευκὸν δέριμα, ἢ ἐπιφάνεια αὐτῶν τῶν μερῶν φαίνεται τότε ὡς λευκὴ καὶ στακτερῆ, ἀπὸ τὸ ὅποιον καὶ λέγεται Λευκοφλεγματία.

Γνωρίζεται τοῦτο ἀπὸ τὸ πάχος, ἀπὸ τὴν γλώωσιν τῆς ἐπιφάνειας τοῦ σώματος, ἀπὸ τὰ βουλίσματα, τὰ ὅποια ἀφίνοιν τὰ δεσμὰ εἰς τὸ δέριμα, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ ἓν νερὸν πηγμένον ὑπὸ τὸ δέριμα εἰς τὸ κελλικὸν ὕφασμα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀπὸ τὴν κακοχυμίαν τοῦ σώματος, ἀπὸ χρονικὰ πάθη, καὶ ἀρρώστιας.

Διαιρεῖται τὸ πάθος τοῦτο εἰς σπενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὀξύ καὶ χρονικὸν, εἰς μερικὸν καὶ γενικόν.

Θεραπεύεται ἡ Λευκοφλεγματία μὲ τὸ κόγγλασμα 663, μὲ τὸν πιερὸν ζωμὸν 620, μὲ τὸν καλιβέατον οἶνον 747, μὲ τὴν γομαγόταν 1039, μὲ τὰ ξηρὰ τριψίματα ἑσπέρας καὶ πρωί, καὶ μὲ τὰ ἰατρικὰ τῆς Ἀνασάρκας, καὶ Ἰδροπικίας (ἰδὲ Ἀνασάρκην §. 28). Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὸ Λευκόφλεγμα συμβαίνει ὑδροπικία. Ἄφορ. 4. Ἀνί- « σως ὕμω; ἔλθη ἢ διάρροια, θεραπεύεται ὁ πάσχων ἀπὸ « τὸ πάθος αὐτοῦ.» Ἄφορ. τξέ.

§. 206.	{	Λεύκωμα τῶν ὀφθαλμῶν,	Ἑλληνισί.
		Λευκῶμα δέοι ὄκτι,	Ἰταλισί.
		Μουσαφίρ,	Τουρκισί.

Τὸ Λεύκωμα τῶν ὀφθαλμῶν μένει ὕστερον ἀπὸ κάμμιαν δεινὴν ὀφθαλμίαν, καὶ φλόγωσιν αὐτῶν, ἀπὸ τὴν Εὐλογίαν, καὶ Πανώλην.

Τὸ τῆς Πανώλης καὶ Εὐλογίας σχεδὸν δὲν ἰατρεύεται.

Τὰ λοιπὰ Δευκώματα θεραπεύονται μετ' τὴν ἀλειψὴν τοῦ Γιαννίνου 494, καὶ μετ' τὴν 496, μετ' τὸ κολλύριον 684, καὶ 637, μετ' τὴν σκόνην 808, 808, καὶ 834, καὶ μετ' τὸ νερὸν τῶν πεντανεύρων.

§. 207.	{	Ληθαργία,	Ἑλληνισί.
		Ληταργία,	Ἰταλισί.
		Σουπάτ,	Τουρκισί.

Ληθαργία θέλει νὰ εἰπῆ ἀλησμονησία, ἐπειδὴ καὶ οἱ πάσχοντες εὐρίσκονται εἰς ἓνα ὕπνον βαθύτατον, καὶ κοιμῶνται σχεδὸν ὡς ἀνάσθητοι καὶ νεκροί.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν συμπλοκὴν τῶν μυξωδῶν καὶ ὀρρωδῶν ὑγρῶν εἰς τὸν ἐγκέφαλον.

Εἰς τὴν Ληθαργίαν ὠφελεῖ τὸ ἐμετοκαθαρτικὸν ποτὸν 784, τὸ ἀερῶδες πνεῦμα 762, καὶ τὸ ἀμμωνιακόν, τὸ βυζικάντε 608 εἰς τὸν τράχηλον καὶ κνήμας, τὸ κλυστήριον 678, τὸ κεφαλικὸν μίγμα 709, ὁ καφρὴς .ΙΙΙΙΙ, καὶ τὸ ἀντιληθαργικὸν νερὸν 738.

§. 208.	{	Λύξιγγας, ἢ Δόξιγγας,	Ἑλληνισί.
		Σιγγιότσο,	Ἰταλισί.
		Ἰντζουρούκ,	Τουρκισί.

Ὁ Λύξιγγας εἶναι ἐν πάθος κατὰ πολλὰ δεινόν, ἐπειδὴ καὶ περισσεύσας, ὄχι μόνον προξενεῖ ἀντισυχίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τὸν θάνατον. Ὁ Λύξιγγας δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἓνας ἀραιωμένος αἶρας, ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸν στόμαχον τοῦ πάσχοντος.

Προέρχεται ὁ Λύξιγγας ἀπὸ τὴν πολυραγίαν, καὶ πολυποσίαν, καὶ ταχυραγίαν, ἀπὸ τὴν φλόγωσιν τοῦ στομάχου, καὶ τοῦ πνεύμονος, καὶ ἀπὸ τὸ πλησίασμα τοῦ θανάτου.

Διαιρείται οὗτος εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὄξυν καὶ χρονικὴν, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Οἱ κυριευθέντες ἀπὸ Λύξιγας, εἴαν τοὺς ἔλθῃ πτάρνισμα, θεραπεύονται. Ἄφορ. σπθ'. Ὁ Λύξιγας ὁμοίως καὶ οἱ « κόκκινοι ὀφθαλμοὶ, εἶναι κακὸν σημεῖον. Ἄφορ. τλθ'. Καὶ « εἰς τοὺς γέροντας πάλιν ἀνίσως συμβῆ Ἀύξιγας μετὰ τὸ « καθαρτικόν, εἶναι κακὸν σημεῖον. » Ἄφορ. τογ'.

Ὁ πάσχων παίρνει ἀπὸ ἓν κοχλίτριον τοῦ καθαροῦ ἐλαίου, τὴν σκόνην 801, τὸ καθαρτικὸν 779, τὴν κίναν 1125, τὸν μύσχον 1154, τὸ ὕπιον 1151, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, τὸ ἀνηθόσπερμα 1074, τὸν ἀπήγανον 1165, τὸν ἠδύοσμον 1105, τὸν καφρὲν 1121, καὶ τὸ μακροπίπερον 1146. Ὁ ἀπλοῦς Λύξιγας παύει παρ' ἄλλου τινός, λέγοντος ἄδικον τι ψεῦδος.

§. 209. (Λούπιον, Λύπος, Ἑλληνισί.

Τὸ Λούπιον εἶναι ἓν πρῆσμα κυστοειδές, στρογγυλόν, καὶ ἀρκετὰ μέγαν, δὲν εἶναι ὁμοίως ἐπικίνδυνον. Γίνεται εἰς τὰ ἐλέφρα, χεῖρες καὶ ἄλλα μέρη.

Εἰς αὐτὸ ὠφελοῦν τὰ μαλακτικὰ καταπλάσματα, καὶ τρυπᾶται ἀμέσως μὲ κένεν νυστέριον.

§. 210. { Λύσσα, Ἑλληνισί.
 Ῥάπια, Ἰταλισί.
 Κουτουρμάκ, Τουρκισί.

Ἡ Λύσσα συμβαίνει εἰς τοὺς σκύλλους καὶ ἀνθρώπους, ἀπὸ τινὰ σκώληκα, ὅστις εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν γλώσσαν τοῦ σκύλλου. Τοῦτο λέγεται καὶ Ἰδροφοβία, διότι οἱ πάσχοντες φοβοῦνται ἀπὸ τὸ νερὸν, καὶ δὲν πίνουσιν.

Εἰς αὐτὸ ὠφελεῖ τὸ ἰατρικὸν τῆς Λύσσης 627, τὸ μίγμα 720, τὸ νερὸν 738, καὶ μάλιστα τὸ τῶν πεντανεύρων.

§. 211.	{	Λώβα Γαλλικὴ,	Ἑλληνισί.
		Λουε βενέρεα,	Ἰταλισί.
		Φρέγγ ἰλετί,	Τουρκισί.

Λώβα Γαλλικὴ λέγεται τὸ πεπλαιωμένον καὶ δεινότατον Γαλλικὸν πάθος. Αὕτη παριστάνεται μὲ τινα στίγματα κιτρινωπὰ εἰς τὸ στῆθος, εἰς τὰς πλάτεις, καὶ περὶ τὸ στόμα, μύτην, καὶ μέτωπον, καὶ ὑπὸ τῶν ὠτίων τοῦ πάσχοντος. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουσι πόνους δεινοὺς εἰς ὅλον τὸ σῶμα, μάλιστα ἐν ᾧ εἶναι εἰς τὴν κλίνην αὐτῶν. Πολλῶν ἀνθρώπων ἔπεσεν ἡ μύτη, τὸ στόμα, τὰ γεννητικὰ ὄργανα, καὶ ἄλλα διάφορα μέλη αὐτῶν.

Ἄνισως ὁ πάσχων εἶναι πληθωρικός, φλεβοτομεῖται κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὸν βραχίονά του, ἔπειτα κληρίζεται μὲ τὸ ποτὸν 779, ἢ παίρνει τοὺς τροχίσκους 868, καὶ 883, τὸ φυσικὸν λουτρὸν 693, τὸ νερὸν τοῦ ὑδραργύρου 737, τὴν ἀλιφὴν 490, τὸ ὄπιον 1151, τὸ λαύδανον ρευστὸν 692, τὴν σαλσαπαρλίαν 1183, τὸ γλυκύπικρον 1186, τὸ γουαίακρον 1159, τὰ τρία σάνδαλα, τοὺς τροχίσκους τοῦ Πλέγκ 873, τὸ νωπὸν γάλα, ἢ τὸ κάπνισμα μὲ ὑδράργυρον εἰς τροχίσκους τοῦ σημειώματος 883.

§. 212.	{	Μανία,	Ἑλληνισί.
		Μανία,	Ἰταλισί.
		Τζουνούκ, καὶ δελί,	Τουρκισί.

Μανία εἶναι ἡ λεγομένη Τρέλλα τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία συμβαίνει εἰς τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν (α).

(α) Τοὺς τρελλοὺς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τοὺς δένουσι εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου εἰς τὸ Ἱερὸ λακί, καὶ θεραπεύονται θαυμασίως οἱ ἀνόητοι ὅμοι, τρέχουσι πᾶν οὐ μὴ τὸν χάλινον εἰς τὸ στίγμα ὡς ἀγαλίνονται ἵπποι.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ ζωνρὰς φαντασίας, ἀπὸ τὴν με-
λαγχολίαν, ἀπὸ τὰ πνευματώδη ποτὰ, ἀπὸ τὸν ἔρωτα καὶ
φόβον, καὶ ἀπὸ τὰ βίαια κτυπήματα τῆς κεφαλῆς, καὶ ἀπὸ
σκώληκας τοῦ ἐγκεφάλου.

Δικιοεῖται ἡ Μανία εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὄξει-
αν καὶ χρονικὴν, εἰς ἰατὴν καὶ ἀνίατον, πολλάκις εἶναι καὶ
θανατηφόρος.

Εἰς τὴν Μανίαν ὠφελεῖ ἡ συνεχὴς φλεβοτομία, αἱ ἐδέλ-
λαι εἰς τὸν πάτον, τὸ ψυχρὸν νερὸν εἰς τὴν κεφαλὴν, ἡ
χιῶν καὶ τὸ πάγος, καὶ εἰς τοὺς πόδας ζεστὸν νερὸν. Ἐσω-
τερικῶς παίρνει τὸ καθαρτικὸν στάγμα 843, τὴν βέλλα
δόνα 11185, τὴν λευκὴν βριωνίαν 1143, τὴν διγιτάλε
1091, τὴν ἰππεκακουάναν 1196, τὸν ἐλλέβορον 1099, τὸ
ἐμετικὸν κάρυον 1117, τὴν τάπτουλαν 1184, τὸν ὑοσκύα-
μον 1193, καὶ τὸν ἄζωτον καὶ βρωμερὸν αἶρα. Λέγει ὁ
Ἱπποκράτης, ὅτι « Οἱ μινόμενοι, κυριευθέντες ἀπὸ αἰμορ-
ροΐδας, ἢ ἀπὸ κιστοκῆλας, ἐλευθερύνονται. » Ἄφορ. σιζ'.

§. 213.	{	Μαρασμὸς,	Ἑλληνισί.
		Μαράσμα,	Ἰταλισί.
		Ντίκ,	Τουρκισί.

Μαρασμὸς λέγεται τὸ πάθος τοῦτο, διότι οἱ πάσχοντες
ἀδυνατίζουσιν εἰς ἄκρον καὶ ξηραίνονται. Τὸ δέρμα των εἶ-
ναι σχεδὸν κεκυλλημένον εἰς τὰ κόκκαλά των.

Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ κάμμίαν δεινὴν ἀσθένειαν, ἀπὸ
πολυχρόνια γηρατεῖα, ἢ ἀπόστημα εἰς τὰ σπλάγχνα, ἀπὸ
φθίσειν, καὶ πάθη τῆς ψυχῆς, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν φόβον
καὶ ἔρωτα.

Διὰ τὰ θεραπευθῆ ὁ πάσχων, πρέπει νὰ παίρνη δις, ἢ
τρὶς τῆς ἑβδομάδος τὸ χλιαρὸν λουτρὸν τῶν πιτύρων μὲ

ὀλίγον γάλα, ἄς πίνῃ κικολάταν, καὶ τὸ ἐλαφοκέρατον 767, τὸ ἐρυθρόδανον 1107, τὸ ῥύζι, τὸν Ἰσλανδικὸν λειχῆνα 1142, τὴν κίαναν 1125, τὸ δυναμωτικὸν μίγμα 704, καὶ τὸ νωπὸν γάλα, μάλιστα τῶν γυναικῶν, γίνονται καὶ τριψίματα μὲ ἔλαια εὐώδη, διὰ νὰ αὐξηθῇ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος.

§. 214.	{	Μασταλγία,	Ἑλληνισί.
		Μασταλγία,	Ἰταλισί.
		Μεμέ ἀγίρσι,	Τουρκισί.

Μασταλγία λέγεται ἡ φλόγωσις τῶν γυναικείων μαστῶν. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὸ πεπυκνωμένον γάλα τῶν γυναικῶν, ἀπὸ τὴν ψύχραν καὶ χοιράδας. Τὸ πάθος τοῦτο, ἐὰν δὲν προφρασθῇ, δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀνθρακκ, εἰς σκίρρον, εἰς καρκίνωμα καὶ εἰς γάγγραιναν.

Ὡφελεῖ εἰς ταύτην χαλβᾶς ὁ λεγόμενος πολιτικός, τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 636, ἢ τὸ ὠριμαντικὸν τῶν ἰων 634, καὶ τὸ 635, ἢ τὸ ἐμπλαστρον ἀπὸ σπέρμα κήτους 607. Ἄν γένη σκίρρος, ἢ καρκίνωμα, ἐπιθέτεται τὸ κώνειον 1141, ἢ τὸ ἐμπλαστρον αὐτοῦ, ἢ ὁ ὑοσκύαμος 1193, ἢ ἡ ἀερῶδης ἀλειφή 900. Ἐσωτερικῶς παίρνει τὸ ἀπόβρασμα τοῦ κωνείου, τὸ σαπῶνιον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

§. 215.	{	Μέθη,	Ἑλληνισί.
		Οὐπριακέτσα,	Ἰταλισί.
		Σαρχοσλοῦκ,	Τουρκισί.

Ἡ Μέθη εἶναι μία ἀρρώστια, προερχομένη ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀπὸ τὸν πολὺν οἶνον, καὶ πνευματώδη ῥευστὰ, καὶ ἀπὸ τὸ ὄπιον. Οἱ μέθυσοι ὁμοιάζουν μὲ τοὺς τρελλοὺς καὶ δαίμονισμένους, ἢ καὶ ὀλίγον χειρότεροι.

Πολλοὺς ἀπώλεσεν ὁ οἶνος (α). Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι
 « Ὁ μέθυσος ἀνίσως ἤθελε γίνεαι αἰφνηδίως ἄφωνος, ἔχων
 « καὶ σπασμοὺς, ἀποθνήσκει ἀφεύκτως. Ἄφορ. σθ'. Πολλάκις,
 « λέγει, ἢ μέθη λύει τὴν πεῖναν. » Ἄφορ. κά.

Εἰς τοὺς μεθυσμένους πρέπει νὰ δώσῃ τις τὴν δροσι-
 κὴν σκόνην 793, τὸ τυρόγαλον καλιβέατον 888, τὸν καφ-
 φέν 1121, Νὰ βρέχῃ τις τὴν κεφαλὴν των μὲ ψυχρὸν νερὸν,
 ἢ νὰ τοὺς φλεβοτομήσῃ ἀμέσως, καὶ ἰατρεύονται.

§. 216.	{	Μέθη ἀπὸ τὴν ἥραν,	Ἕλλην.
		Οὐρπιακέτσα δέλα σέγαλε κορνοῦτα,	Ἰταλίσ.
		Τελιτζέ,	Τουρκ.

Ἡ ἥρα εἶναι ἓνας καρπὸς μελαγχροῖνός, ὅμοιος μὲ τὴν
 βρύζαν, καὶ μὲ τὴν σῖτον, μικρότερος ὅμως, καὶ μὲ οὐραν
 μακρὰν καὶ λεπτὴν. Αὕτη φυτρώνει μεταξὺ τοῦ σίτου, καὶ
 τῶν λοιπῶν καρπῶν εἰς καιρὸν μεγάλης ξηρασίας καὶ ἀκαρ-
 πίας. Οἱ ἄνθρωποι τρώγοντες, δοκιμάζουσι πονοκέφαλον,
 σκοτοῦραν, θάρος, καὶ σπασμοὺς εἰς ὅλον τὸ σῶμά των.

Οὔτοι θεραπεύονται μὲ τὰ χαράγματα εἰς διάφορα μέρη,
 μὲ τὰ τριψίματα, μὲ τὸ ἔλαιον τοῦ κέδρου, μὲ τὸ ἀμμω-
 νιακὸν πνεῦμα, μὲ τὸ βυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον 608,
 μὲ τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ, μὲ τὸ ὄξος, καὶ μὲ τὰ ἐμετικά.

§. 217.	{	Μελαγχολία,	Ἕλληνισί.
		Μελαγκολία,	Ἰταλίσί.
		Μεράκ,	Τουρκισί.

Λέγεται Μελαγχολία τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ τὴν πλημμύ-

(α) Οἱ μεθυσμένοι ὄσοι προχωροῦσι εἰς τὴν ἡλικίαν, ἄλλο τόσο με-
 θύουσι περισσότερο.

ραν τῆς μελαίνης· γολῆς, γενομένης εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ ζωηρῆν φαντασίαν καὶ ἀπὸ ἔρωτα. Οἱ μελαγχολικοὶ πάντοτε ἀγαπῶσι τὴν ἡσυχίαν καὶ μοναξίαν. Ἀπὸ τὴν Μελαγχολίαν ἔρχονται αἱ ἐμφράξεις τῆς κῆτω κοιλίας ἢ ὑποχονδρία, ἢ μανία καὶ τὸ δελήριον.

Ἦρελεῖ εἰς τὴν μελαγχολίαν ἢ φλεβοτομία κατ' ἀρχάς, ἔπειτα τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 674, τὸ φυσικὸν λουτρὸν 693, τὸ μίγμα 705, τὸ ἐμετοκαθαρτικὸν τοῦ Ροῦχ 786, οἱ τροχίσκοι 872, τὸ τυρόγαλον 886, ἢ ἀνγαλις, ἢ κάμφορα 1114, ἢ ἀγγέλικα 1058, ἢ τάρτουλα 184, ἢ ἰππεκακωάνα 1196, τὸ ρυστὸν ἀνώδυνον 918, τὸ δυνατὸν ὄξος, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 566, ἢ ὑπερσεΐα, ἢ χερὰ, καὶ ἢ συνεχῆς συναναστροφή. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Τῶν μελαγχολικῶν πρέπει νὰ καθαρίζωνται κῆτωθεν αἱ αὐτῶν κοιλίαι. » Ἄφορ. ρλ'.

§ 218.	{	Μεσεντερίτης,	Ἑλληνισί.
		Μεσεντερίτιδε,	Ἰταλισί.
		Μασαράϊκα σουδεσί,	Τουρκισί.

Τὰ ἔντερα εἰς τὴν μέσην των ἔχουσι μίαν κοινὴν μεμβράναν, ἢ ὀπρία τὰ δένει ὄλα ὁμοῦ. Αὕτη ὅταν φλογισθῆ, τότε ὀνομάζεται Μεσεντερίτης.

Οὗτος πρόέρχεται ἀπὸ τὴν γενικὴν φλόγωσιν τῶν ἐντέρων, ἢ τρυπήματα, ἢ κοψίματα καὶ φαρμάκια.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς μερικὸν καὶ γενικὸν, εἰς ἀπλοῦν καὶ σύνθετον, ὅστις μετὰ καιρὸν φέρει τὴν διάρροϊαν, καὶ σκίρρωσιν τῶν ἀδένων, καὶ τὴν φθίσιν αὐτῶν.

Ἦρελεῖ εἰς τοῦτον ἢ φλεβοτομία, αἱ ἡδέλλαι, τὰ καταπλάσματα 636, τὸ βυζικάντε, τὸ τυρόγαλον 886, ἢ κινῆ τις-

σάνα 849, τὸ δροσιστικὸν στάγμα 708, ὁ διαλυτικὸς ἀχνὸς εἰς τὴν κοιλίαν του 509, καὶ τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 674, τὸ καθαρτικὸν ἀπὸ μάναν 677, τὸ ἀμυγδαλέλαιον 1072. Ἄν τὸ πάθος γίνῃ πληγὴ, παίρνει ἐν ποτήριον γάλα ἠνωμένον μὲ δύο μέρη κόγγλασμα ἐαλσαμικὸν 645, παίρνει καὶ τὸ βάλαμον τοῦ Λουκατέλη 518, ἢ γάλα μὲ τὴν κίαν 1125, καὶ μὲ ὀλίγον ρευστὸν ἀνώδυνον 918.

§. 219.

Μηνοῤραγία τῆς μήτρας,

Μηνοῤραγία,

Ρῶϊμ κανί,

Ἑλληνισί.

Ἰταλισί.

Τουρκισί.

Μηνοῤραγία λέγεται τὸ πολὺ τρεῖζιμον τῶν καταμηνίων τῶν γυναικῶν. Αἱ πάσχουσαι λέγονται αἰμοῤροοῦσαι.

Αὕτη συμβαίνει μετὰ τὴν γένναν τῶν γυναικῶν, ἢ ἀπὸ ἀδυναμίαν τῆς μήτρας, ἢ ἀπὸ κτυπήματα, καὶ ραΐσματα τῶν γυναικείων μορίων, ἢ ἀπὸ φόβον καὶ τρόμον, καὶ ἀπὸ πάθη τῆς ψυχῆς, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν σύγχυσιν καὶ λύπην, ἐκ τῆς ὁποίας συμβαίνει ἡ ἀτροφία.

Εἰς τὴν Μηνοῤραγίαν τῆς μήτρας ὠφελεῖ τὸ ἀρωματικὸν νερὸν τῆς κανέλλας 724, ἢ δροσιστικὴ σκόνη 793, τὸ πνεῦμα τῆς μύρρας 913, τὸ γεμακίνον, ἢ ἰππεκακουάνα 1196, ἢ κατεκοῦ 1003, τὰ κηκίδια, τὸ ὄξυνον ἀλεξήτηριον 898, ἢ ῥίζα τοῦ Κολόμβου 1131, ὁ μάνητας τῆς θαλάσσης, ἢ τισάνα ἀπὸ ῥίζι, τὸ λαύδανον ρευστὸν 692, ἢ σκόνη τοῦ Δόβερ 833, καὶ μάλιστα ἡ ῥατάνια ῥίζα. Λέγει ὁ Ἴπποκράτης, ὅτι « Διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τις τὴν Μηνοῤραγίαν τῆς μήτρας τῶν γυναικῶν, πρέπει νὰ προσαρμόζῃ « θεντούζας εἰς τὰ θυζία αὐτῶν, καὶ ψυχρὸν νερὸν εἰς τὸ « μέρος. » Ἄφορ. σνδ'.

§. 220.	{	Μητρίτης,	Ἑλληνισί.
		Μητρίτιδος,	Ἰταλίσί.
		Ρουάρ ραχμί,	Τουρκισί.

Μητρίτης λέγεται ἡ φλόγωσις τῆς μήτρας τῶν γυναικῶν. Τὸ πάθος τοῦτο, ὅταν εἶναι μέγαλον, παρασταίνεται μ' ἓνα πόνον δυνατὸν καὶ ζωηρὸν εἰς τὸν πᾶτον καὶ εἰς τοὺς λαγῶνας τῆς κάτω κοιλίας.

Τὴ πάθος τοῦτο προέρεχται ἀπὸ τὰς ἑλλειπεῖς ἐκκενώσει τῆς μήτρας, ἀπὸ συλλήψεις (γγαστριᾶς) καὶ γαλλικὰ πάθη, καὶ ἀπὸ κομπία τῶν μαμμῶν. Ὁ Μητρίτης εἶναι πάθος δύστηνον, δύναται νὰ φέρῃ τὸ πρῆσμα, καὶ τὸν σκίβρον εἰς τὴν μήτραν, τὴν φυσικὴν θέρμην καὶ τὸν θάνατον.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελοῦσι τὰ ἀντιφλογιστικά, ἢ ἀλειφή ἢ μαλακτικὴ 482, δέχεται εἰς τὴν τρῦπον τῆς μήτρας τὸν ἀχνὸν ἀπὸ κριθαρίερον· βάλλει τὰς ἐδέλλας, ἔπειτα τὸ βυζικάντε 608. Ἀφοῦ σπάσῃ τὸ πρῆσμα, παίρνει τὸ βαλσαμικὸν 645. Ὅταν σκιρρόνηται τὸ μέλος ἐκείνο, τότε ὠφελοῦν τὰ καθαρτικά, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, ἢ διγιτάλε 1091, τὸ κώνειον 1141, καὶ ὁ ὑοσκιάμος 1193.

§. 221.	{	Μορμούρισμα τῶν ὠτίων,	Ἑλληνισί.
		Μορμούριο,	Ἰταλίσί.
		Κουλάκ κιουλεμεσί,	Τουρκισί.

Ὅταν τὰ αὐτία τῶν ἀνθρώπων λάβωσι κανένα πάθος ἀπὸ ψύγραν, ἢ νότον δεινήν, ἢ δηλητήριον φάρμακον, μορμουρίζουσι καὶ ψιθυρίζουσι συνεχῶς.

Εἰς αὐτὸ τὸ πάθος ὠφελοῦν αἱ ἐδέλλαι, ἀν εἶναι σθενικόν, εἰ δὲ, ὠφελεῖ ἡ βαφή διὰ τὴν ἀκοήν 525, καὶ ἡ τοῦ καστορχίου 911, ὁ ἀχνὸς διὰ τὰ ὦτα 511, ἢ κάμφορα μέ

τὸ βαμβάκι 1114, τὸ βυζικάντε 608, καὶ τὸ Γιαννίνη 607,
καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ μηχανή.

§. 222. (Μυρμήκια, Ἑλληνισί.
(Βεροῦκαι, Ἰταλισί.

Μυρμήκια λέγονται μερικοὶ τύλοι, ἢ ῥόζοι σκληροὶ, τρογυλι, λεπτοί, καὶ κρεμάμενοι ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος. Αὐτὰ εἶναι διαφόρου εἶδους, ἔχουν καὶ διάφορα ὀνόματα.

Αὐτὰ θεραπεύονται μὲ τὸ δέσιμον πρὸ τὴν βάσιν, ἢ καύσιμον μὲ τὸ θεϊκὸν ὄξύ, μὲ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως, μὲ ἐν κομματί λειμόνι, μὲ τὸ ἔμπλαστρον τὸ διὰ τοὺς τύλους 596, μὲ τὸ νωπὸν γάλα τοῦ χελιδονίου χόρτου 1201, ἢ ἐρωβίου, κοινῶς γαλαξίδα.

§. 223. (Μυρμήκια Γαλλικά, Ἑλληνισί.
(Βεροῦκαι γενέρια. Ἰταλισί.

Τὰ Γαλλικὰ Μυρμήκια εἶναι πρήσματα τινα μικρὰ, ἔχοντα τὸ σχῆμα τῶν ἀπιδίων, αἱ οὐραὶ τῶν ὁποίων εἶναι κατὰ πολλὰ λεπταί.

Θεραπεύονται μὲ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως, μὲ τὸ σπητυκικὸν ὄξύ, καὶ μὲ τὸ δέσιμον.

§. 4.22 (Ναυτίσις (Ἀναγουλίσμα) Ἑλληνισί.
(Νάουζα, Ἰταλισί.
(Γιουρέκ μπουλανμασί, Τουρκισί.

Ἡ Ναυτίσις, ἥτις καὶ ἀναγουλίσμα λεγεται, συμβαίνει πολλάκις τὸ πρωί, ὅταν σηκόνηται τις ἀπὸ τὸ στρώμα του, ἢ ὅταν θλέπη, ἢ μυρίζεται κἀνὲν ἀηδὲς καὶ δυσῶδες

πρᾶγμα, ἢ ὑπόταν ἔχη γάλακτος πολλήν, καὶ πλησιονήν εἰς τὸν στόμαχον, καὶ ὅταν πλέῃ εἰς τὴν θάλασσαν.

Αὕτη θεραπεύεται μετὰ τὸ σταματικὸν ποτὸν 780, καὶ ἀντεμιστικὸν 783, μετὰ τὸ ἀσβεστομένον 801, λιμονάδα, κρυσταλλὸν 1905, καὶ ρευττὸν ἀνώδυνον 918.

§. 225.

Νεφρίτις,
Νεφρίτις,
Μπουμπρέκ Ωτιγαπί,

Ἑλληνισί.
Ἰταλισί.
Τουρκισί.

Νεφρίτις λέγεται ἡ φλόγσις τῶν νεφρῶν τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουσιν ἓνα πόνον στερεὸν εἰς τὸν Νεφρίτην.

Οὗτος προέρχεται ἀπὸ κρυώματα, ἀπὸ ἄμμον, καὶ πέτραν τῶν νεφρῶν, ἀπὸ τὰς κανθαρίδας, ἀπὸ πυρὸς καὶ πνευματώδη, ἔρυσσά, ἀπὸ κτυπήματα καὶ γαλλικὰ πάθη, κτλ.

Ἡ φλόγσις τῶν νεφρῶν παρηραθεῖσα, θανατόνει τὸν ἄνθρωπον, ἐνίοτε φέρει τὸν σκίρρον, τὴν γάγγραιναν καὶ τὴν σπυκκίλωσιν τῶν νεφρῶν. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ὅταν εἰς τὸ οὖρον τοῦ πάσχοντος ἐπιπλέωσι φουκαλίδες τινεῖς » δηλοῦσι πᾶθος τῶν νεφρῶν. Ἄφρο. τό. Εἰς τοὺς νεφριτικούς « λοιπὸν τοὺς ἔχοντες τὰ ἀνωθεν συμπτώματα, ἴαν τοὺς » συμβῇ πόνος πρὸς τὰ ἔσω, ἐκεῖ θέλει συμβῇ καὶ ἀπόστημα « μα, εἰ δὲ πρὸς τὰ ἔσω, ἐκεῖ θέλει γένει καὶ τὸ ἀπόστημα. » Ἄφρο. τοῦ.

Ὁ πάσχων παίρνει τὸ κίγγλασμα ἀπὸ μολόχαν, καὶ ἀλβιάν, καὶ τοῦ λινοσπέρματος, τὸ καθαρτικὸν ποτὸν ἀπὸ μάναν 782, τὸ τυρόγαλον ἠνωμένον μετὰ κίγγλασμα βαλαμικὸν 645, τὸ βάλαμον τοῦ Λουκατέλου 518, ἢ τοῦ κοπαΐδα 1132, τὸ γλύκισμα 544, τὸ ἀνώδυνον στάγμα

841, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον-918, ἡ διγιτάλε 1091, τὸ κακάον 1112, τὸ ὄπιον 1151, τὸ σύμφυτον, ἡ παριέρα πράξα, τὸ ἀλκέγι 1199. Ἐξώθεν ἡ ἀλειφή τῆς ἀλθαίας 482, ὁ ἀχνὸς 902, καὶ τὰ κλυστήρια.

§. 226. (Νοσταλγία, Ἑλληνισί.

Νοσταλγία λέγεται ἐν πάθος, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ πάσχων ἔχει ὄρεξιν καὶ ἐπιθυμίαν πολλὴν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ τοῦτο παράγεται ἀπὸ τοῦ νόστος (ἐπιστροφή), καὶ ἄλγος (πόνος). κυριεύονται ἀπὸ τὴν Νοσταλγία, οἱ νέοι καὶ αἱ γυναῖκες. Πολλάκις αὐτοὶ χάνουσι τὴν ὄρεξιν των, κυριεύονται ἀπὸ ἰδέας ξένας, καὶ ἀπὸ δελήριον.

Τὸ καλλιώτερον ἰατρικὸν δι' αὐτοὺς εἶναι ἡ ταχεῖα ἐπιστροφή εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, ἂν εἶναι δυνατόν, εἰ δὲ μὴν ἂς περιδιαβάξωσι συνεχῶς εἰς καθαρὴν ἀέρα, καὶ ἂς συναναστρέφονται μὲ ὑποκαίμενα χαροπιά.

Εἰς τὴν πρόσφατον Νοσταλγίαν ὠφελοῦν τὰ ψυχρὰ λουτρά, καὶ τὰ πνευματώδη ρευστά.

§. 227. { Νυμφομανία, Ἑλληνισί.
Νυμφομανία, Ἰταλισί.
Τζινοῦν ῥάγμα, Τουρμισί.

Νυμφομανία λέγεται ὁ κνησμὸς, καὶ ὁ μεγάλος ἐρεθισμὸς τῆς κλειτορίδος, καὶ τῶν νυμφῶν τῶν γυναικείων μορίων. Αἱ πάσχουσαι, μὴν ἐμποροῦσαι νὰ ὑποφέρωσι, τρέχουσιν, ὡς μαινόμεναι, ζητοῦσαι ἀνδρας, διὰ νὰ τὰς καθησυχάσωσι.

Τὸ πάθος τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν κακὴν συναναστρο-

(TOM. A.)

❦❦❦ (10) ❦❦❦

φῆν, ἀπὸ τῆν ἀνάγνωσιν ἐρωτικῶν βιβλίων, καὶ ὀριλίαν, ἀπὸ τοῦ ἐρεθισμὸν τῶν κατααηνίων αἱμάτων, καὶ ὕγρων αὐτῶν, ἀπὸ τὸν ἀπλετον ἐρώτη, καὶ ἐρωτικῆν φαντασίαν, καὶ ἀπὸ ἄλλας συνεχεῖς ἐπαφάς.

Τὸ ἀριόδιον ἱατρικὴν τούτων τῶν δυστυχῶν νεανίδων καὶ γυναικῶν εἶναι, ἢ ἡ πομπάκροντις ἀπὸ δλοῦ, τοῦς ἀγαπη-
 τικοῦς αὐτῶν ἐχθροῦς, ἢ ἡ ἀπόλαυσις ὕλων αὐτῶν τῶν ἡδο-
 νῶν. Πρὸς τούτοις ὠφελοῦν ἀκόμη εἰς αὐτὰς τὰ διαλυτικὰ καὶ δροισιτικὰ τοῦ αἵματος, ἢ κάμφορα 1114, ἢ λυγαρία, ἢ νυμαρία τοῦ νεροῦ, τὸ κώνεϊον 1141, καὶ τὰ ψυχρά, ἢ θερμά, καὶ συνεχῆ λουτρά, καὶ ὁ πολὺς κόπος.

§. 228.	{	Ὀδονταλγία,	Ἑλληνισί.
		Ὀδόνταλγία,	Ἰταλισί.
		Δις ἀγοισί,	Τουρκοσί.

Οἱ ὀδόντες πολλάκις σιάζουσι καὶ ξαγυμνόνονται ἀπὸ τοῦ ἐξωθεν σμάλτον αὐτῶν, σήπονται, καὶ κεντούμενον τὸ νεῦρον αὐτῶν ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ τροφάς, ποιεῖ τόσον, ὥστε ὁ πάσχων γίνεται σχεδὸν ὡς ἐξω φρενῶν.

Ἡ Ὀδονταλγία αὕτη πρέρχεται ἀπὸ τὴν σκορπουτικὴν κακοχυμίαν, ἢ ἀπὸ τὰς σκληρὰς, ἢ ψυχρὰς, καὶ θερμὰς τροφάς, ἢ ἀπὸ τὸ συνεχές σφάλισμα αὐτῶν, καὶ τρίψιμον μὲ τὰς ἀντοδονταλγικὰς σκόνας.

Εἰς τοῦς πόνους τούτων ὠφελεῖ τὸ ἀντοδονταλγικὸν ἀλε-
 ξητήριον 474, καὶ τοῦ Πάσχάλ 475, τὰ γαρόραλλα 1104, τὸ ἱατρικὸν τῶν ὀδόντων 625, καὶ τὸ 637, τὸ ὀπιον 1151, τὸ ὀριγανέλαιον, τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ, καὶ τὸ ἐκβάλλειμον αὐ-
 τῶν ἐκ τῆς ῥίζης των μὲ τὸ κλειδίον, καὶ τὸ ἀπόβρασμα τῶν λειμονίων, καὶ ἡ κάμφορα.

§. 129.

{ Οἰδήμα του δέρματος.
Ἐδέμα,

{ Ἑλληνισί.
Ἰταλίσί.

Τὸ Οἰδήμα εἶναι ἐν πρῆσιμα γλωρόν καὶ μαλακὸν χω-
ρίς πόνοϋς, Ολιβόμενον θλίβεται, καὶ φυλάττει διὰ τῖνα
καίρον τὸ Ολιψιμόν του δακτύλου του ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
κυριεύεται ἢ ὄψις του προσώπου, τὸ ἔξωθεν τῶν χειρῶν καὶ
τῶν ποδῶν.

Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τῖνα λυμφατικὰ ὑγρά, εἰσδυό-
μενα εἰς τὸ κελλικὸν ὕφασμα του κάτωθεν δέρματος, ἀπὸ
ἄτακτον κυκλοφορίαν του αἵματος, ἀπὸ κακοχυμίαν, εἶναι
ὡς ἀνασάρκα.

Δικαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυ καὶ χρο-
νικὸν, εἰς ἰατὸν καὶ ἀνίατον. Τὸ Οἰδήμα μὲ τὸν καίρον ἐμπο-
ρεῖ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀνασάρκαν, ὑδροπικίαν, καὶ εἰς
φθίσιν.

Θεράπευεται τοῦτο μὲ τὰ γλυκαντικὰ ἰατρικὰ, καὶ τρι-
ψίματα ἀπὸ κάτωθεν εἰς τὰ ἄνω μὲ ροῦχὰ τῖνα κάπνισμέ-
να μὲ βάκχας του κέδρου ἢ μὲ ἔλαια πυρά.

Ὤφελει ἀκόμη εἰς τὸ Οἰδήμα τὸ στομαχικὸν γλύκισμα
549, τὸ καθαριστικὸν κόγχλασμα 654, καὶ τὸ ἀπὸ γλυκύ-
πιπρόν 658, ἐσπέρας καὶ πρῶτ' ἄς παίρνη τὴν διαλυτικὴν
σκόνην 624, τὸ Θε 1106, καὶ τὰ ἄνθη τῆς φυλλορίας
1197, ὠφελεῖ καὶ ἡ γόμα γότα 1081, ἄς τρίβεται καὶ μὲ
εὐώδη ἔλαια δένονται καὶ οἱ πόδες σφιγκτὰ μὲ ζώνας σε-
νὰς τριῶν δακτύλων.

§. 230.

{ Ὀρχίτης,
Ὀρχίτιδε,
Χαῖλαριν ἰλτιχαπί,

{ Ἑλληνισί.
Ἰταλίσί.
Τουρκισί.

Ὀρχίτης λέγεται ἡ φλόγωσις τῶν ὀρχιδίων. Προέρχεται

τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ κάμμιαν δεινὴν θέρμην, ἢ μετάστασιν, γονόρροϊαν, ἢ κτύπον καὶ πανώλην, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ σκληρυνθῆ, καὶ νὰ γένη σκίρρος καὶ γέγγραινα.

Ὡφελεῖ ἐσωτερικῶς τὸ ἐκχύλισμα τὸ ἀπὸ ὄξος 583, τὸ καθαρτικὸν 779, τὸ κριθαρρόνιον 680, ἢ διγιτάλι 1091, ἢ κάσσια 1118, ἢ ἀκανθώδης ὄνονις 1160· ἐξωτερικῶς δὲ τὸ ὠριμαντικὸν κατάπλασμα 633, ὁ διαλυτικὸς ἀχνὸς 509, καὶ 510, αἱ βδέλλαι, καὶ τὸ μακιδανήσιον 1145 κτλ.

§. 231.	{	Ὄρχις Γαλλικὸς,	Ἑλληνισί.
		Τεστίκολο·βενέριο,	Ἰταλισί.
		Φρεγγί,	Τουρκισί.

Ὄρχις Γαλλικὸς λέγεται, ὅταν τὸ γονόρροϊκὸν ὑγρὸν χύνεται εἰς τοὺς ὄρχεις τοῦ γονόρροϊκοῦ ἀνδρός.

Οἱ ὄρχεις πρήσκονται, θερμαίνονται, καὶ πονοῦσι κατὰ πολλὰ δυνατὰ.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελεῖ ἀμέσως ἡ φλεβοτομία, τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 632, ὁ διαλυτικὸς ἀχνὸς 510, τὸ ψωμῶγαλον, ἢ ἀλειφή 490, τὸ βάλσαμον 519, τὸ ἔμπλαστρον μὲ ὑδράργυρον 604, τὸ νερὸν τοῦ ὑδραργύρου 635, τὸ γουαΐακον 1159, τὸ ὄπιον 1151, τὰ θερμὰ λουτρά, ἢ διαίτα, καὶ ὁ γλυκὺς ὑδράργυρος.

§. 232.	{	Ὄφθαλμία ξηρὰ,	Ἑλληνισί.
		Ὄφθαλμία σέκα,	Ἰταλισί.
		Κουροῦ γχιόζ ἀγρίσι,	Τουρκισί.

Ἡ ξηρὰ Ὄφθαλμία γνωρίζεται ἀπὸ τὴν κοκκινάδαν καὶ ξηρότητα τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὁ ὑποῖος πονεῖ δυνατώτατα.

Τὸ πάθος τοῦτο προέρχεται ἀπὸ ἐξωτερικὰ αἰτία: ἀπὸ

πρὸν καπνὸν, ἄμμον, φέρον, κτυπήματα, ζέστην, ψύχραν, προσοχὴν εἰς μικρὰ πράγματα, καὶ ὑγρασίαν. Τὰ ἐσωτερικὰ εἶναι ἢ μέθη, ἢ τριχιάσις, ἢ κακοχυμία, τὰ χελώνια, ἢ γο-
νώρροια, εἶναι καὶ κολλητικόν. Τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ τὴν ἐκχύμωσιν, καὶ τὴν φλόγωσιν εἰς τὴν ὀφθαλμὸν.

Εἰς τὴν ξηρὰν ὀφθαλμίαν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, ὁ ἀχνὸς τῆς μολόχας 1152, τὸ γλυκαντικὸν κολλύριον 683, τὸ νω-
πὸν γάλα. Καὶ ἀνίσως τὸ πάθος εἶναι δεινὸν, προσαρμόζον-
ται βδέλλα εἰς τὸν πάτον, ἢ αἰ βεντουῖσαι καὶ τὸ βυζικάν-
τε εἰς τὸν τράχηλον. Βάνει καὶ τοῦς πόδας του εἰς θερμὸν
λουτρόν.

§. 233.	{	Ὄφθαλμία ὑγρά,	Ἑλληνισί.
		Ὄτταλμία οὔμιδα,	Ἰταλισί.
		Γιάς γκιόζ ἀγρισι,	Τουρκισί.

Αὕτη διαφέρει τῆς ξηρᾶς, διότι ἐδῶ ἡ κοκκινάδα εἶναι ἠνωμένη με δάκρυα δριμέα καὶ πονοκέφαλον δυνατόν.

Εἰς αὐτὴν τὴν Ὄφθαλμίαν ὠφελεῖ τὸ βυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον, τὸ νερόν βεγετομινεράλε λεγόμενον, τὸ ὀφθαλμικὸν κολλύριον 687, καὶ 689, καὶ 690, ἢ ὀφθαλμικὴ σκόνη 834, καὶ 807, τὸ νερόν τῶν πεντανεύρων, καὶ τὸ ὀφθαλμικὸν κολλύριον 683. Ἐσωτερικῶς παίρνει τὰ καθαρτικὰ καὶ γλυκαντικὰ τοῦ αἵματος.

§. 234.	{	Ὄφθαλμία χρονική,	Ἑλληνισί.
		Ὄτταλμία χρόνια,	Ἰταλισί.
		Ἰσκι γκιόζ ἀγρισι,	Τουρκισί.

Τὰ ὀξεία ὀφθαλμικὰ γίνονται πολλάκις χρονικὰ ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν καὶ κακὴν δίαιταν καὶ θεραπείαν.

Αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ χελώνια, γαλλικά πάθη, καὶ ρευματισμούς.

Αὐτὴ ἡ ὀφθαλμία θεραπεύεται μὲ τα γλυκαντικὰ τοῦ αἵματος, καὶ καθαρτικὰ τῶν ἐντέρων, καὶ γαλακτώδη διαίταν, μὲ τὸ κολλύριον 089, μὲ τὸ βυζικάντε 608 εἰς τὸν τράχηλον, καὶ τοῦ Γιαννίνου εἰς τοὺς κροτάφους. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Τὸ νὰ κυριευθῇ ἀπὸ διάρροιν, ὅστις πάσχη ἀπὸ ὀφθαλμίων, εἶναι καλόν. » Ἀφορ. τιγ'.

§. 235. { Πάθη τοῦ δέρματος, Ἑλληνισί.
Μαλατῖαι δέλλα πέλλε, Ἰταλισί.
Ἰλέτ ντζιλδιε, Τουρκισί.

Διάφορα εἶναι τὰ πάθη τοῦ δέρματος: δηλ. σπυρία, φλογώτεις, καὶ ἐξανθήματα.

Εἰς αὐτὰ ὄλα ὠφελοῦν τὸ γουαίτακον 1159, τὰ κιχώρια 1129, τὰ ραδίκια, ἢ σαλσαπαρίλια 1183, τὸ γλυκύπικρον 1186, καὶ ὁ ὑδράργυρος.

§. 236. { Πάθη τῶν Δεισμῶν, Ἑλληνισί.
Μαλατῖα δέοι λεγαμέντοι, Ἰταλισί.
Ἰλέτ μεφασούλ, Τουρκισί.

Δεισμοὶ εἶναι μερικὰ μεβρανώδη κρέατα, τὰ ὁποῖα συνδέουσι τὸ ἐν κόκκαλον μὲ τὸ ἄλλο. Πολλάκις αὐτὰ πρήσκονται καὶ τρηχύνονται ἀπὸ τὰ πάθη.

Εἰς αὐτὰ ὠφελεῖ τὸ γουαίτακον 1159, τὰ νωπὰ καρύδια 1116, τὰ μεταλλικὰ λουτρά 693, ὁ ὑδράργυρος καὶ τὰ λουτρά.

§. 237. { Πάθη τοῦ δέρματος τῶν βρεφῶν, Ἑλληνισί.
Μάλοι δέλλα πέλλε, Ἰταλισί.
Σουπιάν, Τουρκισί.

Πολλάκις τὰ βρέφη εἶναι ὑποκείμενα εἰς τὸ ἐρύθημα, ἢ

κοκκινάδαν τῶν σκελῶν, τῶν ποδῶν, τοῦ λαιμοῦ, καὶ τοῦ ὕπισθεν τῶν ὠτίων αὐτῶν.

Θεραπεύονται αὐτὰ τὰ πάθη, ἀφοῦ πλυθῶσι συνεχῶς μὲ νερὸν χλιαρὸν, ἀνωμένον μὲ ὀλίγον οἶνον λευκόν, καὶ ἐπιπασσωθῶσι μὲ σκόνην τοῦ λυκοποδίου χόρτου, ἢ ἀλείφονται ἐσπέρας καὶ πρωΐ μὲ ἀλειφὴν τοῦ ψιμυθίου, ἢ μὲ νερὸν τοῦ μολύβδου 722, ἢ μὲ τὸ γάλα τὸ νωπόν.

§. 238. { Πανώλης (Πανοῦκλα), Ἑλληνισί.
Πέστε, Ἰταλισί.
Γιμουρτζάκ, καὶ Τραῦν, Τουρκισί.

Τὸ πλέον δύστηνον πάθος τῆς ἀνθρωπίνης γενεᾶς εἶναι ἡ λεγομένη Πανοῦκλα. Αὕτη λέγεται οὕτω, διότι φθείρει καὶ ἀφανίζει τὸ ἀνθρώπινον γένος. Τὸ πάθος τοῦτο ἦλθε πρὸ πολλῶν αἰώνων εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὰ ἐνδότερα μέρη τῆς Ἀσίας, καὶ Εὐδαίμονος Ἀραβίας.

Οἱ πάσχοντες, εὐθὺς ἀφοῦ κτυπηθῶσι, κυριεύονται ἀπὸ πονοκέφαλον, ἐμετὸν ἢ καὶ διάρροϊαν, ἀπὸ ἀδυναμίαν μεγάλην τῶν ποδῶν, καὶ χειρῶν, καὶ ὅλου τοῦ σώματος, ἀπὸ στενοχωρίαν, καὶ δίψαν ὑπερβολικὴν, ἐνίοτε καὶ ἀπὸ παράφροσύνην καὶ μανίαν, ἢ καὶ ἀναισθησίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν εἶναι κοκκινωποὶ, θολεροὶ καὶ ἄγριοι, ἐνίοτε καὶ δακρῶντες. ἡ γλῶσσά των εἶναι μελανὴ καὶ τρέμουσα, τὰ αὐτὰ των βεβήλονται.

Τὸ πάθος τοῦτο εἶναι ἐπιδημικὸν καὶ κολλητικώτατον ἀπὸ τὴν ἀφὴν, καὶ σπανιώτατα ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιραν, ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐνδημικὸν ἀπὸ τὴν ἀφυλαξίαν, καὶ ἀπαστρίαν τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο κυριεῖται ἐξίστου ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του, θανατόνει ταχέως τοὺς δυνατωτέρους, καὶ ὀλιγωτέρως τοὺς ἀδυνάτους.

Ἡ Πανώλη εἶναι μία ὕλη ἀόρατος καὶ ἀγνωστος εἰς ἡμᾶς, ἴσως εἶναι καὶ ζῶσα ὡς ζωῦριόν τι σμικρὸν, ἢ ὑποία αὐξάνει καὶ πολλαπλασιάζεται μετὰ τὴν κοινωνίαν, ὀλιγοστεύει καὶ χάνεται μετὰ τὴν προφύλαξιν καὶ πάστραν.

Κατὰ τὸ ἸΔΙΟΝ ἔτος εὐρισκόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν παρετήρουν καθεκράστην, ὅτι, ἐν ᾧ ἐφύσα ὁ βορέας ἀνεμος, ὀλιγοστεύει τρόπον τινὰ ἡ Πανώλη, καὶ δὲν ἤκούετο, καὶ εὐθύς, ὅταν ἀρχηνοῦσαν οἱ νότιοι ἀνεμοὶ καὶ ἐρῶτων, ἐγείρετο, καὶ ἐπολλαπλασιάζετο, καὶ ἤκούετο εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς πόλεως· καθὼς αἱ μαρμῶται (ζῶα μικρά), οἱ ὄφεις, καὶ τὰ λοιπὰ ληθαργικὰ ζῶα, κοιμῶνται καὶ ἀναπαύονται, ἐν ᾧ εἶναι καιρὸς χειμῶνος, καὶ ἐξυπνῶσι πρὸς τὸν καιρὸν τοῦ Θέρους, οὕτω καὶ ἡ Πανώλη αὐξάνει, καὶ ὀλιγοστεύει κατ' αὐτοὺς τοὺς καιροὺς, καὶ χάνεται· καὶ τότε πάλιν κατὰ τὴν δύναμιν, ἀγριότητα, καὶ πλῆθος τοῦ αὐτῆς φαρμάκου, ἢ αὐτῆς ζωῦριων.

Τὸ φαρμακερὸν τοῦτο πῶς διαδίδεται περισσότερον διὰ τῶν πόρων τοῦ δέρματος, παρὰ διὰ τοῦ στομάχου τοῦ ἀνθρώπου. Καθὼς τὸ φαρμάκι τῆς ὀχενδρας διαλύεται διὰ τῶν ὀξέων τοῦ στομάχου, πινόμενον, οὕτω καὶ τὸ φαρμάκι τῆς Πανώλης, σχεδὸν διαλύεται ἐξ αὐτῶν καὶ χάνεται· ἐκτὸς μόνον ἀνίσως εἰς τὸν στόμαχον τοῦ ἀνθρώπου χυθῆ πολὺ φαρμάκι τῆς Πανώλης, τότε προξενεῖ ἐμετὸν καὶ διάρροϊαν· ἀνίσως δμως ἔμβη εἰς τὸ αἷμα αὐτοῦ, προξενεῖ ἀμέσως φλόγωσιν εἰς αὐτὸν, φθορὰν καὶ γάγγραιναν.

Πολλοὶ ἄνθρωποι πολλὰ ἰατρικὰ ἐπειρόνησαν διὰ τὴν Πανώλην, πλὴν ὅλα μάταια καὶ ψευδῆ· τὸ μόνον ἀληθές τῆς Πανώλης ἰατρικὸν εἶναι ἡ προφύλαξις, καὶ ἡ φυγὴ, ἐπειδὴ καὶ ὅστις φεύγει καθαρῶς ἀπὸ τῆς Πανώλης, πλέον δὲν ἀποθαίνει ἀπὸ αὐτῆν.

Προφυλακτικὰ τῆς Πανώλης εἶναι τὸ λάδανον 1143, τὸ ὄξος τῶν τεσσάρων κλεπτῶν 752, τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, τὸ σκόρδον, ἡ κάμφορα, 1114, ὁ καπνὸς τῆς ἐλελισφάκου 1097 φθεῖρει καὶ ἀποδιώκει τὸν μολυσμὸν τῆς Πανώλης, ὁμοίως καὶ ἄλλων τοιούτων εὐωδῶν χόρτων καὶ ἀηδῶν ὑλῶν.

Ἐἰς τὴν Πανώλην ὠφελεῖ ὁ ἰδρῶς, τὰ ἄνθη τῆς φιλύρας 1197, καὶ φύλλα τῆς ἐλελισφάκου. Τινὲς κτυπηθέντες πίνουσι εὐθὺς τὸ οὖρον αὐτῶν, καὶ γλυτόνουσιν. Ἄλλοι πάλιν παίρνουσι τὸ παντζοχέρι τῶν ζώων καὶ τῶν ὄφρων, καὶ ἄλλοι ἄλλα. Οἱ Τοῦρκοι δὲ, καὶ ὅσοι εἶναι ὅμοιοι αὐτῶν, νομίζουν, ὅτι ἡ Πανώλη εἶναι ὄργη Κυρίου, ἐπισταλμένη ἐπὶ ταύτου διὰ νὰ θανατόνη τὸ πλάσμα του, καὶ χωρὶς διάκρι-
σιν μένουσιν εἰς αὐτήν, λέγοντες, ὅτι τοῦτο εἶναι ἐνζέλι: ὃ ἐστὶ προορισμὸς θεοῦ, διὰ νὰ ἀποθάνῃ ὁ τάδε ἀπὸ Πανώ-
λην, καὶ ὁ τάδε ἀπὸ κρεμάλαν (α), τὸ ὁποῖον οἱ Ὀρθόδο-
ξοὶ Χριστιανοὶ δὲν πιστεύουσιν, ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς, οὐς
προέγνω, τρύτους καὶ προώρισε, καὶ οὐς προώρισε, τούτους
καὶ ἔσωσε, καθὼς τρανώτατα φωνάζει καὶ ὁ Ἀπόστολος
τοῦ Χριστοῦ μας Παῦλος.

§. 239.	{	Παραβλεψία,	Ἑλληνισί.
		Ὅκοι στύρτοι.	Ἰταλισί.
		Σασή γκιοζλοῦ,	Τουρκισί.

Παραβλῶψ λέγεται ἐκεῖνος, ὅστις, ἐν ᾧ θεωρεῖ ἕνα, βλέπει ἄλλον. Τοῦτο τὸ πάθος συμβαίνει ἢ εἰς τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν, ἢ καὶ εἰς τοὺς δύο ὁμοῦ, ἐν ᾧ οἱ παῖδες κείμενοι ὄντες πλαγίως εἰς τὴν κλίνην των, βλέπουσιν ὄλον ἕνα πρὸς

(α) Ἀγκαλιὰ τώρα καὶ οἱ Τοῦρκοι ἰγνώρισαν τὴν ἀπάτην των.

Ένα μέρος φωτεινόν: δηλ. ἢ εἰς παράθυρον, ἢ εἰς λύχνον τινά, καὶ διαστρέφονται, ἢ συμβαίνει ἀπὸ κίνενα κτύπον τῶν ἐκείνων νεύρων.

Τὸ νὰ ἰατρευθῇ τοῦτο εἶναι δύσκολον μ' ὅλον τοῦτο κάμνει τις μίαν τρύπαν εἰς ἕνα γάρτιον κυρτόν, καὶ τὸ ἐπιθέσει εἰς τὸν πάσχοντα ὀφθαλμόν, καὶ οὕτω διευθύνει τὸν ἄξονα τοῦ βεβλαμμένου ὀφθαλμοῦ πρὸς τὸν τοῦ υγιούς ὀφθαλμοῦ.

§. 240.	{	Παραλυσία,	Ἑλληνισί.
		Παραλυσία,	Ἰταλισί.
		Φαλιτζ,	Τουρκισί.

Παραλυσία λέγεται ἡ κράττις, καὶ ἡ ἀκίνησις τινὸς μέλους τοῦ σώματος. Αὕτη παράγεται ἀπὸ τοῦ λύειν καὶ ἀφανίζειν τὸ νευρικὸν σύστημα.

Τὰ αἷτια ταύτης εἶναι ἡ αἰφνίδιος ἀποπληξία, τὰ μεγάλα καὶ βίαια κτυπήματα εἰς τὴν κεφαλὴν, ἡ νάρκωσις, καὶ ἡ νέκρωσις τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Δικιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν, εἰς ἰατὴν καὶ ἀνίατον. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν Παραλυσίαν μένουσιν αἱ παραπληγίαι, αἱ βλεφροπαραλυσίαι κ.τ.λ.

Ὁ ἰατρὸς ἀφοῦ γνωρίσῃ τὴν διάθεσιν τοῦ πάθους, ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸν πάσχοντα τὸ τυρόγαλον, τὴν κοινὴν τισάναν 849, τὴν σαπωνώδη ἀλειψὴν 485, τὴν ἀντισπασμωδικὴν 486, τὴν νευρικὴν 899, τὴν ἀερώδη 900, τὸ πνεῦμα τῶν κανθαρίδων 917, τὸ ἔλαιον τῶν σκωλήκων 578, καὶ 580, τὴν καθαρτικὴν τισσίναν 850, τὸ διαλυτικὸν πνεῦμα 754, καὶ τὸ τῆς λεβάνδας 758, τὸ ἀρωματικὸν 759, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ ἐλαιώδες πνεῦμα τοῦ Σιλβίου 763, τὸ πολυχρωματικὸν πνεῦμα 907, τὸ

ροδόδενδρον 1175, τὸ ρευστὸν σοράτσε, τὸ βυζικάντε 608, το φωσφορικὸν πνεῦμα, καὶ μάλιστα τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ, μετὸ ὁποῖον πολλοὺς ἐθεράπευσα καὶ ὠφέλησα εἰς Κωνσταντινούπολιν.

§. 241. { Παράλυσις τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, Ἑλληνιστί.
 Παράλυσις δέοι μέμπροι, Ἰταλιστί.
 Ἐλερουῦν, βε ἀγιαγοῦν φαλιτζί, Τουρκιστί.

Ἡ παράλυσις αὕτη συμβαίνει εἰς τοὺς βραχίονας καὶ χεῖρας τοῦ ἀνθρώπου.

Αὕτη πολλάκις προέρχεται ἀπὸ τὴν πολλὴν δόσιν τοῦ ὀπίου, ἀπὸ τὸν καφρὲν, σκώληκας, ἀποπληξίαν, καὶ γενικὴν παράλυσιν, κτύπημα, καὶ φόβον δεινόν.

Ὁ πάσχων παίρνει τὸ ποτὸν ἀπὸ μάναν 782, τὸ ἐσπέρως βάνει τὸ κλυστήριόν ἀπὸ λινύσπερμα, ἔπειτα ἐμβαίνει καὶ εἰς τὸν ἀρωματικὸν λουτρὸν 695, τρίβει τὰ μέλη του μετὸ διαλυτικὸν πνεῦμα 754, καὶ μετὴν ἀλείφει 486, καὶ μετὸ πνεῦμα τῶν καθαρίδων 917. ὠφελεῖ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὸ φωσφορικὸν πνεῦμα, τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ, καὶ ὁ κηκνιδισμὸς μετὴν κηκνίδα 1128.

§. 242. { Παράλυσις τῶν βλεφάρων, Ἑλληνιστί.
 Παράλυσις δέλλαι παλπέπτραι, Ἰταλιστί.
 Ζαίφιτζίφιν. Τουρκιστί.

Λέγεται βλεφαροπαραλυσία, ὅταν τὸ βλέφαρον τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι ἀδύνατον, καὶ καταβαίνει πρὸς τὰ κάτω.

Εἰς αὐτὸ τὸ πάθος ὠφελοῦσι τὰ διὰ τὴν παράλυσιν ἰατρικά. Αλείφει ὁ πάσχων ἐσπέρως καὶ πρῶτὶ τὸ βλέφαρον μετὸ διαλυτικὸν πνεῦμα 754, ἀχνίζεται καὶ μετὸν ἀρωματικὸν ἀχνὸν 507. ὠφελεῖ ἀκόμη καὶ τὸ βυζικάντε εἰς

τόν τράχηλον 608, κολλᾶ καὶ τὸ βλέφαρον μὲ ὀλίγον κτιρωτὸν δυνατὸν καὶ κολλητικὸν, ἢ τὸ δένει μὲ τὰ καλαμάκια κατὰ τὴν τέχνην ἢ τὸ κόπτει.

§. 243. { Παραλυσία τῆς γλώσσης, Ἑλληνισί.
 Παραλυσία δέλλα λίγκουα, Ἰταλισί.
 Διλοῦν φαλιτζί, Τουρκισί.

Παραλυσία τῆς γλώσσης λέγεται, ὅπταν ὁ ἄνθρωπος ὑγιῆς ὢν, δὲν ἐμπορεῖ νὰ κινήσῃ τὴν γλώσσάν του.

Τοῦτο πολλάκις μένει ἀπὸ τὴν ἀποπληξίαν καὶ γενικὴν Παραλυσίαν.

Ὁ πάσχων κάμνει γαργάραν μὲ ἴσα μέρη τοῦ πνεύματος τῆς λαβάνδας 758, καὶ τῶν σιναπίων 765, καὶ μὲ τὸ διπλοῦν νερὸν τῆς ἐλελισφάκου 1087. ἄς μασσᾶ ὁ πάσχων, συνεχῶς γαρόφαλλα 1104, βίζας τοῦ πυρέθρου, καὶ τῶν καρδαμύμων, καὶ ἄλλα ἀρωματικά. Ὄφελει καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ εἰς αὐτὸ τὸ πάθος. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι «Οἱ τραυλοὶ κυριευόμενοι ἀπὸ διάρροϊαν ὠρελοῦνται.» Ἄφορ. τή.

§. 244. { Παραλυσία τοῦ ἔσωφάγου, Ἑλληνισί.
 Παραλυσία δὲλ ἔσωφαγο, Ἰταλισί.
 Κουρσὰκ φιλατζί, Τουρκισί.

Ὁ ἔσωφάγος, ὁ ὁποῖος καὶ φάρυγξ λέγεται, στέκει ὀπισθεν τοῦ λάρυγγος. (Ὅρα τὸν χάρτην τῆς Ἀνατομίας εἰς τὸ τέλος). Αὐτὸς συνέχεται μὲ τὸν στόμαχον, καὶ μὲ τὸν λαιμὸν. Πολτάκις οὗτος παραλύεται, ὥστε δὲν πηγαίνουσιν αἱ τροφαὶ εἰς τὸν στόμαχον.

Θερραπεύεται ὁ ἔσωφάγος μὲ τὰ πυρὰ καὶ τονικά ἱατρικά. Προσαρμόζει εἰς τὸν τράχηλον ἐν σχοινίον, ἢ ἐν ευζι-

κάντε 608, ἢ τρίβει τὸν λαιμὸν τοῦ μὲ τὸ διαλυτικὸν πνεῦμα 754, καὶ μὲ τὴν ἀλειρὴν 486, κάμνει καὶ γαργάραν μὲ τὸ διωρισμένον διὰ τὴν γλῶσσαν.

§. 245. { Παραλυσία τῆς κύστεως, Ἑλληνιστί.
 Παραλυσία δελλα θεσσικα, Ἰταλισί.
 Σιδὶκ καουνοῦν φαλιτζι, Τουρκισί.

Πολλάκις ἡ Παραλυσία τῆς κύστεως, καὶ τῶν ἐντέρων συμβαίνει ἀπὸ ἐσωτερικᾶς αἰτίας: δηλ. ἀπὸ τὴν ἄμμον καὶ πέτραν, ἀπὸ τὴν δεινὴν λυεντερίαν, καὶ δυνατὴν ζέστην, καὶ ἀπὸ τὰ γηρατεῖα.

Οἱ πάσχοντες ἐμβαίνουσιν εἰς ἀρωματικὸν λουτρὸν 695, ἢ εἰς μέταλλικὸν 693, τρίβουν τὴν ἥβην των καὶ τὸ περιναῖον μὲ τὸ διαλυτικὸν πνεῦμα 754. Ἐσωτερικῶς παίρνουν οἱ πάσχοντες τὴν καθαρτικὴν σκόνην 795, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, καὶ τὴν κανέλλαν 1127. Εἰς τὴν παραλυσίαν τοῦ ὕθηντέρου παίρνουν τὸ ρευστὸν στοράτζε.

§. 246. { Παραφροσύνη, Ἑλληνιστί.
 Δελίριο, Ἰταλιστί.
 Χάζεγιάν, Τουρκισί.

Ἡ παραφροσύνη εἶναι ἐν αἰρήνδιον σύμπτωμα φρενοβλαβεῖς τοῦ ἀσθενοῦντος, τὸ ὁποῖον Ἰταλιστὶ δελίριο λέγεται. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸν καιρὸν τῶν δεινῶν ἀσθενειῶν καὶ λοιμικῆς. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ὅπου ὁ ὕπνος παύει
 « τὴν παραφροσύνην εἶναι καλὸν σημεῖον, ὁμοίως καὶ ἡ μετὰ
 « γέλωτος παραφροσύνη εἶναι καλὴ, ἢ δὲ μετὰ κόπου καὶ
 « ἀγῶνος εἶναι κακίστη. Ἄφορ. τκθ'. Ὅμοίως ἐὰν συμβῇ
 « παραφροσύνη καὶ ῥίγος ἀπὸ πολυποσίαν, εἶναι κακὸν
 « σημεῖον. Ἄφορ. τμγ'.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ ἡ κάμφορα 1114, τὸ ἐμετικὸν κάρυον 1117, ὁ μόνχορ 1154, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος, καὶ τὸ βυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον.

§. 247. (Παρρφίμωσις Γαλλικὴ, Ἑλληνιστί.

Ἡ Γαλλικὴ παρρφίμωσις εἶναι τὸ ὑπιαθὲν τράβιγμα τῆς ἀκροβυστίας τῆς φύσεως τοῦ ἀνδρός.

Αὕτη Θεραπεύεται καθὼς καὶ ἡ Γαλλικὴ Φίμωσις. Ἴδε §. 350.

§. 248. (Παρουλις καὶ Ἐπουλις, Ἑλληνιστί.

Παρουλις λέγεται ἐν πρῆσμα φλογισμένον καὶ σκληρόν, τὸ ὁποῖον ἀρχηνᾶ ἀπὸ τὰ οὐλη τῶν ὀδόντων, καὶ ὑπάγει ἴως εἰς τὸ πρόσωπον ἐσωτερικῶς.

Αὕτη προέρχεται ὑπερὸν ἀπὸ κινίνα κατάρβου, ἢ ἐκβαλμά τινος ὀδόντος, ἢ ἀπὸ Γαλλικῆ πύθη.

Ὁ πάγχων ἀε βατᾶ γάλα νωπὸν εἰς τὸ στόμα του, ἢ νερόν τῆς μολόχας 1152 διὰ νὰ ἀνοιξῆ τὸ πρῆσμα, ἢ μὲ ἀμμωνιακὸν ἄλας καὶ νίτρον, ἢ ἀλείφεται μὲ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως, ἢ τὸ τρυπᾶ μὲ τὸ νυστέριον, καὶ οὕτω Θεραπεύεται, ἢ ἂν ὁ ὀδὸς εἶναι βεβλαμμένος, ἐκβάλλεται, καὶ Θεραπεύεται καλλιώτερον.

§. 249. { Παρωνυγίς, Ἑλληνιστί.
Πανερίτζιο, Ἰταλιστί.
Ντολαμαᾶ, Τουρκιστί.

Λέγεται Παρωνυγίς τὸ σπυρίον τοῦτο, διότι ἐκβαίνει πλησίον εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, καὶ ποδῶν. Πολλάκις ἡ παρωνυγίς παροραθεῖσα, ἐπροξένησε βλάβην μεγάλην. Τοῦτο Θεριαγκάθι λέγεται.

Διὰ τῆς Θεραπευθῆ ἑυθίζεττι ὁ δάκτυλος ἀμέσως καὶ πολλάκις εἰς ζεματισμένον νερόν, ἢ καφρὲν, καὶ διὰ τινὰς ἡμέρας, ἕως οὗ νὰ νεκρωθῆ ὁ πόνος καὶ νὰ ὑγιάνη. Καὶ ἂν δὲν προφθασθῆ, ἐπιθέτει τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 632, ἢ τὸ ὠριμαντικὸν 633, καὶ 634. Καὶ ἀφ' οὗ ἀνοίξῃ, ἄς βαλλῆ τὸν δάκτυλόν του ὁ πόνος εἰς τὸ κύγγλασμα τῆς ἐλιλεσφάκου 1097, ἄς τὸ δουλεύσῃ μὲ ξαντὰ νηματίδια.

	Παρωτίδες (Μαγουλίθραι).	Ἑλληνιστί.
§. 250.	Ταρώτιδε,	Ἰταλιστί.
	Κουλάκ τσιπάνι,	Τουρκιστί.

Αἱ Παρωτίδες εἶναι τὰ πρῶσιμα τῶν ἀδένων, τῶν ὑποκάτω τῶν ὠτίων τοῦ ἀνθρώπου. Αὗται συμβαίνουν ἀπὸ μετὰστασιν τῶν ὑλῶν μετὰ τὰς ἀσθενείας καὶ χελώνας, καὶ γακακτώδη ἐσχάραν.

Εἰς αὐτὰς ὠφελοῦν αἱ ἐδέλλαι, ἢ τὸ ἔμπλαστρὸν ἀπὸ μελίδοτον 600, καὶ τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 635, τὸ βυζικάντε 608, ἢ τὸ τρύπημα ὑπὸ χειρουργῶν.

§. 251.	{	Παῦσις τῶν Λιμορροΐδων,	Ἑλληνιστί.
		Σοπρεσιόνε δελλ' αἰμορροΐδαι,	Ἰταλιστί.
		Μαγιασῆλ χαψι,	Τουρκιστί.

Ὅταν παύωσιν αἱ ῥοαὶ τῶν Λιμορροΐδων, τότε οἱ πάσχοντες δοκιμάζουσι πονοκέφαλον τινὰ, κτύπημα τῆς καρδίας, κωλικούς πόνους, καὶ ἄλλας ἀσθενείας.

Διὰ νὰ κινήσῃ τις πάλιν τὴν Αἰμορροχίαν ταύτην, φλεβοτομεῖ τὸν πάσχοντα ἀνὰ τρεῖς μῆνας, τοῦ προσαρμόζει τὰς ἐδέλλας εἰς τὴν πύτον καὶ κοιλίαν, τὸν καθαρίζει μὲ τὸ τυρόγαλον, καὶ μὲ τοὺς τροχίσκους ἀπὸ ἀλοῦν 872, τὸν

βάνει εἰς τὰ θερμὰ λουτρά καὶ μεταλλικά, τοῦ δίδει τὸν γυλὸν τῶν πικρῶν χόρτων, ἢ τοῦ λινοσπέρματος, καὶ τῆς λευκῆς ἀκάνθου 1064.

§. 252. (Πελλάγρα (Λειχὴν κἀνωσ); Ἑλληνισί.
(Πελλάγρα, Ἰταλισί.

Ἡ Πελλάγρα εἶναι ἐν πάθος κοινὸν, τὸ ὑποῖον συμβαίνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος (πέλλα) τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον. Ὁ πάσχων δοκιμάζει κάποιαν στενοχωρίαν καὶ πόνον, ἔχει καὶ τινα λέπια εἰς τὸ σῶμα του.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν κακὴν τροφήν καὶ ποτὰ, καὶ καυχωνευσίας, ἢ ἀκιντοσίαν τοῦ αἵματος, ἀπὸ τὰ βσπρια, καὶ ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ὁ πρῶτος βαθμὸς ταύτης εἶναι ἰατῆς, ὁ δεῦτερος δύσκολος, καὶ ὁ τρίτος ἀνίατος.

Ἡ πάστρα ὠφελεῖ εἰς τὴν Πελλάγραν πολλά. Ἐξωθιν ὠφελούν ἡ φλιβοτομία, αἱ ἐδέλλαι, καὶ αἱ εἰντοῦλαι, αἱ σιναπισμοὶ 839, καὶ τὸ θυζικάντε 608. Ἀλείφεται ὁ πάσχων ἀκόμη μὲ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἢ μὲ τὸ κωπὸν γάλα, ἢ μὲ τὴν λευκὴν πομάδα 772, μὲ νερὸν στυπτικὸν 726. Ἐσωτερικῶς ὠφελεῖ τὸ θαυμαρῖον 1162, τὸ ρεοζάρβαρον 1172, ἡ κίνα 1125, ἡ βαλεριάνη 1198, τὸ εὐκροζέρατον 767, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, τὰ ῥαδίκια 1129, καὶ τὰ λουτρά.

§. 253. (Περιπνευμονία ἀλτ.θῆς, Ἑλληνισί.
(Περιπνευμονία ἑέρα, Ἰταλισί.
(Ζατουρζιγέ, Τουρκισί.

Λέγεται περιπνευμονία Ἀλτ.θῆς (α) ἢ φλόγωσις μόνον

(α) Καλλίωτερον ἔστιν νὰ λέγεται Ἐμπνευμονία, ὅταν ἡ φλόγωσις γίνεται ἐντὸς τοῦ πνεύμονος, ἢ ἐκτὸς αὐτοῦ.

τοῦ πνεύμονος, καὶ ὄχι ἄλλου μέρους, διότι ὁ πάσχων ἔχει πόνον εἰς τὸ πλευρὸν, καὶ βῆχα.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ ψυχρὰ, φαγητὰ καὶ ποτὰ, ἀπὸ ψύχρανσιν τοῦ πνεύμονος, μάλιστα τὴν νύκτα, καὶ ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξείαν καὶ χρονικὴν, εἰς δεινὴν καὶ καλὴν, εἰς ἐνδημικὴν καὶ ἐπιδημικὴν. Ἡ Περιπνευμονία, ἂν δὲν προφθασθῆ, δύναται νὰ φέρῃ τὸν θάνατον ἀμέσως, ἢ τὸν τύφον, ἢ τὴν πληγὴν εἰς τὸν πνεύμονα, τὴν μετάστασιν, τὴν βρόικαν, καὶ ἐμπύημα, τὴν γάγγραιναν, καὶ τὴν φθίσιν τοῦ πνεύμονος. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἡ πρόγνωσις τῶν ὀξέων νοσημάτων δὲν εἶναι πάντοτε θεβαία. Ἄφορ. ιθ'. Καὶ αὕτη κρίνεται εἰς τὴν ἐξέδομην, ἢ δεκάτην τετάρτην ἡμέραν. Ἄφορ. κγ'. Εἰς τοὺς πλευριτικούς καὶ περιπνευμονιακοὺς, ἂν τοὺς συμβῆ διάρροια, εἶναι κακὸν σημεῖον, ἀκόμη καὶ ὅταν συμβῆ φρενίτης εἰς αὐτούς. » Ἄφορ. τμή.

Διὰ νὰ θεραπεύσῃ τις τὴν περιπνευμονίαν, ἂν ὁ πάσχων ἔχῃ τὰς δυνάμεις του, πρέπει νὰ τὸν φλεβοτομήσῃ δις, καὶ τρίς ἀπὸ τὸν βραχίονά του, ἢ καὶ περισσότερον· νὰ τὸν καθάρσῃ μὲ ἐλαφρὰ καθαρτικά, ἀκολούθως νὰ τοῦ δίδῃ τὴν διγιτάλε τὴν πόρφυραν ΙΟΘΓ, τὸ πνεῦμα τῆς διγιτάλε, τὸ νερόν τῆς ἀγριάδας, τὸ λαύδανον ρευστὸν 921, τὸ δαυνοκέρασον ΙΟΘ3, τὴν σκίλλαν Ι181, τοῦ πρυσαρμόζει βδέλλας καὶ βεντούζας, καὶ τὴ βυζικάντε εἰς τὸ πονεμένον μέρος. Κάθε ἑσπέρας δὲ καὶ πρωῒ, διὰ νὰ παύσῃ ὁ πόνος καὶ ὁ βῆχας, καὶ νὰ κοιμηθῆ ὁ πάσχων, πίνει ρουφιστὰ εἰς θερμὸν κόγγλασμα τὸ λαύδανον ρευστὸν καὶ ἀνώδυνον 692, καὶ 918, εἶναι καὶ τὸ κλυστήριον, τὸ καθαρτικόν, τοῦ κά-

(ΤΟΜ. Α.)

(II)

μνει καὶ τὸν μαλακτικὸν ἀγνὸν ἀπὸ τοῦ στόμα του 510, ἢ δὶαιτά του πρέπει νὰ εἶναι κατὰ πολλὰ λεπτὴ καὶ ὀλίγη. (Ἰδὲ τὴν Διαιτητικ. τῶν ἀρρώστων 1006).

§. 254.	{	Πέτρα τῶν νεφρῶν,	Ἑλληνισί.
		Πέτρα δέοι βένοι,	Ἰταλισί.
		Λέπουμπρέκ τασί,	Τουρκισί.

Ἡ πέτρα τῶν νεφρῶν προξενεῖται ἀπὸ τὴν ἄμμον αὐτῶν. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουσι θάρους εἰς τὴν μέσσην των, ἔχοντες καὶ τὸ οὖρὸς των μὲ ἄμμον ἠνωμένον. Ἡ πέτρα τῶν νεφρῶν οὖσα μικρὰ καταβαίνει: πολλάκις εἰς τὴν κύστιν μὲ πόνον, ἢ χωρὶς.

Εἰς τὴν πέτραν τῶν νεφρῶν ὠφελεῖ ὁ διαλυτικὸς ἀγνός 508, τὸ γλύκυσμα διὰ τὴν ἄμμον 501, τὸ λυδανον μὲ βρευστὸν ἀνώδυνον ὠφέλησε πολλὰ καλὰ, ἢ σκόνη 801, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἢ τισσάνα 852, τὸ εὔτυρον τοῦ κακάου 1112, τὸ ἀσβεστόνερον 791, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 570, καὶ τὸ ἅλας τοῦ σπάρτου, τὸ νέον ἁλας τοῦ ταρτάρου. ἐμβάινει καὶ εἰς τὰ θερμὰ λουτρά.

§. 255.	{	Πέτρα τῆς κύστεως,	Ἑλληνισί.
		Πίστρα δέλλα βεσαίκα,	Ἰταλισί.
		Σιδικ κκουνοῦν τασί,	Τουρκισί.

Ἡ πέτρα τῆς κύστεως σχηματίζεται κατ' ὀλίγον εἰς τὴν φύσκαν ἀπὸ τὴν ἄμμον καὶ πέτραν τῶν νεφρῶν. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουσι μεγάλους πόνους, καὶ δυσουρίας, καὶ ἐντὸς συνεχῆς θάρους εἰς τὸ ὑπογάστριον αὐτῶν.

Εἰς τὴν πέτραν τῆς κύστεως μόνον ἢ λιθοτομία ὠφελεῖ, ἐπεὶδὴ καὶ εἶναι τῶν ἀδυνάτων μὲ τὰ ἰατρικὰ νὰ διαλυθῶν, μ' ὅλον τοῦτο εἶναι διωρισμένα εἰς αὐτὴν τὴν πέτραν δια-

ἐὰν ἄνω εἰρημένα ἰατρικά, τὰ διὰ τὴν πέτραν τῶν νεφρῶν.
§. 254.

§. 256.	{	Πεῖνα Κυνική,	Ἑλληνισί.
		Φάμε κανίνα,	Ἰταλισί.
		Τζούου κέλπ,	Τουρκισί.

Πεῖνα Κυνική λέγεται ἡ σκυλίτικη πεῖνα, εἰς τὴν ὁποίαν, ὅσον τρώγουσιν οἱ πάσχοντες, ἄλλο τόσον πεινῶσι καὶ διψῶσιν· ἀπὸ αὐτὸ κυριεύονται οἱ παῖδες.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὸ ὄξύ κέντημα τῶν γαστρικῶν ὀξέων καὶ ὑγρῶν τοῦ στομάχου, ἀπὸ τὴν μεταβολὴν τοῦ στομάχου: δηλ. ἐκεῖ ὅπου ἦτον λοξῶς κείμενος, γίνεται πρὸς ὀρθὰς ἀπὸ κάμμιαν ἀσθένειαν, ἢ ἀπὸ τοὺς σκώληκας τῶν ἐντέρων. Αὕτη φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς καχεξίαν, ἀδυναμίαν μεγάλην, καὶ εἰς θάνατον.

Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἡ πολυφαγία, καὶ ἡ μεγάλη πεῖνα γιγνόμεναι παρὰ φύσιν, δηλοῦσι κακὸν σημεῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον· καὶ ὅτι ὁ πεινασμένος δὲν πρέπει νὰ κοπιᾷ. »

Εἰς τὴν πεῖναν ταύτην ὠφελεῖ ἡ ἱππεκακουάνα 1196, ἡ στυπτική σκόνη 801, καὶ ἡ ἀπὸ μαγνησίαν γῆν 809, τὰ καθάρσια, καὶ ὁ ὕπνος (α).

§. 257.	{	Πλευρίτης,	Ἑλληνισί.
		Πλευρίτιδ καὶ ποῦντα,	Ἰταλισί.
		Ζατουλτζέμ,	Τουρκιστί.

Πλευρίτης εἶναι μία φλόγωσις τῆς πλευράς (σακκούλας),

(α) Εἰς τὴν Παύλιαν ὡν κατὰ τὸ 1810 ἔτος, εἶδον ἐκεῖ ἕνα νέον ἀποθαμμένον ἀπὸ τὴν Κυνικήν Πεῖναν, ὁ στόμαχος τοῦ ἰσπίου ἦτον πρὸς ὀρθὰς κείμενος, ὡς τῶν σαρσοφάγων ζώων.

ἥτις κρατεῖ τὸν πνεύμονα μέσα τῆς, ἢ τῶν μυῶν, οἱ ὁποῖοι σκεπάζουσι τὰ πλευρὰ καὶ τὸ στήθος. Εἰς τὸν πλευριτικὸν πάσχων δοκιμάζει μόνον πόνον, καὶ πολλὰ σπανίως βῆχα.

Τὰ συμπτώματα τοῦ πάθους τούτου, οἱ χαρακτηῖρες, τὰ αἷτια, καὶ τὰ ἰατρικὰ εἶναι τὰ ἴδια τῆς περιπνευμονίας, παράγρ. §. 253. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « εἰς τοὺς πλευριτικούς ἀνίσως συμβῆ περιπνευμονία, εἶναι κακὸν σημεῖον. Ἄφορ. τμζ'. Καὶ ὅτι οἱ πλευριτικοί, ἐὰν δὲν καθαρισθῶσιν « εἰς τὴν δεκάτην τετάρτην ἡμέραν, τὸ πάθος των μεταβάλλεται εἰς ἐμπύημα. Ἄφορ. σιβ'. Καὶ τότε λέγει, ὅτι « μεταβάλλεται εἰς φθίσιν καθ' αὐτήν. » Ἄφορ. ρ'.

§. 258.	{	Πληγαὶ ἀπλαῖ,	Ἑλληνισί.
		Πιάγε σέμπλικται,	Ἰταλισί.
		Γιαρά,	Τουρκισί.

Λέγονται ἀπλαῖ πληγαὶ αἱ πρόσφατοι καὶ αἱ μικραὶ, καὶ ὄχι δειναί. Τὰ αἷτια τούτων εἶναι αἱ φλογώσεις τοῦ σώματος, τὰ σπυρία, τὰ δαγκάματα διαφόρων ζωῶν καὶ τὰ κοψίματα.

Δικιροῦνται αἱ πληγαὶ εἰς ὀξείας καὶ χρονικάς, εἰς ἰατάς καὶ ἀνιάτους, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸν καιρὸν δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν εἰς βρωμεράς, καρκινωμένας, καὶ γαγγραινωμένας, καὶ εἰς σφρακτέλλωσιν. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Τὰ μαλακὰ « πρήσματα εἶναι καλὰ, τὰ δὲ σκληρὰ εἶναι κακά. » Ἄφ. σοά.

Θεραπεύονται μὲ τὸ εἶλαμον 519, μὲ τὸ βούτυρον τοῦ λευκοῦ τοῦ ὠοῦ, μὲ τὸ κηρωτὸν τῆς Ἀγγλίας 642, μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, μὲ τὸν ἀρωματικὸν ἀχνὸν 507, μὲ τὴν καθαρτικὴν ἀλειψὴν 483, μὲ τὸ εἶλαμον τοῦ Λουκατέλη 518, μὲ τὴν πομάδα διὰ τὰ χεῖλη 771, καὶ μὲ τὴν λευκὴν 772, μὲ τὴν ἀλειψὴν τοῦ ψιμμιβίου 476.

§. 259.	Πληγαί ρυπαραί, Πιάγε παβῶζαι, Φενά γιαρά,	Ἑλληνισί.
		Ἰταλισί.
		Τουρκισί.

Ρυπαράι πληγαί λέγονται καὶ ἀφρώδεις αἱ βρωμεραὶ καὶ κατὰ πολλὰ ἀνοικταὶ χρονικαὶ καὶ κακόσχημοι. Δι' αὐτὰς λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἐρχόμενος σπασμὸς φέρει καὶ « τὸν θάνατον. » Ἄφορ. σς'.

Εἰς αὐτὰς ἐπιθέτου τὸ μαλακτικὸν κατὰπλάσμα 632, ἕως οὗ νὰ φύγη ὁ πόνος καὶ ἡ φλόγωσις, ἔπειτα βρέχονται καὶ ἰατρεύονται μὲ τὸ νερὸν βεγετομινεράλε, μὲ τὸ ἀρωματικὸν ἄχνισμα 507, μὲ τὴν καθαρτικὴν ἀλειφήν 483, καὶ βασιλικὴν, μὲ τὴν ἐψυμένην στύψιν. Ἄν ἔχη ἐξοχὴν καίεται μὲ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως, ἢ μὲ τὴν φωτίαν, μὲ τὸ δέσιμον καὶ βρέξιμον συνεχῶς μὲ τὸ ψυχρὸν νερὸν, ἢ ἀσβεστόνερον, ἢ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἢ μὲ τὸ κόγγλασμα τῆς κίνας 1125, ἢ τῶν νωπῶν καρυδίων 1116, αἱ τυλώδεις πληγαὶ θεραπεύονται μὲ τὸ ἔμπλαστρον τοῦ Βίγου 606, μὲ τὸ διαχυλόν. Ἐσωτερικῶς παίρνει ὁ πάσχων καθαρτικὰ τοῦ αἵματος καὶ κινητικὰ τῶν ἐντέρων.

§. 260.	Πληγαὶ καρκινώμεναι, Οὔλτεραι καρκινωματώσαι, Σαραζάν γιαρά,	Ἑλληνισί.
		Ἰταλισί.
		Τουρκισί.

Αἱ πλέον δύσκολαι πληγαὶ εἶναι αἱ καρκινώμεναι. Αὗται γνωρίζονται ἀπὸ τὰ σκληρὰ καὶ πελιδνὰ χεῖλη, τὰ ὅποια ὑψωμένα καὶ κοκκινωπὰ φαίνονται ἢ ἐξερχομένη ὕλη των εἶναι βρωμερὰ καὶ φθοροποιά.

Αἱ πληγαὶ αὗται πολλάκις προέρχονται ἀπὸ τοὺς σκίρροις καὶ γάγγριαν. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἄνισως εἰς

« τὰς δεινὰς πληγὰς δὲν φαίνεται πρῶτὸν εἶναι κατὰ
« σημείον. » Ἄρσ. σβ.

Θεραπεύονται αὐταὶ μὲ τὴν ἀνώδυνον αἰθιοπὴν 477, μὲ
τὴν ζωμὸν τῶν δακτύλων, μὲ τὸ ὄπιον 1151, μὲ τὸ ἐλασ-
μον βουλνεράριον 519, μὲ τὴν σκόνην τῆς κολοζωνίας, μὲ
τὸ ἀσθεστόνερον 901, μὲ τὸ κολλύριον 686, μὲ τὸ μολυ-
βδόνερον 722, μὲ τὸ στυπτικὸν νερὸν 726. Ἐσωθεν μὲ τὴν
βελλαδόνην 1135, μὲ τὴν κίναν 1125, μὲ τὸ κώνειον
1141, μὲ τὴν γρατύλαν, μὲ τὸ λαύδανον ῥευστὸν 692,
καὶ ῥευστὸν ἀνώδυνον 918, ἢ καλλιώτερον καίονται μὲ τὴν
πέτραν τῆς κολίσσεως, ἢ μὲ τὸ ἀσχυμόνερον. Αἱ πληγαὶ τῶν
ποδῶν καὶ τῶν περισστέων εἶναι κατὰ πολλὰ δύσκολοι εἰς
θεραπείαν.

§. 261.	{	Πληγαὶ τῶν ὀφθαλμῶν,	Ἑλληνισί.
		Οὐλτσεροὶ δύοι δοκί,	Ἰταλισί.
		Γκιόζ, γιρασί,	Τουρκισί.

Αἱ πληγαὶ τῶν ὀφθαλμῶν συμβαίνουσι ἀπὸ τὰς δεινὰς
φλογώσεις, ἐκθύματα αὐτῶν, καὶ τριχίαισιν.

Αὐταὶ θεραπεύονται μὲ τὴν αἰθιοπὴν τῶν ῥόδων 481, καὶ
μὲ τὴν ὀφθαλμικὴν 495, μὲ τὴν τοῦ Γιαννίου 494,
μὲ τὴν ὀφθαλμικὴν σκόνην 807, καὶ 808.

§. 562.	{	Πληγαὶ τῶν φλεφάρων,	Ἑλληνισί.
		Οὐλτσεροὶ δέλλαι παλιπέπραι,	Ἰταλισί.
		Γκιόζ, καπακλαρίν γιρασί,	Τουρκισί.

Πολλάκις τὰ βλέφαρα φλογίζονται καὶ κληρόνεται κα-
θὼς οἱ βολβοί. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Αἱ πληγαὶ, αἱ
« ὁποῖαι περιμαδίζουσι τὰς τρίχας τῶν βλεφάρων, εἶναι
« κακαί. » Ἄρσ. σπ'.

Εἰς αὐτὰς ὠφελεῖ ἡ πεκτὴ τοῦ ἀραβικοῦ κόρμεος, 906,
τὸ βούτυρον τοῦ καλέου 1112, καὶ τὸ νεκρὸν γάλα.

§. 263.	{	Πληγαί τῆς μύτης,	Ἑλληνισί.
		Οὔλτσεροι δὲλ νάζο,	Ἴταλισί.
		Ππουρνουοῦν γιαρασί,	Τουρκισί.

Πολλάκις γίνονται πληγαί εἰς τὴν μύτην ἀπὸ κακοχυμίων, καὶ ἄλλα κρυώματα καὶ γαλλικὰ πάθη.

Εἰς αὐτάς ὠφελεῖ ἐσωτερικῶς τὸ γλύκυσμα τοῦ σιδήρου 560, καὶ τὸ ποτὸν 781. Ἐξωτερικῶς τὸ βούτυρον τοῦ κακάου 1112, ἡ κοκκίνη πομάδα 769, καὶ ἡ λευκὴ μὲ σπέρμα κήτους 772, τὸ ἔλαιον τῶν γλυκῶν ἀμυγδάλων, καὶ τοῦ κίκεως 576.

§. 264.	{	Πληγαί τοῦ στόματος,	Ἑλληνισί.
		Οὔλτσεροι δέλλα μπόκα,	Ἴταλισί.
		Αγουζοῦν γιαρασί,	Τουρκισί.

Αἱ πληγαί τοῦ στόματος συμβαίνουσι πολλάκις ἀπὸ μολυσμένας τροφάς τῶν ποντικῶν, ἀπὸ σκορποῦτον καὶ γαλλικὰς πληγὰς, καὶ πόνους ὀδόντων.

Αὗται θεραπεύονται· πλύνει ὁ πάσχων πεντάκις τῆς ἡμέρας τὸ στόμα του μὲ τὸ κόγχλασμα τῆς ἐλελισφάκου 1079, μὲ τὸν λευκὸν οἶνον, μὲ τὸ ροδόμελι, μὲ τὸ πνεῦμα τῆς μύρρας 913, μὲ τὸν δροσιστικὸν γαργαρισμὸν 541, μὲ τὸ βούτυρον τοῦ κακάου 1112, παίρνει καὶ τὸ στάγμα τὸ καθαρτικὸν 803, μάλιστα κρατεῖ πολλάκις τὸ ἐκχύλισμα τῶν βατομούρων 1083, καὶ τῶν συκαμίνων.

§. 265.	{	Πληγαί τοῦ οὐρανίσκου,	Ἑλληνισί.
		Οὔλτσεροι δὲλ παλάτο,	Ἴταλισί.
		Δαμάκ γιαρασί,	Τουρκισί.

Πολλάκις αἱ πληγαί τοῦ οὐρανίσκου εἶναι ἐν σύμπτωμα τῆς λώβας τῆς γαλλικῆς καὶ φυσικῆς.

Αὗται θεραπεύονται μὲ τὰ ἱατρικὰ τῆς λώβας (Ἰδὲ Λώβα §. 211.), μὲ τὸ κόγχλασμα τῆς ἐλελισφάκου 1093, ἀλεί-

φονται με τὸ νερόν τοῦ Ἀρμάνου 740, με τὸ ἐλάσμον τοῦ Περού 1155, με τὸ ῥοδόμελι, με τὸ νερόν γάλα, με τὸ λαύδανον ῥευστόν 692, καίονται καὶ με τὴν πέτραν τῆς κολάσεως.

§. 266.	{	Πληγαὶ τῶν νεφρῶν,	Ἑλληνισί.
		Οὐλτσεροὶ δέοι ῥένοι,	Ἰταλισί.
		Πεμπρικλερίν γιαρασί	Τουρκισί.

Αἱ πληγαὶ τῶν νεφρῶν προξενοῦνται ἀπὸ τὴν φλόγωσιν αὐτῶν, ἢ ἄμμον καὶ πέτραν αὐτῶν. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουσι πόνους εἰς τὰ νεφρὰ, ὅχι ὁμοῦ καὶ ἐν ᾧ κατοουροῦσιν. Αἱ πληγαὶ αὗται μετὰ καιρὸν δύνανται νὰ προξενίσωσι νέας φλογώσεις, καὶ πρήσματα πρὸς τὰ ἐξῶ, καὶ εθίξιν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὰς πληγὰς ταύτας ὠφελεῖ ὁ γλυκαντικὸς χυλὸς 390, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, τὸ ὄπιον 1151, ὁ λινόσπορος, τὰ διάφορα βαλσάματα, τὸ βυζικάντε, καὶ ἡ διαίτα.

§. 267.	{	Πληγαὶ τῆς κύστεως	Ἑλληνισί.
		Οὐλτσεροὶ δέλλα βεσσία,	Ἰταλισί.

Αἱ πληγαὶ τῆς φύσκας προξενοῦνται ἀπὸ τὴν φλόγωσιν, ἢ ἄμμον, καὶ πέτραν αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τὰς γαλλικὰς πληγὰς καὶ ἀπὸ τὴν λιθοτομίαν. Ὁ πάσχων δοκιμάζει πόνους δεινούς.

Ὁρελοῦσιν εἰς τὰς πληγὰς ταύτας τὰ ἴδια ἰατρικὰ τῶν νεφρῶν 267. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἐάν τις κατοουρῇ αἷμα, καὶ ἔμπυον, ἔχοντα ὀσμὴν βαρεῖαν, σημαίνει πληγὴν τῆς κύστεως. Ἄφορ σβ'.

§. 268.	{	Πληγαὶ Γαλλικαί,	Ἑλληνισί.
		Οὐλτσεροὶ Γάλλικαι,	Ἰταλισί.
		Φρεγγί Γιαρασί,	Τουρκισί.

Αἱ Γαλλικαὶ πληγαὶ γίνονται μετὰ τὴν συνουσίαν, καὶ

εις μὲν τοὺς ἄνδρας εἰς τὴν ἀκροβυστίαν, καὶ περὶ τὴν θάλανον· εἰς δὲ τὰς γυναῖκας, εἰς τὴν κλειτορίδα, εἰς τὰς νύμφας, καὶ εἰς τὰ μυρτοειδῆ διαρρήγματα. Πολλὰ βυζάσραι διαδίδουσι τὸ μόλυσμα αὐτῶν καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν διὰ τοῦ γάλακτος.

Τὸ ὀλέθριον τοῦτο Γαλλικὸν πάθος τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἡ φθορὰ τῆς ἀνθρωπίνης γενεᾶς. Αὐτὸ εἶναι κολλητικὸν καὶ ἀπὸ τὴν συνουσίαν, καὶ ἀπὸ τὰ ἀγγεῖα. Αὐτὸ ἀδυνατίζει τὸ σῶμα, φθείρει καὶ σήπει τὰ μέλη του, μάλιστα τὸ σῶμα, τὴν γλῶσσαν, καὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Αὐτὸ, ὀψώνιον ὄν τῆς ἀμαρτίας, πολλοὺς ἔσειλεν εἰς τὸν ἄδην.

Ἡμεῖς εἶπομεν περὶ Γαλλικοῦ πάθους §. 78, ὅτι εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἔζουν οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, συνευρίσκοντο ἀναμεταξύ των ὡς τὰ ζῶα: δηλ. εἰς ἀνὴρ μὲν πολλὰς γυναῖκας, καὶ μία γυνὴ μὲν πολλοὺς ἄνδρας, ἐξ ὧν συγγεόμεναι αἱ σπορὰὶ αὐτῶν εἰς τὰς μήτρας, ἐσήποντο καὶ ἐφθείροντο ἀναμεταξύ των. Φαίνεται ὅτι εἰς τὰς σπορὰς τῶν ἀρρένων, εὐρίσκεται μία ὕλη ἀόρατος μὲν, πλὴν ζῶα, ὡς ἄτομα ζῶφια, τὰ ὁποῖα ζῶφια ἐρημοῦσιν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν· μετὰ ταῦτα ὁμως θερμαινόμενα ἐξυπνοῦσι, καὶ γινόμενα ἐλασικώτερα, ἐκπηδοῦσι, καὶ οὕτως ἐμπηγόμενα εἰς τὰς μήτρας τῶν θήλεων, ἢ εἰς τὰ αὐτὰ αὐτῶν, τρέφονται, καὶ μεταμορφούμενα εἰς ζῶα εἰς τὸ εἶδος αὐτῶν ἀυξάνουσι, καὶ οὕτω γεννῶνται ἄνθρωποι, ἢ ἄλλου εἴδους ζῶα· καὶ τοῦτο γίνεται τὸ ἴδιον, καθὼς οἱ σκώληκες τῶν ἰχθύων, τῆς μετάξης καὶ τῶν λοιπῶν ζῶφίων. Οἱ σκώληκες οὗτοι ζῶηροὶ καὶ ὑγιεῖς ὄντες μεταμορφοῦνται εἰς εὐρῶστους ἄνδρας καὶ γυναῖκας· φθειρόμενοι ὁμως ἀπὸ τὰς ἀσθενείας, ἢ ἀπὸ τὰ γαλλικὰ πάθη, γεννῶνται ἄνθρωποι ἀδύνατοι, στρεβλόποδες, καὶ διαφόρων

είδῶν νάννοι· τοιαῦτα παράσημα οἰκτρώματα εὐρίσκονται πλῆθος εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου τὸ γαλλικὸν πάθος ἔχει τὸ βασιλείον του.

Οἱ σκώληκες οὗτοι καὶ αὐτὰ τὰ ἄτομα ζῶφια μόνον τὰ ἀποσοβεῖ καὶ τὰ θανατώνει ὁ ὑδράργυρος, καθὼς θανατώνει τοὺς φθειρας καὶ τοὺς ψύλλους, ἀλλ' ἐν τῷ θανατώνοντι οἱ φθοροποιοὶ σκώληκες, συνθανατώνονται καὶ οἱ ὑγιεῖς ἀπὸ τὴν σποράν· καὶ οὕτως οἱ περισσότεροι ἄνδρες δὲν γεννῶσι τέκνα, καθὼς τὰ ὠὰ τῶν ὄρνιθων δὲν γεννῶσι πουλία ὅταν αἱ ὄρνιθες δὲν ἔχωσι πετεινοὺς. Λοιπὸν τὸ Γαλλικὸν πάθος φθείρει τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἄνίσως οἱ πάσχοντες εἶναι πλῆθωρικοὶ, φλεβοτομοῦνται πρῶτον καὶ καθαρίζονται, ἔπειτα παίρνουσι τὸ βάλαμον διὰ τὰ Γαλλικὰ πύθη 521, τὸ κόγγλασμα 658, τοὺς τροχίσκους 868, τὸ Πλέγκ 873, καὶ 878, τὸ γουαίικον 1159, τὸν διαλυτικὸν ἀχνὸν 509, ἐπιθέτουν τὸ κατάπλασμα 632, παίρνουν ἀκόμη τὸ κόγγλασμα 659, τὸ ἀρωματικὸν λουτρὸν 695, τὸ τυρόγαλον 886, τὴν ἀνώδυνον χυλὸν 891, τὸ νερὸν 905, τὸ λαύδανον ρευστὸν 692, καὶ τὸ κάπνισμα 639. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Τὸ Οἰρμόν νερὸν χυνόμενον εἰς « τὰς μὴ ἐμπυωμένους πληγὰς εἶναι μεγαλώτατον σημεῖον « ἀσφαλές εἰς τὴν πληγὴν, ἐπειδὴ μαλακόνει τὸ δέμμα, πᾶσαι « τοὺς πόνους, καὶ τοὺς σπασμούς. » Ἄφορ. σκς'.

§. 269.	{	Πληγαὶ τῶν ὀστέων,	Ἑλληνισί.
		Πιόγαι δέλλαι ἔσσα,	Ἰταλισί.
		Γχεμικ γιαρασί,	Τουρκισί.

Αἱ πληγαὶ τῶν κοκκίλων συμβαίνουσιν ἀπὸ πληγᾶς, ἢ κοψίματα, ἢ φθοράν τῆς περιεστέου μεμβράνας. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἄνίσως κοπή κανέν κίκαλον, ἢ νεῦρον, ἢ

« ἀκροπροσθίς, ἢ χόνδρος, οὔτε ἀξάνουν, οὔτε κολλοῦν »
 « πλέον. » Ἄφορ. σιέ.

Εἰς αὐτὰς ὠφελεῖ ἔσωθεν τὸ γουαΐακόν 1159, ἔξωθεν τὸ
 εὐφόρβιον, ἢ μύρρα 1157, τὸ ὄπιον 1151, ἢ σαβῖνα 1084,
 τὸ καύσιμον, καὶ τὸ ἀσβεστόνερον 901.

§. 270.	{	Πληγαὶ τῶν σπλάγχνων,	Ἑλληνισί.
		Οὐλτσεροὶ δέλλαι βίσεροὶ,	Ἰταλισί.
		Μπαρσακ γιαρασί,	Τουρκισί.

Αἱ πληγαὶ τῶν σπλάγχνων προξενοῦνται ἀπὸ κόψιμον
 τῶν ὄπλων, ἀπὸ τὰς ἐμφράξεις αὐτῶν, καὶ σκίρρωσιν τῶν
 ἀδένων, καὶ ἀπὸ ἄλλα τινὰ αἷτια. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι
 « Ἀνίσως κοπῆ κανέν μέρος τῶν σπλάγχνων, ἢ τοῦ ἐγκε-
 « φάλου, εἶναι θανατηφόρον σημεῖον. » Ἄφορ. σοιδ'.

Εἰς αὐτὰς ὠφελεῖ τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, καὶ τῶν
 ἀμυγδάλων 1072, οἱ τροχίσκοι οἱ διὰ τὰς πληγὰς τοῦ
 πνεύμονος 874, καὶ τὸ ὄπιον 1151. Πολλάκις ἀνοίγον-
 ται, παστρεύονται, καὶ θεραπεύονται.

§. 271.	{	Πνιγμένοι τοῦ νεροῦ,	Ἑλληνισί.
		Σομέρσοι ἰν ἄκουα,	Ἰταλισί.
		Γάρ, καὶ σουδά μπογουλμάκ,	Τουρκισί.

Ὅπου εἶναι λιμένες, θάλασσαι, καὶ ποταμοὶ πολλοὶ, ἐκεῖ
 συμβαίνουσι πολλάκις καὶ πνιγμοὶ ἄπειροὶ τῶν ἀνθρώπων,
 μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου εἶναι αἱ θάλασ-
 σαι, τὰ ρεύματα, καὶ πολλοὶ κόλποι, καὶ λιμένες, καὶ τὰ
 πολλὰ καίκια. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ὅσοι πρόσφατοί
 « πνιγμένοι ἔχουσιν ἀκόμη ἀφρόν εἰς τὸ στόμα των, θερα-
 « πεύονται. » Ἄφορ. ξθ'.

Διὰ τὴν θεραπευθῆ ὁ πνιγμένος, βάνεται εἰς ἓνα οἰκίσκον

κατὰ πολλά ζεστόν, νὰ μείνη ἀνάσκελα εἰς στῤῥωμα ζεστόν, ἔπειτα τριγυρίζεται καθ' ὄλα τὰ μέρη, διὰ νὰ ζεσταθῆ καλά· μετὰ ταῦτα ἕνας ἄνθρωπος δυνατὸς καὶ ὑγιῆς φυσᾶ εἰς τὸ στόμα τοῦ πάσχοντος μὲ τὸ στόμα του, ἢ διὰ τινος σωλήνος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν πρέπει νὰ τοῦ ἐάλλῃ ὀλίγον οἶνον ζεστόν, ἢ πνεῦμα τοῦ οἴνου μὲ ρευστὸν ἀνώδυνον. Βρέχονται οἱ μῆνιγγες τοῦ πάσχοντος μὲ νερὸν πνευματῶδες 727, τοῦ δίδει νὰ μυρίζῃ καὶ τὸ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα, τοῦ ἐάλλει καὶ ἐν κλυστήριον μὲ νερὸν τῶν χαμουκίλων 1073, βρασμένον μὲ δύο ἢ τρία δράμια καπνόχορτον 1158, διὰ νὰ κινήσῃ τὸν πάσχοντα καὶ ἀποκίτω, καὶ ἀπ' ἐπάνω, ἕως ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ, καθὼς καὶ ἐγὼ τινὰς ἐθεράπευσα.

§. 272.	{	Πνευμονικὴ καταρροή,	Ἑλληνισί,
		Κατάρροο πνευμονίτι,	Ἰταλισί.
		Ἄκ τζιερὶν νεβαζιλι,	Τουρκισί.

Ὅταν τὸ κοινὸν κατάρροον παροραθῆ καὶ ἀπεράσῃ εἰς τὸν πνεύμονα, γίνεται ἡ πνευμονικὴ καταρροή.

Εἰς τὴν καταρροὴν ταύτην τοῦ πνεύμονος ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομίαι, ἡ τισσάνα ἀπὸ σάνδαλον 862, ἡ κουφοξυλέα 10, τὸ λάδανον ρευστὸν 692, τὰ ἄνθη τῆς φιλύρας 1197. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ὅσα μέρη ἐψυχράνθησαν, μὲ τὰ θερμά θερμαίνονται, ἔξω μόνον ἀπ' ὧσα ἔχουσι νὰ τρέξουν αἷμα. » Ἄφρορ. σκγ'.

§. 273.	{	Ποδάγρα,	Ἑλληνισί.
		Γόττα ποδάγρα,	Ἰταλισί.
		Νυκρὺζ,	Τουρκισί.

Ποδάγρα λέγεται ὁ ρευματισμὸς τῶν ποδῶν τοῦ ἀνθρώ-

που. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ ψύχραν καὶ καλοχυμίαν τοῦ σώματος.

Εἶναι σθενική καὶ ἀσθενική, ὀξεῖα καὶ χρονική, εἶναι καὶ πατρογονική, ἢ ὑποία. οὔσα δεινὴ, ἐμποδεῖ νὰ φέρῃ τὴν ἐγ-
 χύλωσιν, καὶ τὴν παραλυσίαν εἰς τὰ ἄρθρα· τότε κοκκινί-
 ζουν, ἐνίοτε καὶ πρήσκονται οἱ πόδες, καὶ πογοῦσι δυνατὰ.
 Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἡ ποδάγρα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
 « συμβαίνει τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον. Ἄφορ. τλά. Αἰ
 « γυναῖκες, λέγει, ἐὰν δὲν τὰς λείψωσι τὰ καταμήνια, δὲν
 « ποδαλγοῦσιν, οὔτε εἰ μὴ ἔφιρβοι νέοι. » Ἄφορ. τέ.

Αὕτη εἶναι ὀξεῖα καὶ χρονική, σθενική καὶ ἀσθενική. Εἰς
 τὴν σθενικὴν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία, αἱ βδέλλαι καὶ αἱ βεν-
 τούζαι. ὠφελεῖ ἀκόμη τὸ μικτὸν ποτὸν 781, τὸ ἰδρωτικὸν
 μίγμα 707, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ τισσάνα 853,
 καὶ ἡ ἀπὸ λειμονόζωμον 855; ἡ ἀπὸ παοιέραν πράβαν 858,
 καὶ ἡ ἀπὸ σάνδαλον 862. Εἰς τὴν ἀσθενικὴν ὠφελεῖ τὸ δυνα-
 μωτικὸν ἀλεξητήριον 468, καὶ τὸ τῶν σπλάγχνων 470,
 τὸ ὀρεκτικὸν 473, τὸ γλύκυσμα 550, ἡ γομαγύτα 1089,
 ἡ διγιτάλε 1091, τὸ θεῖ 1106, τὸ ῥοδόδενδρον 1175, τὸ
 κοινὸν λουτρὸν 694, τὸ εὐζικάντε 608, καὶ τὰ εὐώδη ἔλαια.

§. 274.	(Ποδαλγία νευρική,	Ἑλληνισί.
		Ποδάγρα νερβίνα,	Ἰταλισί.
		Σινίρ νυκριζί,	Τουρκισί.

Εἰς τὴν νευρικὴν ποδαλγίαν ὠφελεῖ ἔξωθεν ἡ ἀρωμα-
 τικὴ ἀλειψὴ 899. Ἔσωθεν τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ
 δρῦς 1096, ἡ ῥίζα τοῦ Κολόμβου 1131. Λέγει ὁ Ἰππο-
 κράτης, ὅτι « Ὅσα ποδαλγικὰ πάθη κυριεύονται ἀπὸ φλεγ-
 « μονήν, εἰς τεσσαράκοντα ἡμέρας θεραπεύονται. » Ἄφορ. τκβ.

§. 175. (Πολύποδες τῆς καρδίας, Ἑλληνισί,
 (Πόλυποι δέλ κούρσε, Ἰταλισί.

Οἱ πολύποδες τῆς καρδίας εἶναι μερικοὶ ἰνώδεις δεσμοὶ καὶ κρεατώδεις ζῶντες, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰ κοιλώματα τῆς καρδίας, ἐμποδίζουσι τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος. Οὗτοι γνωρίζονται ἀπὸ τὸ κτύπημα τῶν σφυγμῶν.

Οἱ πολύποδες τῆς καρδίας δυσκόλως θεραπεύονται, ἐπειδὴ καὶ δυσκόλως γνωρίζονται, μ' ὅλον τοῦτο, ἀνίσως ὁ πάσχων εἶναι πληθωρικός, φλεβοτομεῖται ἀνὰ τρεῖς μῆνας, καθαρίζεται, πίνει τὸν ἀντιπυρετικὸν ζωμὸν 621, καὶ τὴν δροσιστικὴν σκόνην 763, τὸ ἐλάσαμον τοῦ Περοῦ 1080, τὸ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα, τὴν διγιτάλι 1091, τὸν στρυγνὸν 1185. Κάνει καὶ περιδιάβασιν μὲ τὸ ἄλογόν ἢ μὲ τὴν ἄμαξαν (α), παίρνει καὶ καλομελάνον

§. 276. { Πολλὴ βεῦσις τῶν αἰμορροΐδων, Ἑλληνισί.
 { Φλοῦσσο ἐτσεσίβο μωρροΐδαλε, Ἰταλισί.
 { Μπασοῦρ, βὲ μισεγελάν, Τουρκισί.

Πολλάκις ῥέει τόσον πολὺ αἷμα ἀπὸ τῆς αἰμορροΐδας,

Πρὸ τινῶν μνησθῆναι εἶδον εἰς τὰς Ἀθήνας γυναῖκα τινὰ νῦν πάσχουσαν ἀπὸ ἐξαιαν καρφαλιάν διὰ πολλὰς ἡμέρας· αὕτη ἐκυριεύθη ἀπὸ ἀτυξίαν, διὰ δύο ἡμέρας καὶ μολοντί ἐπισκέψθη πολλὰ καλὰ ἀπὸ τῶν μεγάλων ἰατρῶν, ἐτελεύτησεν. Ἡ σωματοτομία τῆς ἐγένετο ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ ἰατροῦ, καὶ εἰς τὰ δύο κοιλώματα τῆς καρδίας τῆς εὐρίθισαν δύο πλυταί· ἕται ἐκτάποδες μεγάλοι τριῶν καὶ τεσσάρων δακτύλων τὸ μέτρον, καὶ χονδροὶ ὡς βραχμῆνα μαιαρόνια τῆς ἀγορᾶς, μὲ πολλοὺς πόδας μελανοῦ· οἱ πλυταὶ οὗτοι φράξαντες τὰς ἀρχὰς τῆς ἀρτηρῆς καὶ τῆς κοίτης φλεβῆς ἐμπόδισαν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, καὶ, τρωξενθιόισι τῆς ἀποπληξίας, ἔλθεν ὁ θάνατος εἰς τὴν δυστοχῆ πάσχουσαν. Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ὁ ἰατρὸς κρέκει νὰ εἶναι προφύτας καὶ ὅτις νὰ γνωρίσῃ τὴν αἰτίαν.

ὥστε οἱ πάσχοντες χάνουσιν ἀμέσως τὰς δυνάμεις των, καὶ τὴν ὄρεξιν των.

Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀτονίαν τῶν φλεβῶν, καὶ λεπτὸν αἷμα καὶ δριμύ τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ πάσχων διὰ νὰ θεραπευθῇ, πρέπει νὰ ἡσυχάζῃ εἰς ἓνα μέρος, νὰ πίνῃ τὴν τισσάναν ἀπὸ σύμφυτον 860, τὸν ἀνώδυνον χυλὸν 891, παίρνει τοὺς τροχίσκους τοῦ Ἑλβετίου 875, τὸ ρεοβάρβαρον 1172, ἐνίοτε ὠφελεῖ καὶ ἡ φλεβοτομία, τὸ κοινὸν κλυστήριον 674, τὸ θεϊκὸν ὄξυ, τὸ ρευστὸν ἀνώδυνον 918, καὶ τὸ χαμαίδριον 1145.

§. 277.	{	Πολυσαρκία,	Ἑλληνισί.
		Πολυσαρκία,	Ἰταλισί.
		Σουσμανλοῦκ,	Τουρκισί.

Ὅταν τις εἶναι κατὰ πολλὰ τεθραμμένος, καὶ τὸ σῶμά του εἶναι χαῦνον καὶ μαλακόν, λέγεται πολυσαρκία, καὶ τοῦτο εἶναι πάθος δεινόν, καὶ ἔρχεται ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς ἀδῆλου διαπνοῆς, καὶ πολλὰς τροφάς. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, « Οἱ κατὰ πολλὰ παχεῖς ἄνθρωποι γίνονται ταχυθάνατοι περιστότερον, πορὰ οἱ ἰσχυροὶ τῷ σώματι.» Ἄφορ. 26, « καὶ ὅτι σπανίως γεννῶσιν υἱούς. »

Εἰς τὴν πολυσαρκίαν ὠφελεῖ τὸ δυνατὸν ὄξος, ἡ σαλάτα, ἡ χορτώδης δίαιτα, ὁ κόπος καὶ ἡ νιστεία.

§. 278.	{	Πολυῦπνία,	Ἑλληνισί.
		Σονολέντσα,	Ἰταλισί.
		Σουπάτ,	Τουρκισί.

Εἰς τὴν πολυῦπνίαν ὠφελεῖ ὁ καφρὲς, τὸ ψυχρὸν νερὸν, τὸ καπνόχορτον, καὶ ἡ σκόνη αὐτοῦ.

§. 279. { Πόνος λαιμοῦ καὶ τοῦ σταφυλίτου, Ἑλλην.
Μάλοι δέλλα γόλα, Ἰταλι.
Μποὰς ἀγρισί, Τουρκ.

Ἐκτός τῆς κυνάγχης τοῦ λαιμοῦ καὶ καταρροῆς εἶναι καὶ ὁ πόνος τοῦ σταφυλίτου, καὶ τὸ χαμηλωμα αὐτοῦ.

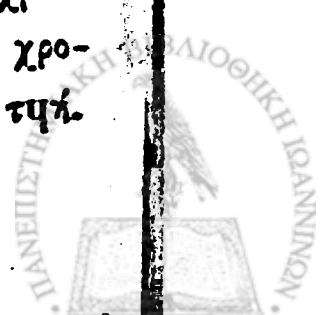
Οἱ πόνοι οὔτοι προέρχονται ἀπὸ δεινὰς ἀσθενείας, ἀπὸ Γαλλικὰ πάθη, καὶ ἀπὸ κρυώματα.

Οἱ πόνοι οὔτοι θεραπεύονται μὲ τὸν γαργαρισμὸν 540, μὲ τὸ αἷμα τοῦ δράκου 815, μὲ τὴν ἀμμωνιακὴν ἄλας, μὲ τὸ κριθαρὸν 680, μὲ τὸ νωπὸν γάλα, καὶ ἐκχύλισμα τῶν βατομούρων 1083, εἶναι τοὺς πόδας εἰς θερμὸν νερόν.

§. 280. { Πόνος καὶ παραγῆ τῆς κοιλίας τῶν βρεφῶν, Ἑλλην.
Δολόροι ἐτορμέντοι δέλ ἐέντρε, Ἰταλι.
Γιουρέκ ἀγρισί, Τουρκ.

Τὰ ἕρση εἶναι ὑποκείμενα εἰς πόρους τῆς κοιλίας αὐτῶν, εἰς παραγὰς καὶ σπασμούς, καὶ εἰς διάρροϊαν, τὰ ὅποια συμβαίνουν εἰς αὐτὰ ἀπὸ τὴν δριμύτητα καὶ ὄξυνσιν τοῦ γάλακτος τῶν αὐτῶν γαλακτοτροφουσῶν γυναικῶν, καὶ κρυώματα, ἐν ᾧ ἀλλάζονται καὶ ξησκειάζονται.

Τὰ πάθη ταῦτα θεραπεύονται, ἀφοῦ καθαρισθῶσι διὰ τινα καιρὸν μὲ τὸ ἐκχύλισμα τῶν κίχων 1129, μὲ τὴν σκόνην τῶν ὀφθαλμῶν τῆς κοραεΐδας, μὲ τὸ ἀνιθόσπερμα 1074, μὲ τὴν μαγνησίαν γῆν, καὶ μὲ τὴν θρειακὴν, θέτει συνεχῶς εἰς τὴν κοιλίαν καὶ καταπλάσματα. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Οἱ περὶ τὸν ὀμφαλὸν πόνοι καὶ στρόφοι δὲν • θεραπεύονται μὲ βότανα, διότι φέρουσιν ὑστερον ζήραν • ὑδροπικίαν. Ἄφορ. βλή. Μάλιστα καὶ ἂν συμῆ ψύχραν- • σις τῶν ἄκρων, εἶναι κακόν. Ἄφορ. τξβ'. Καὶ εἰς τὸν χρο- • νικὸν πόνον τῆς κοιλίας ἀκολουθεῖ ἐμπύημα. » Ἄφορ. τηγ.

§. 281.	{	Πόνος τῶν νεφρῶν,	Ἑλληνιστέ
		Δολόροι δέοι ῥένοι,	Ἰταλισί.
		Βετζαΐ κιουλά,	Τουρκισί.

Τὰ νεφρὰ πονοῦσι πολλάκις ἀπὸ τὴν φλόγωσιν αὐτῶν, ἀπὸ τὴν ἄμμον καὶ πέτραν, καὶ ἀπὸ διάφορα κεντήματα καὶ κτυπήματα. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Τὰ πάθη καὶ οἱ « πόνου, οἱ γινόμενοι εἰς τὴν κύστιν τῶν γερόντων, δυσκόλως « θεραπευονται. Ἄφρορ. σπβ'. Καὶ ὅτι « Ὅταν τις ἔχη πόνον « καὶ δὲν τὸν αἰσθάνεται, εἶναι σημεῖον ὅτι ὁ νοῦς του εἶναι « ἀσθενής. »

Ἐἰς αὐτὸν ὠφελεῖ ἡ παριέρα πράβα, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ὁ γλυκαντικὸς χυλὸς 890, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 1126 καὶ τὸ βυζικάντε, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά.

§. 282.	{	Πρησμένα βυζία,	Ἑλληνισί.
		Τουμόροι δέλλαι μαμέλαι,	Ἰταλισί.
		Μεμενὶν σισμεσί,	Τουρκισί.

Τὰ πρήσματα τῶν βυζίων τῶν γυναικῶν συμβαίνουσι ἀπὸ τὴν σύναξιν καὶ πῆξιν τοῦ γάλακτος, ἀπὸ κρυώματα, καὶ κτυπήματα, καὶ πλακίωματα.

Ἐἰς αὐτὰ ὠφελεῖ τὸ ἔμπλαστον ἀπὸ σπέρμα κήτους 607, τὸ κόνειον 1141, ἡ ἀερῶδης ἀλειφή 900, τὸ κατάπλάσμα 904, τὸ γάλβανον 1200, ὁ κρόκος 1138, καὶ ὁ χαλβάς τῆς Πόλειως.

§. 283.	{	Πρήσματα τῆς κάτω κοιλίας,	Ἑλληνισί.
		Τουμόροι δὲλ πάσο βέντρε,	Ἰταλισί.

Τὰ πρήσματα τῆς κάτω κοιλίας συμβαίνουσιν ἀπὸ τὰς ἐμφράξεις τῶν ἀδένων, τοῦ μεσεντερίου, καὶ λοιπῶν σπλάγγων.

(TOM. Α.)

(12)

Εἰς αὐτὰ ὠφελεῖ ἡ ἱππεκακουάνα 1196, τὸ κώνειον 1141, ἡ ἀκκνθώδης ὄνονις 1160, ὁ σιδηροῦς τρυγίας 884, αἱ βδέλλαι, αἱ βεντουζαί, καὶ τὸ βυζικάντι 608.

§. 284. (Πρήσματα τῶν ἀδένων καὶ χοιράδων, Ἑλλην.
(Τουμόροι σκροφολόζοι, Ἰταλ.

Οἱ ἀδένες (αἱ ἐλιαῖς) τοῦ λαιμοῦ, καὶ λοιπῶν μερῶν τοῦ σώματος, πρήσκονται καὶ μεταβάλλονται εἰς σκίρρον, ἢ εἰς καρκίνωμα, καὶ αὐτὸ ἔρχεται ἀπὸ τὴν κακοχυμίαν τοῦ σώματος. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὴν μέσσην διαόρρα-
« γὴν τοῦ πρήσματος ἀκολουθεῖ ἀδυναμία, ἐμετὸς καὶ λει-
« ποθυμία. » Ἄφορ. τμδ'.

Εἰς τὰ πρήσματα ταῦτα ὠφελεῖ ὁ ψυχρὸς ἀχνὸς 902, τὸ κατάπλασμα 904, τὸ ἀκώνητον 1066, τὸ γάλβανον 1200, ἡ διγιτάλε 1091, τὸ ἐλεμί, τὸ κώνειον 1141, τὸ κοινὸν ἄλας, καὶ αἱ βδέλλαι.

§. 285. (Πριαπισμὸς, Ἑλληνισί.
(Πριαπίσμο, Ἰταλισί.
(Φελεσιμὸς, Τουρκισί.

Πριαπισμὸς λέγεται ἐν δύστηνον πάθος τοῦ ἀνδρός. Τοῦτο συνίσταται εἰς τὸν μεγάλον ἐρεθισμὸν καὶ σκλήρυνσιν τοῦ ἀνδρικοῦ αἰδοίου. Ὁ πάσχων ὅσον συνευρίσκεται μὲ τὰς γυναῖκας, ἄλλο τόσον ἀχόρταγος μένει. Τὸ πάθος τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν πολλὴν σπορὴν, ἀπὸ τὴν μαλακίαν, ἐπιληψίαν, ἀπὸ πάθη τῆς κύστεως, ἀπὸ δριμύτητα τῶν ὑγρῶν, ἀπὸ δεινὸν ἔρωτα, καὶ ζωηρὰν φαντασίαν.

Εἰς τὸν Πριαπισμὸν ὠφελοῦν τὰ ἴδια ἱατρικὰ τῆς γαλλικῆς γονορροίας, τὰ ἀνώδυνα, τὸ γάλα, τὰ μαλακτικὰ λου-
τρὰ, ἡ ὑπανδρεία, ἡ πείνα, ὁ φόβος ὁ δεινὸς καὶ ἡ κάμ-
φορη 1114, καὶ τὰ ἄνθη τῆς λυγίας.

§. 286.	{	Πταρμισμός,	Ἑλληνισί.
		Στερνοῦτο,	Ἰταλिसί.
		Ἀκσουρμάκ,	Τουρκισί.

Τὸ πτάρμισμα, ἢ φθάρμισμα κοινῶς, εἶναι ἓνας ἐρεθισμὸς τῆς μύτης, ὁ ὁποῖος γίνεται εἰς τὴν μεμβράναν τῶν μυκτῆρων, ἀπὸ ὑγρά τινα τοῦ ἀέρος, ἢ ἀπὸ διάφορα ζύψια, τὰ ὑποῖα εὐρίσκονται εἰς πλῆθος εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον ὡς κακὸν, ἢ καλὸν οἰωνόν, καθὼς καὶ τὴν σήμερον θεωρεῖται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο συμβαίνει πολλάκις καὶ συνεχῶς, καὶ ταραττει τὸν ἄνθρωπον.

Διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ τις ἀπὸ αὐτὸ, πρέπει νὰ ρουφιζῆ διὰ τῶν μυκτῆρων τοῦ γλιαρὸν γάλα, ἢ νὰ καταπίνῃ τὸν καπνὸν τῆς ζακχάρεως, ἢ τοῦ θυριάματος, καὶ νὰ ἐκβάλῃ τὸν καπνὸν αὐτῶν ἀπὸ τὴν μύτην του.

§. 287.	{	Πτερύγιον,	Ἑλληνισί.
		Πτερύγιο,	Ἰταλिसί.
		Μουσαφίρ,	Τουρκισί.

Πτερύγιον λέγεται, ὅταν ἓνας δεσμὸς πολλῶν φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν, ἐξερχόμενος ἀπὸ τὰς γωνίας τῶν ὀφθαλμῶν, ἐμπήγεται εἰς τὴν κόρην, ἢ πλησίον αὐτῆς, εἰς εἶδος φύλλου, ὅλον κόκκινον καὶ λεπτόν.

Θεραπεύεται τοῦτο ἀμέσως μὲ τὸ κόψιμον κατὰ τὰ δύο ἄκρα διὰ τινος μικροῦ μαχαιριδίου, ἢ κυρτοῦ ψαλιδίου, ἢ καίεται μὲ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως. Ὄφελει ἀκόμη καὶ τὸ κολλύριον 688, καὶ 689, καὶ ἡ ὀφθαλμικὴ σκόνη μὲ τουτίαν 834, καὶ τὸ νερὸν τῶν πεντανεύρων.

§. 288.	{	Ραχίτης,	Ἑλληνισί.
		Ραχίτιδε,	Ἰταλिसί.
		Ἀκάρ ιλετι,	Τουρκισί.

Ὁ Ραχίτης εἶναι ἡ κύρτωσις καὶ κύρτωμα τοῦ σώματος

τῶν παιδῶν· οὗτος συμβαίνει, ὡς τὸ πολὺ, εἰς τὰ βρέφη, ἀπὸ ἐννέα μηνῶν καὶ ἐπέκεινα.

Τοῦτο τὸ πῆθος προέρχεται εἰς αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν καὶ γαλλικὰ πάθη τῶν γονέων (α), καὶ κακοχυμίαν αὐτῶν, ἀπὸ τὴν ψώραν καὶ σκώληκας αὐτῶν, ἀπὸ κτυπήματα καὶ διεφθαρμένας τροφάς.

Εἰς τὸν ῥαχίτην ὠφελεῖ ἡ σαπωνώδης ἀλειψή 485, τὸ ἱατρικὸν 62^α, τὸ ἀρωματικὸν λουτρὸν 695, οἱ κομμώδεις τροχίτικοι 867, ἡ κίνα 1112, τὸ ἐρυθρόδανον 1103, τὸ ρεοβάρβαρον 1172, τὸ γουζιάκον 1159, ὁ σιδηροῦς τρυγίας 884, τὰ ξηρὰ βυζικάντια, καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ μ' ὄλον τοῦτο δυσκόλως θεραπεύεται.

§. 289.	{	ῤευματισμὸς,	Ἑλληνισί.
		ῤευματίσμο,	Ἰταλισί.
		ῤιχταγιάρ,	Τουρκισί.

Ὁ ῤευματισμὸς δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ γάσις τις καὶ ἀκίνη-
σία τοῦ αἵματος καὶ λοιπῶν ὑγρῶν εἰς τὸ κελλικὸν ὄρασμα
τοῦ σώματος καὶ λοιπῶν μερῶν, φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν. Αὐ-
τὸ λέγεται ῤευματισμὸς, διότι τρέχει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὡς τὰ
ρεύματα εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸς κυριεύει τοὺς πό-
δας, χεῖρας καὶ ὄλον τὸ σῶμα, προξενεῖται ἀπὸ τὰ πεπο-
κνωμένα ὑγρά τοῦ σώματος, ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς ἀδύλου
ἀναπνοῆς, ἀπὸ τὰ κρυώματα, μάλιστα ἐνῶ τις εἶναι ἰδρωμένος
καὶ κάθηται εἰς ψυχρὰν πέτραν, ἢ κοιμᾶται εἰς ὑγροῦς τόπους.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὀξὺν καὶ χρο-
νικόν, εἰς τοπικὸν καὶ γενικόν, εἶναι καὶ πατρογονικόν. Ἀπὸ

(α) Εἰς τὴν Εὐρώπην εὐρίσκονται πολλοὶ ῤαχίτικοι καὶ κερτοί, καὶ οἱ
εὐλίστη γινῶνται οὕτως ἀπὸ τὰ γαλλικὰ πάθη.

αὐτὸν συμβαίνει ἢ ποδάγρα καὶ χειράγρα, ἢ γονάγρα, ἢ ἰσχίαισι καὶ ὁ ἀρθρίτης.

Εἰς τὸν σθενικὸν ρευματισμὸν ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία ἀμέσως καὶ πολλάκις, αἱ ἐδέλλαι καὶ αἱ βεντούζαι εἰς τὰ πονεμένα μέλη, τὰ διάφορα ἀχνίσματα τῶν χαμορήλων καὶ τούβλων, μάλιστα βράζει τὸν βαμβακόσπορον, ἢ κριθάρι, πέντε ἢ δέκα ὑκάδες, τὸν στραγγίζει, τὸν στρώνει χαμαί, τὸν σκεπάζει, καὶ θέτει τὸν πάσχοντα γυμνὸν ἀνάσκελα, τὸν σκεπάζει καλὰ, καὶ ἀφοῦ ἰδρώσῃ τὸν ἀλλάζει πολλάκις, τοῦ δίδει τὸ ἰδρωτικὸν μέγμα 630, πίνει καὶ τὸ κόγγλασμα 640. Αὐτὸ τὸ κάμνει διὰ τινὰς ἡμέρας, ὅμως πρέπει νὰ τὸν φυλάττῃ διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ, διότι γίνεται χειρότερα. Τοῦ δίδει ὕστερον τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 779, ἢ τοῦ Ροῦ 875, ἢ τὸ μικτὸν 781, ἀκολούθως τὴν διγιτάλε 1091, τὴν σαλσαπαρίλιαν 1183, τὸ σασαφράσον, καὶ τὸ ροδόδενδρον 1175· τὰ φυσικὰ λουτρὰ τῶν θερμιῶν ὠφελοῦσι τὰ μέγιστα, μὲ προφύλαξιν ὅμως· ἀκόμη καὶ ἡ ζεστὴ ἄμμος.

Εἰς τοὺς σθενικοὺς ρευματισμοὺς δὲν ὠφελεῖ τόσον ἡ φλεβοτομία, ἀλλὰ τὰ πυρὰ καὶ εὐώδη ἔλαια: τοῦ θύμου, τοῦ δενδρολιθάνου, τῆς στεκάδος, καὶ τὰ διάφορα εὐζικάντια, ξηρὰ ἢ ἀνοικτὰ, καὶ ἡ ζεστὴ. Ἡ δίαιτά του νὰ εἶναι λεπτή, καθὼς πολλοὺς ἐθεράπευσα μὲ αὐτοὺς τοὺς τρόπους.

§. 290.	{	ῤεῦμα τοῦ στῆθους,	Ἑλληνισί.
		ῤεῦμα δὲλ πέττο,	Ἰταλισί.
		Νεβαζίλ,	Τουρκισί.

Ὅταν τις πάσχη ἀπὸ ῤεῦμα τοῦ στῆθους, δοκιμάζει μίαν ζέστην, ἢ ψύχραν, βαρὺν πόνον, καὶ κέντημα εἰς τὸ στῆθος του, ὁμοίως ἔχει καὶ ὀλίγον βῆχα ξηρὸν. Αὐτὸς ἔχει δίψαν, ναυτίαςιν, ἐνίοτε ἔχει καὶ φλέγματα τῆς κεφαλῆς, καὶ πρήξιμον τοῦ σταφυλίτου.

Τοῦτο τὸ ρεῦμα πρὸέρχεται πολλάκις ἀπὸ ψύχραν καὶ κατάρρουν κοινόν.

Δύω εἰδῶν ρεῦμα εἶναι: ψυχρὸν καὶ θερμὸν, εἶναι ὀξύ καὶ χρονικόν, σθενικόν καὶ ἀσθενικόν, ἐνδημικόν καὶ ἐπιδημικόν. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως πρὶν τῆς ἀσθενείας ἦθελεν εἶναι κένενα μέρος πονεμένον τοῦ σώματος, ἐκεῖ μετὰ ταῦτα στερεόνεται ἡ ἀσθένεια. » Ἄφορ. ρνδ'.

Ἐρελεῖ εἰς τὸ ρεῦμα ἡ δίαίτα, ἡ φλεβοτομία, ἡ κοινὴ τισάνα 849, ἡ τοῦ λινοσπέρματος 857, τὸ κόγγλασμα διὰ τὸ στῆθος 649, τὸ γλυκαντικὸν γλύκισμα 544, τὸ πολυτριχίον 1059, οἱ θαλασμικοὶ τροχίσκοι 865, τὸ γάλα τῆς ὄρνιθος 536, καὶ τὸ λαύδανον ρευστὸν 692.

§. 291. { Ρεῦμα τοῦ στῆθους τῶν βρεφῶν, Ἑλληνισί.
Ρεῦμα δὲλ πέτο ραγάτσοι, Ἰταλισί.

Πολλάκις τὰ βρέφη κυριεύονται ἀπὸ ἐν ρεῦμα τοῦ στῆθους, καὶ βῆχα δεινόν, τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς αὐτὰ ἀπὸ τὰ κρυώματα, καὶ κακὴν κυβέρνησιν.

Θεραπεύονται μὲ τὸ κόγγλασμα τῶν ἀνθέων τῆς φιλορέας 1197, καὶ χαμομήλων 1073, ἠνωμένον μὲ ἐκχύλισμα τοῦ πολυτριχίου χόρτου, ἢ τῆς παπρούνας, ἀλείφεται τὸ στῆθος τῶν ἐσπέρας καὶ πρῶτ' μὲ πᾶχος τοῦ ἀλεκτριῶνος, πίνουν ἐκχύλισμα τοῦ σκιλλοκρομμυδίου, ἢ τινὰ στάγματα τοῦ ρευστοῦ λυθίνου 692, ἢ κολλῶνται βδέλλαι εἰς τὸ στῆθος αὐτῶν.

§. 292. { Ρεῦσις πολλὴ τῶν αἰμορροΐδων, Ἑλληνισί.
Φλοῦσσο ἐτσειβο δέλλ' αἰμορροΐδοι, Ἰταλισί.

Ὅταν αἱ αἰμορροΐδες τρέχωσι περισσόταρον, ἢ ὀλιγώτερον, ἢ ἔξω τοῦ δέοντος καιροῦ, λέγονται ἄτακτοι.

Αὕτη ἡ ρεῦσις θεραπεύεται μὲ τὸ τυρόγαλον, μὲ τὰ λουτρά, μὲ τὸν χυλὸν τῶν χόρτων, μὲ τὸ χαμαίδριον 1188, καὶ μὲ τὸ ψυχρὸν νερὸν, μὲ τὸ ὄξυνον ἀλεξητήριον 898, μὲ τὴν ρετάνιαν ῥίζαν, μὲ τὸ κινῖνον, καὶ κίναν.

§. 293. (Σκελοτύρβη, Ἑλληνισί.
(Πάλο δὲλ σάν βίτο, Ἰταλισί.

Ἡ Σκελοτύρβη εἶναι ἓν εἶδος παραλυσίας, ὥστε διὰ νὰ περιπατήσῃ ὁ πάσχων κατ' εὐθείαν δὲν ἔμπορεῖ, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ὑπάγει πρὸς τὰ δεξιὰ, ποτὲ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερά, κάποτε δὲ σύρει καὶ τὸ σκέλος αὐτοῦ, καὶ τὸ ὑψώνει, καὶ οὕτω πατεῖ.

Τὰ αἷτια τοῦ πάθους τούτου εἶναι σχεδὸν δύσληπτα· μὲν ὅλον τοῦτο οἱ σκώληκες, ὁ αἰφνίδιος φόβος, καὶ ὁ ἐρεθισμὸς τῆς γεννητικῆς σπορᾶς πολλάκις ἔφερον τοῦτο τὸ πάθος.

ἄται τοῦτο εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυ καὶ

διὰ νὰ ἰατρευθῶσιν οἱ πάσχοντες, πρέπει νὰ φλεβοτομησιν καὶ νὰ καθαρισθῶσι δις, ἢ τρις μεταξύ εἰς δεκαπέντε ἡμέρας, νὰ παίρνωσι καὶ τὰ ἀντισπασμωδικὰ, τὸ γάλα τῆς ἀράρας, καὶ τοὺς βώλους διὰ τοὺς χρονικοὺς σπασμούς· μελοῦσιν ἀκόμη καὶ τὰ ψυχρὰ λουτρά, καὶ τὰ μεταλλικὰ, ἢ μουσικὴ καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς.

§. 294. { Σκιρρὸς ἀπλοῦς, Ἑλληνισί.
{ Σιρρὸ σέμπλιτσε, Ἰταλισί.
{ Σακιροῦς, Τουρκισί.

Ὅταν οἱ ἀδένες τινὸς μέλους σκληρυνθῶσι δυνατὰ, τότε λέγονται σκιρροί. Οὗτοι συμβαίνουσιν εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος.

Εἰς αὐτοὺς ὠφελεῖ τὸ βαλταμικὸν ἐκχύλισμα 581, τὸ κώνειον 1141, τὰ κισθία 1129, ὁ ὑσχύαμος 1193, καὶ τὸ σαπώνιον.

§. 295. { Σκίρρος τοῦ παγκρέατος, Ἑλληνισί.
 Σίρρο δέλ πάγκρεας, Ἰταλισί.
 Σακεροῦς πάγκρεας, Τουρκισί.

Τὸ Πάγκρεας εἶναι ἐν κομμάτι κρέας ἐπίμηκες, κείμενον ὀπισθεν τοῦ στομάχου. Τοῦτο πολλάκις πρήσκειται καὶ σκίρρόνεται, τὸ ὁποῖον, ὅταν εἶναι εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, εἶναι πλέον ἀθεράπευτον. μ' ὄλον τοῦτο δέχεται κάποιαν θεραπείαν, καὶ αὐτὴν παλιατίβαν λεγομένην Ἰταλιστί.

Εἰς τοῦτο ὠφελοῦσιν οἱ τριχίσκοι τοῦ σαπωνίου 876, ἢ τὸ ἐκχύλισμα αὐτοῦ 581, τὸ κώνειον 1141, τὸ ελαιον τοῦ κίσεως 576, τὸ ὄπιον 1151, ἢ τὸ λαύθανον ρευστὸν 692, καὶ τὸ βυζικάντε.

§. 296. { Σκίρρος τῶν μαστῶν, Ἑλληνισί.
 Σίρρο δέλλαι μαμέλαι, Ἰταλισί.
 Μεμὲ σακιροῦ, Τουρκισί.

Ὅταν τὸ γάλα τῶν γυναικῶν συναχθῇ εἰς ἓν μέρος τῶν γυναικείων μαστῶν, καὶ πῆξῃ δυνατὰ, σχηματίζεται ὁ σκίρρος τῶν βυζίων.

Οὗτος εἶναι σκληρὸς καὶ δυνατὸς, ἀπλόνει καὶ ὑπάγει ἕως τὴν μασχάλην· μὲ τὸν καιρὸν καὶ μὲ τὴν κακὴν κυβέρνησιν μεταβάλλεται εἰς καρκίνωμα, καὶ σφακέλλωσιν τῶν μαστῶν.

Εἰς αὐτὸν ὠφελεῖ τὸ ἐμπλαστρον τοῦ κωνείου 603, καὶ τὸ ἴδιον κώνειον 1141, ὁ ὑσχύαμος 1193, καὶ ἡ μα-

στοτομία, δηλ. καθαρίζεται ὁ μαστός, καὶ ρίπτεται (α).

§. 297.	{	Σκλήρως τῆς μήτρας,	Ἑλληνισί.
		Σίρρο δὲλ οὔτερο,	Ἰταλισί.
		Ῥάχι σακιρούς,	Τουρκισί.

Εἰς τὴν μήτραν τῶν γυναικῶν πολλάκις σχηματίζεται ἓν τι σκληρὸν καὶ τραχὺ, τὸ ὑποῖον ἐνίοτε πονεῖ, καὶ ἐνίοτε ὄχι· αὐτὸ δυσκόλως θεραπεύεται.

Εἰς αὐτὸ ὠφελεῖ τὸ κώνειον 1141, ὁ ὑοσκύαμος 1193, τὰ θερμὰ λουτρὰ, καὶ τὸ ὄπιον 1151.

§. 298.	{	Σπάσιμον, (ἐντεροκήλη)	Ἑλληνισί.
		Ἔρνια,	Ἰταλισί.

Τὸ πάθος τοῦτο γνωρίζεται ἀπὸ πρῆσμα τι ἀπὸ τὸ ἐν, ἢ δύω μέρη τῆς ἡβῆς καὶ φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὑποῖον, ἐξερχόμενον ἀπὸ τὴν τρύπαν τῶν κοκκάλων τῆς ἡβῆς, πολλάκις καταβαίνει εἰς τοὺς ὄργους. Αὐτὸ γίνεται ἀπὸ τὸ περιτόναιον, ἢ ἔντερα, καὶ ὅσον ὑπάγει αὐξάνει.

Τὰ αἷτια τούτου εἶναι τὸ βίαιον πέσιμον, καὶ πῆδημα, ἢ πολυφαγία καὶ πολυποτία, αἱ δυναταὶ ρωναὶ καὶ κραυγαί, ἢ πολὺ στάσις εἰς τοὺς πόδας, εἶναι καὶ ἐκ γενετῆς. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τοὺς νέους καὶ γέροντας, σπανίως καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας.

Ἄν τὸ πάθος εἶναι συνθεμένον καὶ κολλημένον μὲ τὴν σπερματικὴν χορδὴν, πρέπει νὰ ἀνοιχθῇ τὸ μέρος, νὰ καθαρισθῇ καλὰ ἀπὸ τινὲς ἐπιτήδειον χειροῦργον, καὶ νὰ ἰατρευθῇ

(α) Πολλαὶ γυναῖκες ἀποβαλλόμεναι τοὺς μαστοὺς, ἀδυνατίζουν εἰς ἄκραν ἰσχύος οἱ εὐνούχοι ἀποβάλλοντες τοὺς ὄργους αὐτῶν.

κατὰ τὴν τέχνην, πλὴν εἰς πολλοὺς εἶναι κινδυνώδες ἢ εὐκολωτέρα θεραπεία εἶναι ἢ ἕξις.

Ἐξωθεν ὁ πάσχων θέτει τὸ στυπτικὸν ἔμπλαστρον 609, καὶ τὸ δέμα του, ἔπειτα διὰ εἰκοσιπέντε, ἢ τριάκοντα ἡμέρας, παίρνει ἔσωθεν τὸ καθ' αὐτὸ στυπτικὸν τῶν σπασμένων 638, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν παίρνει καὶ τὸ γλύκυσμα ἀπὸ σύμφυτον, ἢ τῶν ὀστέων τῶν χελῶνων, καλῶς κεκαυμένων, κοπανισμένων, καὶ μὲ τὸ μέλι ἠνωμένων, καὶ νὰ παίρνη τρεῖς τὴν ἡμέραν ἀνὰ δέκα δράμια, τότε κάμνει καὶ δίαιταν, καὶ φύλαξιν, καθὼς ἐκεῖ περὶ τούτων διαλαμβάνομεν εἰς τὸν παράγραφον 638 (α).

§. 299.	{	Σπασμὸς,	Ἑλληνισί.
		Κομβολσιόνε,	Ἰταλισί.
		Ράσσι,	Τουρκισί.

Σπασμὸς ἐνταῦθα ἐννοεῖται ὁ παρὰ φύσιν ἐρεθισμὸς, καὶ τέντωμα τῶν νεύρων καὶ μυῶν τοῦς ἀνθρωπίνου σώματος. Οἱ πάσχοντες ἐκ τούτου πολλάκις γελῶσιν, ἢ τραγωδοῦσιν, ἢ κλαίουσιν, κάμνοντες ὅλα τὰ εἶδη τῆς συστροφῆς.

Προέρχονται οἱ Σπασμοὶ ἀπὸ τὰς μεγάλας αἰμορραγίας, ἀπὸ ὑστερισμοῦς, ἀπὸ πόνου δύνατου, καὶ σκώληκας τῶν σπλάγχων, καὶ ἀπὸ τὰ δαγκάματα τῶν ἐντόμων, καὶ ἀπὸ διάφορα πάθη τῆς ψυχῆς, μάλιστα ἀπὸ ἔρωτα, καὶ θυμὸν καὶ ἀγανάκτησιν.

(α) Εἶναι μερικὶ κακοὶ χειρουργοὶ, ἀντίγιντο ἑμβάλλουσι τὸν ἔργον μίσα εἰς τὸ σῶμα καὶ ἔραπτουσι, πλὴν κακῶς ποιῶσι· διότι πάντοτε εἶναι πόνοι ἐκεῖ δεινὸι ἀπ' αὐτῶς τοῦς Κομπογιαννιώτας εἶναι μερικοὶ νομίζοντες, ὅτι αὐτοὶ ἠξίουρουσι τὰ πάντα, καὶ οἱ ἐξ Εὐρώπης σοφοὶ ἰατροὶ μηδὲν ἠξίουρουσι οὐκί τοῖς ἀνοήτοις αὐτοῖς ψευδοῖατροῖσι

Διαιρεῖται ὁ Σπασμὸς εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυν καὶ χρονικὸν, εἰς μερικὸν καὶ γενικὸν, ἐκ τοῦ ὁποῖου πολλάκις προξενεῖται ἡ ἀναισθησία, ἡ ἀδυναμία τῶν μελῶν, ἡ παραλυσία, ἡ ἔκστασις, ἡ ἐπιληψία, καὶ ἡ ἀποπληξία. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Σπασμὸς καὶ πυρετὸς, γενόμενός « ἀπὸ καθαρτικά, εἶναι κακὸν σημεῖον. Ἀφορ. οέ. καὶ καλ- « λιώτερον εἶναι, λέγει, πυρετὸς μετὰ τὸν σπασμὸν, παρά « σπασμὸς μετὰ τὸν πυρετόν. » Ἀφορ. κς'.

Εἰς τοὺς σπασμοὺς ὠφελοῦν τὰ ἐξωθεν ἐπιθέματα, καὶ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, ἡ ἀντισπασμωδικὴ ἀλείφῃ 486, τὸ κοινὸν λουτρόν, τὸ στάγμα 713, τὸ νερόν τῆς Οὐγγα- ρίας 735, τὸ καθαρτικὸν ποτόν 779, ἡ ἀσαφέτιδα 1179, ἡ βαλεριάνα 1198, ἡ διγιτάλε 1091, ὁ μόσχος 1154, ὁ ὑοσκύαμος 1193, καὶ τὸ ὄπιον 1151. ὠφελεῖ ἀκόμη τὸ χλιαρὸν λουτρόν, καὶ τὸ γάλα τῆς γαιδάρας, καὶ ὁ κάρπυος τοῦ χαρπίου καὶ τῶν πτερῶν.

§. 300. { Σπασμὸς κυνικός, Ἑλληνισί.
 Σπᾶσμα κύνικο, Ἰταλισί.
 Τεμεδοῦτ, Τουρκισί.

Λέγεται Σπασμὸς Κυνικός, ὅταν τὸ στόμα τοῦ πάσχον- τος κινεῖται ἀπὸ δεινὸν σπασμὸν, καὶ στρέφεται πρὸς τὰ ὠτία αὐτοῦ καὶ τοιοῦτοι σπασμοὶ συμβαίνουσιν εἰς τὴν γλῶσσαν, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἰς τὴν σιαγῶνά, καὶ ἄλλα μέρη ἀπὸ τὴν ἀποπληξίαν, ἢ θυμόν.

Ὁ Κυνικός Σπασμὸς θεραπεύεται μὲ τὴν προσάρμοσιν ἐνὸς ἀπλοῦ βυζικαντορίου, καὶ μὲ τὰ ἴδια ἰατρικὰ, τὰ διωρισμένα διὰ τὸν τέτανον (Ἰδὲ Τέτανος).

§. 301.	{	Σπληνίτης,	Ἑλληνισί.
		Σπληνίτιδε,	Ἰταλισί
		Δαλάκ Ἰλιτσαπί,	Τουρκισί.

Σπληνίτης λέγεται ἡ φλόγωσις τοῦ σπληνός τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο τὸ πάθος προέρχεται ἀπὸ τὴν κακοχυμίαν τοῦ αἵματος, καὶ καχεξίαν, ἀπὸ τὴν ἔμφοραξιν τοῦ ἥπατος καὶ τῶν ἀδένων, ὁ σπλην μὲ τὸν καιρὸν σκληρύνεται καὶ σκιρρύνεται δυνατά.

Διὰ τὰ θεραπευθῆ, πρέπει ὁ πάσχων, ἀν εἶναι πληθωρικός, νὰ φλεβοτομηθῆ δις, καὶ τρίς, ἔπειτα νὰ παίρνῃ τὸ γλύκυσμα 560, τὸ ἀντισκορπουτικὸν κόγχλασμα 670, τὸν ἀπήγανον 1165, καὶ τὸ τυρόγαλον. Ἐξωτερικῶς βάνει τὸν μαλακτικὸν ἀγνὸν 510, ἢ τὴν ἀνώδυνον ἀλειφὴν 477, ἢ προσαρμόζει βδέλλα, καὶ βεντούζας, καὶ κἀνὲν βυζικάντε δυνατόν.

§. 302.	(Σπυρία τῆς μύτης,	Ἑλληνισί.
---------	---------------------	-----------

Τὰ σπυρία ταῦτα ἐκβαίνουνσι πολλάκις μέσα εἰς τὴν μύτην, ἢ τριγύρω αὐτῆς, καὶ αὐτὰ συμβαίνουνσιν ἀπὸ κακοχυμίαν, σκορπούτον, κατάρρουν, καὶ διάφορα ἄλλα πάθη, πολλάκις καὶ ἀπὸ τινος ἐσωτερικῆς τρίχας.

Εἰς αὐτὰ ὠφελεῖ ἡ λευκὴ πομάδα, ἢ διὰ τὰ χεῖλη 772, καὶ ἡ μαλακτικὴ 776, τὸ εὔτυρον τοῦ κακάου 1112, καὶ τὸ ἀμυγδαλέλαιον. Ἐκβάζονται καὶ αἱ ἐσωθεν ἐρεθιστικαὶ τρίχες μὲ τινὰ τσιμπίδια.

§. 303.	{	Στίγματα τοῦ δέρματος.	Ἑλληνισί.
		Μάχικι δέλλα πέλε,	Ἰταλισί.
		Δερὶ λεκελερί,	Τουρκισί.

Τὰ Στίγματα ταῦτα εἶναι ὅμοια μὲ τὰ δαρκάματα τῶν φύλλων, ἢ τῶν κηκνίδων. Ταῦτα προασταίνονται εἰς ὅλον

τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, βαστοῦσιν ὀλίγον, καὶ πάλιν χάνονται.

Τὸ πάθος τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ νὰ μένη ὁ πάσχων ἥσυχος, νὰ πίνη καὶ κόγχλασμα τῶν ἀνθέων τῆς κουφοξυλέας 1067, ἢ τῆς φιλορέας 1197, ἢ φλεβοτομεῖται ὁ πάσχων, ἐμβαίνει εἰς θερμὰ λουτρά, ἢ παίρνει τὸ τυρόγαλον μὲ τὸν ζωμὸν τῆς καπνέας χόρτου, νὰ τρώγῃ καὶ πικραλίδας πολλὰς.

§. 304.	{	Στίγματα ἥπατικά,	Ἑλληνιστί.
		Μάκιαι ἥπάτικαι,	Ἰταλιστί.
		Χασπὰ,	Τουρκιστί.

Λέγονται ἥπατικά τα στίγματα ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ὁμοιάζουσι μὲ τὸ ἥπαρ τοῦ ζώου. Αὐτὰ ἐκβαίνουσι εἰς τὸ στῆθος, καὶ ἄλλα μέρη τῶν παρθένων, καὶ νεανίδων, αἱ ὁποῖαι δυσκόλως βλέπουσι τὰ καταμήνιά των.

Διὰ νὰ θεραπευθῶσι, πρέπει πρὸς τὴν ἀνοιξιν νὰ φλεβοτομῶνται, καὶ ἀκολουθῶς νὰ καθαρίζωνται ἀνὰ ὀκτῶ ἡμέρας μὲ τὸ κόγχλασμα τὸ καθαρτικὸν 663, νὰ παίρνουν καὶ τὸν ἀντισκορπουτικὸν ζωμὸν 623, ἐσπέρας καὶ πρωτὴ πρέπει νὰ ἀλείψωσι τὰ στίγματά των μὲ τὴν πομάδα τῶν ῥόδων 481.

§. 305.	{	Στίγματα μελανὰ,	Ἑλληνιστί.
		Μάκιαι πετεκιάλε,	Ἰταλιστί.
		Χουμά,	Τουρκιστί.

Τὰ μελανὰ ταῦτα στίγματα παρασταίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ σώματα τῶν ἀρρώστων πρὶν τῆς κρίσεως τῆς ἀσθενείας, ἢ μετὰ τινος ἡμέρας, πολλάκις καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς κρίσεως. Αὐτὰ τὰ στίγματα βέβαια δὲν εἶναι

ἄλλο, παρά ἢ πρὸς τὰ ἔξω ἔκρη τοῦ ἐκεῖ διεσθαρμένου αἵματος, τὸ ὁποῖον βιαζόμενον νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῶν πύρων τοῦ σώματος, συνάξεται καὶ μένει ἐκεῖ πρὸς ὥρας, ἢ καὶ διὰ πολλὰς ἡμέρας· τὸ μεμολυσμένον αὐτὸ βευστόν, πολλάκις γίνεται καὶ κολλητικόν, καθὼς συνέβη εἰς τινα ἰατρὸν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἀπέθανε· διὰ τοῦτο ὁ κοινὸς λαὸς, γνωρίζων τὴν λοίμην τούτων, ὀνομάζει λοιμικήν. Ταῦτα πολλάκις προμηνύουν θάνατον.

Ἡ θεραπεία τούτων γίνεται ἐσωτερικῶς μὲ μισὸν δράμι κοκκινίλιαν κοπανισμένην καὶ διαλυμένην εἰς ἀνόνηρον, ἢ ῥοδόσταγμα, ἢ μὲ τὸ νερὸν τοῦ μονοκέρχτος, ἢ ἄλλου τοιούτου ἰατρικοῦ, καὶ μὲ τὰ μερικὰ καὶ γενικὰ τριψίματα, μὲ τὸ ὄξος τὸ δυνατὸν καὶ λιϊμονόζωμον, καὶ μὲ τὰ καταπλάσματα.

§. 306.	{	Στίγματα τοῦ προσώπου,	Ἑλληνισί.
		Μάκλαι δέλλα φάτσια,	Ἰταλισί.
		Γιούζ λεκελερί,	Τουρκισί.

Πολλάκις εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου φέρονται καὶ φαίνονται μερικὰ στίγματα, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ διαφόρους αἰτίας, ἀπὸ διεσθαρμένα αἵματα, ἀπὸ δυσχωνεύτους τροφάς, ἀπὸ σεπηπότα νερά, ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ διαφόρους ἀσθενείας, εἶναι καὶ ἐκ γενετῆς.

Αὐτὰ εἶναι ἐρυθρά, ἢ ὠχρά, ἢ χλωμά, καὶ μένουν πολὺν, ἢ ὀλίγον καιρὸν.

Ὁ πάσχων φλεβοτομεῖται πολλάκις, καθαρίζεται μὲ τὸν γλυκὸν ὑδράργυρον, ἢ μὲ τὸ ρεοβάρβαρον, ἢ θαμαρίνη, 1162, παίρνει τὴν διγτάλε 1091. Ἐξωθεν ὠφελεῖ ἡ κοσμητικὴ ἀλειψὴ 770, τὸ ἐξαιλιπτικὸν ἐπίθεμα 616, ἢ ἀλειψὴ

τοῦ ψιμμουθίου, ἢ τῶν ῥόδων 480, καὶ τὸ συνεχές πλύσιμον, καὶ τρίψιμον με ὄξος, ἢ με λεϊμονόνερον.

§. 307. (Στίγματα τῶν ὀμμάτων, Ἑλληνιστί.
(Μάκιαι δέοι ὄκοι, Ἰταλιστί.

Στίγματα τῶν ὀμμάτων λέγονται μερικά κηλίδες λευκαὶ, καὶ ὑπόλευκοι, μικραὶ ἢ μεγάλαι, προξενημένοι ἀπὸ τὴν ὀφθαλμίαν, ἢ τρίχας σκληρὰς, ἢ ἄλλην κακοχυμίαν, εἰς τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα, ἢ εἰς ὄλον τὸν ὀφθαλμόν. Αὗται με τὸν καιρὸν γίνονται δεινότεραι, καὶ δὲν θεραπεύονται.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ὠφελεῖ ἡ ὀφθαλμικὴ σκύνη 807, 808, 834, ἡ ἀλειφή 496, ἢ τοῦ Γιαννίνη 484, τὸ νερόν τῆς ὑράσεως 732, τὸ κολλύριον 689. Ἄν εἶναι αἱ τρίχες, δέονται κατὰ τὴν τέχνην (ἰδὲ Τριχιάσις §. 317). Παίρνει καὶ ἐσωτερικῶς τὸ γλύκυσμα με σίδηρον 566, ἢ καθαρτικόν.

§. 308. (Στίγματα τῶν ὀνύχων, Ἑλληνιστί.
(Μάκιαι δέλλαι οὔγγιαι, Ἰταλιστί.

Εἰς τοὺς ὀνύχας τῶν ἀνθρώπων, μάλιστα τῶν γυναικῶν καὶ κουριδίων, σχηματίζονται μερικὰ στίγματα λευκά, ἢ ὑπόλευκα, καὶ αὐτὰ συμβαίνουσιν, ἢ ἀπὸ κτυπήματα, ἢ κεντήματα, ἢ ἀπὸ τὴν φυσικὴν κακοχυμίαν καὶ ἀδυναμίαν αὐτῶν. Αὐτὰ θεραπεύονται με τὸ ξύσιμον, καὶ με τὴν ἀλειφήν 785, καὶ 786.

§. 309. (Στείρωσις, Ἑλληνιστί.
(Στεριλιτά, Ἰταλιστί.
(Κουσουρλούκ, Τουρκιστί.

Λέγονται στεῖραι ἐκεῖναι αἱ γυναῖκες, μ' ὄλον ὅτι συνεύρισκονται με ἄνδρας καὶ δὲν γεννῶσι παιδία.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν παῦσιν τῶν συνειθισμένων καταμηνίων, ἀπὸ τὴν λευκόροϊαν, καχεξίαν, παχύτητα, σιφρόνον τῆς μήτρας, λώβαν γαλλικὴν, σκορπούτον, μέγεθος τῆς κλειτορίδος καὶ νυμφῶν, καὶ μεγάλην ἀδυναμίαν, καὶ ἀπὸ τὸ κλείσιμον, ἢ φράξιμον τῶν τρυπῶν τῆς μήτρας, ἢ τῶν σαλπήγγων τοῦ φαλοπίου λεγομένων (Ἰδὲ Ἀνατομίαν).

Εἰς τὴν διόρθωσιν τούτων ὠρελοῦν τὰ μαλακτικὰ καὶ γλυκαντικὰ ἐσωτερικῶς, τὰ ἀχνίσματα, τὰ ἐμπροσθεν κλυστήρια, ἢ τὰξις τῶν καταμηνίων, καὶ μερικὰ ἄλλα ψεύματα τινῶν κακογραϊδίων γυναικῶν· εἰς αὐτὸ ὠρελεῖ ἀνθόνερο δρ. 400. καὶ καστόρχιον δρ. 16 κοπνισμένον καὶ ἠνωμένον διὰ τοῦ πυρός, καὶ νὰ πίνη ἢ γυνὴ ἑσπέρας καὶ πρωί ἀπὸ δρ. 20· ἐξωτερικῶς ὠρελοῦσι τὰ θερμὰ λουτρά ἀπλᾶ 694, ἢ τὰ ἀρωματικὰ 695, πολλάκις τὰ δυναμωτικὰ ἱατρικὰ, καὶ τὸ γλύκυσμα ἀλνέρμες, 547, ἢ τὸ 546· ἀνὸς αὐτὰ ἀκολουθήσῃ καὶ δὲν συλλάβῃ, τότε ἡ βλάβη εἶναι εἰς τὸν ἄνδρα, καὶ ὄχι εἰς τὴν γυναῖκα· διότι φθειρόμενοι οἱ σπερμάτογόνοι σκώληκες αὐτοῦ ἀπὸ ἀσθενείας, ἢ γαλλικὰ πάθῃ, ἢ ὑδράργυρον δὲν ἐνεργοῦσι πρὸς ζωογέννησιν αὐτῶν, ἐπειδὴ τὰ ὡς τῶν γυναικῶν χωρὶς τῶν σκωλήκων τῶν ἀνδρῶν, οὐδὲν καρποροροῦσι, διότι ἡ ἀπόρασις τοῦ Θεοῦ δὲν μεταβάλλεται ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τέχνησιν τῶν φθαρτῶν ἀνθρώπων. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ὅταν θελῃ τις νὰ γνωρίσῃ, εἴν ἡ γυνὴ γεννᾷ, ἂς ποίση αὐτὴν ἄδειον μελίκρατον (μέλι καὶ νερόν) καὶ ἂν κυρμηθῇ ἀπὸ σφόδρον, γεννᾷ, εἰ δὲ μὴ, δὲν γεννᾷ. » Ἄφορ. σμέ. Αἰ κατὰ πολλὰ παχεῖαι γυναῖκες θυμῶς, δὲν ἐγκαστρούονται, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐπίπλοον αὐτῶν στενοχωρεῖ τὸ στόμα τῶν ἀγγείων τῆς μήτρας καὶ ἐμποδίζει τὴν σύλληψιν αὐτῶν.

§. 310. { Στραγγουρία,
(Στραγγουρία,

Ἑλληνισί.
Ἰταλισί.

Στραγγουρία λέγεται, διότι τὸ οὖρον καίον προξενεῖ πόνον δριμύν, καὶ αὐτὸ τρέχει καὶ στάζει ὡς κόμβοι, μ' ὅλον ὅτι οἱ πάσχοντες θέλουν νὰ κατουρῶσι πολὺ.

Πολλάκις αὕτη συμβαίνει ἀπὸ πνευματώδη ρευστὰ, ἀπὸ τὴν ἀταξίαν τοῦ στομάχου, ἀπὸ τὰς κανθαρίδας, ἀπὸ τὸ βυζικάντε καὶ γαλλικὰ πάθη, ἀπὸ ἄμμον καὶ ἐσωχάδας τῆς φύσκας.

Εἰς τὴν Στραγγουρίαν ὠφελεῖ ἡ δροσίσιτικὴ ἔσκονη 793, ἡ ἀραβικὴ τισσάνα 852, καὶ 857, ὁ ἀνώδυνος χυλὸς 891, καὶ 894, ἡ ἀλθαία 1173, τὸ βούτυρον τοῦ κακάου 1112, τὸ τραγάκανθον 1196, τὸ ἀραβικὸν κόμμι 1071, ἡ γλυκὺρ-ιζα 1191, τὰ δαυκία, τὸ μακεδονήσιον 1145, ἡ μολόχη 152, τὸ σκῆρδον, τὸ σύμφυτον, τὸ γάλα, καὶ ἡ λεῖμονάδα, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά, ὁ βασιλικὸς, καὶ τὰ μυιοπτυσμένα χοινία, ὅρα §. 95. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Τὴν στραγγουρίαν καὶ τὴν δυσουρίαν ἡ πόσις τοῦ οἴνου, καὶ ἡ φλεβοτομία τὴν διαλύουσιν. » Ἄφορ. τπδ'.

§. 311. { Συγκοπή,
(Σύγκοπε,
Γκῆς,

Ἑλληνισί.
Ἰταλισί.
Τουρκισί.

Συγκοπή λέγεται ἡ πρωτορινὴ παῦσις τῶν κινητικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὸν ὑστερισμὸν, σκώληκας καὶ κλασμούς, ἀπὸ τρόμον καὶ φόβον, ἀπὸ χαρὰν καὶ πάθη τῆς γυναικός. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαίνει εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὴν Συγκοπὴν ὠφελεῖ τὸ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα, τὸ ὄζος

τῶν τεσσάρων κλεπτῶν 752, τὸ ἀερῶδες πνεῦμα 762, τὸ ἀντισπασμωδικὸν μίγμα 713, καὶ ἀνθυστερικὸν 715, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, τὸ ἀντιληθαργικὸν νερὸν 738, τὸ ψυχρὸν νερὸν, ὁ καπνὸς τῶν πτερῶν, καὶ τοῦ βαμβάκου.

§. 312. { Σχάσιμον τῶν χειλέων καὶ χειρῶν, Ἕλλην.
Φεσοῦραι δέλλα λάμπραι ἑ μάνοι, Ἰταλις.
Δουδάκ γιαρασί, Τουρκίς.

Τὰ τρυφερὰ χεῖλη τῶν νιανίδων καὶ νέων πολλάκις συμβαίνει νὰ σχάζωσι, μάλιστα τὸν χειμῶνα, καὶ τοῦτο ἢ ἀπὸ ψύχραν, ἢ ζέστην πολλήν, ἢ ἄλλας αἰτίας ἰσωτερικᾶς.

Αὐτὰ θεραπεύονται μὲ τὴν κοκκίνην πομάδαν 779, ἢ μὲ τὴν 770, μὲ τὴν 772, καὶ κιτρίνην 761, καὶ μὲ τὴν κοσμητικὴν 775.

§. 313. { Σχάσιμον καὶ τράχυνσις τοῦ δέρματος, Ἕλλ.
{ Φεσοῦραι δέλλα πέλε, Ἰταλ.

Αὐτὰ τὰ πάθη τοῦ δέρματος γνωρίζονται ἐν εὐκολίᾳ.

Αὐτὰ πρέρχονται ἀπὸ κόπους δεινοὺς, κακοζωίαν, καχοῦδρὸς τροφᾶς.

Αὐτὰ, ὅποταν εἶναι πρόσφατα, θεραπεύονται, ἀλειφόμενοι ἐσπέρας καὶ πρωτὶ μὲ τὴν ἀλειφὴν 498, μὲ τὴν 181, μὲ τὸ ἔλαιον τοῦ κηρίου, ἃς ἀχνίζεται πολλάκις μὲ τὸν ἀχνὸν τῶν πιτύρων, ἐπιθέτεται καὶ τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 632, γάλα νωπὸν μὲ τὰ πανία, ἢ ἃς ἀλείφεται δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας μὲ τὸ τεχνητὸν γάλα 538, ἢ πομάδαν λευκὴν 770.

§. 314. { Σύλληψις γυναικός, Ἕλληνισί.
{ Γραβιδάντσα δελαδόνα, Ἰταλισί.
{ Κιομπέ καρὲ, Τουρκίς.

Μία γυνή, ὅταν συλλαμβάνη ἐν γαστρὶ λέγεται, ἔγκυος.

καὶ κοινῶς ἐγγαστρωμένη· παράγεται τοῦτο ἀπὸ τοῦ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει τὸ ἔμβρυον ἢ γυνή. Διὰ τὴν γυνή οἱ ἰατροὶ τὴν γυναῖκα ἂν εἶναι ἔγκυος, πρέπει νὰ ψηλαφήσῃ τὸ πρῶτον τὸν σφυγμὸν τῆς, καὶ ἂν ὁ σφυγμὸς κτυπᾷ συνεχῶς ἕως 80, ἢ 90 κτυπήματα καὶ ἐπέκεινα εἰς ἐν λεπτόν πρῶτον τῆς ὥρας, τότε εἶναι σημεῖον, ὅτι εἶναι ἔγκυος· δὲν φθάνει τοῦτο μόνον, ἢ γυνή πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ πρῶτον τῆς εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς ἄποιοιαν ταραχὴν καὶ ἀνησυχίαν, ἔχει ὀλίγον ἢ πολὺν ἐμετὸν, ἀηδείαν εἰς μερικὰ φαγητὰ, καὶ ὄρεξιν εἰς ἄλλα, τὴν ἀγάπᾳ ὄξυνα, καὶ ἄλλοτε γλυκὰ, ἢ καὶ ἀλλόκοτα· τὰ καταμήνιά τῆς νὰ εἶναι ἀπερασμένα τὸ ἐλάχιστον τριάκοντα, ἢ τεσσαράκοντα ἡμέρας· καθ' ἡμέραν ἢ ὀκνηρία περισσεύει, καὶ ἢ ἀνησυχία· τὰ θυζία τῆς μεγαλόνοσιν, αἱ ῥῶγαι αὐτῶν ἀνορθοῦνται, ἢ κοιλία τῆς πρήσκειται, διότι ἢ μήτρα πρήσκειται ὅσημέραι, καὶ τραβίζεται πρὸς τὰ ἄνω· ὅθεν μία μαστὴ ἢ σὺχος θάνει τὸν δάκτυλόν τῆς κάτωθεν, ψηλαφίζει τὴν μήτραν, ἂν εἶναι κλεισμένη καὶ ἂν τραβιγμένη ὑψηλὰ, ἂν τὴν φθάνῃ ἢ ὄχι· ἂν ἢ γυνή ἔχῃ συνεχῆ κατουρήματα, ἢ δυσκοιλιότητα, πρὸ πάντων ὁμοῦς ἢ ἔγκυος μετὰ τινος ἡμέρας, τεσσαράκοντα, ἢ πεντήκοντα καὶ ἐπέκεινα, ἂν αἰσθάνεται τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ πῶς τὸ αἰσθάνεται, δυνατὰ ἢ ἀδύνατα, καὶ ὅσον προχωρεῖ τὸ αἰσθάνεται περισσότερον καὶ συνεχέστερον, μ' ὅλα ταῦτα καὶ πάλιν ἀπατᾶται ὁ ἰατρός. Λέγει καὶ ὁ γέρων Ἰπποκράτης, δι' αὐτοῦ, ὅτι « Ἄν τις ποτίσῃ τὴν « ἔγκυον μελίκρατον κτλ. (ἰδὲ στείρωσιν §. 309).

Καὶ ἀφοῦ γνωρισθῇ ἢ γυνή, ὅτι εἶναι ἔγκυος, χωρὶς αἰτίας μεγάλας ἰατρικὰ νὰ μὴν παίρῃ, διότι ἀποβάλλεται τὸ ἔμβρυον, ἀκολούθως ἀποθνήσκει καὶ αὐτὴ, καθὼς πολλοὶ τὸ ἔπαθον· τὸ πολὺ ἂν ἢ γυνή εἶναι πληθωρική καὶ

ἄρρωστος, φλεβοτομεῖται ἀπὸ τὸν βραχίονα εἰς τοὺς μονοὺς μῆνας: ὁπλ. τρίτον, πέμπτον, καὶ ἑβδομον, καὶ οὐδέποτε εἰς τοὺς διπλοῦς, νὰ μὴν φλεβοτομῆται τελείως ἀπὸ τὸν πόδα, διότι πίπτει τὸ ἔμβρυον, ὁμοίως καθαρτικὸν νὰ μὴν παίρνη χωρὶς ἀνάγκην, ἢ μὲ παραμικρὰν αἰτίαν, μήτε κλυστήριον, διότι πολλάκις ἀπεβάλλθησαν αἱ γυναῖκες· ἂν ἡ γυνὴ ἔχῃ δυσκοιλιότητα, ἃς κάμη δίαιταν, νὰ τρώγῃ συνεχῶς μολύχας, πικραλίδα; καὶ ἄλλα μαλακτικὰ διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν κοιλίαν της· ὅταν εἶναι ἔγκυος ἡ γυνὴ, νὰ μὴν κινῆται τόσον πολὺ, μήτε νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ στήκῃ βαρῆα πράγματα, μήτε νὰ συγχύζεται καὶ νὰ κτυπᾷ τὴν κοιλίαν της, ἢ τὴν μήτραν της, μήτε νὰ τρέχῃ μὲ τὸ ἄλογον, ἢ μὲ τὴν ἄμαξαν, διότι ἀπὸ τὸ πολὺ τρέξιμον, ξεκολλᾷ τὸ αὐγόν, τὸ ὁποῖον περιέχει τὸ ἔμβρυον, ἄσχηται ἡ αἰμορραγία, καὶ εὐθὺς μετὰ ὀλίγας ἡμέρας πίπτει τὸ ἔμβρυον μὲ τὸ αὐγόν του, ἢ χωρὶς, καὶ τότε χάνεται ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως. Ἄνίσως ἡ γυνὴ δὲν συλλαμβάνῃ, τότε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔχει βλάβην, ἢ αὐτὴ τὴν ἔχει· ἡ βλάβη αὐτῆς συμβαίνει εἰς τὴν μήτραν, ἀπὸ τὴν ἀταξίαν τῶν καταμηνίων, ἢ ἔλλειψιν αὐτῶν ἢ πολὺ τρέξιμον ἢ αἱ σάλπιγγες τῆς μήτρας τοῦ φαλοπίου λεγόμεναι εἶναι κεκλεισμέναι, ἢ τὰ αὐγὰ αὐτῆς εἶναι ἀσύνεκτα, ἢ βεβλαμμένα, ἢ τὸ αἷμα τῆς γυναίκος ἔχει πολλὴν χολὴν καὶ φαρμάκι, καὶ φαρμακεύεται ὁ σπερμογόνος σκώληξ.

Διὰ νὰ φέρῃ εἰς τάξιν τὰ καταμήνια, πίνει συνεχῶς ἰατρικὰ μνηαγωγὰ, βευστὸν ἀνώδυνον, πολυτρίχιον, χαμόμηλα· καὶ ἂν αἱ σάλπιγγες εἶναι κεκλεισμέναι, ἐμβαίνει εἰς ἀρωματικὰ καὶ γλιαρὰ λουτρὰ δέκα ἢ εἴκοσι ἡμέρας, τότε ἐν ταύτῳ παίρνει ἀνθόνερον καλὸν ὄρ. 400. καὶ καστόρχιον

καλὸν δρ. 1. πὸ διαλύει καὶ πίνει δις τῆς ἡμέρας ἀπὸ δρ. 25. τὴν φορὰν ἀπὸ αὐτό.

Νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ καλὰ καὶ ἄβλαβα φαγητά. Καὶ ἂν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔχῃ τὴν βλάβην ἀπὸ γαλλικὰ πάθη, ἢ ἀπὸ ὑδράργυρον πολὺν, ἢ ἔχῃ ἀδυναμίαν ἀπὸ πολλὴν συνουσίαν ἢ ἔχῃ πόνον εἰς τὴν μέσῃν, πρέπει νὰ τρώγῃ ἐσπέρας καὶ πρωτὶ ἀπὸ δρ. 15. ἀπὸ τὸ δυναμωτικὸν γλύκυσμα (κοφε-τσιόνα ἀλνέρμες §. 547.), ἐν ταύτῳ παίρνει καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ τότε ἴσως ἡ στεῖρα γυνὴ ἐγγαστρώνεται, καθὼς πολλὰ τοιαῦτα ἐγγαστρώθησαν καὶ ἐγέννησαν παιδιά, καὶ ἀφοῦ αὐταὶ γεννήσωσι παιδιά, πρέπει νὰ τὰ θρέψωσι καλῶς, νὰ τὰ διδάξουν τὰ γράμματα καὶ τὴν ἀρετὴν, τὴν θεοσέβειαν, καὶ χριστιανικὴν πίστιν, μὲ τὰς πράξεις των, καὶ οὐχὶ νὰ τὰ ἀφήσουν εἰς τοὺς πέντε δρόμους καὶ νὰ κολυβοῦν εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ εἰς τὴν ἀθείαν.

§. 315.	{	Τανισμὸς,	Ἑλληνισί.
		Τανέσμο,	Ἰταλισί.
		Κάπουζ,	Τουρκισί.

Ὁ Τανισμὸς εἶναι μία συνεχὴς καὶ ματαία θείλησις, τὸ νὰ ἀποπατῆ τις τὴν κόπρον του, μεμιγμένην μὲ ὀλίγον αἷμα, ἢ μύξαν.

Οὗτος προέρχεται ἀπὸ τὰς αἰμορροΐδας, δυσεντερίαν σκώληκος, ἢ ἀπὸ τὴν πέτραν τῆς κύστεως, καὶ ψύχρανσιν τῶν ποδῶν, καὶ τῆς κάτω κοιλίας. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἀνίσως ἀκολουθήσῃ Τανισμὸς εἰς τὴν ἐγκυον, ἀποβάλλεται τὸ ἔμβρυον. » Ἄφορ. τξγ'.

Θεραπεύεται οὗτος μὲ τὸ φυλλάνδριον τοῦ νεροῦ 1195, ἢ μὲ τὴν σκόνην 818, ἢ βάνει κλυστήριον μὲ ἄμυλδὸν (νι-σεστέ) καὶ κρίκον τοῦ ὠοῦ, μὲ τὸ κλυστήριον, μὲ τὸ ποτὸν

ἀπὸ μάναν, ἢ ἔλαιον ἀμυγδαλῶν, ἢ τοῦ κίκεως 576, ἔπειτα καὶ μὲ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841. Κάθεται καὶ ἐπάνω εἰς τοῦβλον πυρωμένον καὶ βρεγμένον, διὰ νὰ ἀχνίζεται ὁ πάτος του.

§. 316.	{	Ταινία,	Ἑλληνισί.
		Ταινία,	Ἰταλισί.
		Χαπούλ κάρ,	Τουρκισί.

Ἡ Ταινία εἶναι σκώληξ τις λεπτός, πλατὺς ἀπὸ μίαν γραμμὴν ἕως ὀκτώ, εἶναι λευκὴ, ὀδοντωτὴ πρὸς τὰ πλάγια τῆς, καὶ ἐπιμήκης, τὸ πολὺ ἕως δέκα ὀγκύας. Εἶναι καὶ κεχωρισμένη ἀπὸ γραμμὰς τινὰς λεπτὰς. Αὕτη ἐξερχομένη κόπτεται εἰς λεπτὰ κομμάτια, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον εἶδος. Τὸ δεῦτερον εἶδος τῆς Ταινίας εἶναι μὲν παχύτερον, πλὴν εἶναι ὀλιγώτερον ὀδοντωτὸν καὶ κεκομμένον, τὸ μῆκος ἕως μισὸν δάκτυλον. Ἡ Ταινία αὕτη ἐξέρχεται εἰς κομμάτια σχεδὸν τετράγωνα.

Οἱ σκωληκες οὗτοι εἶναι δεινότατοι, προξενοῦσι μεγάλους πόνους, καὶ ταραχὰς εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Τὸ κύριόν του ἰατρικὸν εἶναι νὰ παίρῃ τὴν φορὰν ἀπὸ ἐν δράμι σκόνην τῆς ἄρρενος πτέρης 1170, μὲ ἓνα κόκκον γλυκὺν ὑδράργυρον, καὶ τοῦτο παίρνει ἐσπέρας καὶ πρωί διὰ τινὰς ἡμέρας μὲ ὀλίγον νερόν, ἔπειτα παίρνει καὶ τὴν ὑδραγωγὸν σκόνην 811, ἢ τὴν ἀνθελμιντικὴν 819, διὰ νὰ τὸν κινήσῃ κάτωθεν.

Εἰς τὴν Ταινίαν ὠφελεῖ ἀκόμη τὰ μέγιστα ἡ γόμα γότα 1089, ἡ κάμφορα 1114, οἱ ἀνθελμιντικοὶ τροχίσκοι 877, τὸ σκόρδον 1099, ὁ λευκὸς ἐλλέβορος, τὸ κοράλιον 1133, τὸ νερόν τοῦ ὑδραργύρου, ὁ πήγανος 1165, καὶ ἡ ἀλάπκα 1110.

§. 317. (Τερέβινθος, Ἑλληνισί.
(Τερέμιντο, Ἴταλισί.

Λέγεται Τερέβινθος τὸ πάθος τοῦτο, διότι ὁμοιάζει μὲ τὸν κόκκον τῆς τερεβίνθου (τζικουδίας). Τοῦτο εἶναι ἐν σπυρίον μικρὸν μὲ μίαν ἐσχάραν εἰς τὸ κέντρον. Φύεται εἰς τὸ πρόσωπον, χεῖρας καὶ σκέλη.

Θεραπεύεται ὡς καὶ τὸ Φύμα μὲ τὴν προσάρμοσιν τῶν μαλακτικῶν ἰατρικῶν.

§. 318. { Τέτανος, Ἑλληνισί.
Τέτανο, Ἴταλισί.
Τεσενούζ, Τουρκισί.

Τέτανος λέγεται ἐν πάθος, ὅπότεν τὰ πλευρὰ καὶ οἱ μῦες τοῦ λαιμοῦ, τοῦ στήθους, καὶ ὠμοπλατῶν, εἶναι τεντωμένα καὶ δυσκίνητα. Τριῶν εἰδῶν εἶναι τοῦτο. Λέγεται ἐμπροσθό- τονος, ὅταν ἡ κεφαλὴ, ὁ θώραξ, καὶ οἱ λόμβοι κλίνουν πρὸς τὰ ἐμπροσθεν· καὶ ὀπισθό τονος, ὅπότεν κλίνωσι πρὸς τὰ ὀπισθεν· ὅταν ὅμως τὰ μέλη αὐτὰ μένουσιν ἴσια, τότε λέ- γεται εὐθύς.

Προέρχεται τοῦτο ἀπὸ τὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων μερι- κῶν νεύρων καὶ μυῶν, καὶ ἀπὸ ὀλιγόστευσιν ἄλλων ὁμοίων αὐτῶν, ἀπὸ τὰ κτυπήματα, κεντήματα, κρυώματα, καὶ κο- ψίματα, ἀπὸ τὸν ὑστερισμὸν, καὶ σεληνιασμὸν, καὶ ἄλλα διάφορα πάθη τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος.

Διαιρεῖται ὁ Τέτανος εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς πε- ριοδικὸν, εἰς ὀξὺν καὶ χρονικὸν, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον.

Ὁ Τέτανος θεραπεύεται μὲ τὴν φλεβοτομίαν, μὲ τὸ ἀντι- σπασμωδικὸν μίγμα 713, μὲ τὴν ἀλειφὴν τῆς ἀλθαίας 482, μὲ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, μὲ τὴν κάμφοραν 1114, μὲ

τὸ ὅποιον 1151, μὲ τὸ θερμὸν λουτρὸν, καὶ μὲ τὸ ψυχρὸν, προσαρμόζεται καὶ βυζικάντε ξηρὸν, ἢ ἀνοικτὸν, ἢ τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Ἐρχόμενος ὁ πυρετός « εἰς τὸν Τέτανον, παύει τὸν Τέτανον. » Ἄφο. ροή. Οἱ περισσότεροι ὁμῶς ἀποθνήσκουσιν εἰς 4, ἢ 5 ἡμέρας.

§. 319.	{	Τριχίσις,	Ἑλληνιστί.
		Τριχίσις,	Ἰταλιστί.
		Ἰνκουλάπ τζίσιλ,	Τουρκιστί.

Τριχίσις λέγεται, ὅταν αἱ τρίχες τῶν βλεφάρων γυρίζονται ἐσωτερικῶς, τρίβουσι καὶ ἐρεθίζουσι τὴν βολβὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ τὸν θολόνουσιν. Προέρχεται δὲ αὕτη ἀπὸ τὴν χάνωσιν τῶν βλεφάρων, καὶ ἀδυναμίαν αὐτῶν.

Ἄλλη θεραπεία καλλιωτέρα εἰς αὐτὰς δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν δέσιμον αὐτῶν: δηλ. παίρνει τις δύο καλάμια ἰσομίκτη, μεταξὺ τῶν ὁποίων πιάνει ὀριζοντεῶς τὸ βλέφαρον, ὡς μίαν γραμμὴν ἄνωθεν τῶν τριχῶν, καὶ τὸ δένει μὲ κλωστήν τινα δυνατὴν, καὶ ἀφοῦ τὸ σφίξει δυνατὰ, κόπτει τὴν κλωστήν αὐτὴν, καὶ τὴν ἀφίνει, καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας, ξηρανθέντος τοῦ κρέατος, πίπτουσι τὰ καλάμια, καὶ τότε αἱ τρίχες παίρνουσι τὸν ἔξωθεν δρόμον, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀμέσως βλέπει, καὶ θεραπεύεται, καθὼς μόνος μου πολλοὺς ἐθαράπευσα. Εἶναι τινὲς ὅπου κόπτουσι τὸ βλέφαρον καὶ θεραπεύονται, πλὴν εἶναι δεινὸς τρόπος.

§. 320.	{	Τύλοι (Ρόζοι κοινῶς),	Ἑλληνιστί.
		Κάλλοι,	Ἰταλιστί.
		Τπουκ γκιουτού,	Τουρκιστί.

Τύλοι λέγονται μερικὰ σκληρὰ σκιρρώματα, καὶ νεναρ-

κωμένα κρέατα τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἄλλων ζώων.

Οἱ Τύλοι οὗτοι προξενοῦνται ἀπὸ πολλοὺς κόπους, καὶ σκληρὰς ἐργασίας τῶν βαναύσων, τεκτόνων, καὶ γεωργῶν, ἀπὸ τὰ στενὰ ὑποδήματα, καὶ ἀπὸ τὴν ψύχραν.

Οἱ Τύλοι θεραπεύονται, ἀφοῦ τοὺς βρέξει τις μὲ ζεστὸν νερὸν τῶν πιτύρων διὰ τινὰς ἡμέρας, ἔπειτα γὰρ κόπτῃ τὸ ἐκείνων δέρμα, καὶ οὕτως ἄς ἐπιθέτῃ τὸ ἔμπλαστρον διὰ τοὺς Τύλους κατὰ τὴν τέχνην 596. Εἰς τοὺς Τύλους ἀκόμη προσαρμόζονται τὰ χλωρὰ φύλλα τοῦ ἀειζώου χόρτου, τῆς Ἰνδικῆς συκῆς, τὸν χυλὸν τοῦ χελιδονίου χόρτου 1201, τῆς δρακοντέας, τῆς σαβίνας 1084, καὶ τὸ θεϊκὸν καὶ ἀλικὸν ὄζυ· (α).

§. 321.	{	Τυμπανίτης,	Ἑλληνισί.
		Τυμπανίτιδε,	Ἰταλισί.
		Ἰστισκαῖ τάπουλα,	Τουρκισί.

Τυμπανίτης λέγεται, ὅταν ἡ κάτω κοιλία τοῦ ἀνθρώπου φουσκῶνῃ τόσον πολὺ ἀπὸ ἀέρα, ὥστε κτυπηθεῖσα μὲ τὴν χεῖρα, ἤχεῖ ὡς τύμπανον. Ὁ Ἱπποκράτης ὠνόμασε τούτον ὑδροπικίαν ξηράν.

Οὗτος προέρχεται ἀπὸ ἀέρα κεκλεισμένον εἰς τὸν στόμαχον, καὶ ἔντερα, ὃ ὁποῖος ἐμβαίνει ἐκεῖ μὲ τὰς τροφὰς, ἢ γεννᾶται ἀπὸ διεφθαρμένας ὕλας, καὶ ἀδυναμίαν τῶν σπλάγχων.

Διαιρεῖται εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυν καὶ χρονικὸν, εἰς καλὸν καὶ θανατηφόρον, εἰς ἔντερικὸν, κοιλιακὸν καὶ ἐμφυσιματικόν.

(α) Ἐν περίεργον εἶναι γὰρ θέτῃ τις εἰς τὸν Τύλον τὴν ἐξωθεν φλοιάν τοῦ λεῖμονιου διὰ τινὰς ἡμέρας, καθὼς καὶ μόνος μου ἔπραξα.

Θεραπεύεται ὁ Τυμπανίτης μὲ τὸ κόγγλασμα 654, μὲ τὸ ἐμετοκαθαρτικὸν 784, μὲ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, μὲ τὸ καθαρτικὸν κλυστήριον 677, ἡ κοιλία του ζώννυται καλά. Εἰς αὐτὸν ὠφελεῖ ἀκόμη ἡ φλεβοτομία, ἡ τισσάνα 856, τὰ θερμὰ λουτρά καὶ ἀχνίσματα, τὰ τριψίματα, ἡ ἀσαφέτιδα 1179, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆς 908, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, τὰ κουφὰ κλυστήρια, καὶ αὐτὰ πολλάκις γινόμενα: δηλ. θάνονται κλεισμένα, καὶ ἀνοιγμένα εὐγά, ζονται ἔξω. Ὁφελοῦν ἀκόμη τὰ ψυχρὰ ἀχνίσματα, ἡ χιών, καὶ αἱ βεντοῦζαι καὶ αἱ βδέλλαι.

§. 322.

(Ἰδατίδες,
Ἰδάτιδε,

Ἑλληνισί
Ἰταλισί.

Αἱ Ἰδατίδες δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ κύστεις τινὲς ζῶσαι, καὶ φουκαλίδες τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, γεμάται ἀπὸ ἐν ὑγρὸν πυκνὸν, μυξῶδες, ἢ ὀρρώδες. Αὗται πολλάκις πρήσκονται, σκληρύνονται κατ' ὀλίγον ὀλίγον, καὶ γίνονται σκιρρώδεις. Ὄταν αἱ κύστεις αὗται εἶναι μεγάλαι, λέγονται Ἰδροπικία Κυστική· ὅταν ὁμως αὗται εἶναι μικραὶ, τότε λέγονται Ἰδατίδες. Ὁ ὄγκος τούτων δὲν ὑπερβαίνει ἓνα ὠν τῶν περιστερῶν, τὴ ὑγρὸν, τὸ ὁποῖον αὗται περιέχουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι καθαρὸν, καὶ μυξῶδες.

Αἱ Ἰδατίδες μολύνουσι τὴν ἐπιφάνειαν τῶν σπλάγγων τῆς κάτω κοιλίας, μάλιστα τὸ ἥπαρ, τὴν μήτραν, καὶ τὸν πνεύμονα καὶ τὸν ἐγκέφαλον. Ἡ Κυστικὴ Ἰδροπικία κυριεύει τὸ περιτοναῖον, καὶ τὴν ὠοθήκην τῆς μήτρας τῶν γυναικῶν. Ὁ κύρ. Φωντάνας ἀνεκάλυψε τὴν ἀληθινὴν αἰτίαν μιᾶς ἀρρώστιας, ἣτις ὀνομάζεται Πατζία: ἦτοι Μωρία καὶ Τρέλλα, εἰς τὴν ὁποῖαν εἶναι ὑποκείμενα τὰ πρό-

βατά (α). Ο κύρ. Πάλλας, λέγει, ὅτι αὐται εἶναι ἀληθινὰ ζωύφια τινά, ὅ,τι λογιῆς εὐρίσκονται εἰς τὸ σηκότι τῶν προβάτων, ταῦτα οἱ ποιμένες Κλαπάτσα ὀνομάζουσιν. Ὁμοίως καὶ ὁ κύρ. Κοῦλλεν, ἀπὸ τὸ γένος τῶν σκωλήκων.

Διὰ τὴν Θεραπείαν τις τὰς Ἰδατίδας τοῦ πνεύμονος, εὐκολύνει τὸ σπᾶσιμον αὐτῶν, ἀχνίζων τὸν πάσχοντα ἀπὸ τὸ στόμα του μὲ τὸν ἀχνὸν τοῦ νεροῦ τῶν πιτύρων, ἠνωμένον μὲ ἓν ἕκτον τοῦ ὄξους, καὶ μὲ τὴν γύμνασιν τοῦ σώματος· μ' ὅλον τοῦτο οἱ πάσχοντες ἀποθνήσκουσι καθὼς καὶ τὰ πρόβατα.

§. 323. (Ἰδατίδες τοῦ ἐγκεφάλου, Ἑλληνισί.
(Ἰδατίδε δέλ τζερβέλλο, Ἴταλισί.

Πολλῶν εἰδῶν Ἰδατίδες εἶναι. Γίνονται Ἰδατίδες καὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλον τῶν ἀνθρώπων, αἱ ὁποῖαι εἶναι δύο, ἢ τέσσαρες, ἐνίοτε καὶ περισσότεραι, καθὼς καὶ μόνος μου εἶδον εἰς τὴν Παυίαν τῆς Ἰταλίας. Αὗται εὐρίσκονται σχεδὸν πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ἐγκεφάλου, ἅπασαι συνεχόμεναι ἀπὸ τὰ ἐκεῖ ἀγγεῖα, γέμουσιν ἀπὸ νερὸν, καὶ πλέουσιν εἰς αὐτό. Αὗται κινούμεναι, καὶ ταραττόμεναι, προξενούσιν εἰς τοὺς δυστυχεῖς πάσχοντας τὴν σκοτοῦραν, καὶ τὴν παντοτεινὴν κεφαλαλγίαν, πολλάκις τὴν μελαγχολίαν καὶ μανίαν.

Εἰς αὐτάς ὠφελεῖ ἡ θέλλα δόννα 1185, ὁ ἐλλέβορος 1099, τὸ κώνειον 1141, καὶ ἡ βαλεριάνα 1198.

§. 324. (Ἰδροπικία τῶν ὠοθηκῶν τῆς μήτρας, Ἑλλ.
(Ἰδροπιζία δέλλαι ὠβαΐαι, Ἴταλ.
(Ἰσκαΐ ραχμέ, Τουρκ.

Ἡ Ἰδροπικία αὕτη παριστάνεται ἀπὸ ἓν πρῆσμα χωριστὸν

(α) Κατὰ τὸ 1831 ἔτος ὄσα πρόβατα τῆς Δαλαμνάρης, χωρὶς τοῦ Ἄργους, ἐβόσκον εἰς τὸν ἑαλτον αὐτοῦ, κυριευόμενα ἀπὸ πλῆθος ζωύφίων, ἐψόφηταν ὅλα.

εις τὸ ἓν, ἢ ἄλλο μέρος τῆς ἕβης, ἀπὸ ἓνα πόνον πολλάκις κρυπτόν, καὶ δυνατὸν εἰς τὸ πονεμένον μέρος τοῦ σκέλους, τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἴδιον μέρος.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελοῦσι τὰ καθαρτικά, ἡ γόμα γότα 1089, μάλιστα τὸ ἐμετικὸν τοῦ Ροά, ὁ ἐμετικὸς τρυγίας, τὰ τριψίματα, οἱ ξηροὶ ἀχνοὶ, τὸ βυζικάντε εἰς τὸ πονεμένον μέρος 608, ἡ κίνησις, καὶ τὰ ἄλλα ἰατρικὰ τῆς Ἰδροπικίας.

§. 325.	{	Ἰδροπικία τοῦ περιτοναίου,	Ἑλληνισί.
		Ἰδροπιτξία δὲλ περιτοναῖο,	Ἰταλισί.
		Ἰσπισκαῖ ἱμπάντ,	Τουρκισί.

Ἡ Ἰδροπικία αὕτη συμβαίνει εἰς τὸ περιτοναῖον, τὸ ὁποῖον περιτυλίττει τὰ σπλίγγνα τῆς κάτω κοιλίας, ἢ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐντέρων.

Αὕτη σχηματίζεται ἀργῶς, καὶ ὅταν εἶναι μόνη τῆς, ἀργεῖ, καὶ φέρει ἀνησυχίαν, καὶ πόνον. Ἡ κειλία τοῦ πάσχοντος φαίνεται τότε πρησιμένη πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, καὶ ὀγκωμένη πρὸς τὰ ἔξω. Ὁ ὄμφαλός του εἶναι ὀλίγον ἐνθισυμένο, ἐνίοτε ἐκβαίνει καὶ πρὸς τὰ ἔξω.

Θεραπεύεται ἡ Ἰδροπικία αὕτη μὲ τὰ ἴδια ἰατρικὰ τῶν λοιπῶν Ἰδροπικιῶν (Ἰδέ Ἀσκίτης §. 54.) (α).

§. 326.	{	Ἰδροθώραξ,	Ἑλληνισί.
		Ἰδροτωράτσε,	Ἰταλισί.
		Ἰσπισκαῖ σάδουλ,	Τουρκισί.

Λέγεται Ἰδροθώραξ ἡ Ἰδροπικία τοῦ θώρακος, καὶ τοῦ στήθους τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἡ Ἰδροπικία αὕτη δυσ-

(α) Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Ἰδροπικίας ὠφελεῖ ἡ γόμα γότα.

κόλως γνωρίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς· ὁ πάσχων ὁμῶς πάντοτε πίνει νερὸν πολὺ. Τὰ συμπτώματα, τὰ ὅποια τὴν παριστάνουσιν, εἶναι ἐν οἰδηματώδεις πρῆσμα εἰς τοὺς ἀστράγάλους καὶ ταρσοὺς τῶν ποδῶν, ἐνίοτε συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ὑπερθεῖν τῶν χειρῶν. Ὁ πάσχων αἰσθάνεται ἐν σθένωμα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ στομάχου, προερχόμενον ἀπὸ τὰ ἐκεῖ νερὰ, τὰ ὅποια, ὅταν αὐτὸς στέκη ὄρθιος, πίπτουσιν εἰς τὸ διάφραγμα του. Αὐτὸς αἰσθάνεται μίαν δύσπνοιαν καὶ λειποθυμίαν, κτυπήματα τῆς καρδίας, καὶ ξηρὸν ἔηχα. Τὰ αἷτια, τὰ ὅποια προξενούσι τὸν Ἰδροθώρακα, εἶναι τὰ ἴδια τῶν λοιπῶν Ἰδροπικιῶν.

. Διαιρεῖται ὁ Ἰδροθώραξ εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς τοπικὸν καὶ γενικὸν, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον.

Τὰ ἐπόμενα τοῦ πάθους τούτου εἶναι ὁ Ἰδροκαρδίτης, ὁ Ἀσκίτης, καὶ ἡ γενικὴ Ἰδροπικία τοῦ σώματος, τέλος πάντων ἡ φθίσις, καὶ ὁ θάνατος. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Εἰς « τοὺς Ἰδροπικοὺς, ἐὰν τοὺς συμβῇ βήξιμον, εἶναι κακὸν « σημεῖον. » Ἄφορ. τιά.

Ὁ πάσχων παίρνει ἐσωτερικῶς τὸ γλυκαντικὸν γλύκυσμα 544, τὴν ὑδραγωγὸν σκόνην 811, τὴν γόμαν γόταν 1089, τὴν βέλλα δόνναν 1185, τὴν διγιτάλην 1091, τὴν ἰππεκακουάναν 1196, τὴν πολύγαλαν, τὴν πετελέαν 1169, τὸ σκιλλοκρόμμυον 1181. Ἐξωθεν ὠφελοῦν τὰ τριψίματα, αἱ ἀερώδεις ἀλειφαί, τὰ ἀρωματικὰ ἔλαια, καὶ τὸ βυζικάντε 608. Ἡ διαίτα του εἶναι νὰ τρώγῃ σέληνα πολλὰ, καὶ μακεδονήσιον, κρέας ὀπτὸν καὶ ψητὸν, νὰ πίνῃ καὶ οἶνον καλὸν καὶ ἄδολον, καὶ ὄχι νερὸν· ἀε γυμνάζεται καὶ ὅσον δύναται (α).

(α) Καὶ ἐνταῦθα ἡ γόμα γότα μὲ τὴν διγιτάλη καὶ νίτρον ὠφελεῖ τὰ μέγιστα, καθὼς πολλοὺς ὠφέλησα.

§. 327.	{	Ύδροκαρδίτης,	Ἑλληνισί.
		Ύδροκαρδίτιδε,	Ἰταλισί.
		Ἰστικαί κάλπ,	Τουρκισί.

Ύδροκαρδίτης λέγεται ἡ ὕδροπικία, ἥτις συμβαίνει μετὰ τὴν τῆς καρδίας, καὶ τῆς μεμβράνας τῆς περικαρδίου λεγομένης. Πολλὰ δύσκολον εἶναι νὰ γνωρίσῃ τις τὴν ὕδροπικίαν ταύτην. Οἱ ἀσθενεῖς δοκιμάζουσι λειποθυμίαν, κτύπημα τῆς καρδίας, καὶ δύσπνοιαν.

Τὰ αἷτια τούτου εἶναι τὰ ταχέα κτυπήματα, καὶ ἔσσανα τῆς καρδίας, τὸ ἀνοιγμα τῶν κοιλωμάτων, καὶ τῶν ὠτίων τῆς καρδίας, αἱ πληγαὶ τοῦ στήθους, οἱ φόβοι καὶ οἱ τρόμοι, ὁ ῥαχίτης, ἡ γενικὴ ὕδροπικία, καὶ ὁ κακὸς σχηματισμὸς τοῦ σώματος.

Διαιρεῖται ὁ ὕδροκαρδίτης εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυν καὶ χρονικὸν, εἰς συμπτωματικὸν καὶ ἰδιοπαθητικὸν, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον.

Δυσκόλως θεραπεύεται ὁ ὕδροκαρδίτης· μ' ὅλον τοῦτο πολλοὶ τῶν ἰατρῶν διορίζουσι τὴν παρακέντησιν τοῦ περικαρδίου· ἡ πράξις ὁμως εἶναι δεινὴ καὶ κινδυνώδης. Ὅσα ἰατρικὰ εἶναι διωρισμένα διὰ τὸν ὕδροθώρακα (ιδεὲ §. 325), τὰ ἴδια ὠφελοῦν καὶ εἰς τὸν ὕδροκαρδίτην· τὸ βυζικάντε ἐξωτερικῶς ὠφελεῖ τὰ μέγιστα 608.

§. 328.	{	Ύδροκέφαλος,	Ἑλληνισί.
		Ύδροκέφαλο,	Ἰταλισί.
		Ἰστικαί ρέες,	Τουρκισί.

Λέγεται ὕδροκέφαλος ἡ ὕδροπικία, ἥτις σχηματίζεται εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Δύω εἰδῶν εἶναι ὁ ὕδροκέφαλος: ἐσωτερικὸς καὶ ἐξωτε-

ρικός. Καὶ ἐξωτερικός μὲν εἶναι, ὅταν τὰ νερά σχηματίζονται μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τοῦ περικρανίου, εἰς τρόπον, ὅτι τὸ κρανίον μένει ὀγκωμένον καὶ οἰδηματώδες· ἐσωτερικός δὲ εἶναι, ὅποταν τὰ νερά εἶναι ἐσκορπισμένα εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἐγκεφάλου.

Εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ κεφαλὴ τῶν παιδῶν μεγαλύνεται τόσον, ὥστε φοβεῖται τις νὰ τὴν ἰδῇ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του πολλάκις ἐκβαίνουσι πρὸς τὰ ἔξω. Ὁ ἐσωτερικός Ἵδροκέφαλος εἶναι σχεδὸν ἀνίατος. Πολλάκις ὁ Ἵδροκέφαλος προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν τῶν μαιευουσῶν γυναικῶν, καὶ τῶν γαλακτοτροφουσῶν.

Εἰς τὸν Ἵδροκέφαλον ὠφελεῖ τὸ ἀσβεστόνερον ἐξωτερικῶς, ἠνωμένον μὲ τὸ νερὸν τῆς λαβάνδας 1157. Ἐσωτερικῶς ὠφελοῦν ὅλα σχεδὸν τὰ ἰατρικὰ τῆς Ἀνασάρκας. Σφίγγεται συνεχῶς ἡ κεφαλὴ μὲ ζώνας, ἀνοίγεται καὶ φουντανέλλα ὅπισθεν εἰς τὸν τράχηλον.

§. 329.	{	Ἵδροκῆλαι,	Ἑλληνισί.
		Ἵδροτσέλαι,	Ἰταλισί.
		Ἰστισκάϊ χουσιγετέν,	Τουρκισί.

Ἵδροκῆλη λέγεται ἡ Ἵδρσπικία, ἡ ὁποία συμβαίνει εἰς τὸν σκρότον τῶν ἀνθρωπίνων ὄρχεων.

Δύω εἰδῶν εἶναι ἡ Ἵδροκῆλη· τὸ πρῶτον εἶναι, ὅταν τὸ νερὸν εἰσδύῃ εἰς τὸ κελλικὸν ὕφασμα τοῦ δέρματος τῶν ὄρχεων, τὸ ὁποῖον συμβαίνει, ὅτε τὸ δέριμα αὐτὸ ἐξωθεν εἶναι μελαγχροινόν, πρησμένον, ψυχρὸν, καὶ λαμπυρόν· τὸ δεύτερον προέρχεται ἀπὸ τὴν διασκορπισιν τῶν νερῶν εἰς τὰς θήκας τοῦ ἐνὸς, ἢ καὶ τῶν δύο ὄρχεων· καὶ τοῦτο διακρίνεται ἀπὸ τὴν σκλήρυνσιν τοῦ πρήσματος, τὸ ὁποῖον περικυκλόνει τὸν ὄρχιν.

Τὰ αἰτία τοῦ πάθους τούτου εἶναι τὰ ἴδια τῶν λοιπῶν σχεδὸν Ἵδροπικίων· πρὸς τούτοις εἶναι τὰ κτυπήματα, καὶ τὰ Γαλλικὰ πάθη.

Διαιρεῖται ἡ Ἵδροκῆλη εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς ὀξεῖαν καὶ χρονικὴν, εἰς ἀπλὴν καὶ σύνθετον. Ἀπὸ τὴν Ἵδροκῆλην πολλάκις συμβαίνει ἡ Σαρκοκῆλη, ἡ Αἱματοκῆλη, ἡ Κιρσοκῆλη, ἡ Φλόγωσις, ὁ Σκίρρος, καὶ ἡ Γάγγραινα.

Θεραπεύεται τὸ πρῶτον μὲ τὸ τρύπημα καὶ χύσιμον τῶν νερῶν των, καὶ εὐθὺς πρέπει νὰ ἐμβάλη ὁ χειρουργὸς διά τινος κλυστηρίου μέσα των ὀλίγον οἶνον δυνατὸν καὶ χλιαρόν· ὠφελοῦν ἀκόμη καὶ τὰ διὰ τὴν Ἀνασάρκην ἰατρικά, ἐπιθέτει θερμὰ καταπλάσματα τῶν φακῶν καὶ κουκκίων μὲ τὸ ὄξος, ἢ τὸ μακεδονήσιον, ἢ τὸ ἔλαιον τῆς δάφνης, ἢ βρέχει στουπία εἰς δυνατὸν πνεῦμα τοῦ οἴνου καὶ τὰ θέτει ἐπάνω. Τὸ δεύτερον εἶδος σπανίως θεραπεύεται μὲ τὰ ὑδραγωγὰ ἰατρικά· ἀχνίζεται ὁμῶς ἐξωθεν μὲ τὸν ἀχνὸν 507, παίρνει καὶ ἐσωτερικῶς ὁ πάσχων τὴν ὑδραγωγὸν σκόνην 811, τὴν πετέαν 1169, κάμνει καὶ τὴν παρακέντησιν: ἤτοι τρύπημα κατὰ τὴν τέχνην 434.

§. 330. (Ἵδρομνηγιοκῆλαι, Ἑλληνισί.
(Ἵδρομνηγιοκῆλαι, Ἰταλισί.

Λέγεται οὕτως ἡ Ἵδροπικία αὕτη, ἐπειδὴ καὶ τὸ νερὸν αὐτὸ συμβαίνει ἀναμεταξὺ τοῦ ἔγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων. Αὕτη γνωρίζεται ἀπὸ τὸ πρῆσμα τοῦ προσώπου καὶ τῶν βλεφάρων, καὶ ἀπὸ τὴν πολυϋπνίαν.

Διαιρεῖται τοῦτο εἰς ἀπλοῦν καὶ σύνθετον, εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυ καὶ χρονικόν.

Ἡ θεραπεία του εἶναι ἡ ἴδια τοῦ Ἵδροκεφάλου. Πρέπει ὁ πάσχων νὰ σκεπάζῃ τὴν κεφαλὴν του μὲ πανία βρεγμένα εἰς

πνευματώδη ρευστά, καὶ νὰ πλησιάσῃ κατ' ὀλίγοντὰ κόκκαλα τοῦ κρανίου, διὰ νὰ ἐμποροῦν μὲ εὐκολίαν νὰ ἐνωθῶσιν (Ἰδὲ Ἀσκήτης §. 54).

§. 331.	{ Ἰδρομήτρα, Ἰδρόμετρα, Ἰστισκαΐ ῥάγμα, -	Ἑλληνισί.
		Ἰταλισί.
		Τουρκισί.

Ἰδρομήτρα λέγεται ἡ Ἰδροπικία τῆς μήτρας τῶν γυναικῶν. Ἡ πάσχουσα ὁμοιάζει μίαν γυναῖκα ἐγγαστρωμένην, ἡ κοιλία τῆς κατ' ὀλίγον πρήσκεται, ὥστε εἰς αὐτὴν συμβαίνουσιν ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς ἐγγαστρίας. Αὕτη δοκιμάζει ἀνορεξίαν τῶν φαγητῶν, κίνησιν τοῦ βρέφους, φύσκωμα τῶν θυζίων, κ.τ.λ. Ὁ σφιγμὸς ὁμοίως δὲν εἶναι συνεχής.

Προέρχεται πολλάκις ἡ Ἰδροπικία τῆς μήτρας ἀπὸ τὸν ὀρρόν, ὅστις εὐρίσκεται εἰς τὸ κοίλωμα τῆς μήτρας, ἀπὸ τὴν αἰφνίδιον παῦσιν τῶν καταμηνίων, ἀπὸ τινὰ πυρὰ ἔμβολα, τὰ ὅποια ἐβάλλουσιν ἐκεῖ αἱ μαῖαι, καὶ τὰ κακογραΐδια, διὰ νὰ συλλάβωσιν ἐκεῖ παιδία.

Διαιρεῖται τὸ πάθος τοῦτο εἰς σθενικὸν καὶ ἀσθενικὸν, εἰς ὄξυ καὶ χρονικὸν, εἰς ἀπλοῦν καὶ σύνθετον, εἰς ἰατὸν καὶ θανατηφόρον. Ἡ λύπη αὐξάνει τὸ πάθος τοῦτο καὶ ἡ συλλογὴ, ἐξ ἐναντίας ἡ γύμνασις τὸ σκορπᾷ καὶ ἡ χαρὰ. Ἐκ τούτου προέρχεται ἡ Φλόγωσις, ἡ Σήψις τῆς μήτρας, ἡ Γάγγραινα, ἡ Ἀνασάρκα, καὶ ἡ Στείρωσις (α).

Θεραπεύεται ἡ Ἰδρομήτρα μὲ τοὺς καθαρτικοὺς τροχίσκους 868, καὶ κομμώδεις 867, μὲ τὸν ζωμὸν 622, μὲ τὴν σκό-

(α) Ἰδὲ Μήτραν τῶν γυναικῶν εἰς τὴν Ἀνατομίαν. Τρῆμα Α.

νην τῆς γόμα γότας 1089, μὲ τὸ σκόρδον, μὲ τὴν διγιτάλι 1091, μὲ τὸ σκυλλοκρόμμυον 1181, καὶ μὲ τὰ ἴδια ἰατρικὰ τῶν λοιπῶν Ἰδροπικῶν. Ὁ ἰδρῶς καθ' ὅλα τὰ μέρη ὠρελεῖ τὰ μέγιστα, οἱ ζεστοὶ ἀχνοὶ, καὶ τὸ βυζικάντε εἰς τὸ ἴδιον μέρος 608.

§. 332.		Ἰδρορραχίτης,	Ἑλληνισί.
		Ἰδροραχίτιδε,	Ἰταλισί.
		Ἰστικαί φακαράτ,	Τουρκισί.

Ἰδρορραχίτης λέγεται ἡ Ἰδροπικία, ἡ ὁποία συμβαίνει εἰς τὸ κόκκαλον τῆς ῥάχως τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο λέγεται Ἰταλιστί Σπίνζ βίφιδα, ἐπειδὴ οἱ σπόνδυλοι τῆς ῥάχως διαιροῦνται σχεδὸν εἰς δύο. Προέρχεται τοῦτο ἀπὸ τὴν ἐκεῖ συνάρθροισιν ἐνὸς ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον ἐρεθίζει τὸν ἀκανθώδη μυελόν, καὶ τὴν μεμβράναν τοῦ ῥαχοκοκκάλου, καὶ ἀπ' ἄλλης παρόμοια τῆς Ἰδροπικίας αἰτία.

Διαιρεῖται καὶ τοῦτο εἰς ἀπλοῦν καὶ σύνθετον, καὶ ἀπλοῦν μὲν λέγεται, ὅταν ἡ ῥάχη μόνον εἶναι κυρτωμένη, σύνθετον δὲ, ὅποτεν εἶναι καὶ ὁ ἐγκέφαλος.

Δύσκολος εἶναι ἡ Θεραπεία τοῦ πάθους τούτου μ' ὅλον τοῦτο τὰ δυναμωτικά καὶ πνευματώδη προστετασμένα μὲ τρόπον ἀβλαβῆ εἰς τὸ πρῆσμα, εἶναι κατὰ πολλὰ ὠφέλιμα. Ἐρελεῖ ἀκόμη ἡ φοντακέλλα εἰς τὸν τράχηλον, ἢ ἐν σχοινίον τεχνητὸν, καὶ τὸ βυζικάντε 608.

§. 333.		Ἰποχονδρία.	Ἑλληνισί.
		Ἰποκόνδρια,	Ἰταλισί.
		Μεράκ,	Τουρκισί.

Λέγεται Ἰποχονδρία τὸ πάθος τοῦτο, διότι εἰ πάσχοντες δοκιμάζουσιν ἕνα πότον καὶ κέντημα εἰς τὰ ὑποχόνδρια

των μέρη, οί πόδες των εἶναι πολλάκις ψυχροί, καὶ ἡ κεφαλή των πονεῖ, ἐσωτερικῶς εἶναι θερμοί. Τὸ πάθος τοῦτο εἶναι ἀνησυχώτατον, τὸ ὁποῖον μὲ τὸν καιρὸν δύναται νὰ φέρῃ τὴν μελαγχολίαν, καὶ τὴν μανίαν.

Εἰς τοῦτο ὠφελεῖ τὸ κλυστήριον 675, ἡ φλεβοτομία, τὸ καθαρτικὸν ποτὸν 784, καὶ τοῦ Ροά 785, ἡ σκόνη 807, ἡ καθεβάλα, καὶ τὸ γύμνασμα, τὸ ἀλεξητήριον 470, τὸ κόγ-
γλασμα 610, τὸ δυναμωτικὸν μίγμα 704, ἡ σκόνη 802, τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, οἱ ἀνθυστερικοὶ τροχίσκοι 881, τὸ σιδηροῦς πρυγίας, 884, ἡ κάμφορα 1114, ἡ βαλεριάνα 1198, καὶ τὸ λαύδανον ρευστὸν 692. μ' ὅλον τοῦτο, ὅστις θέλει νὰ θεραπεύσῃ τούτους ὑποχονδριάζει καὶ αὐτός.

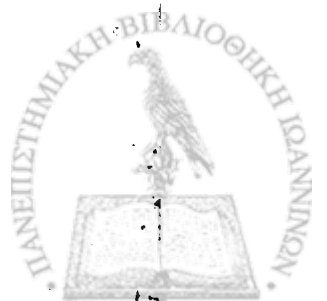
§. 334. (Ἰπώπουον τῶν ὀφθαλμῶν, Ἑλληνισί.
(Ἰπώπιον, Ἰταλισί.

Τὸ Ἰπώπιον εἶναι μία ὕλη ὀλίγον ἐμπυεσμένη, ἡ ὁποία σχηματίζεται μετὰξὺ τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος, καὶ τῆς φακῆς τῶν ὀφθαλμῶν, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὴν δρασιν τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο εἶναι ὑπόλευκον, ἢ ὑποκίτρινον. Προξενεῖται ἀπὸ τὴν κακὴν ὀφθαλμίαν καὶ κακοχυρίαν τοῦ σώματος. Τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ καὶ Καταρράκτης.

Εἰς ταύτην ὠφελοῦν τὰ ἐλαφρὰ διαλυτικὰ, τὸ θυζικάντε 608, εἰς τὸν τράχηλον, ὁ ἀχνὸς τῶν χόρτων, ἡ ἀλειφή τοῦ Γιαννίνη εἰς τοὺς κροτάφους 607.

§. 335. { Ἰστερισμὸς, Ἑλληνισί.
{ Ἰστερίσμο, Ἰταλισί.
{ Σεβδά, Τουρκισί.

Τὸ πάθος τοῦτο συμβαίνει κατὰ πολλὰ συνεχῶς εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ παρθένους. Λέγεται Ἰστερισμὸς ἀπὸ τὴν ὑπέ-

ραν τῆς μήτρας, καὶ τοῦ ἐμβρύου. Λί πάσχουσαι ἐκ τούτου δοκιμάζουσι ἐν τι ὡς κόμβον εἰς τὸν λαιμὸν αὐτῶν, ἐρυθρότητα τοῦ προσώπου των, καὶ κτύπον τῆς καρδίας αὐτῶν· ἐνίοτε γελῶσι, καὶ ἄλλοτε κλαίουσι, θυμόνουσιν εἰς τὸ παρὰ μικρὸν, ἐνίοτε καὶ τραγωδοῦσιν.

Τοῦτο τὸ πάθος προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐλάβην τῆς μήτρας, ἀπὸ τὴν Ἀμνηορροίαν, ἀπὸ ἀδυναμίαν τοῦ σώματος, καὶ πάθη τῆς ψυχῆς. Ὁ Ἰστερισμὸς εἶναι σκώλωψ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ἐπειδὴ δυσκόλως λατρεύεται.

Εἰς τὸν Ἰστερισμὸν ὠφελεῖ τὸ ἀλεξητήριον 472, ὁ ἀχνός 513, τὸ ῥοδόσταγμα 567, ὁ ζωμός 622, τὸ κοινὸν λουτρὸν 694, τὸ ἀντισπασμωδικὸν μίγμα 713, τὰ ἀνθυστερικὸν 715, καὶ τὸ 718, τὸ ἀερῶδες πνεῦμα 762, τὸ ἐλαιῶδες 763, καὶ 764, ἡ δροιστικὴ σκόνη 793, καὶ ἡ 831, οἱ τροχίσκοι 881, ἡ φλοιὰ τῶν νεραγγίων, ἡ ἀσαφίτιδα 1179, τὸ καστόρχιον 1119, ἡ βαλεριάνα 1198, τὸ γάλβανον 1200, τὸ μελισσόχορτον 1150, ὁ μόσχος 1154, τὸ ὄπιον 1151, τὸ κάπνισμα τῶν πτερῶν, καὶ βρωμερῶν ὑλῶν ὁ μαγνητισμὸς, καὶ ἡ χαρὰ. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Λί ὑστερικαὶ γυναῖκες ἐνοχλοῦμεναι μὲ τὸ πτάρμισμα ὠφελοῦνται. » Ἄφορ. σλθ'.

S. 336.	{ Φακός, Λιντίτσινε, Τζιλ,	Ἑλληνισί.
		Ἰταλισί.
		Τουρκισί.

Ὁ Φακός εἶναι ἐν στίγμα, παρόμοιον μὲ τοὺς κόκκους τῶν φακῶν, ὅστις ἐκτείνεται εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον.

Τὴν νύκτα προσαρμόζεται τὸ λευκὸν τῶν ὠν μὲ ὀλίγην στίψιν διὰ τινὰς ἡμέρας, καὶ τὸ πρωὶ πλύνεται ὁ πάσχων μὲ τὸ νερὸν τῶν ἀνθίων τῶν κουκίων. Ἀνίσως τοῦτο εἶναι

καλαιόν, τρίβονται τὰ μέρη μὲ τὴν ἀλειφήν 479, ἢ μὲ ἐν
ομμάτι λειμόνι πρόσφατον. Πρέπει ὁ πάσχων νὰ φύγη
καὶ ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἡλίου, καὶ κακὸν ἀέρα.

§. 337.	{	Φαρμάκευμα.	Ἑλληνισί.
		Βελενεμέντο,	Ἰταλισί.
		Τεσμίμ,	Τουρκισί.

Φαρμάκευμα ἐνταῦθα ἐννοοῦμεν, ὅταν τις τρώγη καὶ κα-
ταπίνη ἐν τι δηλητήριον καὶ φθοροποιὸν φάρμακον, καὶ κιν-
υνεύει ἡ ζωὴ του. Τὰ φαρμάκια εἶναι ἐσωτερικά, καὶ ἐξω-
ερικά· τὰ ἐσωτερικά εἶναι τὰ μεταλλικά, καὶ βοτανικά· τὰ
ξωτερικά δὲ εἶναι τὰ τῶν φαρμακερῶν ζώων: ὄφρων, σκορ-
ίων κ.τ.λ.

Ὅταν τις καταπίη φάρμακον δηλητήριον, ἀμέσως πρέπει
ἀ τὸ ἐμέσῃ ἐξω μὴ κάνέα τρόπον, ἀνακατόνων τὸν φάρυγ-
ά του, ἢ ἄς πίνη συνεχῶς πολὺ νερὸν χλιαρὸν μὲ νωπὸν
ρούτυρον, ἢ ἔλαιον, ἄς πάρῃ τὴν σκόνην τῆς ἰππεκακουάνας
321, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως 576, τὸ ὄπιον 1151, τὸ λαύ-
δανον ρευστὸν 692. Ἄς πίνη γάλα χλιαρὸν, τὸ ἔλαιον τῶν
μυγδάλων, καὶ κάνένα κλυστήριον μαλακτικὸν 675 μὲ τὸ
γάλα, ἢ ἄς ἔμβῃ καὶ εἰς τὰ θερμὰ νερά, ἄς πίνη καὶ τὸ
θεζοάρδικον μίγμα 716, ἢ τὸ παντζοχέρι τῶν ζώων (α).

Ἐξωτερικῶς θεραπεύεται, βάνων τὴν πληγὴν τοῦ πά-
σχοντος εἰς τὴν ὀρμὴν τοῦ τρέχοντος νεροῦ κάμμιᾶς βρύσε-
ως, ἢ ἄς πλύνῃ τὸ μέρος μὲ καθαρὸν ὄξος, ἄς πίνη καὶ μίγ-
μα θεζοάρδικον 716, ἢ ἄς παίρῃ θηριακὴν, ἢ λαύδανον

(α) Οἱ φαρμακευμένοι πρέπει ἀμέσως νὰ γεμίσωσι τὸν στόμαχον αὐ-
τῶν ἀπὸ γάλα, ἢ νερὸν πολὺ, ἢ φαγητὸν ἕως 800 ὄρ. διὰ νὰ ἀνακα-
τωθῇ τὸ φαρμάκι, καὶ νὰ ἐξέλθῃ κάτωθεν, ἢ ἄνωθεν μὲ ὠφέλειαν.

ρεύστον. 692, και νερόν χλιαρόν, ἢ δένεται τὸ μέρος ἐκεῖνο μετρίως, διὰ νὰ μὴν ἀπεράτῃ τὸ φαρμάκι εἰς τὸ λοιπὸν σῶμα, ἢ κόπτεται και ῥίπτεται ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ὅσοι φαρμακεύονται μὲ τὸ ὄπιον, και ἄλλα ναρκωτικὰ ἔοτταν, θεραπεύονται μὲ τὴν διγιτάλην 1091, ἰππεκακουάναν 1196, και νερόν τοῦ δαυνοκεράσιου 1093. Ὅσοι πάλιν φαρμακεύονται μὲ τὰ φαρμακερὰ ἔοτταν, θεραπεύονται μὲ τὸ ὄπιον 1151, και μὲ τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841.

§. 265.	{	Φθίσις νευρική,	Ἑλληνισί.
		Τίξε νερβίνα,	Ἰταλισί.
		Βερέμ ἀσκάϊ,	Τουρκισί.

Οἱ φθισικοὶ οὗτοι πρῆσκονται ὀλίγον καθ' ὄλον τὸ σῶμα, και χλωμαίνουσι.

Προέρχεται ἡ φθίσις αὕτη ἀπὸ τὴν πτώχευσιν τοῦ αἵματος, και ἀδυναμίαν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἀποθνήσκει δὲ πᾶσχων χωρὶς δεινὰ συμπτώματα. Λέγει ὁ Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἡ φθίσις πολλάκις ἀρχεται ἀπὸ τὸν δέκατον ὀγδοὸν χρόνον τῆς ἡλικίας; ἕως εἰς τὸν τριακοστὸν πέμπτον και ἑπτακαινα. Ἀφορ. σιγ'. Αὕτη ἡ ἀσθένεια πρὸς τὸ τέλος τῆς χρειάζεται ἀκριβεστάτην δίαιταν.

Θεραπεύεται ἡ φθίσις αὕτη μὲ τὴν ἰσυχίαν τῆς ψυχῆς και τοῦ σώματος· ὁ πᾶσχων πρέπει νὰ περιέροχεται εἰς αἴμαξιν, ἢ καθέσταν εἰς αἴερα καθαρὸν, και νὰ τρίβεται συνεχῶς μὲ κἀνὲν βούχον δι' ἕν τέταρτον τῆς ὥρας. Νὰ πίνῃ τὸ γάλα τῆς γαῖθάρης, μάλιστα τῆς νέας γυναίκος· πρὸ τούτου πρέπει νὰ πίνῃ τὴν ἀντιφθισικὴν σκόνην 813, ἔπειτα τὸν ζωμόν 618, ἢ τὸ σαλέπι 836, τὸν ἰσλανδικὸν λειχίτιον 865. Ἄν ἔχῃ στυπτικότητα, ἀς πάρῃ τὴν σκόνην τῆς κίνας 797 μὲ τὸ ρεοζάρβαρον, και τὰ λοιπὰ· ἡ διάρροια οὕτως τὸν θανατύνει τάχιστα.

§. 339.	{	Φθίσις πνευμονική,	Ἑλληνισί.
		Πολμονέα,	Ἰταλίσί.
		Βερέμ ριγιή,	Τουρκισί.

Φθίσις εἶναι πληγὴ τις εἰς τὸν πνεύμονα, καθὼς τὴν περιγράφει καὶ ὁ γέρων Ἰπποκράτης ταύτην οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Γαλληνὸς φθῶν ὀνομάζουσιν· αὕτη παράγεται ἀπὸ τοῦ φθίω τὸ ὁποῖον δηλοῖ τῆξιν, στράγγισιν καὶ ξήρανσιν τοῦ σώματος· ταύτην κοινῶς Ὀχτικαν καὶ Κτικιὸν προσονομάζουσιν οἱ ἅμαθεῖς.

Ἀφοῦ σπάσῃ τὸ ἀπόστημα τοῦ πνεύμονος, καὶ χυθῆ τὸ βρωμερὸν ἔμπυον εἰς τὴν πλεῦραν, σχηματίζεται ἀμέσως ἡ πληγὴ αὐτοῦ. Αὕτη δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ μία σχηματιζομένη Φθίσις Πνευμονική, ἡ ὁποία ἀνίσως δὲν θεραπευθῆ, φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν θάνατον.

Ἡ πληγὴ αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν Περιπνευμονίαν, Ἀποστήματα, καὶ Διμόπτυσιν. Ὁ πάσχων ἔχει ἐνίοτε Οἴρμην καὶ ῥίγος, καὶ βῆχα ξηρὸν, ἢ ὑγρὸν μὲ φλέγματα λευκὰ καὶ βρωμερὰ, οἱ πόδες του καὶ αἱ χεῖρες καίουσι. Λέγει ὁ γέρων Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἐὰν τὸ φλέγμα τῶν φθισικῶν, « ἐπιτιθέμενον εἰς ἀναμμένους ἄνθρακας, βρωμᾶ βαρέως, καὶ « ἐὰν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πίπτωσι, καὶ τοὺς ἔλθῃ καὶ « διάρροια, ταχέως ἀποθνήσκουσιν. Ἄφορ. ρλ'. Τὸ φθινό- « πωρον διὰ τοὺς φθισικοὺς εἶναι κακόν· αὐτοὶ δὲν πρέπει, « λέγει, νὰ παίρνωσιν ἐμετικόν. » Ἄφορ. ρλ'. Τοῦτο ὁμως δὲν εἶναι τόσον ἀληθές.

Εἰς τὴν πληγὴν ταύτην ὠφελοῦν πολλά ὀλίγα ἰατρικά· μ' ὅλον τοῦτο πρέπει ὁ πάσχων νὰ βυζάνῃ τὸ γάλα τῶν νέων σχεδὸν γυναικῶν (α), ἢ τῆς γαϊδάρας, ἀνὰ τρεῖς ὥρας

(α) Ὁ Κασσαβὸν ἰάτρευσεν ἓνα εὐγενῆ φθισικόν, κάμων νὰ συγκαί-

τῆς ἡμέρας πρέπει νὰ πίνη κικολάταν, νὰ τρώγῃ ρύζι βρασμένον, καὶ μακαρόνια, νὰ μὴ συγχύζῃ τελείως τὸ πνεῦμά του, νὰ περιέρχεται συνεχῶς ἀπὸ κλίμα εἰς κλίμα εἰς ἀέρα καθαρὸν καὶ ζωηρὸν. Ἐσωτερικῶς παίρνει τὸ κόγγλασμα τῶν ξύλων 661, τὸ γλύκυσμα 555, τὸ ἐκχύλισμα 587, τὸ κόγγλασμα 647, τὸ ἐλαρικήρατον 767, τὸν ἰσλανδικὸν λειχίνα 1142, τοὺς τροχίσκους 874, τὸν βαλσαμικὸν 869, καὶ 865, τὸ γλύκυσμα τοῦ σκυλλοκρομμυδίου 1181, ἐσπέρας καὶ πρωί πίνει τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, μὲ τὸ ὁποῖον πολλοὺς ὠφέλησα. Εἰς τὴν Πνευμονικὴν Φθίσιν, ὅταν ἔλθῃ ἡ διάρροια καὶ δὲν παύσῃ, τότε ὅλα τὰ ἰατρικὰ εἶναι μάταια, ἐπειδὴ καὶ μεταξὺ εἰς 10, ἢ 20 ἡμέρας ὁ πάσχων ἀποθνήσκει βέβαια.

§. 340,

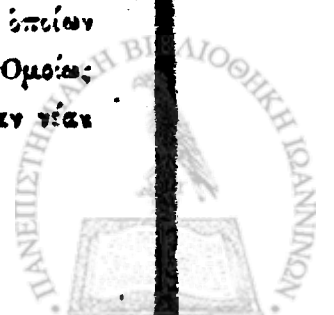
Φθειρίσσι,
Τειρίσσι,
Μπιτλενμεσί,

Ἑλληνισί.
Ἰταλισί.
Τουρκισί.

Φθειρίσσις λέγεται, ὅταν τις ἔχῃ πολλοὺς καὶ ἀναριθμητούς φθειρας: ἤτοι ψείρας. Εἰς τὴν Τουρκίαν εὐρίσκονται φθειρες πλῆθος, εἰς καιρὸν ὅτι εἰς τὴν Εὐρώπην τελείως δὲν εὐρίσκονται. Αἱ ψείρες, οἱ φύλλοι, καὶ τὰ λοιπὰ μικρὰ ζώφια εὐρίσκονται εἰς πλῆθος εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν μας, ἐκ τῆς ὁποίας πίπτουσι καθεκάστην εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ κριφόμενοι, παρασταίνονται εἰς αὐτοὺς μεγάλοι.

Διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τις ἀπὸ αὐτοῦ, πρέπει νὰ ἀλλάξῃ

μυθὴ ὁ πάσχων μεταξὺ δύο νύκτων καὶ πυχίων γυναικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ γάλα κτύτων, χωρὶς ὅμως νὰ συνευρίσκαται μὲ αὐτάς. Ὁμοίως καὶ ὁ Φορδύτης ἰατρὸς εἶναι νύκτων φθισκῶν, συγκαμώμετὸν μὲ μίαν νέαν αἰ θνατικὴν βουβάστριν.

συνεχῶς, νὰ βρέχη τὰ μέλη του μὲ τὸ κόγγλασμα τοῦ κα-
πνοχόρτου ΙΙ58, ἢ νερόν τῆς κάμφορας ΙΙΙ4, ἢ τὸ τέλος
πάντων, ν' ἀλείφεται μὲ τὴν ἀλειφήν τοῦ ὑδραργύρου 490,
ἐκ τοῦ ὁποίου εὐθὺς φεύγουσι (α).

§. 341.	{	Φίμωσις Γαλλικὴ,	Ἑλληνισί.
		Φίμωσι βενέρεα,	Ἰταλισί.
		Ζάφρ ζεκερδὲς ὑλάνσε,	Τουρκισί.

Φίμωσις Γαλλικὴ λέγεται, ὅταν ἡ ἀκροβυστία συσφίγ-
γεται δυνατὰ περὶ τὴν βάλανον τοῦ ἀνδρός, καὶ οὐρήθραν
αὐτῆς ἀπὸ πάθος γαλλικόν.

Αὕτη θεραπεύεται μὲ τὸ χλιαρόν γάλα, ἢ μὲ τὸ νερόν
τῶν μολόχων, ἢ ἔλαιον τῶν ἀμυγδάλων, μὲ τὰ θερμὰ λου-
τρά, κτλ. ἢ σχίζεται ἡ ἀκροβυστία (β).

§. 342.	{	Φλεγμονή,	Ἑλληνισί.
		Φλεγμόνε,	Ἰταλισί.
		Σερπεντζέ,	Τουρκισί.

Ἡ Φλεγμονὴ εἶναι μία φλόγωσις ἐξωτερικὴ, καὶ ἐν πρῆ-
σμα κόκκινον, σκληρόν καὶ μέγαν, ἴσον μὲ ἐν ὠν τῆς ὄρ-
νιθος, τὸ ὑπεῖον μὲ τὸν καιρὸν τρώγει τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ
σκληρύνει, καὶ τὸ μεταβάλλει εἰς γάγγραιναν, καὶ σφακέλ-
λωσιν· οἱ περισσότεροι πάσχοντες ὁμῶς ἀποθνήσκουσιν.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὠφελοῦν τὰ ἀντιφλογιστικὰ, ἢ φλε-
βοτομία εἰς τὴν ἀρχὴν, αἱ ἐδέλλαι, τὰ καθαρτικὰ καὶ

(α) Ὁ ψειριασμένος εἶναι ὁ πλέον συχναμερὸς ἄνθρωπος.

(β) Κάμνει τις μίαν θριαλίδα ἀπὸ βαμβάκι τὴν βάφει εἰς ἀμυγδα-
λέλαιον, καὶ οὕτως τὴν θέτει μεταξὺ τῆς βλάλανου καὶ ἀκροβυστίας κυ-
κλικῶς καὶ πολλάκις.

ιδρωτικά, τὸ μαλακτικὸν κατάπλασμα 635, τὸ κρόμμυδι ψημένον, τὸ γαλατόψωμον. Ἐσωτερικῶς δὲ τὸ κόγγλασμα τῶν ξύλων 660, ἡ διγιτάλη 1091, τὰ κιχώρια 1129, καὶ οἱ κεφαλικοὶ τροχίσκοι 806. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι «Βρε-
« χόμεναι συνεχῶς αἱ φλεγμοναὶ μὲ ψυχρὸν νερὸν, ὠφελοῦν-
« ται τὰ μέγιστα. Ἄφορ, σκζ'. Εἰς τὰς φλεγμονὰς τοῦ
« ἥπατος, ἀφοῦ συμβῇ λύξιγγας, εἶναι κακὸν σημεῖον. »
Ἄφορ. τογ'.

§. 343.	{	Φλυκταῖναι Γαλλικαί,	Ἑλληνισί.
		Κρυσταλλίνας βενέριαι,	Ἰταλισί.
		Καπαρτζίκ,	Τουρκισί.

Αἱ Φλυκταῖναι αὗται εἶναι μερικαὶ φύσκει μικραὶ, δια-
φανεῖς καὶ λευκαί. Αὗται σχηματίζονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλει-
στον, εἰς μὲν τὴν Φίμωσιν εἰς τὸ πέρασ τῆς ἀκροβυστίας, εἰς
δὲ τὴν Παραρίμωσιν ἐπάνω εἰς τὴν βάλανον.

Τὸ πάθος τοῦτο προέρχεται ἐκ τῶν γυναικῶν, τῶν ἔχου-
σῶν πολλὰς Γαλλικὰς πληγὰς.

Θεραπεύονται μὲ τὸ νερὸν τῆς ἀσβέστου 901, μὲ τὸ
πνεῦμα τῆς μύρρας, καὶ μὲ τὴν πέτραν τῆς κολάσεως.

§. 344.	{	Φλόγωσις ἐξωτερικὴ,	Ἑλληνισί.
		Ἰμψιαματσίονε ἐστέρνα,	Ἰταλισί.
		Ἰλιχάπ χαριτζί,	Τουρκισί.

Ἐξωτερικὴν Φλόγωσιν ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα ἐν τῇ ἐρέθισμα
τοῦ δέρματος, μὲ κίνεν πρῆσμα, ἢ σπυρίον, ἢ κοκκινάδαν.

Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ἐξαψιν τοῦ αἵμα-
τος, καὶ ἀπὸ κρούματα, ἢ κτυπήματα, ἢ πλακώματα κτλ.

Θεραπεύει τις τὰς Φλογώσεις ταύτας μὲ τὸ νερὸν βεγε-
τομινεράλε, ἢ μὲ τὸ μολυβδόνηρον, ἢ μὲ τὸ μαλακτικὸν κα-

τάπλασμα 633, μετὴν φλεβοτομίαν, καὶ ἐδέλλας, καὶ βεν-
τούζας. Ὁφελεῖ ἀκόμη εἰς ταύτην ὁ ἀρωματικὸς ἀχνὸς 507,
καὶ ὁ 512, τὸ ἔμπλαστρον 600, τὸ μαλακτικὸν 632, τὸ
ῥιμαντικὸν 633, τὸ δυνατὸν ῥιμαντικὸν 635, ὁ ζωμὸς
618, τὸ κριθαρρόνερον 680, τὸ κόγχλασμα 652, τὸ καθαρ-
τικὸν ποτὸν 779, καὶ τὸ μικτὸν 781, ἡ τισσάνα 856, ὁ
χυλὸς 891, ἡ διγιτάλη 1091, ἡ κασσία 1118, καὶ αἱ
μολόγαι 1152.

§. 345.	{	Φρενίτης ἀληθής,	Ἑλληνισί.
		Φρενίτιδε βέρα,	Ἰταλिसί.
		Χεζαγιάν,	Τουρκισί.

Ὄνομάζεται Φρενίτης ἡ φλόγωσις τῶν μεμβράνων τοῦ
ἐγκεφάλου, καὶ ἀληθής λέγεται, ὅποταν τὸ πάθος σχημα-
τίζεται ἀμέσως εἰς τὴν κεφαλὴν.

Προέρχεται ἡ Φρενίτης ἀπὸ σταματημένην αἰμορραγίαν,
ἀπὸ βαθεῖαν μελέτην, καὶ ζωηρὰ πάθη τῆς ψυχῆς. Αὕτη,
ἂν δὲν προφθασθῇ, θανατόνει τὸν ἄνθρωπον εἰς 3, ἢ 4 ἡμέ-
ρας. Λέγει ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τοὺς Φρενιτικοὺς, ἀνί-
« σως συμβῶσιν αἱ αἰμορροΐδες, εἶναι καλὸν σημεῖον. Αφορ-
σιζ' . « Ὅταν συμβῇ ὁμως Φρενίτης εἰς τὴν περιπνευμονίαν,
« τότε εἶναι κακόν. Αφορ. τμή. Τὰ κάτουρα τῶν περισσο-
« τέρων φρενιτικῶν εἶναι ἄσπρα καὶ καθαρὰ. » Αφορ. ριέ.

Εἰς τὸ πάθος τοῦτο ὀφελεῖ τὸ ψυχρὸν νέρον, καὶ ἡ χιών,
ἐπιτιθεμένη συνεχῶς εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ πάσχοντος, ἡ
φλεβοτομία, τὸ καθαρτικὸν κλυστήριον 677, τὸ μικτὸν πο-
τὸν 781, αἱ ἐδέλλαι εἰς τὸν πάτον τοῦ πάσχοντος, τὸ βυ-
ζικάντε εἰς τὸν τράχηλον, τὸ κριθαρρόνερον 680, τὸ δροσι-
στικὸν μίγμα 708, τὸ κόγχλασμα 652, τὸ τυρβγαλον με-
θαμαρίνθι 886, ἡ πορφυρᾶ διγιτάλη 9011, οἱ σιναπισμοί.

εις τούς πόδας 835, και ἔσωθεν τὸ ἀνώδυνον στάγμα 841, και ὁ ἐλλέβορος 1099.

§. 346. { Φρενίτις ψευδής, Ἑλληνισί.
Φρενίτιδε φάλα, Ἰταλισί.
Κρανήτη κιαζιπί, Τουρκισί.

Ἡ Ψευδοφρενίτις διαφέρει ἀπὸ τὴν ἀληθῆ, διότι αὕτη γεννᾶται ὕστερον ἀπὸ τινὰς ὀξείας ἀρρώστιας και θέρμας.

Ἦρλεῖ εἰς τοῦτο τὸ πάθος τὸ δυναμωτικὸν μίγμα 704, ἡ κίνα 1125, ἡ διγιτάλη 1091, τὸ βυζικάντε εἰς τὰς κνήμας τῶν ποδῶν 608, και εἰς τὸν τράχηλον, αἱ βδελλαί και αἱ βεντούζαι εἰς τὸν τράχηλον, εἰς τὴν κοιλίαν, και εἰς τὸν πάτον, νὰ μένη και εἰς κατοικίαν ἀνοικτὴν και καθαρὰν.

§. 347. { Φύμα, Ἑλληνισί.
{ Φύμα, Ἰταλισί.

Τὸ Φύμα εἶναι ἓν σπυρίον, τὸ ὁποῖον φέρεται εἰς τὰ κρεατώδη μέλη, ἢ και μερῖα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, χωρὶς κήκινάδαν ἐξωτερικὴν.

Τοῦτο θεραπεύεται μὲ τὰ ἴδια ἱατρικὰ τῆς Φλεγμονῆς.

§. 340.

§. 348. { Φύμα Γαλλικόν, Ἑλληνισί.
{ Φύμα Βενέρια, Ἰταλισί.

Τὸ Γαλλικὸν Φύμα εἶναι ἓν μικρὸν σπυρίον, κείμενον εἰς τὴν ἀκροβυστίαν, ἢ εἰς τὴν βλάανον τοῦ ἀνθρώπου.

Τοῦτο, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν βουβώνων, θεραπεύεται μὲ τὰ αὐτὰ ἱατρικὰ, τὰ διὰ τοὺς βουβῶνας (ἰδὲ Βουβῶνες Γαλλικοὶ 63).

§. 349.	{	Φύστουλας,	Ἑλληνισί.
		Φύστουλα,	Ἰταλίσί.
		Νασούρ,	Τουρκισί.

Ὁ Φύστουλας ἑλληνιστί λέγεται Σύριγξ. Καὶ οὗτος εἶναι μία πληγὴ πεπαλαιωμένη, καὶ δυσκολοθεράπευτος, ἐκ τῆς ὁποίας τρέχει συνεχῶς ἐν ὑγρὸν διαφόρου εἶδους.

Ὁ Φύστουλας γίνεται εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὀφθαλμῶν, εἰς τὸν ἀφεδρῶνα, εἰς τὸ στῆθος, καὶ εἰς ἄλλα μέρη (α).

Εἰς αὐτὸν ὠφελεῖ τὸ κηρωτὸν ἀπὸ μόλυβδον 643, οἱ τροχίσκοι τοῦ Πλέγκ 873, τὸ χρυσοῦν παντσοχέρι 924, ἡ κίνα 1125, τὰ κισθία 1129, ὁ κίπρινος χυλὸς τοῦ χελιδονίου χόρτου 1201, ἡ ῥίζα τῆς μανδραγόρας. Τὸ καθ' αὐτὸ ὁμοίως ἰατρικὸν αὐτοῦ εἶναι ἡ χειρουργικὴ τομὴ, καὶ θεραπεύεται κατὰ τὴν τέχνην.

§. 350.	{	Χαμήλωσις τοῦ Σταφυλίτου,	Ἑλληνισί.
		Ἀμπασαμέντο δὲλ οὔγαλα,	Ἰταλίσί.

Ὁ Σταφυλίτης πολλάκις καταβαίνει, καὶ χαμηλώνει τόσον, ὥστε ἀκουμβᾶ εἰς τὸν λάρυγγα, καὶ τοῦτο προέρχεται ἀπὸ κρυώματα, ἀπὸ φωνὰς μεγάλας, καὶ διάφορα ἄλλα συμβεβηκότα.

Εἰς αὐτὸν ὠφελεῖ τὸ πεντάφυλλον 1164, ἡ πιπερρόριζα 1070, τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας, ὁ γαργαρισμὸς ἀπὸ κριθαρόνερων, καὶ βατομούρων 1083. Διὰ τὴν θεραπείαν ταχύτερον καὶ καλλιώτερον ὁ Σταφυλίτης, θέτει τις ὀλίγην σκόνην λεπτὴν ἀπὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας εἰς τὴν οὐρὰν ἐνὸς κοχλιαρίου τοῦ φαγητοῦ, καὶ μετ' αὐτὸ ἄς σιγήσῃ τὸν κατέβασμένον Σταφυ-

(α) Μία πληγὴ, ἧς τύχει καὶ τρέχει συνεχῶς διὰ πολὺν καιρὸν ὕλη, Φύστουλας λέγεται.

λίτην τοῦ πάσχοντος, πολλάκις, καὶ ὅταν δὲν θεραπευθῇ, τότε κόπτεται ὀλίγον πρὸς τὴν ἄκρην μὲ τὸ ψαλλίδιον καὶ οὕτω θεραπεύεται.

§. 351. { Χαμηλῶσις τοῦ Ὁρθεντέρου, Ἑλληνισί.
 Ἀμπασαμέντο δὲλ. Ιντισίνο βέττο, Ἰταλισί.
 Μακάτ γουρουζοῦ, Τουρκισί.

Τοῦτο εἶναι κοινὸν εἰς τοὺς παῖδας, τῶν ὁποίων, ἐν ᾧ εἰάζονται διὰ ν' ἀποπατώσιν, ἐξέρχεται ἐξω τὸ Ὁρθέντερον: ἦτοι ὁ πρωκτός.

Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὸ δυνατόν κλαύσιμον, καὶ φρόναγμα τῶν παιδῶν, ἀπὸ τὸ βίσιον ἀποπάτημα, καὶ ἀπὸ τὴν δεινὴν δυσεντερίαν, καὶ λυεντερίαν. Πολλάκις τὸ ἔντερον φλογίζεται, καὶ ἐρεθίζεται, καὶ ἐκβαίνει ἐξω κόκκινον.

Διὰ τὴν ἰατρύση τῆς τοῦτο, πλύνει ἀμέσως τὸ ἐκβαλμένον ἔντερον μὲ τὸ κόγγλασμα τῆς δρυὸς 1096, καὶ οὕτω τὸ ἐμβάλλει μέσα, ἢ μὲ ἄλλα στυπτικὰ ὑγρά, τρέφει τὸν πάσχοντα μὲ πηκτὰς ὑλας, καὶ τὸν θέτει ὀριζοντεῖως εἰς τὴν κλίνην του· ἐσωτερικῶς τοῦ δίδει τὸ ἀνώδυνον σάγμα 841, ἢ τὴν σκόνην 818.

§. 352. { Χαμηλῶσις τῆς μήτρας, Ἑλληνισί.
 Ἀμπασαμέντο δέλλα ματρίτσι, Ἰταλισί.
 Ράχιμ γουρουζοῦ, Τουρκισί.

Χαμηλῶσις τῆς μήτρας λέγεται, ὅταν αὐτὴ χαμηλόνη, καταβαίνη καὶ γυρίζη, ἢ καὶ ἐκβαίνη ἐξω τοῦ σώματος τῆς γυναῖκος, ὡς καὶ τὸ ὀρθότερον αἱ πάσχουσαι εἶναι ἀδύναται.

Εἰς αὐτὴν ὠφελεῖ τὸ νερόν τῆς δρυὸς 1096, καὶ τῶν κτ.

κιδίων και ἔσωθεν οἱ τροχίσκοι τοῦ Ἑλβετίου 875. (Ἰδὲ Μήτραν εἰς τὴν Ἀνατομίαν) (α).

§. 353.	{	Χείλη τοῦ λαγωῦ,	Ἑλληνισί.
		Λάπρο λεπυρίνο,	Ἴταλισί.
		Ταουσάν ντουταοῦ,	Τουρκισί.

Πολλὰ βρέφη γεννῶνται ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῶν ἔχοντα ἐσχισμένα τὰ χεῖλη αὐτῶν, τόσον τὰ ἄνωθεν, ὅσον καὶ τὰ κάτωθεν, τὰ ὅποια προξενοῦσιν ἀνησυχίαν, καὶ ἀσχημίαν εἰς τὸν πάσχοντα.

Αὐτὰ θεραπεύονται, ἀφοῦ βάλῃ ὁ χειροῦργος ἔσωθεν τῶν χειλέων, ἕως εἰς τὰ οὖλη, ἐν λεῖον κόκκαλον, ἢ ξύλον, ἢ μόλυβδον, καὶ μὲ τὴν δεξιάν του χεῖρα, κόπτει πρὸς ὀρθὰς μ' ἐν ξυράφιον τὰ ἐσχισμένα ἄκρα τῶν χειλέων, ἢ τὰ κόπτει ἀμέσως μὲ τὸ ψαλλίδιον, καὶ εὐθὺς πλησιάζει τὰς τομὰς, περναῖ δὺω, ἢ τρεῖς μικρὰς βελόνας ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο χεῖλος, τὰ δένει καλῶς μὲ κλωστὰς ἀπὸ μίαν εἰς τὴν ἄλλην εἰς σχῆμα 8, ἐρέχει τὴν τομὴν μὲ ὀλίγον βάλαμον τοῦ ὑπερικοῦ, ἐπιθέτει ξαντὰ τινα μὲ ἀλειφὴν ἐπάνω αὐτῶν, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας, γενομένης τῆς φλογώσεως, ἐνόονται τὰ χεῖλη, καὶ θεραπεύονται, ἔπειτα λύονται αἱ κλωσταὶ, ἐκβάζονται καὶ αἱ βελόλαι, καὶ οὕτω γίνεται ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος.

§. 354.	{	Χεῖμετλον (Χιονίστρα),	Ἑλληνισί.
		Πετινιόνοι.	Ἴταλισί.

Χεῖμετλον λέγεται ἐν πρῆσμα, γινόμενον τὸν χειμῶνα εἰς τοὺς πόδας, ἢ χεῖρας, ἢ μύτην, ἢ αὐτία.

(α) Μερικαὶ πάσχουσαι κάμνουσιν ἓνα κύκλον ἀπὸ λεπτὸν ξύλον, τὸν τυλεῖττον μὲ πανία, ἐν ᾧ θέτουσι τὴν μήτραν αὐτῶν καὶ τὴν κρατεῖ ἔσωθεν στερεάν, καὶ δὲν καταβαίνει.

Τούτο προέρχεται ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ψύχραν, καὶ πάγον, τὸ ὁποῖον προξενεῖ μεγάλην φαγοῦραν καὶ πόνον.

Διὰ νὰ προλάβῃ τις τὴν Χιονίστραν ταύτην, πρέπει ἐν καιρῷ νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τὴν ψύχραν, καὶ ἀφοῦ γένη, ἅς τὴν ἀλείψῃ δις, ἢ τρίς τῆς ἐβδομάδος μὲ θερμὸν ἔλαιον τῆς τριμεντίνας, ἢ ἅς εἰσπᾶ τὸ μέρος αὐτὸ εἰς ψυχρὸν νερὸν, ἢ εἰς τὴν χιόνα διὰ μίαν ὥραν, ἢ ἅς τὸ βρέχῃ μὲ ζωμὸν τῶν ῥεπανίων, μὲ τὸ βάλαμον τοῦ μολύβδου, ἢ μὲ τὴν ἀλειφήν διὰ τοὺς τύλους τῶν ποδῶν 492. Ἄν γένη πληγὴ, θεραπεύεται μὲ τὴν καθαρτικὴν ἀλειφήν 483, ἠνωμένην μὲ πνεῦμα τῆς μύρρας 913, ἢ βρέχει τὴν Χιονίστραν ἐσπέρας καὶ πρῶτ' μὲ νωπὸν οὔρος, ἢ μὲ ἀλμυρὸν νερὸν, ἢ μὲ χοίρινον ὄξύγγιον.

§. 355.	{	Χειράγρα,	Ἑλληνιστί.
		Γόττα Χειράγρα,	Ἰταλιστί.
		Ἐλ νυχουζι,	Τουρκιστί.

Λέγεται Χειράγρα, ὁπότεν κυριεύονται αἱ χεῖρες τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ῥευματισμούς.

Αὕτη εἶναι ἐπικίνδυνος, μ' ὅλον τοῦτο οἱ χαρακτῆρες, τὰ συμπτώματα, ἡ θεραπεία, καὶ τὰ ἀποτελέσματα, εἶναι τὰ αὐτὰ τῆς Ποδάγρας (Ἰδὲ Ποδάγραν §. 375).

§. 356.	{	Χλώρωσις,	Ἑλληνιστί.
		Κλώρωσις,	Ἰταλιστί.
		Ἰλετι ἰπάτ ασρά,	Τουρκιστί.

Χλώρωσις λέγεται ἐν πάθος, ἐν ᾧ τις ἀρχινᾷ καὶ ὑποπρασινίζει, ἢ ὑπομελανίζει, καὶ φαίνεται τὸ πρόσωπον τοῦ πάσχοντος ὅλον χλωμὸν, καὶ ἀδύνατον.

Εἰς αὐτὸ τὸ πάθος ὠφελοῦν τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ

ἄλατος με σίδηρον 502, ἡ ἀριστολογία 1075, τὸ χαμαί-
δρυον 1188, τὸ ἀλεξητήριον προπριεάτες 897, ἡ γεντια-
νὴ 1086, τὸ μαρούριον 1168, τὸ μελισσόχορτον 1150,
καὶ ὁ σιδηροῦς τρυγίας 844.

§. 357. { Χοιράδες (Χελώνια) Ἑλληνισί.
Σκρόφοι, καὶ Στροῦμαι, Ἴταλισί.
Οὔρ, Τουρκισί.

Τὰ Χελώνια δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἀδένες τινές (ἐλαῖαι
κοινῶς) περὶ τὸν λαιμὸν, καὶ ἄλλα μέρη, κείμενα, καὶ κα-
τὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πρησμένοι, καὶ σκιρῶμένοι. Λέ-
γονται χοιράδες καὶ χελώνια, διότι ὁμοιάζουν με τοὺς χαι-
ρους, καὶ χελώνια τῆς γῆς.

Αὗται προέρχονται ἀπὸ τὴν γενικὴν κακοχυμίαν τοῦ
σώματος, καὶ ἀπὸ διεφθαρμένα αἵματα καὶ ὑγρά.

Δύω εἰδῶν Χελώνια εἶναι: καλὰ καὶ κακὰ, σθενικῆς δια-
θέσεως καὶ ἀσθενικῆς, τοπικὰ καὶ γενικὰ, ἀπλᾶ καὶ σύν-
θετα, ἰδιοπαθητικὰ, καὶ συμπτωματικὰ καὶ προγωνικὰ ἀπὸ
τοὺς γονεῖς.

Ἐσωθεν εἰς τὰ Χελώνια ὠφελεῖ ἡ δίαιτα ἡ λεπτή, καὶ ἡ
χορτώδης, τὸ ἐκχύλισμα διὰ τὰ Χελώνια 563, καὶ 564,
καὶ τὸ πανάκιον διὰ τὰ Χελώνια 766, ἡ σκόνη τῆς Πανα-
γίας 826, καὶ 823, τὸ χρυσοῦν παντσοχέρι 924, τὸ κώνει-
ον 1141, ἡ κίνα 1125. Ἐξωθεν ὠφελοῦν αὐγὰ ζεστὰ ἐπι-
θέμενα συνεχῶς, αἱ βδέλλαι καὶ αἱ βεντουζαί, τὸ ἔμπλα-
στρον διὰ τὰ Χελώνια 605, καὶ τοῦ Βίγου 606, καὶ τοῦ
κωνείου 603, καὶ τὸ λουτρὸν τῆς θαλάσσης. Πρὸς τούτοις
θέτεται μία ἀλειφή με φθοροποιὸν ὑδράργυρον, καὶ ἀφοῦ
σαπήσωσιν, ἐκρίζονται καὶ καθαρίζονται. Ἐν ἀπὸ τὰ πε-

(TOM. Α.)

(15)

ρίεργα είναι καὶ αἱ ρίζαι τοῦ κοτυλιδόνοσ χόρτου, κοινῶσ
 χελωνοχόρτου, ἔσωθεν παρθέντοσ ἐν δράμι τὴν ἡμέραν, διὰ
 τινασ ἡμέρασ πρὸσ τὴν χάσιν τῆσ σελήντῆσ, διὰ τινασ σελήνας
 ἀρκαδικῶσ· τὸ χόρτον τοῦτο φυτρώνει εἰσ τοὺσ τοίχουσ καὶ
 πέτρασ νετισμένασ τοῦ βουνοῦ. Τὸ ἀσφαλέστερον εἶναι ἡ
 τομὴ καὶ τὸ ἐκρίζωμα αὐτῶν.

§. 358. (Χολέρα, Ἑλληνισί.
 (Κόλερα, Ἰταλισί.

Τὸ χολερικὸν τοῦτο πάθοσ εἶναι κατὰ πολλὰ ὄξύ, αὐτὸ
 συμβαίνει τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ ρθινόπωρον. Ὁ πάσγων ξερῶ
 ἀδιακόπως ἀφρώδεισ ὕλασ, μεμιγμένασ μὲ πολλὰσ χολάσ.
 Αὐτόσ δοκιμάζει θέρμην μεγάλην, κωλικόκονον δυνατόν,
 καὶ σπασμοὺσ δυνατούσ.

Τοῦτο τὸ πάθοσ προέρχεται ἀπὸ πολλὰσ ψυχρὰσ καὶ ἐχω-
 νεύτουσ τροφὰσ, ἀπὸ θυμόν, ὀργὴν, καὶ χολὴν πολλήν. Τοῦ-
 το εἶναι ἐν πάθοσ κατὰ πολλὰ ὄξύ, καὶ θανατηφόρον.

Εἰσ τὴν Χολέραν ταύτην ὠρελεῖ τὸ στομαχικὸν γλύκυσμα
 549, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεωσ 576, τὸ ὄπιον 1151, ἡ λιϊμο-
 νάδα, τὸ μαλακτικὸν κλυστήριον 574, ἡ λευκὴ τισσίνα
 851, καὶ ἡ ἀραβικὴ 852. Καὶ ἀνίσωσ ἡ στενοχωρία ἔθιλεν
 εἶναι μεγάλη, φλεβοτομεῖται ὁ πάσγων καὶ θεραπεύεται.

Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον, τὸ πάθοσ τοῦτο ἔλαβε ἀγρίαν
 ὁδὸν, περιῆλθεν ὅλην τὴν Ἀσίαν, Ἀφρικὴν καὶ Εὐρώπην,
 ὅπου ὀλοκλήρουσ ἐπαρχίασ καὶ βασίλεια ἐρθεῖρε· τὸ πάθοσ
 τοῦτο ἀπὸ τὰσ Ἰνδίασ καὶ Περσίαν ἀπέρασεν εἰσ τὴν Ῥωσσί-
 αν μὲ τὰ στρατεύματα αὐτῶν, ἐκεῖθεν διέβη εἰσ ὅλην τὴν
 Εὐρώπην· ὅπλ. Γερμανίαν, Γαλλίαν, Ἰταλίαν, μικρὰν Ἀσίαν
 καὶ Κωνσταντινούπολιν, μόνον εἰσ τὴν Ελλάδα ἀκόμη δὲν
 ἐπάτησεν· αὐτὸ εἶναι κολλητικὸν καὶ ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαῖ-

ραν. Πολλοὶ ἰατροὶ, πολλὰ ἐφευρέματα ἐπενόησαν, πλὴν πολλὰ ὀλίγα ὠφέλησαν· τὰ γενικά τριψίματα, ἡ δΐαιτα, ὁ ἰδρῶς τοῦ σώματος ὠφελοῦν τὰ μέγιστα· μ' ὅλον τοῦτο δὲν κολῶν γενικῶς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἡ Πανώλης. Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἑταιρία τῆς Ἰατρικῆς, κατὰ τὸ 1836 ἔτος, ἔκαμεν ἔκθεσιν καλὴν καὶ ἀρκετὴν διὰ τὴν νέαν Χολέριαν, καὶ τὴν κατεχώρησεν εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Ἰατρικῆς, Ἀσκληπιὸν καλουμένην.

§. 359.	{	Χύμωσις τῶν ὀφθαλμῶν	Ἑλληνισί.
		Κύμωσι δέοι ὅκοι,	Ἰταλισί.
		Ἄχυμος,	Τουρκισί.

Ἡ Χύμωσις εἶναι μία φλόγωσις τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Αὕτη εἶναι σθενικὴ καὶ ἀσθενικὴ, ὀξεία καὶ χρονικὴ, ἐνδημικὴ καὶ ἐπιδημικὴ, ἥτις, ἂν δὲν προφθασθῆ, μεταβάλλεται εἰς Λεύκωμα καὶ Δραύρωσιν.

Ἡ Χύμωσις θεραπεύεται μὲ τὴν φλεβοτομίαν, μὲ τὰς ἐδέλλας καὶ βεντούζας εἰς τὸν τράχηλον. Ἐσωτερικῶς παίρνει ὁ πάσχων τὸ τυρόγαλον, ἢ τὸ κριθαράνερον, τὸ καθάρτικόν ποτὸν 779, ἢ τὸ 781. Ἐξωθεν ὠφελεῖ ὁ δροσιστικὸς ἀχνὸς 513, τὸ ὀφθαλμικὸν κολλύριον 683, τὸ νερὸν τῶν πεντανεύρων, τὸ βυζικάντε εἰς τὸν τράχηλον 608, τοῦ Γιαννίνη εἰς τοὺς κροτάφους 707, καὶ τὸ νωπὸν καὶ χλιαρὸν γάλα τῶν γυναικῶν.

§. 360.	{	Ψώρα καλὴ,	Ἑλληνισί.
		Σκάπια μπενίνια,	Ἰταλισί.
		Οὐγιούζ,	Τουρκισί.

Ἡ καλὴ Ψώρα εἶναι, ἢ ὑγρὰ, ἢ ξηρὰ. Αὕτη παρασταίνει-

ται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὰ δάκτυλα, εἰς τὰς χεῖρας, καὶ εἰς τὰ μῆρια, καὶ ἀκολουθῶς εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτη προξενεῖ ἀνησυχίαν εἰς τὸν ἀνθρώπον, καὶ φαγοῦραν εἰς αὐτόν.

Τὰ αἷτια τῆς ψώρας εἶναι ὁ μολυσμὸς τῶν ὑγρῶν, ἡ κακοχυμία, αἱ κακαὶ τροφαί, αἱ χονδροαὶ καὶ ἀλμυραὶ, τὰ καταμήνια τῶν γυναικῶν, εἶναι καὶ κολλητικῆ.

Αὕτη διαιρεῖται εἰς σθενικὴν καὶ ἀσθενικὴν, εἰς συμπτωματικὴν καὶ ἰδιοποθητικὴν, εἰς καλὴν καὶ κακὴν, εἰς ὑγρὰν καὶ ξηρὰν, εἰς ἀπλὴν καὶ σύνθετον, εἰς ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν, εἰς κριτικὴν καὶ κολλητικὴν, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸν καιρὸν, καὶ κακὴν θεραπείαν καὶ διαίταν, δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἀλμυρὸν φλέγμα, καὶ εἰς κακοὺς ἔρπητας.

Εἰς τὴν ψώραν ὠφελοῦν οἱ τροχίσκοι ἀπὸ καλομελάνου 878, τὸ λουτρὸν 694, τὸ κόγγλασμα 659, ἀλείφεται ὁ πάσχων μὲ τὴν ἀλειφὴν 491, μὲ τὸ νερόν τοῦ καπνοχόρτου 1158, ἢ τῆς ῥοδοδάφνης 1174, ἢ τῆς σαβίνας 1084, ἢ μὲ τὴν ἀλειφὴν διὰ τὴν Ψώραν 497, ἢ μὲ τὴν ψωραλαίαν χόρτον.

§. 361.	{	Ψώρα ἀγρία,	Ἑλληνισί.
		Σκάπια φερότσει,	Ἰταλισί.
		Φενά οὐγιούζ,	Τουρκισί.

Ἡ κακὴ καὶ ἀγρία Ψώρα κυριεύει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τοὺς βραχίονας, τὰ σκέλη καὶ τοὺς πόδας. Κατ' ἀρχὰς παριστάνεται μὲ φουκαλίδας τινὰς ἐρυθρὰς, αἱ ἐσχάραι τῶν ὁποίων πίπτουσιν ὡς λέπιά τινα. Αὕτη ὀνομάζεται ἀκόμη καὶ Λειχήν. Ἡ ἀγρία Ψώρα, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, τότε γίνεται Λέπρα κακὴ, καθὼς περὶ Λέπρας εἴπομεν §. 502. Φαίνεται ὅτι ἡ Λέπρα καὶ ἡ Γονόρροια ἦτον

ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων, διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ, καταρώμενος τὸν στρατηγὸν τοῦ Ἰωάβ, διότι ἐθανάτωσε παρὰ γνώμην αὐτοῦ τὸν Ἀβενήρ, ἀρχιστράτηγον τοῦ Σκούλ, εἶπε λυπούμενος, ὅτι ἡ ψώρα καὶ ἡ γονόρροια νὰ μὴν λείψῃ ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ Ἰωάβ, καὶ νὰ εἶναι πάντοτε, εἶπεν, ἀσθενεῖς καὶ ζητιάνοι διὰ πάντα. Ἰδὲ Βασιλειῶν Β'. κεφ. γ'. εἰς τὴν Παλ. Διαθήκην.

Ἄν ὁ πάσχων εἶναι πληθωρικός, φλεβοτομεῖται εὐθύς, ἢ προσαρμόζει δεντούζας, ἐμβαίνει καὶ εἰς φυσικὰ καὶ σαπωνώδη λουτρὰ 695, παίρνει τὸ κόγγλασμα τῶν ξύλων 659, καὶ τὸ γλύκυσμα 566, ἀλείφεται μὲ τὴν ἀλειφὴν διὰ τὴν Ψώραν 491, καὶ 497, παίρνει καὶ τὰ χιλιόποδα 814, τοὺς τροχίσκους τοῦ κχλομελάνου 878, τὰ μεταλλικὰ λουτρὰ 693, τὸ κόγγλασμα τῆς κληματίδος, καὶ τὴν ψωραλαΐν.

§. 362.	{	Ψωροφθαλμία,	Ἑλληνισί.
		Ψωροταλμία,	Ἰταλισί.
		Γκιόζ οὐγιουζοῦ,	Τουρκισί.

Λέγεται Ψωροφθαλμία, ὅποτεν ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια καὶ οἱ ταρσοὶ τῶν ἐλεφάρων εἶναι φλογισμένοι, καὶ πηγαίνει νὰ φλογίσῃ καὶ τοὺς βολβούς, ὅπου προξενεῖται μία φαγοῦρα καὶ πόνος συνεχῆς. Τὰ δάκρυα τὴν νύκτα πῆζουσι, πολλάκις ὄλος ὁ ὀφθαλμὸς, καὶ κύκλοθεν αὐτοῦ ἐρεθίζεται καὶ φλογίζεται, πίπτουν καὶ αἱ τρίχες αὐτῶν.

Θεραπεύεται αὕτη μὲ τὴν κιτρίνην ἀλειφὴν μὲ ὑδράργυρον 496, μὲ τὸ ὀφθαλμικὸν κολλύριον 688, καὶ 689, μὲ τὴν ἀλειφὴν τοῦ Γιαννίνη 494, μὲ τὸ νωπὸν γάλα καὶ μὲ τὸ λαύδανον ῥευστὸν 592.

§. 363.	{	Ὠταλγία,	Ἑλληνισί.
		Ὠταλγία,	Ἰταλισί.
		Κολάκ ἀγρισί,	Τουρκισί.

Ὠταλγία καὶ ὠτίτης· εἶναι ὁ πόνος τῶν ὠτίων. Αὕτη προ-
έρχεται ἀπὸ τοὺς ρευματισμοὺς καὶ κακοχυμίαν καὶ ἀπὸ
μετάστασιν τῶν ὑλῶν. Ἡ φλόγωσις αὕτη δυσκόλως δια-
λύεται.

Ὠρελεῖ εἰς αὐτὴν ἡ φλεβοτομία δὺς, ἢ τρεῖς, αἱ ἐδέλλαι,
καὶ αἱ βεντούζαι εἰς τὸν τράχηλον, καὶ πλάτας, ἀχνίζετα
συνεχῶς ὁ πάσχων μὲ τὸ νερὸν τῆς μολόγας 1152, ἢ μὲ
τὸν διαλυτικὸν καὶ ἀνώδυνον ἀχνὸν 511, ἐπιθέτει τὸ μα-
λακτικὸν κατάπλασμα 633, τὸ χλιαρὸν γάλα τῶν γυναι-
κῶν, ἢ τῶν ζώων, τὸ ἀμυγδαλέλαιον, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ
καστόργιου.

Π Α Ρ Α Δ Ε Ι Γ Μ Α .

§. 364.	{	Μολόγα,	Ἑλληνισί.
		Μάλβα,	Ἰταλισί.
		Ἐπέ κιομέτσι,	Τουρκισί.

Μεταχειρίζεται εἰς τὴν Ἰατρικὴν καὶ Οἰκονομίαν ὅλον τὸ
χόρτον εἰς ἐπίθεμα, κλυστήρια, κτλ. Ὅρα τὸ σχῆμά της
εἰς τοὺς κήπους.

{	Κλάσι; 16. Μοναδέλφιον.
	Τάξις 3. Πολυάνδριον.

Φυσικοὶ καὶ Χυμικοὶ αὐτῆς Χαρακτῆρες.

Φυτὸν πολύζων καὶ χλωρὸν, φυτόμενον παντοῦ, μάλιστα
εἰς τοὺς κήπους τοῦ κόσμου. Τὰ φύλλα του εἶναι σχεδὸν
κυκλικὰ μὲ ποδίον μακρὸν, ὁ κορμὸς τοῦ εἶναι ποδιαῖος,
τὰ ἄνθη του κυανὰ, ἀνθίζει ὅλον τὸ θέρος.

Δύναμις. Μαλακτική, και κινητική.

Μεταχειρήσεις. Εἰς τὸν βῆχα, Στραγγουρίαν, Φλεγμονάς, Αἰμορροΐδας, Ὠταλγίαν, και δυσκοιλιότητα.

Δόσις. Ὅσα φύλλα φθάνουν διὰ νὰ γίνῃ κόγχλασμα διὰ κλυστήριον, ἢ διὰ κατάπλασμα, ἢ διὰ ἄχνισμα τῶν ὠτίων.

ΕΤΕΡΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

(Ἀχνός διὰ τὰ ὦτα Ἑλληνισί.
(Φουμέντο πὲρ λαί ὀρέκιαι, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ράφανον ἄγριον και ξηρόν. δρ. 4.

Βάχχας τοῦ κέδρου, ἢ τῆς δάφνης δρ. 3.

Κύμινον δρ. 2.

Ἀπήγανον και ἀψίνθιον και χαμῆμηλα ἀνὰ ἀπλόχερον μισόν. Κόψον εἰς λεπτά, κοπάνισέ τα ὅλα, και ἀφοῦ θράσουν μὲ νερόν κοινόν δρ. 200 πρόσθεσ πνεῦμα τοῦ οἴνου (ρακί) καμφορῶδες δρ 30. και οὕτως ἄχνισον τὰ ὦτα τοῦ πάσχοντος.

Χαρακτῆρες. Ἀχνός ἀερώδης, και θερμός.

Δύναμις. Δυναμωτικός και διαλυτικός τοῦ πάθους.

Μεταχειρήσεις. Εἰς κώφωσιν και δυσηκοίαν, και εἰς πόνους τῶν ὠτίων (αὐτίων). Τοῦτο γίνεται τρίς, ἢ τετράκις τῆς ἡμέρας με τι χωνίον, κείμενον μὲ τὴν βάση πρὸς τὰ χόρτα, και τὴν κορυφήν πρὸς τὴν τρύπαν τῶν ὠτίων.

Σημείωσαι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγοῦνται τὰ ἐξῆς ἱατρικὰ και βότανα, τὰ περιεχόμενα εἰς τὸν Β'. Τόμιον τῆς παρούσης Πραγματείας, ἀπὸ παράγραφον 467 ἕως τέλους.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ

ΤΟΥ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

Ἐκ τῶν Καιρῶν καὶ Ἀέρων.

§. 365. Ὄταν εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τῆς ἀνοιξέως ποτὲ μὲν γίνεται ζέστη, ποτὲ δὲ ψύχρα, πρέπει νὰ περιμένωμεν νοσήματα πρὸς τὸ φθινόπωρον. Ἄφορ. πδ'.

§. 366. Εἰς τοὺς τακτικούς καιροὺς, τακτικὰ γίνονται καὶ τὰ πάθη, καὶ ἐξ ἐναντίας, εἰς τοὺς ἀτάκτους καιροὺς ἄτακτα καὶ τὰ πάθη συμβαίνουσιν. Ἄφορ. πή'.

§. 367. Ὄταν τὸ θέρος γίνεται ὁμοιον μὲ τὴν ἀνοιξιν, τότε καὶ εἰς τὰς θέρμας τῶν πασχόντων προξενεῖται ἰδρῶς πολὺς. Ἄφορ. πς'.

§. 368. Οἱ ξηροὶ καιροὶ εἶναι ὑγιεινότεροι ἀπὸ τοὺς βροχεροὺς, καὶ ὀλιγώτερον θανατηφόροι. Ἄφορ. υέ.

§. 369. Εἰς τοὺς βροχεροὺς καιροὺς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γίνονται πάθη πολυχρόνια, καὶ θέρμαι, καὶ τρεξίματα τῆς κοιλίας, καὶ σαπτήματα, καὶ ἐπιληψίαι, καὶ ἀποπληξίαι, καὶ κυνάγχαι. Εἰς τοὺς ξηροὺς καιροὺς συμβαίνουσι κακαὶ ὀφθαλμίαι, ἀρθριτικὰ πάθη, καὶ στραγγουρία, καὶ δύσεντε-
ρίαι. Ἄφορ. ιης'.

§. 370. Εάν τὸ θέρος γίνῃ ξηρὸν, καὶ βόρειον, καὶ τὸ φθινόπωρον βροχερὸν καὶ νότιον, εἰς τὸν χειμῶνα θέλουν συμβῆ κεφαλαλγίαι δυναταί, καὶ βῆχες, καὶ βραχνάδες, καὶ μύξαι, καὶ εἰς μερικοὺς φθίσις. Ἀφορ. ιγ'.

371. Εάν γίνῃ τὸ φθινόπωρον βόρειον καὶ ξηρὸν, τότε ὅσοι ἄνδρες ἤθελον τύχει ὑγιουῖς κράσεως, καὶ αἱ γυναῖκες θέλουν ὠφελῆθῃ τὰ μέγιστα, οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι θέλουν κυριευθῆ ἀπὸ ὀξείας θερμάς, καὶ μύξας καὶ ἀπὸ δεινῆν ὀφθαλμίαν. Μερικοὶ ὅμως θέλουν κυριευθῆ ἀπὸ μελαγχολίαν. Ἀφορ. ιδ'.

§. 372. Εάν ὁ χειμὼν γίνῃ ξηρὸς καὶ βόρειος, καὶ ἡ ἀνοιξίς βροχερὴ καὶ νότιος, ἀνάγκη πᾶσα νὰ συμβῶσι πρὸς τὸ θέρος ὀξείαι ὀφθαλμιαί, δυσεντερίαι, καὶ μάλιστα εἰς τὰς γυναῖκας, τὰς ἐχούσας τὴν φύσιν ὑγρὰν. Ἀφορ. ιε'.

§. 373. Εάν ὁ χειμὼν γίνῃ νότιος, βροχερὸς, καὶ ἡσυχος, καὶ ἡ ἀνοιξίς ξηρὰ καὶ βόρειος, αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι μέλλουν νὰ γεννήσωσι τὴν ἀνοιξίν, ἀποβάλλονται ἐξ ἀποφάσεως, καὶ τὰ γεννηθέντα βρέφη γεννῶνται ἀδύνατα, ἀσθενῆ, καὶ ὀλιγόζωα. Κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, εἰς μὲν τοὺς ἄνδρας γίνονται δυσεντερίαι, καὶ ὀφθαλμιαί ξηραί, εἰς δὲ τοὺς γέροντας καταρροαί, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ταχέως φθείρονται. Ἀφορ. ις'.

§. 374. Εἰς ὅλῳν τὸν καιρὸν τοῦ ἔτους ἀκολουθοῦσιν ἀσθένειαι, μερικαὶ τούτων συμβαίνουσιν εἰς χωριστοὺς καιροὺς: δηλ. εἰς τὰς ἰσημερίας: ἕτοι εἰς μὲν τὸ φθινόπωρον συμβαίνουσι μεγάλα, σφοδρὰ καὶ θανατηφόρα πάθη, εἰς δὲ τὴν ἀνοιξίν ὑγιέστατα, καὶ μὴ θανατηφόρα. Ἀφορ. πθ'.

§. 375. Τῆς ἀνοιξέως τὰ πάθη εἶναι ἡ μανία, ἡ μελαγχολία, ἡ ἐπιληψία, αἱ αἰμορραγίαι, αἱ κυνάγχαι, αἱ μύξαι, αἱ βραχνάδες, οἱ βῆχες, αἱ λέπραι, οἱ λειχήνες, οἱ ἀλ-

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ

ΤΟΥ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

Ἐκ τῶν Καιρῶν καὶ Ἀέρων.

§. 365. Ὄταν εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τῆς ἀνοιξέως ποτὲ μὲν γίνεται ζέστη, ποτὲ δὲ ψύχρα, πρέπει νὰ περιμένωμεν νοσήματα πρὸς τὸ φθινόπωρον. Ἄφορ. πδ'.

§. 366. Εἰς τοὺς τακτικούς καιροὺς, τακτικὰ γίνονται καὶ τὰ πάθη, καὶ ἐξ ἐναντίας, εἰς τοὺς ἀτάκτους καιροὺς ἀτακτα καὶ τὰ πάθη συμβαίνουσιν. Ἄφορ. πή'.

§. 367. Ὄταν τὸ θέρος γίνεται ὁμοιον μὲ τὴν ἀνοιξιν, τότε καὶ εἰς τὰς θέρμας τῶν πασχόντων προξενεῖται ἰδρῶς πολὺς. Ἄφορ. πε'.

§. 368. Οἱ ξηροὶ καιροὶ εἶναι ὑγιεινότεροι ἀπὸ τοὺς βροχεροὺς, καὶ ὀλιγώτερον θανατηφόροι. Ἄφορ. ςέ.

§. 369. Εἰς τοὺς βροχεροὺς καιροὺς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γίνονται πάθη πολυχρόνια, καὶ θερμαί, καὶ τρεξίματα τῆς κοιλίας, καὶ σαπήματα, καὶ ἐπιληψίαι, καὶ ἀποπληξίαι, καὶ κυνάγχαι. Εἰς τοὺς ξηροὺς καιροὺς συμβαίνουσι κακαὶ ὀφθαλμίαι, ἀρθριτικὰ πάθη, καὶ στραγγουρίαι, καὶ δύσεντε-
ρίαι. Ἄφορ. ης'.

§. 370. Εάν τὸ θέρος γίνῃ ξηρὸν, καὶ βόρειον, καὶ τὸ φθινόπωρον βροχερὸν καὶ νότιον, εἰς τὸν χειμῶνα θέλουν συμβῆ κεφαλαγίαι δυναταί, καὶ βῆχες, καὶ βραχνάδες, καὶ μύξαι, καὶ εἰς μερικοὺς φθίσις. Ἄφορ. ιγ'.

371. Εάν γίνῃ τὸ φθινόπωρον βόρειον καὶ ξηρὸν, τότε ὅσοι ἄνδρες ἤθελον τύχει ὑγιοῦς κρῆσεως, καὶ αἱ γυναῖκες θέλουν ὠφελθῆ τὰ μέγιστα, οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι θέλουν κυριευθῆ ἀπὸ ὀξείας θερμῆς, καὶ μύξας καὶ ἀπὸ δεινῆν ὀφθαλμῖαν. Μερικοὶ ἤμως θέλουν κυριευθῆ ἀπὸ μελαγχολίαν. Ἄφορ. ιδ'.

§. 372. Εάν ὁ χειμὼν γίνῃ ξηρὸς καὶ βόρειος, καὶ ἡ ἀνοιξὶς βροχερὴ καὶ νότιος, ἀνάγκη πᾶσα νὰ συμβῶσι πρὸς τὸ θέρος ὀξείαι ὀφθαλμῖαι, δυσεντερῖαι, καὶ μάλιστα εἰς τὰς γυναῖκας, τὰς ἐχούσας τὴν φύσιν ὑγρὰν. Ἄφορ. ιε'.

§. 373. Εάν ὁ χειμὼν γίνῃ νότιος, βροχερὸς, καὶ ἡσυχος, καὶ ἡ ἀνοιξὶς ξηρὰ καὶ βόρειος, αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι μέλλουν νὰ γεννήσωσι τὴν ἀνοιξιν, ἀποβάλλονται ἐξ ἀποφάσεως, καὶ τὰ γεννηθέντα βρέφη γεννῶνται ἀδύνατα, ἀσθενῆ, καὶ ὀλιγόζωα. Κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, εἰς μὲν τοὺς ἄνδρας γίνονται δυσεντερῖαι, καὶ ὀφθαλμῖαι ξηραὶ, εἰς δὲ τοὺς γέροντας καταρροαί, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ταχέως φθείρονται. Ἄφορ. ις'.

§. 374. Εἰς ὅλῳν τὸν καιρὸν τοῦ ἔτους ἀκολουθοῦσιν ἀσθένειαι, μερικαὶ τούτων συμβαίνουσιν εἰς χωριστοὺς καιροὺς: δηλ. εἰς τὰς ἰσημερίας: ἤτοι εἰς μὲν τὸ φθινόπωρον συμβαίνουσι μεγάλα, σφοδρὰ καὶ θανατηφόρα πάθη, εἰς δὲ τὴν ἀνοιξιν ὑγιέστατα, καὶ μὴ θανατηφόρα. Ἄφορ. πθ'.

§. 375. Τῆς ἀνοιξέως τὰ πάθη εἶναι ἡ μανία, ἡ μελαγχολία, ἡ ἐπιληψία, αἱ αἱμορραγίαι, αἱ κυνάγχαι, αἱ μύξαι, αἱ βραχνάδες, οἱ βῆχες, αἱ λέπραι, οἱ λειχήνες, οἱ ἀλ-

φοί, καὶ πολλότατα ἐξανθήματα πληγωμένα, καὶ σπυρία, καὶ ἄλλα ἀναρίθμητα πάθη. Ἄφορ. ρί.

§. 376. Τοῦ θέρους τὰ πάθη, καὶ τινὰ τῆς ἀνοιξέως, εἶναι αἱ συνεχεῖς καὶ καυσώδεις θέρμαι, αἱ τριταῖαι καὶ τεταρταῖαι, οἱ ἐμετοὶ, αἱ διάρροιαί, αἱ δειναὶ ὀφθαλμίαι, οἱ πόνοι τῶν ὠτίων, αἱ πληγαὶ τῶν στομάτων, οἱ ἰδρώτες, καὶ τὰ σαπήματα τῶν αἰδοίων. Ἄφορ. ριά.

§. 377. Τοῦ φθινοπώρου τὰ πάθη, καὶ πολλὰ τοῦ θέρους, εἶναι αἱ συνεχεῖς θέρμαι, αἱ τριταῖαι καὶ τεταρταῖαι, καὶ αἱ ἀκατάστατοι, οἱ σπληνῖται καὶ ὑδροπικῖαι, αἱ φθίσεις καὶ στραγγουρίαι, αἱ λυεντερῖαι καὶ δυσεντερῖαι, αἱ ἰσχιάδες καὶ κυνάγχαι, τὰ ἄσθματα καὶ εἰλικὰ πάθη, αἱ ἐπιληψίαι, καὶ μελαγχολῖαι, καὶ αἱ μανίαι. Ἄφορ. ριβ'.

§. 378. Τοῦ χειμῶνος τὰ πάθη εἶναι αἱ πλευρίτιδες, αἱ περιπνευμονίαι, αἱ βραγχχνάδες, οἱ ὄπῃες, αἱ κόρυζαι, οἱ πόνοι τῶν στήθων, τῶν πλευρῶν, τῆς μέσης, τῆς κεφαλῆς, αἱ σκοτοῦραι, καὶ αἱ ἀποπληξῖαι. Ἄφορ. ριγ'.

§. 379. Τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους: εἰς μὲν τὴν ἀνοιξιν, καὶ πρὸς τὸ τέλος αὐτῆς, οἱ παῖδες καὶ οἱ ἔφηβοι διάγουσι πολλὰ καλὰ. Εἰς δὲ τὸ θέρος, καὶ εἰς μερικὸν καιρὸν τοῦ φθινοπώρου, ὑγιαίνουν οἱ γέροντες. Εἰς τὸ ἐπίλοιπον τοῦ φθινοπώρου, καὶ τοῦ χειμῶνος, εὐρίσκονται καλῶς οἱ ἄνδρες, οἵτινές εἰσι μεσαίας ἡλικίας. Ἄφορ. ιη'.

§. 380. Τῶν καθημερινῶν καταστάσεων τῶν ὥρῶν, οἱ μὲν βόρειοι ἄνεμοι συνιστῶσι τὰ σώματα δυνατὰ, εὐκίνητα καὶ ὠραῖα. Αὐτοὶ τὴν μὲν ἀκοὴν δυναμόνουσι, τὰς δὲ κοιλίας ξηραίνουσι, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κεντοῦσι, καὶ περὶ τὸν θώρακα πόνους προξενοῦσι, καὶ τοὺς πρῦπάρχοντας ἔτι αὐξάνουσι. Οἱ δὲ νότιοι ἄνεμοι διαλύουσι τὰ σώματα καὶ

τὰ ὑγραίνουσι, προξενούσι βαρηκῆταν, καρηβαρίαν, καὶ λύ-
ξιγκα. Εἰς μερικοὺς δὲ τῶν ἀνθρώπων προξενούσι δυσκινη-
σίαν, καὶ κοιλιακὴν ρεῦσιν. Ἄφορ. ιζ'.

§. 381. Οἱ νότιοι ἄνεμοι βλάπτουσι τὴν ἀκοὴν τοῦ
ἀνθρώπου, μελανόουσι τὴν ὄψιν, συγχύζουσι τὴν κεφαλὴν,
ἀδυνατίζουν, διαλύουσι, καὶ χαυνόουσι τὰ μέλη τοῦ σώ-
ματος τῶν πασχόντων ἀνθρώπων.

§. 382. Οἱ βόρειοι δὲ ἄνεμοι φυσῶντες, προξενούσι δυ-
σσυρίας τρομακτικὰς, καὶ πίνους τῶν πλευρῶν, καὶ τῶν στή-
θεων τῶν ἀνθρώπων. Ἄφορ. πέ.

§. 383. Εἰς τοὺς ξηροὺς καιροὺς συμβαίνουσι πολλάκις
θέρμαι ὀξεῖαι καὶ καυσώδεις. Ἐκτεινόμενος δὲ ὁ αὐτὸς και-
ρὸς διὰ πολὺ, κατασταίνει τοιοῦτους καὶ ὅλους τοὺς χυμοὺς
τοῦ ἀνθρώπου. Ἄφορ. πζ'. (α).

(α) Καθὼς οἱ αἰῶνες τοῦ Κόσμου ἐρχονται καὶ παρέρχονται, οὕτω καὶ
αὐτοὶ εἰς κάθε αἰῶνα διδουσιν εἰς τὸν Κόσμον ἀνά ἕνα, ἢ δύο μεγάλους
ἄνδρας. Ὁ γέρον Ἰπποκράτης νομίζεται παρὰ πάντων τῶν σοφῶν ὁ μεγα-
λότερος Ἴατρος τοῦ Κόσμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ,

ΗΤΟΙ

Χώνευσις τῶν τροφῶν εἰς τὰ σπλάγγνα, Μεταμόρφωσις αὐτῶν εἰς σάρκα, καὶ κυκλοφορία τοῦ αἵματος εἰς τὸ σῶμα.

§. 384. Ὁ ἄνθρωπος, ζῶον ὦν παντοφάγον, ἐσθίει καὶ πίνει ἀπὸ ὄλα. Οἱ ὀδόντες ἐκάστου ἀνθρώπου, οἵτινες εἰσι τριάκοντα δύο τὸν ἀριθμὸν, συνίστανται ἀπὸ τρεῖς κλάσεις ὀδόντων: δηλ. τομέων: ἤτοι κοπτερῶν, κυνοδόντων, καὶ μύλων, ἐν οἷς ἀλέθονται, καὶ μασσῶνται αἱ τροφαί, καθὼς θέλομεν εἰπεῖν ἐπομένως. Ἡμεῖς, ἐνθέτοντες εἰς τὸ στόμα ἡμῶν στερεόν τι, τὸ μασσῶμεν, ὅσον τὸ δυνατόν, καὶ τὸ συντρίβομεν εἰς λεπτά, καὶ ἀνακκτύοντες το μετὸν πτύελλον, τὸ καταβάζομεν διὰ τοῦ φάρυγγος καὶ ἐσωφάγου εἰς τὸν στόμαχον. Διὰ νὰ γένη ὁμοῦς ἡ χώνευσις καθὼς πρέπει, ἡ φύσις ἐδιώρισεν, ὥστε νὰ γίνεται συνεχῶς εἰς τὸν στόμαχον ἐν τι μῆξῳδες ὑγρὸν, Γαστρικὸν Ὄζυ ὀνομαζόμενον. Τὸ Πάγκρεας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν ἐπίμηνες καὶ μακροῦλὸν κομμάτι κρέατος, ὅλον εἰς εἶδος ἀδένο, πέμπει ὅλον ἓνα εἰς τὸ δωδεκαδάκτυλον ἔντερον καλούμενον ἐν παρόμοιον ὑγρὸν, Παγκρεατικὸν Ὄζυ καὶ αὐτὸ ὀνομαζόμενον. Ἡ Χολή, ἡ ὁποία κατασκευάζεται εἰς τὸ ἥπαρ, καὶ συνάζεται εἰς τὴν κύστιν τῆς χολῆς λεγομένην, κατασταλάζει καὶ αὐτὴ ἀενάως εἰς

αὐτόν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ῥευστὰ τῶν σπλάγγνων. Αὕτη χρησιμεύει τὰ μέγιστα εἰς τὸν στόμαχόν, καὶ εἰς τὰ ἔντερα πρὸς χώνευσιν τῶν τροφῶν, καὶ μεταμόρφωσιν τῶν ὑλῶν. Τὸ Θερμοζυγόνον, τὸ ὁποῖον προστίθεται συνεχῶς εἰς τὸν στόμαχον ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιραν, ἢ συνεχῆς κίνησις: ἡ Περισταλτικὴ, καὶ Ἀντιπερισταλτικὴ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων (α), ψήνουσι, τρόπον τινὰ, καὶ λεπτύνουσι τὰς τροφάς, καὶ τὰς ὕλας, πλεόν ἐντελῶς καὶ ταχέως, καὶ τὰς μεταβάλλουσιν εἰς μίαν μάζαν μελαγχροινὴν καὶ φαιάν. Μ' ὅλον τοῦτο, χωρὶς τῶν ζωτικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μεταμορφωθῶσιν ἐντελῶς αἱ ὕλαι αὗται εἰς καθ' αὐτὸν χυλόν, εἰς αἷμα καὶ εἰς σάρκα ζωηράν καὶ δυνατὴν, καθὼς ἡ Φύσις ἐπροσδιώρισεν ἐξ ἀρχῆς.

§. 385. Ἀφοῦ αἱ ὕλαι ζυμωθῶσι, καὶ ἀναλυθῶσιν ἀρκετὰ εἰς τὸν στόμαχον, ἐξέρχονται κατ' ὀλίγον διὰ τοῦ Πυλωροῦ αὐτοῦ: ἦτοι διὰ τῆς κάτωθεν τρύπας τοῦ στομάχου εἰς τὸ ἔντερον Δωδεκαδάκτυλον καλούμενον, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἔντερα, ὅπου μιγνύμεναι μὲ τὴν χολήν, μεταβάλλονται εἰς ἓνα χυλόν λευκὸν καὶ γαλακτώδη. Ὁ γαλακτώδης οὗτος χυλὸς ῥωφᾶται καὶ πιπιλίζεται φυσικῶς ἀπὸ τινος τριχοειδούς σωλήνας, Χυλοφόρα Ἀγγεῖα καλούμενα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὰς θάσεις αὐτῶν ἀνοικτὰς εἰς τὰ ἔντερα, καὶ εἰς τὸ μεσεντέριον τῶν σπλάγγνων, καὶ τοιουτοτρόπως κατασκευάζεται. Τούτων οὕτω συμβαινόντων, τὰ μὲν περιττώματα τῶν βρωμάτων ἀποπατοῦνται, καὶ ἐξέρχονται διὰ τοῦ ἀφεδρώνου εἰς τὴν γῆν, οἱ δὲ σωλήνες ἅπαντες συνενοούμενοι εἰς

(α) Τὸ Θερμοζυγόνον: ἦτοι ἡ ζέστη, εὑρίσκεται εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἴση σχεδὸν μὲ τριάκοντα δύο βαθμοὺς τοῦ Ρεωμυρικοῦ Θερμομέτρου.

Ένα κοινὸν σὼλῆνα, Ὀωρακικὸν Ἀγωγὸν καλούμενον, φέρουσι τὸν γαλακτώδη αὐτὸν χυλὸν κάτωθεν τῆς ἀριστερᾶς μασχάλης, καὶ τὸν χύνουσι εἰς τινὰ ἐκεῖ φλέβα, Ἰποκατακλειδα καλουμένην, καὶ τὸν μιγνύουσι μὴ τὸ προὔπαρχον ἐκεῖ αἷμα. Τὸ ἄπαστρον δὲ τοῦτο αἷμα, τὸ ὁποῖον νεωστὶ γέγονε, πίπτει εἰς τὸ δεξιὸν λεγόμενον ὠτίον τῆς καρδίας, καὶ τὴν ἐρεθίζει. Συσταλθείσης δὲ αὐτῆς διὰ τὸ νέον αἰσθημα, ὠθεῖται τὸ αἷμα αὐτὸ εἰς τὸ δεξιὸν κοιλωμα: ἦτοι Θάλαμον τῆς καρδίας, καὶ οὕτως ἐκπέμπεται εἰς τὸν πνεύμονα, καὶ διασκορπᾶται ἐν ἀκαρεῖ εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς πόρους, καὶ τρύπας τοῦ πνεύμονος. Ὁ Ἑρμοξυγονικὸς Ἄθρ, ὁ ὁποῖος εἰσπνέεται συνεχῶς: ἦτοι εἰσέρχεται εἰς τὸν πνεύμονα ἀπὸ τῆν ἀτμοσφαιραν, ἐμπίπτων ἀμέσως εἰς ὄλον τὸ κελλικὸν ὕφασμα τοῦ πνεύμονος, καὶ εἰς τὸ ἐκεῖ περιεχόμενον αἷμα, τὸ καθαρίζει ἀμέσως, τὸ θερμαίνει, τῷ δίδει τὸ κόκκινον χρῶμα, καὶ τὴν ζωηρότητα. Τὸ καθαρὸν τοῦτο αἷμα ἐκπέμπεται νεωστὶ εἰς τὴν καρδίαν: εἰς τὸ ἀριστερὸν ὁμῶς αὐτῆς ὠτίον, καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν εἰς τὸ ἐπίλοιπον αὐτῆς κοιλωμα: ἦτοι Θάλαμον. Συστελλομένης δὲ πάλιν συνεχῶς τῆς καρδίας (α), αὐτὸ τὸ καθαρὸν αἷμα, τὸ ὁποῖον ἤδη γέγονεν ἀρμόδιον εἰς τὸ νὰ μεταβάλλεται εἰς σάρκα, καὶ ὀστέα, ἐξέρχεται διὰ τῆς μεγάλης ἐκεῖ Ἀορτῆς λεγομένης Ἀρτηρίας, καὶ διασκεδάζεται εἰς ὄλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ τρέφει καὶ τὸ ζωογονεῖ. Τὸ αἷμα τοῦτο ποτίζει τὰ νεῦρα, ὡς τὸ νερὸν τὰς ρίζας τῶν δένδρων, τὰ

(α) Ὅσάκις συστέλλεται ἡ καρδία, τοσάκις ἐκπέμπει αἷμα εἰς ὄλον τὸ σῶμα τοῦ ζώου, τοσάκις κτυποῦσι καὶ οἱ σφυγμοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ μίλη, θαζόμενοι καὶ ἐξογκόμενοι ἀπὸ τὸ αἷμα (Ὑρα τὸν σφυγμὸν §. 403).

τρέφει, και τὰ παχαίνει. Αὐτὰ δὲ πάλιν, γινόμενα ἐλαστικώτερα, τραβοῦσιν ὅλους τοὺς μύας, τὰς βλέβας, και τὰς ἀρτηρίας, τὰς ὁποίας θάνουσιν εἰς κίνησιν, διὰ νὰ πέμπωσι τὸ αἷμα πλέον ζωηρῶς, ἕως εἰς τὰ τελευταῖα ἄκρα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὥστε νὰ τὸ διατηρήσωσι ζῶν και εὐρωστον. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τοῦτο, τὸ ὁποῖον γίνεται ἀενάως εἰς τὸν ἄνθρωπον, λέγεται Ἀρχὴ τῆς Ζωῆς. Τοῦτο αὐξάνει και ὀλιγοστεύει ἀναλόγως μὲ τὰς περιστάσεις. Ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς λοιπὸν προέρχεται και αὐξάνει ἀπὸ τὰς τροφάς, και πάλιν ὀλιγοστεύει και χάνεται ἀπὸ τῆς ἑλλειψιν αὐτῶν.

Ζ Ω Η.

§. 386. Ζωὴ ἐνταῦθα ἐννοεῖται ἡ σύστασις και κατὰστασις τοῦ ζώου, εἰς τὸ νὰ ἀναπνέη, και νὰ αἰσθάνεται τὰς ἐντὸς και ἐκτὸς αὐτοῦ προσβολάς. Αὕτη παράγεται ἐκ τοῦ Ζῶ ῥήματος, και ἔχει τὰς ἀρχάς της ἐκ τῆς ζωῆς. Λέγεται, ὅτι ζῆ ὁ ἄνθρωπος, ὁπόταν ὄλαι, ἢ μερικαὶ τῶν ἐνεργητικῶν του δυνάμεων ἐνεργοῦσι συνεχῶς και ἀκαταπαύστως εἰς αὐτόν.

Υ Γ Ι Ε Ι Α.

§. 387. Λέγεται Ὑγιεία, και Ὑγιής ὁ ἄνθρωπος, ὅταν αἱ αὐτοῦ ἐνεργητικαὶ δυνάμεις εὐρίσκωνται εἰς ἰσορροπίαν, και ἐνεργοῦσι τακτικῶς εἰς αὐτόν, και ἐλευθέρως. Ὑγιεία δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὸ αἴσιον ἀποτέλεσμα: ἦτοι τὸ κεφάλαιον τῶν ἐνεργητικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ δυνάμεις αὗται Ἰταλιστὶ Φουντσιόνοι λέγονται. Ὑγιεία, κατ' ἄλλους, εἶναι ἡ κανονικὴ και ἡδεῖα κατάστασις τοῦ ζώου,

ἥτις ὁμοιάζει μὲ τὸ φῶς. Ἡ δίαίτα προξενεῖ τὴν ἰγυίαν, καὶ αὕτη, ἂν ὑπάγῃ κανονικῶς καὶ τακτικῶς, προξενεῖ τὴν μακροβιότητα.

Α Σ Θ Ε Ν Ε Ι Α.

§. 388. Ἀσθενὴς λέγεται ὁ ἄνθρωπος, ὅταν μία, ἢ πολλαὶ τῶν ἐνεργητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, χάσωσι τὴν ἑαυτῶν ἰσορροπίαν, καὶ δὲν ᾔθελον ἐκτελῶσι τακτικῶς καὶ ἐλευθέρως τὰς ἑαυτοῦ τελετὰς, καὶ ἐνεργείας. Ἡ νόσος εἶναι ἢ παρὰ κανόνα καὶ ἀπὸ τῆς κατάστασις τοῦ ζώου, ἥτις ὁμοιάζει μὲ τὸ σκότος.

Ψ Υ Χ Η.

§. 389. Ἡ Ψυχὴ εἶναι ἐν ὄν κτιστὸν μὲν, πλὴν αὔλον, ἀμερῆς, ἀόρατον, ἀεικίνητον, ἀμετάβλητον, καὶ ἀθάνατον· νοητὴ μὲν εἰς τὸν κόσμον, δύσληπτος δὲ εἰς τὸν νοῦν τοῦ χοϊκοῦ ἀνθρώπου. Ψυχὴ λέγεται ἐκ τοῦ Ψύχω, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ Ἐκπνέω, καὶ Ἐκφυσῶ. Ὁ Θεὸς, ὁ ὑποῖος ἔκαμε τὸ Πᾶν ἐκ τοῦ μηδενός, ἤνωσε τὴν αὔλον ψυχὴν ταύτην μὲ τὸ ὑλικὸν καὶ φθαρτὸν ἡμῶν τοῦτο σῶμα, καὶ τοῦτο μ' ἓνα τρόπον κατὰ πολλὰ ὑπερφυσικόν, ἀγνώριστον καὶ ἀκατανόητον εἰς ἡμᾶς. Ἡ Ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι διάφορος τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς, τῆς εὐρισκομένης καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ζῶα. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἐκείνη, ἣ ὁποία αἰσθάνεται ἐν ἡμῖν. Αὕτη σκέπτεται καὶ διαλογίζεται. Αὕτη διακρίνει καὶ ἀποφασίζει. Αὕτη διευθύνει τὰς κινήσεις τοῦ σώματος ἡμῶν εἰς ὅλας τὰς πράξεις. Αὕτη ἐπιθυμεῖ τὰ καλὰ, καὶ χαίρει εἰς αὐτὰ. Ἡ Ψυχὴ εὐρίσκεται εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου· ὡς ἐκτεινομένη καὶ μὴ διαιρουμένη διὰ τὸ

ἀμερῆς αὐτῆς· ἡ ἐσπία δὲ αὐτῆς· ἦτοι ἡ κατοικία τῆς αὐτοῦ ψυχῆς, κατὰ τὰς γνώμας τῶν πολλῶν σοφῶν, εἶναι εἰς τὸ κοινὸν αἰσθητήριον· ἦτοι εἰς τὸ κέντρον τῶν κοινῶν ἡμῶν αἰσθητηρίων, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀνθρώπου.

Ὄταν ὁ Θεὸς ἔκαμε τὸ Πᾶν ἐκ τοῦ μηδενός, ἔπλασε καὶ τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἐκυτοῦ, χοῦν λαβῶν ἐκ τῆς γῆς, ἔπειτα ἐφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν, καὶ οὕτως ἐστόλισεν αὐτὸν εἰς εἶδος καὶ κάλλος (Κόσμου γένεσιν). Ἐμφυσήσας λοιπὸν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν, ἐπροίκησεν αὐτὴν μὲ τὸ λογικόν· ἦτοι μὲ αὐτὴν τὴν θείαν χάριν, ἣτις ὁδηγεῖ τὴν ψυχὴν εἰς τὰς ἀρετάς, καὶ τὴν ἐμποδίζει ἀπὸ τὰς κακίας· ἡ θεία χάρις εἶναι ἓνας μαγνητισμὸς θεῖος, ἡ ὁποία ἔλκεται ἀπὸ τὰ καλὰ ὄντα, καὶ ἀποστρέφεται ἀπὸ τὰ κακά· ἡ θεία χάρις εἶναι ἐκκεχυμένη εἰς τὸ πᾶν, ὡς αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, αὐτὴ τρέφει καὶ ζωογονεῖ τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν αὐτῆς νεκρόνεται τὰ ἅπαντα. Ἡ ψυχὴ λοιπὸν διὰ τῆς θείας χάριτος, ἐμβαίνει εἰς τὸν ἄνθρωπον μετὰ τὴν σύλληψιν καὶ πλάσιν αὐτοῦ εἰς τὴν μήτραν τῆς γυναικός· πότε καὶ μετὰ πόσας ἡμέρας διορίζεται αὐτὴ οὐδεὶς γινώσκει, εἰμὴ ὁ Θεὸς ὁ ποιητὴς αὐτῆς (Ὅρα σύλληψιν). Αὐτὴ εἶναι ἐκείνη ἡ λογικὴ ψυχὴ, ἣτις θάνει εἰς κίνησιν τὸ ἔμβρυον εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ· αὐτὴ τὸ ζωογονεῖ καὶ τὸ ὁδηγεῖ εἰς τὴν γέννησιν αὐτοῦ, καθὼς τὸ πῦρ εὐρίσκεται εἰς τὸ πυρωμένον σίδηρον, οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ εὐρίσκεται ἐν ἐνεργείᾳ εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου· καὶ καθὼς τὸ θερμογόνον τοῦ ἡλίου εὐρίσκεται εἰς τὴν ὕλην τοῦ παντός, οὕτω καὶ ἡ θεία χάρις εὐρίσκεται ἐκκε-

(ΤΟΜ. Α.)

❀ (16) ❀

χυμένη εἰν τὸ Πᾶν· καὶ καθὼς τὸ πῦρ εἰσδύει εἰς τὴν σιδηρᾶν μάχαιραν, καὶ γίνονται δύο ἐνέργειαι, οὕτω καὶ ὁ αὔλος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐμβῆκεν εἰς τὴν ὑλικὴν μήτραν τῆς Παρθένου Μαρίας, καὶ ὁ Λόγος Σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν εἰς δύο ἐνεργείας (α), καὶ εἰς μίαν ὑπόστασιν. Εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν τούτων τῶν δύο οὐσιῶν, ἀποροῦσι καὶ ἀμφιβάλλουσι οἱ ἀντίχριστοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ἄπιστοι Ἀγαρηνοὶ, οἱ κῆκιστοὶ Ἀρειανοὶ, καὶ τινὰ ἀνόητα ἀνθρωπάκια τοῦ νῦν αἰῶνος, ἐξερχόμενα ἀπὸ τὴν νέαν Βαβυλῶνα τῶν Παρισίων, αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ, τὸ βδελυγμα τῆς ἐρημώσεως, ἡ κατασχύνη τῆς πίστεως, ἡ πλάνη τῶν ἀνοήτων, ἡ ἐντροπὴ τῶν διδασκάλων, ἡ ὀπισθοδρομησις τῶν μαθήσειον, καὶ ἡ ἀπιστία τῆς ἀρετῆς.

Π Α Θ Η Τ Η Σ Ψ Υ Χ Η Σ, Κ Α Ι

Θ Ε Ρ Α Π Ε Ι Α Α Υ Τ Η Σ.

§. 390. Οἱ μεγαλύτεροι ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος εἶναι τὰ λεγόμενα Πάθη τῆς Ψυχῆς. Πάθος ψυχῆς εἶναι ἡ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν κίνησις αὐτῆς. Ὄταν ἡ Θεία χάρις προβλέπῃ τινὰ ἐλευθέριον ψυχὴν ἀκολουθοῦσαν τὴν θέλησιν τοῦ σώματος, τότε συγγέει τὸ λογικόν, τὸ σκοτίζει, καὶ οὕτω ἡ ψυχὴ μένουσα ἄλογος, σκοτίζεται καὶ τρέπεται τότε εἰς τὴν κακίαν, τὸ λογικὸν δυναμόνει μὲ τὴν συνείδησιν καὶ κάλῃν συναναστροφὴν ἢ ἀσυνειδή-

(α) Ἰωάννης· ὁ Θεολόγος μᾶς λέγει, « Πᾶν πνεῦμα, ὃ οὐ μὴ ἐμολογήσῃ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐν σαρὶ ἐκλυθῆτα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀντιχριστοῦ, καὶ πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἔχει Θεόν, καὶ χαίρει τῷ τοιοῦτῳ μὴ λέγεσθαι· ὁ ἔχων ὅσα ἀκούει, ἀκούτω. »

σία και αἱ κακαὶ ὁμιλίαι σκοτίζουσι τὸ λογικόν. Καθὼς οἱ λαίλαπες, καὶ αἱ παραχαὶ φέρουσιν ἄνω κάτω τὴν θάλασσαν, οὕτω καὶ τὰ πάθη ταραττοῦσι τὴν ψυχὴν, καὶ σκοτίζουσι τὴν δύναμιν αὐτῆς. Ὁ φθόνος κατατρέπει τὴν καρδίαν τοῦ φθονοῦντος, ἡ ὀργὴ καὶ ὁ θυμὸς προξενοῦσι σπασμούς, καὶ ταραγμούς εἰς τὰ νεῦρα. Ἡ λύπη ξηραίνει τὸ σῶμα καὶ τὰ νεῦρα. Ὁ ὑπερβολικὸς ἔρως διεγείρει, ἀτονεῖ, καὶ ἐκνευρεῖ τὸ νευρικὸν σύστημα· μόνον ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐλπίς εἶναι πάθη τῆς ψυχῆς ἡδέα καὶ ἡδονικά. Αὐτὰ ἐνδυναμόνουσι τρόπον τινά, καὶ βοηθοῦσι τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, καὶ καθησυχάζουσι τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς προέρχονται αἱ μεγαλύτεραι ἀσθένειαι, καὶ πολλάκις ὁ αἰφνίδιος καὶ ἄωρος θάνατος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τὸ εἶναι ἐλεύθερος ὁ ἀνθρώπος ἐκ τῶν δυσήνων τούτων παθῶν, πρέπει ἐν καιρῷ νὰ ἀπομακρυνθῆ καὶ νὰ κάμῃ τελείαν ἀποχρῆν, καὶ παῦσιν αὐτῶν.

Θ Α Ν Α Τ Ο Σ.

§. 391. Θάνατον εἰς τὴν ἰατρικὴν δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, εἰμὴ τὴν παῦσιν τῆς ζωῆς, καὶ τῆς κινήσεως τῶν ζωτικῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν χωρισμὸν τῆς ψυχῆς ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Κατὰ τὸν Πλάτωνα, ὁ θάνατος εἶναι τὸ τέλος τῆς ἐπιγείου ἡμῶν ζωῆς, καὶ ἀρχὴ ἄλλης καλλίονος, ὡς ἐλπίζεται. Ὁ θάνατος παράγεται ἀπὸ τοῦ τάνω, ἢ θάνω ῥήματος, καὶ σημαίνει τὰσιν τοῦ σώματος κατὰ γῆς. Τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς ψυχῆς ἐγκαταλειπόμενον, χαινοῦται, σκληρύνεται, καὶ χάνει τὴν θερμότητά του, καὶ ὡς οὐσία νεκρὰ μένον, ἀφ' ἑαυτοῦ σήπεται. Τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα φέρουσι τὸ σῶμα ἡμῶν εἰς θάνατον, εἶναι ὁ ἔσχατος βαθμὸς τοῦ ἀν-

θρωπίνου γηρατειού, καὶ αἱ διάφοροι ἀσθένειαι, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουσι καθ' ἑκάστην. Τὰ σημεῖα τοῦ θανάτου δὲν εἶναι ἐπίσης εἰς ὅλους· μ' ὄλον τοῦτο κατὰ τὰς γνώμας καὶ μαρτυρίας τῶν πολλῶν καὶ σοφῶν ἰατρῶν, φαίνεται, ὅτι ἡ ἀσφυγξία καὶ ἡ παῦσις τῆς ἀναπνοῆς, καὶ πάσης κινήσεως, τὸ ὠχρὸν τοῦ θανάτου χρῶμα, αἱ νεκρικοὶ κηλίδες, καὶ ἡ δυσκαμψία τῶν μελῶν, εἶναι τὰ καθ' αὐτὰ σημεῖα τοῦ θανάτου. Ἡ ἀρχομένη ὁμως σήψις τοῦ σώματος εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, εἶναι τὸ πλέον βέβαιον καὶ ἀλάνθαστον σημεῖον τοῦ θανάτου (α).

ΚΛΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ,

Ἡ τοι

Ν Ο Σ Ο Λ Ο Γ Ι Α,

*Ἡ ὁποία περιέχει τὰ ἀνθρώπινα πάθη κατὰ
τὸ νέον Σύστημα, διηρημένα εἰς
Σθερικά, καὶ Ἀσθερικά.*

§. 392. Ἱπποκράτης ὁ Κῶος, ὁ 12'. ἀπόγονος τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὅστις ἔζη πρὸ Χριστοῦ ἔτη 374. ὁ Θεῖος ἐκεῖνος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ὁ πατήρ, λέγω, τῆς ἰατρικῆς Ἐπιστήμης, καὶ οἱ ὄπαδοί αὐτοῦ, καταλιπόντες ποτὲ εἰς τὸν κόσμον, τὴν ἑαυτῶν διαθήκην, εἶπεν. « Τὰ ἐναντία τοῖς

(α) Πολλοὶ ἄνθρωποι ἐτάρσαν ὡς ἀπεθαμμένοι, καὶ ἐγερθῆσαν ὡς ζῶντες, πλὴν ἀπέθανον εἰς τὰ μύγματα· ὅθεν δὲν γρίπει νὰ θάπτονται πρὶν τῶν 24 ὡρῶν εἰ νεκροί.

« ἐναντίους ἰάματα »: δηλ. ὅσα πάθη εἶναι σθενικῆς διαθέσεως, πρέπει νὰ θεραπεύωνται μὲ τὰ ἀδυναμωτικά ἰατρικά· καὶ ὅσα πάλιν τύχωσιν ἀσθενικῆς διαθέσεως νὰ ἰατρεύωνται μὲ τὰ τονικά καὶ δυναμωτικά, ἢ μὲ ἄλλους λόγους τοῦ αὐτοῦ γέροντος Ἰπποκράτους. Ὅσα πάθη προξενοῦνται ἀπὸ πολυφαγίαν καὶ πλησμονὴν, νὰ θεραπεύωνται μὲ τὴν κένωσιν, καὶ ὅσα πάλιν γίνονται ἀπὸ τὴν κένωσιν, νὰ θεραπεύωνται μὲ τὴν γέμωσιν. Ἄφορ. μὴ. Μὲ αὐτὴν τὴν μέθοδον λοιπὸν ὁ Σεβαστὸς Γέρον Ἰπποκράτης, καὶ οἱ ὄπαδοι αὐτοῦ μαθηταὶ του, ἔκαμαν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους θαύματα σχεδὸν εἰς τὸν Κόσμον. Οἱ μεταγενέστεροι δὲ τῶν ἰατρῶν, οἱ ὅποιοι δι' ἔλλειψιν τῆς πολλῆς αὐτῶν μαθήσεως, καὶ διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν αὐτῶν, μὴ γνωρίζοντες τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, μήτε τὴν διάθεσιν αὐτῶν, ἐξέκλιναν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, καὶ μετεχειρίζοντο τὴν δεισιδαιμονίαν αὐτῶν, καὶ ἀμάθειαν, λέγοντες εἰς τὸν λαὸν « Πάτταλοι παττάλοις ἐκ-
« κρούονται » ὅ εἰσιν, ὅσα πάθη εἶναι σθενικῆς διαθέσεως, πρέπει νὰ μεταχειρίζωνται μὲ τὰ δυναμωτικά, καὶ τονικά ἰατρικά, καὶ ὅσα ἔτυχον ἀσθενικῆς διαθέσεως, νὰ ἰατρεύωνται μὲ ἀδυναμωτικά, καὶ ἀτονικά ἰατρικά· διόλου ἀπεναντία τοῦ Γέροντος Ἰπποκράτους, ἐξ ὧν προήρχετο, ὅτι πλῆθος ἀνθρώπων εὐκόλως διέβαινον ὁσημέραι εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

§. 393. Κατὰ τοὺς ἀπερασμένους ὅμως χρόνους, Βράων τις Ἄγγλος, ἢ Βροῦν λεγόμενος, μέγας ἀνὴρ ἐν πᾶσιν, ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος, ἠθέλησε νὰ καθαρῖσῃ τὴν ἰατρικὴν τέχνην ἀπὸ τὴν κισθηλίαν αὐτῆς καὶ λάθῃ, τὰ ὅποια οἱ πρὸ αὐτοῦ εἰς αὐτὴν εἶχον ἐμβάσει, διορίσας εἰς αὐτὴν νόμους, καὶ κανόνας τινὰς γενικοὺς καὶ καλοὺς. Μ' ὅλον τοῦτο ὡς ἄνθρωπος καὶ αὐτὸς χοϊκός, δὲν ἐμπόρεσε νὰ ἐφεύρῃ ἐκεῖνα,

τὰ ὁποῖα αὐτὸς δὲν ᾔξευρε, μήτε εἶπεν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα αὐτὸς κατὰ νοῦν δὲν ἐφαντάσθη.

§. 394. Κατὰ τὸ ἸΔΙΟ ἔτος, Ραζόρης τις καὶ Μπόρδας (α), οἱ ἡμέτεροι σοφοὶ διδάσκαλοι τῶν ἐν Παυῖα, καὶ Μεδιολάνοις Βασιλικῶν Ἀκαδημιῶν, κοινοὶ καθηγηταί, οἱ ἐφευρεταὶ τοῦ Κοντροστιμόλου: ἦτοι τῆς νέας Ἰατρικῆς, ἄνδρες πεπαιδευμένοι εἰς ἄκρον, καὶ Ἰατροφιλόσοφοι, ἠθέλησαν, τρόπον τινά, ν' ἀνανεώσωσι τὴν Ἰατρικὴν τέχνην, καὶ νὰ τὴν καταστήσωσι πλέον εὐληπτον εἰς τὸν κόσμον, καὶ πλέον ὠφέλιμον εἰς τὸν λαόν· αὐτοὶ οἱ ἄνδρες, λέγω, συμφωνήσαντες μὲ τοὺς ἐγκρίτους Χημικοὺς τῆς Εὐρώπης, ἀνέλυσαν χυμικῶς τὰς ἰατρικὰς ὕλας, καὶ τὰς διήρσαν εἰς δυναμωτικὰς καὶ ἀδυναμωτικὰς: δηλ. ὁποῖαι ὕλαι δίδουσι δύναμιν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁποῖαι προξενούσιν ἀτονίαν εἰς αὐτὸν, ὀνομάσαντες αὐτὰς Ἰταλιστὶ Στιμολάντες, καὶ Κοντροστιμολάντες. Τὰ πάθη δὲ τῶν ἀνθρωπίνων σωματικῶν τὰ διήρσαν καὶ αὐτὰ, καθὼς καὶ ὁ σοφὸς Βράων, εἰς Σθενικὰ, καὶ Ἀσθενικὰ: δηλ. ὁποῖα πάθη προέρχονται ἀπὸ σθένος καὶ δύναμιν, καὶ ὁποῖα ἀπὸ ἀσθενείαν καὶ ἀδυναμίαν, καθὼς εἰς τὴν ἀρχὴν εἶπομεν φύλλα 2.

Α Ι Τ Ι Α Τ Ω Ν Π Α Θ Ω Ν.

§. 395. Τὰ αἷτια τῶν παθῶν εἶναι α. ὁ Ἄηρ, β. τὸ ὕδωρ, γ. ἡ Συνήθεια, δ. αἱ Τροφαί, ε. ἡ Ἡλικία, ς. ἡ Κρᾶσις, ζ. ἡ Ἰδιοσυγκρασία, η. ὁ Ὄργανισμὸς τοῦ σώματος, θ. ἡ Ἐξις, ι. ἡ Ἀγωγή, ια. ἡ Φαντασία, καὶ ἡ Πρόληψις,

(α) Μετὰ τὸν Βράωνα καὶ Ῥαζόρην ἰμεῖκεν καὶ ὁ Προυσιὶ μὲ τὸ αἷμα τρεπὸν τοῦ συστήμα, καὶ ὁ Ῥοῦς μὲ τὸ καθαρτικὸν του, καὶ ἄλλοι τινίς.

ιβ'. τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ιγ'. ὁ Ἰματισμὸς, ιδ'. ἡ λεγομένη Βίου Προαίρεσις, καὶ τὸ Ἐπιτήδευμα, ἰε'. οἱ Συναθισμοὶ, ις'. ἡ Βιοτικὴ, ιζ'. τὸ Κλίμα, καὶ ἡ Πατρις, ιη'. αἱ ὄραι τοῦ ἔτους, ιθ'. τὰ Φάρμακα. Ἐνας τις εἶπεν, ὅτι αἱ περισσότεραι ἀρρώστιαί προέρχονται ἀπὸ τὰ ὑγρὰ καὶ πνευματώδη πιότα, παρὰ ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ φαγητά.

Α Δ Η Δ Ο Σ Δ Ι Α Π Ν Ο Η.

§. 396. Τὰ σώματα, ὅσον τῶν ἀνθρώπων, ὅσον καὶ τῶν λοιπῶν ζῶων, εἶναι προικισμένα ἀπὸ τὴν φύσιν μὲ ἀναριθμήτους τρύπας, Πόρους καλουμένους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέρχεται ἀκαταπαύστως ἐν ἀχρηστον ὑγρὸν, ἄδηλον καὶ ἀφανές, καὶ διασκορπᾶται ἐξατμιζόμενον εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ὅταν ἡ ἀδηλος αὕτη διαπνοὴ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται συνεχῶς καὶ τακτικῶς, ὄχι μόνον ἐλευθερόνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ καθ' ἑκάστης πάθος, ἀλλ' ἀκόμη τὸν προφυλάττει καὶ ἀπ' ἄλλα κινδυνωδέστερα: δηλ. ὅταν ἐμποδίζεται αὕτη, φέρει σφοδροὺς πόνους τοῦ λαιμοῦ, καταρροὴν, βῆχα, ρευματισμοὺς, θέρμας, ἐρυσιπέλας, πόνους τῶν κλειδώσεων, ἐνίοτε καὶ παραλυσίας. Ἰατρός τις τῆς Ἰταλίας Σαγκτόριος καλούμενος, εἰς τεσσαράκοντα σχεδὸν χρόνων διάστημα, ἐπαρατήρησε συνεχῶς, ὅτι ἂν τὸ βάρος τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ πιότου εἰς μίαν ἡμέραν ἦεν εἶναι δράμια ὀκτακόσια, τὸ δαπανώμενον διὰ τῆς ἀδηλου διαπνοῆς εἶναι δράμια πεντακόσια, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκκενώσεις ὁμοῦ λαμβανόμεναι: δηλ. κόπρος, μύξαι, καὶ φλέγματα, εἶναι δρ. τριακόσια. Ὅστε τὸ ἐξατμιζόμενον διὰ τῆς ἀδηλου Διαπνοῆς πρὸς τὰς φανεράς ἐκκενώσεις, λόγον ἔχει σχεδὸν ὡς 5 πρὸς 3.

ΛΑΡΩΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ.

§. 397. Ο Γέρων Ἴπποκράτης ὁμιλεῖ πολλά κατὰ εἰς τοὺς Ἀφορισμούς του διὰ τοὺς διαφόρους Ἰδρώτας, καθὼς ἡμεῖς εἰς τὸν §. 152 συνοπτικῶς περὶ τούτων λέγομεν. Ἐδῶ λέγομεν τινὰ περὶ τοῦ Ἰδρώτος, ὅτι αὐτὸς δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ μία δυνατὴ ἀδύνατος διαπνοὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁποῖος Ἰδρῶς ἐγείρεται, ἢ ἀπὸ τῆν ἀρτηρίων τῶν λεπτῶν ὑγρῶν, ἢ ἀπὸ κάμμιαν μεγάλην κίνησιν τοῦ σώματος.

§. 398. Μετὰ τὸν Ἰδρῶτα αἰσθανόμενός τις τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι ἐλαφρώθη, εἶναι σημεῖον, ὅτι μὲ τὸν Ἰδρῶτα ἐξήλθον καὶ αἱ ἄχρηστα ὕλαι τοῦ σώματος, αἱ ὁποῖαι ἐμποροῦσαν νὰ προξενήσωσιν ἐκεῖ κάμμιαν κινδυνώδη ἀσθένειαν. Πάλιν ὁ Ἰδρῶς προξενεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον μεγάλην ἀδυναμίαν, ἐπειδὴ καὶ ἀποβάλλονται δι' αὐτοῦ καὶ ἐκεῖνα τὰ ψιλὰ ὑγρά, τὰ ὁποῖα συντείνουσιν πρὸς τροφήν καὶ δύναμιν τοῦ σώματος.

Ὅσοι ἰδρώνουσιν, ἢ εἰς τὰς χεῖρας, ἢ πόδας, ἢ ἀμασχάλας· καὶ ὁ Ἰδρῶς αὐτὸς εἶναι βρωμερὸς, αὐτοὺς τοὺς προσφυλάττει ἀπὸ ἄλλας ἀσθενείας· ὅθεν αὐτοὶ δὲν πρέπει νὰ κλείσωσιν αὐτὸν τὸν Ἰδρῶτα, διότι κλειόμενος δύναται νὰ τοὺς φέρη κακὰ ἀποτελέσματα.

ΤΡΟΠΟΣ ΤΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΕΙΝ.

Ἐρωτήσεις πρὸς τὸν Ἄρρωστον.

§. 399. Ὁ νοσηχὴς ἰατρὸς ὡς πνευματικὸς πατὴρ πρέπει (α) νὰ πλησιάζῃ ἱλαρῶς εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀρρώστου,

(α) Εἰς τὰ ἀετὰ ὄντα τοῦ κόσμου εἰ ἰατρὶ ἐνδύμενοι λαμπρῶς, ἢ

διὰ τὴν ἐγκραδίωσιν, καὶ τὴν δόσιν κάθε θάρρους, καὶ πιστοποιήσιν, τὴν παρατηρήσιν, ἂν ἔχη θύμωσιν εἰς τὸ πρόσωπον, ἢ ἐρυθρότητα περισσοτέραν ἀπὸ τὴν φυσικὴν του. Ἄν οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶναι ὑγροὶ, ἢ ξηροὶ, ἢ βυθισμένοι, ἢ ἐκβεβλημένοι, ἢ ἐκλελυμένοι. Ἄν παρασταίνωσι κίνενα πάθος, τὸ ὁποῖον δίδει αἰτίαν εἰς τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ. Ἄν ὁ νοῦς του εἶναι ἐλεύθερος, ἢ ἀναπνοή του ἐλευθέρα, ἢ φωνὴ καὶ ἢ ἀκοή του ἀμετάβλητα. Ἐπειτα ἐρωτᾷ τὴν ἡλικίαν του, ἐρευνᾷ τὴν κρατῖν του, τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, τὰς δυ-

διαφορετικῶς, θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς καταρχάς, ὡς ἄγγελοι, ἢ ἄλλης φύσεως ἄνθρωποι ἢ συνήθεια αὐτῆ εἶναι ἀρχαία, τῶν ἀπογόνων καὶ ἱερέων τοῦ Ἀσκλαπιου, τῶν φιλοσόφων καὶ διδασκάλων, καὶ τῶν χριστιανῶν ἱερέων εἰς τὴν Τουρκίαν, ὅπου ἡ πρόληψις καὶ ἡ ὑπόληψις ἔχουσι χώραν, ὅτε ἄριστοι ἰατροὶ ἀπολαμβάνουσι τὴν μεγαλητέραν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, μετὰ τὴν βασιλείαν αὐτῶν, καὶ μὴ δίκαιον λόγον.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἄριστοι ἰατροὶ, μ' ὅλον ὅτι εἶναι σοφώτεροι τῶν λαῶν διὰ τὰς πολλὰς γνώσεις αὐτῶν, μήτε τιμῶνται, μήτε ὠφελοῦσι τὴν πατρίδα αὐτῶν, καθὼς πρέπει, ἀλλὰ ἀπερνᾷ ὁ καιρὸς αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἀποθνήσκουσιν ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ στάδιον τῆς δόξης τῶν νῦν σοφῶν Ἑλλήνων εἶναι ἀνοικτὸν εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν, ἥτοι εἰς τὸν πρακτικὸν βίον τῆς διοικήσεως, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδόξασθη ὁ ἐνδοξὸς Ἐπαμινώνδας ὁ Θυραϊκός, ὁ ἐνάρετος Φωκίων, καὶ Περικλῆς, ὁ σοφὸς Πλάτων, ὁ Ξενοφῶν καὶ Ἀρχίτας, ὁ Ταραντινός, καὶ ἄλλοι πολλοὶ μαθηταὶ τοῦ Σωκράτους· ὁ σοφὸς Κωλέτης εἶναι τὸ παράδειγμα τῶν νῦν Ἑλλήνων μ' ὅλον τοῦτο εἰς σοφὸς πνίγεται εἰς πολλοὺς ἀσώφους· ἡ σοφία ἠνωμένη μὲ τὴν ἀρετὴν ὠφελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν, καθὼς ἐφάνη εἰς τὸν Ἐπαμινώνδα καὶ σοφὸν Μάρκον Αὐρήλιον, καὶ καθὼς φαίνεται εἰς τὴν Γαλίαν καὶ Ἀμερικὴν· ἐξ ἐναντίας δὲ ἡ ἀμάθεια ἠνωμένη μὲ τὰ πάθη καὶ μετὰ τὴν κακίαν, φέρει τὸν ὄλεθρον εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, καθὼς ἐναργῶς φαίνεται εἰς τὰ θάρβαρα ἔθνη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς.

Οἱ ἀμαθεῖς λαοὶ μιμοῦνται πάντοτε τοὺς προϊσταμένους αὐτῶν, καὶ ἂν οἱ ἄρχοντες αὐτῶν εἶναι καλοὶ, γίνονται καὶ ἐκεῖνοι, εἰδὲ καὶ ἐκεῖνοι εἶναι κακοὶ, κάκιστοι ἀποβαίνουσι καὶ οἱ ἀρχόμενοι.

κάμεις του, τὸ πνεῦμά του, καὶ γενικῶς τὴν ζωὴν του, τὴν
 στάσιν του, καὶ τὰς μεταβολὰς τῆς υγείας του, τὴν δίαιταν,
 τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ τὴν τέχνην του. Ἐρωτᾷ, ἂν ὁ πάσχων
 ἔπεσε καὶ ἄλλην φορὰν εἰς τοιοῦτον πάθος, ἂν κυριεύηται
 εὐθύς ἀπὸ κίνενα πάθος, ἂν ἔβαλε τὸν ἑαυτὸν του εἰς ἀτα-
 ξίας σωματικὰς, καὶ ὅποια συμβεβηκότα ἔδωκαν εἰς τὴν
 ἀρρώσθειάν του τὴν αἰτίαν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἰατρός πλν-
 σιάζων, δύναται νὰ γνωρίσῃ τὸ πάθος ποῦ εἶναι, καὶ νὰ τὸ
 ὀνομάσῃ, καὶ νὰ διορίσῃ τὸν χαρακτήρα τῆς ἀσθενείας του.
 Πρέπει νὰ ἐξετάζῃ, ἂν ἔχῃ πόνον εἰς τὴν κεφαλὴν του, εἰς
 τὸν λαιμὸν του, εἰς τὸ στήθος του, εἰς τὸν στόμαχόν του, εἰς
 τὴν κάτω κοιλίαν, καὶ εἰς τὰ ὑποχόνδρια του μέρος, ἂν κοι-
 μᾶται εἰς τὰ δῦο του πλάγια, ἂν κυριεύεται ἀπὸ δίψαν
 ὑπερβολικὴν, κῦσιν καὶ ἀπῶσιν, ἂν κλίνη κάποτε εἰς λει-
 ποθυμίαν, ἂν αἰσθάνεται ἄκραν ἀδυναμίαν, ἂν ἐκυριεύθῃ
 ἀπὸ ἐμετῶν, ἂν τὰ ὑγρά τοῦ στόματός του εἶναι σπίνια,
 ἢ πολλὰ, ἂν ᾖ τὸν συνειθισμένος ὁ πάσχων νὰ καθαρίζηται,
 καὶ πῶς, ἂν ἰδρύνῃ, ἂν ἔχῃ βήχα ξηρὸν, ἢ ὑγρὸν μὲ φλέγ-
 ματα, καὶ ποίου εἶδους εἶναι, ἂν ἀγρυπνῇ τὴν νύκτα, ἢ
 κοιμᾶται μὲ βύθος πολὺ, ἢ κοιμώμενος ταρασσεται ἀπὸ τρο-
 ματικὰ ὄνειρα, ἂν τρώγῃ καὶ πίνῃ μὲ ὄρεξιν, ἢ αὐτὸ
 τοῦ φαίνεται ἄνεστον καὶ ἀπῶδες, τέλος πάντων ἂν ἔχῃ ἀν-
 τιπάθειαν εἰς κίνεον ἰατρικὸν, ἢ ἀντικείμενον. Ἐπειτα ὁ ἰα-
 τρός ἄς ἰδῇ τὴν γλώσσαν του, ἂν εἶναι ὑγρὰ, ἢ παστρικὴ,
 ἢ τραχεῖα καὶ ἄπαστρος. Πρέπει νὰ αἰσθάνθῃ τὴν φυσικὴν
 ζέστην τοῦ δέρματός του καὶ τὴν μαλακότητά του, ἄς ἰδῇ
 μήπως φαίνονται ἐξανθήματά τινα εἰς τὸ σῶμά του, ἄς
 πλησιάσῃ τὸ ὕψισθεν τῆς χειρός του εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ἀρ-
 βώστου, καὶ ἄς ἰδῇ τὸν ἐκπνεύμενον ἀέρα, μήπως καὶ εἶναι
 θερμότερος τῆς φυσικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἄς ψηλαφήσῃ

ἔπειτα μὲ ἐπιτηδειότητα τὰ ὑποχόνδρια μέρη του, ὅταν μάλιστα ὑποπτεύεται τὸ πάθος του πλησίον ἐκεῖ, τέλος πάντων, ὅς ἐρευγήσῃ τὸ οὖρον τοῦ πάσχοντος, ὑστέρον τούτων, ἢ καὶ πρότερον αὐτῶν, ἄς πιάσῃ μὲ τὴν δεξιάν του χεῖρα τὴν δεξιάν τοῦ ἀρρώστου, καὶ μὲ τὴν ἀριστεράν τὴν λοιπὴν, καὶ ἄς αἰσθανθῇ τὸν σφυγμὸν του, τὴν ταχύτητά του, ἢ βραδύτητά του, τὴν δύναμιν, ἢ ἀδυναμίαν του, τὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι λογαριασμένα ἀνάλογως μὲ τὴν ἡλικίαν τοῦ πάσχοντος, καθὼς ἐπομένως περὶ σφυγμῶν ἐκθέτομεν.

§. 400. Ἄν ὁ ἰατρὸς ἐπισκέπτηται κάμυιαν γυναῖκα, πρέπει νὰ τὴν ἐρωτήσῃ, ἂν βλέπῃ τὰ καταμήνια της, ἢ εἶναι μὲ αὐτὰ, ἢ πλησιάζῃ εἰς αὐτὰ, ἢ ἀπέρασαν ἀπὸ τὸν καιρὸν των, καὶ ὅταν τὰ εἶχεν, ὁποίας φύσεως ἦτον, μὲ πόσαν τάξιν καὶ ποσότητα ἤρχοντο, ἂν εἶναι ὑπανδρευμένη, ἢ χηρεύουσα, ἂν ὑπόκειται εἰς λευκόρροϊαν, ἂν ποτε ἐγέννησε, καὶ πῶς ἐγέννησε, μήπως καὶ ἀπεβάλθη, ἂν εὐρίσκεται ἔγκυος, καὶ πόσων μηνῶν εἶναι, ἢ καὶ εἰς ποίαν ἀντισυγίαν εὐρίσκεται, ἂν πρὸ ὀλίγου ἐγέννησεν, ἂν βυζάνεται τὸ βρέφος, ἢ ὄχι.

§. 401. Εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἐνὸς βρέφους ἐρωτᾷ ὁ ἰατρὸς τὴν μητέρα του, ἢ τὴν βυζάστραν του, ἂν ἐγεννήθη ἀπὸ ὑγιεῖς γεννήτορας, ἂν εὐγάλε καὶ κἀνένα ὀδόντα, ἢ ἐν ᾧ τὰ ἀλλάζει, εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὴν διάρροϊαν, ἢ εἰς τὴν θερμὴν, ἢ εἰς ἄλλας ἀταξίας, ἂν εὐγάλε τὴν εὐλογίαν, καὶ ὁποίας φύσεως ἦτον, ἂν κυριεύηται ἀπὸ σκώληκας. Παρατηρεῖ ὁ ἰατρὸς, ἂν φαίνεται περὶ τὸν λαιμὸν καὶ αὐτία τοῦ παιδαρίου γαλακτώδης ἐσχάρα (ἀμπέλι), ἂν τρώγῃ χῶμα. Ἄν ἔχῃ ῥαχίτιν, ἢ τὴν κοιλίαν του πρησμένην, ἂν δὲν ἡσύχάζῃ τελείως, ἢ κλαίῃ, ἢ αὐπνῇ, ἢ ταραττεται.

Ἄν εἶναι κατάθρασμα καὶ σπασμένον. Ἄν ζῆ μόνον μὲ γάλα; κτλ. Πρέπει ὁμαίως ὁ ἰατρός νὰ μὴ δώσῃ πίστιν εύκόλως εἰς τοὺς ὑποχονδριακοὺς ἀρρώστους, καὶ μελαγχολικοὺς, μάλιστα νὰ μὴν ἀφίνηται νὰ ἀπατᾶται ἀπὸ τινεῶν, οἱ ὁποῖοι κρύπτουσι τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους των, διὰ νὰ μὴ παίρνωσιν ἰατρικά. Ὅθεν πρὸ πάντων ὁμαίως ὁ ἰατρός πρέπει νὰ παρακινήσῃ τὸν ἀσθενῆ νὰ ἐξομολογηθῆ, καὶ νὰ μεταλάβῃ τὰ ἄχρηστα μυστήρια, καὶ τότε μὲ ὀλίγον ἰατρικὸν θεραπεία πεύεται ὁ πάσχων, ἐπαινεῖται καὶ ὁ ἰατρός.

Σ Φ Υ Γ Μ Ο Σ.

§. 402. Ὁ Σφυγμός, ὅστις εἶναι τὸ Ἐπωμιδίου τῶν ἰατρῶν, ἢ τὸ Ἐφοῦδ αὐτῶν (α), εἶναι ἐν μέσον πρόχειρον, τὸ ὁποῖον ἔλκει πρὸς ἀγάπην, καὶ συνδέει τοὺς ἰατροὺς μὲ τὴν φιλίαν τῶν ἀνθρώπων. Σφυγμός λέγεται ἀπὸ τοῦ σφύγγειν καὶ κτυπᾶν τὸ αἷμα εἰς τὰς ἀρτηρίας τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων. Ὁ Σφυγμός οὗτος δὲν εἶναι ἄλλο, πρὸς μίαν κίνησιν, καὶ ἓνας παλμὸς τῆς καρδίας: ἦτοι τὸ συνεχὲς κτύπημα αὐτῆς, καὶ τῶν ἀρτηριῶν, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐπαισθητὸν συνεχῶς εἰς διάφορα μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, καὶ ἐξαιρέτως κατὰ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς. Ὅσακις συσταθῆ ἡ καρδία καὶ κτυπήσῃ, πέμψασα αἷμα πρὸς τὰ ἐξω αὐτῆς, τοσαύκις καὶ ὁ Σφυγμός τοῦ ἀνθρώπου ὀγκόνεται, καὶ κτυπᾶ. Ὁ Σφυγμός τοῦ ὑγιῶς ἀνθρώπου, καὶ τελείου ἀνδρός, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κτυπᾶ ἑβδομήκοντα δύο, εἰς ἓν λεπτόν

(α) Τὸ Ἐφοῦδ πτεν ἐν ἐγκλίπιν τῶν Ἰουδαίων Ἀρχιερίων, εἰς τὸ ὀπίσθιον αὐτοῦ ἐλέπντις ἐγνώριζον καὶ ἱκαταλάμβανεν, καθὼς λέγουσι, τὴς βουλάς τοῦ θεοῦ.

πρῶτον τῆς ὥρας, τῶν δὲ παιδαρίων ἐπέκεινα τῶν ἐβδομήκοντα, τῶν ἀρρώστων ὅμως πολλὰ περισσότερον, ἢ ὀλιγώτερον, κατὰ τὰς περιστάσεις τοῦ πάθους των.

§. 403. Ἄν ὁ Σφυγμὸς εἰς ἓν λεπτόν πρῶτον τῆς ὥρας κτυπήσῃ περισσότερον τῶν ἐβδομήκοντα δύο: δηλ. ἕως ὀγδοήκοντα, ἢ ἑννεήκοντα, ἢ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα, τότε δηλοῖ στενοχωρίαν τῆς καρδίας, ταραχὴν τοῦ αἵματος καὶ τοῦ σώματος, καὶ ἀνησυχίαν τῆς ψυχῆς. Τοῦτο συμβαίνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατ' ἀρχάς, εἰς τὰς φλογώσεις, εἰς τὰς περιπνευμονίας, καὶ ἕξαψιν τοῦ αἵματος. Ἐξ ἐναντίας δὲ, ἂν ὁ Σφυγμὸς κτυπήσῃ ὀλιγώτερον τῶν ἐβδομήκοντα δύο: δηλ. ἑξήκοντα, πενήκοντα, ἢ καὶ τεσσαράκοντα, τότε παρασταίνει ἀδυναμίαν, καὶ μεγάλην ἀτονίαν εἰς τὸ σῶμα. Ἀνίσως δὲ κτυπήσῃ ὀλιγώτερον τούτων, φανερόναι βέβαια τὸν θάνατον τοῦ πάσχοντος. Τοιοῦτοι Σφυγμοὶ ἀκολουθοῦσιν εἰς τὸ ἔσχατον τοῦ γηρατειοῦ, ἢ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ πάθους: δηλ. ἀπ' ἐκεῖ, ὅπου ἦτον σθενικῆς διαθέσεως, γίνεται ἀσθενικῆς. Ὁ ἰατρὸς διὰ νὰ λογαριάσῃ ἐντελῶς τοὺς Σφυγμοὺς τῶν ἀρρώστων, καὶ καθὼς πρέπει, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἔχη ἐν ὠρολόγιον τοῦ κόλπου, τὸ ὑποῖον νὰ δεικνύῃ τὰ κτυπήματα τοῦ Σφυγμοῦ, καὶ τῆς καρδίας (α). Ἄν ὁ Σφυγμὸς κτυπᾷ ὀγλίγωρα καὶ ταχέως, λέγεται ταχύς καὶ συνεχῆς, ἂν ἀργά, λέγεται βραδύς. Τακτικὸς Σφυγμὸς λέγεται, ὅταν κτυπᾷ κατὰ τάξιν καὶ ῥυθμὸν: δηλ. χωρὶς νὰ κάμῃ

(α) Οἱ Σφυγμοὶ πρέπει νὰ λογαριάζωνται ἀναλόγως κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὸν καιρὸν, κατὰ τὴν κρῆσιν, καὶ γένος τῶν ὑποκειμένων, κατὰ τὸν ὕπνον, ἢ ἀϋπνίαν, κατὰ τὸ φαγιτὸν, ἢ πιοτὸν, κατὰ τὴν χώνευσιν, ἢ κίνησιν καὶ πόνους τοῦ πάθους τοῦ πάσχοντος, καὶ κατὰ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

στάσιν τινα. Ἄτακτος Σφυγμὸς λέγεται, ὅταν, ἐν ᾧ κτυπᾶ πέντε ἕξ, ἢ καὶ δέκα, πύσει, καὶ πάλιν ξανακτυπᾶ καὶ ἀτακτῆ. Δυνατὸς καὶ γέμων: ἦτοι, γεμάτος λέγεται, ὅταν, ἐν ᾧ κτυπᾶ, αἰσθάνεται ὑπὸ τῆς χειρὸς ὡς μία χυτρή καὶ δυνατὴ χορδή. Ὁ σφυγμὸς οὗτος, ὁ ὁποῖος πολλάκις φανερόναι τὴν πλημμύραν τοῦ αἵματος, καὶ τὴν αἰμορραγίαν τῆς μύτης, ἢ ἄλλου μέρους, φαίνεται, ὅτι ἡ ἀρτηρία, διὰ τὰ τελειώσθαι τὴν διαστολὴν τῆς, σπκόνεται ταχέως, τὸ ὑποῖον αἰσθάνεται ὡς ἐν κτύπημα. Εἰς τοῦτο λέγει καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὅτι « Εἰς τὸν δυνατὸν Σφυγμὸν, τὸν γινόμενον εἰς τὰς πληγὰς, συμβαίνει αἰμορραγία. » Ἄφρο. τνζ'. Ἀδύνατος δὲ πάλιν λέγεται, ὅταν κτυπᾶ μὲν ταχτικῶς, πλὴν ὀλίγον καταλαμβάνεται ὑπὸ τῆς χειρὸς. Τοιοῦτοι Σφυγμοὶ παρασταίνονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τοὺς καχεκτικούς, καὶ εἰς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ πάθου ἀσθενικῆς διαθέσεως. Σκωληκοειδῆς Σφυγμὸς λέγεται, ὅταν μόλις αἰσθάνεται ὑπὸ τῆς χειρὸς μὲ μίαν κίντησιν συνεχῆ μὲν, πλὴν ἀδύνατον. Οὗτος ὁ Σφυγμὸς συμβαίνει εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἔγγις τοῦ θανάτου. Πολύτακις συμβαίνει, ὥστε πέντε Σφυγμὸς εἰς δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὀμιλεῖ καλῶς.

ΦΛΕΒΟΤΟΜΙΑ.

§. 404. Λέγει ὁ θεῖος Ἱπποκράτης, ὅτι « Ὅσα πάθη πρῆρχονται ἀπὸ πλησμονῆ, μὲ τὴν ἐκκένωσιν θεραπεύονται, καὶ ἕξ ἐναντίας. » Ἄφρο. μγ'. Καὶ ἂν ἡ πλησμονὴ εἶναι εἰς τὸ αἷμα, ἐκεῖ γίνεται καὶ ἡ κένωσις. Εἰ δὲ καὶ εἶναι εἰς τὰ σπλάγχνα, ἐκεῖ ἀφρόκτως καὶ ἡ κένωσις πρέπει νὰ γίνεσθαι. Κατὰ τὸν λόγον λοιπὸν τοῦ Ἱπποκράτους, ἡ φλεβοτομία εἶναι ἀναγκαία, ὅπου εὐρίσκειται πλῆσμονὴ καὶ

πληθώρα τοῦ αἵματος. Ἡ πληθώρα τοῦ αἵματος εἰς τὸν ἄνθρωπον γνωρίζεται:

α. Ἐὰν φαίνεται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου κοκκινάδα, β. ἂν αἱ φλέβες τοῦ σώματος εἶναι φουσκωμέναι ἀπὸ πολὺ αἷμα, γ. ἂν ἔχῃ ἀνήσυχον καὶ τεταραγμένον ὕπνον, δ. ἂν αισθάνηται μίαν γενικὴν ἀδυναμίαν εἰς ὅποιανδήποτε κίνησιν του, ε. ἂν ἔχῃ κεφαλαλγίαν, καὶ αἱμορραγίαν τῆς μύτης, ς. ἂν ἔχῃ μεγάλον καὶ γέμοντα σφυγμὸν, ζ. ἂν ἔχῃ κάμμιαν μεγάλην κλίσιν, τύσον εἰς τὰ φαγατὰ, ὅσον καὶ εἰς τὸν ὕπνον, κτλ.

§. 405. Ἡ φλεβοτομία εἶναι εἰς πολλὰς σθενικάς ἀσθενείας τὸ ἐπωφελέστατον μέσον πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς υἰγείας τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς συνεχέστατα ἡ πειρα μᾶς ἐδίδαξεν. Εἶναι τινὲς ἄνθρωποι υἰγιεῖς μὲν, πλὴν πληθωρικοί, οἱ ὅποιοι ἐσυνήθισαν νὰ φλεβοτομῶνται, οὗτοι ἄς φλεβοτομῶνται κατὰ τὴν συνήθειάν των, πλὴν πρέπει πρὸς τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον, διότι αὐτοὶ εἶναι ἀρμοδιώτεροι καιροὶ διὰ τὴν φλεβοτομίαν.

§. 406. Εὐθὺς μετὰ τὴν τράπεζαν νὰ μὴ φλεβοτομήσῃ τις ποτὲ, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσμείνῃ δύο, ἢ τρεῖς ὥρας, ἕως νὰ γίνῃ ἐντελής ἡ χώνευσις. Εἰς τὸ ρίγος, ἥτοι ψύχραν τῆς θέρμης νὰ μὴ φλεβοτομήσῃ τις ποτὲ, διότι εἶναι ἐπικίνδυνος. Ὁμοίως καὶ αἱ γυναῖκες ἐν ᾧ ἔχρουσι τὰ καταμήνια ἅπλων, νὰ μὴ πάρωσιν αἷμα ποτὲ, ἐξω μόνον, ἀνίσως εἶναι κάμμία μεγάλη ἀσθένεια. Αἱ ἐγγαστρωμέναι γυναῖκες νὰ μὴ φλεβοτομῶνται ποτὲ πρὸ τοῦ τρίτου, ἢ τετάρτου μηνός, οὐδὲ τοῦ ὀγδόου καὶ ἐνάτου μηνός τῆς ἐγγαστρώσεως αὐτῶν, ἐκτὸς μόνον ἀνίσως τύχῃ αὐτὴ πληθωρική, καὶ ζητῆται ἀναγκαίως ἡ φλεβοτομία, πλὴν καὶ τότε πρέπει νὰ ἐκβάλωσιν ὀλίγον αἷμα. Μετὰ τὴν φλεβοτομίαν ἐμπορεῖ τις νὰ κοιμηθῇ

ὀλίγον τι, διὰ νὰ τρυχάσῃ τὸ σῶμα, καὶ νὰ ἀναλάβῃ, πάλιν τὴν δύναμίν του, πλὴν μὲ προσοχὴν νὰ κοιμᾶται. Ὁ ἀδύνατος, καὶ ὁ πολλὰ γηραλέος ἄνθρωπος, καὶ τὰ τρυφερά παιδία, χωρὶς μεγάλην ἀνάγκην, νὰ μὴ φλεβοτομῶνται.

§. 407. Ἡ φλεβοτομία γίνεται εἰς πολλὰ μέρη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμοῦ γίνεται εἰς τὴν κλείδωσιν τοῦ βραχίονος, καὶ εἰς τὸν πόδα. Θέλων τις νὰ φλεβοτομήσῃ εἰς τὸν βραχίονα, πρέπει νὰ προσέχῃ, διότι ἐμπήγων τὸ νυστέριον του εἰς τὴν φλέβα, μήπως κόψῃ καὶ τὴν κάτωθεν ἐκεῖ ἀρτηρίαν· ἐπειδὴ καὶ τότε δυσκόλως παύει τὸ ἐκ ταύτης τρέχον αἷμα. Κάθε πάθος ζητεῖ καὶ ξεχωριστὸν σχεδὸν μέρος διὰ τὴν φλεβοτομίαν, δηλ. εἰς τὴν φλόγωσιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ λαιμοῦ ἢ φλεβοτομία γίνεται εἰς τὸν πόδα. Εἰς τὸν πλευρίτην, καὶ περιπνευμονίαν, ἡ φλεβοτομία γίνεται εἰς τοὺς βραχίονας. Εἶναι τινὲς ἰατροὶ, οἱ ὁποῖοι, μὴ γνωρίζοντες τὴν φύσιν, οὔτε τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, δὲν θέλουν διόλου τὴν φλεβοτομίαν, νομίζοντες, ὅτι εἶναι βλαπτικὴ καὶ κακὴ, πλὴν ἀπατῶνται μεγάλως, ἐπειδὴ καὶ ἡ πείρα μᾶς διδάσκει τὴν ἀλήθειαν. Ἀγκαλὰ οἱ τοιοῦτοι ἰατροὶ εἶναι τῆς παλαιᾶς ἰατρικῆς.

§. 408. Εἶπομεν ἀνωτέρω εἰς τὰς θερμάς §. 131, καὶ εἰς τὴν Νοσολογίαν §. 392. ὅτι ὁ περίφημος Ραζόρης καὶ Μπέρδας, καὶ μάλιστα ὁ σοφὸς Τωμαζίνης τῆς Πάρμας, ἐρευνήσαντες καλῶς τὰ πάθη καὶ τὰ ἰατρικὰ, καὶ ποιήσαντες πολλὰς παρατηρήσεις καὶ πράξεις, ἐδιώρισαν, ὥστε καὶ φλεβοτομίαι νὰ γίνωνται (α), καὶ Καθαρτικὰ νὰ δίδωνται, καὶ ἰατρικὰ νὰ διορίζωνται εἰς τὸν πάσχοντα, κατὰ τὰς

(α) εἶναι μικρὰ κακογραΐδια ὅπου ἐμποδίζουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐβάλλωσιν αἷμα, καὶ λίγαυν, ἔτι εἶναι ἀπὸ ἕξαιρέσεις.

ανάγκας αὐτῶν. Τινὲς ἰατροὶ ὁμῶς, ἀπέχοντες μακρὰν ἀπὸ τὸ κέντρον τῶν μαθήσεων, πλησιάζουν εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἀμαθείας καὶ ἀγνοίας των, ἀκούσαντες δὲ, ὅτι ἡ φλεβοτομία εἶναι καλὴ, ἀμέσως διορίζουν ἀπλῶς εἰς κάθε ἄνθρωπον νὰ κάμουν πέντε, δέκα, εἴκοσι, τριάντα, ἢ καὶ πενήκοντα, καὶ ἐπέκεινα φλεβοτομίας, χωρὶς νὰ στοχάζωνται τὸν ἐξ αὐτῶν γιγνόμενον ἀφανισμόν τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ τοιοῦτοι ἰατροὶ λέγουσι τάχα, ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Νέον Σύστημα τοῦ Προυσιᾶ τοῦ Γάλλου. Καὶ τῷ ὄντι αὐτοὶ εἶναι ἀπὸ τὸ Σύστημα τῶν Κουρέων (μπαρπéριδων), ἐπειδὴ καὶ μὴν ἐξεύροντες ἄλλην μάθισιν, οὔτε ἄλλα ἰατρικὰ, καταφεύγουσιν εἰς τὴν φλεβοτομίαν καὶ κλυστήρια. Ἐπαρατηρήθη προλαβόντως, ὅτι ὅσα αἵματα Ἑλληνικὰ ἔγυσαν αὐτοὶ οἱ ἰατροὶ, δὲν τὰ ἔγυσαν ὅλοι οἱ Ἄραβες τοῦ Ἰμπραΐμη, καὶ ὕσους ἀνθρώπους ἔσειλαν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, οὔτε ὅλος ὁ πόλεμος ἔπεμψε τόσους. Εἶδόν καὶ ἐγὼ εἰς Ναύπλιον ἓνα τοιοῦτον δυστυχῆ ἀσθενῆ, ἀφ' οὗ τοῦ ἔκαμην εἰς τοιοῦτος Γάλλος ἰατρὸς εἴκοσι πέντε φλεβοτομίας, καὶ ἄλλα τόσα κλυστήρια, καὶ ἔσωθεν μόνον νερὸν ἀπλοῦν, ἀπέρασεν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον μὲ τὰ αἵματα τρέχοντα εἰς τὸν δρόμον. Λοιπὸν τὸ Σύστημα τῆς παρούσης Πρακτικῆς Ἰατρικῆς συνίσταται εἰς τὸ ὄφελος τῶν ἀνθρώπων: ὅπου χρειάζεται αἷμα, ἐκκενώνεται αἷμα, ὅπου χρειάζονται Καθαρτικὰ, δίδεται καθαρτικόν, καὶ ὅπου χρειάζεται ἰατρικόν, διορίζεται ἰατρικόν, ἢ φθιγνόν καὶ πιτόν.

Π Ο Τ Α Κ Α Θ Α Ρ Τ Ι Κ Α .

§. 409. Τὸ Καθαρτικόν εἶναι ἰατρικόν τι, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκβάλλεται ἔξω ἀπὸ τὸ σῶμα διὰ τοῦ ἀφεδρῶνος πᾶσα ἀκά-

(TOM. Λ.)

(17)

θάρτος, και ἀχρηστός ὕλη, ἡ ὅποια εὐρίσκεται εἰς τὸν στόμαχον, ἢ ἔντερα τοῦ ἀνθρώπου (α).

§. 410. Τρεῖς διάφοροι περιπτώσεις εἰσὶν, εἰς τὰς ὅποιας ἡμποροῦμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰ Καθαρτικά·

Α'. Ὑγιῆς ὢν ὁ ἀνθρώπος παίρνει καθαρτικόν, διὰ νὰ προφυλάττηται ἀπὸ ἀσθενείας, τὰς ὅποιας ἔμποροῦν νὰ τοῦ προξενήσωσιν αἱ ἀκαθαρσίαι, αἱ ἐπισωρευμέναι εἰς τὸν στόμαχον και ἔντερα·

Β'. Δίδονται τὰ Καθαρτικά εἰς σφοδράς και ὀξείας ἀσθενείας·

Γ'. Μεταχειρίζονται τὰ Καθαρτικά ὅσοι πάσχουσιν ἀπὸ χρονικὰ πάθη.

§. 411. Διὰ νὰ πάρῃ τις Καθαρτικόν, πρέπει νὰ ἔχη φανεράν καμμίαν πλησμόνην στομάχου, ἢ ἐντέρων, τὰ ὅποια σημειούμεν ἑνταῦθα·

Α'. Παίρνει καθαρτικόν τις, ὅταν, ἐγειρήμενος τὸ πρωτὶ, ἔχη γέμον τὸ στόμα του, και τὸν λαιμόν ἀπὸ φλέγματα, και τὴν γλῶσσάν του ἄσπρην, και μὲ ἀκαθαρσίας·

§. 412. Β'. Ὅταν τὸ στόμα του εἶναι πικρὸν, και ὅταν τις ἐρευγόμενος αἰσθάνεται ὄξυνσίν τινα και πικρότητα, μὲ κάποιαν ἀηδίαν εἰς τὸ στόμα·

§. 413. Γ'. Ὅταν τις χάσῃ τὴν βρεξίν του, και ὅταν αἰσθάνηται εἰς τὸν στομάχον του βάρος, και ὅταν, ἀφοῦ φάγῃ μετὰ τὸ γεῦμα νυστάξῃ, και ὅταν συχνάκις ἐνοχλῆται ἀπὸ κεφαλαλγίαν και ἀντρέλαν.

§. 414. Δ'. Ὅταν τις πάσχη ἀπὸ καρδιαλγίαν, και τὰ

(α) Ὁρα τὰς κατασκευὰς τῶν Καθαρτικῶν εἰς τὸν Δεύτερον Τόμον παράγραφον 778.

τῆς κάτω κοιλίας περιττώματα δὲν ἀκολουθοῦσι κατὰ τάξιν: δηλ. τώρα μὲν δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας, καὶ μὲ δυσκολίαν, ἄλλοτε δὲ πάλιν ἔχει κίνησιν διὰ δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας, τὸ ἕποϊον προῖδὼν καὶ ὁ γέρων Ἰπποκράτης λέγει. « Ὅσα ἤθε-
 « λον εὖγει κάτωθεν ἀχώνευτα, εἶναι φανερόν ὅτι ἐξέρχονται
 « ἀπὸ μέλαιναν χολῆν· ἀνίσως δὲ ἐξέρχονται περισσότερα,
 « ἐκβαίνουσιν ἀπὸ περισσότεραν χολῆν· ἀνίσως δὲ ἐκβαίνου-
 « σιν ὀλιγώτερα, ἀπὸ ὀλιγώτεραν χολῆν. » Ἄφορ. υδ'.

§. 415. « Ὅταν τὰ περιττώματα ἐξέρχωνται ἀπὸ τὸν ἀφε-
 « ῶνα, ἢ ἀπὸ τὴν κύστιν, ἢ ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ σώματος
 « περισσότερα ἀπὸ τὸν φυσικὸν τρόπον, τότε αὐτὰ φανερό-
 « νουσι νόσον, καὶ ὅσον παρβαίνουσι τὸν φυσικὸν, τόσον καὶ
 « ἡ νόσος γίνεται μεγαλητέρα. Ὅταν δὲ ὑπερβαίνωσι κατὰ
 « πολλὰ, τότε δηλοῦσι θάνατον. » Ἄφορ. υις'.

§. 416. Ε'. Ὅταν τις εἶναι κατηφής, σκυθρωπός, ἀνή-
 « συγος, καὶ λυπημένος, καὶ χωρὶς κάμμίαν φανεράν αἰτίαν
 αἰσθάνεται εἰς τοὺς πόδας του καὶ ὑπογάστριον κάποιόν τι
 βάρος.

§. 417. Αὐτὰ, καὶ ἄλλα περισσότερα σημεῖα ἐμποροῦν
 νὰ φανερώσωσι τὴν χρείαν τοῦ Καθαρτικοῦ. Μ' ὅλον τοῦτο
 πολλάκις ἐν, ἢ δύο ἀπ' αὐτὰ ὅταν φανερωθῶσιν, εἶναι χρεια-
 ζόμενον τὸ Καθαρτικόν. Ἐκτός μόνον, ὅταν εἶναι κανὲν φα-
 νερόν ἐμπόδιον.

§. 418. Ἀνίσως τις ἤθελε τύχειν πληθωρικός, πρῶτον
 φλεβοτομεῖται, καὶ ὕστερον παίρνει τὸ Καθαρτικόν, διότι,
 ὅταν δὲν γίνηται οὕτως, ἐμποροῦν μετὰ ταῦτα νὰ συμβῶσι
 κακὰ ἀποτελέσματα.

§. 419. Ἡ ποσότης τοῦ Καθαρτικοῦ πρέπει νὰ δίδηται
 κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ χρείαν, καὶ καιρὸν, καὶ δύναμιν τοῦ
 ἀφρώστου. Ἐν πρώτοις, Καθαρτικὸν κινοῦν μὲ σφοδρότητα

δὲν πρέπει ποτέ τις νὰ πάρῃ, διότι βλάπτεται μᾶλλον, παρὰ ὠφελεῖται. Καλλιώτερον δύναται τις νὰ πάρῃ δύο ἀδύνατα καθαρτικά, παρὰ ἓνα σφοδρόν.

§. 420. Αἱ γυναῖκες νὰ μὴ παίρνωσι Καθαρτικόν, ὅταν ἔχωσι τὰ καταμήνιά των, ἢ ὅταν πλησιάζουν νὰ τὰ ἰδῶσιν, ἀλλὰ τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν πύσιν αὐτῶν, ἐκτὸς μόνον ὅταν εἶναι ἀνάγκη.

§. 421. Αἱ ἐγγαστρωμένοι γυναῖκες χωρὶς ἀνάγκην δὲν πρέπει νὰ πάρωσι Καθαρτικόν, εἰμὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τέλος τῆς ἐγγαστρώσεως αὐτῶν. Καὶ αἱ ἰδίαι αὐταὶ λεχῶνα δὲν ἐμποροῦν νὰ πάρωσι Καθαρτικόν, εἰμὴ μετὰ τριάκοντα, ἢ τεσσαράκοντα ἡμέρας τῆς γέννας των, διότι πρότερον ἐμπορεῖ νὰ ἐμποδισθῇ τὸ γάλα ἐκτὸς ἀνάγκης.

§. 422. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐμποροῦν νὰ πάρουν Καθαρτικόν, πλὴν πρέπει νὰ παρατηρήσωσι τὸν καιρὸν, ἐπειδὴ, ὅταν εἶναι ζέστη μεγάλη, ἢ ψύχρα ὑπερβολικὴ, τὰ Καθαρτικά τότε δὲν ὠφελοῦσιν, ἐκτὸς μόνον κάμμιᾶς ἀνάγκης.

Ὁ ἀρμοδιώτερος καιρὸς τῶν Καθαρτικῶν εἶναι ἡ ἀνοιξίς, καὶ τὸ φθινόπωρον, ἀγκαλὰ καὶ τότε, ἀνίσως ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὑγιής, δὲν πρέπει νὰ πάρῃ καθαρτικόν, διότι πολλοὶ θέλοντες νὰ διορθώσωσι τὴν ὑγίειαν των μὲ τὴν συνεχῆ χρῆσιν τῶν Καθαρτικῶν, τὴν ἐγάλασαν ἕως τέλος, καὶ ἀπέρασαν ἀκαίρως εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅσοι θέλουν νὰ πάρωσι Καθαρτικόν, πρέπει νὰ ἐρωτήσωσι προκομμένον, καὶ γνωστικόν ἱατρὸν, ἀποφεύγοντες τοὺς ἀμαθεῖς, τοὺς ἀπαιδεύτους, ἀδολέσχους (τζιαρλατάνους), τοὺς κουρεῖς, καὶ μάλιστα τοὺς φιλοκερδεῖς κουρεῖς (μπαρπέριδες), οἱ ὅποιοι κάμνουσι τὸν ἱατρὸν,

μᾶλλον νὰ κερδίτῳσι καὶ νὰ βλάψῳσι, παρὰ νὰ ὠφελήσῳσι τὴν ἀνθρωπότητα.

§. 423. Διάφοροι ἰατροὶ, κατὰ διαφόρους καιροὺς, παρέστησαν εἰς τὸν κόσμον διάφορα Συστήματα τῆς Ἰατρικῆς τέχνης, πλὴν ὅλ' αὐτὰ τὰ Συστήματα εἶναι μάταια καὶ ψευδῆ, καὶ μόνον τὸ Σύστημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀληθέστατον, ὃ ὁποῖος λέγει « Ἐπειδὴ καὶ παρήκουσες τὴν ἐντολήν μου, Γῆ εἶ, καὶ » εἰς Γῆν ἀπελεύση. » μ' ὅλον τοῦτο τινὲς ἰατροὶ δυσαρεστούμενοι εἰς ὅλ' αὐτὰ, βιάζονται νὰ παραστήσωσιν εἰς τὸν κόσμον τὰς ἑαυτῶν ἐφευρέσεις ὡς τελειότερας καὶ ὀρθάς, διὰ τοῦτο ὁσημέραι συμβαίνουσιν διαφωνίαι καὶ διχόνοιαι μεταξὺ αὐτῶν. Τώρα εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς Ροᾶς τις ἰατρός, Γάλλος τὸ γένος, δυσαρεστούμενος εἰς τὸ αἱματώδες Σύστημα τοῦ Προυσιέ, ἐδιώρισε καὶ αὐτὸς τὰ ἰδικά του Καθαρτικά, καὶ Ἐμετοκαθαρτικά, τοῦ Ροᾶ λεγόμενα, τὰ ὁποῖα δὲν διαφέρουσιν ἀπὸ τὰ λοιπὰ Καθαρτικά παρὰ κατὰ τὴν νοστιμάδα, καὶ δραστηριότητα αὐτῶν. Αὐτὸς ὁ νέος ἰατρός, νομίζων ὅτι τὸ κακὸν εἶναι μόνον εἰς τὰ σπλάγχνα, ἐπαγγέλλεται μὲ τὰ Καθαρτικά του ἰατρικὰ νὰ ἰατρεύῃ σχεδὸν ὅλα τὰ πάθη, μάλιστα τὰ χρονικὰ καὶ δεινὰ, ἀφοῦ ὁ πάσχων μεταχειρισθῆ αὐτὰ τὰ Καθαρτικά κατὰ συνέχειαν διὰ πολὺν καιρὸν. Δύω κατασκευὰς αὐτῶν τῶν Καθαρτικῶν τοῦ Ροᾶ καταγράφω εἰς τὸν δεῦτερον Τόμον τῆς παρούσης Πραγματείας εἰς §. 785, καὶ 786.

Κ Ρ Ι Σ Ε Ι Σ Τ Ω Ν Α Ρ Ρ Ω Σ Τ Ι Ω Ν.

§. 324. Τινὲς ἰατροὶ, ὃ πρῶτος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ γέρων Ἰπποκράτης, ἐδιώρισαν εἰς τοὺς ἀρρώστους τινὰς ἡμέρας διαφορετικὰς τῶν ἄλλων, τὰς ὁποίας ὠνόμασαν Κριτι-

κας, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συμβαίνει ἡ Κρίσις τῆς ἀρρώστιας. Ἡ Κρίσις αὕτη δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ μία καίποια μεταβολὴ τοῦ ἀρρώστου εἰς τὸ καλλιώτερον ἢ χειρότερον, ἢ εἰς τὸν θάνατον. Αὕτη συνηθίζει νὰ συμβαίη, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, κατὰ τὰς γνώμας τῶν πολλῶν ἰατρῶν εἰς τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, ἢ δεκάτην τετάρτην, ἢ εικοστὴν πρώτην, ἢ εικοστὴν ὀγδότην τῆς ἀρρώστιας. Δι' κρίσεις αὗται κάποτε φανερόντωνται μίαν ἡμέραν προητέρα τῆς ἐνεργείας, ἢ μόνον τινὰς ὥρας. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν φαίνεται ὅτι ἡ φύσις ὁμοῦ μὲ τὰ ἰατρικὰ παλαιοῦσι τρόπον τινὰ μὲ τὸ πάθος τοῦ ἀρρώστου (α). Ὁ δυστυχὴς πάσχων τότε δοκιμάζει ἄγρια συμπτώματα: δηλ. φρενίτην,

(α). Φύσις εἶναι νόμοι θεῖοι ἐγκεχαρταγμένοι εἰς τὴν ὕλην. Ὁ Θεὸς κατ' ἀρχὰς ἔκαμε ἐκ τοῦ μηδενὸς τὴν ὕλην τοῦ παντός, ἄμορφον, ἄσχημον καὶ ἀσχημάτιστον, ἔπειτα τὴν ἐπρόσταξε καὶ ἔγεινεν εἰς εἶδη καὶ σχήματα. Ὁ ὠραῖος οὗτος σχηματισμὸς τῆς ὕλης ὀνομάζεται φύσις, ἢ ὁποῖα φύσις οὐδέποτε μεταβάλλεται ἀπὸ τὴν τέχνην, ὡς ἀλάνθαστος προεβλάγη τοῦ Ἁγίου Θεοῦ διὰ τοῦτο λέγεται, « Φύσιν ποτηρὰν » μεταβαλεῖν οὐ βιάδιον. Ὁ ἄνθρωπος γεννᾷ πάντοτε ἄνθρωπον καὶ οὐδέποτε λίθον, ὁ λύκος λύκον καὶ ἡ μηλέα μήλα κτλ. Ἐπειδὴ καὶ ὁ θεὸς ἔβαλεν εἰς αὐτὰ τὸν ἀρχαίγονον σκώληκα πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῆς γενεᾶς αὐτῶν, ὧν αὐτὸ σπέρμα ἐν αὐτοῖς κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα.

Εἰς μάτην λοιπὸν εἰάζονται τινὲς νέοι ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ἡ φύσις εἶναι ὁ Θεός, καὶ ὅτι ἡ ὕλη εἶναι ἀναρχος, καὶ ὅτι τὰ πάντα ἔγεινεν ἐξ αὐτομάτου καὶ ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ ἀπὸ τὴν τυφλὴν τύχην. Αὗτοι δὲν πιστεύουσι Θεὸν ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον. Εἶπεν ἄρρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστι Θεός· πλὴν οἱ Οὐρανοὶ διηγούνται τὴν δόξαν αὐτοῦ. Ἡ τέχνη μιμνῆται τὴν φύσιν πάντοτε· πλὴν οὐδέποτε φθάνει αὐτήν. Λοιπὸν φύσις εἶναι νόμοι θεῖοι ἐγκεχαρταγμένοι εἰς τὴν ὕλην.

Συγκοπὴν, Κώφωσιν, Ναυτίασιν, Ἐμετὸν, Παῦσιν τοῦ Οὔρου, Μεγάλην ἀδυναμίαν, Διπλασίασιν τῆς Θέρμης, Συνεχεῖς Σφυγμοὺς, κ. τ. λ. Καὶ διὰ νὰ τελειωθῇ ἡ Κρίσις, πρέπει ἀμέσως νὰ γεννηθῇ κάμμία κένωσις: δηλ. ἡ Διάρροια, ἡ Ἰδρῶς, ἡ Αἰμορραγία, ἡ Ἐμετὸς πολὺς, καὶ Οὔρος μὲ ἀρκετὴν ἐλάφρωσιν τοῦ ἀρρώστου. Λέγει ὁ γέρον Ἰπποκράτης, ὅτι « Ἡ τετάρτη ἡμέρα τῆς ἀσθενείας εἶναι φανερωτικὴ τῆς « ἐβδόμης, καὶ τῆς ἄλλης δὲ ἐβδομάδος ἡ ἀρχὴ εἶναι ἡ ὀγδόη, « καὶ ἡ φανερωτικὴ ἡ δεκάτη πρώτη, διότι αὕτη ἡ δεκάτη « πρώτη εἶναι ἡ τετάρτη τῆς δευτέρας ἐβδομάδος. Καὶ πάλιν ἡ δεκάτη ἐβδόμη εἶναι φανερωτικὴ, διότι καὶ αὕτη εἶναι τετάρτη μετρομένη ἀπὸ τὴν δεκάτην τετάρτην, καὶ « ἐπτὰ ἀπὸ τὴν δεκάτην πρώτην. » Ἄφορ. ν'. Αὐτὸς ὁ ἴδιος λέγει Ἄφορ. κ'. ὅτι « Ὅσα πάθη κάμνουν, ἢ ἔκαμαν τὴν Κρίσιν των, δὲν πρέπει ὁ ἰατρός νὰ τὰ συγχύσῃ μὲ κἀνένα « τέχνασμα, ἢ μὲ βότανον, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν φύσιν « των. Καὶ πάλιν, εἰς ὅσους ἀσθενεῖς γίνεται ἡ Κρίσις τῆς « ἀσθενείας, εἰς τούτους ἡ νύξ ἐκείνη, ἡ πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ « ἐρχομένη, δυσκολοῦπόφερτος εἶναι καὶ βαρετὴ. Ἡ δὲ μετὰ τὴν « κρίσιν ἐρχομένη νύξ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι ἀναπαυ- « τικωτέρα. Ἄφορ. λθ'. Οἱ μετὰ τὴν Κρίσιν μένοντες κακοὶ « χυμοὶ εἰς τοὺς πάσχοντας, πάλιν φέρουσι τὴν πρώτην ἀ- « σθένειαν. » Ἄφορ. λη'.

§. 424. Αὐταὶ εἶναι λοιπὸν αἱ Κρίσεις τῶν ἀρρώστων, τὰς ὁποίας ὁ σοφὸς καὶ ἄοκνος ἰατρός προλαμβάνει μὲ τὰ ἰατρικὰ του, καὶ ὁ ἄσοφος μὲ τὴν ἀμάθειάν του ἀργοπορεῖ, καὶ χάνει. Ὁ ἀρρώστος ὁμῶς εἰς τὴν ἀσθένειάν του δὲν πρέπει νὰ κρᾶξῃ πολλοὺς ἰατροὺς, μάλιστα καὶ ἀσυμφώνους, διότι ἡ εἴσοδος πολλῶν ἰατρῶν φέρει τὸν θάνατον ταχύτερον εἰς αὐτόν. Εἶδον καὶ ἐγὼ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μεγάλους λεγομένους ἰατροὺς νὰ ἀτιμάζονται καὶ νὰ δέρωνται εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀρρώστου χειρότερον ἀπὸ τοὺς βαστάζοντας.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΑΝΑΤΟΜΙΑ.

§. 425. Ανατομία λέγεται ἀπὸ τοῦ Τέμνω τὸ κήπτω εἰς τὸ μέσον τὰ ζῶντα σώματα. Αὕτη διαιρεῖται εἰς Ἀνθρωποτομίαν, Ζωοτομίαν, καὶ Φυτοτομίαν. Ἡμεῖς ἐνταῦθα περὶ τῆς Ἀνθρωποτομίας θέλομεν εἰπεῖν ὀλίγα τινά, καὶ ἐν συντόμῳ, πρὸς χάριν τῶν φιλομαθῶν καὶ περιέργων ἀνθρώπων.

§. 426. Καθὼς ἡ Γῆ μας περιέχει πέτρας τε καὶ γαίας, ἔσοχάς τε καὶ ἐξοχάς, κοιλάδας τε καὶ βουνά, ποταμούς καὶ λίμνας, πηγάς τε ὑδάτων καὶ ρύακας, φυτά τε καὶ δένδρα, τοιοῦτῳ τρόπῳ καὶ ὁ ἄνθρωπος περιέχει ὀστέα τε καὶ κρέατα, γόμφους τε καὶ κοιλότητες, φλέβας τε καὶ ἀρτηρίας, ὑγρὰ τε καὶ αἷματα, ὄνυχάς τε καὶ τρίχας, καὶ ἄλλα παρόμοια, ἅπαντα ποιήματα τοῦ πανσόφου δημιουργοῦ τῆς κτίσεως.

§. 427. Ἡ Ἀνθρωποτομία λοιπὸν διαιρεῖται εἰς Ὀστεολογίαν, Μυολογίαν, Ἀγγειολογίαν, καὶ Σπλαγχνολογίαν, περὶ ὧν χωριστὰ θέλομεν εἰπεῖν ἀκολούθως.

Ο Σ Τ Ε Ο Λ Ο Γ Ι Α.

§. 428. Λέγεται Ὀστεολογία ἡ διὰ τὰ κόκκαλα τοῦ ἀνθρώπου γινομένη διδασκαλία. Ὅλα τὰ κόκκαλα τοῦ ἀν-

θρώπου είναι διακόσια τεσσαράκοντα πέντε: δηλ. ἐξήκοντα τρία τῆς κεφαλῆς, πεντήκοντα τέσσαρα τοῦ κορμοῦ, ἐξήκοντα τέσσαρα τῶν χειρῶν, καὶ ἐξήκοντα τέσσαρα τῶν δύο ποδῶν, δύο τοῦ προσώπου, καὶ πέντε τῶν ἰσχυῶν καὶ ἥθης.

Κ Ο Κ Κ Α Λ Α Τ Ο Υ Κ Ρ Α Ν Ι Ο Υ .

§. 429. Ἡ κεφαλὴ διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω κρανίον, καὶ τὸ μὲν ἄνω περιέχει ὀκτὼ κόκκαλα, τὸ πρῶτον τῶν ὀπίσθων λέγεται τοῦ μετώπου. Α. Σχῆμα Ι. Τοῦτο κατέχει τὸ μέτωπον καὶ τὰ βλέφαρα. Τὸ δεύτερον Β. Καὶ τὸ τρίτον Γ. λέγονται κρόταφοι, ἢ μηνίγγια, ἢ στεφανιαῖα, ταῦτα λέγονται Ἰταλιστὶ τεμποράλαι, αὐτὰ κεῖνται ἀπὸ τὰ πλάγια μέρη τοῦ κρανίου. Τὸ τέταρτον Δ. καὶ τὸ πέμπτον Ε. λέγονται τῶν παρεῖων, τὰ ὅποια Ἰταλιστὶ καλοῦνται Παριετάλαι. Εἰς αὐτὰ τὰ κόκκαλα εἶναι οἱ πόροι καὶ αἱ τρύπαι τῶν ὠτίων. Τὸ ἕκτον ς. κεῖται ὀπίσθεν τοῦ κρανίου, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ αὐχένος Ζ. Ὅθεν ἀπερνᾷ ὁ ἀκανθώδης μυελός, τοῦτο λέγεται τοῦ αὐχένος, Ἰταλιστὶ δὲ Ὄξύπετες. Τὸ ἕβδομον εἰσέρχεται εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ βάθους τοῦ κρανίου, ὡς ἓνας σφῆν, διὰ τοῦτο καὶ σφηνοειδὲς ἐκλήθη. Τὸ ὄγδοον λέγεται Ἰθμοειδὲς: δηλ. Στραγγιστήριον, διότι αὐτὸ περιέχει πολλὰς τρύπας, τοῦτο γεμίζει ὅλον τὸ κοίλωμα τῶν ελεφάρων, καὶ τῆς μύτης, καὶ τὴν ἄνω σιαγῶνα. Τὸ Ζ. καὶ Η. κόκκαλον δὲν φαίνονται. Αὐτὰ τὰ κόκκαλα συνδέονται ὅλα μὲ ῥαφὰς τινάς, ἢ γραμμὰς, ἐκ τῶν ὀπίσθων τὰ πλεῖστα ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν αὐτῶν. Τὸ κόκκαλον τοῦ μετώπου Α. συνδέεται μὲ τὰ στεφανιαῖα κόκκαλα. Β. Γ. διὰ μέσου τῆς στεφανιαίας ῥαφῆς ααα. Τὰ στεφανιαῖα πάλιν κόκκαλα ἐνόνονται διὰ μέσου τῆς ὀβιλαίας λεγομένης γραμμῆς β β. τὰ στεφα-

νιαῖα αὐτὰ κόκκαλα ἐνόησαν ἀκόμη μὲ τὸ κόκκαλον τοῦ αὐχένος Ζ. διὰ μέσου τῆς λαβδοειδοῦς ραφῆς λλ, καὶ μὲ τὰ κόκκαλα τῶν παρειωῶν ΔΕ, διὰ μέσου τῆς λεπδοειδοῦς ραφῆς, ἢ ὠοειδοῦς. Ὁμοίως καὶ διὰ τὰ ἄλλα κόκκαλα συνδέονται δι' ἰδίων αὐτῶν ῥαφῶν.

§. 430. Εἰς τὰ κόκκαλα τῶν παρειωῶν ΔΒ. εὕρισκονται τὰ αὐτὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἐντὸς τῶν ὁπίων εἶναι τὰ κόκκαλα τοῦ Ἀκουστικοῦ Ὁργάνου Σχ. 2. Τὸ πρῶτον κόκκαλον τούτων λέγεται Σφυρίον, τὸ δεύτερον Ἄκμων, τὸ τρίτον Σφαιρικόν, καὶ τὸ τέταρτον Ἀναβολεύς. Λέγεται Σφυρίον, διότι ὁμοιάζει μὲ τὸ σφυρίον τοῦ χαλκῆος α. Ἡ λαβὴ τοῦ ὁπίου λ, εἶναι δεδεμένη εἰς τὸ Ἀκουστικὸν Τύμπανον. Τὸ δεύτερον β λέγεται Ἄκμων: ἔτσι ἀμόνι. Ὁ ἕνας ποῦς τοῦ Ἄκμωνος β στέκει στερεός, ὁ ἄλλος ἀκουμίζει εἰς τὸ Σφαιρικόν γ. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μικρότατον ἀπάντων τῶν ὀστέων τοῦ σώματος. Τὸ Σφαιρικόν αὐτὸ πάλιν στέκει εἰς τὸν Ἀναβολέα δ, Στάρα Ἰταλιστὶ λεγόμενον. Τοῦτο εἶναι ὅμοιον μὲ τὴν λεγομένην σκάλαν: ἔτσι ζεγγί τοῦ ἀλόγου. Τὸ κάτωθεν τοῦ ζεγγίου στέκει ἔμπροσθεν τοῦ Ἐλικοειδοῦς καὶ Ἀκουστικοῦ Λαβυρίνθου ε. Σχῆμ. 3, ὅπου γίνεται τὸ αἶσθημα τῶν ἤχων καὶ ὁμιλιῶν.

§. 431. Ἡ ἄνω σιαγὼν περιέχει ὅλον τὸ πρόσωπον: ἀπὸ τὰ ὀφρύδια ἕως τὸ στόμα. Αὕτη περιέχει δεκατρία κόκκαλα εἰς κάθε μίαν πλευράν. Δύο κόκκαλα τούτων λέγονται τῆς μύτης γγ. Σχ. I. Δύο τῶν δακρυῶν δδ, τὰ ὅποια εἶναι λεπτότατα. Δύο κόκκαλα πάλιν λέγονται Ζυγῶδη εε. Αὐτὰ ὁμοιάζουν τὸν ζυγὸν τῶν βοῶν. Δύο κόκκαλα λέγονται Ἰπερῶα. Αὐτὰ σχηματίζουν τὸν οὐρνίσκον τοῦ στόματος, καὶ αὐτὰ εἶναι λεπτότατα, καὶ πέντε κόκκαλα τοῦ ὠτίου ὡς εἴπομεν; Ἀνάμεσα τοῦ Σφηνοειδοῦς κόκκαλου καὶ Ἰπερῶου εἶ-

γαι και ἄλλο κόκκαλον, ὁμοιον με ἐν ἄροτρον. Ὅλα αὐτὰ δὲν φαίνονται.

§. 432. Ἡ κάτω Σιαγῶν Ν. Ν. Σχ. Ι. περιέχει ἐν μόνον κόκκαλον, και αὐτὸ δεμένον ὀπισθεν με τὴν ἄνω σιαγῶνα. Εἰς τὰς δύο σιαγῶνας εὐρίσκονται τριάκοντα δύο ὀδόντια, δεκαεξ τούτων ἄνωθεν, και ἄλλα τόσα κάτωθεν. Οἱ τέσσαρες ἔμπροσθεν ὀδόντες λέγονται Τομεῖς, με τοὺς ὁποίους κόπτομεν ὅ,τι θέλομεν. Ὄπισθεν τούτων κεῖνται ἄλλοι τέσσαρες Κυνικοὶ λεγόμενοι, αὐτοὶ εἶναι ὅμοιοι με τοῦ σκύλου. Μετὰ τούτους εὐρίσκονται αἱ μύλαι: ἦτοι μασσέλαι, εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, διὰ τῶν ὁποίων ἀλέθομεν και μασσῶμεν τὰς τροφάς, αἱ δύο τῶν ὑποίων λέγονται Ὀδόντες τῆς Φιλοσοφίας, διότι ἐκβαίνουν πρὸς τὸν εἴκοστὸν πρῶτον χρόνον τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὃν καιρὸν οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ μάθουν τὴν Φιλοσοφίαν. Οἱ ὀδόντες οὗτοι εἶναι ἔμπεπηγμένοι εἰς τὰ οὐλη αὐτῶν, εἶναι στερεοί, περικυκλωμένοι ἀπὸ ἓνα ὑελώδη σμάλτον, δυνατὸν και λαμπυρόν. Εἰς τὴν ρίζαν αὐτῶν ἔχουσιν ἀπὸ ἓν νεῦρον λεπτὸν, ἀπὸ μίαν φλέβαν και ἀπὸ μίαν ἀρτηρίαν λεπτὴν. Τὸ νεῦρον τούτων ὅταν γυμνόνεται, ἐρεθίζεται δυνατὰ, και πονεῖ. Ἐν ἄλλο κόκκαλον U. Ὑοειδὲς καλούμενον, ἔχον σχῆμα ὁμοιον τοῦ U ψιλοῦ, εὐρίσκεται εἰς τὴν ρίζαν τῆς γλώττης, και ἀρχὴν τοῦ λάρυγγος. Τοῦτο κρατεῖ τὴν γλῶσσαν δεμένην, συντείνει εἰς τὸ καταπίωμα, και εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Ρ Α Χ Ο Κ Ο Κ Κ Α Λ Ο Ν .

§. 433. Τὸ ραχοκόκκαλον (ΗΘΙΚΜ σχῆμα Ι.) εἶναι ὁμοιον με ἓνα ὑδραγωγὸν σωλῆνα, συγκείμενον ὅλον ἀπὸ πολλοὺς σωλῆνας, Σπονδύλους καλουμένους, διὰ μέσου τῶν

ὁποίων ἀπὲρ ἄ ὁ μυελὸς τοῦ Ῥαχοκοκκάλου λεγόμενος. Τὸ Ῥαχοκόκκαλον τοῦτο περιέχει τριάκοντα ἀνώμαλα κόκκαλα, ἅτινα Σπόνδυλοι Ἑλληνισί καλούμενα, Ἰταλισί δὲ βέρτεπρε, ἑπτὰ τούτων λέγονται Σπόνδυλοι τοῦ αὐχένος, ἢ τοῦ τραχήλου Ν7Θ. Ὁ πρῶτος οὗτος λέγεται Ἄτλας, ὁ ὁποῖος κρατεῖ τὴν κεφαλὴν. Οἱ δώδεκα τῶν Νώτων, ἢ τῆς ῤάχως. Οὔτοι κεῖνται ὀπισθεν τοῦ Στέρνου ΘΙ, καὶ πάντε τῶν Ὀσφύων, ἢ τῶν Λοβῶν καλούμενοι ΙΚ66ΔΛ. Οὔτοι εἶναι χονδρότεροι τῶν ἄνω εἰρημένων.

Κ Ο Κ Κ Α Λ Ο Ν Τ Ο Υ Θ Ω Ρ Α Κ Ο Σ.

§. 434. Ὁ Θώραξ, ἦτοι τὸ Στήθος ΘΙ. σχ. Ι, ὁ ὁποῖος σχηματίζει μὲ τὰ πλευρά του ἐν κλίωμα ἄρκετὰ μέγαλον, περιέχει ἑπτὰ κόκκαλα. Αὐτὰ συνέχονται ὅλα μὲ τὰς πλευράς. Εἰς τὸ τέλος τοῦ Θώρακος σχηματίζεται ἐν τραχανόν καὶ ἐλαστικὸν κόκκαλον Ξιφοειδὲς καλούμενον, τὸ ὁποῖον γυρίζει πολλάκις καὶ θλίβει τὸν στόμαχον καὶ πονεῖ.

§. 435. Αἱ πλευραὶ εἰσιν εἰκοσιτέσσαρες τὸν ἀριθμὸν 2222, δώδεκα ἀπὸ κάθε πλάγιον μέρος (α), τὰ μὲν δεκατέσσαρα τούτων 2222, Σῶα καλοῦνται, τὰ δέκα δὲ 9999 Νόθα προσωνομάσθησαν. Αἱ πλευραὶ αὗται συνδέονται ὅλα μὲ τὸ Ῥαχοκόκκαλον ΝΘΙ, καὶ μὲ τὸ Στήθος ΘΙ.

Ι Ε Ρ Ο Ν Ο Σ Τ Ο Υ Ν.

§. 436. Τὸ μέγαλον τοῦτο κόκκαλον Ξ. σχ. Ι ὀνομάζε-

(α) Κατὰ τὸ 1544 Ῥολλδος τις εἰς τὴν Πίζαν εἶπεν εἰς τὸ ἐν πλευρῶν μιᾶς γυναικὸς πλευρὰς δεκατρεῖς, καὶ ἄλλοτε ἐλιγωτέρας, καὶ ἂν παρατηρῶσι τις, εὐρίσκει πολλάς τοιαύτας γυναικὰς, Εὔας καλοσμήνας.

ται Ἱερὸν Ὄστουν, ἐπειδὴ καὶ τινες ἐνόμιζον, ὅτι εἰς τὴν γένναν τῶν γυναικῶν ἀνοίγει καὶ κλείει, κατὰ τὴν χρείαν αὐτῶν. Τοῦτο ἔχει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἕξ Σπονδύλους, ἐνίοτε δὲ πέντε, ἢ καὶ ἐπτὰ, αὐτὸ ἐνόνηται ἀμέσως μὲ τοὺς σπονδύλους τῶν Ὄσφύων ΙΚΘῸΜ, καὶ μὲ τὸ κόκκαλον τῆς οὐρᾶς, κοτσίτσε ἰταλιστὶ λεγόμενον Ο. Τὸ κόκκαλον τοῦτο εἶναι ὁμοιον μὲ τὴν οὐρὰν τῶν ἀλόγων, μ' ὅλον ὅτι δέν φαίνεται εἰς τὸν ἄνθρωπον. Σύγκειται τοῦτο τὸ ὄστουν ἀπὸ τρία, ἢ τέσσαρα κοκκαλίδια μικρά. Ἀπὸ τὸ ἐν καὶ ἄλλο μέρος τοῦ Ἱεροῦ Ὄστοῦ εἶναι δύο πλατέα κόκκαλα, ἰλιακὰ καλούμενα ΠΠ, ἀνώμαλα κατὰ τὸ σχῆμά των. Καὶ κάτωθεν τούτων εἶναι τὰ κόκκαλα Ἴσχια καλούμενα ΡΡ, εἰς τὰ ὑποῖα σχηματίζεται ἡ Ἴσχίασις τὸ πάθος. Ἐμπροσθεν τούτων εἶναι τὰ κόκκαλα τῆς ἦβης καλούμενα ΣΣ. Ταῦτα κεῖνται ὑπὸ τὴν ἦβην, κάτωθεν τοῦ Ὑπογαστρίου, καὶ τῶν τριχῶν τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ὅλα αὐτὰ τὰ κόκκαλα συνενούμενα, σχηματίζουν τὴν θάσιν τῆς κοιλίας, παρομοίαν μὲ ἐν ἀγγεῖον κοῖλον, καὶ βαθουλὸν, κατίνο ἰταλιστὶ λεγόμενον.

Κ Ο Κ Κ Α Λ Α Τ Ω Ν Β Ρ Α Χ Ι Ο Ν Ω Ν,

Η Τ Ω Ν Χ Ε Ι Ρ Ω Ν.

§. 437. Οἱ Βραχίονες, καὶ αἱ Χεῖρες κρέμανται ἀπὸ τὰ ὑπερθεν μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου Σκελέτου, ὡς οἱ δύο στέλεχοι: ἦτοι κλῶνοι τινῶν δένδρων. Ἐκαστος στέλεχος συνίσταται ἀπὸ τριάκοντα δύο κόκκαλα. Τὸ πρῶτον κόκκαλον τούτων ΤΤ. σχ. Ι. εἶναι ἡ Πλάτη, ἣτις καὶ Ὠμοπλάτης λέγεται, τὴν κλῆσιν λαβοῦσα ἀπὸ τὸ πλάτος αὐτῆς. Τοῦτο εἶναι κολλημένον καὶ στερεωμένον ὀπισθεν τοῦ στήθους Θ. Τὸ

δεύτερον κόκκαλον είναι ἡ Κλεις ΔΔ. Αὕτη ὁμοιάζει μὲ τὰ κλειδιά τῶν χωρικῶν, τὸ σχῆμα τοῦ εἶναι ὡς τοῦ μικροῦ Σ. Ἡ Κλεις αὕτη συνέχεται μὲ τὸ στῆθος Θ. κάτωθεν τοῦ λαιμοῦ, καὶ μὲ τὴν πλάτην Τ, ὅπου σχηματίζουσι τὸν Ὠμοπλάτην λεγόμενον. Αὐτὰ τὰ δύο κόκκαλα χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ φέρωσιν ἐπάνωθεν μεγάλη βάρη καὶ δεινὰ μὲ τὸν Ὠμοπλάτην συνέχεται ὁ βραχίον· οὗτος εἶναι ἓν κόκκαλον κυλινδρικὸν καὶ γονδρὸν ΥΥ.

§. 438. Κάτωθεν τούτου, ὅπου σχηματίζεται ὁ Ἀγκὼν ΦΦ, συνέχονται τὰ δύο κόκκαλα τοῦ ἀντιβραχίου, ἢ τοῦ Πήχεως. Τὸ πρῶτον τούτων καὶ μεγαλύτερον ΧΧ, λέγεται Ὠλένη, τὴν κλῆσιν λαβὸν ἐκ τῆς Ὠλένης, καὶ τῆς ἀγκύλης αὐτοῦ. Τὸ δεύτερον κόκκαλον, τὸ ὁποῖον στέκει ὑπερθεῖν τῆς Ὠλένης ΥΨ, λέγεται Ἑλληνιστὶ Κερκίς, ἥτοι σάϊτα τῶν ὕφαντῶν, καὶ εἶναι λεπτόν. Αὕτη γυρίζει, καὶ περιστρέφει τὰς χεῖρας ταχύτατα κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ καθ' ἑνός.

§. 439. Μὲ τὴν Ὠλένην, καὶ μὲ τὴν σαίταν συνέχεται ὁ Κάρπος λεγόμενος τῆς χεῖρός. Ὁ Κάρπος οὗτος ΩΩ, σχ. Ι. συνίσταται ἀπὸ ὀκτὼ κόκκαλίδιζ μικρὰ, ὅμοια μὲ τὸν καρπὸν τῶν ὀσπρίων. Εἶναι ὅμως ἀνώμαλα, καὶ κεῖνται ἐκεῖ, ὅπου θεωρεῖται ὁ σφυγμὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ καρπὸς οὗτος χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ κινῆται τὸ χεῖρ εὐκολώτερον.

§. 440. Μὲ τὸν καρπὸν συνέχονται τὰ κόκκαλα τοῦ Μετακάρπου, ἢ τῆς Παλάμης λεγόμενα ΖΖ. Αὐτὰ εἶναι πέντε τὸν ἀριθμὸν. Εἶναι ὅλα μικρὰ καὶ κυλινδρικά, ὡς τῶν δακτύλων. Μεταξὺ τούτων εὐρίσκονται καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ κόκκαλα, Σησαμοειδῆ λεγόμενα.

§. 441. Εἰς τὸ πέρασ τοῦ Βραχίονος κεῖνται οἱ δάκτυλοι τοῦ ἀνθρώπου· οὗτοι εἶναι πέντε εἰς πᾶσαν χεῖρα. Ἐκα-

στος δάκτυλος σύγκειται ἀπὸ τρία κόκκαλα σχεδὸν πυραμοειδῆ καὶ λεπτά, αὐτὰ λέγονται καὶ Φάλαγγες. Ὁ πρῶτος δάκτυλος η, ὅστις καὶ Ἀντίχειρ λέγεται, περιέχει δύο μόνον κόκκαλα δυνατά. Ὁ δεύτερος δάκτυλος θ λέγεται Διχάνος, ἢ δεικτικός. Ὁ τρίτος καὶ μακρύτερος ι λέγεται Μέσος. Ὁ τέταρτος κκ λέγεται Παράμεσος καὶ Δακτυλιώτης, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὸν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, θάνουσι τὸ δακτυλίδιον οἱ ἄνθρωποι. Ὁ πέμπτος δὲ καὶ τελευταῖος λλ λέγεται ὁ Μικρὸς δάκτυλος. Οὗτοι οἱ δάκτυλοι ὅλοι χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ εὐλογοῦν, καὶ νὰ ἀγιάζουσιν τοὺς ἀνθρώπους. Εἰς τὸ νὰ κάμωσι σχεδὸν ὅλας τὰς ἀναγκαίας ὑπηρεσίας. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων εὐρίσκονται οἱ ὄνυχες ἔχοντες σχεδὸν σχῆμα κυκλικόν, ἢ ἀνώμαλον. Οἱ ὄνυχες σύγκεινται ἀπὸ κόκκαλα, δεσμὰ, χορδὰς, κρέας καὶ δέρματα. Οἱ ὄνυχες χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ πιάνη τις τὰ μικρότερα πράγματα, καὶ νὰ τὰ σφίγγῃ δυνατά. Εἰς τὸ νὰ ξύη, καὶ νὰ κόπτῃ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Κ Ο Κ Κ Α Λ Ο Ν Τ Ο Υ Σ Κ Ε Λ Ο Υ Σ

Κ Α Ι Τ Ο Υ Π Ο Δ Ο Σ.

§. 442. Μηρός καὶ Μηρίον λέγεται τὸ πρῶτον κόκκαλον τῶν κάτω στελέχων: ἦτοι τῶν ποδῶν νν. Σχ. Ι. Τοῦτο εἶναι σχεδὸν κυλινδρικόν, δυνατὸν, χονδρὸν καὶ μακρὸν. Τοῦτο κρέμαται ἀπὸ τὸ Ἰσχίον ὀστοῦν ΡΡ, ἦτοι Ἀνώυμιον. Εἰς τὸ κάτωθεν ἄκρον τούτου συνέχονται δύο κόκκαλα κυλινδρικά σχεδόν. Τὸ ἓν, καὶ μεγαλύτερον τῶν ὑποίων λέγεται Κνήμη, Ἰταλιστὶ δὲ Τίβια ξξ. Τὸ δὲ ἄλλο, καὶ μικρότερον καλεῖται Γαστροκνήμη, Ἰταλιστὶ δὲ Φίβουλα φφ. Εἰς τὸ Γόνυ εὐρίσκεται ἓν στρογγυλὸν καὶ χονδρὸν κόκκαλον,

Τροχίλιον, ἢ Τροχιλαία καλούμενον ππ. Τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ κρατῆ τὸν στέλεχον αὐτὸν δυνατὸν καὶ στερεόν.

§. 443. Μὲ τὰ ἄνω εἰρημένα κόκκαλα συνέχεται ὁ Ταρσὸς τοῦ ποδός. Ὁ Ταρσὸς τοῦ ἀνθρωπίνου ποδός περιέχει ἑπτὰ κόκκαλα, τὸ πρῶτον τῶν ὁποίων κοκκάλων τοῦ ποδός ὀνομάζεται Ἀστράγαλος. Τοῦτο ἐνώνεται μὲ τὴν Κνήμην καὶ Γαστροκνήμην. Κάτωθεν τούτου εἶναι ἡ Πτέρνα σσ. Ἐμπροσθεν τοῦ Ἀστραγάλου κεῖται τὸ Σκαφοειδές κόκκαλον. Τὰ κυβικὰ κόκκαλα πάλιν εὑρίσκονται ἔμπροσθεν τῆς πτέρνης. Τὰ Σφηνοειδῆ δὲ λεγόμενα τρία κόκκαλα κεῖνται ἔμπροσθεν τούτων. Μετὰ τὸν Ταρσὸν τοῦ ποδός εἶναι ὁ λαιμὸς τοῦ ποδός, Μεταταρσὸς καλούμενος. Αὐτὸς περιέχει πέντε κόκκαλα σχεδὸν κυλινδρικά. Μεταξὺ τούτων τῶν κοκκάλων καὶ τῶν δακτύλων εὑρίσκονται καὶ τινὰ Στσαμοειδῆ λεγόμενα, ὅμοια μὲ τοὺς κόκκους τοῦ στσαμίου φυτοῦ. Τὸ μὲν ἄνωθεν τοῦ ποδός ὀνομάζεται Κτένι γγ, τὸ δὲ κάτωθεν αὐτοῦ Πέλμα. Μὲ τὸν Μεταταρσὸν συνδέονται αἱ Φάλαγγες τῶν δακτύλων τοῦ ποδός. Ἐκαστος δάκτυλος καὶ ἐδῶ συνίσταται ἀπὸ τρία κόκκαλα, καθὼς ἐκεῖνα τῶν χειρῶν, καὶ ἀπὸ τοὺς ὄνυχας αὐτῶν.

ΜΥΟΛΟΓΙΑ.

§. 444. Μυολογία λέγεται ἡ διδασκαλία τῶν Μυῶν, καὶ κοκκίνων κρεάτων τοῦ σώματος. Οἱ Μύες λέγονται κοινῶς Ποντικοί· διότι ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς μύας τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ τὸν Πόντον, Μαύρην θάλασσαν κοινῶς. Αὐτοὶ δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ δεσμοὶ τινες Ἰνῶν τοῦ κρέατος χχ. Σχ. Ι. Ὅλοι κοκκινωποὶ, καὶ δυνατοὶ, μεμιγμένοι μὲ τινὰς μεμβράνας καὶ νευρίδια. Ἄλλοι τούτων εἶναι μικροὶ, καὶ ἄλλοι μεγά-

λοι, ἀναλόγως μὲ τὴν χρείαν αὐτῶν. Δύο τούτων κινουῦσι τὸ βλέφαρον, τρεῖς κάθε ὀμματόφυλλον τῶν ὀφθαλμῶν, πέντε κινουῦσι τὴν ὀφθαλμὸν, τέσσαρες τὴν μύνην γγ, δώδεκα τὰ χεῖλη, καὶ ἄλλοι τόσοι τὰς γνάθους, πέντε τὴν κάτω σιαγῶνα Ν, πέντε τὸ ὑπείδες κόκκαλον, ἕξ τὴν γλῶσσαν, δέκα ὀκτώ τὸν λάρυγγα, δέκα ἴδιοι, καὶ ὀκτώ κοινοὶ, δεκατέσσαρες τὴν κεφαλὴν, εἰκοσιῆξ τὰ ὦτα, δεκατέσσαρες τοὺς βραχίονας ΥΥ. Σχ. Ι. Ὀκτώ τὰ κόκκαλα τῶν νώτων, ὀγδοῖντα ἑννέα τὸ στῆθος ΘΙ, ἕξ ὧν ὀκτώ δουλεύουσι τὴν κοιλίαν, καὶ δέκα κινουῦσι τοὺς λαγῶνας, ὀκτώ τὴν ὠλένην τοῦ βραχίονος ΧΧ, ὀκτώ τοὺς καρπούς τῶν χειρῶν ΩΩ, πενήντα ἕξ τὰ δάκτυλα τῆς χειρὸς, τέσσαρες τὸ αἰδοῖον μέρος, δύο τοὺς ὄρχεις, τόσον εἰς τοὺς ἄνδρας, ὅσον καὶ εἰς τὰς γυναῖκας, ἕνας τὸν λαιμὸν τῆς κύστεως, ὅστις καὶ Σφυγκτῆρ λέγεται, τρεῖς τὸ ἱερὸν ὀστοῦν, εἴκοσι τὸ μηρίον νν. Σχ. Ι. Ἄλλοι εἴκοσι τὰ σκέλη ΞΞ. Σχ. Ι. δεκαὸκτώ τοὺς πόδας, τεσσαράκοντα τέσσαρες τὰ δάκτυλα τοῦ ποδός. Ὅλοι σχεδὸν οἱ ὀνομαστοὶ Μῦες τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν διδασκάλων μου εἶναι τετρακόσιοι ἑννέα, ἢ καὶ ἐπέκεινα, ἢ μερικὴ καταγραφὴ τῶν ὀποίων ἤθελεν εἶναι περιττὴ εἰς τὴν παροῦσαν πραγματείαν διὰ τὸν ὄγκον αὐτῆς. Ἴδὲ ἀνατομίαν τοῦ Μαυροκορδάτου τυπωμένην εἰς Ἀθήνας.

Α Γ Γ Ε Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α.

§. 445. Λέγεται Ἀγγειολογία ἡ διδασκαλία, ἢ διὰ τὰς φλέβας, καὶ Ἀρτηρίας καὶ λοιπὰ Χυλοφόρα Ἀγγεῖα. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα διαιροῦνται εἰς Ἀρτηρίας, φλέβας, καὶ Χυλοφόρα Ἀγγεῖα. Αἱ Ἀρτηρίαι εἶναι ἀγωγοὶ τινες, ἢ σωλῆνες μεμ-
(ΤΟΜ. Α.)

(18)

βραχνώδεις, ελαστικοί, κωνοειδείς, τρέμοντες διασκορπισμένοι καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος. Ἄνται φέρουσι τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν καρδίαν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος, τὰ ὅποια δίδουσι τὴν τροφήν, καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν. Εἰς τὰς Ἀρτηρίας ἀκόμη αἰσθάνεται καὶ ὁ σφυγμὸς τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ Φλέβες εἶναι καὶ αὐταὶ ἀγωγοὶ τινες ελαστικοί, κωνοειδείς, μεμβρανώδεις, μὴ τρέμοντες ὁμοίως. Ἄνται φέρουσι τὸ αἷμα εἰς τὴν καρδίαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος. Τόσον αἱ Ἀρτηρίαι, ὅσον καὶ αἱ Φλέβες ἔχουσι τὰς βάσεις των εἰς τὴν καρδίαν, καὶ τὰς κρυφὰς πρὸς τὰ ἔξω, ὅπου ἀναστομόνονται, καὶ ἐνόνονται ἀνάμεσον των. Αἱ φλέβες ἔχουσιν ἀκόμη καὶ τινα διαφράγματα, βάλβουλοι Ἰταλιστὶ καλούμενα, τὰ ὅποια δὲν ἀφίνουν τὸ αἷμα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω.

§. 446. Ἡ μεγαλύτερα Ἀρτηρία λέγεται Ἀορτὴ ΑΛΗΛ. Σχ. 4. Αὕτη ἐξέρχεται ἐκ τῆς Καρδίας Β, καὶ πέμπουσα μερικὸς κλώνους εἰς τὴν Κεφαλὴν ΓΓ, καὶ χεῖρας, γυρίζει πρὸς τὰ Νῶτα ΑΑ, ὅπου διαμοιράζουσα παρομοίως κλώνους εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸ στήθος, καὶ εἰς τὰ νεφρὰ ΔΔ, Ἰποχάστριον ΕΕ, διαιρεῖται διχῶς, καὶ ὑπάγει ἕως εἰς τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκτὸς τῆς Ἀορτῆς, εἶναι καὶ ἡ Ἀρτηρία τοῦ Πνεύμονος λεγομένη ΖΖ. Αὕτη ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν ἰδίαν καρδίαν, καὶ ἐπικλαδίζεται εἰς ὅλον τὸν Πνεύμονα.

§. 447. Ἀναριθμηταὶ εἶναι αἱ φλέβες τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Μ' ὅλον τοῦτο τέσσαρες τούτων τῶν φλεβῶν εἶναι αἱ μεγαλύτεραι. Ἡ πρώτη γεννᾶται ἐκ τῶν ἰσωθεν μερῶν τοῦ ἥπατος: ἦτοι σπηκοτίου. Αὕτη διανέμει κλώνους εἰς τὴν κύστην τῆς χολῆς, εἰς τὸν στόμαχον, εἰς τὸν σπλῆνα καὶ ἔντερα, ἐκ τῶν ὁποίων φέρει τὸ αἷμα εἰς τὸ ἥπαρ, ὅπου κα-

τασκευάζεται ἡ χολή. Αὕτη ὀνομάζεται Πύλη Φλέψ, Ἰταλισὶ δὲ Βένα Πόρτα. Ἡ δευτέρα Φλέβα εἶναι ἡ Καίλη Η. Λέγεται δὲ οὕτω, διότι εἰς αὐτὴν φυλάττεται πολὺ αἷμα. Αὕτη διαιρεῖται εἰς Ἀνωτέραν, καὶ κατωτέραν. Ἡ Ἀνωτέρα φέρει τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, λαιμὸν, στῆθος, καὶ χεῖρας εἰς τὴν καρδίαν. Ἡ δὲ Κατωτέρα Η φέρει τὸ αἷμα ἀπὸ τὰ κάτω μέρη εἰς τὴν καρδίαν, καὶ διανέμεται εἰς ὅλον τὸ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος. Ἡ τρίτη τούτων Κ. γεννᾶται ἀμέσως ἀπὸ τὸ δεξιὸν γαστρίδιον τῆς Καρδίας, καὶ διανέμεται εἰς ὅλον τὸν Πνεύμονα. Αὕτη ὀνομάζεται Ἀρτηριακὴ Φλέψ: ἦτοι Φλέβα τοῦ Πνεύμονος. Ἐκτὸς τούτων τῶν Φλεβῶν εἶναι καὶ ἄλλαι πάμπολλαι, αἱ ὁποῖαι συνεργοῦσαι, φέρουσι τὸ αἷμα εἰς τὴν Καρδίαν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὸ πέμπουσι πάλιν αἱ Ἀρτηρίαι εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ κυκλοφοροῦσι, καὶ οὕτω γίνεται ἡ Κυκλοφορία τοῦ Αἵματος εἰς τὸν ἀνθρώπον.

Λ Υ Μ Φ Α Τ Ι Κ Α Α Γ Γ Ε Ι Α.

§. 448. Λέγονται Λυμφατικὰ Ἀγγεῖα μερικαὶ Φλέβες λεπτόταται καὶ διαφανεῖς, φέρουσαι ἀπὸ διάφορα μέρη τοῦ σώματος ἐν ὑγρὸν διαφανές, ἀχρωμάτιστον, ἐνίοτε ὅμως κιτρινωπὸν, ἢ κοκκινωπὸν. Αὐτὰ τὰ ἀγγεῖα φύονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος: δηλ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, ἀπὸ τοὺς μαστοὺς, ἀπὸ τὰ σπλάγχνα, τὰ ὁποῖα συνενούμενα, σχηματίζουσιν ἓνα μόνον κοινὸν κορμὸν, Θωρακικὸν Ἀγωγὸν καλούμενον. Ἐκ τούτων τῶν ἀγγείων εἶναι μερικὰ καὶ Γαλακτοφόρα καλούμενα, καὶ αὐτὰ εἶναι λεπτότατα καὶ διαφανέστατα. Αὐτὰ ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἐντέρων, καὶ λοιπῶν σπλάγγων. Αὐτὰ ροφῶσι καὶ πιπιλίζουσι τὸν λεγόμενον χυλὸν, ἀπὸ τὰ ἔντερα,

καὶ τὸν φέρουσιν εἰς ἓνα κοινὸν ἀγωγὸν Πλεκτάνην καλούμενον. Ὁ ἀγωγὸς οὗτος λήγει εἰς τὸν Θωρακικὸν ἀγωγὸν, ὁμοῦ μὲ τὸν ὁποῖον ἐμπήγονται εἰς τὴν Ἰποκλεῖδα φλέβα Ν. ἢ εἰς τὴν Ἄζυγον Ξ. Σχ. 3. Αἱ φλέβες αὗται παίρνουσι τὸν χυλὸν ἠνωμένον μὲ τὸ αἷμα, καὶ τὸν χύνουσιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου Β.

Α Δ Ε Ν Ο Λ Ο Γ Ι Α .

§. 449. Λέγεται Ἀδενολογία ἡ διδασκαλία, ἡ διὰ τοῦς Ἀδένας, ἧτοι κοινῶς Ἐλιαῖς τοῦ σώματος. Οἱ Ἀδένες οὔτοι εἶναι σωροὶ τινος κρέατος, ὕμένων, Φλεβῶν, Ἀρτηριῶν καὶ Νευρῶν, ὅλοι εἰς σχῆμα σφαιρικόν, καὶ στρογγυλόν, ἢ καὶ μακρουλόν. Οἱ Ἀδένες οὔτοι εἶναι διαφόρων εἰδῶν: εἶναι Ἀπλοῖ καὶ Σύνθετοι. Οἱ Ἀπλοῖ εἶναι λεπτά τινα ἀγγεῖα στερεά. Οἱ Σύνθετοι δὲ πάλιν σύγκεινται ἀπὸ πολλοῦς ἀπλοῦς Ἀδένας. Εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι Ἀδένες εἰς πλῆθος. Ὁ μεγαλύτερος Ἀδὴν εἶναι τὸ Πάγκραιας ΑΑΑ. Σχ. 5. τὸ ὁποῖον κεῖται ὀπισθεν τοῦ στομάχου Β. Εἶναι καὶ οἱ Ἀδένες τῶν Νεφρῶν ΛΛ. σχ. 4. Καὶ ἄλλοι πολλοὶ, τοῦς ὁποῖους εὕρισκει τις εἰς τὴν Γενικὴν Ἀνατομίαν.

Ν Ε Υ Ρ Ο Λ Ο Γ Ι Α .

§. 450. Λέγεται Νευρολογία ἡ διδασκαλία, ἡ διὰ τὰ Νεῦρα τοῦ ἀνθρώπου γενομένη. Ὁ Ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μία ὕλη μαλακὴ, ὑπόλευκος, καὶ ἐλαιώδης, ὅλη περικυκλουμένη ἀπὸ τὴν μεμβράναν Μηνιγγίαν καλουμένην. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐγκεφάλου, κατὰ τὰς γνώμας τῶν πολλῶν, ὑρίσκεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Τὰ νεῦρα λοιπὸν εἶναι δεσμοί τι-

νες μαλακοί, συνθεμένοι από πολλές λεπτάς, καὶ λευκὰς μυελώδεις κλωστάς, περιεζωσμένας ἀπὸ τὸ μνηίγγιον: ἦτοι ὕμνα τοῦ Ἐγκεφάλου. Αὐτὰ τὰ Νεῦρα σχηματίζουσι τὰ ὄργανα τῶν Αἰσθήσεων. Ὅλα αὐτὰ τὰ Νεῦρα ἐκβαίνουσιν ἢ ἀμέσως ἀπὸ τὸν Ἐγκέφαλον, ἢ ἀπὸ τὸν Ἀκανθώδη Μυελὸν τοῦ Ραχοκοκκάλου. Ὅλα τὰ νεῦρα σχεδὸν ἐξέρχονται ἐκ τῶν πηγῶν αὐτῶν εἰς ζεύγη, ζεύγη. Ἀπὸ τὸν Ἐγκέφαλον ἀμέσως ἐξέρχονται ἑννέα ζεύγη. Τὸ πρῶτον ζεῦγος εἶναι τὸ Ὀσφραντικὸν τῆς μύτης· τὸ δεύτερον εἶναι τὸ Ὀπτικὸν τῶν ὀφθαλμῶν· τὸ τρίτον εἶναι τὸ κινητικὸν τῶν ὀφθαλμῶν· τὸ τέταρτον εἶναι τὸ Παθήτικὸν λεγόμενον· τὸ πέμπτον εἶναι τὸ Τριδίδυμον· τὸ ἕκτον εἶναι τὸ Ἐλαστικόν· τὸ ἕβδομον εἶναι τὸ Ἀκουστικὸν τῶν ὠτίων· τὸ ὄγδοον εἶναι τὸ Διασκορπισμένον· τὸ ἕνατον εἶναι τῆς γλώσσης. Ἀπὸ τὸν Ἀκανθώδη Μυελὸν ἐξέρχονται τριάκοντα ζεύγη, διηρημένα εἰς τέσσαρας κλάσεις. Τὸ πρῶτον καὶ ὄγδοον ζεῦγος εἶναι τῶν Νεύρων τῶν Σπονδύλων, τὸ δεύτερον καὶ δωδέκατον εἶναι τῶν τῆς ῥάχews, τὸ τρίτον καὶ πέμπτον τῶν Λοβῶν, τὸ τέταρτον καὶ ἕκτον τοῦ Ἱεροῦ Ὄστοῦ. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ζεύγη Νεύρων εὐρίσκονται εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσιν εἰς τὰς πέντε αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν Αἰσθητικότητα, εἰς τὸ αἶσθημα, καὶ εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅσα νεῦρα ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ δεξιὰ, ἄλλα τόσα σχεδὸν ἐξέρχονται καὶ ἀπὸ τὰ ἀριστερά. Τὴν διαίρεσιν αὐτῶν καὶ τὰς ἐνεργείας εὐρίσκει τις εἰς τὴν Γενικὴν Ἀνατομίαν αὐτῶν.

Σ Π Λ Α Γ Χ Ν Ο Λ Ο Γ Ι Α .

§. 451. Σπλαγχνολογία λέγεται ἡ διδασκαλία, ἥτις γί-

νεται διὰ τὸν Στόμαχόν, Ἐντέρα, Ἡπαρ, καὶ λοιπὰ μέρη τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἕν μέγα γάσμα, εὐρίσχεται ἡ γλῶσσα αὐτοῦ γλ. σχ. 4. Αὕτη εἶναι ἕν κομμάτι κρέας μακρουλὸν καὶ μαλακόν, εὐκινήτοτατον ὄλων τῶν ἄλλων μερῶν, καὶ κικολλημένον εἰς τὸ ἔσωθεν μέρος τοῦ στόματος. Αὕτη εἶναι τὸ ὄργανον τὸ πλέον καλὸν καὶ κακὸν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ δὲ, ὅπου τελειώνει ἡ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου, ἀρχέται ὁ φάρυγξ αὐτοῦ, Ο. σχ. 4. Οὗτος εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἐσωφάγου ΠΡ, ὅθεν καταβαίνουσιν αἱ τροφαὶ εἰς τὸν στόμαχον Σ. Εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ Ἐσωφάγου εἶναι μία τρύπα τοῦ στομάχου Κάρδιας κλουμένη Ρ. οὗτος χορησιμεύει, ὅπταν ὁ ἄνθρωπος γυρίσῃ ἄνω κάτω, καὶ δὲν ἀφίνη τὰς τροφὰς νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὸ στόμα.

Σ Τ Ο Μ Α Χ Ο Σ.

§. 452. Ὁ Στόμαχος εἶναι ἕνας σάκος μεμβρανώδης, ὁμοιος μ' ἕν δερματάκι: ἦτοι ἄσκον Σ. σχ. 4. κείμενος κάτωθεν τοῦ Διαφράγματος, καὶ τοῦ Στήθους, ὅπου συναχόμεναι αἱ τροφαί, ζυμώνονται καὶ μεταβάλλονται εἰς χυλόν. Ἀπ' αὐτὸν ἐξέρχεται ἀκαταπαύστως ἕν ὑγρὸν, Γαστρικὸν Ἰγρὸν καλούμενον. Ὁ Στόμαχος τοῦ ἀνθρώπου κεῖται πλαγίως, ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ, εἰς τὸ κάτωθεν αὐτοῦ μέρος πρὸς τὰ δεξιὰ ἔχει μίαν τρύπαν Τ, Πυλωρὸν κλουμένην, ὅθεν ἐξέρχονται αἱ τροφαὶ εἰς τὰ ἔντερα, ἀφοῦ κλωζ ζυμωθῶσι, καὶ χωνευθῶσιν· ἀχωνεύτους τροφὰς δὲν ἀφίνει οὗτος νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὰ ἔντερα, ἐκτὸς μόνον κατὰ λάθος καὶ ἀπὸ ἀσθενείας τινός.

Ε Ν Τ Ε Ρ Α.

§. 453. Ἀκολουθῶς μετὰ τὸ Στόμαχον ἔπονται τὰ Ἔντερα. Αὐτὰ εἶναι σχεδὸν ἐξάκις μακρύτερα ἀπὸ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ Ἔντερα ὅλα εἶναι κυλινδρικά, καὶ μαλακά. Αὐτὰ διαιροῦνται εἰς Ἔντερα λεπτά, καὶ Ἔντερα χονδρά. Καὶ τὰ μὲν λεπτά διαιροῦνται πάλιν εἰς τρία, δηλ. εἰς Δωδεκαδάκτυλον ΤΥ. σχ. 4. εἰς Νήστιν, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶναι κενόν, καὶ εἰς Εἴλεον ΧΧΧ, εἰς τὸ ὁποῖον συμβαίνει τὸ Εἴλιακὸν λεγόμενον πάθος. Τὰ δὲ χονδρά Ἔντερα διαιροῦνται καὶ αὐτὰ εἰς τρία, δηλ. εἰς Τυφλὸν Ψ, τὸ ὁποῖον κρέμαται ὡς μία οὐρά, εἰς Κῶλον ΩΩΩ, εἰς τὸ ὁποῖον συμβαίνει ὁ Κωλικόπονος, καὶ εἰς Ἀρχὸν α, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἄκρα τοῦ Κώλου, ἥτοι ὁ αὐτὸς Ἀφεδρῶν.

Μ Ε Σ Ε Ν Τ Ε Ρ Ι Ο Ν.

§. 454. Τὸ Μεσεντέριον εἶναι ἓν μέρος τοῦ Περιτοναίου, ὅλον μεμβρανῶδες. Τοῦτο εὐρίσκεται σχεδὸν εἰς τὴν μέσην τῶν ἐντέρων ΓΓΓ. σχ. 5. τοῦτο δένει καὶ κρατεῖ ἀνάμεσον των στερεὰ αὐτὰ τὰ ἔντερα, καὶ τὰ Γαλακτοφόρα καὶ Χυλοφόρα Ἀγγεῖα Γ, ἐπάνω εἰς τὸν στόμαχον Β, καὶ ἔντερα ΔΔΔ, κεῖνται τὰ λεγόμενα Ἐπίπλοα, μέγαν καὶ μικρόν. Ταῦτα εἶναι μία σκέπη λεπτὴ ἀπὸ πάχος, ἡ ὁποία σκεπάζει τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα, τὰ ὁποῖα κρατεῖ ζεσά, καὶ γλίσχρα. Τοῦτο κοινῶς σκέπη λέγεται. Ὄταν αὐταὶ αἱ σκέπαι φθέρωνται ἀπὸ ἀσθενείας, τότε ὁ στόμαχος, ἢ τὰ ἔντερα εἶναι κρύα, ὅθεν πρέπει ὁ πάσχων νὰ βάλλῃ ἐπάνω των ροῦχον, ἢ γούναν ζεστὴν ὅταν εἶναι ψύχρα.

ΠΕΡΙΤΟΝΑΙΟΝ.

§. 455. Κύκλοθεν τῶν ἐντέρων Δ, τοῦ Στομάχου Β, καὶ τῶν Ἐπιπλόων, τοῦ Ἡπατος ΖΘ, καὶ Σπληνός ΘΘ, καὶ τοῦ Παγκρέατος ΛΑ. σχ. 5, εὑρίσκεται μία δυνατὴ μεμβρά-
να εἰς εἶδος σάκκου ΠΠΠ, Περιτόναιος Ἰμὴν καλούμενος. Οὗ-
τος χρησιμεύει πρὸς τὸ νὰ κρατῇ τὰ ἐν αὐτῷ Σπλάγγνα εἰς
τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ εἰς τὸ νὰ ἐμποδίζῃ τὴν πῆξιν αὐτῶν
καὶ ἔνωσιν.

ΠΝΕΥΜΟΝ.

§. 456. Εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου, πλησίον τοῦ φάρυγγος, εὑρίσκεται δεμένος εἰς τὴν γλῶσσαν ὁ Λάρυγξ τοῦ ἀνθρώπου β. σχ. 4. Οὗτος εἶναι τὸ ὄργανον τῆς φωνῆς αὐτοῦ. Ὁ Λάρυγξ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς Τραχείας Ἀρτηρίας, λέ-
λεται καὶ γλωττίς. Ἄνωθεν τοῦ Λάρυγγος καὶ τῆς Γλωτ-
τίδος κεῖται ἡ Ἐπιγλωττίς λεγομένη γ. σχ. 4. Αὕτη εἶναι
ώοειδῆς καὶ χονδρῆ, ὁμοιάζει μὲ φύλλον τῆς μυρσίνης, ἢ τοῦ
πηξαρίου. Ἡ Ἐπιγλωττίς αὕτη ἐμποδίζει τὰς τροφὰς διὰ
νὰ μὴν ἔμβωσιν εἰς τὸν Πνεύμονα τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸ
τέλος τοῦ Λάρυγγος εἶναι ὁ Πνεύμων τοῦ ἀνθρώπου δδδδ.
σχ. 4. Εἰς τὴν αὐτοῦ ἔνωσιν κεῖνται οἱ Βρόγχοι αὐτοῦ εε,
δπου συμβαίνει ὁ Βρογχίτις τὸ πάθος.

§. 457. Ὁ Πνεύμων εἶναι ἐν Σπλάγγνον τῆς ἄνω κοι-
λάας, ἥτοι τοῦ Θώρακος, ὅλος περιτειλιγμένος ἀπὸ μίαν δυ-
νατὴν μεμβράναν, ὡς σακκοῦλαν, Πλευραν καλουμένην. Ὁ
Πνεύμων οὗτος διαιρεῖται εἰς δύο λοβούς δδδδ, εἰς δεξιὸν
καὶ ἀριστερόν. Αὐτὸς περιέχει πόρους καὶ τρύπας ἀναριθ-
μήτους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς τοῦ ἀν-

θρώπου, ἕως εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται ἀεννάως ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, καὶ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου, ὅπου αὐτὸ τὸ αἷμα καθαρίζεται καὶ ζωηρόνεται. Ὁ Πνεύμων οὗτός ἐστιν τὸ μόνον ὄργανον τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς φωνῆς τοῦ ἀνθρώπου (α), καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ· μάλιστα αὐτὸς καθαρίζει τὸ ἄπαστρον αἷμα, καὶ τὸ πέμπει εἰς τὴν καρδίαν.

Κ Α Ρ Δ Ι Α.

§. 458. Μεταξὺ τῶν δύο Λοβῶν τοῦ Πνεύμονος εὐρίσκεται ἡ Καρδία τοῦ ἀνθρώπου Β. σχ. 4, ὅλη γενομένη εἰς σχῆμα κώνου μὲ τὴν βάσιν πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τὴν κορυφὴν πρὸς τὰ κάτω, καὶ πρὸς τὸ ἀριστερὸν τοῦ στήθους κειμένη. Ἡ Καρδία εἶναι ἓνας Μῦς δυνατώτατος, κοῖλος, καὶ κενὸς ἔσωθεν, περιτριγυρισμένος ἀπὸ μίαν μεμβράναν, Περικάρδιον καλουμένην (β). Ἀπὸ τὴν Καρδίαν Β. ἐκβαίνουν αἱ Ἀρτηρίαι, καὶ αἱ Φλέβες τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτη δέχεται τὸ ἄπαστρον αἷμα ἀπὸ τὰ περίξ τοῦ σώματος, καὶ ἀφοῦ τὸ λάβῃ πάλιν καθαρὸν ἀπὸ τὸν Πνεύμονα, τὸ πέμπει διὰ τῆς Ἀορτῆς Α καλουμένης Ἀρτηρίας εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Καρδία, ἀφοῦ λάβῃ τὴν ὑπαρξίν της, ἕως εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅλον ἔν κινεῖται, καὶ κτυπᾷ ἀκαταπαύστως, καὶ ὡσάκισ κτυπήσῃ ἡ Καρδία, τοσάκισ καὶ οἱ σφυγμοὶ τοῦ ἀνθρώπου κτυποῦσι καὶ τρέμουσι, καὶ οὗτοι

(α) Τὰ ἔμβρυα εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτῶν δὲν ἔχουσι χρεῖαν τοῦ πνεύμονος, ἐπειδὴ καὶ ζωογονοῦνται μὲ τὸ καθαρισμένον αἷμα τῶν μητέρων αὐτῶν.

(β) Μέσα εἰς τὴν Καρδίαν πολλάκις τρέφονται καὶ αὐξάνουσι σκώληκες καὶ πολύποδες ἕως μιστὴν σπιθαμῆν, (ἰδὲ πολύποδες 175.).

δὲν γίνονται ἄλλοθεν, εἰμὴ ἀπὸ τὴν ὀγκωσιν τῶν Ἀρτηριῶν αὐτῶν. Κάτωθεν τοῦ Πνεύμονος, καὶ τῆς Καρδίας κεῖται τὸ Διάφραγμα. Τοῦτο εἶναι μία μεμβράνα δυνατὴ, χωρίζουσα τὴν Κοιλίαν εἰς δύο, δηλ. εἰς ἄνω καὶ κάτω Κοιλίαν.

Η Π Α Ρ.

§. 459. Εἰς τὸ μέσον τοῦ Πνεύμονος κρέμαται τὸ Ἡπαρ, ἥτοι τὸ σπκώτιον τοῦ ἀνθρώπου ξξ. σχ. 4. καὶ Ζ. σχ. 5. Τοῦτο κεῖται εἰς τὴν κάτω Κοιλίαν, ἐντὸς τοῦ Περιτοναίου ὑπὸ τὸ Διάφραγμα. Τὸ Ἡπαρ εἶναι ἐν Σπλάγγνον ἐρυθρότατον, μεγάλον καὶ βαρὺ, διηρημένον εἰς δύο λοβούς ξξ, τὸ μεγαλύτερον τῶν ὑποίων εὐρίσκεται πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, καὶ τὸ λοιπὸν πρὸς τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ. Τοῦτο τὸ Ἡπαρ εἶναι κατασκευασμένον ἀπὸ τὴν φύσιν διὰ νὰ κατασκευάζῃ τὴν Χολήν, πρὸς χώνευσιν τῶν τροφῶν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸν δεξιὸν λοβὸν τοῦ Ἡπατος κρέμαται ἡ κύστις τῆς Χολῆς λεγομένη η, σχ. 4. καὶ ι. σχ. 5. Τὸ μέγεθος τῆς φύσκας ταύτης εἰς τοὺς ἄνδρας εἶναι μέγαν, παίρνει ἕως εἰκοσιπέντε δρῆμιζ Χολήν. Αὕτη δέχεται τὴν Χολήν ἀπὸ τὸ Ἡπαρ, καὶ τὴν χύνει ἀμέσως διὰ τοῦ Χολιδόχου Ἀγωγυῦ εἰς τὸν Στόμαχον Σ, ἢ εἰς τὸ ἔντερον Δωδεκαδάκτυλον καλούμενον ΤΥ. σχ. 4 πλησίον τοῦ Πυλωροῦ.

Σ Π Λ Η Ν.

§. 460. Ὁ Σπλήν, ὅστις κοινῶς Σπλήνα λέγεται, εἶναι ἐν Σπλάγγνον σπογγώδες, καὶ ἐρυθροκυανοῦν, διάφορον κατὰ τὸ σχῆμα καὶ μέγεθος. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμοῦς εἶναι ἐπίμηκες καὶ μαλακὸν θθ. σχ. 5. Οὗτος κεῖται εἰς τὸ ἀρι-

στερὸν μέρος, ὑποκάτω τῆς ἐνδεκάτης, καὶ δωδεκάτης πλευρᾶς. Ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ὠφέλεια τῆς Σπλήνας ἀκόμη δὲν εἶναι τόσον γνωστὰ εἰς ἡμᾶς.

Ν Ε Φ Ρ Α.

§. 461. Τὰ Νεφρὰ εἶναι δύο τινὰ σώματα, ὡς Ἀδένες χλωμοκόκκινα, στερεὰ, ὅμοια μὲ τοὺς κόκκους τῶν φασουλίων ΔΔ. σφ. 4. Αὐτὰ κεῖνται ἔξω τοῦ Περιτοναίου, εἰς τὴν μέσην τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὰ δύο μέρη τοῦ Ραχοκοκκάλου, ἐπὶ τοῦ μυὸς Ψώας καλουμένου. Τὰ Νεφρὰ ταῦτα εἶναι μακρὰ ἕως ἑξ δακτύλους, καὶ τέσσαρας τὸ χόνδρος. Τὰ Νεφρὰ ξεχωρίζουσι τὸ οὔρον ἀπὸ τὸ αἷμα, καὶ τὸ πέμπουσιν εἰς τοὺς Οὐρητήρας ΙΙ. σχ. 4. καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν φούσκην κ. Οἱ Οὐρητήρες ΙΙ. εἶναι δύο σωλήνες μεμβρανώδεις, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰ Νεφρὰ ΔΔ, καὶ τελειώνουσιν εἰς τὴν Οὐροδόχον Φύσκην κ. Τὸ μῆκος τούτων εἶναι ἕως μίαν σπιθαμὴν, ἡ δὲ διάμετρος των εἶναι πολλὰ μικρά.

Ο Υ Ρ Ο Δ Ο Χ Ο Σ Κ Υ Σ Τ Ι Σ.

§. 362. Ἡ Οὐροδόχος Κύστις κ. σχ. 4. λέγεται κοινῶς Φύσκη, ἢ Φοῦσκα, ἀπὸ τοῦ φουσκόνειν, ὅταν γεμίζεται ἀπὸ τὸ οὔρον τοῦ σώματος. Ἡ Φύσκη αὕτη κεῖται ἔξω τοῦ Περιτοναίου, καὶ εἶναι ὡς ἕνας ἀσκὸς, ἥτοι δερματάκι, ὅλον ἀπὸ δυνατὴν μεμβράναν συνθεμένον. Εἰς αὐτὸ κατερχόμενον τὸ οὔρον ἀπὸ τὰ Νεφρὰ ΔΔ. σχ. 4. συνάζεται, καὶ ἀφοῦ ψηθῇ, κκτουρεῖται διὰ τῆς Οὐρήθρας λ. τοῦ Αἰδοίου τοῦ ἀνθρώπου μ. Ἡ Φοῦσκα αὕτη πρὸς τὰ ἄνω δένεται καὶ κρέμεται μὲ μίαν χορδὴν Οὔρακον καλουμένην Φ.

ΓΕΝΝΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ.

§. 463. Τὰ Γεννητικά λεγόμενα Ὀργανα τοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὸ Λίδοϊον μ. σχ. 4. Οἱ Ὀρχεῖς νν, καὶ αἱ Σπερματικαὶ Κύστεις οο. Τὸ Λίδοϊον τοῦ ἀνδρὸς εἶναι συνθεμένον ἀπὸ τὴν Οὐρήθραν, καὶ ἀπὸ δύο σπογγοειδῆ κρέατα, κολλημένα καὶ στερεωμένα εἰς τὸ Ἴσχιον Ὀστοῦν. Ὁ Ἐγκέφαλος ἔχει μεγάλην συμπάθειαν μὲ αὐτά.

Ἡ Βήλανος λ. σχ. 4. σύγκειται ἀπὸ τὴν Οὐρήθραν, καὶ σκεπάζεται πάντοτε ἀπὸ τὸ δέρμα τῆς Ἀκροβυστίας. Ἡ Ἀκροβυστία αὕτη εἰς τοὺς Ἑβραίους καὶ Ἀγαρηνοὺς εἶναι περιτμημένη, ἴσως διὰ τοῦτο αὐτοὶ εἶναι ἀσελγέστεροι τῶν Ἐθνικῶν καὶ Χριστιανῶν. Ὁ Θεὸς εἶπε τῷ Ἀβραάμ· σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου, εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ περιτμηθήσεται πᾶν ἄρσεν τὴν σάρκα τῆς Ἀκροβυστίας, καὶ ἔσται ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα, σφόδρα· καὶ οὕτως ὁ Ἀβραάμ περιέτμησεν ἑαυτὸν καὶ τοὺς οἰκεγενεῖς αὐτοῦ· ἔλαθε δὲ Ἀβραάμ γυναῖκας τρεῖς, ὁ δὲ Ἰακώβ τέσσαρς, ὁ Δαβὶδ δεκαοκτὼ, ὁ Σολομὼν ἑπτακοσίας, καὶ παλλακίδας τριακοσίας, καὶ ἄλλοι ἄλλας πολλάς. Οἱ Ἀγαρηνοὶ παίρνουσιν ἕως ἑπτὰ, καὶ ὁ Σουλτάνος ὅσας θέλει. Οἱ δὲ Ἐθνικοὶ καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ μίαν ζῶσαν, (εἰς μίαν, κατὰ τὸν νόμον τοῦ Κέκροπος.). Οἱ Ὀρχεῖς νν. σχ. 4, εἶναι δύο μικρὰ σώματα, μὲ σχῆμα ὠσειδῆς κείμενοι κάτωθεν τοῦ ἀνδρικοῦ Λίδοίου. Οἱ Ὀρχεῖς κατ' ἀρχὰς εἶναι μέσα εἰς τὸ σῶμα, καὶ μετὰ καιρὸν ἐξέρχονται ἔξω, διπλωμένοι εἰς τὸ Περιτόναιον,

καὶ εἰς τὸν Σκρότον. Οὗτοι ξεχωρίζουσι τὸ σπέρμα ἀπὸ τὸ αἷμα διὰ τῶν Σπερματικῶν Οὐρητηρίων ππππ. σχ. 4. Καὶ ὁσημέραι τὸ πέμπουσιν εἰς τὰς Σπερματικὰς Κύσας οο, πρὸς τὰ ἔξω διὰ τῶν Σπερμογόνων Ἀγωγῶν. σσ. σχ. 4. Οἱ δίδυμοι οὔτοι ὄργανοι τὰ οὔτιδανὰ μέλη τοῦ ἀνθρώπου, διαφυλάττουσι τοὺς σπερμογόνους σκώληκας τῆς φαντασμένης γενεᾶς τῶν ἀνθρώπων, ὧν τὸ σπέρμα ἐν αὐτοῖς κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα αὐξάνομενον καὶ πληθυνόμενον.

Μ Η Τ Ρ Α Τ Ω Ν Γ Υ Ν Α Ι Κ Ω Ν.

§. 464. Καθὼς οἱ ἄνδρες, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες ἔχουσι Αἰδοῖα καὶ Φύσιν. Ἡ Μήτρα λοιπὸν τῆς γυναίκος Α. σχ. 6. εἶναι ἐν σῶμα συνθεμένον ἀπὸ δυνατὰς ἴνας τῶν μυῶν, ἀπὸ κελλικὸν ὕφασμα, καὶ σπογγοειδῆ κρέατα. Αὕτη ἐκτείνεται, ἐν ᾧ ἔχει τὸ ἔμβρυον καὶ συστέλλεται, ἀφ' οὗ τὸ ἐκβάλλη ἔξω. Ἡ Μήτρα ὁμοιάζει μὲ ἐν ἀπίδιον μακρουλὸν καὶ ὀλίγον θλιμμένον. Αὕτη ἔχει τρεῖς τρύπας, ἡ πρώτη τῶν ὑποίων βλέπει πρὸς τὰ κάτω Β, καὶ κεῖται εἰς τὴν θήκην τῆς μήτρας Γ, αἱ ἄλλαι δύο ὀπισθεν πρὸς τὰ ἄνω ΟΟ. κείμεναι, ὅπου σχηματίζουσι τὰς Σάλπιγγας τῆς Μήτρας: ἦτοι σωληνας. Αἱ Σάλπιγγες ΟΟ αὗται τοῦ Φαλοπίου λέγονται. Αὗται εὐρίσκονται μέσα εἰς τοὺς δεσμοὺς τῆς Μήτρας.

Καθὼς αἱ ὄρνιθες καὶ τὰ λοιπὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἔχουσιν αὐγά, τοιοῦτοτρόπως καὶ αἱ γυναῖκες τοῦ κόσμου ἔχουσιν αὐγά. Τὰ αὐγά ταῦτα δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ σώματά τινα μεμβρανώδη, στρογγυλὰ, καὶ μικρὰ, γεμάτα ἀπὸ ἐν ὑγρὸν διαφανές, καὶ ἡμίπηκτον. Τὰ αὐγά ταῦτα ΔΔ. εἶναι εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, τὸ πολὺ ἕως τριάκοντα δύο, κείμενα ἅπαντα ἐντὸς μιᾶς μεμβράνας, ὠοθήκης καλουμένης καὶ κολλημένης

ἀπὸ τὴν Μήτηραν τῆς γυναικὸς Α, καὶ κειμένης ἀπέναντι τῶν Σαλπίγγων τοῦ Φαλοπίου ΟΟ. Ὄταν ὁ Ἄνδρικός Γόνος ἐμβῇ διὰ τῆς κάτω ὀπῆς Η εἰς τὴν Μήτηρ τῆς γυναικὸς Α, καὶ ὑπάγῃ διὰ τῆς ὀπῆς Β καὶ Σαλπίγγων αὐτῆς ΟΟ. εἰς τὴν Ὠοθήκην ΔΔ, τότε τὰ ὠὰ ταῦτα ΔΔ, βρεγόμενα καὶ θερμαινόμενα ξεκολλοῦσιν ἀπὸ ἐν ἡδύο ὀμοῦ, μὲ ἓνα τρόπον ἀκατανόητον εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐμβαίνουν διὰ τῶν Σαλπίγγων αὐτῶν ΟΟ, εἰς τὴν Μήτηρ Α, ὅπου ἐμπηγόμενα, βοροῦσι καὶ πιπιλιζοῦσι τὸ ἐκεῖ αἷμα τῶν γυναικείων καταμυνίων. Τὰ ὠὰ ταῦτα ἐμβαίνουν εἰς τὰς μήτρας, πάντοτε ὁμοῦ δὲν κολλοῦσιν εἰς αὐτὴν, μάλιστα καὶ πολλάκις ξεκολλοῦσιν ἀπὸ περιστάσεις τῆς γυναικὸς, ἀπὸ κτυπήματα, τρεξίματα ἀπὸ τὰς ἀμάξας, ἢ μὲ τὸ ἄλογον, ἢ πόδι, ἢ ἀπὸ συγχύσεις. Τὰ ὠὰ ταῦτα, τρεφόμενα ἐκεῖ, ζωογονοῦσι καὶ αὐξάνουσι τὸ ἔμβρυον εἰς τὴν Μήτηρ τῶν γυναικῶν. Ἄν κατὰ τύχην ἤθελε πέσειν ἐκ τούτων κἀνὲν αὐγὸν ἔξω τῆς Μήτρας τῆς γυναικὸς, τότε τὸ βρέφος ἀμέσως σχηματίζεται ἔξωθεν, καὶ δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ εὔγῃ, ὅθεν χρειάζεται τότε ἡ λεγομένη Καισαροτομία, εἰ δὲ μὴ ἀλλέως, εὐθὺς ἡ μήτηρ ὀμοῦ μὲ τὸ βρέφος ἀποθνήσκουσιν ἀφεύκτως. Πολλάκις εὐρέθησαν ἔμβρυα ἐσχηματισμένα, εἰς τὰς Σάλπιγγας τῆς Μήτρας νεκρὰ ἢ καὶ ζωντανὰ, μετὰ τὴν ἀνατομίαν τῶν μητέρων αὐτῶν. Τὸ περίεργον εἶναι, ὅτι ὅσα βρέφη γεννῶνται, τόσα καὶ στίγματα φαῖὰ μένουσιν εἰς τὴν Ὠοθήκην τῶν γυναικῶν τοῦ κόσμου. Εὐρέθησαν καὶ εἶναι γυναῖκες μὲ δύο μήτρας χωρισμένας εἰς τὴν μέσην, καὶ ἐνῶ συλλαμβάνει ἡ μία, μετὰ καιρὸν συλλαμβάνει καὶ ἡ ἄλλη, καθὼς ποτε ἐξάθη ἡ γυνὴ τοῦ Βασιλέως τῆς Σβηκίας τέξασα καὶ τὸν μελανὸν Δίθλοπα, μετὰ τὴν γένναν τοῦ λευκοῦ υἱοῦ τῆς.

Ο Φ Θ Α Λ Μ Ο Ι.

§. 465. Τὰ μέρη τοῦ Ὄφθαλμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι αἱ Ὀφρῦς: ἦτοι τὰ ὀφρύδια ΑΑ. σχ. 7. Τὰ Βλέφαρα ΒΒΒΒ, τὰ ὁποῖα σκεπάζουσι τοὺς Ὄφθαλμούς, ὅταν κοιμῶνται οἱ ἄνθρωποι, αἱ Βλεφαρίδες τρίχες ΓΓΓΓ, αἱ ὁποῖαι φυτρώνουσαι ἀπὸ τοὺς Ταρσοὺς αὐτῶν διαφυλάττουσι τοὺς Ὄφθαλμούς ἀπὸ τὸ πολὺ φῶς, καὶ ἀπὸ διάφορα ελαπτικὰ ζῶφια. Ὁ ἔσωθεν τοῦ ἀνθρώπου Ὄφθαλμὸς λέγεται Βολβός. Αὐτὸς εἶναι κωνικός, καὶ μακρουλός. Ἡ ἔξωθεν μεμβράνη του ΕΕ. εἶναι λευκὴ καὶ δυνατὴ, διὰ τούτο καὶ λέγεται Σκληροειδὴς Χιτῶν. Ἐσωθεν ταύτης εἶναι ὁ Χοροειδὴς λεγόμενος Χιτῶν. Ὁ Χιτῶν οὗτος δὲν φαίνεται ἔξωθεν, μ' ὅλον τοῦτο σχηματίζει τὴν Ἰριδα ΖΖ. καὶ τὴν κόρην τοῦ Ὄφθαλμοῦ Ο. Ὁ τρίτος Χιτῶν λέγεται Ἀμφιβλιστροειδὴς, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον σχηματίζονται τὰ ἀντικείμενα σώματα. Οὗτος ὁ Χιτῶν εἶναι τὸ ὄργανον τῆς Ὀράσεως. Αὐτὸς εἶναι ὅλος πεποικημένος ἀπὸ τὸ Ὀπτικὸν Νεῦρον εἰς σχῆμα δικτύου. Τὰ νερὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι τρία: δηλ. πρῶτον τὸ ὕδατῶδες ὕγρον, τὸ ὁποῖον εἶναι λεπτότατον καὶ διαφανέστατον. Τοῦτο κεῖται μεταξὺ τοῦ Κερατοειδοῦς Χιτῶνος καὶ τῆς Κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὸ δεύτερον εἶναι τὸ Ἰελῶδες λεγόμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι ὅμοιον μὲ μίαν μύξαν διαφανῆ. Τοῦτο εὑρίσκεται εἰς ὅλον τὸν Ὄφθαλμόν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ τρίτον εἶναι τὸ Κρυσταλλῶδες ὕγρον: ἦτοι ἡ Κρυσταλλοειδὴς Φακὴ ε. Τὸ ὕγρον τοῦτο εἶναι πυκνὸν καὶ διαφανές, συνθεμένον εἰς εἶδος ὀσπρίου φακῆς. Διὰ μέσου τούτων τῶν ὕγρων εἰσδύουσιν αἱ ἀκτῖνες, καὶ τὰ εἰδῶλα τῶν ἀντικειμένων εἰς τὴν Ὀρασιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὕτως αἰσθάνεται καὶ βλέπει τὸν κόσμον.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΡΡΩΣΤΩΝ.

Ἐκ τῶν Ἀφορισμῶν τοῦ Ἱπποκράτους.

§. 466. Α. Τὰ ἥττον ὠρέλιμα φαγητὰ καὶ ποιτὰ, καὶ πολλὰ νόστιμα κατὰ τὴν γεῦσιν, πρέπει νὰ μεταχειρίζεται ὁ ἀσθενής, παρὰ τὰ μὴ τοιαῦτα. Ἀφορ. ξδ'.

Β. Εἰς τὰ Σθενικὰ Πάθη ἡ ἀκριβιστάτη διαίτα εἶναι ἡ ἐξαίρετος. Ἀφορ. ς'.

Γ. Αἱ λεπταὶ καὶ ἀκριβεῖς διαίται εἰς τὰ πολυχρόνια καὶ μὴ ὀξέα πάθη, πάντοτε εἶναι σφαλταί, μάλιστα εἰς ὄσους δὲν τὰς δέχονται, καθὼς ἡ μεγαλωτάτη νηστεία εἶναι κακὴ, οὕτω καὶ ἡ μεγάλη πλησμονὴ εἶναι κακίστη. Ἀρ. δ'.

Δ. Ὄταν ἡ ἀκμὴ ᾗτοι ἡ κρίσις τοῦ πάθους γίνεται τάχιστα, τάχιστα πρέπει νὰ γίνεται καὶ ἡ λεπτοτάτη διαίτα, καὶ ὁπόταν ἀργῇ ἡ ἀκμὴ, τότε πρέπει νὰ ἀργῇ καὶ ἡ διαίτα τοῦ πάσχοντος. Ἀφορ. ι'.

Ε. Πρέπει ὁ ἰατρός νὰ στοχάζεται, ἀνίσως ὁ πάσχων εἶναι ἀρετὸς, μὲ τὴν διωρισμένην διαίταν, νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ πάθους, ἢ θελεῖ δυσανεστῆθῃ προτοῦ νὰ ἰατρευθῇ τὸ πάθος του. Ἀφορ. θ'.

Ζ. Εἰς τοὺς παροξυσμοὺς, καὶ περιόδους αὐτῶν τῶν παθῶν, δὲν πρέπει νὰ διορίσῃ ὁ ἰατρός τροφὴν εἰς τὸν πάσχοντα, διότι εἶναι ἐπιβλαβής. Ἀφορ. ια'.

Η. Ο ἰατρός δίδων τροφήν εἰς τὸν πάσχοντα ἄπαξ, ἢ δις τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, πολλήν, ἢ ὀλίγην, πρέπει νὰ τὴν δώσῃ κατὰ τὴν ὥραν, καὶ τόπον, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ πάσχοντος. Ἄφορ. ιζ'.

Θ. Εἰς τὴν δίαιταν οἱ γέροντες ὑποφέρουσι περισσότερον τὴν νηστείαν, ἔπειτα οἱ ἄνδρες, μετὰ τούτους οἱ νέοι, καὶ ἀκολούθως τὰ παιδάρια, ἐκ τούτων πάλιν, ὅσα ἤθελον τύχειν θερμότερας κράσεως, τελείως δὲν τὴν ὑποφέρουσιν. Ἄφ. ιγ'.

Ι. Οἱ αὐξάνοντες παῖδες περισσότερον ἔχουσι τὸ ἔμφυτον θερμογόνον, ἔθεν αὐτοὶ χρειάζονται περισσοτέραν τροφήν, καὶ ἂν δὲν λάβωσι, ταχέως φθείρονται. Οἱ γέροντες, ἔχοντες ὀλιγώτερον θερμογόνον, χρειάζονται ὀλιγώτεραν τροφήν. Ἄφορ. ιδ'.

Κ. Αἱ κοιλίαι τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν χειμῶνα καὶ ἄνοιξιν εἶναι θερμότεραι, καὶ οἱ ὕπνοι μακρύτεροι, διὰ τοῦτο εἰς αὐτοὺς τοὺς καιροὺς πρέπει ὁ ἰατρός νὰ διορίζη περισσότεραν τροφήν εἰς τοὺς πάσχοντας, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ ἀγῶνας. Ἄφορ. ιε'.

Λ. Ὅλαι αἱ ὑγραὶ δίαιται ὠφελοῦσιν εἰς τοὺς θερμοσμένους, μάλιστα εἰς τοὺς παῖδας, καὶ εἰς τοὺς συνειθισμένους μὲ ὑγρὰ φαγητά. Ἄφορ. ις'.

Μ. Οἱ ἄνθρωποι δυσκόλως ὑποφέρουσιν εἰς τὸ θέρος καὶ φθινόπωρον τὰ φαγητά, εἰς τὸν χειμῶνα εὐκολώτερα, καὶ τὴν ἄνοιξιν εὐκολώτατα. Ἄφορ. λγ'.

Ν. Ἐάν τις μετὰ τὴν ἀσθένειαν τρώγῃ, καὶ δὲν δυναμόνη, σημαίνει, ὅτι μεταχειρίζεται περισσοτέραν τροφήν. Καὶ ἂν δὲν τρώγῃ, καὶ πάλιν δὲν δυναμόνη, σημείον, ὅτι χρειάζεται κένωσιν τῶν σπλάγγνων. Ἄφορ. λδ'.

(ΤΟΜ. Α.)

❦❦❦ (19) ❦❦❦

Ξ. Ὅσον ἤθελες θρέψει τὰ ἀκαθάριστα σώματα, θέλει τὰ βλάψειν περισσότερον. Ἄφορ. λς'.

Ο. Ὅπου συμβαίνει παρὰ φύσιν τροφή περισσοτέρα, ἐκεῖ συμβαίνει ἀφεύκτως καὶ πάθος. Ἄφορ. μγ'.

Π. Καλλιώτερον εἶναι νὰ γεμίζεται τὸ σῶμα ἀπὸ ἄβλαβα πιοτὰ, παρὰ ἀπὸ φαγητὰ. Ἄφορ. λζ'. Ὁ πεινασμένος ὁμως δὲν πρέπει νὰ κοπιᾷζῃ. Ἄφορ. μδ'.

Ρ. Ὅσα φαγητὰ τρέφουν τὸ σῶμα εἰς ὀλίγον καιρὸν, ταχέως καὶ ἡ χώνευσις αὐτῶν γίνεται. Ἄφορ. μδ'.

Σ. Τρεφόμενον τὸ σῶμα μετὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ μὴ δυναμούμενον, δηλοῖ κακὸν σημεῖον. Ἄφορ. νζ'.

Τ. Οἱ κακῶς ἔχοντες, τρώγοντες πολλάκις κατ' ἀρχάς, καὶ μὴ τρεφόμενοι κατὰ τὸ σῶμα αὐτῶν, καταντοῦσι τέλος πάντων εἰς ἀνορεξίαν. Οἱ δὲ κατ' ἀρχάς μὴ τρώγοντες, ὑπερὸν δὲ ὀρεκτικῶς τρώγουσιν, αὐτοὶ ἐλευθεροῦνται καλλιώτερα. Ἄφορ. νη'.

Υ. Κάθε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ταχέως χορταίνει, ἢ θερμαίνει, ἢ ψυχραίνει, ἢ κινεῖ πολὺ, εἶναι κακόν, τὸ δὲ κατ' ὀλίγον, εἶναι καλόν. Ἄφορ. οζ'.

Φ. Ὅσα πάθη γίνονται ἀπὸ πολυρργίαν καὶ πλετισμονὴν, μετὰ τὴν κένωσιν θεραπεύονται, καὶ ἐξ ἐναντίας. Ἄφορ. μζ'.

Χ. Ὅσοι ὠρῆλοῦνται ἀπὸ τὴν φλεβοτομίαν, καὶ καθαρτικὰ, αὐτοὶ πρέπει νὰ φλεβοτομῶνται, καὶ νὰ καθαρίζωνται τὴν ἀνοιξίν. Ἄφορ. τγ'.

Ψ. Οἱ ὑγιῶς ἔχοντες τὸ σῶμά των, καθαριζόμενοι, ταχέως φθείρονται. Ἄφορ. ξδ'.

Ω. Βίς τὸν πλευρίτην, περιπνευμονίαν, κυνάγχην, ἐγκεφαλίτην, φρενίτην, ἐπιληψίαν, οἱ ἀσθενεῖς κατ' ἀρχάς, διὰ

δύω, ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἢ καὶ ἕως τέσσαρας, ἢ δὲν πρέπει νὰ φάγωσι τι, ἢ τοῦλάχιστον ὀλίγον φιδέν, ἢ ρύζι βρασμένον εἰς ἀπλοῦν νερόν, ἢ εἰς τὸ νερόν τῶν βρασμένων μολόχων. Μετὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, ἐὰν οἱ ἀσθενεῖς προχωρήσωσιν εἰς τὸ καλλιώτερον, ἐμποροῦν νὰ αὐγατίσωσι τὴν τροφήν αὐτὴν, ἢ νὰ προσθέσωσιν ὀλίγ' ἀμύγδαλα κοπανισμένα καλὰ, καὶ βρασμένα, ἢ νὰ βράσωσιν ὀλίγον ἄρτον καθαρὸν, καὶ εἰς λεπτόν τριμμένον, καὶ εἰς τῶν μολόχων τὸ νερόν, ἢ εἰς ἀπλοῦν βρασμένον.

2Α. Διὰ πιοτόν αὐτοὶ οἱ ἀσθενεῖς κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας δὲν ἐμποροῦν νὰ πῶσιν ἄλλο τι, εἰμὴ κριθαρόνερον χλιαρὸν, ἀπλοῦν, ἢ ἠνωμένον μὲ χυλὸν τινων σπόρων, δηλ. ἢ τῶν πεπονίων, ἢ τῶν ἀγγουρίων, ἢ τῆς κολοκύνθης. Ἄνίσως ὅμως ἢ δίψα αὐτῶν αὐξάνη, ἃς προσθέσωσιν ὀλίγον νίτρον καθαρὸν, ἢ ὀλίγον ἄλας πικρὸν, ἢ τοῦ ἀψινθίου χόρτου, ἢ τοῦ σπάρτου, ἢ τῆς ὀξαλίδος, μὲ ὀλίγον ἐκχύλισμα τοῦ πολυτριχίου χόρτου. Τοῦτου γενομένου, οἱ πάσχοντες ἀκολουθοῦσι κατὰ τὸν ἄνω εἰρημένον Ἀφορισμὸν τοῦ Ἰπποκράτους, ὅτι εἰς τὰ ὀξέα καὶ δεινὰ πάθη ἢ ἐντελεστάτη δίαιτα εἶναι ἢ ἐξαίρετος.

2Β. Μετὰ τὴν ὀγδόην ἡμέραν, ἢ μετὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, οἱ ἀσθενεῖς ἀναλαμβάνοντες ὀλίγον εἰς τὸ καλλιώτερον, ἐμποροῦν νὰ λάβωσι περισσοτέραν τροφήν, ἢ καὶ νὰ ἀρπυθῶσι, νὰ πίνωσι καὶ ὀλίγον οἶνον, ἀπλοῦν, ἢ μὲ νερόν, ἐπειδὴ καὶ τὰ πάθη αὐτὰ μετὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, ἢ μετὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, ἀλλάζουσι τὴν διάθεσιν, καὶ ἀπὸ σθενικὰ γίνονται ἀσθενικά.

2Γ. Εἰς τὰς ἐφημερινὰς θέρμας, διαλιπούσας, συνεχεῖς, καὶ γαστρικὰς, οἱ ἀσθενεῖς πρέπει νὰ ἔχωσι μεγάλην διαί-

ταν, δηλ. αὐτοὶ εἰς δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἢ καὶ ἐπέκεινα, δὲν πρέπει νὰ φάγωσιν, ἢ τὸ πολὺ, ὀλίγον φιδὲν, ἢ ῥύζι νε-
ρόβραστον, ἕως οὗ νὰ καθαρισθῶσι καλὰ, καὶ ὕστερον ἐμ-
ποροῦν νὰ αὐγατίσωσι τὴν τροφήν αὐτήν. Εἰς τὰς κρίσεις
τῶν πυρετῶν, ὁ πάσχων δὲν πρέπει νὰ παίρῃ μῆτε ἰατρι-
κὸν, μῆτε φαγητὸν, πιοτὸν ὅμως ὡς παίρῃ, καθὼς παραγ-
γέλλει ὁ γέρον Ἰπποκράτης εἰς τὸν ἰά. Ἐφορισμὸν του.

2Δ. Οἱ θερμασμένοι καλλιώτερον πρέπει νὰ πίνωσι,
παρὰ νὰ τρώγωσι, καθὼς τὸ λέγει καὶ ὁ σοφὸς Ἰπποκράτης
Ἐφορ. λζ'. Ἐπειδὴ καὶ τὸ πιοτὸν χωνεῖται ταχύτερον, ἐξέρ-
χεται διὰ τοῦ πυλωροῦ εἰς τὰ ἔντερα, καὶ οὕτως ἐξατμίζε-
ται ταχύτερον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α. ΤΟΜΟΥ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΥΡΙΟΙ.

Δημήτριος Τριανταφύλλου Μακεδών.	I
Μιχαήλ Νικολάου Λέσβιος.	I
Γεώργιος Φρεούζας Ιατρός Εύβοεύς.	I
Μιχαήλος Ρήγας Μεγαρεύς.	I
Δημήτριος Σακελλαριάδης ἐκ Στεμνίτσας	I
Χρῆς. Καζακλῆς Ὀλύμπιος	I
Ἀθανάσιος Οἰκονομίδης Κυδωνιεύς.	I
Ἀναστάσιος Κόττος Ἀχαρνεύς.	I
Ἀναστάσιος Ἱερεὺς Πάρνιος.	I
Ἰωάν. Τσουκλίδης Δήμαρχος Παρνη.	I
Ἀναστάσιος Λάμπρου Γραμματεὺς Πάρνιος.	I
Ἡσίδωρος Τζιγκος Παρνασίος.	I
Εἴμαν. Ἰωάν. Κισσίσιος Διδάσκ. εἰς Καστελόρριζον	I
Χ. Χριστόδουλος Ἰατρός.	2
Γεώργιος Καρυοφύλλης Κυδωνιεύς.	I
Παρασκευᾶς Κυριακοῦ ὁ Χατσατούρης.	I
Γ. Δημητρακόπουλος εἰς Καστρί Λάκων.	I
Ὁ Ἄξιωματικὸς Ὀδυσσεὺς Βρετὸς Ἰθακήσιος	I
Κωνσταντῖνα Γεωργίου.	2
Ἀγγελικὴ Γ. Καρυοφύλλη	2
Ἰωάννης Ἀναγνώστης Ἄθαν.	I
Δημήτριος Σμυρλῆς εἰς Πειραιᾶ.	I

ΟΙ ΕΝ ΣΥΡΑ ΚΥΡΙΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Ἀντώνιος Νικολαΐδης Χαλκιδεύς.	I
Δημήτριος Ἀντωνίου Παπαῦ Ἀναστασίου.	I
Δημήτριος Α. Μανίζαρης.	I
Νικόλαος Βρυώνης.	I
Ἀντώνιος Θ. Κίρης.	I

Γεώργιος Μελισταγής Τυπογράφος εἰς Σύρον.	10
Βασίλειος Ἰωάν. Σχηματόγλου Εφοσίος.	1
Πέτρος Γ. Μέμος.	1
Νικόλαος Μαρκίδης Διόνης.	1
Κωνσταντῖνος Κωσταρέλου.	1
Κωνσταντῖνος Καρζιάνογλου Χίος.	1
Ματθαῖος Καπετανάκης Χίος.	1

ΟΙ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΚΥΡΙΟΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Θεόδωρος Δεσπορίδης Φαρμακοποιός εἰς Παξὶ Κα- πισί.	30
Γεώργιος Χ. Κυριάκου Χαλδαῖος.	1
Ἀθανάσιος Ἰωαννίδης Χαλδαῖος.	1
Θεόδωρος Λαζαρίδου Χαλδαῖος.	1
Βασίλειος Ἰωάννου Χαλδαῖος.	1
Σάββας Ἰωάννου Ζωγράφος Κεσαρεύς.	2
Γεώργιος Νικολάου Κούκης ἐκ Βώλου.	1
Σιδερῆς Χρήστου Σολίτης.	1
Κωνσταντ. Ἰωάν. Νικολίου ἐκ Βώλου.	2
Ἰωάννης Δημητρίου Λογοθ. Θεσσαλομάγνης.	1
Ἰωάννης Ἀμερῆ Τριπολίτης.	1
Κωνσταντῖνος Ἰωαννίδης.	5
Νικόλαος Ἰωαννίδης.	5

ΟΙ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ, ΚΑΙ ΖΑΓΟΡΙΩ ΚΥΡΙΟΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Ὁ Ἐνδοξότατος Ῥουπτιῦ Ἐφένδης Διερατνεός τῆς Αὐ- τοῦ Ἰψηλότητος Ἡγεμόνος τῆς Ἡπείρου Σαῖτ πασᾶ.	3
Ὁ Ἐλλογιμώτατος Κύρ Νικόλαος Ἰωάννου ἐξήλογης Γραμ- ματεὺς τῆς αὐτοῦ Ἰψηλότητος.	2
Ὁ Ἐντιμώτατος Κύρ Γεώργιος Οἰκονόμου ἀπὸ Φραγγάδες Ζαγόριου.	1
Ὁ Δόγιος Ἀλέξιος Ζώτου Στρατῶν ἀπὸ Φραγγάδες.	1
Ὁ Ἰατρός Νικόλαος Σαρζογλου Φραγγαδιώτης.	1

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΪΟΝ

- Ὁ Ἐντιμότατος Ἰωάννης Νάγιου Πρόει
 Ὁ Ἰατρός Κύρ Γεωργίτζη Δημητρίου ἀπὸ
 Ὁ Τιμ. Κύρ Ἰωάννης Μπίκας ἀπὸ Κελωτῆν
 Ὁ Εὐγ. Χριστόδουλος Κονομμάτης ἀπὸ Κελωτῶν
 Ὁ Χριστόδουλος Κοτρώτζιος ἀπὸ Τζουντίλα.
 Ὁ Τιμιώτατος Κύρ Γιαννάκης Μπώρογλου ἀπὸ Δολιανν.
 Ζαγορίου. I
 Ὁ Ἰατρός Κύρ Νικόλαος Οἰκονόμου ἀπὸ Κελωτῶν. I
 Ὁ Ἰατρός Ἰωάννης Στεφάνου ἀπὸ Κελωτῶν. I
 Ὁ Κύριος Κωνστ. Νάκος Γράμμ. τῆς Ἀστυνομίας. I
 Ὁ Ἐντιμότατος Κύρ Κωνστ. Ρέσσοσ Προεστ. Ζαγορίου. I
 Ὁ Τιμ. Κύριος Τριαντάφυλλος Τζιαννάκη Μεσοβίτης. I
 Ὁ Κύριος Γιαννάκης Χαλκιά Ἰατρός ἀπὸ Κελωτῶν. I
 Ὁ Κώνστας Φατζιάδης ἀπὸ χωρίον Ππάγια Ζαγόρι. I
 Ὁ Τιμιώτ. Κύρ Γεώργιος Χατζῆ Παππᾶ ἀπὸ Κελωτῶν. I
 Ὁ Τιμιώτατος Κύριος Θεοδόσιος Λαμπάδαριος Ἰατρός I

ΟΙ ΕΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΩ ΚΥΡΙΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

- Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος πρῶην Χειμάρης Παΐσιος I
 Ἀρχιμανδρίτης Ἀγάπιος Ἡγούμενος Μολυβδοσκεπάστου
 Πωγωνιενῆς I
 Διονύσιος Ἀγιωαννίτης I
 Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος Χ. Κυρίλλου I
 Χρῆστος Ἱερεὺς ἐφημέριος Ζλαταρίου I
 Καλλίνικος Ἱερομόναχος ἐκ κόμης Τσαριτζάνης τῆς
 Θεσσαλίας. I
 Ἱερεμίας Σιναΐτης Γανοχωρίτης I
 Γεώργιος Ἱεροδιάκονος ἐκ Τσαριτζάνης I
 Βενιαμίν Ἱερομόναχος Σερραῖος ἐκ Μονῆς Προδρόμου I
 Διονύσιος Ἱερομόναχος Κοζοβίτης καὶ Ἀνασασίτης I
 Ὁ Ἐντιμος Κύριος Γεώργιος Στούπης I
 « Δημήτριος Βίλλιος I
 « Μιχαὴλ Ξανθός. I
 « Κωνσταντῖνος Κ. Δόκου I
 « Χ. Θεοφάνης Κυριάκου I
 « Ἀπόστολος Δατζιακόπουλος I

Γεώργιος Μελισταγής πεγχιόζης	I
Βασίλειος Ἰωάν. Σιέζης	I
Πέτρος Γ. Μέμος	I
Νικόλαος Μάρσα Δ. Καρυονόβλη	I
Κωνσταντίνος Μάρσα Πελοποννήσιος	I
Κωνσταντίνος Κυριακού	I
Ματθαίος Βασιλείου ἐκ Κονίτζης	I
Νικόλαος Ἀποστολίδης Ζαγοραῖος	I
• Ὁ Ἐντιμος Κύριος Βασίλειος Ν. Βυζάντιος	I
• Ἀρσένιος Δραμεσίτης	I
• Βασίλειος Χλωρός ἐξ Ἀνδρού	I
• Δ. Σ. Παγιόθης	I
• Γεώργιος Βασιλείου	I
• Ἀθανάσιος Ἰωάννου Πωγωνιανῆς χωρίου Ὀστάνιτζα	I
Κωνσταντίνος Ἰωάννου Καλλιαντζής	I
Λάμπρος Γεωργίου Μπορέλης	I
Δημήτριος Ἰωαννίδης	I
Νικόλαος Γεωργιάδης	I
Δημήτριος Γεωργίου Μελαγχροινός	I
Παναγιωτάκης Δημητριάδης	I
Γεώργιος Πέτριδος	I
Στέφανος Παυλίδου ὁ ἐκ Μαθύδου	I
Δημήτριος Χριστοδούλου Ἰ. Φραγγαδιώτης Ζαγοραῖος	I
Ἰωάννης Φαράντος Χίος	I
Κωνσταντίνος Σταυρίδης ἐκ Πηλίου Θετταλίας	I
Δημήτριος Ἀλ. Μακούσης Μονοδενδρίτης Ζαγορίου	I
Ὁ Εὐγενέστατος Κύριος Κωνσταντίνος Μπουξενέ- σκος Γεωμέτρης	I
Ὁ Ἐλλογιμώτατος Κύριος Ἰωάννης Ἀντωνιάδης Λέ- σβιος	I
Ὁ Εὐγενέστατος κύριος Διαμαντῆς Δημητριάδης	2
Ὁ Ἐντιμος Βασίλειος Ν. Βυζάντιος	I
Ἀρσένιος Δραμεσίτης	I

Εἰς τὸν Δεύτερον Τόμον τῆς παρούσης βίβλου, θέλομεν
κατατάξειν τὰ ὀνόματα τῶν λοιπῶν Συνδρομητῶν.

ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΩΝ,

ΗΤΟΙ

ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Περιέχουσα τὴν κατασκευὴν πεντακοσίων σχεδὸν ἰατρικῶν ὕλῶν τὴν Φαρμακοποιάν, τὴν Ὑγιαίνην τὸ Ἄντιδοτάριον τῶν ὕλῶν, τὴν Διαιτητικὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν Πρακτικὴν Βοτανικὴν κατὰ τὸ Σύστημα τοῦ Σοφοῦλ ινναίου.

Συνερανισθεῖσα ἐκ διαφόρων Σοφῶν Ἰατρῶν, καὶ προεξηγηθεῖσα εἰς τὸ ἐν Ἀθῆναις πρῶν Ἐπισημονικὸν Σχολεῖον

ΠΑΡΑ ΤΟΥ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΥΡΡΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΤΤΑΛΟΥ

Μέλους τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἰατρικῆς καὶ Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἰππότης τοῦ Βασιλικῆς Τάγματος τοῦ ΣΩΤΗΡΟΣ.

Ἦδη τὸ Δεύτερον τυπόμεται εἰς δύο Τόμους πρὸς ὄφελος τῶν ἀνθρώπων.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ,

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ παρὰ τῆ Καπνικαρία

1840.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΎΔΩΝ.

Αφ' οὗ ἐξηγήσαμεν εἰς τὸν πρῶτον Τόμον τὰ τριακόσια ἐξήκοντα δύο ἀνθρώπινα πάθη, ἤδη ἐάλλομεν ὑπ' ὄψιν τοῦ καθενὸς φιλαναγνώστου ὄλας τὰς ἰατρικὰς καὶ φαρμακευτικὰς ὕλας, μὲ τὰς ὁποίας νικῶνται καὶ ἀποσοβοῦνται αὐτὰ τὰ ἀχρεῖα πάθη τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ δεῦτερος οὗτος Τόμος λοιπὸν, ὁ ὁποῖος εἶναι σχεδὸν ὡς ἐν λεξικόν, ἦτοι ὡς ἕνας πίναξ αὐτῶν τῶν ὑλῶν καὶ ἑορτῶν, περιέχει κατ' ἀλφάβητον πεντακοσίας σχεδὸν ἰατρικὰς κατασκευὰς, δηλ. Ἀλεξητήρια, (ιδεὲ παράγραφον. §. 467. Ἀλειψὰς 476, Ἄνη 500. Ἀποδρίσματα 504. Ἀχνίσματα 506. Βαλσάματα 515. Βαρὰς 522. Βερνίκας 527. Βώλους 531. Γάλακτα 535. Γαρφαρισμοὺς 539. Γλυκίσματα 543. Ἐλαιὰ 572. Ἐκχυλίσματα 580. Ἐρξολα 590. Ἐμειτικά 593. Ἐμπλαστρα 594. Ἐπιθήματα 611. Ζωμοὺς 617. Ἰατρικὰ διάφορα 624. Καταπλάσματα 631. Κηρωτὰ 640. Κογγλίσματα 644. Κλυστήρια 673. Κολύβια 681. Λουτρὰ 693. Μελάνας 696. Μίγματα 702. Νερὰ 723. Οἶνους 741. Ὄξια τοῦ μέλιτος 748. Πνεύματα 753. Πομάτας 768. Ποτὰ καθαρτικά 778. Σκόνας 791. Στάγματα 840. Τισπάνας 848. Τροχισκοὺς 864. Τυρογάλακτα 885. Χυλοὺς 889. Καὶ ἕκαστὸν παντὶ ἑκόντα ἰατρικὰ Βόταγα 1058. Ἄπαντα προσσημοσμένα εἰς τὰ ἐν τῷ πρῶτῳ Τόμῳ ἐμπεριεχόμενα ἀνθρώπινα πάθη.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ

ΥΛΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ.

Περιέχουσα κατ' αλφάβητον τὴν μέθοδον τῆς κατασκευῆς πεντακοσίων σχεδὸν ἰατρικῶν κατασκευῶν καὶ συνθέσεων, τοὺς χαρακτῆρας, τὰς δυνάμεις, τὴν δόσιν καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, προσηρμοσμένας εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τούτοις καὶ τινὰς φυσικὰς ἰδέας καὶ ἐρμηνείας εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀρχικὸν στοιχεῖον.

A.

§. 467.

{ Ἀλεξητήρια,
Ἐλισίρι,

Ἑλληνισί.
Ἰταλίσί.

Ἀλεξητήριον ἐνταῦθα δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, παρὰ ὑγρά τινα πνευματώδη, ἢ καὶ εὐώδη, ἠνωμένα μὲ διαφόρους ἰατρικὰς ὕλας. Ἀλεξητήριον θέλει νὰ εἰπῆ ἰατρικὸν βοηθητικόν, καὶ ἀποδιωτικὸν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, παραγόμενος ἀπὸ τοῦ ἀλέξειν: ἤτοι τοῦ βοηθεῖν. Διὰ νὰ κάμῃ τις ἀλεξητήρια, πρέπει νὰ ἐνώσῃ μερικὰς ὕλας, διωρισμένας εἰς τινα πάθη τῶν ἀνθρώπων μὲ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἢ μὲ ἄλλα τινα ἀρμόδια ρευστὰ, τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ τὰ ἐνώσῃ καλῶς εἰς κανὲν ἄγγος ἀρμόδιον, τὰ βάνει νὰ μείνωσιν εἰς τὸν ἥλιον, ἢ εἰς θερμὴν

στάκτην διά τινας διωρισμένας ημέρας, καὶ οὕτω τὰ στραγγίξει καὶ τὰ φυλάττει διά τὴν χρείαν του, καθὼς ἀκολουθῶς φαίνεται.

§ 468. { Ἀλεξητήριον (κορδιάλε), Ἑλληνισί.
{ Ἐλισίρε κορδιάλε, Ἰταλισί.

Μέθοδος τῆς κατασκευῆς. Ἐπαρε λαμπικαρισμένον νερόν τῆς μελίσσης, καὶ τῆς κανέλλας, ἀνὰ δράμια εικοσιτέσσαρα ρευστὸν ἀνώδυνον δρ. πέντε, γλύκυσμα (μαντζούνη) ἀλκέρμες δράμ. πέντε, ἐκχύλισμα (σιρόπι) τῆς ὀξαλίδος δρ. εικοσιτέσσαρα. Ἐνωσον τὸ ὅλον, καὶ ὁὸς ἀνὰ ἡμισεΐαν ὥραν μὲ τὸ νερόν.

Χαρακτήρ. Ρευστὸν καὶ εὐῶδες.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν τῆς καρδίας.

Μεταχειρίσις. Εἰς λειποθυμίαν καὶ ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέρων, καὶ ὅλου τοῦ σώματος, εἰς ἀνορεξίαν, εἰς ποδαλγίαν, καὶ ρευματισμούς.

Δόσις. Ἀπὸ δράμ. δέκα ἀνὰ μίαν ὥραν.

§. 469. { Ἀλεξητήριον Στομαχικόν, Ἑλληνισί.
{ Ἐλισίρε στομακάλε. Ἰταλισί.

Μέθοδος τῆς κατασκευῆς. Ἐπαρε κίναν καλὴν δρ. 10, ρεοβάρβαρον (ραβέντι) δρ. 3, ἀλοῦν (σαρισίπρι) καλὴν δρ. δώδεκα, γεντιανὴν δρ. τρία, ἀγαρικὸν (α) δράμια τρία, μαυροπίπερον δράμια τρία, κασκαρίλιαν δράμια τέσσαρα, κρόκον δράμια τέσσαρα, θηριακτὴν δράμ. ἕξ, ἐν καρύδι ἰνδικόν, ἢ τρία μοσχοκάρυα, πνεῦμα τοῦ οἴνου (ρακὴ) δρ. οκτακόσια, καὶ οἶνον λευκὸν δρ. τετρακόσια. Κομμίσον τὰς

(α) Τὸ ἀγορικὸν εἶναι ἐν μαντιάρων, τὸ ὅπαιον φέρει τὰ δένδρα.

σκόνας, και βάλε τας ὁμοῦ μὲ τὰ ρευστὰ εἰς ἓν εὐρύχωρον ὑάλινον ἀγγεῖον καλῶς κεκλεισμένον, νὰ μείνουσιν εἰς θερμὸν τόπον, διὰ δέκα ἢ και ἐπέκεινα ἡμέρας, ταράττων αὐτὸ συνεχῶς, ὥστε νὰ γένη ἡ χώνευσις αὐτῶν καλῶς, ἔπειτα στραγγίσας διὰ τινος λεπτοῦ πανίου, φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Διαφανὲς και εὐῶδες.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν και Χωνευτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέρων, εἰς ἀνορεξίαν, και ἀτονίαν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δρ. τὴν καθέ φοράν, τὸ ἑσπέρας, και τὸ πρωῖ μὲ τὸ νερὸν ἢ μὲ τὸν οἶνον (α).

§. 370. { Ἀλεξητήριον τῶν σπλάγχχνων, Ἑλληνισί.
{ Ἐλισίρε βισσεράλε. Ἰταλισί.

Μέθοδ. τῆς κατασκευῆς. Ἐπαρε ἀπόβρασμα πικρὸν (ἑσράτο) δρ. 4, μύρραν δρ. 1, κασκαρίλιαν δρ. 1, ἤλεκτρον (κεχρημπάρι) κόκκους 30, φλοιὰς τῶν ξηρῶν νεραγγίων δρ. 4, ἄλας τῆς τρυγίας (β) δρ. 2. Κοπάνισον τὰ πάντα, πρόσθεσον και οἶνον καλὸν και λευκὸν δρ. 100, ἔπειτα βράσον αὐτὸ ὀλίγον διὰ ἡμισυ τῆς ὥρας, και στραγγίσας φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Ὑγρὸν και ὑπόπικρον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν και ἀνώδυνον.

Μεταχειρ. Εἰς ἀδυναμίαν τῶν σπλάγχχνων, εἰς ἀσθμα πνικτικόν.

(α) Τὸ Ἀλεξητήριον τοῦτο κατασκευάζεν ἓνας τις εἰς τὸ λιθόρνον τῆς Ἰταλίας, και τὸ ἐπωλοῦσε μὲ μεγάλην τιμὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

(β) Τοῦτο γίνεται ἀπὸ τὴν τρύγαν τῶν θαρελίων, καλῶς κεκαυμένων.

κόν, εἰς ἀνορεξίαν, καὶ ἀχωνευσίαν, εἰς ποδαλγίαν, καὶ ὑποχονδρίαν.

Δόσις. Ἐκ τῆς εἰκοσθι ἕως 30 στάγματα μὲ ὀλίγον οἶνον μετὰ τὰ φαγητὰ, ἢ μὲ νερόν.

§. 471. { Ἀλεξητήριον ἐναντίον τῆς χολῆς, Ἑλληνισί.
Ἐλισίρε ἀντιπιλιόζο. Ἰταλισί.

Ἐπάρει μύρραν εἰς σκόνην δρ. τέσσαρα, ἀλοήν δρ. 4, ἔνωσον μὲ χολήν τοῦ βοῦς, ἔπειτα ζήρανον εἰς τὸν ἥλιον, κοπάνισον καὶ ἔνωσον αὐτὸ μὲ πνεῦμα οἴνου δρ. 100.

Χαρακτήρ. Μελαχροινὸν καὶ ὑπόκιρον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀντιχοληρικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀνορεξίαν καὶ ἔλλειψιν τῆς χολῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Δόσις. Ἀπὸ τριάκοντα στάγματα ἐσπέρας καὶ πρωτὶ πρὶν τῶν δύο φαγητῶν μὲ κἀνὲν κόγγλασμα χλιαρόν.

§. 472. { Ἀλεξητήριον λεπτυντικόν, Ἑλληνισί.
Ἐλισίρε ἀττενουάντε. Ἰταλισί.

Ἐνωσον ἀλεξητήριον προπριεάτες τοῦ Παρακέλσου δρ. 7 δρ. τέσσαρα, μὲ πνεῦμα ἐλαιῶδες τοῦ Σιλβίου δρ. 4. (763), καὶ φύλαξον διὰ τὴν χεῖραν σου.

Χαρακτήρ. Ἰγρόν καὶ ὑπόχρον.

Δύναμις. Ἀνώδυνον καὶ λεπτυντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὑστερισμὸν καὶ ἀμνηρόριαν.

Δόσις. Ἀπὸ ἡμισυ δρ. ἕως ἑνα μὲ τὸ νερόν τετράκις τῆς ἡμέρας.

§. 473. { Ἀλεξητήριον ὀρεκτικόν, Ἑλληνισί.
Ἐλισίρε δι βιτριόλο κομπόστο, Ἰταλισί.

Ένωσον ἀλεξητήριον προπριετάρτες (897) με̄ εκείνο τοῡ Μυσιγκ (α), καμωμένον με̄ τον̄ χάλκανθον (καράμποιά) ανά δρ. 4, καῑ φύλαξον.

Χαρακτήρ. Νόστιμον καῑ όρεκτικόν.

Δύναμις. Διαλυτικόν καῑ τονικόν.

Μεταχειρίσις. Είς άχωνευσίαν καῑ ποδαλγίαν.

Δόσις. Από εικοσιπέντε στάγματα πρό τών φαγη-
των με̄ τὸ νερόν δύο ἢ τρεῖς τῆς ἡμέρας.

§. 474. { Ἀλεξητήριον άντοδονταλγικόν, Ἑλληνισί.
Ἐλισίρε πέρ οιδέντοί, Ἰταλισί.

Έπαρε λαμπικαρισμένον νερόν τοῡ ἡδυόσμου δρ. πενήντα, όξυθεικόν δρ. 4, κανελλόνερον δρ. 2, ένωσον τὰ πάντα, καῑ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Καθαρόν καῑ εύώδες.

Δύναμις. Ναρκωτικόν.

Μεταχειρίσις. Είς τήν δεινήν όδονταλγίαν, μάλιστα όταν
οἱ όδόντες εἶναι κούφιοί καῑ καταφαγωμένοι.

Δόσις. Πλύνει ό πάσχων τους όδόντας τοῡ δῖς, ἢ τρεῖς
τῆς ἡμέρας.

§. 475. { Ἀλεξητήριον άντοδονταλγικόν τοῡ Πα-
σχάλ. Ἑλληνισί.
Ἐλισίρε δῑ Πασχάλ, Ἰταλισί.

Ένωσον γλυκὺ νιτρικόν όξύ δρ. όκτώ, νιτρικόν όξύ (άσα-
μόνερον) δρ. έν, έκχύλισμα τών ἰων (συρόπι τών μενεξέδων)

(α) 'Ο Μυσιγκ εἶναι ὁ πρώτος, όστις κατά τὸ 1631 έτος, έδειξεν εἰς
τόν κόσμον τήν λεγόμενον έμετικόν τρυγίαν, κοινῶς τάρταρον έμετικόν.

δρ. δύω, πνεῦμα τοῦ καυστικοῦ ἡδυσμοῦ, καὶ τῶν νεργ-
γίων, ἀνά στάγματα ἕξ.

Χαρακτήρ. Ρευστὸν καὶ κεντηστικόν.

Δυναμικ. Καυστικὸν καὶ ναρκωτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πονεμένα καὶ σάπια ὀδόντια.

Δόσις. Βάνει ὁ πάσχων εἰς τὸν πονεμένον ὀδόντα
του ὀλίγον ἀπ' αὐτὸ μὲ βαμβάκι, ἄπαξ ἢ δις (α).

§. 476. { Ἀλειφαί, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντοι, Ἰταλισί.

Αἱ ἀλειφαί, ἢ ἀλοιφαί, αἱ ὁποῖαι μεταχειρίζονται ἀπὸ
τοὺς ἀρίστους ἰατροὺς, δὲν εἶναι ἄλλο, πρὸς ὅλας τινὲς διά-
φοροι κατὰ τὴν ποιότητα, ἠνωμένοι καὶ ἡμιπιπηγμένοι μὲ
ἄλλας τινὰς ὕλας, καὶ αὐτὰς λιπαρὰς καὶ παχείας. Ἡ ἀλει-
φή παράγεται ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν καὶ χρίειν τὰ σώματα. Εἰς
τὴν ἀλειφήν ἐμβαίνουν εἰς ἕλαια παντὸς εἴδους, καὶ τὰ πά-
χη, σκόναι διαφόρων ὑλῶν: δηλ. φυτῶν, ὀρυκτῶν, κ. λ. π.
Διὰ νὰ κάμῃ τις μίαν ἀλειφήν καλὴν, πρέπει νὰ ἐνωθῇ μὲ
τὸ λίπος, ἢ ἔλαια, ὕλας ἀρμολίας καὶ λεπτομερῶς κοπαν-
σμένας διὰ νὰ ἐνωθῶσι καλὰ, καὶ νὰ ζυμωθῶσι. Ἐπειδὴ
καὶ ἀλλέως ὀξυδούμενα τὰ ὀρυκτὰ καὶ τὰ μέταλλα, μετα-
βάλλονται εἰς φθοροποιὰ καὶ κακὰ. Ἡ ἀλειφή δὲν κάμνει
ἄλλο εἰς τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος, πρὸς νὰ ἐμποδίσῃ τὴν
ἀτμοσφαῖραν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζώοντα, καὶ ἄτομα, διὰ νὰ μὴν
ἐρεθίζωσι τὰς πληγὰς, καὶ τὰς τομὰς τῶν ἀνθρωπίνων
σωμάτων.

§. 477. { Ἀλειφή ἀνώδυνος, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντο ἀνώδυνα, Ἰταλισί.

(α) Εἶναι καὶ ἄλλα ἀλειψίματα εἰς τὴν φαρμακείαν §. 896.

Ἐπαρε ὄξος τοῦ λιθαργυρίου (α) δρ. 32, ἔλαιον τῶν καρπῶν τοῦ ὑοσκιάμου δρ. 12, τῆς λευκῆς παπαρούνας δρ. 12, ὄπιον (ἀφίονι) εἰς σκόνην, δρ. μισόν, κάμφοραν δρ. 1, κοπάνισον τὸ ὅλον εἰς πέτρινον γουδίον, ἕως οὗ νὰ γίνῃ ἀλειφὴ καλή.

Χαρακτ. Πηκτὴ. — Δύναμ. Ἀνώδυνος καὶ καθαρτικὴ.

Μεταχειρ. Εἰς Καρκινωμένας καὶ βρωμισμένας πληγὰς καὶ εἰς φρενίτην.

Δόσις. Ὅση φθάνει, διὰ νὰ ἀλείψῃ, ἢ νὰ πλακώσῃ τὰ πάσχοντα μέρη.

§. 478. { Ἀλειφὴ διὰ τὴν θέρμην, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντο φεπρίφουγο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ξυσμένον σαπώνιον δρ. 2, δαφνέλαιον δρ. 2, ἔνωσον ὁμοῦ, ἔπειτα πρόσθες κίαναν λεπτὴν δρ. 1, καὶ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα (τοῦ Νισαντηρίου) δρ. μισόν καὶ ἀλειψὼν ἔπειτα τὴν ῥάχην καὶ τὴν μέσσην τοῦ πάσχοντος.

Χαρακτήρ. Ἡμίρευστος καὶ εὐώδης.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ καὶ ἀντιπυρετικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν θέρμην μάλιστα τῶν παιδῶν, εἰς τὴν παραλυσίαν καὶ ἀδυναμίαν τῶν μελῶν.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ ἀλείψῃ καὶ τρίψῃ τὴν ῥάχην τοῦ ὁ πάσχων, πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ μίαν ὥραν, ἀφοῦ πρότερον τρίψῃ αὐτὴν μὲ κἀνένα ροῦχὸν μαλακόν.

§. 479. { Ἀλειφὴ θρεπτικὴ, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντο νευτριτίβο, Ἰταλισί.

Βάλε, εἰς ἀγγεῖον πῆλινον καὶ καθαρὸν, κηρίον λευκὸν δρ.

(α) Μολυβδόωμα.

5, ἔλαιον κοινόν δράμ. 15 καὶ ἀνάλυσον εἰς τὸ πῦρ, ἔπειτα διάλυσον ἄμυλον (νισεστέ) δράμ. 3 εἰς βοδόσταγμα δράμ. 15 καὶ μέλι καλόν δράμ. 20, ἔνωσον ὁμοῦ τὰ πάντα καὶ ἔψησον καλῶς εἰς ἀναμμένους ἀνθρακας ἕως οὐ νὰ πτίξωσιν ὄχι τόσο σκληρῶς, (νὰ γίνουν ὡς ἀλευροχαλβάς,) καὶ φύλαξον.

Χαρακτήρ. Πηκτὴ, ἢ ἡμίπηκτος,

Δύναμις. Θρεπτικὴ καὶ στυπτικὴ.

Μεταχειρίσις. Βίς πληγὰς ἀνιάτους καὶ πολυχρονίους.

Δόσις. Ὅση ἀρκῆ διὰ νὰ πλακώσῃ τὴν πληγὴν τοῦ, ἐσπέρας καὶ πρώτ.

Σημ. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀλειφὴν πολλοὶ ἐθεραπεύθησαν.

§. 480. { Ἀλειφὴ διὰ τὸ στῆθος, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντο πετοράλι, Ἰταλισί.

Ἐπάρει πύχος ἄλεκτρούνο; (πετεινοῦ) δράμ. 12, σπέρμα κήτους (α) δράμ. 8, λινέλαιον δράμ. 4, ἔλαιον τοῦ ὑοσκίμου δράμ. 4, ἔλαιον τῶν μωσχοκαρυδίων δράμ. ἕν, ἔνωσον τὸ ὅλον καὶ κάμει ἀλειφὴν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ καὶ τονικὴ.

Μεταχειρ. Βίς ἀδυναμίαν καὶ ρεῦμα τοῦ στῆθους, εἰς πάθη τοῦ στομάχου, καὶ εἰς ἀδυναμίαν τῶν ἄλλων μελῶν.

Δόσις. Ἀπὸ ἑνα δράμ. νὰ ἀλείψῃ τὸ στῆθος ὁ πάσχων, ἐσπέρας καὶ πρώτ.

(α) Τὸ σπέρμα κήτους εἶναι ὁ ἐγκέφαλος ἐνὶς μεγαλωτάτου ἰχθυίου, ἔστι κήτους, φαλαίτης λεγόμενος, τὸ μῆκος τῆς μεγαλήτερας εἶναι ἕως διακοσίων κερδῶν, καὶ ἔξεντα τὸ χόνδρος.

§. 481. { Αλειφή τῶν ῥόδων, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντο ῥόζεο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε βούτυρον νωπὸν δράμ. 16, καὶ διάλυσον αὐτὸ διὰ τοῦ πυρός, ἢ τοῦ ἡλίου μὲ ῥοδόσταγμα δράμ. 50, στράγγισον τὸ νερὸν αὐτὸ, καὶ εἰς τὸ βούτυρον πρόσθες κηρίον καθαρὸν, καὶ διαλυμένον δράμ. 3, κατασταλακτὸν κόκκινον (μερκούριον) εἰς λεπτὴν σκόνην δράμ. 1, κάμφοραν δράμ. ἓν, ἀνακάτωσον καὶ κάμε ἀλειφήν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος καὶ εὐώδης.

Δύναμις. Φθοροποιά.

Μεταχειρίσις. Εἰς πληγὰς τῶν ὀμμάτων, καὶ εἰς ἐξωτερικὰς αἰμορροΐδας (ἐξωχάδας), εἰς γονόρροϊαν ψευδῆ, εἰς γαλλικὰς πληγὰς, εἰς σκάσιμον καὶ τραχύτητα τῶν μελῶν, εἰς ἥπατικά στίγματα, εἰς ἔρπητας, καὶ εἰς κασίδας.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ ἀλείψῃ ὁ πάσχων τὰ πάσχοντα αὐτοῦ μέλη ἅπαξ τῆς ἡμέρας.

§. 482. { Αλειφή τῆς Ἀλθαίας, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντο δ' ἄλταλα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ῥίζας τῆς ἀλθαίας (δενδρομολόχας) δράμ. 150, σπόρους τοῦ τριφύλλου δράμ. 60, λινόσπερμα δράμ. 60. Κοπάνισον τὸ ὄλον, καὶ θράσε το μὲ νερὸν ἀρκετὸν, στράγγισον, πρόσθες ἔπειτα καὶ βούτυρον καλὸν δράμ. 400, καὶ ξανάθρασε το ἀρκετὰ, μετὰ ταῦτα πρόσθες κηρίον κίτρινον δράμ. 130, ῥητίνην δράμ. 36, τρεμεντίναν δράμ. 16, ἀνακάτωσον εἰς τὸ πῦρ ἕως οὗ νὰ κρυώσῃ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν.

Χαρακτήρ. Ἡμύρρευστος, ὑπόλευκος καὶ λιπαρά.

Δύναμις. Μαλακτική.

Μεταγ. Εἰς πονεμένα μέλη τοῦ σώματος, εἰς τὸν νεφρίτην, καὶ εἰς τὸ στῆθος.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ ἀλείψῃ ὁ πάσχων τὸ ἐσπέρας καὶ τὸ πρωῖ τὰ μέλη του διὰ τινὰς ἡμέρας. Αἱ ἀλειφαὶ αὗται γίνονται καὶ πολλαὶ διὰ τὰ φαρμακοπωλεῖα, καὶ ὀλίγαι διὰ ἰατροῖαν.

§. 483. { Ἀλειφὴ καθαρτικὴ, Ἑλληνιστί.
Οὐγγουέντο διγερτίβο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε τρεμεντίναν καλὴν δράμ. 16, ἐν ὠχρὸν τοῦ ὠοῦ, μέλι καλὸν δράμ. 8, μύρραν καὶ ἀλοὴν εἰς σκόνην λεπτὴν ἀνὰ δράμ. 1, ἔνωσον τὸ ὅλον, καὶ κάμε ἀλειφὴν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος.

Δύναμις. Καθαρτικὴ καὶ θρεπτικὴ.

Μεταχείρ. Εἰς ἀπλᾶς πληγὰς, εἰς καυσίματα, εἰς γαλλικὰς πληγὰς, εἰς ἐξωτερικὰς φλογώσεις, εἰς κικεῶνα, καὶ εἰς ἀνθρακας.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγην χλιαροὴν εἰς τινὰ νηματίδια μαλακά.

§. 484. { Ἀλειφὴ θρεπτικὴ, Ἑλληνιστί.
Οὐγγουέντο νουτριτίβο. Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ὄξος τοῦ λιθργυρίου δράμ. 50, λινέλαιον δράμ. 50, ἀνακάτωσον καλὰ τὰ δύο, εἰς ἐν λίθινον γουδίον, ἕως οὐ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν.

Χαρακτήρ. Ἡμίσφουτος,

Δύναμις. Θρεπτικὴ καὶ στυπτικὴ.

Μεταχείρ. Εἰς καυσίματα τοῦ δέρματος, καὶ εἰς ἄλλας ὑγρὰς πληγὰς.

Δόσις. Ὅση φθάνει νὰ ἀλείψῃ ὁ πάσχων τὴν πληγὴν του,

§. 485. { Άλειφή σαπωνώδης, Ἑλληνισί.
 Οὐγγουέντο δι σαπῶνε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε πνεῦμα τῶν μυρμηγγίων, καὶ ἐκεῖνο τῶν γηίνων σκωλήκων ἀνά δράμ. 24, σαπώνιον τῆς Κρήτης καλῶς ξυσμένον δράμ. 4, ἔλαιον τῶν γηίνων σκωλήκων δράμ. 8, ἑάλλε τα ὁμοῦ εἰς ἓν ὑάλινον ἄγγος, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσῃ τὸ σαπώνιον, ἔπειτα πρόσθεε κάμφοραν δράμ. 1, πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος (τοῦ νισατηρίου) δράμ. 4, καὶ πνεῦμα τῶν κανθαρίδων (χρυσόμυιες) δράμ. 2, καὶ ἀνακάτωσον καλῶς ἕως οὗ νὰ γένη μία ἀλειφή καλή.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος καὶ δριμεῖα.

Δύναμις. Δυναμωτική.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸν ραχίτην, εἰς τοὺς ρευματισμοὺς καὶ ποδαλγίαν, εἰς παραλυσίαν, καὶ ἡμιπληγίαν τῶν μελῶν.

§. 486. Ἄλειφή ἀντισπασμωδική, Ἑλληνισί.
 Οὐγγουέντο ἀντισπασμώδικο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε λίπος τοῦ ἀλεκτρυῶνος δράμ. 16, σκόνην τοῦ καστορχίου δράμ. 1, ἠλεκτρέλαιον (κεχριμπαρόλαδον) δράμ. 2, ἀπηγανέλαιον στάγματα 40, ἔνωσον τὸ ὅλον καλῶς, καὶ κάμε ἀλειφήν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος καὶ λιπαρά.

Δύναμις. Ἀντισπασμωδική καὶ ναρκωτική.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀσθμα σπασμωδικόν, εἰς καρδιαλγίαν, εἰς σπασμωδικὸν κώλικα, εἰς εἰλιακὸν πάθος, εἰς σπασμοὺς, παραλυσίαν, καὶ τρεμοῦλαν τῶν μελῶν, καὶ εἰς ἡμιπληγίαν.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ ἀλείψῃ τις τὰ πάσχοντα μέλη του ἅπαξ, ἢ δις τῆς ἡμέρας.

§. 487. { Αλειφή ἀπὸ σαλιάγκους, Ἑλληνισί.
Οὐγγουέντο δι λουμάκαι, Ἰταλισί.

Κοπάνισον τὸ κρέας 20 κοχλιῶν (σαλιάγκων) καὶ ὀλίγον ἄλας, καὶ βάλε τα εἰς μίαν ἀραιὰν σακκοῦλαν ἀπὸ πανί, ἔπειτα στραγγίσας δυνατὰ, κράτησον τὸν μυξώδη αὐτῶν χυλὸν, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Ἡμύρρευστος καὶ μυξώδης.

Δύναμις. Μαλακτική.

Μεταχειρίσις. Εἰς πρησμένα μέλη καὶ εἰς πάθη ὀφθαλμικά.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγην ὄση ἀρκεῖ νὰ ἀλείψῃ τις τὰ μέλη του, ἀφοῦ πρότερον τὰ τρίψῃ μὲ κένεν ροῦχον μαλακόν.

§. 483. { Αλειφή διὰ τὰ κτυσίματα, Ἑλλην.
Οὐγγουέντο πέρ λαί σκουτατουῦραι, Ἰταλισ.

Ἐπαρε δευτέρας φλοιὰς καὶ νωπὰ φύλλα τῆς κουφοξυλίας ἀνὰ δράμ. 32, κοπάνισον καὶ ἐράσε τα μὲ λινέλαιον δράμ. 200, ἕως οὗ τὰ ὑδατώδη μέρη τοῦ χόρτου νὰ ἐξατμισθῶσι, καὶ στραγγίσον, ἔπειτα χύσε ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀναλυμένον κηρίον λευκόν δράμ. 50, ἀνακάτωσον μὲ ξυλίνην σπάθην, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς πῆξιν ἀλειφῆς, καὶ φύλαξον.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος.

Δύναμις. Ἀντιφλογιστική καὶ ἀνώδυνος.

Μεταχειρίσις. Εἰς καυσίματα καὶ εἰς ἄλλας πληγὰς.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ σκεπάσῃ τις καλὰ τὰ κτυμένα μίλη του.

§. 489. { Αλειφή διὰ τὸ ἀλμυρὸν φλέγμα, Ἑλληνιστί.
Οὐγγουέντο πέρ ἰλ σάλσο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε βούτυρον ἀιάλατον δράμ. 500, ἀνάλυσον αὐτὸ εἰς

χάλκινον ἄγγος, ἄφες νὰ κατακαθίση ἡ τυρώδης αὐτοῦ ὕλη, ξεχώρισον τὸ ἐπιπλέον βούτυρον καὶ ἄφες το, καὶ τὴν κατασταλαχθεῖσαν ὕλην ἐξάτμισον διὰ μετρίας θερμότητος, μὲ προσοχὴν ὅμως διὰ νὰ μὴν καῖ ἡ ὕλη. Ἀνακάτωσον συνεχῶς διὰ τινος ξύλου, ἔπειτα σύναξον τὴν ὕλην ταύτην, καὶ βάλε τὴν εἰς ἄλλο χάλκινον ἄγγος, καλῶς γανωμένον, πρόσθες καὶ οἶνον λευκόν, διπλοῦν κατὰ τὸ βάρος τοῦ αὐτοῦ βουτύρου, καὶ ἀνακάτωσον πάλιν συνεχῶς, ἕως οὗ ἡ ὕλη νὰ ἔλθῃ εἰς πῆξιν ἐκχυλίσματος, μετὰ ταῦτα πρόσθες ἀπόβρασμα μολύβδου (ἐκστράτο) δράμ. 4 εἰς κάθε 100 δράμ. τοῦ εἰρημένου βουτύρου, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος καὶ λιπαρά.

Δύναμις. Παστρικὴ καὶ στυπτικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸ ἀλμυρὸν φλέγμα τῶν ἀνθρωπίνων σωματίων, εἰς τὴν ἐλεφαντίασιν καὶ εἰς ἔρπητας.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ ἀλείψῃ ὁ πάσχων τὸ μεμολυμένον αὐτοῦ σῶμα τρίς, ἢ τετράκις, ἕως οὗ νὰ γίνῃ καλά.

§. 490. { Ἀλειφὴ νεαπολιτικὴ, Ἑλληνισί.
 { Οὐγγουέντο ναπολιτάνο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἀναλυμένον πάχος τοῦ χοίρου. δρ. 8, ὑδράργυρον καθαρὸν δρ. 8, κοπάνισον αὐτὰ ὁμοῦ εἰς πέτρινον γουδίον μὲ τρεμεντίαν δρ. 2, ἕως οὗ νὰ γένη ἀλειφὴ μετρίας πῆξεως.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος. — Δύναμ. Ἀντιγαλλικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς Γαλλικὸν ὄρχιν, εἰς Γαλλικὰς πληγὰς, καὶ βουβῶνας, εἰς λώβαν γαλλικὴν, καὶ εἰς κιτρινάδα.

Δόσις. Ὅση φθάνει ν' ἀλείψῃ ὁ πάσχων τὰ μέλη του.

§. 491. { Αλειφή διὰ τὴν ψώραν, Ἑλληνιστί.
 { Οὐγγουέντο κόντρα λὰ σκάπια, Ἰταλίσί.

Ἐπαρε ἀλειφήν τοῦ ὀξυλαπάτου δρ. 16, ἐλλέβορον (σκάρφην) λευκὸν δρ. 2, σκόνην θείου δρ. 4, ἔλαιον τοῦ δενδρολιθάνου στάγματα 10, ἔνωσον μὲ ὀλίγον βούτυρον κωπὸν, καὶ κάμε ἀλειφήν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος. — Δύναμ. Φθοροποιά.

Μεταχειρίσις. Εἰς Ψώραν, καὶ εἰς χολερικὸν κώλικα.

Δόσις. Ὄση φθάνει διὰ νὰ ἀλείψῃ ὅλην του τὴν Ψώραν.

Σημείωσις. Ἄντι τούτων ὁ πάσχων βράζει κορυφὰς τῆς πικροδάφνης (Ἰδὲ ῥοδοδάφνην 1174) μὲ γάλα, ἢ μὲ νερόν, καὶ μὲ αὐτὸ ἀλείφει τὴν ψώραν του τὸ βράδυ, καὶ τὸ πρωτὶ πλύνει τὸ σῶμά του μὲ νερόν καθαρὸν, καπνίζει καὶ τὸ ὑποκάμισόν του μὲ θεῖον, καὶ τὸ φορεῖ. Τοῦτο κίμνει τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας, ἢ καὶ περισσότερον, ἕως οὔ νὰ γένη καλά.

§. 492. { Αλειφή διὰ τοὺς τύλους τῶν ποδῶν, Ἑλλην.
 { Οὐγγουέντο κόντρο οἱ πεδινόνοι, Ἰταλ.

Ἐπαρε ἀλειφήν θρεπτικὴν δρ. 24, τουτίαν κατεσκευασμένην (α) δρ. 1, πέτραν μαγνητικὴν (β) δρ. 1, κοπάνισον, καὶ ἔνωσον ὁμοῦ, καὶ οὕτω κάμε ἀλειφήν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτος. — Δύναμις. Διαλυτική.

(α) Αὕτη σχηματίζεται εἰς τὰ ὑπερθεῖν σιδηρὰ τὰ καίμενα ἐπὶ ταύτῳ εἰς τὰς καμίνους τῶν χαλουργῶν τῆς Ἰνδίας, καὶ λοιπῶν μερῶν.

(β) Ἡ πέτρα αὕτη ὀκει τὸν σίδηρον, καὶ αὕτη ἔλκεται ἀπ' αὐτοῦ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τοὺς τύλους (ρόζους) τῶν ποδῶν, τοὺς προερχομένους ἀπὸ κρούματα.

Δόσις. Ὅση φθάνει νὰ ἀλείψῃ ὁ πάσχων τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖράς του.

§. 493. (Ἀλειφή ἀνθελμιντική, Ἑλληνισί.
(Οὐγγοσέντο θερμίφουγο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε δαφνέλαιον στερεὸν δρ. ʒ, χολήν τοῦ βοῦς δρ. ι, λάσπην δρ. ι, σκόνην κολοκινθίδος (α) κόκκους ʒο, ἔλαιον τῶν καρυοφύλλων (ἴδε 1104) στάγματα ʒο, ἔνωσον τὸ ὅλον ὁμοῦ, καὶ κάμε ἀλειφήν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίρρευστος καὶ εὐώδης,
Δύναμις. Δυναμωτική καὶ ἀνθελμιντική.

Μεταχειρίσις. Εἰς τοὺς ἔλμινθας (σκώληκας) τῶν παιδαρίων, καὶ μεγάλων ἀνδρῶν.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δράμιον ν' ἀλείψῃ τὸν ὀμφαλὸν τῶν βρεφῶν κάθε βράδυ. Ἡ δόσις αὐξάνει διὰ τοὺς μεγαλύτερους.

§. 494. (Ἀλειφή ὀφθαλμικῶν τοῦ Γιαννίνη, Ἑλληνισί.
(Οὐγγοσέντο ὀττάλμικο δι Γιαννίνη, Ἰταλισί.

Ἐπαρε πάχος χοίρινον ἀνάλατον δράμ. 4, τουτίαν κατασκευασμένην δράμ. 2, βῶλον ἀρμένιον (κιλερμενί) δρ. 2, κατασταλακτικὸν λευκὸν (μερκούριον) δράμ. ι, πλύνε τρίς τὸ πάχος τὸ χοίρινον με ροδόσταγμα, ἔπειτα κοπάνισον εἰς ἓνα ὑάλινον γουδίον.

(α) Κολοκύνθη τῆς Ἀραβίας.

Χαρακτήρ. Ημίπηκτος και υπόλευκος.

Δύναμις. Διαλυτική, τονική, και στυπτική.

Μεταχειρίσεις. Είς τούς δακρυρρέοντασ ὀφθαλμούς, και λεύκωμα τῶν ὀφθαλμῶν.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγην τὴν φορὰν ἀλείφει ἐσωτερικῶσ τὰ βλέφαρά του δις, ἢ τρίς τῆσ ἡμέρασ, και μετ' ὀλίγασ ἡμέρασ γάνεται ὀλοτελῶσ τὸ λεύκωμα του, ἢ τὸ νέφαλον τοῦ ὀφθαλμοῦ του.

§. 495. (Ἀλειφή ὀφθαλμική, ἀπὸ τουτιάν, Ἑλληνισί.
(Οὐγγουέντο ὀττάλμικο δι τούτσι, Ἰταλισί.

Ἐπαρε βούτυρον νωπὸν δρ. 30, ἀνάλυσον αὐτὸ διὰ θερμῆσ στάκτῆσ εἰς βροδόσταγμα δρ. 50, σύναξον τὸ ἐπιπλέον βούτυρον, εἰς τὸ ὁποῖον πρόσθεσ τουτιάν κατασκευασμένην δράμ. 3, πέτραν μαγνητικήν, ἄλασ τῆσ τρυγίας (τῆσ τρυγὸσ), θειοῦχον ψευδάργυρον (εἰτριδλο ἄσπρον) ἀνὰ κόκκουσ 30, και κάμφοραν δρ. 1, ὄλα καλῶσ κοπανισμένα, ἔνωσον αὐτὰ ὁμοῦ, και φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Ημίπηκτος. — Δύναμις. Στυπτική.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πληγὰσ τῶν ὀμμάτων, και εἰς γαλλικάσ.

§. 496. (Ἀλειφή ὀφθαλμική με ὑδράργυρον, Ἑλληνισί.
(Οὐγγουέντο ὀττάλμικο μερκουριάλε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε τουτιάν κατασκευασμένην δρ. 1, ἀλοήν καλήν κόκκουσ 2, γλυκὴν ὑδράργυρον κόκκουσ 2, βούτυρον νωπὸν δρ. 4, κοπάνισον λεπτομερῶσ τὰ ἄλατα, ἔπειτα ἔνωσον με βούτυρον, και κάμε ἀλειφήν κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ημίπηκτος και λευκή.

Δύναμις. Δυνατωτική, στυπτική και διαλυτική.

Μεταχειρίσις. Εἰς λευκώματα καὶ στίγματα τῶν ὀφθαλμῶν,
καὶ τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος.

Δόσις. Ἀλείφομεν ἐσωτερικῶς τὸ ὑπερθεν ἐλέφαρον τοῦ
ὀφθαλμοῦ μὲ ὀλίγην ἀλειφήν δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας, ἕως
οὗ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ λεύκωμα.

§. 497. (Ἀλειφή διὰ τὴν ψώραν, Ἑλληνιστί.
(Οὐγγουέντο κόντρο λά σκάπια, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε τρεμენტίαν τῆς Βενετίας δρ. 100, ψιμμύθιον κα-
θαρόν δρ. 150, κηρίον ἄσπρον δρ. 32, ἐλαιόλαδον δρ. 150,
ὀξύγγι χοίρινον δρ. 100, ἀνάλυσον αὐτὰ εἰς τὸ πῦρ, ἔπει-
τα πρόσθεσ ὑδράργυρον δρ. 16, καὶ ἀνακάτωσον, ἢ τρίψον
δομοῦ εἰς κἀνὲν γουδίον ἕως οὗ νὰ διαλυθῇ ὁ ὑδράργυρος καλὰ,
καὶ νὰ ἀνακατωθῇ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ψώραν παντὺς εἴδους, εἰς φαγοῦραν
καὶ ἔρπητας, καὶ εἰς ἄλλας κακοχυμίας τοῦ σώματος.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ τρίψῃ τις τὰ βεβλαμμένα
μέλη ἐσπέρας καὶ πρωτὶ διά τινος ἡμέρας, καὶ θέλει ἰα-
τρευθῇ ἀφεύκτως.

§. 498. (Ἀλειφή ἐξαλειπτικὴ τῶν ζαρωμάδων τοῦ δέρ-
ματος, Ἑλληνιστί.
(Οὐγγουέντο πέρ δισιπάρε λαί ροῦγαι δέλλα
πέλε, Ἰταλιστί.

Εἰς τι ἄγγος γανωμένον ἀνάλυσον διὰ τοῦ πυρὸς κηρίον
λευκὸν δρ. 16, πρόσθεσ ἔπειτα ζωμὸν νωπὸν τῶν καρυδίων,
καὶ τῶν λευκῶν κρίνων τοῦ κήπου, καὶ μέλι καλὸν ἀνά δρ.
16, ἐκβαλε τὸ ἄγγος ἀπὸ τὴν φωτίαν, καὶ ἀνακάτωσον
τὴν ὕλην πολλὰ καλὰ, μετὰ ταῦτα πρόσθεσ εἰς αὐτὴν καὶ
ὀλίγον ἔλαιον εὐῶδες τῶν μοσχολεμονίων, καὶ φύλαξον διὰ

τὴν χρεῖαν σου· με αὐτὴν τὴν ἀλειφὴν ἀλείφουσι τὸ ζαρω-
μένον πρόσωπον, καὶ τὰς χεῖρας, τὸ ἐσπέρας καὶ τὸ πρωί.

§. 499. (Ἀλειφὴ διὰ τὰ σχασίματα τοῦ δέρματος.
(Οὐγγουέντο πὲρ γουαρίρε λαί κρεπούσκολαι.

Ἐπαρε βῶλον ἀρμένιον (χιλερμενὴν) δρ. 2, μύρραν δρ. 3,
κοπάνισον τὰ πάντα ὁμοῦ, καὶ ἐνώσας με ἀρκετὴν ποσό-
τητα ἐλαίου τῶν ὠν (αὐγῶν), κάμε ἀλειφὴν κατὰ τὴν τέ-
χνην. Με αὐτὴν τὴν ἀλειφὴν οἱ ἄνθρωποι ἀλείφουσι καὶ
τρίβουσι τὸ σχασμένον δέρμα τοῦ σώματός των, καὶ τὰς
χεῖρας αὐτῶν.

§. 500. (Ἄνθη, Ἑλληνισί.
(Φιόρρι, Ἰταλισί.

Ἐνταῦθα δὲν ἐννοοῦμεν τὰ εὐωδέστατα ἄνθη τῶν φυτῶν,
καὶ τῶν γόρτων, ἀλλ' ἄλλα τινὰ ἄνθη, τὰ ὅποια κατ-
σκευάζομεν μετὰ τὴν τέχνην, καλοντές τινὰ ὀρυκτὰ, ἢ μέταλ-
λα, τὰ ὅποια καιόμενα ὑψόνονται εἰς εἶδους ἄνθους, καὶ κολ-
λῶνται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὑπερθεν αὐτῶν
κειμένου κωνικοῦ ἄγγους.

§. 501. (Ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος, Ἑλληνισί.
(Φιόρροι δι' σάλ ἀμμωνίακο, Ἰταλισί.

Βίλε εἰς πῆλινον ἄγγος ἀμμωνιακὸν ἁλας (νισαντζήρι)
δσον θέλεις, σκέπασον καὶ χρίσον αὐτὸ μετὰ πηλόν (λάσπην),
καὶ οὕτω θές εἰς ἀρκετὸν πῦρ διὰ μίαν ὥραν, καὶ ἀφοῦ ξη-
ρανθῇ ὁ πηλός, ἐκβάλε τὴν ὑλὴν ἀπὸ τοῦ ἄγγους, καὶ κοπανί-
σα, φύλαξον εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον καλῶς κεκλεισμένον.

Χαρακτῆρ. Σχόνη λεπτὴ καὶ ἀερῶδης.

Δύναμις. Κεντηστικὴ καὶ ἀντιπυρετικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τοὺς χρονικοὺς πυρετοὺς, τριταίους καὶ τεταρταίους, καὶ εἰς τὴν ἀμηνόρροϊαν τῶν γυναικῶν, καὶ δυσουρίαν.

Δόσις. Ἀπὸ 4 κόκκους ἕως 15 μὲ ζάκχαριν καὶ νερὸν.

§. 502. (Ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος μὲ σίδηρον.
(Φιόροι δι' σάλ' ἀμμωνίικο μαρτσιάλιοι.

Βάλε εἰς μίαν κουκούρπιταν ὑάλινον (α) ἀμμωνιακὸν ἄλας δρ. 100, καὶ ρινίσματα τοῦ σιδήρου δρ. 16, θέρμα-
νον τὸ ἄγγοσ διὰ λουτροῦ τῆς ἄμμου ἕως οὗ νὰ ὑψωθῇ ἡ
ὑλη εἰς ἄνθη λευκά καὶ ὑπόλευκα.

Δύναμις. Ὀλίγον δυναμωτικὴ, καὶ ἀνθελμιντικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη τῆς κάτω κοιλίας, εἰς θέρμασ διαλι-
πούσας, εἰς τὰσ καχεξίας, εἰς τὴν κιτρινάδα, εἰς τὴν
χλώρωσιν τὴν ἀσθενικὴν, καὶ εἰς τοὺς ἔλμινθας.

Δόσις. Ἀπὸ 15 κόκκους μὲ τὴν ζάκχαριν καὶ μὲ τὸ νε-
ρὸν τρεῖς τῆς ἡμέρας.

§. 503. (Ἄνθραξ τῶν ξύλων, Ἑλληνισί.
(Καρπὸνε δέοι λένοι, Ἴταλισί.

*Ἐπαρε μίαν ἀρκετὴν ποσότητα καθαροῦ καὶ ξηροῦ ἄν-
θρακοσ (καρβούνου), κοπάνισον αὐτὸν εἰς σκόνην, καὶ φύλα-
ξέ την διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Χαρακτῆρ. Χρώματος μελάνου, ἄοσιμος καὶ ἠλεκτροφόροσ.

Δύναμις. Ὀλίγον δυναμωτικὸσ καὶ ἀντιπυρετικὸσ.

Μεταχειρίσις. Εἰς φθίσιν (κτικιδ), καὶ εἰς τὴν καυστικὴν
θέρμην, τὴν διαλίπουσαν καὶ τὴν καθημερινὴν.

(α) Τοῦτο εἶναι ἐν ἄγγεῖον ὑάλινον μὲ μακρὸν λαμφόν.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ 10 κόκκους ἕως 15 πεντάκις τῆς ἡμέρας μὲ τὴν ζάχαριν, γίνεται καὶ γλύκυμα μὲ τὸ μέλι.

§. 504. (Ἀπόβρασμα, Ἑλληνισί.
(Ἐστράτο, Ἰταλισί.

Ἀπόβρασμα εἰς τὴν παρούσαν πραγματείαν δὲν ἐννοεῖται ἄλλο, παρὰ ἓνας χυλὸς ὁποιασδήποτε ὕλης, βρασμένος καὶ ἀποβρασμένος, καὶ εἰς μετρίαν πῆξιν μεταφεριμένος. Τὴν καταγραφὴν τούτου ἐκθέσαμεν εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν §. 73. Οἱ ἀρχαῖοι ὁμῶς διὰ Ἀπόβρασμα ἐννοοῦσαν τὸ κόγγλασμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἀπόζεμα ἔλεγον.

§. 505. (Ἀπόβρασμα πικρὸν, Ἑλληνισί.
(Ἐστράτο ἀμάρο, Ἰταλισί.

Ἐπάρε χλωρὰ χόρτα τοῦ καρδισάντου 1065, ἀψινθέας 1079, σινήπεως 1137, καὶ μικροῦ κενταυρίου χόρτου ἀνὰ ἀπλόχειρα 6, καθάρισον καὶ κόψον αὐτὰ εἰς λεπτά, καὶ κοπανίσας, ἔκβαλε τὸν ζυμὸν αὐτῶν. Τὸ ἐπίλοιπον τούτων τῶν χόρτων βράσε τοδιὰ μιστὴν ὥραν μὲ ὀλίγον λευκὸν οἶνον, ἕως οὗ νὰ φύγωσι τὰ ἀερώδη αὐτοῦ μέρη, καὶ στραγγίσας, ἔνωσον τὸ αὐτὸ ὑγρὸν μὲ τὸ πρότερον ἐκβαλμένον. Τὸ ὅλον τοῦτο ἐξάτμισον εἰς μέτριον πῦρ, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν ἀποβράσματος.

Χαρακτήρ. Ἠμίπτυκτον, μελαχροινὸν καὶ πικρὸν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὰς ἐμφράξεις, καὶ θέρμας.

Δόσις. Ἀπὸ μιστὸν ὄρ. ἕως 1 ἑσπέρας καὶ πρῶτος

§. 506. { Ἀχνίσματα, Ἑλληνισί.
{ Φουμέντοι, Ἰταλισί.

Τὰ ἀχνίσματα, ἢ οἱ ἀχνοὶ δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἀτμοὶ τινές, ἐξέρχόμενοι ἀπὸ τὰ ὑγρά σώματα, ἐν ᾧ κλιρῶ θερμαίνονται ὑπὸ τοῦ πυρὸς, ἢ ἄλλου θερμοῦ σώματος. Διὰ τὴν κάμη τις ἀχνισμα ἰατρικόν, φθάνει νὰ βράσῃ διὰ τοῦ πυρὸς ὑγρά τινα μὲ ὕλης ἀρμοδίας καὶ ἰαματικὰς, οἱ ἀτμοὶ τῶν ὁποίων ἐξατμιζόμενοι, νὰ θερμαίνωσιν ὅποιονδήποτε σῶμα καὶ ἂν ἤθελε τύχῃ κείμενον εἰς αὐτούς. Εἰς τὴν ἰατρικὴν κάμνουσιν οἱ ἰατροὶ καταχρηστικῶς καὶ ψυχρὰ ἀχνίσματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἐπιθέματα βεβρεγμένα εἰς ψυχρὰ τινα ρευστά.

§. 507. { Ἀχνὸς ἀρωματικὸς, Ἑλληνισί.
{ Φουμέντο ἀρωμάτικο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε χλωρόχορτα τῆς ἐλελισφάκου, τοῦ θύμου, τοῦ ἀπηγάνου, τῆς μαγγιοράνας, τοῦ γληχωνίου, τοῦ δεινδρολιθάου, καὶ τῆς λαβάνδας, ἀνὰ ἀπλόχειρον μισόνι, δὲ ἐμπρὸς τὴν Βοτανικὴν §. 1058, κόψον καὶ ἔνωσον, ἔπειτα βράσε ἀπὸ ἐν ἀπλόχειρον τοῦ ὄλου εἰς οἶνον λευκὸν δράμ. 100, στράγγισον καλῶς τὸ ὑγρὸν, καὶ οὕτω βρέξας πανία διπλᾶ καὶ τρίδιπλα, ἐπίθεσ ὅπου θέλεις, καθὼς εἶναι θερμά.

Χαρακτήρ. Εὐώδης καὶ ἀρωματικὸς.

Δύναμις. Δυναμωτικὸς καὶ σκορπιστικὸς.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἔκτυπῆματα καὶ ἐκχύωσιν, εἰς βρωμερὰς πληγὰς, εἰς ἰσκουρίαν, εἰς ἐξωτερικὰς φλογώσεις, εἰς ἐμφύσιμα, εἰς ὑδροκήλας, καὶ εἰς βλεφαροπαραλυσίαν.

Δόσις. Ὅση ἀρκεῖ ἕως οὗ νὰ σκορπίσῃ τὸν πόνον.

§. 508. { Ἀχνός διαλυτικός, Ἑλληνισί.
Φουμέντο ρισολβέντε, Ἰταλίσί.

Βράσον ἄνθη τῆς κουφοξυλέας δρ. 16, ὄξος δυνατὸν δρ. 50, καὶ ἀμμωνιακὸν ἄλας δρ. 2, βρέξε πανία εἰς τὸ κόγγλασμα τοῦτο, καὶ καθῶς εἶναι χλιαρὸν, ἐπιθες συνεχῶς εἰς τὸ πονεμένον μέρος.

§. 509. { Ἀχνός διαλυτικός καὶ ἀνώδυος, Ἑλληνισί.
Φουμέντο ρισολβέντε ἑ ἀνώδυο, Ἰταλίσί.

Βράσε διὰ τοῦ πυρός λινόσπερμα δρ. 4, ἄνθη τῆς κουφοξυλέας δρ. 20, μὲ νερόν κοινόν δρ. 300, ἕως οὗ νὰ μείνη δρ. 200, στράγγισον τὸ κόγγλασμα τοῦτο, ἔπειτα πρόσθες καὶ σαπώνιον λευκὸν καλῶς ζυσμένον δράμ. 4, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Ἡμίρρευστος καὶ πικρός.

Δύναμις. Ἀνώδυος καὶ διαλυτικός.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἡμικρανίαν, καρδιαλίαν, διαφόρους κώλικας, πέτραν τῆς κύστεως καὶ τῶν νεφρῶν, δυσουρίαν, γαλλικὰς πληγὰς, ρευματισμούς, ὠταλίαν, καὶ σπασμούς.

Δόσις. Ὅσος ἀρκεῖ διὰ νὰ ἐρέξῃ ὁ πάσχων διπλᾶ καὶ τρίδιπλα πανία, καὶ νὰ τὰ ἐπιθέσῃ ὅπου ἔχει τὸν πόνον.

§. 510. { Ἀχνός διαλυτικός καὶ μαλακτικός, Ἑλλην.
Φουμέντο ρισολβέντε ἑ ἀμολσέντε, Ἰταλίσί.

Ἐπασε ἄνθη τῆς μολόχας, τοῦ τριφυλλίου, καὶ τῆς κουφοξυλέας ἀν' ἀπλόχειρον I, βράσε τα διὰ τινὰ λεπτά, εἰς τυρύγαλον, ἢ νερόν κοινόν δρ. 300, ἕως οὗ νὰ μείνωσι δρ. 200, στράγγισον καὶ κάμε ἄχνισμα, ἢ μὲ τὸ κόγγλασμα

τοῦτο, ἢ μὲ αὐτὰ τὰ χόρτα τὰ βρασμένα, καὶ καμωμένα ὡς κατάπλασμα.

Χαρακτήρ. Ρευστός. — Δύναμις. Διαλυτικός καὶ μαλακτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς γαλλικὸν ὄρχιν καὶ γαστρίτην, εἰς ἔντερήτην καὶ ἀνασάρκαν.

Δόσις. Ὅση ἀρκεῖ διὰ ἄχνισμα.

§. 511. { Ἀχνὸς διὰ τὰ ὦτα, Ἑλληνισί.
{ Φουμέντο πὲρ λαὶ ὀρέκιαι, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ράφανα ἄγρια δρ. 4, βάκχας τοῦ κέδρου, ἢ τῆς δάφνης δρ. 3, κύμινον δρ. 2, ἀπήγανον καὶ ἀψίνθιον, καὶ χαμόμηλα, ἀν' ἀπλόχειρον μισόν. Κόψον εἰς λεπτὰ, καὶ κοπάνισον ὕλα, ἔπειτα ἀφοῦ βράσῃ μὲ νερόν κοινόν δρ. 200, πρόσθεσ πνεῦμα τοῦ οἴνου (ράκι) καμφορῶδες δρ. 32, καὶ οὕτως ἄχνισον τὰ πάσχοντα ὦτα.

Χαρακτήρ. Ἀχνὸς ἀερώδης καὶ θερμός.

Δύναμις. Δυναμωτικός καὶ διαλυτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς κώφωσιν, καὶ δυσηκοίαν, καὶ εἰς τοὺς πόνους τῶν ὠτίων.

§. 512. { Ἀχνὸς διὰ τὴν γαγγραῖναν, Ἑλληνισί.
{ Φουμέντο πὲρ λα γαγγραῖνα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε κίναν καλήν δρ. 25, χόρτον σκόρδιον, ἀπήγανον, ἀψίνθιον ἀν' ἀπλόχειρα 3, κοπάνισον καὶ βράσε αὐτὰ διὰ ἡμισεῖαν ὥραν μὲ οἶνον λευκόν δρ. 300, καὶ στραγγίσα πρόσθεσ πνεῦμα τοῦ οἴνου μὲ κάμφοραν δρ. 50, καὶ ἔχε τα διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Χαρακτήρ. — Ρευστός καὶ πικρός. Δύναμις. Δυναμωτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐξωτερικὰς φλογώσεις, εἰς ἔρωμισμέ-
νας καὶ γαγγραινωμένας πληγὰς.

Δόσις. Ὅσος ἀρκεῖ διὰ τὴν πλύνην τὰς πληγὰς.

§. 513. { Ἀχνὸς δροσιστικὸς, Ἑλληνισί.
Φουμέντο ριφρεγεράντε, Ἴταλισί.

Βράσει μερικὰ πίτυρα εἰς τὸ νερὸν, καὶ στραγγίσει, πρό-
σθεσις ἕν ἕκτον τοῦ αὐτοῦ βάρους ὕδατος ὀξυῦ, ἔπειτα βρέξει
εἰς αὐτὸ πανία, τύλιξον συνεχῶς τὰ σκέλη καὶ τοὺς πό-
δας τοῦ ἀρρώστου, καθὼς εἶναι θερμά.

Δύναμις. * Δροσιστικὸς καὶ ἀντισπασμωδικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς κεφαλαλγίαν καὶ ὑστερισμὸν, εἰς κυνάγ-
χην (πονόλαιμον) καὶ καρθηβαρίαν, καὶ θέρμην καυσικὴν.

Δόσις. Ὅσος ἀρκεῖ.

§. 514. { Ἀχνὸς στυπτικὸς, Ἑλληνισί.
Φουμέντο ἐσριγγέντε, Ἴταλισί.

Ἐπάρει ρίζας τῆς πιστόρδας (χόρτου) δρ. 4, τοῦ πεντα-
φύλλου δράμ. 4, φλοιᾶς τῶν ῥοιδίων δρ. 4, τὴν δευτέραν
φλοιᾶν τῆς δρυὸς (βαλανιδίας) δρ. 4, ἄνθη ῥοιδίων ἀπλόχ.
I, κόψον καὶ κοπάνισον, ἔπειτα βράσει τα ὁμοῦ εἰς οἶνον
καλὸν δρ. 200, καὶ κάμει ἄχνισμα μὲ κινὸν διπλοῦν πανίον.

Χαρακτήρ. Πικρός. — Δύναμις. Στυπτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸ ἔκβαλμα τοῦ ὀρθεντερίου, καὶ εἰς γο-
νόρροϊαν καλὴν, γίνεται καὶ κλυστήριον εἰς τὴν δεινὴν
λυέντεριαν.

§. 515. { Βάλσαμα, Ἑλληνισί.
Βάλσαμοι, Ἴταλισί.

Τὰ φυσικὰ βάλσαμα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀγο-

ρὰν, στάζουσιν ἀπὸ τινα δένδρα τῆς Ἀμερικῆς καὶ εὐδαίμωνος Ἀραβίας, εἰς εἶδος ῥητινώδους καὶ εὐώδους ἐλαίου, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ῥευστά. Οἱ ἰατροὶ ὅμως καὶ οἱ φαρμακοποιοὶ κατασκευάζουσι βάλσαμα καὶ μὲ τὴν τέχνην, ἐνόοντες δηλ. πνεύματα τινὰ, ἢ ἔλαια μὲ ὕλας ἰατρικὰς.

§. 516. Βάλσαμον, τὸ ὁποῖον σκορπᾶ, διαλύει καὶ θεραπεύει τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ ἀποστήματα τῶν σωματίων, τὰ προερχόμενα ἀπὸ κτυπήματα, κεντήματα καὶ διάφορα ἄλλα ταραγμάτα, τοῦτο λέγεται Ἰταλιστὶ Βάλσαμο ρισολβέντε.

Ἐπαρε κολοφωνίαν ῥητινήν δρ. 20, λιβάνι δρ. 6, μύρραν δρ. 2, ἀλοήν καλήν δρ. 2, κοπάνισον καὶ ἔνωσον αὐτὰ ὁμοῦ εἰς ἓν πλατὺ ὑάλινον ἀγγεῖον μὲ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, καὶ ἄς μείνωσιν εἰς τὸν ἥλιον διὰ τινὰς ἡμέρας, ἢ εἰς τὴν θερμὴν στάκτην, ἔπειτα στράγγισον, καὶ φύλαξον τὸ ὑγρὸν εἰς ἀγγεῖον ὑάλινον, καλῶς κεκλεισμένον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ διαλυτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀποπλητικὴν καταφορὰν, καὶ εἰς διάφορα ἀποστήματα, καθὼς ἀνωτέρω εἶπομεν.

Δόσις. Ἀπὸ ἓν κοχλιάριον τοῦ φαγητοῦ διὰ δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας τὴν αὐγὴν, μὲ μίαν κοῦπαν ζωμὸν τοῦ κρέατος.

§. 517. { Βάλσαμον ἀπὸ γάλβανον τοῦ Παρακέλσου. *
{ Βάλσαμο δι γάλβανο δι Παρακέλσο.

Ἐπαρε ἔλαιον κοινὸν καὶ καλὸν δρ. 100, ἔλαιον τῆς δάφνης δρ. 24, τῆς τρεμεντίνας δρ. 400, γάλβανον καθαρὸν δρ. 100. Ταῦτα πάντα βάλε εἰς μίαν στόρταν καλῶς κεχρισμένην, καὶ κειμένην εἰς τινα φούρνον ξησκέπαστον,

ἔπου λαμπικαριζόμενον τὸ ὑγρὸν, ἐξέρχεται τὸ ἔλαιόν του, τὸ ὁποῖον συνάζεις εἰς κίνεν ὑάλινον ἀγγεῖον, καὶ τὸ φυλάττεις διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Βυῶδες. — Δύναμις. Δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν παραλυσίαν, καὶ εἰς τὰ κρατημένα μέλη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ ἀλείψῃ ὁ πάσχων τὰ μέλη του δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας, διὰ πολλὰς ἡμέρας, ἀφοῦ πρότερον τὰ τρίψῃ μὲ κίνεν τειμάχιον ῥύχον.

§. 518. { Βάλσαμον τοῦ Λουκατέλου, Ἑλληνισί.
 { Βάλσαμο δι Λουκατέλη, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ψαρόκολλαν δρ. 3, αἷμα τοῦ δράκοντος δράμ. 1, ξύλον τοῦ ἐρυθροῦ σανδάλου δρ. 1, λεπτομερῶς κοπανισμένα, ἔλαιον τοῦ ὑπερικοῦ χέρτου δρ. 24, κηρίον κίτρινον δρ. 24, καὶ ἀνακάτωσον εἰς τὸ πῦρ ἕως οὗ νὰ πήξῃ, καὶ νὰ γένη ὡς βάλσαμον, ἔπειτα ἔκβαλε αὐτὸ ἀπὸ πῆν φωτίαν, καὶ πρόσθεσον εὐθὺς βάλσαμον τοῦ Περού δρ. 4, καὶ οὕτω φυλάξον εἰς ἀγγεῖον κεκλεισμένον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτον. — Δύναμις. Δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰσώθεν εἰς ἀπλᾶς πληγὰς, ἔσωθεν εἰς ἀπόστημα τοῦ πνεύμονος, εἰς μεσεντερίτην, καὶ εἰς νεφρίτην.

Δόσις. Ἀπὸ 15 ᾠστάγιμ. πρῶτα, ἔπειτα καὶ περισσότερα τὴν φοράν δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν χρείαν.

§. 519. { Βάλσαμον διὰ πληγὰς, Ἑλληνισί.
 { Βάλσαμο βουλνεράριον. Ἴταλισί.

Ἐπαρε γλωρὰ φύλλα τῶν πεντανεύρων, τοῦ χιλιοφύλλου ἀν' ἀπλόχ. 4, ἀνθη τοῦ λευκοῦ κρήνου, τοῦ ὑπερικοῦ, τοῦ φλόμου ἀν' ἀπλόχ. 2, κήψον αὐτὰ εἰς λεπτά καὶ ἔνωσον, ἔ-

παιτα θές ἅπαντα εἰς τι χονδρὸν ἀγγεῖον ὑάλινον μὲ καλὸν πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 300, νὰ μείνωσιν εἰς τὸν ἥλιον, ἢ εἰς ζεστὴν στάκτην διὰ 10, ἢ 20 ἡμέρας, μετὰ ταῦτα, ὅταν θέλῃς, στράγγισον ὀλίγον ἀπὸ αὐτὸ καὶ μεταχειρίσου εἰς τὴν χρείαν σου. Τρόπος τῆς μεταχειρίσεως μὲ τὸ ὠχρὸν τοῦ ὠοῦ, ἢ μὲ τὸ ἔλαιον τῶν ἐλαίων.

Χαρακτήρ. Εἶναι ἡμίπηκτον καὶ μελαχρινόν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς Γαλλικὸν ὄρχιν, εἰς πληγὰς ξηρὰς καὶ ἑρωμεράς.

§. 520. (Βάλσαμον τοῦ Ἀρκέου, Ἑλληνισί.
(Βάλσαμο δι' Ἀρκέο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε τρεμεντίναν καλὴν καὶ κόμμι ἐλεμι ἀνά δρ. 50, ὀξύγγιον τῆς ἐλάφου ἢ τῆς αἰγὸς δρ. 72, ἔλαιον τοῦ ὑπερικοῦ δρ. 16, ἀνάλυσον τὸ ὅλον διὰ μικρᾶς θερμότητος, καὶ ἀνακάτῃσον, ἕως οὗ ψυχρανθῇ καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Ἡμίρρευστον καὶ μελαγγρινόν.

Δύναμις. Θρεπτικὸν καὶ μαλακτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πληγὰς ἀνοικτὰς διαφόρου εἶδους.

Δόσις. Ὅσον φθάνει διὰ νὰ βρέξῃ νηματίδιά τινα ἢ πανία καὶ νὰ τὰ ἐπιθέσῃ εἰς τὴν πληγὴν δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 521. (Βάλσαμον διὰ τὰ γαλλικὰ πάθη. Ἑλληνιστί.
(Βάλσαμο ἐσσέντσα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε βάλσαμον (ἐσσέντσα), τῶν ξύλων δρ. 16, πνεῦμα τοῦ ἀντιμωνίου δρ. 16, βάλσαμον τῆς κοπάϊβας δρ. 1, τοῦ Περοῦ δρ. 1, ἔνωσον ὁμοῦ εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον, καὶ φύλαξον.

Χαρακτήρ. Ἡμίρρευστον. Δύναμις. Δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς γονόρροϊαν ὑγρὰν καὶ εἰς γαλλικὰ πάθη.
 Δόσις. Ἀπὸ 25 στάγματα ἑσπέρας καὶ πρωί, διαλυμένον
 εἰς τινὰ ἐκχυλίσματα (σιρόπια).

§. 522. (Βαφαί, Ἑλληνιστί.
 (Τιντοῦραι, Ἰταλιστί.

Βροχῆ οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ ἐνοοῦσι μίαν ἢ καὶ πολλὰς
 ἰατρικὰς ὕλας, διαλυμένας εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἢ εἰς
 ἄλλο ἀνάλογον πνευματώδες ρευστόν, ἢ καὶ εἰς ἀερώδη τι-
 νὰ ἔλκισα. Ἀπασαὶ αἱ ἀρχαῖαι φαρμακοποιαὶ εἶναι γεμάται
 ἀπὸ τοιαύτας κατασκευῆς καὶ ὀνόματα.

§. 523. (Βροφὴ τοῦ σιδήρου, Ἑλληνιστί.
 (Τιντοῦραι δι' ἑστέρας, Ἰταλιστί.

Ἐπάρε ριζήματα τοῦ σιδήρου ὄρ. 4, κίναν ὄρ. 4, καὶ
 πνεῦμα τοῦ οἴνου ὄρ. 50, ἄφες τα εἰς τὸν ἥλιον διὰ τι-
 νὰς ἡμέρας, στράγγισον διὰ ποταποῦ χάρτου καὶ φύλαξον.

Χαρακτήρ. Μελαγχρινή. — Δύναμις. Τονική.

Μεταχειρίσις. Εἰς λευκόρροϊαν καὶ ἀμνηρόρροϊαν καὶ θέρμας
 διαλιπούσας.

§. 524. (Βροφὴ τοῦ ρεοβαρβάρου, Ἑλληνιστί.
 (Τιντοῦρα δι' ἑστέρας, Ἰταλιστί.

Ἐπάρε ρεῖον (ράβέντι) κοπανισμένον ὄρ. 2, ἄλας ἀγγλι-
 κὸν ὄρ. 2, ἐράσει τα ὀλίγον μὲ μίαν κοῦπαν νερόν, στράγγι-
 σον καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Καθαρτικὴ καὶ σταματικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς διάρροϊαν, λυεντερίαν, δυσεντερίαν καὶ
 ἀχωνευσίαν.

Δόσις. Τὸ ἥμισυ, ἢ τὸ ὀλιγώτερον νῆστις κατὰ τὴν
 χρείαν καὶ κράσιν τοῦ πάσχοντος.

§. 525. { Βαφή διὰ τὴν ἀκοήν, Ἑλληνιστί.
{ Τιντοῦρα πέρ λ' οὐδίτο, Ἰταλιστί.

Ἐνωσον πνεῦμα τοῦ καστοργίου δρ. 2, ἔλαιον τῆς ἑλε-
λισφάκου στάγμ. 3, τοῦ δενδρολιθάνου στάγμ. 3, καὶ
φύλαξον εἰς ἀγγεῖον καλῶς κεκλεισμένον.

Χρηκτῆρ. Ἰγρὰ καὶ εὐώδης. — Δύναμις. Δυναμωτική.
Μεταχειρίσις. Εἰς κώφωσιν καὶ δυσηκοίαν, εἰς τοὺς ἤχους
καὶ μουρμούρισμα τῶν ὠτίων.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον μὲ τὸ θαμβάκι θάνεται ἐσπέ-
ρας καὶ πρωῖ διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 526. { Βαφή δροσιστική ἀπὸ ρεοβάρβαρον. Ἑλλην.
{ Τιντοῦρα τεμπεράντε δι ραβάρβαρο. Ἰταλισί.

Ἐπαρε καλῶς κοπανισμένον ρεῖον δρ. 2, ἐν λειμόνι κε-
κομμένον εἰς λεπτά, θράσει τα διὰ τοῦ πυρὸς μὲ νερὸν δρ.
100, διὰ τρεῖς ὥρας, ἔπειτα στράγγισον, καὶ μεταχειρίσου.
Δύναμις. Καθάρτικὴ καὶ δροσιστικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀχωνευσίαν, εἰς διάρροϊαν, εἰς δυσεντε-
ρίαν, εἰς χωλερικὸν κώλικα, εἰς πολλὴν ρεῦσιν τῶν αἰμορ-
ροΐδων, εἰς αἰμορραγίαν τοῦ στομάχου, καὶ εἰς τὴν κι-
τριάδα.

Δόσις. Τὸ ἥμισυ τὸ ἐσπέρας καὶ τὸ ἥμισυ τὸ πρωῖ,
διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 527. { Βερνίκαι. Ἑλληνιστί.
{ Βερνίκαι. Ἰταλιστί.

Αἱ βερνίκαι εἶναι ὠφέλιμοι εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζονται
τὰ σώματα, καὶ νὰ τὰ κατασταίνωσι πλέον λαμπρὰ καὶ
ώραϊα. Ἐνταῦθα τριῶν εἰδῶν βερνίκαι εἶναι.

§. 528. { Βερνίκη λευκή, Ἑλληνιστί.
Βερνίτσε πιάνκα. Ἰταλιστί.

Ἐπαρε πνεῦμα τῆς τερμεντίνας (νεῦτι) δράμ. 100, μαστίχην καθαρὰν δρ. 50, καὶ ἐν δράμῃ τερμεντίναν, καὶ βάλε τα εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον, καὶ νὰ βράσουν εἰς λουτρὸν τοῦ θερμοῦ νεροῦ διὰ τοῦ πυρὸς, ἕως οὗ νὰ ἀναλυθῇ ἐντελῶς, καὶ στραγγίσας μεταχειρίσου.

Αὕτῃ ἡ βερνίκη εἶναι πολλὰ καλὴ διὰ νὰ βερνικώσῃς χαρτὰ, σφαίρας, χάρτας, ἀγγεῖα κτλ. Πρῶτον τὰ ἀλείφεις δις, ἢ τρίς μὲ γυλὸν τοῦ ἀραβικοῦ κόμμεως διὰ νὰ μὴν ποτίσῃ κἄτωθεν τὸ χαρτίον, ἔπειτα ἀλείψον ἅπαξ, ἢ δις αὐτὸ μὲ τὸ βερνίκι σου, καὶ ὅταν λερώνηται πλύνε το μὲ τὸ νερὸν, καὶ πάλιν ἀλείφετο ὡς καὶ πρότερον.

§. 529. { Βερνίκη λευκὴ μὲ μαστίχην. Ἑλληνιστί.
Βερνίτσε κὸν μάστιτσε. Ἰταλιστί.

Ἐπαρε πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 200, μαστίχην καθαρὰν δρ. 16, κόμμι τοῦ κέδρου δρ. 50, κόμμι ἔλεμι δρ. 8, τερμεντίναν καλὴν δρ. 32, διαλύσον τὰ κόμμια εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἄφες νὰ κατακαθίσῃ ἡ ὑλτ, στραγγίσον καὶ προσθέσας τὴν ῥητίνην μεταχειρίσου. Ἡ βερνίκη αὕτη ἀφρῦ ξηρανθῆ ἔμπορεῖ νὰ στιλβωθῇ μὲ τὴν κίτσειριν, ἐλαφρόπετραν λεγομένην.

§. 330. { Βερνίκη μὲ ῥητίνην λάκκαν. Ἑλληνιστί.
Βερνίκε κὸν λάκκα. Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ῥητίνην λεγομένην λάκκαν (α) δρ. 16, ἤλεκτρον καθαρὸν δρ. 16, αἷμα τοῦ δράκοντος κόκ. 30, κρόκον κόκ. 30. Κοπάνισον, καὶ βάλε τὸ ὅλον εἰς πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 300, καὶ ἄς μείνωσιν εἰς τὸν ἥλιον διὰ τινὰ καιρὸν. Ἡ βερ-

νίκη αὕτη χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ δώσῃ τὸ χρῶμα χρυσοειδές εἰς τὸν ὑρείχαλκον, εἰς τὸ ἀσῆμι, καὶ εἰς τὰ δέρματα τῶν ζώων· τὰ μέταλλα ὁμως πρότερον ζεσταίνονται ὀλίγον καὶ οὕτως ἀλείφονται.

§. 531. { Βῶλοι, ἢ Εῶλοι. Ἑλληνιστί.
Βῶλοι. Ἰταλιστί.

Βῶλον ἐνταῦθα δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, παρὰ ἓν σφαιρίδιον, ἥτοι τροχίσκον, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μέγαλον, συνθεμένον καὶ κατασκευασμένον ἀπὸ διαφόρους ἱατρικὰς ὕλας.

§. 532. { Βῶλος σιδηροῦς, Ἑλληνιστί.
Βῶλο μερτσιαῖλε, Ἰταλιστί.

Ἐνωσον ἓν μέρος βινίσματος σιδήρου, καὶ δύο μέρη ἀνθη τρυγίας (κρεμόριον) μὲ μίαν ἀρκετὴν ποσότητα πνεύματος τοῦ οἴνου, καὶ κάμε μίαν σφαῖραν ὅσην θέλεις, καὶ φύλαξέ την, καὶ ὅταν θέλῃς, πλύνε την εἰς κοινὸν νερὸν, ἕως οὗ νὰ λάβῃ ἓν χρῶμα κιτρινωπὸν, ἔπειτα τύλιξον τὸν βῶλον εἰς τι πανίον, καὶ φύλαξέ τον δι' ἄλλην φορὰν, καὶ τὸ νερὸν αὐτὸ πίε το.

Χαρακτήρ. Κιτρινωπός. — Δύναμις Δυναμωτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐμφράξεις τῶν ἐντέρων, τῶν σπλάγχχνων, τοῦ ἥπατος, καὶ λοιπῶν μερῶν, καὶ εἰς θέρμας.

Δόσις. Ὅσον θέλει τις δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 533. { Βῶλος ὑδραγωγός, Ἑλληνιστί.
Βῶλο ὑδράγωγο. Ἰταλιστί.

Ἐπαρε σκόνην λεπτὴν τῆς κοινῆς ἕρεως κόκ. 7, τῆς για-

(α) Ἡ ῥητίνη λάκκη εἶναι ὀλίγον κοκκινωπὴ, συνάζεται εἰς τοὺς κλώνους τινῶν δένδρων τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ὅπου τὴν ἀφίνουσι ζώφια τινὰ, ὡς μύρμηγγας.

λάππας κόκ. 20, και 5 κόκ. τῆς ῥητίνης αὐτῆς, ἀνθι-
 τρυγίας κόκ. 15, τρίψον αὐτὰ, καὶ ἔνωσον ὁμοῦ, ἔπειτα κά-
 με τα ἓνα βῶλον μὲ μίαν ἀρκετὴν ποσότητά τινος ἐκχυλί-
 σματος. Τοῦτο χρησιμεύει μόνον διὰ μίαν φορὰν.

Χαρακτήρ. Στερεός. — Δύναμις. Διαλυτικός καὶ ὑδραγωγός.
 Μεταχειρίσεις. Εἰς κώφωσιν, εἰς ἀσκήτην, καὶ εἰς ἐξωτερι-
 κάς φλογιώσεις.

§. 534. { Βῶλος διὰ τὴν ἄμμον, Ἐλληνιστί.
 Βῶλος πέρ λά βινέλα, Ἰταλιστί.

Ἐπαιρ σαπώνιον τῆς Βενετίας, ἢ τῆς Κρήτης κόκ. 12,
 σκόνην λεπτὴν τῶν κεκαυμένων κοχχυλίων καὶ ὀστριδίων ἀνά
 κόκ. 8, γῆν μεταλλώδη τῆς τρυγίας κόκ. 10, ἔνωσον τὸ
 ὅλον, καὶ κάμε ἓνα βῶλον μὲ ἐκχυλισμα τῆς ἀλθαίας, ἢ μὲ
 μέλι καλόν.

Χαρακτήρ. Στερεός. — Δύναμις. Διαλυτικός.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἄμμον τῶν νεφρῶν, καὶ τῆς κύστεως.

Δόσις. Ὅλον τὸν βῶλον νὰ τὸν παίρνη ὁ πάσχων τὸ
 ἔσπερας, καὶ τὸ πρωί, ἐπιπίνων μίαν κουπάν τινος κοχχλά-
 σματος, ἢ κιχολάτας διὰ πολλὰς ἡμέρας.

§. 535. { Γάλα, Ἐλληνιστί.
 Λάτε, Ἰταλιστί.

Ἡ φύσις, ἢ ὁποία διοικεὶ τὴν ζωτικὴν οἰκονομίαν τῶν
 ζῶων, δὲν παύει ἀπὸ τὸ νὰ κάμη καὶ νὰ χαλᾷ τὰ πρότερον
 καμωμένα. Αὐτὴ ἐπροίκισε τὰ ζῶα μὲ διάφορα ὄργανα, καὶ
 αὐτὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν ὑπαρξιν καὶ ζωὴν αὐτῶν. Καθὼς
 τὸ ἥπαρ κατασκευάζει τὴν χολήν, καὶ τὰ νεφρὰ τὸ οὔρον,
 οὕτω καὶ οἱ μαστοὶ τῶν ζῶων κάμνουν τὸ γάλα, διὰ νὰ
 χρησιμεύσῃ ἔπειτα εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν κτλ. Τὸ αἷμα, τὸ

ὁποῖον εἶναι τροφή τῶν ἐμβρύων εἰς τὴν μήτραν τῶν γυναικῶν, μεταβάλλεται εἰς γάλα ἀμέσως μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους αὐτῶν, καὶ πάλιν μετὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸν μεταβάλλεται εἰς αἷμα, καὶ παίρνει τὸν ἴδιον δρόμον. Πράγμα, τὸ ὁποῖον ἔφερε τοὺς Χυμικοὺς εἰς μεγάλην στενοχωρίαν. Οἱ Γάλλοι, οἱ ὁποῖοι συνερίζονται μετὰ τὴν φύσιν, ἠθέλησαν νὰ κάμωσιν ἐν γάλα, καὶ αὐτὸ νόστιμον καὶ ὠφέλιμον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, τὸ ὑποῖον, γάλα τῆς ὄρνιθος ὠνόμασαν οἱ Γάλλοι. Αἰ δὲ πούε, καθὼς ἀκολούθως βλέπομεν.

§ 536. { Γάλα τῆς ὄρνιθος, Ἑλληνιστί.
 Λάτε δι γαλίνα, Ἰταλιστί.

Κτύπησον διὰ πολλὴν ὥραν ἐν ὠχρὸν τοῦ ὡοῦ μὲ ζάχαριν δράμια 20, καὶ ἔπειτα χύσον εὐθὺς εἰς αὐτὸ νερὸν βρασμένον δρ. 60 καὶ ἀνακάτωσον, καὶ εὐθὺς αὐτὸ γίνεται ὡς γάλα λευκόν.

Χαρ. Γλυκαντικόν. — Δύν. Μαλακτικόν καὶ δυναμωτικόν. Μετ. Εἰς κατάρρουν καὶ ρεῦμα τοῦ στήθους, καὶ εἰς βῆχα. Δόσις. Ὅλον μίαν φορὰν δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 537. { Γάλα τῶν παρθένων, Ἑλληνιστί.
 Λάτε βερτσινάλε, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε μοσχολίβανον δρ. 16, στοράτσε δρ. 8. (ἴδε §. 1193), κανέλλαν δρ. 2, γαρόφαλλα, ἧτοι μοσχοκάρφια δρ. 8, μοσχοκάρυα δρ 1, κοπάνισον αὐτὰ, καὶ βάλε τα εἰς μίαν κουκούρπιταν μὲ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 200, κλείσον καλῶς τὸ ἄγγος, ἔπειτα θέρμανον ὀλίγον, καὶ ἄφες νὰ βρέχωνται αἱ ὕλαι διὰ τρεῖς ἡμέρας, ἀνακατόνων αὐτὸ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν. Στράγγισον ἔπειτα τὸ ὑγρὸν διὰ ποταποῦ χάρτου, καὶ φύλαξον διὰ χρεῖαν σου. Τοῦτο τὸ γάλα ἔχει

τὴν ιδιότητα νὰ μαλακῶνῃ τὸ δέγμα, καὶ νὰ τὸ διατηρῇ τρυφερόν καὶ μαλακὸν μὲ ἐν χρῶμα ὠραῖον.

§. 538. { Γάλα τεχνητόν, Ἑλληνιστί.
Λάτε ἀρτεφίτσιαλε, Ἴταλιστί.

Ἐπαιρε ξεφλουδισμένον κριθάρι δρ. 16, καὶ ξυσμένον ἐλαφοκέρατον δρ. 4, βράσε τα εἰς νερόν κοινόν δρ. 300, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 200, ἔπειτα πρόσθεε εἰς αὐτὸ 6 σαλιάγκους καθαρισμένους, καὶ ξανάβρασε τὸ ὑγρὸν, ἕως οὗ νὰ μείνῃ δρ. 100, καὶ δὲς ἐσπέρας καὶ πρωτὶ ἀπὸ 6 κοχλιάρια μὲ τὸ γάλα.

Χαρακτ. Γαλακτώδες.—Δύναμ. Μαλακτικὸν καὶ θρεπτικόν. Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ὀφθαλμικά, εἰς ἀτροφίαν καὶ ἀποπληκτικὴν καταφορὰν καὶ εἰς βῆχα.

§. 539. { Γαργαρισμοί, Ἑλληνιστί.
Γαργαρίσμι, Ἴταλιστί.

Γαργαρισμὸν ἐνταῦθα δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, παρὰ μίαν πράξιν, τὴν ὁποίαν κάμνομεν εἰς τὸν λάρυγγα, κρατοῦντες νερόν, ἢ ἄλλο ρευστὸν εἰς τὸ στόμα, καὶ φυσῶντες διὰ τοῦ λάρυγγος εἰς αὐτὸ, ἀποτελοῦμεν ἤχόν τινα· διὰ νὰ κάμῃ τις ρευστὸν ἀρμόδιον διὰ γαργαρισμὸν, πρέπει νὰ ἐνώσῃ ἢ καὶ νὰ βράσῃ ὑλὰς τινὰς ἰατρικὰς καὶ δροισιστινὰς μὲ τὸ νερόν ἢ μὲ ἄλλο ὑγρὸν.

§. 540. { Γαργαρισμὸς κοινός, Ἑλληνιστί.
Γαργαρίσμο κουμοῦνε, Ἴταλιστί.

Ἐπαιρε τέσσαρα μέρη κριθαρόνερον, ἢ νερόν τῶν ἀνθέων τῆς κουφοξυλίας καὶ ἐν μέρος ὄξους δυνατοῦ, γλύκανον τὸ ὅλον μὲ μέλι κοινόν, ἢ μὲ ἐκχύλισμα τῶν μελανῶν συκαμίνων.

Χαρακτήρ. Ἡμῆρρευτος. — Δύναμις. Δροιστικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς σπασμούς καὶ κυνάγχην, εἰς κατάρροον καὶ εἰς πόνον τοῦ λαιμοῦ.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 541. { Γαργαρισ. δροιστικός καὶ ἀντισκορπουτικός.
Γαργαρίσμο ἀντισκορπούτικο.

Ἐπαρε ἐλελίσφακον καὶ ὄξαλίδα (ξυνολάπατον) ἀν' ἀπλόχειρα 2, βράσε τα ὀλίγην ὥραν διὰ τοῦ πυρὸς μὲ οἶνον δρ. 100, καὶ στράγγισον, ἔπειτα πρόσθεε ροδόμελι δρ. 16, πνεῦμα τοῦ ἀλικοῦ ὄξεος δρ. 1, καὶ φύλαξον.

Δύναμις. Δροιστικός καὶ ἀντισκορπουτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς πληγὰς τοῦ στόματος, καὶ σκορπούτον, καὶ δυσκοιλιότητα.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον.

§. 542. { Γαργαρ. ἀντισκορπουτικός καὶ δυνατός.
Γαργαρίσμο ἀντισκορπούτικο ἐφόρτε.

Ἐπαρε σιναπόπνευμα δρ. 2, πνεῦμα τῆς μύρρα δρ. 2, καὶ κόμμεως λάκκας δρ. 2, οἶνον καλὸν δρ. 100, ροδόμελι δρ. 24, ἔνωσον τὸ ὅλον, καὶ κάμε γαργάραν.

Δύναμις. Δυναμωτικός καὶ ἀντισκορπουτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς βρωμισμένας πληγὰς, εἰς τὸ σκορπούτον, εἰς τὴν κυνάγχην, καὶ εἰς τὴν βρώμαν τοῦ στόματος.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ γαργάραν δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας μόνον, ἢ μὲ τὸ νερόν.

§. 543. { Γλυκύσματα, Ἑλληνιστί.
Ἐλετουάριο, Ἰταλιστί.

Τὰ γλυκύσματα ἢ γλυκίσματα, τὰ ὅποια εἶναι τὰ νοσιμώ-

τατα, γλυκύτατα και ἡδονικώτατα τῶν ὑλῶν, εἶναι μία ἔνωσις διαφόρων ὑλῶν, δηλ. γλυκῶν, ἢ πικρῶν, ἀόσμων, ἢ εὐόσμων, διαφόρως πως συνθεμένων καὶ κατασκευασμένων. Εἰς τὰ γλυκύσματα ἐμβαίνουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἱ εὐώδεις ὕλαι, οἱ χυλοὶ, τὰ κόμμεα, αἱ ῥητῖναι καὶ τὰ παρεγγύματα τῶν καρπῶν· διὰ τὴν κάμητις γλυκύσμα καλόν, πρέπει νὰ ξαφρίσῃ τὸ μέλι, ἢ τὴν ζάχαριν διὰ τοῦ πυρὸς μὲ τὸ λευκὸν τοῦ ὄου, καὶ νὰ τὸ φέρῃ εἰς μετρίαν πῆξιν, καὶ οὕτω νὰ ἐνώσῃ μίαν ἢ πολλὰς ὕλας ἀρμοδίας εἰς τὴν ἀρέσκειάν του.

§. 544. { Γλύκυσμα γλυκαντικόν, Ἑλληνιστί.
{ Ἐλετουάριο ῥαδουλτσέντε, Ἰταλιστί.

Ἐπάρε ἀμυγδαλέλαιον δρ. 8, μέλι καλόν δρ. 12, κόμμι ἀραβικόν δρ. 10, ζάχαριν λευκὴν δρ. 8, ἔνωσον ὁμοῦ τὰ πάντα καλῶς, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτον καὶ γλυκόν. — Δύναμις. Μαλακτικόν. Μεταχειρίσεις. Εἰς πολμωνέαν, εἰς τὴν ἄμμον τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως, εἰς κατάρρουν καὶ ρεῦμα τοῦ στῆθους, εἰς τὴν περιπνευμονίαν, ἢ εἰς τὸν νεφρίτην, καὶ ὑδροθώρακα. Δόσις. Ἀπὸ ἑν δράμι ἐσπέρας καὶ πρωῆ.

§. 545. { Γλύκυσμα διαλυτικόν, Ἑλληνιστί.
{ Ἐλετουάριο λενιτίβο, Ἰταλιστί.

Ἐπάρε παρεγγύμα τῆς λεπτῆς σταφίδος δρ. 16, ὄξυ φοίνικα (θαμαρίνθι) δρ. 16, ρεοβάρβαρον δρ. 12, ἀνθη τρυγίας (κρεμόριον) δρ. 2, ἀνάλυσον μὲ κἀνὲν ἐκχύλισμα, ἕως οὗ νὰ γίνῃ πηκτόν.

Χαρακτήρ. Πηκτόν. — Δύναμις. Διαλυτικὸν καὶ δροσιστικόν.

Μεταγ. Εἰς βώμικαν (ἀπόστημα) καὶ εἰς δυσκοιλίότητα.
Δόσις. Ἀπὸ τρία δρ. ἑσπέρας καὶ πρωῒ, διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 546. { Γλύκυσμα δυναμωτικὸν τῶν νεύρων, Ἑλλην.
Ἐλετουάριο τόνικο δέοι νέρβοι, Ἴταλ.

Ἐπαρε τὴν δυναμωτικὴν σκόνην τοῦ 820 παραγράφου,
καὶ ἔνωσον αὐτὴν μὲ ἐκχύλισμα τῆς ζαχαρέως, καὶ οὕτω
κάμε γλύκυσμα κατὰ τὴν τέχνην, ἢ χρῆσις τοῦ ὀποίου εἶναι
ἀπὸ ἓν δρ. δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας. Ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέρ-
γειά του εἶναι ἡ αὐτὴ τῆς ἰδίας σκόνης. §. 820.

§. 547. { Γλύκυσμα τῆς κανέλλας: ἦτοι κοφεσιόνε, Ἑλ.
Κοφεσιόνε ἀλκέρμες, Ἴτ.

Εἰς 200. δρ. ἐκχύλισμα τῆς ζαχαρέως, κεχρωματισμέ-
νον μὲ 2 δρ. κοκκινίλιαν (κρεμέζι) πρόσθες κανέλλαν κοπα-
νισμένην δρ. 10, καρυόφυλλα δρ. 6, πιπερρόριζαν δρ. 3, ἔλαι-
ον τοῦ ἠδύσμου στάγματα 30, καὶ ὀλίγα χούρτσια, ἀνακά-
τωσον καλῶς καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου· τινὲς ἐνώνου-
σι καὶ ξύλον μυριστικὸν (οὐδαγάτζ τουρκιστί) καὶ μαργά-
ρίτας· ἂν τις προσθέσῃ ἀερῶδη καὶ εὐώδη ἔλαια, τότε κά-
μει τὸ κουβέτ μαντζούνι.

Χαρακτήρ. Πικτὸν καὶ γλυκύτατον, εὐῶδες καὶ ἐρυθρόν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν, νόστιμον καὶ ὀρεκτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ἀσθενικὰ, εἰς λειποθυμίαν, εἰς
ἀνορεξίαν, καὶ ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων,
καὶ εἰς ἀναφροδισίαν τῶν ἀδυνάτων ἀνδρῶν καὶ νεοῦπαν-
δρευμένων διὰ πολλὰς ἡμέρας.

Δόσις. Ἀπὸ ἓν, ἢ δύο δρ. τὴν φορὰν, δις ἢ τρίς τῆς
ἡμέρας, ἢ καὶ πλέον τι.

Σημείωσις. Μὲ τοῦτο τὸ γλύκυσμα ἐνόησαν κάποτε καὶ ἄλλαι ἀνοσταὶ ὑλαί, διὰ νὰ παίρνωται εὐκόλως προσθέτομεν κάμφοραν, ἢ ὄπιον, ἢ μύσχον, κτλ. καὶ οὕτω τὸ μεταχειρίζομεθα κατὰ τὴν χρείαν.

§. 548. { Γλύκυσμα ἀντιφλογιστικόν, Ἑλληνιστί.
Ἐλετουάριο ἀντιφλογιστικόν, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἀνθε τρυγίας (κρεμόρον) δρ. 8, νίτρον καθαρὸν δρ. 4, ζάχαριν λευκὴν δρ. 10, κοπάντισον τὸ ὅλον καὶ ἔνωσον μὲ κινὴν ἐκχύλισμα, ἢ μὲ νερόν, ἕως οὗ νὰ γίνῃ ἐν μαλακὸν γλύκυσμα.

Χάρακ. Ἡμίπηκτον καὶ γλυκερὶν. — Δύναμ. Δρροιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς μηνόρροϊαν πολλήν, εἰς ἐμφορξίαις τῆς κάτω κοιλίας, καὶ εἰς καυστικὰς θέρμας.

Δόσις. Ἀπὸ ἐν ἢ δύο κοχλιάρια τὸ πρῶτὸ νῆστις.

§. 549. { Γλύκυσμα στομαχικὸν καὶ καλόν, Ἑλλήν.
Ἐλετουάριο στομαχικόν, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε γλύκυσμα τοῦ ἡδύσμου, καὶ τῆς ἀψινθίας ἀνά δρ. 24, γλύκ. τῆς κανέλ. δρ. 8, κινὴν καὶ κατακάρλ. ἀνά δρ. 4, κοπάντισον τὰ πάντα καὶ ἔνωσον μὲ κινὴν ἐκχύλισμα γλυκόν, ἢ μὲ ζάχαριν, διὰ νὰ κάμῃς γλύκυσμα.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ στομαχικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς χρόνικόν ἔθχα, εἰς χολερικά πάθη, εἰς λυεντερίαν, εἰς βροχίτιν τοῦ σῆρος, εἰς λευκίρροϊαν τῶν γυναικῶν, εἰς τὴν ἀνασάρκην, καὶ ἀδυναμίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 3, ἐσπέρας καὶ πρωτὸ καὶ μεσημβρίας.

§. 550. { Γλύκυσμα τῶν σπλάγγνων, Ἑλληνιστί.
Ἐλετουάριο δέσιβίσεροι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἀντισκορπουτικὸν γλύκυσμα (§. 565.) δρ. 32,

σκόνην λεπτήν τῆς ἐρυθρᾶς γεντιανῆς δρᾶμ. Ι. ἀριστολοχίαν στρογγύλην δρ. Ι, φύλλα χαμαιδρύου δρ. Ι, τῆς χαμαιπίτεως δρ. Ι, καὶ κενταυρίου χόρτου δρ. Ι, κοπάνισον καὶ κάμε γλύκυσμα μὲ μέλι, ἢ μὲ ζάκχαριν.

Χαρακτ. Πηκτόν. Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ γλυκαντικόν.

Μεταχ. Εἰς τὴν ποδαλγίαν καὶ κακοχυμίαν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 2, εἰς μίαν ὥραν πρὸ τῶν δύο φαγητῶν.

§. 551. { Γλύκυσμα διασκόρδιον, Ἑλληνισί.
 { Ἐτετουάριο διασκόρδιο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε μακροπίπερον καὶ κανέλλαν καλὴν ἀνά δρ. 4, γῆν κατεκοῦ δρ. 32, σκόρδιον χόρτον, ρίζας τῶν πενταφύλων, καὶ τῆς γεντιανῆς ἀνά δρ. 16, κοπάνισον τὰς ὄσας καλῶς, ἔπειτα πρόσθετες ὄπιον καλὸν δρ. 5 (διαλυμένον πρότερον εἰς τὸν οἶνον), μέλι καθαρὸν δρ. 250, οἶνον τῆς Κύπρου, ὅσον φθάνει διὰ τὴν κάμης μίαν μάζαν μετρίως πήξεως. Εἰς κάθε δρᾶμι τούτου περιέχεται ἓνας κόκκος τοῦ ὀπίου.

Χαρακτ. Εὐώδες, ἔχει μίαν γνεῦσιν δυνατὴν καὶ ξεχωριστήν. Δύναμις. Δυναμωτικόν, ναρκωτικόν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη νευρικὰ, εἰς πόνους τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὴν αὔπνιαν, εἰς τὴν διάρροϊαν, λυεντερίαν, καὶ δυσεντερίαν, καὶ εἰς ἄλλα πάθη ἀσθενικῆς διαθέσεως.

Δόσις. Εἰς τοὺς παῖδας ἀπὸ μισόν δρ. ἕως Ι τῆς ἡμέρας, εἰς τοὺς ἀνδρας ἀπὸ Ι, ἕως 2, ἢ καὶ ἐπέκεινα, δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας, μὲ τὸ νερὸν ἢ μὲ τὸ κρασί.

§. 552. { Γλύκυσμα διὰ τὴν διάρροϊαν, Ἑλληνισί.
 { Ἐτετουάριο πὲρ λά διάρρέα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε παλαιὰν ῥοδοζάκχαριν δρ. 2, διασκόρδιον (§. 551.)

δρ. 2, ρεοβάρβαρην δρ. 1, ίπεκακουάναν κόκ. 20, ένώσον όμοῦ και κάμε γλύκυσμα κατὰ τήν τέχνην με γλύκυσμα τῶν κυδωνίων.

Χαρακτήρ. Πηκτόν και γλυκό. — Δύναμις. Στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Είς διάρροϊαν λυεντερίαν, είς κοιλιακήν ρεῦσιν, και είς πολμωνίαν.

Δόσις. Από 1 δρ. τὸ πρῶτῃ νῆστις και τὸ ἑσπέρας είς τήν ὥραν τοῦ ὕπνου.

Σημείωσις. Είς ἔλλειψιν τούτου ὁ πάσχων παίρνει είς τὸν ἴδιον καιρόν τήν αὐτὴν δόσιν ἀπὸ διασκόρδιον, ἢ ἀπὸ καλήν θηριακήν.

§. 553. { Γλύκυσμα διὰ τήν δυσεντερίαν, Ἑλληνισί.
Ἐλετουάριο πέρ λα δυσεντερία, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ρίζας τῶν πενταφύλλων δρ. 1, ρεοβάρβαρον δρ. 1, κόμμι ἀραβικόν δρ. 2, βῶλον ἀρμένιον δρ. 1, διασκόρδιον δρ. 4, και ροδοζάχαριν δρ. 5, κοπάνισον κατὰ μέρος, και ένώσας τὰ πάντα, κάμε γλύκυσμα με μίαν ἀρκετὴν ποσότητα ἔχυλίσματος τῶν μυρσινίων καρπῶν.

Χαρακτήρ. Ἡμίγλυκόν. Δύναμις. Στυπτικόν και δροσιστικόν.

Μεταχειρίσις. Είς δυσεντερίαν, είς διαβήτην και διάρροϊαν.

Δόσις. Από δρ. 1, ἀνά τρεῖς ὥρας.

§. 554. { Γλύκυσμα ἀντιδυσεντερικόν, Ἑλληνισί.
Ἐλετουάριο ἀντιδυσαντέριχο. Ἴταλισί.

Ἐπαρε καρπὸν ξηρὸν τῶν ἀγριερόδων είς σκόνην δρ. 8, ρίζας τοῦ πενταφύλλου δρ. 8, ίπεκακουάναν κόκ, 30, ὕπιον είς σκόνην κόκ. 4, μέλι καλόν δρ. 50, κοπάνισον, και ένωσον αὐτὰ καλῶς και οὔτω μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Γλυκερόν. Δύναμις. Στυπτικόν και δροσιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν δεινὴν δυσεντερίαν, διάρροϊαν κτλ.
Δόσις. Ἀπὸ 1 δρ. ἕως 2 τὴν φορὰν.

§. 555. { Γλύκυσμα διὰ τὸν βῆχα, Ἑλληνισί.
Ἐλετουάριο πὲρ λά τόνσε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε μάνναν καθαρὰν δρ. 8, κάσσιαν ἐψημένην δρ. 8, ἐκχύλισμα τῆς ἀλοαίας δρ. 8, βούτυρον τοῦ θείου βρώματος (κακάου) δρ. 10, ἀμυγδαλόλαδον δρ. 16, ἀνθόνερον δρ. 32, κέρμες γεῶδες κόκ. 4, ἔνωσον τὸ ὄλον, καὶ κάμε γλύκυσμα κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρ. γλυκαντικόν. Δύναμις. Μαλακτικόν καὶ δυναμωτικόν.
Μεταχειρίσις. Εἰς βῆχα καὶ κατάρρονον διαφόρου εἶδους,
εἰς πόνον τοῦ στήθους, καὶ εἰς τὴν φθίσιν.

Δόσις. Ἀπὸ 10 δρ. ἑσπέρας καὶ πρωΐ, διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 556. { Γλύκυσμα ἀντιπυρετικὸν τῆς κίνας, Ἑλληνισί.
Ἐλετουάριο δι κίνα, Ἴταλισί.

Ἐνωσον κῖναν καλὴν εἰς σκόνην δρ. 8, θηριακὴν δρ. 2, μέλι δρ. 16, καὶ κάμε γλύκυσμα κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτον καὶ γλυκερόν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀντιπυρετικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμας παντὸς εἶδους.

Δόσις. Τὸ ὄλον εἰς μίαν ἡμέραν, ἢ εἰς δύο.

§. 557. { Γλύκυσμα ἀντιπυρετικόν, Ἑλληνισί.
Ἐλετουάριο ἀντιπυρετικό, Ἴταλισί.

Ἐπαρε χυλὸν τῶν κεδροκόκκων δρ. 4, κῖναν λεπτὴν δρ. 16, ἀμμωνιακὸν ἄλας δρ. 2, θηριακὴν δρ. 2, ἔνωσον μὲ ἐκχύλισμα τῆς ἀψινθέας, ἢ μὲ μέλι, ὅσον ἀρκεῖ, καὶ κάμε γλύκυσμα κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρὶ ἡμίγλυκον. Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀντιπυρετικόν.
 Μεταχειρίσις. Εἰς ὄλους τοὺς πυρετοὺς παντὸς εἶδους.
 Δόσις. Ἀπὸ δρ. 2, ἐσπέρας καὶ πρωί διὰ πολλὰς
 ἡμέρας, ἕως οὗ νὰ πύση ὀλοτελῶς ἡ Θέρμη (α).

§ 558. { Γλύκυσμα διὰ τὸν παροξυσμὸν, Ἑλληνισί.
 { Ἐλετουάριο πὲρ λά φέπρε. Ἰταλισί.

Ἐπαρε σκόνην λεπτὴν τῆς κίνας δρ. 8, ἀμμωνιακὸν ἄλας
 δρ. 1, ἀψινθέας δρ. 1, τάρταρον ἐμστικὸν κόκκους 3, κο-
 πάνισον καλῶς καὶ ἔνωτον τὰ ὅλα μὲ ἐκχύλισμα τῆς ἀψιν-
 θέας, ἢ μὲ μέλι, ἕως οὗ νὰ γένη ὡς γλύκυσμα.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτον, — Δύναμις. Ἀντιπυρετικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν καθημερινὴν ἀφθιμένην θέρμην, ἢ καὶ
 τριταίαν. — Δόσις. Ἀπὸ δρ. 1, ἀνὰ ἡμισυ τῆς ὥρας
 πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ, ἕως οὗ ἡ θέρμη νὰ κοπῆ ὀλοτελῶς.

§ 559. { Γλύκυσμα ἀντιπυρετικόν, Ἑλληνισί.
 { Ἐλετουάριο ἀντιπυρέτικο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε γλύκυσμα τῆς ἀψινθέας δρ. 8, κρόκον τοῦ σιδή-
 ρου δρ. 1, χιλιόποδα (β) εἰς σκόνην δρ. 1, νερὸν τῆς πε-
 ταλείδους γῆς τῆς τρυγίας δρ. 1, σκόνην τῆς δρακοντίας
 δρᾶμ. 1, κάμε γλύκυσμα μὲ ζάχαριν, καὶ φύλαξέ τὸ διὰ
 τὴν χρεῖαν σου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀντιπυρετικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς χρονικὴν τριταίαν καὶ τεταρταίαν θέρμην,

(α) Πολλὰς μικρὰς θέρμης δὲν ἰατρῶνται μὲ κίναν, ἢ μὲ κινῖνον,
 καὶ μὲ αὐτὰ τὰ γλυκύματτα θεραπεύονται.

(β) Τὰ χιλιόποδα εἶναι κεντρὰί τινες μικροὶ καὶ σφαιρικοί, εἰ ἔσονται ὡς
 οἱ τὸ πλεῖστον, εἰσίσκονται εἰς τὴν γωνίαν τῶν οἴκων.

Δόσις. Πρῶτον καθαρίζεται ὁ πάσχων, καὶ ἀκολούθως διὰ τρεῖς ἡμέρας, ἢ τέσσαρας, ὅταν εἶναι ἐλεύθερος, παίρνει ἀπὸ τοῦτο πολλάκις νῆστις.

§. 560. { Γλύκυσμα ἀπὸ σίδηρον, Ἑλληνισί.
 { Ἐλετουάριο μαρσιάλε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε χυλὸν τῶν κεδροκόκκων δρ. 16, ἀπόβρασμα τῆς γεντιανῆς δρ. 2, ῥινίσματα τοῦ σιδήρου κεκαυμένα δρ. 3, σκόνην τῆς κασκαρίλλιας δράμ. 2, καὶ κάμε γλύκυσμα μὲ κίνην ἐκλύλισμα γλυκύ.

Χαρακτήρ. Ἰπόπικρον. — Δύναμις. Τονικὸν καὶ δυναμώτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἡμικρανίαν, εἰς πληγὰς τῆς μύτης, εἰς τὴν σπλήναν καὶ κιτρινάδα.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 2 εἰς 1 ὥραν πρὶν τῶν δύο φαγητῶν.

§. 561. { Γλύκυσμα διὰ τὴν ἄμμον, Ἑλληνισί.
 { Ἐλετουάριο πέρ λὰ ρενέλα. Ἰταλισί.

Ἐπαρε φλοιὰς ὠῶν δρ. 16, καὶ κοχλίας τῶν κήπων δρ. 16, κοπάνισέ τα χωριστὰ, καὶ κάψε τα εἰς χωνευτήριον τῶν χρυσοχόων, ἕως οὔ νὰ ἀσπρίσουν καλῶς, κοσκίνισον καὶ ἔνωσον αὐτὰ μὲ γλύκυσμα κατασκευασμένον ἀπὸ σαπώνιον τῆς Κρήτης δρ. 32, μέλι δρ. 24.

Χρηκτῆρ. Ἡμίπηκτον. — Δύναμις. Διαλυτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἄμμον καὶ πέτραν τῆς κύστεως καὶ τῶν νεφρῶν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 1 ἑσπέρα, καὶ πρωῒ, καὶ μεσημβρία.

§. 562. { Γλύκυσμα διὰ τὴν ἐπιληψίαν, Ἑλληνισί.
 { Ἐλετουάριο πέρ λ' ἐπιλέσια, Ἰταλισί.

Ἐπαρε σπόρους τῆς πηονίας δρ. 2, ἰξὸν τῆς δρυὸς δρ.

2, κανθαρίδας κόκ. 40, κοπάνισον καλῶς τὰ πάντα, καὶ κάμε γλύκυσμα με μέλι ὅσον φθάνει.

Δύναμις. Ἀντεπιληπτικόν, καὶ γλυκαντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἐπιληψίαν, καὶ σεληνιασμόν καὶ εἰς τοὺς ἔλμινθας ὠφελεῖ πολλὰ καλὰ.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δρ. πρωτῆ, καὶ ἑσπέρας.

§. 563. { Γλύκυσμα διὰ τὰ χελώνια, Ἑλληνιστί.
 { Ἐλετουάριο πὲρ λαί σκρόφολαι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε σπόγγον θαλάσσιον καλῶς κεκαυμένον δρ. 8, σηπίας κόκκαλον δρ. 4, σπόρους τοῦ μιλάθρου δρ. μισόν, κανέλλαν δρ. 1, ζάχαριν λευκὴν δρ. 16, κοπάνισον τὸ ὅλον καὶ κάμε γλύκυσμα με μωξώδη χυλὸν τοῦ ἀραβικοῦ κόμμεως.

Χαράκτῆρ. Πηκτόν. — Δύναμις. Δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰ χελώνια παντὸς εἶδους, καὶ εἰς διασ τὰς ἐμφράξεις, καὶ εἰς τὸ φούσκωμα τοῦ λαιμοῦ.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δρ. ἑσπέρας καὶ πρωτῆ.

§. 564. { Γλύκυσμα διὰ τὸν γότσον, Ἑλληνιστί.
 { Ἐλετουάριο πὲρ ἰλ. γότσο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε σκόνην κεκαυμένου σπόγγου δρ. 12, καὶ ἑστριδίων κεκαυμένων δρ. 2, βάλει τα εἰς ἐλεύθερον αἴερα διὰ τινὰ καιρὸν, ἔπειτα πρόσθεσ κανέλλαν κοπανισμένην δρ. 1, ἔνωσον τὸ ὅλον, καὶ κάμε γλύκυσμα με μέλι ὅσον φθάνει διὰ νὰ γένῃ γλύκυσμα, ἢ με ζάχαριν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐμφράξεις τῶν ἀδένων, καὶ εἰς τὰ λεγόμενα χελώνια, εἰς τὸν γότσον (φούσκωμα τοῦ λαιμοῦ), καὶ εἰς τὸν χρονικὸν βῆχα.

Δόσις. Ἀπὸ ἰ δρ. ἑσπέρας καὶ πρωτὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς σελήνης διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 565. { Γλύκυσμα ἀντισκορπουτικόν, Ἑλληνιστί.
'Ελετουάριο ἀντισκορπούτικο, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε φύλλα τῆς καπνέας χόρτου (σαχτερεῖ τουρκ.) ἀπλόχειρα 3, φύλλα τοῦ σινάπεως ἀπλόχειρ. Ι, κοπάνισον αὐτὰ μὲ ζάκχαριν διπλῆν, ὅση φθάνει διὰ νὰ κάμῃς τὸ γλύκυσμα.

Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ ἀντισκορπουτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸ σκορπούτον, καὶ εἰς τὴν κακοχυμίαν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 2, τὸ ἑσπέρας καὶ τὸ πρωτὶ.

§. 566. { Γλύκυσμα καθαρτικόν τοῦ αἵματος, Ἑλληνιστί.
'Ελετουάριο πουργατίβο δὲλ σάγγουε, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε καθαρὸν ὑδράργυρον δρ. 4, ἀντιμώνιον τῆς Οὐγγαρίας δρ. 4, κόμμι ἀπὸ γουαΐακον δρ. 8, τρίψον τὸ ὅλον μὲ χυλὸν τῆς κουφοξυλέας καὶ μὲ ζάκχαριν, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν.

Χαρακτ. Πηκτόν. Δύναμις. Δροισιστικόν καὶ ἀδυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἄσθμα ὑγρὸν καὶ φαγοῦραν, εἰς ἀλφούς, εἰς ἔρπητας, καὶ εἰς ψώραν κακὴν.

Δόσις Ἀπὸ δρ. Ι ἑσπέρας καὶ πρωτὶ νῆστις.

§. 567. { Γλυκὰ οἰκονομικὰ, Ἑλληνιστί.
Δόλτσου οἰκονόμικοι, Ἴταλιστί.

Εἶναι τινὲς λαοί, μάλιστα καὶ Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι εὐποροῦσιν ἀπὸ μέλι καὶ ζάκχαριν, καὶ μὴ γνωρίζοντες τὴν τιμὴν αὐτῶν, τὰ τρώγουσιν μὲ τὰ κοχλιάρια καὶ μὲ τὴν

χοῦφταν, καθὼς οἱ Ἄραβες τῆς Αἰγύπτου. Οἱ Ἕλληνες τῶν πόλεων, οἱ ὁποῖοι νομίζουν τὸν ἑαυτὸν τῶν εὐγενεστέρους τῶν λοιπῶν, δέχονται τοὺς φίλους τῶν μὲ τὸ γλυκὸν καὶ μὲ τὸν καφρὲν, καὶ οὕτω τοὺς δίδουσι δρόμον ἔξω τῆς πόρτας αὐτῶν. Οἱ χωρικοὶ ὅμως, οἱ ὁποῖοι μιμοῦνται τοὺς Ἕλληνας, διὰ νὰ μὴ παραβῶσι τοὺς νόμους τῶν προγόνων αὐτῶν, δέχονται τοὺς φίλους αὐτῶν μὲ κάθε περιποίησιν καὶ φιλοξενίαν Ἑλληνικὴν, σφάζοντες δι' αὐτοὺς τὸν μόσχον τὸν πλέον σιτευτὸν καὶ καλόν. Μ' ὅλον τοῦτο διὰ νὰ μὴ τοὺς ἀφήσωμεν χωρὶς γλυκύσματα, καὶ γλυκὰ, τοὺς ἐκθέτομεν μερικὰς κατάσκευας πολιτικὰς καὶ καλὰς.

§. 568. { Γλύκυσμα τῆς ζακχάρεως, Ἑλληνισί.
Δόλτσι δὲλ τσούκαρο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ζάκχαριν λευκὴν καὶ καθαρὰν ὄρ. 400, καὶ νερὸν κοινὸν ὄρ. 200, πρόσθετες καὶ λευκὸν δύω αὐγῶν, καὶ βάλε τὰ πάντα εἰς κἀνὲν γανθόμενον γάλκινον ἀγγεῖον, καὶ ἀφοῦ κογχλάσῃ ὀλίγον εἰς τὴν φωτίαν, ἐκβαλέ τα καὶ στράγγισέ τα διὰ τινος λεπτοῦ πανίου διὰ νὰ καθαρισθῇ καλὰ ἡ ζάκχαρις· ἔπειτα θράσον αὐτὸ βαθμυδόν, ἕως οὐ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν· ἐκβαλε συνεχῶς ἀπὸ τὴν ὕλην καὶ βάλε τὴν εἰς κἀνὲν πιάτον καθαρὸν, καὶ ὅταν ἰδῆς, ὅτι τὸ στάγμα ἐκεῖνο μένει ὡς κόμπος στρογγυλὸς καὶ στενός, ἐκβαλε τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἀφοῦ κρυώσῃ, ἀνακάτωσον μὲ ἓνα δυνατὸν καὶ κυλινδρικὸν ξύλον ἀπὸ τὰ δεξιὰ ὁμῶς πρὸς ἀριστερὰ, ἐπειδὴ καὶ ἀλλέως ἂν γυρίσῃς, κόπτεται ἡ ὕλη καὶ χαλᾷ· ἄπασαι αἱ γυναῖκες ὁμῶς τὸ ἐπιτυχαίνουσιν· ἐν ᾧ δὲ ἀνακατώνεις, χύσον πέντε ἢ ἕξ στάγματα ἀπὸ τὸ λεῖμονόζωμον, καὶ ἀνακάτωσον, καὶ πάλιν χύσον ἄλλα τέσσα διὰ νὰ ἀσπρίσῃ ἡ ὕλη, μετὰ ταῦτα ζύμωσον τὴν ὕλην μὲ τὴν χειρὰ σου, ὥστε

νά ανακατωθῆ καλά, καὶ νά γίνῃ ὡς βούτυρον. Τούτου γε-
νομένου, πρόσθες εἰς αὐτὸ κάμμιναν ὑλὴν εὐώδη: δηλαδή, ἢ
ἔλαιον τῆς κανέλλας, ἢ τῶν ρόδων· πρόσθες μαστίχην καλὴν
εἰς λεπτὴν σκόνην δρ. 8, καὶ κέπνισον τὸ ἀγγεῖον ἔσωθεν
μέ αὐτά, ἢ μέ τὸ μυριστικὸν ξύλον (ὀδαγιάς), καὶ οὕτω θά-
λε το εἰς ἀγγεῖα ὑάλινα καλῶς καθαρὰ καὶ μεταχειρίσου.

Τὸ γλύκυσμα τοῦτο εἶναι τὸ ἡδύτερον καὶ νοστιμώτερον
τῶν λοιπῶν, μάλιστα εἶναι καὶ εἰς μεγάλην ὑπόληψιν· μέ τοῦτο
τὸ γλύκυσμα δύναται τις νά ἐνώσῃ διάφορα ἰατρικὰ ἄνοσα,
καὶ νά τὰ πάρῃ μέ μεγαλητέραν εὐκολίαν· ἢ δόσις του εἶ-
ναι ἀπὸ I ἢ 2 δρὰμ. ἢ καὶ πλεόν τι κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ
κάθ' ἐνός.

§. 569. { Γλύκυσμα ἀπὸ ρόδα (ροδοζάκχαρις), Ἕλλην.
Δόλτσε ρόζεο, Ἰταλισί

Βάλε νερόν καθαρὸν δρὰμ. 200, ρόδα (τριαντάφυλλα) δρ.
200, καὶ ζεμάτισέ τα ὀλίγον, στράγγισον ἔπειτα αὐτὰ διά
πινος πανίου, καὶ ἄρες τὸν ζωμὸν νά κρυώσῃ· τώρα ἔπαρε
ζάκχαριν καθαρὰν δρ. 400, καὶ ρόδα καθαρισμένα καὶ ὀλί-
γον κεκομμένα κατὰ τὴν οὐρὰν αὐτῶν δρ. 100, βάλε τα εἰς
κάνεν γανωμένον χάλκινόν ἀγγεῖον, καὶ χύσον εἰς αὐτὰ
ὀλίγην ζάκχαριν, καὶ ὀλίγον ἀπὸ τὸν ζωμὸν τῶν πρώην ζε-
ματισμένων ρόδων καὶ τρίψε τα καλά, βάλε καὶ ἄλλην ζάκ-
χαριν καὶ ζωμὸν τῶν ρόδων, καὶ πάλιν τρίψον αὐτά· τοῦτο
κάμνεις ἕως οὗ νά τελειωθῇ ἡ ζάκχαρις, καὶ ὁ ζωμὸς ὅλος,
ἕστερον βάλε τὸ ὅλον νά θράσῃ εἰς τὴν φωτίαν, ἕως οὗ νά
ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν· τούτου γενομένου, ἔκβαλε συνεχῶς
ἀπὸ τὴν ὑλὴν, καὶ βάλε τὴν εἰς κάνεν πιάτον καθαρὸν, καὶ
ὅταν ἰδῆς, ὅτι τὸ θαλμένον στάγμα μένει ὡς κόμπος στέ-

(TOM. B'.)

(4)

ρεός, βάλε το εις ύάλινα ἀγγεῖα, ἢ καὶ πηλιν, καλῶς θερ-
νικωμένα καὶ ἐντελῶς κεκλεισμένα· ἡ ῥοδοζάχαρις αὕτη
εἶναι νόστιμος καὶ ἡδονικῆ, γλυκεῖα εἰς ἄκρον κατασκευά-
ζουσι εἰς τὴν Χίον εἰς πλῆθος· ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
ὁμοῦ εἶναι ἡ καλλιωτέρα, καὶ τιμιωτέρα τῶν λοιπῶν μερῶν·
ἡ ῥοδοζάχαρις αὕτη εἰς τὸ τρώγειν μὲν εἶναι νόστιμος καὶ
ἡδονικῆ, εἰς μεγαλητέραν ποσότητα ὁμοῦ εἶναι διαλυτικῆ
καὶ καθαρτικῆ (α)· πρέπει νὰ φυλάττη τις τὴν ῥοδοζάχα-
ριν εἰς τόπον ἀερώδη, καὶ ὄχι εἰς ὑγρὸν, διὰ νὰ μὴν μου-
γλιάσῃ καὶ γαλάσῃ.

§. 570. { Γλύκυσμα τοῦ κίτρου, Ἑλληνιστί.
Δόλτσε δι κίτρο, Ἰταλιστί.

Βάλε εἰς ἓν γανωμένον ἀγγεῖον ζάχαριν καλὴν δρ. 800,
καὶ νερὸν κοινὸν δρ. 400, καὶ πικρὸν δύο αἰγῶν, καὶ ἐξέ-
φρισον διὰ τοῦ πυρός, ἔπειτα ἀφοῦ βράσῃ ὀλίγον, πρόσθεε
κίτρον κομμένον εἰς λεπτὰ τρίμματα, καὶ καθαρισμένα τὴν
ἐξωθεν οἰοῖαν δρ. 400, ἄφες τὴν ὑλὴν νὰ βράσῃ, ἕως οὗ
νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πύξιν, σάζον συνεχῶς εἰς κἀνὲν πιάτον,
καὶ ὅταν ἰδῆς, ὅτι τὸ στάγμα μένει ὡς κόμπος στερεός, ἐκ-
βαλε καὶ ἄφες νὰ κρυώσῃ, καὶ οὕτω βάλε το εἰς ἀρμόδιον
ἀγγεῖα.

§. 571. { Γλύκυσμα τῶν νεραγγίων, Ἑλληνιστί.
Δόλτσε δ' ἀράγγιο, Ἰταλιστί.

Κάμε τὸ ἐκχύλισμα τῆς ζαχαρέως, ὡς ἀνωθεν (§. 568),
ἔπειτα ζαχαρώσον οἰοῖας τῶν νεραγγίων δρ. 400 διὰ νὰ
εἴδῃς ἢ πικροῦδά των, καὶ οὕτω βράσε τας μετὶ τὸ ἐκχύλισμα

(α) Τὴ ῥοδὴ τῷ Ἀερλλίω κινεῖται τὴν κωλίαν, τῷ Μαίσο ἔχει
εἶν κινεῖται.

800, δρ. ζακχάρεως, και όταν πήξη αρκετά, εκβάλε το, και βάλε το εις αρμόδια άγγεϊα.

Σημ. Κατ' αυτόν τον τρόπον γίνεται τὸ γλύκυσμα τῶν λεμονίων, τῆς καλοκύνθης, τῶν μήλων κλ., τὰ ὁποῖα μερικὸι μεταχειρίζονται ἕως τὴν Ἑλλάδα.

§. 572. { Ἐλαια, Ἑλληνισί.
 Ὀλιοι, Ἰταλισί.

Εἰς τὴν παροῦσαν πραγματείαν δὲν ἐννοοῦμεν τὰ φαγώσιμα ἔλαια καὶ τὰ παχέα, τὰ ὁποῖα ἐκθέσαμεν εἰς τὴν φαρμακοποιίαν, ἀλλ' ἄλλα τινὰ, τὰ ὁποῖα γίνονται μὲ τὴν ἔνωσιν τῶν στερεῶν ἐλαίων, καὶ διαφόρων χόρτων τε καὶ ἀνθέων, ἢ καὶ ζώων τινῶν μουσχευομένων. Ἐκθέτομεν ἀκόμη καὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ εὐωδεστάτου ἐλαίου τῶν εὐλογημένων ῥόδων.

§. 573. { Ἐλαιον εὐῶδες τῶν ῥόδων, καὶ
 νερὸν εὐῶδες αὐτῶν, Ἑλληνισί.
 Ὀλιο ὑδρορόζο δι ῥόζαι, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ῥόδα νωπὰ ἑκάδ. 6, καθάρισέ τα ἀπὸ τοὺς κάλυκας αὐτῶν, καὶ κοπάνισέ τα ὀλίγον, ἔπειτα βάλε τα εἰς ἓνα λαμπίκον, νὰ ἔλθωσιν ἕως εἰς τὴν μέσην αὐτοῦ, πρόσθεσ καὶ νερὸν ὀκάδ. 12, ὥσε νὰ ἐπιπλέη εἰς τὰ πέταλα τῶν ῥόδων. Πρέπει ὁμως τοῦλάχισον τὸ τέταρτον μέρος τοῦ λαμπίκου νὰ μείνη κενόν. Κλεῖσον ἐντελῶς τὰς συναρμογὰς αὐτῶν μὲ ζύμην, καὶ λαμπικάρισον μὲ ὀλίγον πῦρ τὸ ἥμισυ τοῦ αὐτοῦ νεροῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι καθαρὸν ῥοδόσταγμα, καὶ φύλαξον εἰς τόπον ὀροσερὸν καὶ ψυχρὸν, καὶ μετὰ τὸ ψυχρανθῆναι αὐτὸ, σύναξον τὸ ἐπιπλέον εἰς αὐτὸ ἔλαιον, ὄλον εἰς εἶδος βουτῆρου ὑγροῦ, ὡς ἐν δρ. κατὰ τὸ βάρος, καὶ φύλα-

ξον καλῶς κεκλεισμένα καὶ τὰ δύο εἰς ἀρμόδια καὶ καθαρὰ ἀγγεῖα.

Χαρακτήρ. Τὸ ἔλαιον τῆτο εἶναι εὐωδέστερον τῶν λοιπῶν ἐλαίων, καὶ ἡδονικώτερον, ὁμοίως καὶ τὸ ροδόσταγμα.

Δύνημις. Τονικόν, τὸ νερόν δὲ ἥττον ἰόνικόν.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν τὸ νερόν εἰς τὰς λειποθυμίας καὶ ὑστερισμούς, εἰς τὴν καρδιαλγίαν. Ἐξωθεν δὲ εἰς τὰς ὀφθαλμίας, καὶ εἰς ἄλλα πάθη. Τὸ καλλιώτερον ροδέλαιον ἔρχεται ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν.

§. 574. { Ἐλαια εὐώδη καὶ πυρὰ, Ἑλληνισί.
 { Ὀλιοι ὀδοράτοι, Ἰταλισί.

Βάλε εἰς μέγαν χάλκινον λέβητα (καζάνι) νερόν κοινόν ἕως εἰς τὸ τρίτον τοῦ αὐτοῦ ἔμβαδου, ἔπειτα γέμισον καλὰ αὐτὸ καὶ τὸ σκέπασμά του ἀπ' ὅ,τι λογιῆς εὐώδη γόρτα θέλεις, δηλ. θύμου, δάφνης, φύλλων ὀρειγάνου, γληχωνίου, νεραγγίων κ. τ. λ. πάτησον δυνατὰ αὐτὰ μὲ τοὺς πόδας, κλείσον καλῶς, ἀλείψον τὰς προσαρμογὰς μὲ ζύμην, ἢ ἀπλῶς μὲ λάσπην, βάλε μίαν πέτραν μεγάλην ἄνωθεν, καὶ λαμπικάρισον διὰ τοῦ πυρὸς τὸ εὐώδες ρευστὸν αὐτῶν, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὁποίου ἐπιπλέει τὸ εὐώδες αὐτῶν ἔλαιον. Τοῦτο σύναξον διὰ μέσου στενολαίμων ὑαλίνων ἀγγείων, καὶ φύλαξον εἰς ἀγγεῖα καλῶς κεκλεισμένα.

Μεταχειρίσις. Μὲ αὐτὰ τὰ αἰρώδη ἔλαια ἀλείφονται τὰ ἀδύνατα μέλη τῶν πασχόντων.

§. 575. { Ἐλαιον στερεόν τῶν χαμομήλων, Ἑλληνιστί.
 { Ὀλιο δι χαμομήλα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἐλαιύλαδον καλόν ὄρ. 200, καὶ ἄνη νωπὰ τῶν

χαμομήλων δρ. 50, τὰ ὁποῖα βάλε τα εἰς τὸν ἥλιον διὰ
 τινὰς ἡμέρας, καὶ στραγγίσας ἀλειψον τὰ μέλη τοῦ πά-
 τροντος.

§. 576. { Ἐλαιον κίκινον (ρίκινον), Ἑλληνιστί.
 Ὀλιο δι' ῥίτσινον, Ἰταλιστί.

Κοπάνισον εἰς πέτρινον γουδίον σπόρους τοῦ Κίκιος, ἥτοι
 τοῦ ῥίτζινου (1126) ὄσους θέλεις, καὶ κάμε τους ὡς μίγ-
 μα, ἔπειτα βάλε τὴν ὕλην ταύτην εἰς μίαν σακκοῦλαν τρι-
 λην, ἢ μεταξωτὴν, καὶ σφίξε τὴν διὰ τινος πιεστηρίου
 εἰς νερὸν ζεστόν, ἕως οὗ νὰ ἐκβάλῃς τὸ ἔλαιόν του, τὸ ὁποῖον
 ὑλάττεις εἰς ἀγγεῖον καλῶς κεκλεισμένον.

Ἐπιπρακτὴρ. Διαφανές. — Δύναμις. καθαρτικόν.

Ἐπιπραχειρίσις. Εἰς τὴν δυσκοιλιότητα, καὶ εἰς τὸν κώλικα
 παντὸς εἶδους, καὶ εἰς τὸ εἰλιακὸν πάθος.

Ἄρσις. Ἀπὸ 12 δρ. ἕως 15, ἢ καὶ ἐπέκεινα μὲ τὴν ζάκχα-
 ρν ἢ ζωμόν τοῦ κρέατος νῆστις.

§. 577. { Ἐλαιον στερεὸν τοῦ ὑπερικοῦ, Ἑλληνιστί.
 Ὀλιο δι' ὑπέρικο, Ἰταλιστί.

Ἐπαραρῆσθαι ἀνθισμένας κορυφὰς καὶ κοπανισμένας τοῦ ὑπερι-
 κοῦ (βαλσάμου χόρτου) δρ. 100, μούσκευσον αὐτὰ εἰς οἶ-
 νον μελανόν, ἔπειτα ψῆσον αὐτὰ διὰ τοῦ πυρὸς εἰς χάλκινον
 ἀγγεῖον ἕως ἐν τέταρτον τῆς ὥρας μὲ ἔλαιον τῶν ἐλαίων δρ.
 100, στραγγίσον δυνατὰ τὸ ὄλον, καὶ οὕτω ξεχωρίσας τὸ
 ἔλαιον ἀπὸ τοῦ ὕδατος, πρόσθεε εἰς τὸ τέλος ἐλατόπισ-
 τιν δρ. 50.

Ἐπιπρακτὴρ. Εὐῶδες. — Δύναμις. Μαλακτικόν.

Ἐπιπραχειρίσις. Τὸ ἔλαιον τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὴν σύνθεσιν
 καὶ κατασκευὴν πολλῶν ἰατρικῶν.

§. 578. { Ἐλαιον τῶν γνίνων σκωλήκων, Ἑλληνιστί.
Ἔλαιον δι βέρμοι τερέστροι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἔλαιον κοινόν δρ. 200, σκώληκας γνίνους δρ. 100, οἶνον λευκόν καὶ καλόν δρ. 100, πλύνε τοὺς σκώληκας πρῶτον μὲ τὸν οἶνον, ἔπειτα βάλε τοὺς εἰς τι ὑάλινον ἀγγεῖον νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον, ἢ εἰς τὴν θερμὴν κόπρον τῶν ζώων διὰ 20, ἢ 30 ἡμέρας· ἀνακάτωσον τὸ ἀγγεῖον κἄποτε, ἔπειτα στράγγισον τὸ ἔλαιον, θλίψον τοὺς σκώληκας διὰ τινος πιστηρίου καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου. Δύναμις. Μαλακτικόν, διαλυτικόν καὶ τονικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πονεμένα, καὶ κρατημένα μέλη τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὰς ἐξοστώσεις καὶ παραλύσιαν καὶ ρευματισμόν.

Δόσις. Ὅσον φθάνει διὰ νὰ τρίψῃ ὁ πάσχων τὰ μέλη τοῦ ἑσπέρας καὶ πρωί, διὰ τινὰ καιρόν.

§. 579. { Ἐλαιον τῶν σκορπίων, Ἑλληνιστί.
Ἔλαιον δι σκορπίοι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἔλαιον τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων δρ. 200, σκορπίους ζωντανούς 30 τὸν ἀριθμόν, βάλε τὸ ὅλον εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον καλῶς κεκλεισμένον, καὶ νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον ἢ εἰς θερμὴν κόπρον διὰ 20 ἢ 30 ἡμέρας, ἔπειτα στράγγισον καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου. Ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τούτου εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς ἡ τῶν σκωλήκων τῆς γῆς.

Σημ. Οἱ σκορπίοι πρέπει νὰ συνάζωνται πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα.

§. 580. { Ἐκχυλίσματα, Ἑλληνιστί.
Σιρόποι, Ἰταλιστί.

Τὰ ἐκχυλίσματα, τὰ ὅποια εἶναι κατὰ πολλὰ συνειθισμέ-

να εἰς τὴν ἰατρικὴν, κατασκευάζονται, ἀφ' οὗ τις βράση μέλι, ἢ ζάχαριν μὲ τὸν χυλὸν ἢ τὸν ζωμὸν τῶν ὀπωρικῶν, ἢ τῶν ῥιζῶν τῶν χόρτων, ἢ μὲ ἄλλας ὕλας ἰατρικὰς καὶ τὰς φέρει εἰς πῆξιν τοῦ μέλιτος.

§. 581. { Ἐκχύλισμα βαλσαμικὸν ἀπὸ σαπώνιον.
Σιρόπο βαλσαμικὸ δι σαπῶνε.

*Ἐπαρε ἐκχύλισμα καθαρὸν τῆς ζακχάρεως δρ. 72, τρεμεντῖναν τῆς Κύπρου δρ. 3, σαπώνιον τῆς Κρήτης καλῶς ξυσμένον δρ. 10, βάλαμον τοῦ Περῦ δρ. 2, διάλυσον τὸ ὅλον ἐντελῶς εἰς τὸ ἐκχύλισμα, πρόσθεε ἔπειτα καὶ ἔλαιον τῶν λειμονίων στάγμ. 12, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Καθαροτικὸν καὶ βαλσαμικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς χρονικὸν βῆχα, καὶ ἄσθμα σπασμωδικόν, εἰς δυσκοιλιότητα καὶ σκίρρον τοῦ παγκρέατος.

Δόσις. Ἀπὸ ἓν κοχλιάριον εἰς μίαν κοῦπαν θερμὸν νερόν, ἢ ἄλλου εἴδους.

§. 582. { Ἐκχύλισμα καθαρτικόν, Ἑλληνισί.
Σιρόπο λασατίβο, Ἰταλισί.

*Ἐπαρε διαγρίδιον θειῶδες κόκκους 15, ἀντιμώνιον διαφορετικὸν κόκκους 10, γλυκὺν ὑδράργυρον κόκ. 4, κοπάνισον καλῶς, καὶ ἔνωσον, ἔπειτα πρόσθεε καὶ ἐκχύλισμα τῶν ῥόδων δρ. 4, καὶ φύλαξον.

Δύναμ. Καθαροτικόν. — Μεταχ. Εἰς ἐξανθηματικὸν πυρετόν.

Δόσις. ἄπαξ μὲ χλιαρὸν ὕδωρ τὸ ὅλον.

§. 583. { Ἐκχύλισμα ἀπὸ ὄξος, Ἑλληνισί.
Σιρόπο δι ἀτσέτο, Ἰταλισί.

Βάλε ὄξος λευκὸν (ἀπὸ ἄσπερον κρασί) δρ. 100, καὶ ζάκ-

χαριν καλήν δρ. 200, εξάτμισον διὰ τοῦ πυρός, καὶ βρά-
σε τα μὲ μετρίαν θερμότητα κατὰ τὴν τέχνην, ἕως οὐ νὰ
ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν, καὶ οὕτω φύλαξον.

Χαρακτήρ. Γλυκύζυγον. — Δύναμις. Δροισιστικόν.

Μεταχείρ. Εἰς πάθη φλογιστικῆ, καὶ ὑπερβολικὴν δίψαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 μὲ τὸ νερὸν πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 584. { Ἐγχύλισμα τῆς ζαχαρώσεως, Ἑλληνισί.
 { Σιρόπο δι τσούκαρο. Ἰταλισί.

Βάλε εἰς τὸ πῦρ ζάχαριν καλήν δρ. 200, καὶ νερὸν κοι-
νὸν δρ. 100, πρόσθεε καὶ ἐν λευκὸν τοῦ ὠοῦ, καὶ εξάτμισον
καλὰ, βράσε τα μὲ μετρίαν θερμότητα, ἕως οὐ νὰ ἔλθουν
εἰς μετρίαν πῆξιν. Αὐτὸ ἐὰν τὸ βράσης περισσότερον, γίνε-
ται γλύκυσμα.

Χαρακτήρ. Γλυκύτατον. — Δύναμις Ὁρεκτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀνορεξίαν καὶ πικράδας τοῦ στόματος,
εἰς κάθε εἶδους ἀρρώστιας, ὅπου δὲν καταβαίνει κανὲν ια-
τρικὸν εἰς τὸν στόμαχον.

Δόσις Ἀπὸ ὀλίγον μόνον, ἢ μὲ διάφορα ρευστὰ, κατὰ τὴν
θέλησιν καὶ ὄρεξιν τοῦ πάσχοντος.

§. 585. { Ἐγχύλισμα ἀπὸ ρεοβάμβαρον, Ἑλληνισί.
 { Σιρόπο δι ραβάρβαρο, Ἰταλισί.

Βράσε ρίζας τῶν ραδικίων δρ. 5, μὲ νερὸν κοινὸν δρ.
100. Εἰς τὸ κόγχλασμα τοῦτο διάλυσον διὰ μίαν νύκτα
ρεοβάμβαρον κοπανισμένον δρ. 16, ἅλας τρυγίας δρ. 1,
στράγγισον τὸ ὑγρὸν, καὶ εἰς τὸ στραγγισθὲν πρόσθεε ζά-
χαριν λευκὴν δρ. 400, ξαναστράγγισον, καὶ φύλαξον διὰ
τὴν χρεῖαν σου.

Χαρακτήρ. Ἰποκίτρινον. — Δύναμις. Καθαρτικὸν ελαφρόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς δυσκοιλιότητα τῶν βρεφῶν, καὶ εἰς κακοχυμίαν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ 2 ἢ 3 δρ. τὸ πρῶτ.

§. 586. { Ἐγχύλισμα τῆς κουφοξυλέας, Ἑλληνιστί.
Σιρόπο δι βάχαι δι σαμποῦκο, Ἰταλιστί.

Προτοῦ νὰ ὠριμάσωσιν αἱ βάχαι τῆς κουφοξυλέας, σύναξον μίαν ἀρκετὴν ποσότητα αὐτῶν, κοπάνισέ την καὶ ἄφες την νὰ μείνη εἰς τὸ ἄγγος διὰ 24 ὥρας, ἔπειτα στράγγισον δυνατὰ, μετὰ ταῦτα πρόσθες λευκὸν τῶν ὠν, ἐξάφρισον κατὰ τὴν τέχνην καὶ βράσον, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ τὸ ὑγρὸν εἰς πῆξιν μέλιτος.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτον. — Δύναμις. Ἰδρωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ῥίγος τοῦ πυρετοῦ, εἰς περιπνευμονίαν καὶ πλευρίτην καὶ εἰς διάφορα ἄλλα κρυώματα.

Δόσις. Ἀπὸ 4 δρ. ἢ καὶ 5 τὴν φορὰν.

§. 587. { Ἐγχύλισμα τῆς σκίλλης σύνθετον, Ἑλληνιστί.
Σιρόπο δι σκουίλλα κομπόστο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε φλοιὰς ξηρὰς σκυλλοκρομύδας (1198) δρ. 8, ὑσώπου δρ. 16, μούσχευσον διὰ τινὰς ὥρας μὲ νερόν, Στράγγισον, πρόσθες καὶ ζάκχαριν λευκὴν δρ. 300, καὶ φύλαξον.

Χαρακτήρ. Ρευστόν. — Δύναμις. ὀλίγον δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τινὰς θέρμας, εἰς τὴν φθίσιν καὶ βήχα.

Δόσις. Ἀπὸ πέντε δρ. ἀνὰ τρεῖς ὥρας.

§. 588. { Ἐγχύλισμα διὰ τὴν αἰμόπτυσιν, Ἑλληνιστί.
Σιρόπν πὲρ λ' αἰμόπτυσιν, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε χυλὸν καθαρὸν τῶν μικρῶν πεντανεύρων, τῶν κηκνίδων, τῶν ραφανίδων, ἴσα κατὰ τὸ βάρος, καὶ κάμε κατὰ τὴν τέχνην μὲ ζάκχαριν ἐγχύλισμα, καὶ φύλαξον.

Χαρακτήρ. Ημίρρευστον και γλυκερόν. — Δύναμ. Στυπτικόν.
 Μεταχειρίσις. Εἰς αἰμόπτυσιν και αἱματόρροϊαν.
 Δόσις. Ἀπὸ 20 δρ. ἀνὰ 4 ὥρας μὲ νερόν.

§. 589. { Ἐγχύλισμα ἀνθελμιντικόν, Ἑλληνιστί.
 Σιρόπο ἀντελμίντικο, Ἴταλιστί.

Ἐπάρε ἐγχύλισμα τῶν ἀνθέων τῆς ροδακηνέας δρ. 5, γλυκὸν ὑδρᾶργυρον κόκκους δύο, ἔνωσον ὁμοῦ και μεταχειρίσου.
 Δύναμις. Ἀνθελμιντικὸν και καθαρτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἔλμινθας και εἰς ἀσκήριδας.
 Δόσις. Τὸ ὅλον εἰς μίαν φορὰν νῆστις τὸ πρῶτ.

§. 590. { Ἐμβολα (κονρά), Ἑλλανιστί.
 Σοπόστοι, Ἴταλιστί.

Οἱ ἰατροί, μάλιστα και αἱ γυναῖκες, εὕρισκόμενοι εἰς τινὰς περιστάσεις, βάλλωσιν εἰς τὸν ἀφεδρῶνα τῶν παιδῶν αὐτῶν ἔμβολα τινὰ ἀπὸ μέλι, ἢ ἀπὸ ἄλλας ὕλας κατασκευασμένα. Πολλάκις τὰ ἔμβολα ταῦτα ἠλευθέρωσαν ἄνθρωπον.

§. 591. { Ἐμβολον τοῦ ἀφεδρῶνος, Ἑλλανιστί.
 Σοπόστο, Ἴταλιστί.

Βράσε μέλι δρ. 50, ἕως οὗ νὰ πήξῃ ὀλίγον, ἔπειτα πρόσθεε σαπώνιον λευκόν δρ. 3, ζύμωσον καλῶς, και κάμε ἔμβολα κυλινδρική, ὡς κονδύλια χονδρά.

Χαρακτήρ. Στερεόν και κυλινδρικόν. Δύναμις. Μαλακτικόν.
 Μεταχειρίσις. Εἰς δεινὴν δυσκοιλιότητα, ὅπου τὰ ποτὰ και καθαρτικὰ βλάπτουσι.

Δόσις. Το ἐν τούτων τῶν ἐμβόλων τίθεται μέσα εἰς τὸν ἀφεδρῶνα, και μένει διὰ τινὰς ὥρας, ἕως οὗ νὰ ἐρεθίσῃ τὸ ὀρθέντερον, και νὰ ἐκκενώσῃ τὰ περιττώματά του.

§. 592. { Ἐμβολον μὲ ἀλοήν, Ἑλληνιστί.
 Σοπόστο δι ἀλοε, Ἴταλιστί.

Ἐπάρε ζυσμένον σαπώνιον δρ. 2, ἀλοήν καλήν εἰς σκό-

νην δρ. Ι, μέλι ὅσον φθάνει, καὶ κάμε μίγμα κυλινδρικόν
Χαρακτήρ. Στερεόν. — Δύναμις. Καθαριστικόν.
Μεταχειρίσις. Εἰς δυσκοιλιότητα.

Δόσις. Τὸ ὅλον γίνεται ὡς ἐν λεπτὸν κηρίον, καὶ θέτεται
εἰς τὸν ἀφεδρῶνα.

§. 593. { Ἐμετικὸν ρευστὸν, Ἑλληνισί.
Ἐμέτικο φλουΐδο, Ἴταλισί.

Διάλυσον καλῶς 3, ἕως 6 κόκκους ἐμετικοῦ τρυγίου
(τάρταρο ἐμέτικο) εἰς χλιαρὸν νερὸν δρ. Ι00, καὶ μεταχει-
ρίσου. Οἱ πάσχοντες ἀπὸ χολῆν, καὶ πλησμονὰς τοῦ στομά-
χου, πρέπει νὰ παίρνωσι τοῦτο ἅπαξ ἢ δις, ἕως οὗ νὰ ἐμέ-
σωσι τὴν βλάβην αὐτῶν, πίνωσι ζεστὸν νερὸν, ἔπειτα καὶ
κρύον νερὸν, καὶ τοὺς κινᾷ, καὶ κάτωθεν.

§. 594. { Ἐμπλαστρα, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστροι, Ἴταλισί.

Τὰ ἔμπλαστρα ἐφευρέθησαν νὰ κρατήσωσι διὰ περισσό-
τερον καιρὸν τὰ ἱατρικὰ προσηρμοσμένα εἰς τὰ ἀνθρώπινα
σώματα. Εἰς τὰ ἔμπλαστρα ἐμβαίνουναι αἱ ῥητῖναι, τὰ
έλαια, τὰ πάχη, οἱ χυλοὶ τινῶν χόρτων καὶ ριζῶν, ἅπαντα
ἠνωμένα, καὶ καλῶς διὰ τοῦ πυρὸς καὶ θερμότητος βρασμέ-
να, καὶ εἰς πανία, ἢ χαρτῖα ὀμαλῶς ἠπλωμένα.

§. 595. { Ἐμπλαστρον στομαχικόν, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο στομακίνο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε κηρίον κίτρινον δρ. Ι2, κόμμι τακαμάκαν δρ. 8,
ἔλαιον τῆς δάφνης δρ. Ι2, σκόνην τῶν γαρουφάλων δρ. 6,
μοσχοκάρυδον δρ. 2, ἔλαιον τοῦ ἠδυόσμου δρ. μισόν. Ἐ-
νωσον καὶ κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Εὐῶδες. — Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀνώδυον.
Μεταχειρίσις. Εἰς ἀνορεξίαν, εἰς λυεντερίαν καὶ εἰς ἀδυ-
ναμίαν τοῦ στομάχου.

Δόσις. Ὅσον ἄρκει διὰ νὰ ἐπιθέτεται ἐπάνω.

§. 596. { Ἐμπλαστρον διαλυτικὸν διὰ τῶν τύλων, Ἑλ.
Ἰμπιάστρο πὲρ οἱ κάλοι. Ἴτ.

Ἐπαρε φθοροποιὸν ὑδρογυρον κόκ. 4, κανθαρίδας κόκ. 20, πράσινον τοῦ χαλκοῦ κόκ. 20, πῆσσαν κόκ. 10, κοπάνισον, καὶ κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην μὲ ἔλαιον τοῦ ἀειζώου γόρτου.

Χαρακτήρ. Πικτὸν καὶ στερεόν.—Δύναμις. Φθοροποιόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰ τυλώματα, καὶ εἰς τὸν μυρμηγγιον (κοινῶς γαρδαβίτσαν).

Σημ. Σκεπάζομεν τριγύροθεν τὸν τύλον, μὲ ἄλλο κηρωτὸν, καὶ οὕτω θέτομεν ἐπάνω τὸ ἄνω εἰρημένον διαλυτικὸν ἔμπλαστρον, διὰ νὰ φάγη καὶ νὰ ἀρχνίσῃ μόνον τὸν τύλον, καὶ ὄχι τὸ ἄλλο ὑγιὲς κρέας.

§. 597. { Ἐμπλαστρον βαλσαμικόν, Ἑλληνισί
Ἰμπιάστρο βαλσαμικόν, Ἰταλισί.

Βράσει εἰς τι ἄγγοσ πῆσσαν μελανὴν δρ. 100, κηρίον δρ. 100, ἐλαιολαδον δρ. 300, στράγγισον τὸ ὑγρὸν αὐτὸ μετὰ τὴν βράσειν διὰ τινος λεπτοῦ πανίου, καὶ φύλαξον.

Χαρακτ. Ἡμίπικτον. —Δύνα. Καθαρτικὸν καὶ θρεπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀνοικτὰς πληγὰς, καὶ εἰς πρήσιματα.

Δόσις. Ὅσον φθίνει διὰ νὰ γένῃ ἔμπλαστρον κατὰ τὴν χρείαν σου.

§. 598. { Ἐμπλαστρον βασιλικόν, Ἑλληνισί
Ἰμπιάστρο βασιλικόν, Ἰταλισί.

Ἐπαρε πῆσσαν μελανὴν, ῥητίνην, καὶ κηρίον ἀνά δρ. 100,

καὶ ἐλαιόλαδον δρ. 300, ἀνάλυσον διὰ τοῦ πυρὸς, καὶ στραγγίσας διὰ τινος πανίου, φύλαξε το διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Πηκτόν.—Δύναμις. Μαλακτικόν καὶ καθαρτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸ νὰ ἀνοίξῃ τα πρησμένα πρήσματα.

Δόσις. Ὅσον φθάνει νὰ σκεπάσῃ τὴν πληγὴν τοῦ.

§. 599. { Ἐμπλαστρον ἀερῶδες, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο βολάτιλε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε τρεμεντίναν καλὴν δρ. 8, κόμμι τακαμάκαν εἰς σκόνην δρ. 4, ἔνωσον ὄμοῦ μὲ ἀμμωνιακὸν ἄλας δρ. 2, καὶ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα δρ. 4, κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην, καὶ ἄπλωσέ το εἰς τι μαλακὸν δέρμα, ἢ δυνατὸν πανίον.

Χαρακτήρ. Πηκτόν. Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσις. Εἰς κεφαλαλγίαν καὶ εἰς ἄλλα διάφορα πάθη.

§. 600. { Ἐμπλαστρον ἀπὸ μελίδοτον, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο δι μελίδοτο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ἄνθη τοῦ μελιδότου τριφυλλίου δρ. 100, πάχος τοῦ χοίρου δρ. 100, βράσε τὰ δύο ὄμοῦ δυνατὰ, ἔπειτα πρόσθεσ ρητίνην λευκὴν δρ. 200, καὶ κηρίον δρ, 100, καὶ κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτ. Πηκτόν. —Δύναμις. Μαλακτικὸν καὶ ὠριμαντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς παρωτίδας (μαγουλίθρας), καὶ εἰς

ἄλλα πρήσματα καὶ φλογώσεις τοῦ σώματος.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ σκεπάσῃς τὸ πονεμένον μέρος.

§. 600. { Ἐμπλαστρον διὰ φοινίκων, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο διαφοινίκιο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ἔλαιον τῶν φοινίκων (χουρμάδων) δρ. 50, ἔλαι-

ον, τῶν ἑλαίων δρ. 400, καὶ τρυφερὰ φύλλα τῆς δρυὸς δρ. 50, καὶ βράσεται, ἕως οὐ νὰ ἔλθουν εἰς μετρίαν πῆξιν ἔπειτα πρόσθεε λιθαργύριον. δρ. 400, γάλκωνθον. (καρμπογιά) λευκὸν δρ. 32, καὶ ξαναψῆσέ τα, ὥστε νὰ πηξῶσι καλῶς, καὶ κάμε τὸ ἔμπλαστρον κατὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Πηκτόν. — Δύναμις. Καθαρτικόν καὶ ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀνοικτὰς πληγὰς διαφόρου εἴδους.

Δόσις. Ὅσον φθάνει.

§. 602. { Ἐμπλαστρον σαπωνῶδες, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο δι σαπῶνε, Ἰταλισί.

Βράσον στερεὸν ροδέλαιον δρ. 100, ὑδράργυρον δρ. 10, ἕως οὐ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν, ἔπειτα πρόσθεε ξυσμένον σωπώνιον τῆς Κρήτης δρ. 32, καὶ ἀνακάτωσον καλῶς, μετὰ ταῦτα πρόσθεε καὶ κάμφοραν δρ. 4, διαλυμένην εἰς ὀλίγον ἔλαιον, καὶ κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Πηκτόν. Δύναμις. Μαλακτικόν καὶ διαλυτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐμφράξεις τοῦ ἥπατος, τῆς σπληνός, τῶν ἀδένων τοῦ μεσεντερίου, καὶ λοιπῶν μελῶν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ὅσον φθάνει διὰ νὰ πλακίωσῃ τις τὸ πάσχον αὐτοῦ μέλος δις, ἢ τρις τῆς ἐβδομάδος.

§. 603. { Ἐμπλαστρον τοῦ κωνείου, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο δι τσικαῦτα. Ἰταλισί.

Διάλυσον διὰ τοῦ πυρός κηρίον κίτρινον δρ. 100, καὶ ἔλαιον τοῦ ὑσκυάμου δρ. 32, ἔπειτα πρόσθεε χυλὸν τοῦ κωνείου χόρτου δρ. 50, ἀμμωνιακὸν κόμμα εἰς σκόνην δρ. 50, ἔνωσον τὸ ὅλον, καὶ κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Πηκτόν. Δύναμις. Ἀδυναμώτικόν καὶ διαλυτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πρησμένους ἀδένας τοῦ λαιμοῦ, καὶ τοῦ

μέσεντεριού, εἰς τὰς χοιράδας, καὶ εἰς τὰ σκιρρωμένα
βυζία τῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ πλακόνωνται τὰ μέλη.

§. 604. { Ἐμπλαστρον με ὑδράργυρον, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο δι μερκούριω, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ἔμπλαστρον διάχυλον δρ. 8, ἀμμωνιακὸν κόμ-
μι δρ. 4, ἀνάλυσόν τὰ δύο, ἔπειτα πρόσθεσ ὑδράργυρον δρ.
3, διαλυμένον εἰς 1 δρ. τρεμεντῖναν καλήν, καὶ εἰς 2 δρ.
ἄνη τοῦ θείου, ἔνωσον ὁμοῦ τὸ ὅλον καὶ κάμε ἔμπλαστρον
κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Πηκτόν. — Δύναμις. Μαλακτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς γαλλικὸν ὄρχιν καὶ βουβιῶνας.

§. 605. { Ἐμπλαστρον διὰ τὰ χελώνια, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο πὲρ λαί στρόφολαι, Ἰταλισί.

Βάλε στερεὸν ροδέλαιον, δρ. 100, ψιμμύθιον καθαρὸν δρ.
100, μίλτον βαφήν δρ. 100, καὶ βράσε τα κατὰ τὴν τέ-
χνην, ἕως οὔ νὰ πήξωσιν. Ἐπειτα πρόσθεσ ξυσμένον σαπώ-
νιον τῆς Κρήτης δρ. 32, καὶ ἀνακάτωσον ἕως οὔ νὰ κρυώσῃ,
μετὰ ταῦτα πρόσθεσ κάμφοραν δρ. 4, διαλυμένην εἰς ὀλί-
γον ἔλαιον, καὶ οὕτω κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην.

Χαρακτήρ. Πηκτόν. — Δύναμις Διαλυτικὸν καὶ τονικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὅλας τὰς χοιράδας τοῦ λαιμοῦ, καὶ ἐμ-
φράξεις τῆς ἄνω καὶ κάτω κοιλίας.

Δόσις. Ὅσον φθάνει διὰ νὰ πλακώσῃ ὁ πάσχων τὰ μέλη του.

§. 606. { Ἐμπλαστρον τοῦ Βίγου, Ἑλληνισί.
Ἰμπιάστρο δι Βίγο, Ἰταλισί.

Ἐνωσον ὑδράργυρον καθαρὸν με ὑγρὸν στοράτσε καὶ τρε-

μεντίναν ὄσσην θέλεις. Κοπάνισον αὐτὰ εἰς γουδίον σιδηροῦν, ἕως οὗ νὰ γένη μία μάζα ἡμίπηκτος, ἔκβαλε τὴν μάζαν αὐτὴν, κάμε τὴν κομμάτια, καὶ οὕτως ἀπλώσας αὐτὰ εἰς πανίον, ἐπίθεε τα ὅπου θέλεις.

Χαρακτ. Πηκτόν. — Δύναμ. Ἀδυναμωτικὸν καὶ διαλυτικόν. Μεταχειρίσεις. Εἰς χοιράδας (χελώνια), καὶ πρήσματα τῶν ἀδένων, καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν.

§. 607. { Ἐμπλαστρον τοῦ Γιαννίνη, Ἑλληνιστί.
{ Ἰμπιάστρο δι Γιαννίνη, Ἰταλιστί.

Ἀνάλυσον διὰ τοῦ πυρὸς κηρίον κίτρινον ὄρ. 24, τρεμεντίναν ὄρ. 8, πρόσθεε καὶ σκόνην κανθαρίδων ὄρ. 3, καὶ κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν τέχνην, καὶ οὕτω σκέπασον τὰ πονεμένα μέλη· ἂν εἰς αὐτὸ προσθέσης ἐπάνω κανθαρίδας, τότε γίνεται δυνατὸν βυζικάντε.

Χαρακτῆρ. Στερεόν. — Δύναμις. Κεντηστικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὰς ἐκχυμώσεις τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ εἰς κώφωσιν, προσαρμύζονται τεμάχιά τινα εἰς τοὺς κροτάφους, καὶ ἀλλάζονται συνεχῶς χωρὶς νὰ γίνῃ πληγὴ, θέτονται καὶ κάτωθεν τῶν ὠτίων, καὶ ὠφελεῖ τὰ μέγιστα.

§. 608. { Ἐμπλαστρον βυζικάντε, Ἑλληνιστί.
{ Ἰμπιάστρο βυζικάντε, Ἰταλιστί.

Ἐπαραε ζύμην κοινήν, καὶ ἀτιλωσέ την εἰς ἓν πανίον, ἢ χαρτί εἰς σχῆμα κυκλικόν, ἔπειτα βάλε ἐπάνω εἰς αὐτὸ σκόνην λεπτὴν τῶν κανθαρίδων, ὄσση ἀρκεῖ. Μετὰ ταῦτα ράντισον αὐτὴν μὲ ὄξος δριμύ, ἢ μὲ πνεῦμα τῶν κανθαρίδων, ἕως οὗ νὰ βραχῇ ὀλη, καὶ οὕτω θίε αὐτὸ ὅπου κάμνεις χρεῖα.

Χαρ. Πηκτόν. — Δύν. Δυναμωτικόν, κεντησικόν, έρεθισικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰ περισσότερα πάθη τοῦ ἀνθρώπου.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ.

Σημ. Τὸ Ευζικάντε θέτεται εἰς πολλὰ μέρη, δηλ. εἰς τὸν τράχηλον διὰ νὰ τραβίξῃ τὴν βλάβην τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς κεφαλῆς, εἰς τὸ στῆθος καὶ εἰς τοὺς ὠμοπλάτας, εἰς τὸν καιρὸν τῆς δεινῆς περιπνευμονίας καὶ πλευρίτου, εἰς τὸν σόμαχον, εἰς τὰς χεῖρας καὶ πόδας, ἐν ᾧ ὁ πάσχων πάσχει ἀπὸ ρευματισμούς· τοῦτο πρέπει νὰ μείνῃ διὰ δώδεκα ὥρας, διὰ νὰ τραβίξῃ καλὰ, ἕως οὔ νὰ σηκωθῇ μία καλὴ φύσκα γεμάτη ἀπὸ ἕν ὑγρὸν ὑποκίτρινον· τὴν φύσκαν ταύτην τὴν κόπτομεν καὶ τὴν πληγὴν καθαρίζομεν, καὶ οὕτως ἐπιθέτομεν φύλλα χλωρὰ παντός εἶδους, ἀλειμμένα τὸ πρῶτον μὲ βούτυρον νωπὸν, ἢ πλυμένον μὲ δέκα νερά· τὸ Ευζικάντε τὸ ἀλλάζομεν δις, ἢ καὶ τρίς τῆς ἡμέρας καὶ τὸ παστρεύομεν θέλοντες ὁμῶς νὰ τραβίξῃ διὰ περισσοτέρας ἡμέρας, εἰς τὸ κίδιον βούτυρον ἀνακατώνομεν μισὴν δράμι κανθαρίδας, καὶ τότε δουλεύει πολλὰς ἡμέρας.

§. 609. { Ἐμπλαστρον διὰ τὸ σπάσιμον, Ἑλληνισί.
{ Ἴμπιάστρο πέρ λαί ἔρνιαι, Ἰταλισί.

Ἐπαρε μαστίχην δρ. 4, λάδανον (λαδέμι) δρ. 3, κυπαρισσόμηλα δρ. 3, γῆν σφραγιστὴν δρ. 3, τρεμεντῖναν δρ. 24, κηρίον κίτρινον δρ. 8, κοπάνισον τὰ πάντα καλῶς, ἔπειτα βράσον αὐτὰ δια τοῦ πυρός, καὶ κάμε ἔμπλαστρον κατὰ τὴν χρεῖαν σου εἰς τι πανίον, καὶ οὕτως ἄς τὸ θέσῃ ὁ πάσχων εἰς τὸν πόνον του, ἀφρῦ πρότερον ἐμβάσῃ τὴν ἐκβαλμένην αὐτοῦ ἐντεροκῆλην.

(TOM. B'.)

✻ (5) ✻

§. 610. { Ἐμπλαστρον διὰ συντετριμμένα κόκκαλα.
'Ἰμπιάστρο πέρλαι κοντούζαι δέλλαι ὄσσα.

Ἐπαρε σκόνην κεραμιδίου ὄσσην θέλεις, τράγινον μαλλί
ἄπλυτον, τὸ λευκὸν 15 ὠν, σαπώνιον δρ. 10, πνεῦμα τοῦ
οἴνου ὄσον φθάνει νὰ ἀνακατώσῃς τὸ λευκὸν τῶν ὠν εἰς τι
πινάκιον μὲ τὴν χεῖρά σου, ἕως οὔ νὰ ἐνωθῶσι καλῶς, ἐπει-
τα βάλε τὴν σκόνην τοῦ κεραμιδίου, καὶ ἀνακάτωσον καλῶς,
μετὰ ταῦτα ἄπλωσον αὐτὰ εἰς τὸ μαλλί, τὸ ὁποῖον εὐθὺς
θέτεις ἐπάνω εἰς τὰ συντετριμμένα κόκκαλα τῶν χειρῶν ἢ
τῶν ποδῶν, τέλος πάντων βάλε ὀλόγυρα σανίδας λεπτὰς,
καὶ δέσε τας μὲ τινὰς μαλακὰς ζώνας, καὶ νὰ μείνωσιν,
ἕως οὔ νὰ ἐνωθῶσι καλὰ τὰ μέλη τοῦ πάσχοντος.

§. 611. { Ἐπιθέματα, Ἑλληνιστί.
Ἐπιτέμιοι, Ἰταλιστί.

Τὰ ἐπιθέματα γίνονται ἀπὸ χόρτα, ἄνθη, καὶ τινὰ ἔλαια
καὶ πνεύματα, καὶ αὐτὰ ἀερώδη καὶ καλὰ.

§. 612. { Ἐπίθεμα ἀρωματικόν, Ἑλληνιστί.
Ἐπίτεμα ἀρωμάτικο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε νερόν τῆς λαβάνδας δρ. 16, ἔλαιον τῶν γαρου-
φάλλων στάγματα 12, ἐνωσον καὶ μούσκευσον εἰς αὐτὸ
λεπτὸν πνίον καὶ ἐπίθες αὐτὸ εἰς τοὺς κροτάφους, καὶ εἰς
τὸν στόμαχον, καὶ εἰς τοὺς σφυγμοὺς τῶν χειρῶν.

Χαρακ. Ἰγρόν καὶ εὐῶδες. — Δύνημις. Δυναμωτικόν.

Μεταχείρισις. Εἰς αἰμορρογίαν καὶ λειποθυμίαν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ, πολλάκις.

§. 613. { Ἐπίθεμα ἀντιπυρετικόν, Ἑλληνιστί.
Ἐπίτεμα ἀντιπυρέτικο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε φύλλα χλωρὰ τοῦ πηγάνου δρ. 30, 6 σελίδας

τῶν σκόρδων, καὶ σκόνην σινάπεως μισὸν δράμι, κοπάνισον καὶ ἔνωσον τὸ ὅλον μὲ μέλι δρ. 8, καὶ ἐπίθες αὐτὸ, περὶ τοὺς σφυγμοὺς τῶν χειρῶν, ἀνὰ 3 ὥρας.

§. 614. { Ἐπίθεμα διὰ πόνον τῆς κεφαλῆς, Ἑλληνισί.
 { Ἐπίτεμα κόντρο οἱ μάλοι δι τέσα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ῥοδόξυδον δρ. 8, καὶ κάμφοραν κόκκους 30, ἔνωσον τὸ ὅλον μὲ λευκὸν τοῦ ὠοῦ, καὶ βρέξας πανία λεπτὰ θέσ τα εἰς τοὺς κροτάφους, καὶ εἰς τὸ μέτωπον ἀνὰ 3 ὥρας. Χαρακτήρ. Εὐῶδες. — Δύναμις. Ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσις. Εἰς πόνον τῆς κεφαλῆς, εἰς σκώληκας τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ εἰς δεινὴν κεφαλαλγίαν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ ἐπιθέτη εἰς τὴν κεφαλὴν.

§. 615. { Ἐπίθεμα ἀντιπαραλυτικὸν, Ἑλληνισί.
 { Ἐπίτεμα ἀντιπαραλύτικο, Ἰταλισί.

Ἀνάλυσον, διὰ τοῦ πυρὸς σαπώνιον τῆς Κρήτης δρ. 2, εἰς πνεῦμα τῶν μυρμηκίων δρ. 16, καὶ τῶν γηίνων σκωληκίων δρ. 16, εἰς πνεῦμα τῆς λαβάνδας δρ. 32· τοῦτο ἀφ' οὗ ψυχρανθῆ, πρόσθες πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος δρ. 4, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτ. ῤευστὸν καὶ εὐῶδες. — Δύναμ. Δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς παραλυσίαν τῶν μελῶν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ ἀλείψη ὁ πάσχων τὰ μέρη τὰ παραλυτικά του, ἀφοῦ πρῶτον τὰ τρίψη μὲ κανὲν βουχον.

§. 616. { Ἐπίθεμα ἐξαλειπτικὸν τῶν ὠχρῶν
 { στιγμαμάτων τοῦ δέρματος, Ἑλληνιστί.

Ἐπαρε ὄξος δυνατὸν δρ. 100, καὶ στύψιν εἰς σκόνην δρ.

20, ἔπειτα πρόσθες τόσον ἄλευρον τῆς κριθῆς, ὅσον φθίνει διὰ νὰ γένη μία μάζα μετρίας πύξεως· τὴν μάζαν ταύτην ἄπλωσέ την εἰς κἀνὲν πανίον λεπτόν καὶ ἐπίθεε τὸ βράδου εἰς τὰ στίγματα, ἀφίνων αὐτὸ ἕως τὴν αὔριον· τοῦτο γίνεται δις, καὶ τρίς, ἕως οὔ νὰ ἐξαλειφθῶσι αὐτὰ ἐντελέστατα.

§. 617. (Ζωμοὶ, Ἑλληνισί.
(Πρόδοι, Ἰταλισί.

Οἱ ἀρρώστοι, οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται νὰ χωνεύσωσι τὰς σκληρὰς τροφὰς, μεταχειρίζονται τὸν ζωμὸν τοῦ κρέατος μίρικων ζώων· ὁ ζωμὸς οὗτος ἐνώνεται μὲ τὸν χυλὸν διαφόρων γόρτων τε καὶ φυτῶν, ὁ ὁποῖος ἠχοσιμεύει τὰ μέγιστα εἰς τοὺς πάσχοντας.

§. 618. (Ζωμὸς δροισιτικός, Ἑλληνισί.
(Πρόδο ρεφρεσκατίβο, Ἰταλισί.

Βράσον, εἰς 100 δρ. ζωμὸν τῶν ψαχνῶν ὀρνίθων, καθαρισμένον κριθῆρι, ἀπλόχειρον ἕνα, στράγγιστον τὸν ζωμὸν τοῦτον, εἰς τὸν ὁποῖον πρόσθες καὶ κρεμόριον δρ. 10. καὶ μεταχειρίζεσαι.

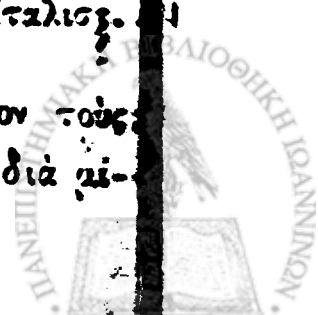
Δύναμις. Καθαρτικὸν καὶ δροισιτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀντράλλαν, εἰς ἐφήμερον πυρετὸν, εἰς ἐρυσίπελας, καὶ εἰς ἐξωτερικὰς φλογώσεις.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ κινήσῃ τὴν κόπρον.

§. 619. (Ζωμὸς γλυκυντικός καὶ βαλσαμικός, Ἑλλ. γ.
(Πρόδο δι γάμπαρο, Ἰταλισί.

Βράσον ἐκτὼ ἀσταχοῦς μικροῦς εἰς τὸ νερόν, κόψον τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τὰς οὐράς, κοπάνισον καὶ βράσον, διὰ νὰ

αν ὥραν εἰς ἓνα ζωμὸν καμωμένον μὲ τὸν πνεύμονα τοῦ βοῦς, ἕως οὗ νὰ μείνῃ δρ. 100, πρόσθες εἰς τὸ τέλος κοπανισμένα γαρόφαλλα δρ. 3, κανέλλαν δρ. 5, καὶ ὀλίγον Ἴνδικὸν καρύδιον, στράγγισον τὸν ζωμὸν, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Βαλσαμικὸς καὶ γλυκαντικὸς.

Μεταχ. Εἰς μαρασμὸν τοῦ σώματος καὶ εἰς ἀτροφίαν.

§. 620. (Ζωμὸς πικρὸς, Ἑλληνισί.
(Πρόδο ἀμάρο, Ἴταλισί.

Βράσον διὰ μιτὴν ὥραν εἰς 100 δρ. ζωμὸν τοῦ κρέατος, ἢ τῆς ὄρνιθος, ρίζας τῶν ῥαδικίων δρ. 4, τῆς ἀγγέλικας δρ. 1, κορυφὰς τοῦ κενταυρίου, καὶ τοῦ χαμαιδούρου ἀνὰ δρ. 2, στράγγισον καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακ. Ζωμερὸς καὶ πικρὸς. — Δύναμις. Καθαροτικὸς.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας, καὶ τοῦ σπληνός, καὶ εἰς ἐσωχάδας.

Δόσις. Τὸ ὅλον τὸ παίρνει μίαν φορὰν νῆσις τὸ πρωί.

§. 621. (Ζωμὸς ἀντιπυρετικὸς, Ἑλληνισί.
(Πρόδο ἀπυρετίβο, Ἴταλισί.

Βράσον εἰς 100 δρ. ζωμὸν τῆς ὄρνιθος, ἢ τῶν ποδῶν τοῦ μόσχου, κοπανισμένας ρίζας τοῦ μαλάθρου, τῶν σπαραγγίων καὶ τῶν πικραλίδων ἀνὰ δρ. 4, στράγγισον τὸν ζωμὸν τοῦτον, πρόσθες καὶ 1 δρ. πεταλλώδη γῆν τῆς τρυγίας, καὶ δὸς πιεῖν τὸ πρωί τῷ πάσχοντι.

Δύναμις. Μαλακτικὸς καὶ ἀντιπυρετικὸς.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὴν κιτρινάδα, εἰς πολύποδας τῆς καρδίας, εἰς ὅλας τὰς θέρμας καὶ σπλῆνα.

- §. 622. (Ζωμός άντεμφορκτικός, Ἑλληνιστί.
(Πρόδο δι_ στρουέντε, Ἰταλιστί.

Ἔπαρε κεκομμένας ρίζας τοῦ χελιδονίου χόρτου (ἴδε §. 1201), τοῦ ρίζαριου, καὶ τῶν κίχωρίων ἀνά δρ. 4, τῆς καππάρεως ἀπλόχειρ. I, κρόκον τοῦ σιδήρου δρ. I, καὶ ἀς μουσκευσωσιν ὅλα ὑμῶς διὰ μίαν νύκτα εἰς ζωμόν τῆς ὕρ-
νιθος δρ. 150, ἔπειτα βράσον αὐτὰ ὀλίγον, καὶ στραγγί-
σας, δὸς εἰς τὸν πάσχοντα.

Δύναμις. Καθαρτικός καὶ μαλακτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐμφράξεις τοῦ ἥπατος, καὶ τῆς κάτω
κοιλίας, εἰς ὑδροπικίαν τῆς μήτρας καὶ εἰς ὑστερισμόν.

Δόσις. Εἰς μίαν φοράν, ἢ δύο τὸ πρῶτ.

- §. 623. (Ζωμός ἀντισκορπουτικός, Ἑλληνιστί.
(Πρόδο ἀντισκορούτικο, Ἰταλιστί.

Βράσον διὰ μίαν ὥραν εἰς 100 δρ. ζωμόν τῶν ἰνδικῶν
γάλλων, ἢ τῶν ποδῶν τῶν μόσχων, καπνέαν, καὶ καρδά-
μίατα ἀν' ἀπλόχειρ. I, καὶ μισθὸν ἀπλόχειρ. σιναπόχορτον,
πρόσθεσ καὶ ἄλας ἀγγλικὸν δρ. 5, καὶ δὸς τὸ πρῶτ εἰς
τὸν πάσχοντα νὰ πίνῃ.

Χαρακτήρ. Ζωμερός. — Δύναμις. Δυναμωτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἥπατικά στίγματα, εἰς τὸ λεγόμενον
στομακάκι (σκορπούτον) τῶν βρωμισμένων ὀδόντων καὶ
στομάτων.

Δόσις. Τὸ ὅλον διὰ τινος ἡμέρας ἕως νὰ γείνη καλά.

- §. 624. (Ἰατρικά, Ἑλληνιστί.
(Μεδικαμέντοι, Ἰταλιστί.

Ὅλα τὰ βοηθητικά μέσα, τὰ ὁποῖα ἀνθίστανται εἰς τὰ

πάθη, καὶ βοηθοῦσι τὴν ὑγίαν τοῦ ἀνθρώπου, λέγονται ἰατρικὰ, εἰς τὰ ὑποῖα οἱ ἐφευρεταὶ αὐτῶν τὸ καταρχὰς δὲν ἠθέλησαν νὰ δώσωσιν ὀνομασίας καὶ κλήσεις. Οἱ παλαιοὶ ὠνόμαζαν τὰ βοηθητικὰ μέσα τῆς ὑγείας ἰατρικὰ, καὶ τὴν περιέχουσαν αὐτὰ βίβλον, Ἰατροσόφιον, τὴν κλῆσιν λαβοῦσαν ἀπὸ τοῦ ἱατροῦ καὶ σοφίης.

§. 625. (Ἰατρικὸν διὰ τοὺς πόνους τῶν ὀδόντων, Ἑλλ.
(Μεδικαμέντο πὲρ οἱ δέντοι, Ἰταλ.

*Ἐπαρε ρευστὸν ἀνώδυνον δρ. 8, κάμφοραν κόκκους 24, καὶ λαύδανον ρευστὸν δρ. 8, ἔνωσον καλῶς καὶ βρέξας βαμβάκια ἐπίθες εἰς τοὺς πονεμένους ὀδόντας σου ἅπαξ, ἢ καὶ δις κατὰ τὴν χρείαν σου.

§. 626. (Ἰατρικὸν, τὸ ὁποῖον θεραπεύει τὰς
(εὐλογίας τοῦ προσώπου. Ἑλληνισί.

Ὅταν αἱ εὐλογίαι τοῦ προσώπου ἀρχινοῦν νὰ ἀσπρίσωσιν, ἀλείφονται ἐσπέρας καὶ πρωτῆ μετὰ τὸ ἀμυγδαλέλαιον, ἠνωμένον μετὰ χλιαρὸν χυλὸν καὶ πηκτὸν τοῦ κριθαρίου· ἂν αἱ εὐλογίαι ἠθέλον εἶναι ξηραὶ, πρόσθε ἐπάνω χλιαρὸν χυλὸν τῆς βρασμένης φακῆς, καὶ στραγγισμένης διὰ τινος στραγγιστηρίου, καὶ νὰ μείνη ἐκεῖ, ἕως οὗ νὰ ξηρανθῆ καὶ νὰ πέσῃ ὁ χυλὸς αὐτός. Τοῦτο τὸ ἰατρικὸν εἶναι τὸ καλλιώτερον τῶν λοιπῶν.

§. 627. (Ἰατρικὸν τῆς λύσσας, Ἑλληνισί·
(Μεδικαμέντο κόντρο λά ράμπια, Ἰταλισί.

*Ἐπαρε ἐλελίσφακον, καὶ ἀπήγαναν ἀν' ἀπλόχειρον ἓνα, φύλλα καὶ ρίζας τοῦ ἰνώδους τριφυλλίου (1192), τῆς ἀγγέλικας (1058) δρ. 8, ἄλας κοινὸν δρ. 16, σκόρδιον χόρ-

τον δρ. Ιβ, κοπάνισον δλα καλώς εἰς γουδίον, ἔπειτα βράσον αὐτὰ μὲ οἶνον λευκόν δρ. 250, στράγγισον δυνατὰ καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Εὐώδες. — Δύναμις. Ἐναντίον τῆς λύσσης.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τοὺς λυσσασμένους ἀνθρώπους.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 32 ὀίς τῆς ἡμέρας.

Σημ. Μὲ τοῦτο τὸ ἱατρικὸν ἐθεραπεύθησαν πολλότατοι ἀνθρώποι.

§. 628. (Ἴατρικὸν διὰ τὰ ἀρθριτικὰ πάθη, Ἑλληνισί.
(Μιστουῦρα πὲρ λ' ἀτρίτιδε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε βάλσαμον τῆς Μέκκας δρ. Ιβ, κῖναν κοκκίνην δρ. 8, κρόκον δρ. 4, σαλσαπαρίλλιον δρ. 8, ἐλιλίσφακον δρ. 8, πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 8, κοπάνισον τὰ χόρτα, διάλυσον τὸ βάλσαμον εἰς ἓν τρίτον τοῦ πνεύμονος τοῦ οἴνου, καὶ τὸ ἐπίλοιπον ἄφες νὰ μουςκεύτῃ μὲ τὰ δύο τρίτα τοῦ λοιποῦ πνεύματος τοῦ οἴνου, ἔπειτα στράγγισον τὴν ῥευστὸν, ἔνωσον ὁμοῦ τὰ δύο ῥευστὰ, καὶ πρὸς τὸ τέλος πρόσθεις ἀσβεστόνερον τριπλοῦν τῆς ὕλης, καὶ μεταχειρίσου εἰς τὴν χρεῖαν σου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ τονικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὰ ἀρθριτικὰ πάθη παντὸς σώματος, εἰς τὸν ῥαχίτην καὶ ῥευματισμούς.

Δόσις. Ἀπὸ 50 δρ. ἢ καὶ πλέον τι, πρῶτὴ καὶ ἑσπέρας.

§. 629. (Ἴατρικὸν διὰ τὴν παλαιὰν γονόρροϊαν, Ἑλλ.
(Μεδικαμέντο πὲρ λὰ γονορρέα. Ἴταλ.

Βάλε εἰς ἀγγεῖον ὑάλινον κόμμι τοῦ γουαϊάκου δρ. 2, καλομελάνον κόκ. 6, γλυκὺρρίζαν δρ. Ι, κόμμι ἀραβικόν δρ. 2, λαύδανον ῥευστὸν δρ. Ι, ῥευστὸν ἀνώδυνον δρ. 2, νήτρον δρ. Ι, νερόν δρ. 200, ἀνακάτωσον καὶ φύλαξον.

Χαρακτήρ. ῤευστὸν. Δύναμις. Τονικὸν καὶ ἀντιγαλλικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν παλαιὰν γονόρροϊαν καὶ νέαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 ἐσωτερικῶς πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 630. { Ἰδρωτικόν, Ἑλληνιστί.
Σουδορίφερο, Ἰταλιστί.

Βράσον εἰς νερόν δρ. 100 μελισσόχορτον δρ. 8, ἄνθη τῆς φιλύρας δρ. 8, τῆς κουφοξυλέας δρ. 4, καὶ στραγγίσαῖς μεταχειρίσου με ζάχαριν.

Χαρακτήρ. Εὐῶδες. — Δύναμ. Ἰδρωτικόν καὶ διαφορητικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰ κρυώματα, εἰς τὰς περιπνευμονίας, εἰς πλευρίτην καὶ ρευματισμούς.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἑσπέρας καὶ πρωΐ ζεστόν.

§. 631. { Καταπλάσματα, Ἑλληνισί.
Καταπλάσμα, Ἰταλιστί.

Τὰ καταπλάσματα γίνονται ἀπὸ δύο, ἢ πολλὰς ὕλας, ὅλας βρασμένας, καὶ ὑποῦ ἀνακατωμένας καὶ καταπλασμένας· τὸ κατάπλασμα διαφέρει ἀπὸ τὸ ἔμπλαστρον καὶ κηρωτόν, διότι τοῦτο εἶναι μαλακώτερον τῶν λοιπῶν· τὸ πλεόν ἀπλούστερον τῶν καταπλασμάτων καὶ καλλιώτερον εἶναι τὸ γάλα βρασμένον με τὴν ψίχαν τοῦ ἄρτου.

§. 632. { Κατάπλασμα μαλακτικόν, Ἑλληνισί.
Καταπλάσμα ἀμμολιέντε, Ἰταλισί.

Βράσον με γάλα ἄλευρον τοῦ λινοσπόρου δρ. 4, καὶ ψίχαν ψωμίου δρ. 50, ἕως οὗ νὰ λάβῃ μετρίαν πῆξιν, πρόσθεῖς καὶ ἓνα κρόκον τοῦ ὠοῦ καλῶς τεταραγμένον· ἀπλόνεται τοῦτο εἰς τινα πανία, καὶ οὕτως ἐπιτίθεται ἐπάνω εἰς τὸν πόνον πολλάκις.

Χαρακτ. Ἡμίπηκτον. — Δύναμ. Μαλακτικόν καὶ ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσεις. Εἰς παρουλίδας, εἰς πνικτικὸν ἄσθμα, εἰς ἐξω-
τερικὰς αἰμορροΐδας, εἰς πληγὰς διαφόρου εἴδους, εἰς ρευ-
ματισμούς, εἰς ποδαλγίαν, εἰς ἐμφράξεις τῶν ἀδένων, εἰς
ἐξωτερικὰς φλογώσεις, εἰς ὠταλγίαν, καὶ γαστρίτην.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ ἐπιθέσῃς ἐκεῖ πολλάκις.

§. 633. { Κατάπλασμα ὠριμαντικόν, Ἑλληνισί.
{ Καταπλάσμα ματουρατίβο, Ἴταλισί.

Πρόσθεσ εἰς τὸ ἄνωθεν κατάπλασμα §. 632 τέσσαρα
κρομμύδια ἐψυμένα εἰς θερμὴν στάκτην, καὶ 3 κοχλιάρια
μέλι, καὶ οὕτω θέσ αὐτὸ εἰς τὸ πονεμένον μέρος πολλάκις.

Δύναμις. Μαλακτικὸν καὶ ὠριμαντικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ὄρχιν, εἰς ἐμφράξεις, εἰς ἐξωτερικὰς φλο-
γώσεις, εἰς πρωνυχίδας, καὶ εἰς ἐξωτερικὰς αἰμορροΐδας.

§. 634. { Κατάπλασμα ὠριμαντικὸν τῶν ἰων, Ἑλληνισί.
{ Καταπλάσμα ματουρατίβο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε φύλλα τῶν εὐωδεστάτων ἰων, τῆς μολόχας, τῆς
ἀλθαίας ὅσα θέλεις, ρίζας τοῦ κρίνου, ψίχαν τοῦ ἄρτου, λι-
νόσπερμα, καὶ γάλα ὅσον ἀρκεῖ νὰ θράσῃ, καὶ νὰ γίνῃ κα-
τάπλασμα κατὰ τὴν χρεῖαν σου· τούτου γενομένου, πρόσθεσ
ὀλίγον κρόκον, καὶ ἐπίθεσ πολλάκις εἰς τὸ πρτισμένον καὶ
πονεμένον μέλος, διὰ νὰ ἀνοιξῇ τάχιστα.

Χαρακτήρ. Ἡμίπηκτον καὶ χλιαρόν.

Δύναμις. Μαλακτικὸν, ἀνώδυνον καὶ ὠριμαντικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὰ πρτίσματα καὶ πονεμένα μέλη.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ πολλάκις.

§. 635. { Κατάπλασμα μαλακτικὸν δυνατὸν, Ἑλληνισί.
{ Καταπλάσμα ματουρατίβο φόρτε, Ἴταλισί.

Πρόσθεσ εἰς τὸ ὠριμαντικὸν κατάπλασμα (§. 633) σπό-

νην ἀπὸ ἀμμωνιακὸν κόμμα δρ. 8, καὶ μεταχειρίσου εἰς τὰς ἐξωτερικὰς φλογώσεις, εἰς φλεγμονάς, καὶ ἄνθρακας.

§. 636. (Κατάπλασμα μὲ γαλατόψωμον, Ἑλληνισί.
(Καταπλάσμα δι' πάνε ἐ λάτε, Ἴταλισί.

Εἷς τι ἄγγος ἐάλε γάλα κοινὸν δρ. 200, καὶ ψίχαν τοῦ ψωμίου δρ. 100, καὶ βράσον ὀλίγον ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν, καὶ οὕτως ἀπλώσας αὐτὸ εἰς πανία, ἐπίθεσ το, ὅπου κάμνει χρεῖα.

Δύναμις. Μαλακτικὸν, καὶ ὠριμαντικὸν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πονεμένα πρήσματα καὶ φλογιστικά, τὰ ὁποῖα τείνουσιν εἰς τὴν διάλυσιν.

§. 637. (Καμφορέλαιον τοῦ νίτρου, Ἑλληνισί.
(Ὄξυσετόνικο καμφοράτο, Ἴταλισί.

Ἐνωσον διὰ τοῦ πυρὸς εἷς τι ὑάλινον ἄγγος νιτρικὸν ὀξύ (ἀσημόνερον) δρ. 16 μὲ κάμφοραν δρ. 24, ἔπειτα σύναξον τὸ ἐπιπλέον αὐτοῦ ἔλαιον, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμ. Δυναμωτικὸν. — Μεταχειρ. Εἰς πόνον τῶν ὀδόντων.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον θάνεται μὲ ὀλίγον βαμβάκι εἰς τὸν πονεμένον ὀδόντα δις, ἢ τρίς.

§. 638. (Καθ' αὐτὸ στυπτικὸν τῶν σπασμένων, Ἑλλ.
(Σπεταίφικο ἀσριτσέντε δέλλαι ἔρνιαι, Ἴταλ.

Βάλε θερμοξαλικὸν ὀξύ ὀξυδωμένον μὲ τὸ μαγγανάζιον δρ. ἕν καὶ μισὸν εἰς οἶνον καλὸν καὶ μαῦρον δρ. 150, καὶ μεταχειρίσου. Τὸ θερμοξαλικὸν ὀξύ πρέπει νὰ εἶναι πρόσφατον καὶ ἀλαμπικαρισμένον μὲ τὸ μαγγανέσιον μέταλλον, ἀλλέως δὲν ὠφελεῖ καὶ νὰ τρώγῃ καὶ γλύκυσμα καμωμένον μὲ καῦμένα κόκκαλα τῶν χελώνων καὶ μέλι ἀνά δρ. 20 ἑσπέρας καὶ πρωῖ.
Δύναμις. Δυναμωτικὸν, στυπτικὸν καὶ ὄξυγον.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὰς λεγομένας ἔρνιας: ἦτοι εἰς τοὺς σπασμένους ἀνθρώπους, ἕως 6 χρόνων κατὰ τὴν ἡλικίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 8 δις τῆς ἡμέρας πρὸ τοῦ φαγητοῦ.

Διὰ τοὺς 6 ἕως 10 χρόνων.

Βάλε ἀλικὸν ὄξύ δρ. 4, καὶ κρασί μαῦρον δρ. 400. Ἡ δόσις εἶναι δρ. 8 δις τῆς ἡμέρας πρὸ τῶν φαγητῶν.

Διὰ τοὺς 10 ἕως 17 χρόνων.

Βάλε ἀλικὸν ὄξύ δρ. 6, καὶ κρασί μαῦρον δρ. 400. Ἡ δόσις εἶναι δρ. 8 δις τῆς ἡμέρας, ὡς ἀνωθεν: ἦτοι 8 δρ. τὸ πρωῒ, καὶ 8 τὸ ἑσπέρας πρὸ τῶν φαγητῶν.

Διὰ τοὺς 17 ἕως 80 χρόνων ἀνθρώπους.

Βάλε ἀλικὸν ὄξύ δρ. 16, καὶ κρασί μαῦρον δρ. 400. Ἡ δόσις ἀπὸ δρ. 8 δις τῆς ἡμέρας.

Μεταχειρίσεις τοῦ ἱατρικοῦ.

Α. Πρέπει ὁ πάσχων νὰ ταραττή τὸ ἀγγεῖον, ὁπόταν θέλῃ νὰ πίνη, διὰ νὰ ἀνακατωθῇ καλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἁλατος.

Β'. Πρέπει νὰ πίνη ὁ πάσχων ἀπὸ αὐτὸ δρ. 8 διὰ 21 ἡμέρας, δις τῆς ἡμέρας, τὸ πρωῒ καὶ τὸ ἑσπέρας, ὅταν δὲν αἰσθάνεται κάμμιναν βλάβην εἰς τὸν στόμαχόν του.

Γ'. Πρέπει νὰ παίρῃ ὁ πάσχων ἀπὸ τὸ ἱατρικὸν αὐτὸ ἀπὸ δρ. 8, τέσσαρας ὥρας πρὸ τῶν φαγητῶν, τὸ ἑσπέρας καὶ τὸ πρωῒ.

Δ'. Εἰς τὸ σπᾶσιμον πρέπει ὁ πάσχων νὰ βάλλῃ εὐθὺς τὸ προειρημένον ἔμπλαστρον §. 609, καὶ νὰ φορῇ τὸ συνειθισμένον του δέσιμον.

Ε. Νὰ μὴ καθαλικεύῃ ποτέ, ἐν ᾧ πίνει τὸ ἱατρικὸν νὰ μὴ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του πολὺ, μήτε νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ νὰ περιπατῇ, νὰ μὴ φάγῃ πολὺ, μήτε νὰ πίνη καὶ νὰ φωνάζῃ δυνατὰ.

§. 639. { Κάπνισμα τῶν βρωμισμένων οἰκιῶν, Ἑλλήν.
Φουμέντο πὲρ κατοίβοι οἰκίαι, Ἰταλ.

Ἐπαρε μαγγανέζιον μέταλλον εἰς σκόνην, ἢ νίτρον καθαρὸν δρ. 16, ἄλας κοινὸν δρ. 100, κοπάνισον καὶ ἔνωσον τὰ πάντα ὁμοῦ εἰς τι πήλινον ἄγγος, ἔπειτα πρόσθες καὶ ὄξυθειϊκὸν δρ. 50· καὶ εὐθὺς θέλεις ἰδεῖν νὰ ἐξέρχωνται ἀτμοὶ καὶ νὰ διασκορπίζωνται εἰς ὄλην τὴν ἀτμοσφαιραν τοῦ οἴκου σου, ἢ νοσοκομείου, καὶ θέλει καθαρισθῆ ἔντελέστατα.

§. 640. { Κηρωτὰ, Ἑλληνιστί.
Τσερότοι, Ἰταλισί.

Κηρωτὸν ἐνταῦθα δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, παρὰ ἐν ἔμπλαστρον πηκνότερον καὶ στερεώτερον τῶν συνειθισμένων ἐμπλάστρων. Εἰς τὰ κηρωτὰ ἐμβαίνουσι, τὸ κηρίον, αἱ ρητῖναι, τὰ κόμμεα, καὶ τινὰ στερεὰ, ἢ ἀερώδη ἔλαια.

§. 641. { Κηρωτὸν διάχυλον, Ἑλληνιστί.
Τσερότο διάκιλο, Ἰταλιστί.

Βράσον λιθαργύριον δρ. 50, καὶ ἐλαιόλαδον δρ. 100, καὶ ἀνακάτωσον συνεχῶς, πρόσθες καὶ νερόν βραστόν, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς πῆξιν κηρωτοῦ· ἢ προσθήκη τοῦ νεροῦ εἶναι ἀναγκαίᾳ, διὰ νὰ μὴν καῆ τὸ ἔλαιον.

Χαρακτήρ. Πηκτὸν καὶ κοκκινωπὸν.

Μεταχ. Ἐξῶθεν εἰς τὰς πληγὰς διαφόρων εἰδῶν.

§. 642. { Κηρωτὸν τῆς Ἀγγλίας, Ἑλληνιστί.
Τσερότο Ἀγγλικό, Ἰταλιστί.

Διάλυσον, διὰ βραστοῦ νεροῦ δρ. 200, ἰχθυόκολλαν κοπανισμένην (α) δρ. 16, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσῃ καλῶς ἢ κόλλα, μετὰ ταῦτα ἔπαρε μίαν πήχην ἀπὸ μεταξωτὸν ὕφασμα καὶ λευκὸν, ἄπλωσέ τα καλῶς μὲ τέσσαρας βελόνας, ζέστανον

(α) Ἡ ἰχθυόκολλα γίνεται ἀπὸ τὴν πηκτὴν τῶν ὀψαρίων.

πάλιν τὴν μυξώδη αὐτὴν ὕλην, καὶ μὲ ἐν τρίχινον κονδύλιον ἄλειψον τὸ ὕφασμα ὅλον ἀπὸ ἐν μέρος, ἄφες αὐτὸ νὰ ψυχρανθῆ, καὶ πάλιν ἄλειψον, ὁμοίως δις καὶ τρις, ἢ καὶ πολλάκις, ἕως οὗ νὰ σωθῆ ὅλη ἡ κόλλα, καὶ ἀφοῦ ψυχρανθῆ, ἄλειψον αὐτὸ δις μὲ βάλαμον τοῦ Περού, κατασκευασμένον μὲ πνεῦμα τοῦ οἴνου, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου. **Χαρακ. Στερεόν.** — Δύναμις. Κοληπτικὸν καὶ θρεπτικόν.

Μεταχειρίσις. Βρέχονται τεμάχια τοῦ κηρωτοῦ τούτου μὲ τὸν πτόελον, καὶ ἐπιθέτονται εἰς τὰς πληγὰς διαφόρου εἶδους, ἀφοῦ πρότερον συμμαζωχθῶσιν αἱ τομαὶ τῶν πληγῶν.

§. 643. { Κηρωτὸν ἀπὸ μόλυβδον, Ἑλληνιστί.
Τσερότο δι σατούρνο, Ἰταλιστί.

Διάλυσον διὰ τοῦ πυρὸς κηρίον λευκὸν δρ. 50, εἰς ἀμυγδαλέλαιον δρ. 50, πρόσθες ἔπειτα καὶ ἀπόβρασμα τοῦ μόλυβδου (ἐκστράτο τοῦ σατούρνου) δρ. 32, καὶ ἀφοῦ ψυχρανθῆ, πρόσθες καὶ κάμποραν δράμ. Ι, διαλυμένην εἰς ὀλίγον ἀμυγδαλέλαιον, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Δύναμις. Καθαρτικὸν καὶ θρεπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τυλώδεις πληγὰς καὶ ἀνιάτους τῶν γαλλικῶν καὶ χοιράδων πληγῶν, καὶ εἰς φίσσολας χρονικοῦς.

§. 644. { Κογγλάσματα, Ἑλληνιστί.
Δεκότοι, Ἰταλιστί.

Τὰ κογγλάσματα, ἢ κοχλάσματα, γίνονται μὲ τὴν βράσιν ἐνός, ἢ πολλῶν βοτανῶν εἰς τὸ νερόν, ἢ εἰς ἄλλο ρευστόν. Τοῦτο τὸ ὑγρὸν οἱ παλαιοὶ τὸ ὠνόμαζον ἀπόζημα καὶ ἀπόβρασμα. Δὲν ἐπαράσταινεν ὅμως ἀμέσως εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ιδέαν τοῦ πράγματος. Τὰ κογγλάσματα εἶναι ὠρελιμώτερα εἰς τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, παρὰ αἱ λοιπαὶ ὕλαι, ἐπεὶδὴ καὶ εἰς αὐτὰ διαιρεθεῖσαι αἱ ὕλαι, καὶ ὑποδια-

ρεθειῖσαι ὑπὸ τοῦ πυρός καὶ ὕδατος, εἰσδύουσι καὶ κυκλοφοροῦσιν ἀμέσως εἰς τὰ μικρότερα τῶν ἀγγείων, φλεγῶν καὶ ἀρτηριῶν.

§. 645. { Κόγγλασμα βαλσαμικόν, Ἑλληνισί.
 { Δεκότο βαλσάμικο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε φύλλα τοῦ εὐπατορίου χόρτου (κοινῶς ἀγριμόνια), τῆς βετόνικας, τῆς βερονίκης καὶ τοῦ χιλιοφύλλου χόρτου ἀν' ἀπλόχειρον I, ἄνθη τοῦ ὑπερικοῦ, τῆς χαμομήλης, τῆς ψωραλέας ἀν' ἀπλόχειρον μισόν, ἔνωσον καὶ βράσον ἀπὸ αὐτὰ μὲ νερόν, καὶ μεταχειρίσου εἰς τὴν χρεῖαν σου.

Χαρακτήρ. Ρευστόν. — Δύναμις. Βαλσαμικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀπλᾶς πληγὰς, εἰς μεσεντερίτην καὶ γαστρίτην, εἰς νεφρίτην, μητρίτην καὶ αἰμόπτυσιν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. δρ. 8 εἰς 100 δρ. νερόν διὰ νὰ πίνη δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας μὲ ζάχαριν.

§. 646. { Κόγγλασμα χωνευτικόν, Ἑλληνισί.
 { Δεκότο καρμινάτιβο. Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἄνθη τῶν χαμομήλων δρ. 8, φλοιὰς τῶν πικρῶν νεραγγίων δρ. 4, ἀνηθόσπερμα δρ. 2· κόψον καὶ κοπάνισον αὐτὰ καλῶς, καὶ ὅταν θέλῃς βράσῃ ὀλίγα εἰς βραστὸν νερόν, καὶ μεταχειρίνου.

Χαρακτήρ. Πικρόν. — Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ χωνευτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἄσθμα ξηρόν, καὶ εἰς ἀχωνευσίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 4 εἰς 60 δρ. νερόν βραστὸν, διὰ νὰ γένη κύγγλασμα, καὶ νὰ δίδεται δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 647. { Κόγγλασμα μαλακτικόν, Ἑλληνισί.
 { Δεκότο ἀμμολιέντε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ῥίζας τῆς ἀλθαίας δρ. 6, γλυκύριζαν δρ. 1, ἄν-

θη ἢ φύλλα τῆς μολόχας δρ. 2· κοπάνισον ὀλίγον, καὶ βρά-
σε τα μὲ νερόν κοινόν δρ. 500, ἕως οὗ νὰ μείνωσι δρ. 300.

Χαρακτήρ. Γλυκερόν. — Δύναμις μαλακτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς φθίσειν παντὸς εἶδους, εἰς βῆχα, εἰς τὴν
στραγγουρίαν, καὶ δυσουρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Δόσις. Τὸ ὕλον εἰς δύο ἡμέρας πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 648. { Κόγχλασμα ἰδρωτικόν, Ἑλληνισί.
Δεκότο σουδορίφερο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἀνθη τῆς κουφοξυλείας δρ. 4, τῆς φιλύρας δρ. 4,
τῆς ἄρνικας δρ. 2, κόψον εἰς λεπτά, καὶ βράσον κατὰ τὴν
τέχνην μὲ νερόν κοινόν δρ. 100.

Χαρακτ. Πικρόν. — Δύναμ. Ἰδρωτικόν καὶ διαφορητικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πλευρίτην καὶ περιπνευμονίαν, εἰς ἀνα-
σάρκαν καὶ ρευματισμούς.

Δόσις. Τὸ ὅλον μὲ τὴν ζάχαριν τὸ πίνει ὁ πάσχων εἰς
τὸν καιρὸν τοῦ ὕπνου.

§. 649. { Κόγχλασμα διὰ τὸ στῆθος, Ἑλληνισί.
Δεκότο πετοράλε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ρίζας τῆς ἀλθαίας δρ. 6, γλυκῦρριζαν δρ. 2, ἀν-
θη τῆς κουφοξυλείας δρ. 4, κόψον, καὶ κάμε κόγχλασμα κα-
τὰ τὴν τέχνην σου μὲ νερόν δρ. 100.

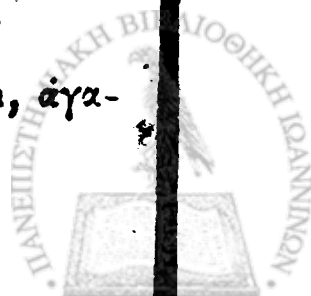
Χαρακτ. Ἡμίγλυκον. — Δύναμ. Μαλακτικόν καὶ ἰδρωτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ρεῦμα καὶ πόνον τοῦ στῆθους, εἰς βῆχα
χρονικόν, καὶ εἰς βόμικαν.

Δόσις. Τὸ ὅλον ἑσπέρας καὶ πρωί ζεστόν.

§. 650. { Κόγχλασμα διὰ τὸ στῆθος καθαρτικόν.
Δεκότο πετοράλε λασσιτίβο.

Ἐπαρε ρίζας τοῦ πολυποδίου (εἰδους πτέρης) δρ. 2, ἀγα-

ρικόν δρ. Ι, ἄνθη τῆς βερόνικας ἀπλόχειρ. Ι, τῶν ἴων, τοῦ φλόμου, καὶ τῶν χλωρῶν ῥόδων ἀν' ἀπλόχειρ. 2, καὶ ἀνηθόσπορον δρ. μισόν, κόψον καὶ κοπάνισον τὰ πάντα σπόρον, καὶ οὕτω κάμε κύγχλασμα ὅταν θέλης.

Χαρακτήρ. Ρευστόν. — Δύναμις. Καθαρτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ρεῦμα καὶ πόνον τοῦ στήθους.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. Ῥ εἰς νερόν βραστόν δρ. 100, νὰ γένη κύγχλασμα, καὶ νὰ παίρνη ὁ πάσχων δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 651. { Κύγχλασμα πικρόν, Ἑλληνισί.
Δεχότο ἀμάρο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἀρωματικόν κάλαμον δρ. 4, γεντιανὴν, δρ. Ι, κενταύριον γόρτον, καὶ χαμαίδρουον ἀν' ἀπλόχειρον ἓν, φλοιὰς τῶν νεραγγίων, κασκαρίλλαν ἀνά δρ. 2, κόψον τὰ πάντα εἰς λεπτά, καὶ βράσον μὲ νερόν δρ. 150, ἔπειτα στράγγισον τὸ ὑγρὸν καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτ. πικρόν. — Δύναμ. Ἀδυναμωτικόν καὶ γλυκαντικόν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. Ῥ ἀνά τρεῖς ὥρας.

§. 652. { Κύγχλασμα ἐναντίον τῆς δίψας, Ἑλληνισί.
Δεχότο ἀντισέτικο, Ἴταλισί.

Εἰς 300 δρ. νερόν βράσον κῖναν χυντροκοπανισμένην δρ. 12, ἕως οὗ νὰ μείνη δρ. 200, στράγγισον αὐτὸ, ἔπειτα πρόσθεσ καὶ θεϊκὸν ὄξύ δρ. Ι, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτ. Πικρόν. — Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ ὀροσιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὑπερβολικὴν δίψαν, εἰς γαστρικὴν ἕρμην καὶ χολερικὴν, εἰς ἐξωτερικὰς φλογώσεις, εἰς τὸν ἥπατίτην καὶ ἀδυναμίαν.

(TOM. Β΄.)

(6)

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 20 ἀνὰ δύο ὥρας.

§. 653. { Κόγχλασμα διουρητικόν, Ἑλληνιστί.
Δεκότο διουρέτικο, Ἰταλιστί.

Ἐπारे ρίζας τῆς ἀλθαίας δρ. 8, κόμμη-αραβικόν δρ. 2, γλυκύρριζαν δρ. 1, κοπάνισον καὶ βράσει τα με 200 δρ. νερόν διὰ 2 ὥρας, καὶ στραγγίσει εἴη διὰ τὴν γρείαν σου. Χαρακτ. γλυκερόν. — Δύναμ. Διουρητικόν καὶ γλυκαντικόν. Μεταχειρίσεις. Εἰς τὴν δυσουρίαν, στραγγουρίαν καὶ αἱματόρροϊαν, εἰς ἄμμον, καὶ εἰς τὰς πληγὰς τοῦ σώματος. Δόσις. Ἀπὸ δρ. 20 εἰς πᾶσαν ὥραν.

Σημ. Οἱ πτωχοὶ ἀντὶ τούτου παίρνουσι τὸ κόγχλασμα τοῦ λινოსπέρματος.

§. 654. { Κόγχλασμα καθαρτικόν, Ἑλληνιστί.
Δεκότο λασσιατίβο, Ἰταλιστί.

Ἐπारे ρίζας τοῦ ἐλενίου χόρτου (ὄμανον) δρ. 1, κάλαμον ἀρωματικόν δρ. 1, μικρόν κενταύριον καὶ ἀψινθέαν ἀν' ἀπλόχειρον μισόν, ρεοβάρβαρον καλόν δρ. 1, βράσον τὸ ὅλον με νερόν δρ. 100, καὶ στραγγίσει δὸς εἰς τὸν πάσχοντα.

Χαρακτ. Πικρόν. — Δύναμ. Καθαρτικόν καὶ ἀδυναμωτικόν. Μεταχειρίσεις. Εἰς ἄσθμα ὑγρόν καὶ πνικτικόν, εἰς ἀνορεξίαν, εἰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὸν τυμπανίτην καὶ εἰς ἀνασάρκαν.

Δόσις. Τὸ ὅλον μίαν φορὰν τὸ πρωῖ, ἢ δύο.

§. 655. { Κόγχλασμα στηθικόν με γλυκύρριζαν, Ἑλλ.
Δεκότο πετοράλε, Ἰταλ.

Βράσον σῦκα χοντρά δρ. 10, γλυκύρριζαν δρ. 10, ἀνθη

τοῦ βουγλώσσου δρ. 8, τοῦ βηχίου χόρτου φύλλα (1) δρ. 8, τῆς χαμομήλας δρ. 8, τῆς ἐρυθρᾶς παπρούνας δρ. 3, εἰς νερόν δρ. 150, στράγγισον καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. ὕγρον καὶ ἡμίγλυκον. — Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν, μαλακτικόν καὶ γλυκαντικόν.

Δόσις. Ἀπὸ 50 δρ. τὸ πρωί, καὶ τὸ ἑσπέρας μὲ τὴν ζάχαριν.

§. 656. { Κόγχλασμα τῆς κίνας, Ἑλληνισί.
Δεκότο δι κίνα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε κίναν καλὴν δρ. 12, γλυκύριζαν δρ. 2, κοπάνισον καὶ βράσε τα μὲ νερόν κοινόν δρ. 400, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 200.

Χαρακτ. ὕγρον. — Δύναμ. Δυναμωτικόν καὶ ἀντιπυρετικόν.

Μεταχείρ. Εἰς θέρμην, εἰς γαλλικόν ἔργιν, ἢ εἰς βουβῶνας, εἰς ἐμφρᾶξεις παντὸς εἴδους, καὶ εἰς τινὰς ρευματισμοὺς.

Δόσις. Ἀπὸ 30 δρ. ἀνὰ δύο ὥρας.

§. 657. { Κόγχλασμα τῆς σημαρούπας, Ἑλληνισί.
Δεκότο δι σημαροῦπα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε φλοιὰς τῆς σημαρούπας δρ. 2, κοπάνισον καὶ βράσε τας εἰς νερόν κοινόν δρ. 200, ἕως οὗ νὰ μείνη δρ. 60.

Χαρακτήρ. Πικρόν. — Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν καὶ συπτικόν.

Μεταχ. Εἰς δεινὴν διάρροϊαν, δυσεντερίαν καὶ λυεντέρϊαν.

Δόσις. Ἀπὸ 20 δρ. ἀνὰ 3 ὥρας μὲ τινὰ ὑγρὰ νόστιμα.

§. 658. { Κόγχλασμα ἀπὸ γλυκύπικρον, Ἑλληνιστί.
Δεκότο δι δουλικαμάρα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἀνθή καὶ κορυφὰς ἀπὸ γλυκύπικρον χόρτον (δουλικαμάρα) δρ. 12, γλυκύριζαν δρ. 3, ρίζας πικραλίδων δρ.

(1) Τὰ φύλλα τοῦ βηχίου εἶναι σχεδὸν στρογγυλὰ καὶ χονδρὰ, φύοντα περὶ τὸν ποταμὸν εἰς τόπους ἀργιλώδεις.

ΙΟ, πλατομανδήλαν δρ. ΙΟ, κόψον εις λεπτά και βράσει τα με νερόν κοινόν δρ. 300, έως ού να μείνωσι δρ. 200.

Χαρ. Γλυκύπικρον. — Δύν. Άδυναμωτικόν και μαλακτικόν.

Μεταχειρίσις. Εις πάθη τοῦ στομάχου, εις πάθη γαλλικά, εις οίδημα και χρονικόν βήχα, εις πεπυκνωμένα και χαλασμένα αίματα τῶν ανθρώπων, και εις φαγοῦραν τοῦ σώματος.

Δόσις. Από 50 δρ. εσπέρας και πρωί.

§. 659. { Κόγχλασμα τῶν ξύλων διαλυτικόν, Ἑλλην.
Δεκότο δέοι λένιοι, Ἰταλιστ.

Ἐπαρε ξυσμένον ξύλον τοῦ γουαϊάκου (λένιο σάντο) δρ. 16, ρίζας τῆς σαλσαπαρίλλικε δρ. 4, κιναν δρ. 4, σηναμικὴν δρ. 10, γλυκύπικρον δρ. 4, ραδικὸρρίζας δρ. 4, κηπνέαν δρ. 10, γλυκὺρρίζαν δρ. 10, κόψον εις λεπτά, και βράσει τα διὰ 12 ὥρας με νερόν κοινόν δρ. 600, πρόσθεσις και ἀντιμώνιον ὠμόν δρ. 10, και μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Πικρόν. — Δύναμις. Καθαρτικόν τοῦ αίματος.

Μεταχειρίσις. Εις κοιλιακὴν βεῦσιν, εις στίγματα τῶν ὀμμάτων, εις ἄθμηα, εις πληγὰς ἀπλᾶς και γαλλικᾶς, εις τὸν πυρετὸν τὸν καυσικόν, εις ἐσωτερικὰς αἰμορροΐδας, και εις φαγοῦραν, εις ἀλφούς, εις ἔρπητας, και εις τὴν ψώραν.

Δόσις. Από 1, ἢ 2 ποτήρια τὸ πρωί, έως πλησίον τοῦ γεύματος, ἢ πλέον τι κατὰ τὴν χρείαν σοι.

§. 660. { Κόγχλασμα τῶν ξύλων δροσιστικόν, Ἑλληνιστί.
Δεκότο ἀπυρετίβο δέοι λένιοι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἐν ἀπλόχειρον σταφίδος λεπτῆς, και ρίζας τῆς

κίνας, καὶ τῆς σαλσαπαρίλλιας ἀνά δρ. 8, κόψον αὐτὰ εἰς λεπτά, καὶ βράσε τα εἰς νερόν κοινόν δρ. 400, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 200.

Χαρακ. Μελαγχροινόν. — Δύν. Καθαρτικόν καὶ δροσισικόν. Μεταχειρίσις. Εἰς ἀπλᾶς πληγὰς, τοῦ στομάχου, εἰς ὑποχονδρίαν, καὶ εἰς φλεγμονάς.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ, ἕως οὗ νὰ κινήσῃ κάτωθεν ἡ κοιλία.

§. 661. { Κόγχλασμα τῶν ξύλων μὲ ἀσβεστόνερον.
Δεκότο δέοι λένιοι.

Ἐπαρε ρίζας τῆς κίνας δρ. 10, τῆς σαλσαπαρίλλιας δρ. 10, ξύλον σάσαφρας δρ. 2, κόψον αὐτὰ λεπτομερῶς, καὶ μούσκευσον διὰ μίαν νύκτα εἰς νερόν τῆς ἀσβέστου δράμ. 300, ἔπειτα βράσε τα μὲ μετρίαν θερμότητα, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 200, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς κρκινωμένας πληγὰς καὶ εἰς γαλλικάς.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 30 πρὸς τὸ γεῦμα, καὶ ἄλλα τόσα πρὸς τὸ δειλινόν.

§. 662. { Κόγχλασμα ἀντιπυρετικόν, Ἑλληνιστί.
Δεκότο ἀπυρετίβο, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε κίναν καλήν δρ. 24, γῆν πεταλλώδη τῆς τρυγίας δρ. 4, κοπάνισον καὶ βράσε τας εἰς πήλινον ἀγγος μὲ νερόν κοινόν δρ. 300, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 150, στράγγισον, ἔπειτα πρόσθεσ καὶ οἶνον καλόν δράμ. 50, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακ. Πικρόν. — Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ ἀντιπυρετικόν.

Μεταχ. Εἰς γαστρικὴν θέρμην, καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους.

Δόσις. Από δρ. 24 μεταξύ τῶν παροξυσμῶν, ἐν ᾧ ὁ πάσχων εἶναι ἡσυχος καὶ χωρὶς πυρετὸν διὰ δύο ἡμέρας.

§. 663. { Κόγγλασμα ἀντιπυρετικὸν καὶ καθαρτικόν.
 { Δεκότο λασσιτίβο ἐ ἀπυρετίβο.

Βράσε σκόνην τῆς κίνας δρ. 8, ρεοβάρβαρον δρ. 1, καὶ ἄλλας ἀγγλικὸν δρ. 8, εἰς κοινὸν νερόν, δρ. 200, ἕως οὗ νὰ μείνωσι δρ. 100, καὶ οὕτω στραγγίσον διὰ τινος λεπτοῦ πανίου καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακ. Πικρόν. — Δύναμις. Ἀντιπυρετικὸν καὶ καθαρτικόν. Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμην ἀπὸ γολῆν καὶ εἰς ἄλλα πάθη.

Δόσις. Από 10 δρ. ἐν ᾧ ὁ πάσχων εἶναι ἡσυχος καὶ χωρὶς πυρετὸν, ἀνά μιστὴν ὥραν.

§. 664. { Κόγγλασμα πικρόν, καὶ ἀντιπυρετικόν, Ἑλλ.
 { Δεκότο ἀμάρο ἀντιπυρετίβο, Ἴταλ.

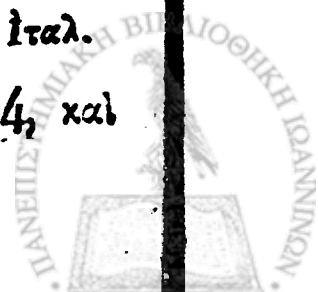
Ἐπαρε ρίζας τῶν πικραλίδων, τῶν οἰξίων λαπάτων, τοῦ ἀρωματικοῦ καλάμου, τοῦ ποτηρίου χόρτου, καὶ τοῦ χαμαιδρούου, ἀν' ἀπλόχειρον 1, ρεοβάρβαρον δρ. 1, σηναικίην δρ. 3, κοπάνισον τὰ πάντα γονδρῶς, μὲ νερόν βραστὸν δρ. 150, ἔπειτα βράσε τα διὰ μίαν ὥραν μὲ νερόν δρ. 150, καὶ στραγγίσας μεταχειρίσου εἰς τὴν χρείαν σου.

Χαρακ. πικρόν. — Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν καὶ καθαρτικόν. Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν σπλήναν καὶ κιτρινάδαν, εἰς ἀνασάρκαν καὶ ἄσθμα, καὶ εἰς ἥπατικά στίγματα.

Δόσις. Από δρ. 30, πρωτῆ, ἑσπέρας καὶ μεσημβρίαν.

§. 665. { Κόγγλασμα ἀπὸ Ἰσλανδικὸν λειχῆνα, Ἑλλ.
 { Δεκότο δι' λίκεν Ἰσλάντικο, Ἴταλ.

Βράσε Ἰσλανδικὸν λειχῆνα (ιδεῖ §. 1141) δρ. 4, καὶ

γλυκύριζαν δρ. 4, εἰς νερόν κοινόν δρ. 150, ἕως οὗ νὰ μείνη δρ. 100, στράγγισον καλῶς, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρ. Ἡμίπηκτον. — Δύναμ. Ἀδυναμωτικόν καὶ θρεπτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς παλμωνέαν καὶ φθίσιν πνευμονικὴν, καὶ ἐντερικὴν, εἰς θέρμην φθισικὴν καὶ ἀτροφίαν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ 25 δρ. τὴν φορὰν ἑσπέρας, πρωτῶς, καὶ μεσημεριαν μὲ τὸ γλιαρὸν γάλα.

§. 666. { Κόγγλασμα ἀνθελμιντικόν, Ἑλληνιστί.
{ Δεκότο βερμίφουγο, Ἰταλιστί.

Μούσκευσον διὰ μίαν νύκτα λεβιθόχορτον τῆς Κόρσικας δρ. 2 εἰς θερμὸν νερόν δρ. 35, πρόσθεε ἔπειτα σιναμικὴν δρ. 2, καὶ βράσε τα ὀλίγον.

Χαρακτήρ. Πικρόν. — Δύναμις. Ἀνθελμιντικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τοὺς ἔλμινθας παντὸς εἴδους, καὶ λοιποὺς σκώληκας.

§. 667. { Κόγγλασμα ἀντισπασμωδικόν, Ἑλληνιστί.
{ Δεκότο ἀντισπασμώδικο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ρίζας τῆς πιονίας δρ. 8, δικτάμου τοῦ λευκοῦ δρ. 8, τῆς βαλλεριάνας δρ. 8, ἄνθη τῆς πρωτάνθης, καὶ τῆς φιλύρας ἀν' ἀπλόχειρον 1, κόψον εἰς λεπτά, καὶ βράσε ἀπὸ τὸ ὅλον μὲ νερόν δρ. 200, δι' ὀλίγην ὥραν, 1, ἢ 2 ἀπλόχειρα τὴν φορὰν, καὶ στραγγίσεις, δὸς εἰς τὸν πάσχοντα.

Χαρ. Πικρόν. — Δύν. Ἀδυναμωτικόν καὶ ἀντισπασμωδικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τοὺς σπασμοὺς τοῦ σώματος καὶ ἐπιληψίαν ἀπὸ δρ. 25, δις τῆς ὥρας.

§. 668. { Κόγγλασμα γλυκαντικόν, Ἑλληνιστί.
{ Δεκότο δολτσιφικάτο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε κόμμι ἀραβικόν δρ. 8, σπόρους τῆς λευκῆς παπα-

ρούνας δρ. 5, σαπώνιον τῆς Κρήτης δρ. 4, ἀνθη τρυγίας δρ. 4, νίτρον καθαρὸν δρ. 4, κοπάνισον ὁμοῦ, καὶ φύλαξον, καὶ ὅταν θέλῃς, λάβε ἐκ ταύτης τῆς σκόνης δρ. 4, καὶ διάλυσον καλῶς εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 200, καὶ στραγγίσας τὸ ὑγρὸν, δὸς εἰς τὸν πάσχοντα νηστικόν.

Δύναμις. Ἀνώδυνον καὶ γλυκαντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὑγρὰν γονόρροϊαν, εἰς γαλλικὴν δυσουρίαν καὶ γαγγραιῖναν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 30 εἰς, ἢ τετράκις τῆς ἡμέρας νῆστις.

§. 669. { Κόγχλασμα λεπτυντικόν, Ἑλληνιστί.
Δεκότο ἀτενουάντε, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ρίζας τῆς κυανῆς ἱριδος δρ. 4, κίναν δρ. 5, κενταύριον μικρὸν ἀπλόχειρον 1, ἀνηθόσπερμα δρ. 2, κοπάνισον ὁμοῦ ὄλα καὶ βράσε τα τὸ πρῶτὸ μὲ νερὸν κοινὸν δρ. 100, πρόσθεσ ἐπειτα καὶ ὀλίγην ζάχαριν, διὰ νὰ γένῃ νόστιμον τὸ κόγχλασμα.

Χαρ. Ἰπύπικρον. — Δύναμ. Ἀδυναμωτικὸν καὶ λεπτυντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς κακοχυμίαν τοῦ σώματος, εἰς τὴν καχεξίαν, καὶ εἰς τὸν κρυφὸν πυρετὸν.

Δόσις. Ἐσπέρας καὶ πρῶτῃ, διὰ τινὰς ἡμέρας ἀπὸ 1 κοῦπαν.

§. 670. { Κόγχλασμα ἀντισκορπουτικόν, Ἑλληνιστί.
Δεκότο ἀντισκορπούτικο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ξυσμὲνον ῥάφνον (ῥεπάνι) δρ. 16, ρίζας τῆς δρακοντέας δρ. 8, σιναπόσπορον δρ. 4, ἀνθη τοῦ σκορδίου χόρτου ἀπλόχειρα 4, τῶν ῥαφανίδων ἀπλόχ. 3, τοῦ ἰνώδους τριφυλλίου τὰ ἀνθη δρ. 2, κόψον, καὶ κοπάνισον ὁμοῦ, καὶ βράσε τα εἰς θερμὴν στάκτην διὰ 3 ὥρας εἰς πῆλινον ἄγγοσ καὶ θερμικωμένον, μὲ νερὸν θερμὸν δρ. 300, καὶ οἶνον κα-

λόν δρ. 150, και στραγγίσας ἔχε το διά τήν χρείαν σου.
Χαρακτήρ. Ρευστόν, δριμύ, και ὑπόπικρον.

Μεταχειρίσις. Εἰς σκορπουτικὰ πάθη τοῦ στόματος, και εἰς
τήν παραλυσίαν.

Δόσις. Ἀπό δρ. 50 τὸ πρῶτ' εἰς τήν κλίνην του, και εὐθὺς
πρέπει νὰ σκεπασθῇ ὁ πάσχων διὰ νὰ ἰδρώσῃ ὀλίγον.

§. 671. { Κόγχλασμα διὰ τὰ γαλλικὰ πάθη, Ἑλληνισί.
Δεκότο ἀντιβενέρεο, Ἴταλισί.

*Ἐπαρε ρίζας κεκομμένας τοῦ ἀρκείου χόρτου δρ. 2, κορ-
μοὺς τῆς δουκαμάρας δρ. 2, γουχίακον ἐξυσμένον δρ. μι-
σόν, γλυκὺρρίζαν κοπανισμένην δρ. 1, βράσε τα μὲ νερόν
δρ. 200, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 100, και μεταχειρίσου.

Χαρ. Ὑπόπικρον. — Δύν. Ἀδυναμωτικόν και ἀντιγαλλικόν.
Μεταχειρίσις. Εἰς ὅλα τὰ γαλλικὰ πάθη, και εἰς τὰ διε-
φθαρμένα αἵματα.

Δόσις. Τὸ ὄλον δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 672. { Κόγχλασμα κεφαλικόν, Ἑλληνισί.
{ Δεκότο κεφάλικο, Ἴταλισί.

*Ἐπαρε μελισσόχορτον και βετόνικαν ἀν' ἀπλόχ. 1,
σάσαφρας δρ. 8, ἄνθη λαβάνδας ἀπλόχ. 1, ὁμοίως και τοῦ
δενδρολιβάνου, κατασκεύασε ὡς ἄνωθεν, και κάμε κόγχλασμα
διὰ τήν χρείαν σου.

Δύναμις. Ἀνώδυνον και κεφαλικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς κεφαλαίαν και ἀποπληκτικὴν καταφοράν.

Δόσις. Ἀπό δρ. 4 εἰς 100 δρ. νερόν διὰ νὰ γένη κόγχλασμα c

§. 673. { Κλυστήρια, Ἑλληνισί.
{ Κλυστέροι, Ἴταλισί.

Τὰ κλυστήρια δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἓν ὑγρόν, κατὰ τὸ

μᾶλλον καὶ ἥττον ρευστόν, χρήσιμον διὰ τὴν μαλακίωσιν τῆς σκληρᾶς ὕλης τῶν κάτωθεν ἐντέρων. Κλυστήρια γίνονται διάφορα, καὶ ἀπὸ διαφόρων ὕλης: δηλ. μαλακτικά, στυπτικά, δυναμωτικά, καὶ δροσιστικά. Πολλάκις τὰ κλυστήρια ἠλευθέρωσαν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν θάνατον.

§. 674. { Κλυστήριον μαλακτικὸν κοινόν, Ἑλληνισί.
{ Λαβατίβο κομοῦνε, Ἰταλισί.

Κάμε εὐθύς σαπωνάδαν καλὴν εἰς νερὸν ζεστόν δρ. 300, ἔπειτα πρόσθετες ἄλας, μέλι καὶ ἔλαιον ἀνὰ δρ. 20, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Μαλακτικὸν καὶ καθαρτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀντρέλαν τῆς κεφαλῆς, εἰς κεφαλαλγίαν, εἰς πάθη τοῦ στομάχου, εἰς δυσκοιλιότητα, εἰς ἐμφορᾶσεις τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὸν γαστρίτην καὶ ρευματισμούς.

Δόσις. Τὸ ὅλον μίαν φορὰν τὸ ἔσπερας.

§. 675. { Κλυστήριον μαλακτικὸν καὶ χωνευτικόν.
{ Λαβατίβο μολυτίβο.

Βράσε φύλλα μολόχας καὶ ἄνθη τῶν χαμομήλων, ἀν' ἀπλόχειρον I, σπόρους χιμίνου δρ. 2· κοπάνησον καὶ βράσε τα με νερὸν δρ. 200, ἔπειτα πρόσθεσον καὶ ὀλίγον μέλι καὶ ἔλαιον καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Καθαρτικὸν καὶ χωνευτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πόνον καὶ σκώληκας τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς κτύπημα τῆς καρδίας, καὶ καρδιαλγίαν, εἰς ἀερώδη κώλικα, καὶ σπασμωδικὸν, εἰς ὑδροθώρακα καὶ ἐπιληψίαν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ ὡς ἄνωθεν.

§. 676. { Κλυστήριον βλασαμικόν, Ἑλληνισί.
{ Κλυστέρο βλασάμικο, Ἰταλισί.

Εἰς 50 δρ. γάλα διάλυσον ὅπιον κόκκους 2 καὶ τρεμεν-

τίαν δρ. 2, και κρόκον τοῦ ὤσῳ ἓνα, και ἄμυλον δρ. 2, και κάμε κλυστήριον κατὰ τὴν χρείαν.

Μεταχειρίσις. Τοῦτο ὠφελεῖ εἰς δεινὴν διάρροϊαν, εἰς λυεντερίαν και δυσεντερίαν.

§. 677. { Κλυστήριον καθαρτικόν, Ἑλληνισί
 Λαβατίβο ποργαντε, Ἰταλισί.

Βράσε μολόχας πολλὰς με νερόν κοινόν δρ. 300, και στράγγισον. Ἐπειτα πρόσθεε μελι, ἄλας και λάδι, και μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Ρευστόν. — Δύναμις. Καθαρτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς κώλικα μυξώδη και αερώδη, εἰς πόνους τῆς κοιλίας, εἰς ἐμφράξεις, τῆς ἄνω και κάτω κοιλίας, και εἰς εἰλιακόν πάθος.

Δόσις. Τὸ ὅλον μίαν φορὰν τὸ ἔσπέρας.

§. 678. { Κλυστήριον τονικόν, Ἑλληνιστί.
 Λαβατίβο τόνικο. Ἰταλιστί.

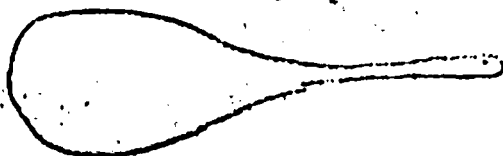
Ἐπαρε ἄνθη τῶν ἐρυθρῶν ῥόδων δρ. 8, τῶν ῥοδίων δρ. 4, και βράσε τα διὰ μισὴν ὥραν, με γάλα τῆς ἀγελάδας δρ. 100, εἰς τὸ ἥμισυ τούτου, πρόσθεε γλύκυσμα διασκορδίων δρ. 4, και μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Ἡμῖρρευστον. — Δύναμ. Τονικόν και στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς κοιλιακὴν ρεῦσιν, εἰς διάρροϊαν και λυεντερίαν, εἰς πολμωνέαν και φηισικὴν θέρμην.

Δόσις. Πενῆντα δράμ. τὴν φορὰν, και νὰ μείνη ἄρκετόν καιρόν εἰς τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος.

(α) Εἰς τὰ χωρία, ὅπου δὲν εὐρίσκεται μεταλλικόν κλυστήριον, παίρνουν μίαν φουσκὰν βοϊδινὴν με ἓνα καλαμάκιον, η ἓνα ἀσκάκιον και κλυστήρια.

§. 679. { Κλυστήριον ἀντιπυρετικόν, Ἑλληνιστί.
 Λαβατίβο φεπρίφουγο, Ἰταλιστί.

Βράσε μὲ νερόν ἄνθη τῶν χαμομήλων ἀπλόχειρ. 2, νά μείνη ἕως δρ. 100, ἔπειτα στράγγισον καὶ πρόσθεσ κίναν, λεπτομερῶς κοπανισμένην δρ. 8 καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ ἀντιπυρετικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν θέρμην παντὸς εἶδους, μάλιστα τῶν παίδων, εἰς ἐντερίτην καὶ γαστρίτην.

§. 680. { Κριθαρόνερρον, Ἑλληνιστί.
 Τισσάνα δι ὄρτσο, Ἰταλιστί.

Βράσον κριθάρι καθαρὸν δρ. 50, μὲ νερόν ὅσον θέλεις, καὶ χύσε το, ἔπειτα ξανάβρασε τὸ κριθάρι μὲ νερόν κοινόν δρ. 300, καὶ στράγγισον. Μετὰ ταῦτα πρόσθεσ ὀλίγον ἐκχυλισμα τῶν λειμονίων, ἢ ὀλίγον ὕξιμελι, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Ἰγρὸν καὶ διαφανές. — Δύναμις. Δροσιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμην ἐξανθηματικὴν, εἰς κατάρροον, εἰς τὰς φλογώσεις, καὶ εἰς τὴν ὑπερβολικὴν δίψαν.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν, ἀνά 3, ἢ 4 ὥρας, ὑπὸτε θέλει ὁ πάσχων.

§. 681. { Κολλύρια, Ἑλληνιστί.
 Κολλύριοι, Ἰταλιστί.

Κολλύρια εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐννοοῦνται τινὰ βευστὰ μεμιγμένα μὲ μερικὰς ὕλας ἐντελῶς διαλελυμένας· οἱ παλαιοὶ ἐνόουν κολλύρια τινὰς ἀλειψὰς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πηκτάς.

§. 682. { Κολλύριον ὀφθαλμικόν, Ἑλληνιστί.
 Κολλύριο ὀττάλμικο, Ἰταλιστί.

Ἐκαρε ἄλας κοινόν δρ. 1, χάλκανθον λευκόν (βιτριόλο

τοῦ ζίγκου, δρ. Ι, κοπάνισον, καὶ διάλυσον αὐτὰ εἰς ῥοδόσταγμα, ἢ νερόν τῆς βροχῆς δρ. 70· βράσον ὀλίγον, ἔπειτα πρόσθες κάμφοραν λεπτήν μισόν δρ. στράγγισον καὶ φύλαξον εἰς ἀγγεῖον ὑάλινον καλῶς κεκλεισμένον, καὶ στάξον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ πάσχοντος.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ διαλυτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πρησμένα βλέφαρα, εἰς φαγοῦραν καὶ δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν.

§. 683. { Κολλύριον ὀφθαλμικὸν καὶ γλυκαντικόν, Ἑλ.
Κολλύριο ὀττάλμικο ἔδολτσιφικάντε, Ἰταλ.

Βράσον δεκαπέντε σπόρους τῶν κυδωνίων μὲ 100 δρ. νερόν κοινόν, ἢ τῶν ῥόδων, στράγγισον αὐτὸ, ἔπειτα πρόσθες κάμφοραν λεπτήν κόκκους 10, καὶ τουτίαν κατασκευασμένην δρ. Ι, καὶ οὕτω στάξον εἰς τὸν πονεμένον ὀφθαλμὸν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν, διαλυτικὸν καὶ γλυκαντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ὀφθαλμικά, εἰς χύμωσιν, καὶ εἰς ἐξωτερικὰς αἰμορροΐδας.

§. 684. { Κολλύριον κρόκκινον, Ἑλληνιστί.
Κολλύριο κρόκκينو, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἀμμωνικὸν ἄλας δρ. Ι, πράσινον τοῦ χαλκοῦ κόκκους 12, ἄσβεστον δρ. Ι, κοπάνισον λεπτομερῶς τὰ ἄλατα, καὶ διάλυσον αὐτὰ εἰς νερόν δρ. 100, ἔπειτα στραγγίσας, μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ τονικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ὀφθαλμικά, εἰς λεύκωμα καὶ σύννεφον τοῦ κερρατοειδοῦς χιτῶνος, 2, ἢ 3 μηνῶν καὶ ἐπέκεινα.

Δόσις. Στάζομεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν 4, ἢ 5 στάγματα δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας, ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν ἔχη φλόγωσιν.

§. 685. { Κολλύριον στυπτικόν, Ἑλληνισί.
Κολλύριο στυτικό, Ἰταλίσί.

Ἐπαιρε λαμπικαρισμένον νερόν τῶν πεντανεύριων δρ. 50, ψιμίυθιον δρ. 1, ἀνακάτωσον πρότον στυψίν κόκκους 10 μέ τὸ ἥμισυ τοῦ λευκοῦ ἐνόσ ὡσῦ, ἕως οὐ νὰ σπικωθῆ ἕνας ἀφρῆς, ἔπειτα τὸ ὅλον ἔνωσον ὁμοῦ, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Δριμύ. — Δύναμις. Στυπτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς γονόρροϊαν καλὴν καὶ εἰς ἄλλας πληγὰς.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον μέ τινα ξαντὰ, ἢ μέ τὸ κλυστῆράκι.

§. 686. { Κολλύριον καθαρτικόν καὶ βαλσαμικόν.
Κολλύριον βαλσαμικο.

Ἐπαιρε ἀριστολοχίαν (ιδεῖ §. 1075) δρ. 8, χόρτον σκόρδιον ἀπλόχειρ. 1, θράσσε τα εἰς θερμὴν στάκτιν διὰ ὥρας 2, μέ οἶνον λευκόν δρ. 200, ἔπειτα στραγγισον καλῶς τὸ ρευστόν, καὶ εἰς τὸ στραγγισθὲν πρόσθεε ροδόμει δρ. 24, καὶ ἀλεξητήριον, προπριετᾶτης δρ. 8, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Παστρικόν καὶ βαλσαμικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ὅλας τὰς αιμορροϊδας, καὶ εἰς ἄλλας βρωμερὰς πληγὰς.

Δόσις. Ὅσον φθάνει νὰ πλύνῃ τὴν πληγὴν τοῦ ὁ πάσχων, νὰ ἐπιθέσῃ καὶ ἐπάνω μέ πανία, ἢ νὰ βάλῃ μέσα μέ τὸ κλυστῆρι.

§. 687. { Κολλύριον ὀφθαλμικόν τοῦ Λαφράγκ, Ἑλλ.
Κολλύριο ὀφθαλμικο δι Λαφράγκ, Ἰταλ.

Ἐπαιρε ὠχρόν τῶν μεταλλῶν 3 δρ. πράσινον τοῦ χαλκοῦ δρ. 1, ἀλοτὴν καλὴν δρ. 1, ροδόσταγμα δρ. 24, πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 25, νερόν δρ. 100, κοπάνισον τὰ ὅλα, ἕνα-

τον πάντα, ἄφες νὰ μουσκεύσῃ διὰ τρεῖς ἡμέρας, στράγγισον καὶ φύλαξον αὐτὰ κεκλεισμένα.

Χαρακτήρ. Ὑπόχρον. — Δύναμις. Τονικὸν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ὀφθαλμικὰ στάζονται ὀλίγαι σταλαγματῖαι δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 688. { Κολλύριον στυπτικὸν τῶν ὀφθαλμῶν, Ἑλλ.
Κολλύριο στύτικο δέοι ὄκοι, Ἰτάλ.

Ἐπαρε νερόν τῶν πεντανεύρων δρ. 32, ροδόσταγμα δρ. 32, τουτίαν κατασκευασμένην δρ. 1, ψιμμύθιον δρ. 1, διάλυσον τὰ πάντα, καὶ στραγγίσας φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Διαφάνης. — Δύναμις. Στυπτικὸν καὶ τονικόν.

Μεταχειρ. Εἰς πάθη ὀφθαλμικὰ, εἰς δακρυρρέοντας ὀφθαλμούς, καὶ πτερύγιον τῶν ὀμμάτων.

Δόσις. Ἀπὸ 5 ἢ 6 στάγματα δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 689. { Κολλύριον ὀφθαλμικόν, Ἑλληνισί.
Κολλύριο ὀττάλμικο. Ἰταλισί.

Ἐπαρε νίτρον καθαρὸν δρ. 24, στύψιν ὠμὴν δρ. 24, κοπάνισον καὶ βάλε τα εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον, καὶ ἄς βράσουν διὰ λουτροῦ τῆς ἄμμου, ἔπειτα ἀφ' οὗ κρύωσῃ ἡ ὕλη, κοπάνισον κάμφοραν δρ. ἐνάμισυ, ἔνωσον, καὶ φύλαξον· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ λάπες διβῖνον· τὴν ἔπαρε ἐκ τούτου κόκ. 2/1, καὶ λαύδαγον ῥευστὸν στάγμ. 20, καὶ βάλε τα εἰς νερόν καθαρὸν δρ. 2, ἔνωσον μὲ νερόν λαμπικαρισμένον τοῦ καυστικοῦ ἠδυόσμου δρ. 24· εἰς τοῦτο βρέξας πανία, ἐπίθεε εἰς τοὺς πονεμένους ὀφθαλμούς εἰς δακρυρρέοντας, εἰς διπλόρασιν, καὶ ψωροφθαλμίαν.

§. 690. { Κολλύριον τοῦ Φράγκλ, Ἑλληνισί.
 { Κολλύριο δι Φράγκλ, Ἰταλισί.

Ἐπαρε χάλκανθον λευκόν (βιτριόλο μπιάνκο) δρ. Ι, ὄπιον δρ. Ι, κοπάνισον καὶ διάλυσον εἰς ροδόσταγμα, ἢ νερόν τῶν πεντανεύρων δρ. ΙΟΟ.

Δύναμ. Στυπτικόν.—Μεταχ. Εἰς γονορροίας παντός εἶδους.

Σ η μ. Τοῦτο τὸ ὑγρὸν τὸ βάνουσι οἱ πάσχοντες ἀπὸ γονορροίαν μέ τι μικρὸν κλυστήριον εἰς τὴν φύσιν δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 191. { Κολλύριον γλυκαντικὸν τῶν ὀφθαλμῶν.
 { Κολλύριο δολτζεφικάντε δι ὄκoi.

Εἰς ἓν πιάτον παστρικόν βάλε ἓν λευκόν τοῦ ὠοῦ, ἐπί-
 πασον καὶ ὀλίγην στύψιν ἐψημένην καὶ κοπανισμένην, καὶ
 ἄς μείνη εἰς ἀνοικτὸν οὐρανὸν διὰ μίαν νύκτα, ἔπειτα ἀνα-
 κάτωσον, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτ. Ἡμίρρευστον.—Δύναμ. Γλυκαντικὸν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τοὺς πονεμένους ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς πρη-
 σμένους, καὶ ἐρυθρωμένους, καὶ εἰς λευκώματα αὐτῶν.

Δόσις. Βάφονται τεμάχια πανίου, καὶ θέτονται εἰς τοὺς
 πάσχοντας ὀφθαλμοὺς τὴν νύκτα διὰ τινὰς νύκτας.

§. 692. { Λαύδανον ρευστόν, Ἑλληνισί.
 { Λαούδανο λίκβιδε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε κανέλλαν καλήν δρ. Ι, γαρύφαλα δρ. Ι, τὰ δύο
 καλῶς κοπανισμένα, κρασί καλόν καὶ ἄσπρον δρ. ΙΟΟ, ὄ-
 πιον δρ. Ιβ, κρόκον καλόν δρ. Ι, ἀνακάτωσον τὰ πάντα
 καλῶς, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσῃ τὸ ὄπιον, ἔπειτα βάλε τὸ μίγ-
 μα τοῦτο εἰς ἀγγεῖον ὑάλινον καλῶς κεκλεισμένον, καὶ ἄ-
 φες το νὰ μείνη εἰς τὸν ἥλιον, ἢ πλησίον τοῦ πυρός διὰ

8 ἡμέρας, μετὰ ταῦτα στραγγίσας αὐτὸ διὰ ποταποῦ χάρτου, φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Χαρακτήρ. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἔχει μίαν ὀσμὴν ἀρωματικὴν, γεῦσιν πικράν, καὶ χρῶμα κιτρινωπὸν.

Δύναμις. Ναρκωτικὸν, ὑπνωτικὸν καὶ ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσις. Τοῦτο ἐνώνεται μὲ διάφορα ρευστὰ, καὶ δίδεται εἰς τὸν πάσχοντα, ἔσωθεν μὲν εἰς τὴν διάρροϊαν, λυεντερίαν, καὶ δυσεντερίαν (προπινομένου κἀνενοῦ καθαρτικοῦ). εἰς βῆχα παντὸς εἶδους, εἰς φθίσιν γαστρικὴν καὶ ἐντερικὴν, εἰς τὴν ἀϋπνίαν, καὶ εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς πόνους τοῦ σώματος, ἀκόμη καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ πάθη τοῦ σώματος, εἰς τὰ ὁποῖα ὠφελεῖ τὸ ὄπιον· ἔξωθεν δὲ ὠφελεῖ εἰς τὰ δαγκάματα τῶν μελισσῶν καὶ σκορπίων.

Δόσις. Εἰς τὰ βρέφη ἀπὸ 2 ἕως 5 στάγματα, εἰς τοὺς μεγαλύτερους ἀπὸ 5 ἕως 10 καὶ ἐπέκεινα δὶς, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας μὲ τὸ νερὸν ἢ μὲ ἄλλο ρευστὸν τὴν κατασκευὴν ταύτην τὴν ἔκθεσα καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προεκτυπωθείσης φαρμακοποιίας μου.

§. 693. { Λουτρὸν φυσικὸν τῶν μεταλλικῶν νερῶν.
Μπάνιο νατουράλε.

Ὁ Θεὸς, ὅστις εἶναι ὁ πάνσοφος ἰατρὸς τοῦ κόσμου, προγινώσκων τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, καὶ τὴν φυσικὴν μεταβολὴν τῶν ἐπιγείων αὐτοῦ ποιημάτων, ἐδιώρισε εἰς τὴν φύσιν διάφορα ἰαματικὰ μέσα, ὠφέλιμα εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν· τοιαῦτα θερμὰ καὶ μεταλλικὰ λουτρά εὐρίσκονται εἰς τὰς Θερμοπύλας τῆς Βοιωτίας, ὅπου ἐπολέμησε κατὰ τῶν Περσῶν ἐκεῖνος ὁ γενναῖος καὶ θαυμαστὸς Λεωνίδας ὁ Σπαρτιάτης. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ Ἰπάτην, εἰς τὴν νῆσον Θερμὰ

(TOM. B',)

(7)

λεγομένην, εἰς τὴν Προῦσαν τῆς Βιθυνίας, εἰς τὴν Λοῦκ-
καν τῆς Τοσκάνης.

Χαρακτήρ. Τὰ νερὰ ταῦτα ἔχουσι μίαν ὀσμὴν ἀηδῆ, καὶ
γεῦσιν ὑπόπικρον ἀνοστον καὶ ἀλμυράν.

Δύναμις. Εἶναι διαφανῆ, τονικά καὶ καθαρτικά. Ὁ φαρμα-
κοποιὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Κύριος Λάνδερερ ἔκα-
μεν ἀρκετὰς παρατηρήσεις εἰς τὰ Θεσμικά ταῦτα τῷ 1839.

Μεταχειρίσεις. Εἰς μελαγχολίαν, μανίαν, καὶ λώβαν γαλ-
λικὴν καὶ ὑστερισμὸν, εἰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας,
εἰς ρευματισμὸν, εἰς παραλυσίαν, καὶ εἰς ἡμιπληγίαν καὶ
νεφρίτην, εἰς τὴν ἄμμιον τῶν νεφρῶν, καὶ τῆς κύστεως.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ καθίση ὁ πάσχων μίαν ὥραν διὰ
τινας ἡμέρας.

§. 694. { Λουτρὸν κοινὸν καὶ παστρικόν, Ἑλληνιστί.
Μπάνιο κροῦνε, Ἰταλιστί.

Βράσε νερὸν κοινὸν καὶ βάλε το εἰς μίαν κάδδην μὲ ἄλλο
νερὸν τῆς βρύσειως, καὶ οὕτως ὡς ἐμβῆ ὁ πάσχων εἰς αὐ-
τὸ νὰ μείνη ἕως μίαν ὥραν, ἔπειτα, ἀφ' οὗ εὐγῆ, ὡς πίνῃ
ὀλίγον κόγγλασμα τῶν χαμομηλῶν.

Δύναμις. Παστρικόν καὶ ἀδυναμωτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀντρέλαν τῆς κεφαλῆς, εἰς ὑστερισμὸν,
καὶ ἐμφράξεις, εἰς ποδαλγίαν, ἡμιπληγίαν, ψώραν, καὶ
σπαμωδικὰ πύθῃ, ἀμηνόρροϊαν καὶ σείρωσιν τῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ γῶθῃ ὁ πάσχων μέσα.

§. 695. { Λουτρὸν ἀρωματικόν, Ἑλληνιστί.
Μπάνιο ἀρωμάτικο, Ἰταλιστί.

Βάλε εἰς μίαν σακκῦλαν ἑρπυλλον, γλιχώνιον, παρθέ-
νιον χόρτον, καὶ ἀψίνθιον ἀν' ἀπλόχειρ. 2, καὶ 6 ἀπλό-

χειρα κορυφᾶς τοῦ πεύκου, ἅπαντα χονδρῶς κοπανισμένα, καὶ ἄς βράσουν διὰ μίαν ὥραν μὲ νερόν, καὶ βάλε το εἰς μίαν κάδδην μὲ πολὺ ἄλλο νερόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβαίνει ὁ ἰσθενὴς πρὶν τοῦ γεύματος, ἢ καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρας, ἂν τὸ καλέσῃ ἡ χρεία. Εἰς τὸ λουτρὸν τοῦτο πρέπει νὰ μείνῃ ὁ πάσχων μέσα ἕως μίαν ὥραν σχεδόν, καὶ ἐκβαίνων, εὐθὺς νὰ σπογγισθῇ, καὶ οὕτω νὰ πῆ ὀλίγον κόγχλασμα τοῦ θετζίτου), διὰ νὰ ἰδρώσῃ ὀλίγον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ διαλυτικόν.

Μεταχειρίσεις. Βίς ρεῦσιν τοῦ οὔρου, εἰς τὸν ῥαχίτην, εἰς μνηοῤραγίαν πολλήν, εἰς γαλλικὰς πληγὰς, εἰς ῥευματισμούς, παραλυσίαν τῶν μελῶν καὶ εἰς στείρωσιν τῶν γυναικῶν (α).

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ βραχῇ ὁ πάσχων ἕως τὸν λαιμὸν διὰ 20 ἡμέρας.

§. 696. { Μελάνη μαύρη, Ἑλληνισί.
 Ἰνκιόστρο νερό, Ἰταλισί.

Ἐπαρε χάλκανθον (καράμπογιαν) δρ. 50, κηκίδια εἰς κόνην δρ. 30, νερόν τῆς βροχῆς δρ. 300, καὶ ὀλίγον κόμμι ἀραβικόν. Βράσε τα ὅλα εἰς τι ἄγγος καινόν, καὶ ἀφ' οὗ κρυώσῃ, στράγγισον, καὶ γράψον ὅ,τι ἀγαπᾶς.

§. 697. { Μελάνη μκύρη φράγκικη, Ἑλληνιστί.
 Ἰνκιόστρο νερό φράγκο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε αἱματόξυλον δρ. 8, κηκίδια δρ. 24, κόμμι ἀραβικόν δρ. 2, χάλκανθον δρ. 8, γαρούφαλα δρ. 1, κοπάσον χωριστὰ καὶ βράσε τα μὲ νερόν τῆς βροχῆς δρ. 300, ὡς οὗ νὰ μείνῃ τὸ ἥμισυ, καὶ φύλαξον εἰς τόπον σκοτεινόν. Ἄν τις ὀρέγεται νὰ ἔχῃ μίαν μελάνην μελανήν καὶ

(α) Αἱ σείρακι γυναῖκες ἐνταύτῳ πρέπει νὰ παίρνουσι καὶ ἰατρικά.

λαμπυράν, ἄς προσθήσῃ ὀλίγην σκόνην τῆς λευκῆς καὶ καθαράς ζακχάρως καὶ ἄς γράψῃ.

§. 698. { Μελάνη κυανῆ (γαλάζια), Ἑλληνισί.
Ἰνκίοστρο ἀζούρο, Ἰταλισί.

Κοπάνισον ὀλίγην Ἰνδικὴν βαφὴν (λουλάκι), καὶ ὀλίγην στύψιν, εἰς τὴν σκόνην τῶν ὁποίων βάλῃ ὀξυθειϊκόν, ὅσον φθάνει νὰ διαλύσῃ τὰς σκόνας, πρόσθεσ ἔπειτα ὀλίγον κόμμι ἀραβικόν καὶ νερόν καθαρόν, καὶ γράψῃ ὅ,τι θέλῃς.

§. 699. { Μελάνη κίτρινη, Ἑλληνιστί.
Ἰνκίοστρο γιάλο, Ἰταλιστί.

Βράσῃ διὰ μιστὴν ὥραν ἀλατσογέρι καλόν τῆς Καισαρείας δρ. 10, κηκίδια δρ. 5, στύψιν δρ. 3, ὅλα κοπανισμένα εἰς νερόν βραστόν δρ. 70, στράγγισον, γράψον, καὶ εἰς αὐτὸ ὅ,τι ὑφάσματα θέλεις, εἰς χρυσοειδὲς κίτρινον· ἂν εἰς αὐτὸ βάλλῃς ὀλίγον λουλάκι ἐσθυσμένον μὲ θεϊκόν ὄξύ, τότε γίνεται μελάνη πράσινη.

§. 700. { Μελάνη κόκκινη, Ἑλληνισί.
Ἰνκίοστρο ῥόπο, Ἰταλισί.

Κόγγλασον κοκκινίλιαν δρ. 2, καὶ κρεμόριον δρ. 2, καὶ ὀλίγον κομμίδι εἰς νερόν βραστόν δρ. 50, καὶ μεταχειρίσασθαι ἄλλο. Διάλυσον κοκκινίλιαν εἰς τὸ ἀμμωνιακόν πνεῦμα πρόσθεσ ἔπειτα καὶ ὀλίγον κομμίδι, καὶ γράψον.

§. 701. { Μελάνη χρυσῆ, Ἑλληνισί.
Ἰνκίοστρο δ' ὄρο, Ἰταλισί.

Ἐπάρε καθαρὸν κόμμι ἀραβικόν ὅσον θέλεις. Κοπάνισον αὐτὸ εἰς γουδίον προύντζινον, ἀνάλυσέ το εἰς τὸ πνεῦμα

τοῦ οἴνου, μεμιγμένον μὲ ὀλίγον νερόν. Τούτου γενομένου, ἔπαρε φύλλα χρυσᾶ, βάλε τα εἰς πινάκιόν τι καθαρὸν, καὶ τρίψον δυνατὰ μὲ τὸν δάκτυλόν σου ἕως οὗ νὰ διαλυθῇ ὁ χρυσός, καὶ νὰ μεταβληθῇ εἰς ρευστὸν, εἰς τὸ ὁποῖον πρόσθεσ ὀλίγον νερόν τοῦ κρόκου, καὶ γράψε ὅ,τι θέλεις μὲ τὸ τρίγωνον κονδύλιόν σου. Διὰ νὰ φανῶσιν ὅμως ὅλα τὰ γράμματα χρυσᾶ καὶ στίλβοντα, στίλβωσέ τα μὲ κανένα ὀδόντα χοίρινον, ἢ ἄλλου τινὸς ὁμοίου τῷ χοίρῳ.

§. 702. { Μίγματα, Ἑλληνισί.
Μιστοῦραι, Ἰταλισί.

Οἱ ἰατροὶ μίγμα ἐννοοῦσι δύο ἢ πολλὰς ὕλας, εἰς ἓν ἠνωμένας, καὶ μεμιγμένας, καὶ εἰς διάφορον γεῦσιν μεταφερμένας.

§. 703. { Μίγμα δυναμωτικόν, Ἑλληνισί.
Μιστοῦρα τόνικα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε νερόν λαμπικαρισμένον τοῦ μελισσοχόρτου καὶ τῆς κανέλλας ἀνά δράμ. 20 καὶ ρευστὸν ἀνώδυνον δρ. 2, ἐνωσον ὁμοῦ καὶ μεταχειρίσου.

Καρακτήρ. Εὐῶδες. — Δύναμ. Δυναμωτικὸν καὶ ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσις. Εἰς λειποθυμίαν, ἀνορεξίαν, καὶ ἀδυναμίαν τῶν νεύρων, καὶ ὅλου τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 2 πολλάκις τῆς ἡμέρας μὲ νερόν.

§. 704. { Μίγμα δυναμωτικὸν (κορδιάλε), Ἑλληνισί.
Μιστοῦρα κορδιάλε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε νερόν λαμπικαρισμένον, ὕδωρ τῆς κανέλλας δρ. 24, κροφειόνε ἀλκέρμες (§. 547) δρ. 10, ρευστὸν ἀνώδρ. 2, νερόν κοινὸν δρ. 40 καὶ μεταχειρίσου.

Χαράκτηρ. Γλυκερόν.—Δύναμ. Δυναμωτικόν καὶ ὀρεπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀχωνευσίαν καὶ ἀδυναμίαν τοῦ σώματος, εἰς ἀντρέλλαν καὶ κτυπήματα τῆς καρδίας, εἰς μαρασμόν, εἰς ἀσκίτην, γαστρίτην, αἰμορραγίαν, αἰμοτόρροϊαν καὶ λειποθυμίαν τῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 ἀνὰ 2 ὥρας.

§. 705. { Μίγμα χωνευτικόν, Ἑλληνισί.
Μιστοῦρα διγεστίβα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε νερόν τῆς κανέλλας δρ. 32, τῶν μελανῶν κερασίων δρ. 32, νίτρον ἀντιμονιῶδες δρ. 2, ὄμματα τῶν ἀττακῶν κοπανισμένα δρ. 1, ἐκχύλισμα τῶν λειψιμονίων δρ. 16. Ἐνώσον τὸ ὄλον, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Δύναμις. Χωνευτικόν καὶ δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀχωνευσίαν καὶ δυσκοιλιότητα, καὶ εἰς μελαγχολίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 8, ἀνὰ 3 ὥρας μὲ τὸ νερόν.

§. 706. { Μίγμα στερεόν καὶ βαλσαμικόν, Ἑλληνιστί.
Μιστοῦρα βαλσάμικα, Ἰταλιστί.

Διάλυτον εἰς τι ἄγγος καθαρόν βούτυρον τοῦ κακάου δρ. 10 κατεκοῦ κατασκευασμένην (ιδὲ §. 1063) δρ. 3, βάλσαμον τοῦ Περού δρ. 4. Μὲ κίνενα ζεματιστόν ζωμόν, καὶ μὲ ζάκχαριν ἀρκετὴν κάμε μίγματα στερεὰ ἀπὸ ἡμισυ δρ. τὸ καθ' ἓν, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Βαλσαμικόν καὶ δυναμωτικόν.

Μεταχειρ. Εἰς γονόρροϊαν καλὴν καὶ λοιπὰ γαλλικὰ πάθη.

Δόσις. Ἀπὸ 1 δρ. τὸ ἑσπέρας καὶ πρωί διὰ πολλὰς ἡμέρας.

§. 707. { Μίγμα ἰδρωτικόν, Ἑλληνισί.
Μιστοῦρα σουδορίφερα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε λαμπικαρισμένον νερόν τοῦ καρδιοσάντου δρ. 24,

τῶν ἀνθέων τῆς κουφοξυλέας δρ. 24, σκόνην τῆς Κοντέσσης δρ. 2, κάμφοραν κόκ. 10, ζάκχαριν δρ. 1, ἐκχύλισμα τῆς ἐρυθρᾶς παπαρούνας δρ. 15, ἔνωσον τὸ ὅλον καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Ἰδρωτικὸν καὶ διαφορητικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ῥίγος καὶ τρεμοῦλλαν τῆς θέρμης, εἰς τὸν πλευρίτην καὶ περιπνευμονίαν, καὶ εἰς ἄλλα κρυώματα, εἰς κατάρρουν καὶ ρευματισμούς, εἰς ποδαλγίαν ἐρυσυπέλας καὶ ὑδροπικίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 40, ἀνὰ 2 ὥρας ζεστὸν μὲ τὴν ζάκχαριν.

§. 708. { Μίγμα δροσιστικόν, Ἑλληνισί.
 { Μιστοῦρα τεμπεράντε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε κριθαρόνερρον δρ. 100, νίτρον καθαρὸν δρ. 12, παραβιδόμματα δρ. 2, ἐκχύλισμα τῶν λεῖμονίων δρ. 12, ἔνωσον τὸ ὅλον, καὶ ἔχε το διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Ὑγρόν. — Δύναμις. Δροσιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς δυσουρίαν καὶ κώλικαν, εἰς θέρμην τοῦ γάλακτος, εἰς κατάρρουν, εἰς τὸν φρενίτην, ἥπατίτην, καὶ μεσεντερίτην.

Δόσις. Πολλάκις ἀπὸ ὀλίγον τὴν φοράν.

§. 709. { Μίγμα κεφαλικόν, Ἑλληνισί.
 { Μιστοῦρα κεφάλικα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε λαμπικαρισμένον νερόν τῆς βετόνικας δρ. 24, τῆς μελίσσης δρ. 24, πνεῦμα ἐλαιῶδες τοῦ Σιλβίου δρ. 1, ἀερῶδες ἄλας τοῦ ἠλέκτρου κόκ. 20, ἔνωσον καὶ φύλαξον διὰ χρείαν σου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ναρκωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς κεφαλαίαν καὶ πονοκέφαλον, εἰς ἀποπληκτικὴν καταφορὰν, καὶ εἰς ἀνασάρκαν.

Δόσις. Ἀνά 2 ὥρας ἀπὸ 1 κοχλιάριον.

§. 710. { Μίγμα διὰ τὴν γένναν, Ἑλληνιστί.
Μιστοῦρα πὲρ ἰλ πάρτο, Ἰταλιστί.

Ἐπάρε νερόν τῆς κανέλλας δρ. 30, βώρακα κοπανισμέ-
νον δρ. 1, κρόκον δρ. 1, ἐκχύλισμα τῶν γαροφάλων δρ.
8, ρευστὸν ἀνώδυνον δρ. 3, καὶ νερόν δρ. 50, ἔνωσον τὸ
ὅλον μὲ 5 δρ. κορρεσιόνα καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Εὐώδες. — Δύναμις. Τονικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν γένναν τῶν γυναικῶν, εἰς τὴν λει-
ποθυμίαν, εἰς τὴν εὐλογίαν καὶ ἔξανθήματα.

Δόσις. Ἀπὸ 10 δρ. εἰς κάθε μισὴν ὥραν.

§. 711. { Μίγμα διὰ τὴν δίψαν, Ἑλληνιστί.
Μιστοῦρα ἀντισέτικα, Ἰταλιστί.

Βράσε 50 σπόρους τῶν κυδωνίων, εἰς νερόν κοινόν δρ.
200, σράγγισον τὸ ὑγρόν, εἰς τὸ ὁποῖον πρόσθεε μέλι καλόν
δρ. 10, νίτρον δρ. 2, καὶ θεϊκὸν ὄξυ δρ. 1 καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Γλυκερόν. — Δύναμις. Μαλακτικόν.

Μεταχειρίσις εἰς τὴν ὑπερβολικὴν δίψαν καὶ εἰς τὸν βῆχα.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 20 ἀνά μισὴν ὥραν.

§. 712. { Μίγμα καμφορικόν, Ἑλληνιστί.
Μιστοῦρα χαμφοράτα, Ἰταλιστί.

Κοπάνισον 12 καθαρισμένα ἀμύγδαλα γλυκά, καὶ κάμ-
φοραν κόκκους 24, νίτρον καθαρὸν δρ. 1, ζάχαριν δρ. 10,
ἀνθόνερον δρ. 15, διάλυσον εἰς νερόν δρ. 100 καὶ μετα-
χειρίσου.

Δύναμις. Μαλακτικόν, δυναμωτικόν, καὶ δροιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς βῆχα, εἰς ἀνορεξίαν, καὶ εἰς ἐμφράξεις
τῆς κάτω κοιλίας, καὶ εἰς λειποθυμίαν.

§. 713. { Μίγμα αντισπασμωδικόν, Ἑλληνισί.
{ Μιστοῦρα αντισπασμώδικα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε λαμπικαρισμένον νερόν τῶν ἀνθέων τῆς φυλορέας δρ. 12, σκόνην τῆς Γοτέας δρ. 1, ἐκχύλισμα τῆς ἐρυθρᾶς παπαρούνας δρ. 4, καὶ μεταχειρίσου εἰς τὴν χρείαν σου.

Χαρ. Γλυκερόν. — Δύν. Δυναμωτικόν καὶ αντισπασμωδικόν. Μεταχειρίσις. Εἰς σπασμούς τοῦ σώματος. εἰς ἄσθμα ξηρόν, εἰς λειποθυμίαν, εἰς συγκοπὴν, εἰς καρδιαλγίαν, καὶ ὑστερισμόν.

Δόσις. Ἀπὸ 1 κοχλιάριον ἀνὰ μισὴν ὥραν.

§. 714. { Μίγμα αντισπασμωδικόν, Ἑλληνισί.
{ Μισοῦρα κόν ὄσιμέλι σκιλλίτικο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε λαμπικαρισμένον ὕδωρ τοῦ ὑσώπου δρ. 32, τοῦ ἀπηγάνου δρ. 32, ἀμμωνιακόν κόμμα εἰς σκόνην δρ. 2, αερωδες ἄλας τοῦ ἠλέκρου κόκ. 20, ὄξύμελι σκιλλίτικον δρ. 16, ἔνωσον τὸ ὅλον, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Δριμύ, καὶ εὐώδες.

Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ μαλακτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἄσθμα ὑγρόν, καὶ πνικτικόν, εἰς κατάρρουν τοῦ πνεύμονος καὶ εἰς τὸν ἔηχα.

Δόσις. Ἀπὸ 15 δρ. τὴν φορὰν δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 715. { Μίγμα αντισερετικόν με βρυωνίαν, Ἑλληνισί.
{ Μιστοῦρα αντιστέρικα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε λαμπικαρισμένον ὕδωρ τῆς βρυωνίας, ἢ τῶν χαμομήλων δρ. 32, ὑγρόν τοῦ ἐλαφοκέρατος δρ. 1, πνεῦμα τοῦ καστορχίου δρ. 1, ἐκχύλισμα τῆς πνονίας δρ. 6, ἔνωσον τὸ ὅλον καὶ μεταχειρίσου εἰς τὴν χρείαν σου.

Χαρακτήρ. Ἰπόπικρον. — Δύναμις. Ὀλίγον ἀδυναμωτικὸν καὶ ἀντιστεριτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὑστερισμὸν καὶ λειποθυμίαν, καὶ συγκοπὴν, μάλιστα τῶν τρυφερῶν καὶ καχεκτικῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 30 τὴν πρώτην φοράν καὶ μετὰ ἡμισεῖαν ὥραν τὸ ἐπίλοιπον.

§. 716. (Μίγμα βεζοάρδικο, Ἑλληνισί.
 (Μιστοῦρα βεζοάρδικα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε νερόν τῆς Σκληρτζονέρας (§. 1182) δρ. 50, πνεῦμα τῆς θηριακῆς δρ. 4, ἀλεξιφάρμακον τοῦ Στάλ δρ. 2, ἐκχύλισμα τῆς κανέλλας δρ. 12, ἔνωσον τὸ ὅλον καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀντιφάρμακον.

Μεταχειρ. Εἰς ἀνθρακας καὶ φαρμακευομένους ἀνθρώπους.

Δόσις. Ἀπὸ 20 δρ. ἀνὰ δύο ὥρας.

§. 717. (Μίγμα στυπτικόν, Ἑλληνισί.
 (Μιστοῦρα στύτικα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε λαμπικαρισμένον νερόν τῶν πεντανεύρων δρ. 24, τῆς κανέλλας δρ. 2, καὶ ὄξος δριμύ δρ. 2, ρεττάνια εἰς σκόνην δρ. 2, κοράλια κόκκινα δρ. μισόν, ἐκχύλισμα τοῦ συμφύτου δρ. 4, καὶ τῆς ἐρυθρᾶς παπαρούνας δρ. 4, νερόν δρ. 50, λαύδανον ρευστὸν δρ. 2, ἔνωσον τὸ ὅλον καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Χαρ. Στυφὸν καὶ δριμύ. — Δύν. Στυπτικὸν καὶ δυναμωτικ.

Μεταχειρίσις. Εἰς πολλὴν ρεῦσιν τῶν αἰμοόροῖδων, εἰς αἰμοόραγιαν, καὶ αἰμόπτυσιν.

Δόσις. Ἀπὸ 20 δρ. ἀνὰ δύο ὥρας.

§. 718. (Μίγμα άνθυστερικόν, Ἑλληνισί.
(Μιστοῦρα άντιστέρικα, Ἴταλισί.

Ἐνωσον νερόν τῶν χαμομήλων δρ. 24, μέ πνεῦμα τοῦ βρωμοκόμεως (άσσαφέτιδος), ἢ τοῦ καστορχίου, στάγματα 12, καί ρευστόν άνώδυνον δρ. 3, καί μεταχειρίσου.

Τοῦτο δίδεται εἰς τὰς ὑστερικές καί ὑποχονδριακάς γυναϊκάς, ἀπό ὀλίγον μέ τὸ νερόν.

§. 719. (Μίγμα άντασθαματικόν, Ἑλληνιστί.
(Μιστοῦρα άντικσμάτικα, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε άμμωνιακόν κόμμα δρ. 2, κόμμα άραβικόν δρ. 5, κοπάνισον αὐτὰ εἰς πέτρινον γουδίον, καί διάλυσον μέ ὀλίγον νερόν, ἔπειτα ἔνωσον αὐτὸ μέ 100 δρ. νερόν καλόν.

Τοῦτο ὠφελεῖ εἰς τὸ ἄσθμα τὸ ξηρόν, καί ὑγρόν.
Δόσις. Ἀπό δρ. 10 τήν φοράν, πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 720. { Μίγμα διά τήν λύσσαν, Ἑλληνιστί.
{ Μιστοῦρα κόντρα λά ράπια, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε χόρτα χλωρά τῶν μικρῶν πεντανεύρων, τοῦ ἀπηγάνου, τοῦ καρδιοσάντου, τοῦ συμφύτου, τοῦ άγριοπηγάνου, άν' άπλόχειρα 2, κοπάνισον καλά, καί στράγγισον τόν γυλόν αὐτῶν, εἰς τόν ὁποῖον πρόσθες διπλοῦν τοῦ αὐτοῦ βάρους ὄξος δυνατόν, καί εἰς 100 δρ. τούτου τοῦ μίγματος, βάλε θηριακὴν παλαιάν δρ. 2, καί μεταχειρίσου.

Χαρακτήρ. Πικρότατον. — Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν.

Μεταχ. Εἰς τοὺς λυσσασμένους άνθρώπους καί λοιπὰ ζῶα.

Δόσις. Παίρνει ὁ πάσχων ἀπό δρ. 20, ἑσπέρας καί πρωί,

διὰ μίαν ἑβδομάδα, αναπαυόμενος εἰς τήν κλίνην του.

§. 721. (Μίγμα ἀπ' ἀέρα ἀντιεμετικόν, Ἑλληνισί.
(Μιστουῦρα, ἀντεμέτικα, Ἰταλισί.

Ἐνώσον εἰς ἓν ποτήριον μισόν δρ. ἄλας τρυγίας εἰς 12 δράμ. διῶλιμένον ὕδωρ τοῦ χαιρεοφύλλου, καὶ θεικόν ὄξύ σταγμα: 15, καὶ νερόν κοινόν δρ. 5, καὶ μεταχειρίσου με ζάχαριν, εἰς μίαν ὥραν πρὸ τοῦ γεύματος, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον, διὰ τινὰς ἡμέρας.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν καὶ δροσιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἄμμον καὶ πέτραν, εἰς κώλικα τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως, εἰς τὸν γαστρίτην, καὶ ἀνορεξίαν τοῦ στομάχου, τὸ ὅλον μίαν φοράν.

§. 722. (Μολυβδόνηρον, Ἑλληνισί.
(Ἄκουα βεγετομινεράλε, Ἰταλισί.

Ἐνώσον ἀπόβρασμα τοῦ λιθαργυρίου ἢ ψιμμιθίου δρ. 24, πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 50, με νερόν κοινόν δρ. 600, ἀνακάτωσον καλῶς, ἕως οὗ νὰ ἀτπίστη, καὶ νὰ γένη ὡς γάλα, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Χαρακ. Γαλακτώδες. — Δύναμ. Στυπτικόν καὶ καθαρτικόν.

Μεταχειρ. Εἰς πρήσματα καὶ πληγὰς τῶν μελῶν, εἰς τὴν γονόρροϊαν, καὶ εἰς θρωμισμένας πληγὰς, καὶ εἰς κασσίδαν.

Δόσις. Ὅσον φθάνει διὰ νὰ πλύνῃ τὸ πάσχον μέλος, ἢ νὰ πλακώσῃ με τινα πανία εἰς αὐτὸ βρεγμένα πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 723. { Νερά, Ἑλληνισί.
{ Ἄκουαι, Ἰταλισί.

Τὸ ἀφθονέστερον καλόν, τὸ ὑποῖον ὁ Θεὸς μᾶς ἐχάρισεν εἶναι τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται σχεδόν εἰς ὅλα τὰ μέρη.

τοῦ κόσμου. Οἱ σοφοὶ ἰατροὶ ὠφελοῦντες τὴν ἀδύνατον φύσιν, κατασκευάζουσι διάφορα νερὰ μὲ τὴν τέχνην: εὐώδη τε καὶ τονικά, ὠφέλιμα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

§. 724. (Νερὸν ἀρωματικὸν τῆς κανέλλας, Ἑλληνιστί.
(Ἄκουα ἀρωμάτικα διὲ κανέλλα, Ἴταλιστί.

Βάλε εἰς ἓνα ἀλαμπίκον μικρὸν κανέλλαν χοντροκοπανισμένην ὄρ. 24, καὶ νερὸν καθαρὸν ὄρ. 600, καὶ μετὰ 24 ὥρας τῆς μουσκεύσεως, λαμπικάρισον μὲ μετρίαν θερμότητα, ἕως 350 ὄρ. νερὸν ἀρωματικὸν, τὸ ὁποῖον φυλάττεις εἰς ἀγγεῖα καλῶς κεκλεισμένα.

Χαρακτήρ. Εὐώδες. — Δύναμις. Δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν αἰμορραγίαν τῆς μήτρας, εἰς τὰς νευρικὰς θέρμας καὶ εἰς τὴν ἀσθενικὴν διάρροϊαν.

Δόσις. Ἀπὸ 1 ὄρ. ἕως 2 μὲ νερὸν, ἢ μὲ τὸ ἄλλο ρευστὸν εἰς 12 ὥρας.

Σημ. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον λαμπικαρίζομεν τὰ νερὰ τῶν γαρουφάλων: ἦτοι μοσχοκαρφίων, τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων, τοῦ ἀρωματικοῦ καλάμου, τὰ ὁποῖα ὠφελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν.

§. 725. (Νερὸν ἀντιπυρετικόν, Ἑλληνιστί.
(Ἄκουα ἀντιπυρέτικα, Ἴταλιστί.

Βράσον ἄλας τρυγίας ὄρ. 2, τρυγίαν καθαρὴν ὄρ. 5, κίναν ὄρ. 8, ζάκχαριν ὄρ. 10, εἰς νερὸν κριθαρίου ὄρ. 100, καὶ μεταχειρίσου.

§. 726. (Νερὸν στυπτικόν, Ἑλληνιστί.
(Ἄκουα στύτικα, Ἴταλιστί.

Βάλε σκόνην λεπτὴν τῆς στύψεως ὄρ. 10, καὶ διάλυσον

αὐτὴν καλῶς μὲ ζεστὸν νερὸν δρ. 100, καὶ οὕτω στράγγισον τὸ ὑγρὸν, καὶ φύλαξον εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον καλῶς κεκλεισμένον, καὶ δὸς ἀπὸ ὀλίγον τὴν φορὰν μὲ νερὸν.

Χαρακτήρ. Ρευστὸν, στυφόν, δριμύ καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς καῦσιν τοῦ στομάχου, εἰς πολλὴν ρεῦσιν τῶν αἰμορροϊδῶν, καὶ εἰς ὅλας τὰς αἰμορραγίας τὰς ἐξωτερικάς. — Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον τὴν φορὰν.

§. 727. { Νερὸν πνευματῶδες καὶ αὐτοκρατορικόν, Ἑλ.
Ἄκουα ἰμπεριάλε, Ἴταλ.

Ἐπαρε φύλλα τῆς δάφνης τοῦ Ἀπόλλωνος δρ. 12, τῆς μαγγιοράνας δρ. 8, τοῦ δενδρολιβάνου δρ. 8, ξύλον τοῦ ὠχροῦ σανδάλου δρ. 16, μοσχοκάρυδον δρ. 2, λειμονέλαιον δρ. 8, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 800, ἄφες τὰ πάντα νὰ μουσκεύσωσιν ὁμοῦ διὰ 24 ὥρας, ἔπειτα λαμπικάρισον μὲ μετρίαν θερμότητα νερὸν εὐῶδες ἕως δρ. 600, καὶ οὕτω φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Τοῦτο τὸ νερὸν ὠφελεῖ εἰς τὰς λειποθυμίας τῶν γυναικῶν, προφυλάττει καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦς μολυσμοῦς τῶν παθῶν.

§. 728. { Νερὸν Ἀδώνιον, Ἑλληνισί.
Ἄκουα Ἀδώνια, Ἴταλισί.

Ἐπαρε νερὸν εὐῶδες τοῦ μάκας (τὸ ἐξῶθεν τῶν μοσχοκαρυδίων) δρ. 32, πνεῦμα τῶν κίτρων δρ. 50, τῆς κανέλλας δρ. 32, τῶν γαρουφαλίων δρ. 16, τῶν λειμονίων δρ. 50, τῶν νερχγίων δρ. 100, βάλε τὰ πάντα εἰς ἓν ἄγγος, ἀνακάτωσον καλῶς καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Τοῦτο τὸ εὐωδέστατον νερὸν ἔχει πολλὰς χάριτας, φυλάττει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰς νόσους καὶ μολυσμοῦς, καὶ μένει πάντα χαρούμενος, δυνατὸς καὶ ὠρατὸς.

Δύναμις. Εἶναι τονικὸν καὶ εὐῶδες.

Μεταχειρίσις. Μὲ τοῦτο τὸ εὐωδέστατον νερὸν νίπτουν τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας, ἢ καὶ ὅλον τὸ σῶμα, ὅσοι θέλουν νὰ εἶναι προφυλαγμένοι ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ μολυσμούς, εἰς τὰς γυναῖκας εἶναι κατὰ πολλὰ χρειαζόμενον.

§. 729. { Νερὸν σύνθετον τῆς λαβάνδας, Ἑλληνιστί.
 Ἄκουα κομπόστα δι λαβάνδα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἄνθη τῆς λαβάνδας δρ. 50, τοῦ δενδρολιβάνου δράμ. 16, τῆς νεραγγίας δρ. 24, πνεῦμα τοῦ οἴνου δράμ. 1000, καὶ νερὸν καθαρὸν δρ. 400, καὶ λαμπικάρισον μὲ μετρίαν θερμότητα.

Τοῦτο τὸ νερὸν εἶναι εὐωδέστατον· τὸ μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες καὶ αἱ κόραι πρὸς τέρψιν καὶ δρόσιμα τῆς ψυχῆς αὐτῶν· προφυλάττει ὁμως τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοὺς μολυσμοὺς τοῦ ἀέρος.

Δόσις. Ὅσον θέλει τις διὰ νὰ ἀλείφηται.

§. 730. { Νερὸν διὰ τὰ στίγματα τοῦ δέρματος, Ἑλλ.
 Ἄκουα πέρ λαι μάκιαι δέλλα πέλλε, Ἰταλ.

Ἐπαρε στύψιν κοινήν δρ. 8, ἄνθη τοῦ θείου δρ. 8, κοπάνισον αὐτὰ, καὶ βάλε τα εἰς ὑάλινον ἄγγος, καὶ τάραξέ το ἕως μιστὴν ὥραν, καὶ οὕτω μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Μὲ τοῦτο τὸ νερὸν πλύνουσι τὸ κατεστιγμένον πρόσωπον, ἐπιθέτοντες εἰς τὰ στίγματα καὶ κἀνένα πανίον βρεγμένον εἰς αὐτὸ, ὑπόταν ὑπάγωσι νὰ κοιμηθῶσι.

§. 731. { Νερὸν κοσμητικόν, Ἑλληνιστί.
 Ἄκουα κοσμέτικα, Ἰταλιστί.

Βάλε εἰς ἓν ἀγγεῖον χάλκινον νερὸν τῆς βροχῆς δ. 200, καὶ κριθάρι δρ. 50, καὶ ἄς βράσῃ ἕως οὗ νὰ σχάσῃ τὸ

κριθάρι, ἔπειτα ἄφες το νὰ κρυώσῃ, καὶ στραγγίσον διὰ τι-
νος πυκνοῦ πανίου· εἰς κάθε 100 δρ. τούτου τοῦ ὑγροῦ πρό-
σθες βάλαμον τοῦ Τολου, καὶ τοῦ Περού ἀνά στάγμ. 20,
ἀνακάτωσον τὸ μίγμα καλὰ, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.
Μεταχειρίσις. Μὲ τοῦτο τὸ μίγμα πλύνουσι αἱ νέαι, τὸ
ἑσπέρας καὶ τὸ πρωί· τὸ πρόσωπόν των καὶ τὰς χεῖρας, καὶ
γίνονται τρυφερὰ καὶ μαλακά.

§. 732. (Νερὸν προφυλακτικὸν τῆς ὁράσεως, Ἑλληνισί.
(Ἄκουα πέρ κονσερβάρε λά εἶσα, Ἰταλίσι.

Βάλε εἰς ἓν ὑάλινον ἄγγος σπόρους ξηροῦς τοῦ μαλάθρου
δρ. 8, ἀπίγανον γλωρόν δρ. 4, καλῶς κοπανισμένα, πρό-
σθες ἔπειτα πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 50, καὶ νερόν δρ. 50,
ἄφες νὰ μουσκεύσῃ τὸ ὅλον εἰς τὸν ἥλιον διὰ ἡμέρας 2,
μετὰ ταῦτα στραγγίσας διὰ ποταποῦ γάρτου, φύλαξον.
Δύναμις. Δυναμωτικὸν, διαλυτικὸν καὶ κεντρικόν.
Μεταχειρί. Εἰς στίγματα καὶ ἀδυναμίαν τῶν ὀφθαλμῶν.
Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ πλύνῃ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

§. 733. (Νερὸν τῆς Κολόνιας διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς.
(Ἄκουα δι' Κολόνια πέρ λοι ἔκοι.

Ἐπαρε πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 52, τοῦ δενδρολίθανου
δρ. 60, νερόν τῶν νεραγγίων δρ. 8, δενδρολίθανον δρ. 5,
ἔνωσον τὸ ὅλον εἰς μίαν στόρταν, ἄφες νὰ μείνῃ διὰ τινὰς
ῶρας, ἔπειτα λαμπικίτισον αὐτὸ, ἕως οὗ νὰ εὐγῇ ὅλον τὸ
ὑγρόν, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν, δριμύ καὶ εὐώδες.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ὀφθαλμικά, καὶ εἰς θακρυβέοντας
ὀφθαλμοὺς.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον τὴν αἰγὴν, καὶ τὸ ἑσπέρας μὲ τὸ βαρβάκι.

§. 734. { Νερὸν ὀφθαλμικόν, Ἑλληνιστί.
Ἄκουα ὀττάλμικα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ροδόσταγμα τῶν λευκῶν ρόδων δρ. 50, νερὸν τοῦ μαλάθρου δρ. 50, οἶνον καλὸν καὶ λευκὸν δρ. 400, θειοῦχον ψευδάργυρον (βιτριόλο τοῦ ζίγγου) δρ. 10. κάμφοραν δρ. 2, κοπάνισον τὰς ὕλας, βάλε τας εἰς τι ὑάλινον ἀγγεῖον, καλῶς κεκλεισμένον, νὰ μείνωσι εἰς τὸν ἥλιον ἡμέρας 40, καὶ οὕτω στραγγίσας, φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου. Δύναμις. Τονικὸν καὶ ἀντοφθαλμικόν.

Μεταχείρ.. Ὄφειλεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ πάθη, εἰς τοὺς δακρυρρέοντα ὀφθαλμούς, καὶ εἰς τὴν κοκκινάδα αὐτῶν Δόσις. Στάζονται 5, ἢ 6 στάγμ. δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 735. { Νερὸν τῆς ἐν Οὐγγαρία βασιλίσσης, Ἑλλην.
Ἄκουα δέλλα ρεγίνα δι Οὐγγαρία, Ἰταλ.

Ἐπαρε ἄνθη καὶ φύλλα τοῦ δενδρολιβάνου, καλῶς καθαρισμένα, ὅσα θέλεις, γύσον ἐπάνω αὐτῶν πνεῦμα τοῦ οἴνου τόσον, ὥστε νὰ πλέῃ ἐπάνω αὐτῶν, ἔπειτα λαμπικάρισον αὐτὸ διὰ τοῦ πυρός, ἕως οὗ νὰ εὔγη ὅλον τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ κεντηστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη σπασμωδικά, καὶ εἰς ἀδυναμίαν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 2 ἀνὰ 3 ὥρας.

§. 736. { Νερὸν τῆς σκωρίας, Ἑλληνιστί.
Ἄκουα δι ρούζινε, Ἰταλιστί.

Χύσε ἐπάνω εἰς 100 δρ. σκωριασμένα καρφία νερὸν κοι-
(TOM. B'.)

(8)

νόν δρ. 200, και ἀνκαίωσον καλά, μετὰ δὲ 24 ὥρας δὸς εἰς τὸν πάσχοντα τὸ νερὸν, νὰ τὸ πίνῃ δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας. Δύναμι. Δυναμωτικὸν και τονικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς ἐμμηρᾶς τῶν σπλάγγων, εἰς τὴν κεντρικὴν, και ἀμνησθῆναι τῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ἀπὸ 50 δρ. ἐσπέρας και πρωί και μεσημερίας.

§. 737. { Νερὸν τοῦ ὑδραργύρου, Ἑλληνιστί
 Ἄκωα μεικουρέαλε, Ἰταλιστί

Εἰς 100 δρ. λαμπικαρισμένον νερὸν τῶν ἀνθίων τῆς κουφοξυλίας διαλύσον χροοποιόν ὑδραργύρου δρ. 2, και ἀμμωνιακὸν ἄλας κόκ. 30. Στραγγισον, και φίλαξον.

Δύναμις. Στυπτικόν, παστικόν και ἀντιγαλλικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς γονόρροιαν ψευδῆ και ὑγρὰν, εἰς γαλλικὸν ὄργιν, εἰς γαλλικὴν λώβην, και εἰς ἄλας πλιγᾶς.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ ἐξῶθεν νὰ τρίβεται και νὰ πλύνεται

§. 738. { Νερὸν ἀντιληθαργικόν, Ἑλληνιστί
 Ἄκωα ἀντιληθάργια, Ἰταλιστί

Διάλυσον εἰς πνεῦμα τοῦ αἴνου δρ. 32 σαπώνιον λευκὸν και 10, και στραγγισαί φίλαξον. Ἄν εἰς τοῦτο προσθήσῃ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα δρ. 25, και πνεῦμα τοῦ ἤλεκτρου δρ. 8, θελεῖς ἔχει τὸ λεγόμενον νερὸν τοῦ φωτός. Δύναμις. Κεντροπικόν και δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς λιθαργίαν, ἀποπληξίαν, λιποθυμίαν και συγκοπὴν, μάλιστα εἰς φαρμάκωμα τῆς ὀχενδρας, και εἰς τὴν λύσιν, αἰρίζονται ἐξῶθεν και τὰ μέλη.

Δόσις. Δίδεται και ἐσωτερικῶς ἀπὸ 4 στάγμα. ἕως μισθὸν δρ με τὴν ζάχαριν.

§. 739. { Νερά λαμπικαρισμένα τῶν χόρτων, Ἑλληνισί.
Ἄκουαι διστιλάται δέλλαι ἔρπαι, Ἴταλισί.

Βάλε εἰς λαμπίκον καινόν, ἢ εἰς ῥακοκάζανον νερόν ἕως εἰς τὴν μέσην καὶ χόρτα ἕως ἐπάνω, καὶ λαμπικάρισον νερὸν ἀπ' αὐτὰ διὰ τοῦ πυρὸς δρ. 400, ἢ καὶ ἐπέκεινα, καὶ οὕτω φύλαξον αὐτὸ διὰ τὴν χρείαν σου. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον λαμπικαρίζονται τὰ εὐώδη χόρτα, δηλ. ὁ ἡδύσμος, τὸ μάλαθρον, τὸ μελισσόχορτον, ὁ θύμος, τὸ παρθένιον χόρτον, τὰ ῥόδα, αἱ φλοιαὶ τῶν λειμονίων, κ. τ. λ. Ἐπάνω τοῦ νεροῦ αὐτῶν ἐπιπλέει τὸ ἔλαιόν των, καὶ σύναξον.

§. 740. { Νερὸν πράσινον τοῦ Ἀρμάνου, Ἑλληνισί.
Ἄκουα βέρδε δι' Ἀρμάνο, Ἴταλισί.

*Ἐπαρε ῥοδομέλι δρ. 10, ἄνθη θείου, φύλλα σαβίνας (βράδυσ), ἄνθη τῆς κουφοξυλέας ἀνά δρ. 1, δενδρολίβανον, ἀπήγανον, ἐλελίσφακον, γληφώνιον (φλισκόῦνι κοινῶς) καὶ ὑπερικόν, ἀν' ἀπλόχειρα 2, κόψον εἰς λεπτὰ καὶ βράσε τα ὅλα μὲ νερόν κοινόν δρ. 100, καὶ οἶνον λευκόν δρ. 100, ἕως οὗ νὰ ἐξατμισθῇ ὀλίγον τὸ ὑγρὸν, ἔπειτα στράγγισον καὶ φύλαξον. Τοῦτο ὠφελεῖ εἰς τὰς πληγὰς τοῦ στόματος, εἰς τὴν καρδιαλίαν καὶ εἰς τὴν ἀμηνόρροϊαν.

Δόσις. Ἀπὸ 10 δρ. ἐσπέρας καὶ πρωῒ.

§. 741. { Οἶνοι τεχνητοί, Ἑλληνισί.
Βοῖνοι ἀρτιφισιᾶλοι, Ἴταλισί.

Οἱ φιλόανθρωποι Ἴατροι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐπιστάται τῆς ἀνθρωπότητος, κατασκευάζουσι μερικοὺς ἱατρικοὺς οἶνους, ὅχι πρὸς τέρψιν καὶ μέθην τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν.

§. 742. { Οίνος δυναμωτικός και αρωματικός, Ἑλλην.
 Βοῖνο αρωματικό ἔ τόνικο, Ἰταλ.

Βάλε εἰς ἓν ὑάλινον ἀγγεῖον οἶνον καλὸν καὶ λευκὸν, ὀκάδ. 2, κῖναν κελὴν δρ. 10, κανέλλαν δρ. 10, γαρούφαλλα δρ. 5, κάλαμον αρωματικὸν δρ. 5, μοσχοκάρυδα δρ. 2, ἀψιθιον ἓν ἀπλόχειρον, καὶ μερικὰς φλοιὰς τῶν πικρῶν νεραγγίων, ἅπαντα χονδρῶς κοπανισμένα, καὶ ἄς μείνουν εἰς τὸν ἥλιον, διὰ τινὰς ἡμέρας, ἔπειτα στραγγίσας ἔχε διὰ τὴν χρεῖάν σου.

Χαρακτήρ. Εὐώδης. — Δύναμις. Δυναμωτικός καὶ τονικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῶν μελῶν τοῦ σώματος, τοῦ στομάχου, καὶ τῶν ἐντέρων, καὶ εἰς τὴν ἀνορεξίαν.

Δόσις. Ἀπὸ 10 δρ. δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας διὰ πολλὰς ἡμέρας.

§. 743. { Οἶνος ἀντιπυρετικός καὶ διουρητικός, Ἑλλ.
 Βοῖνο διουρέτικο ἔ ἀπυρετικό, Ἰταλ.

Ἐπασε ρίζας τῶν ἡμέρων ραφάνων δρ. 16, φλοιὰς 2 νεραγγίων πικρῶν, λεπτῶς κεκομμένων, βράσε τὸ ὅλον διὰ τοῦ πυρός, μὲ οἶνον καλὸν δρ. 400, στραγγίσων τὸν οἶνον καὶ φύλαξέ τον.

Δύναμις. Διουρητικός καὶ δυναμωτικός.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀσκήτην, δυσουρίαν, καὶ θέρμας τινὰς.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 20 δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 744. { Οἶνος διουρητικός, Ἑλληνισί.
 Βοῖνο διουρέτικο, Ἰταλισί.

Ἐπασε στάκτην τοῦ σπάρτου, ἢ τῶν κλημάτων δρ. 50, βάλε καὶ οἶνον λευκὸν δρ. 200, καὶ ἄς μείνη διὰ ὥρας δύο-

δεκα, ἀνακίτωσον συνεχῶς, ἔπειτα στραγγίσεις φύλαξον.

Δύναμις. Τονικός, διουρητικός, καὶ στυρός.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὴν δυσουρίαν καὶ στραγγουρίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 15 δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 745. (Οἶνος ἀντισκορπουτικός, Ἑλληνισί.
(Βοῖνο ἀντισκορπούτικο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ρίζας τῆς δρακοντέας δρ. 8, τῶν ῥαφάνων δρ. 4, φλοιᾶς τῶν νεραγγίων, τοῦ δενδρολιβάνου, τῆς καπάρεως, ἀνά δρ. 4, κοπάνιστον καὶ βράσε τα εἰς μετρίαν θερμότητα, μὲ οἶνον καλὸν δρ. 800, ἔπειτα στράγγισον καλὰ τὸν οἶνον, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Δύναμις. Ἀντισκορπουτικός καὶ τονικός.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὸ σκορπούτον τοῦ στόματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 16 ἕως 20, νῆστις ἑσπέρας καὶ πρωτῆ.

§. 746. (Οἶνος ἐκκοπροτικός ἤτοι καθαρτικός, Ἑλλ.
(Βοῖνο ἐκκοπρότικο, Ἰταλ.

Ἐπαρε βροβάβαρον δρ. 2, πολυπόδιον (πτέρην) δρ. 16, ἀνθη τοῦ μελανοῦ ἔλλεβρου δρ. 4, σιναμικὴν καθαρὰν δρ. 16, καρδάμωνν κακουλέ δρ. 1, καὶ τρυγίαν δρ. 1, κοπάνιστον αὐτὰ, καὶ οὕτως ἄς μουσκεύσωσι διὰ μίαν νύκτα εἰς θερμὴν στάκτην μὲ νερὸν βραστὸν δρ. 200, ἔπειτα πρόσθεε οἶνον λευκὸν δρ. 100, καὶ μετὰ 12 ὥρας, στράγγισον καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Δύναμις. Καθαρτικός καὶ ὑπόπικρος.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀδυναμίαν καὶ σκοτοῦρην, καὶ ἀντρέλλαν, εἰς μυξώδη κώλικα, καὶ εἰς ποδαλγίαν.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν νῆστις, ἕως οὐ γὰ ἐκκενώσῃ ἡ πάσχων δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 747. (Οίνος καλλιθέατος, Ἑλληνισί.
 Βοῖνο καλλιθέατο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ρινίσματα τοῦ χάλυβος ἢ τοῦ σιδήρου δρ. 50, φλοιὰς 5 νεραγγίων, ἀψίνθιον δρ. 10, κανέλλαν δρ. 5, οἶνον λευκὸν δρ. 800, βάλε τα εἰς τὸν ἥλιον διὰ 5 ἡμέρας, στράγγισον, καὶ φύλαξον.

Δύναμις. Τονικός. — Μεταχειρίσις. Εἰς ἀμηνόρρῳιαν, εἰς ἐμφράξεις τῶν σπλάγγων, καὶ ἀδυναμίαν τῶν μελῶν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 20 δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 748. (Ὄξύμελι, Ἑλληνισί.
 Ὄσσυμιέλε, Ἰταλισί.

Τὸ ὀξύμελι δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἐν μίγμα ὄξους καὶ μέλιτος, βρασμένον, καὶ εἰς μετρίαν πῆξιν φερμένον. Ἄν τις ἐνώσῃ μὲ τοῦτο τὸ μίγμα καὶ ἄλλας ὕλας, τότε κατασκευάζει τὸ ὀξύμελι σύνθετον καὶ πολυσύνθετον.

§. 749. (Ὄξύμελι ἀπλοῦν, Ἑλληνιστί.
 Ὄσσυμιέλε σέμπλιτσε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε μέλι καλὸν δρ. 200, καὶ ὄξος λευκὸν καὶ δυνατὸν δρ. 100, ἐξάφρισον τὰ δύο ὁμοῦ εἰς τὸ πῦρ, ἔπειτα βράσε τα μὲ μετρίαν θερμότητα, ἕως οὗ νὰ ἔλθουν εἰς πῆξιν ἐκχυλίσματος, καὶ οὕτω φύλαξον διὰ τὴν γρίαν σου.

Χαρ. Γλυκόξυνον. — Δύν. Μυλακτικὸν καὶ ἀπορλεγματικὸν. Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη φλογιστικὰ τοῦ στῆθους, εἰς βῆχα χρονικὸν, καὶ εἰς πῆξιν τοῦ αἵματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 15 δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας.

§. 750. (Ὄξύμελι σύνθετον, Ἑλληνιστί.
 Ὄσσυμιέλε κομπόστο, Ἰταλισί.

Βάλε εἰς μίαν ἀρκετὴν ποσότητα ὄξους δυνατοῦ κεκομ-

μένας ρίζας τοῦ κλάθρου, καὶ τοῦ σπαργγίου ἀνά δρ. 10, καὶ σπόρους κνίτων ἀνά δρ. 8, διὰ νὰ μείνουν διὰ τινὰς ἡμέρας, ἔπειτα στραγγίσας, ἔνωσον δρ. 100 μὲ μέλι καλὸν δρ. 200, καὶ κάμει ὡς ἄνωθεν τὴν κατασκευὴν τοῦ. Τοῦτο τὸ σύνθετον ὄξύμελι εἶναι ἐνεργητικώτερον τοῦ ἀπλοῦ, καὶ δυναμωτικώτερον.

§. 751. (Ὁξύμελι σκιλλίτικον, Ἑλληνισί·
(Ὁσσυμιέλε σκιλλίτικο, Ἰταλισί.

Ἐπαιρε φλοιὰς ξηρὰς τοῦ σκιλλοκρομμυδίου δρ. 32, καὶ ὄξος δυνατὸν δρ. 400, βάλε τὸ ὅλον εἰς τι ἄγγος, διὰ νὰ μείνη εἰς τὸν ἥλιον διὰ 10, ἢ καὶ 20 ἡμέρας, ἔπειτα στραγγίσον, καὶ τὸ στραγγισθὲν εἶναι τὸ ἀπλοῦν σκιλλίτικον ὄξος· τώρα ἔπαιρε ἐκ τούτου δρ. 200, μέλι καλὸν δρ. 400, καὶ θράσει τα τόσον, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς πῆξιν ἐκχυλίματος, καὶ οὕτω μεταχειρίσου.

Δύναμις. Καθαρτικὸν καὶ μαλακτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὸν χρονικὸν βῆχα, εἰς τὸ ἄσθμα, καὶ εἰς ἄλλα πάθη τοῦ στήθους.

Δόσις. Ἀπὸ 1 κοχλιάριον τὴν φορὰν δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας, μὲ τὸ ἀπλοῦν νερόν, ἢ τῶν χαμομηλῶν.

§. 752. (Ὁξος τῶν τεσσάρων κλεπτῶν, Ἑλληνισί.
(Ἀτσέτο δέοι κουάτρο λάδροι, Ἰταλισί.

Ἐπαιρε κορυφὰς τοῦ ροσμαρίνου, τοῦ δενδρλιζάνου, τῆς ἀψινθέας, τῆς ἐλελισφάκου, τοῦ ἡδυόσμου, καὶ τοῦ ἀπηγά-
νου ἀνά δρ. 12, λαύδανον δρ. 10, ἄνη λαβάνδας δρ. 16, κάλαμον ἀρωματικόν, κανέλλαν, γαρούφαλλα, μωσχοκάρυα, καὶ σκελίδας σκόρδου ἀνά δρ. 16, κάμφοραν δρ. 4, ὄξος

δυνατὸν δρ. 800, χονδροκοπάνισον τὰ ἔβτανα, καὶ βάλε
τα μέσα εἰς ἀγγεῖον ὑάλινον νὰ μείνωσιν εἰς τὸν ἥλιον, διὰ
20 ἡμέρας· τάραιτε τὸ ἀγγεῖον τρίς τῆς ἡμέρας, ἔπειτα
στράγγισον διὰ ποταποῦ χάρτου, ἔπειτα πρόσθετε τὴν κάμ-
φοραν διαλυμένην εἰς ὀλίγον θερμὸν πνεῦμα τοῦ οἴνου, καὶ
οὕτω φύλαξον εἰς ἀγγεῖον κεκλεισμένον.

Χαρακτ. Εὐώδες.—Δύναμ. Κεντηστικὸν, καὶ ἀντιλοιμικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς λειποθυμίαν, ὑστερισμὸν, ἀποπληξίαν,
μεγάλην ἀδυναμίαν, καὶ πύθη τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν πανώ-
λην, καὶ εἰς βρωμισμένην ἀτμοσφαῖραν, εἰς τὴν κεφα-
λαλγίαν καὶ σκοτοῦραν.

Δόσις. Ὅσον φθάνει νὰ μυρίζεται ὁ πάσχων συνεχῶς, ἢ νὰ
ἔρῃξη πανία καὶ νὰ πλακώσῃ τοὺς κροτάφους καὶ τοὺς
μηλιγγας αὐτοῦ.

§. 753. (Πνεύματα, Ἑλληνισί
(Σπύριτοι, Ἴταλισί.

Εἰς τὴν Ἰατρικὴν πνεύματα δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο τι, πα-
ρὰ τινὰς ἀερώδεις ὕλας, ἐκκεχυμένας καὶ διαλυμένας εἰς τὸ
πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἢ μεταβαλλόμενα εἰς ἀερώδη ρευστὰ, τὰ
ὁποῖα κατ'ἀρχῆτικῶς πνεύματα λέγονται καὶ εἶναι ἀναγ-
καϊότατα εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ὠφελιμώτατα εἰς τοὺς ἀν-
θρώπους. Διὰ νὰ κατασκευάσῃ τις πνεύματα ὅσα θέλει, ἀς
ἀναγνώσῃ τὴν φαρμακοποιίαν μου, τὴν ὁποῖαν προλαβόντως
ἔδωκα εἰς τύπον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὰ 1818.

§. 754. (Πνεῦμα διαλυτικόν, Ἑλληνισί.
(Σπύριτο ρισολβέντο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε σαπώνων τῆς Κρήτης δρ. 4, καὶ πνεῦμα τῶν

σκωληκίων τῆς γῆς δρ. 25, διάλυσον αὐτὰ διὰ τοῦ πυρὸς εἰς ἀγγεῖον ἡλῶς κεκλεισμένον καὶ φύλαξον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ σκορπιστικὸν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη παραλυτικὰ καὶ ναρκωμένα ἀπὸ τοὺς ρευματισμοὺς, καὶ παραλυσίαν τοῦ ἐσωφάγου καὶ ὀρθεντέρου, καὶ τῆς κύστεως, καὶ εἰς τρεμοῦλλαν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ τρίψῃ τὰ πάσχοντα μέλη δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 755. (Πνεῦμα τῆς κίνης σύνθετον, Ἑλληνισί.
(Σπύριτο δι' κίνα κομπόστο, Ἰταλίσ!

Ἐπαρε κῖναν καλὴν δρ. 8, φλοιὰς τῶν νεραγγίων δρ. 6, σερπεντάρϊαν τῆς βεργινίας δρ. 2, μιμόζαν κατεκοῦ δρ. 8, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, κοπάνισον τὰς ὕλας καὶ μούσκευσον διὰ τρεῖς ἡμέρας, ἔπειτα στράγγισον καὶ ἔχε διὰ τὴν χρεῖαν σου. — Τὸ πνεῦμα τοῦτο ὠφελεῖ καὶ διαφυλάττει τοὺς ὀδόντας ἀβλαβεῖς καὶ στερεοὺς· ἀπὸ τοῦτο τὸ πνεῦμα κρατεῖ τις ὀλίγον εἰς τὸ στόμα του διὰ τινὰ λεπτὰ, πλύνει τοὺς ὀδόντας του δις, ἢ τρίς τῆς ἐβδομάδος.

§. 756. (Πνεῦμα διὰ τὰ στίγματα τοῦ προσώπου.
(Σπύριτο πὲρ λαὶ μάκιαι ρόσαι δέλα φάτσια.

Ἐπαρε ζωμὸν τῆς πικραγγουρίας δρ. 50, καὶ πνεῦμα τῆς λαβάνδας δρ. 25, καὶ ἀνακάτωσον. Μὲ τοῦτο τὸ πνεῦμα πλύνε συνεχῶς τὸ βεβλαμμένον πρόσωπόν σου, κάθε ἑσπέρας καὶ πρωῖ, διὰ τινὰς ἡμέρας, ἕως οὗ νὰ ἐξαλειφθῶσι παντελῶς τὰ στίγματα, ἀπὸ τὸ πρόσωπόν σου· πρέπει ὅμως νὰ φυλάττηται τις ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἐν ᾧ κάμει τοῦτο, ἢ καὶ ὕστερον.

§. 757. { Πνεῦμα διὰ τοὺς ὀδόντας, Ἑλληνιστί.
{ Σπύριτο πέρ οἱ δέντοι, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε γαρούφαλλα δρ. 2, μύρραν καλήν δρ. 2, κατεκοῦ δρ. 1, κάμφοραν δρ. 2, κοπάνισον, πρόσθες καὶ πνεῦμα τῆς κοκλευρίας δρ. 50. Μὲ αὐτὸ ἄλειψον τὸ ἐσπέρας τὰ οὐλη τῶν ὀδόντων, καὶ οὕτως ἐλευθερόνονται ἀπὸ τὸ σκορπούτικόν λεγόμενον πάθος, καὶ ἀπὸ τὴν κακὴν ὄσμην τοῦ στόματός των οἱ ἄνθρωποι.

§. 758. { Πνεῦμα τῆς λαβάνδας, Ἑλληνιστί.
{ Σπύριτο δι' λαβάδα, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε ἄνθη νωπὰ τῆς λαβάνδας ὀκάδ. 2, πνεῦμα τοῦ οἴνου ὀκάδ. 4, καὶ νερόν κοινόν ὀκάδ. 2, ἔνωσον τὰ πάντα, καὶ λαμπικάρισον κατὰ τὴν τέχνην, ἕως οὐ νὰ ρανῆ, ὅτι ἐξέρχεται νερόν, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρείαν σου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον γίνονται τὰ πνεύματα τῆς μαγιοράνας, τῶν φλοιῶν τῆς νεραγγίης, τοῦ ὑσσώπου, τῆς γαλάγκας, τοῦ θύμου, καὶ τοῦ σασαφράς. Τὰ πνεύματα ταῦτα εἶναι τονικά καὶ δυναμωτικά τῶν νεύρων, ἐξωθεν τριβόμενα, ὠφελοῦσι τὰ μέγιστα τοὺς μυόνας, καὶ τὰ παραλελυμένα μέλη τῶν ἀνθρώπων.

§. 759. { Πνεῦμα ἀρωματικόν, Ἑλληνιστί.
{ Σπύριτο ἀρωμάτικο, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε μοσχοκάρυα δρ. 8, γαρούφαλλα δρ. 8, κανέλλαν δρ. 8, γαλάγκην δρ. 16, μακροπίπερον δρ. 4, κοπάνισον τὰ πάντα καλῶς, βάλε καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 400, καὶ νερόν δρ. 200, καὶ λαμπικάρισον κατὰ τὴν τέχνην.

Τοῦτο τὸ πνεῦμα ὠφελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὰ παραλυτικά

μέλη, τριβόμενα τὸ ἑσπέρας καὶ τὸ πρωὶ διὰ τινὰς ἡμέρας, ἢ ἔσωθεν πινόμενον ἀπὸ ὀλίγον, ὠφελεῖ εἰς τὴν καρδιαλγίαν, καὶ κώλικά ἀερώδη.

§. 760. { Πνεῦμα διὰ τὰ οὐλη τῶν ὀδόντων, Ἑλλην.
Σπύριτο βαλσαμικὸ πὲρ οἱ δέντοι, Ἰταλισί.

*Ἐπαρε μιμόζαν κατεκοῦ (§. 1063) δρ. 8, μύρραν δρ. 8, βάλαμον τοῦ Περοῦ δρ. μισόν, πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 24, καὶ πνεῦμα τῆς κοκλεαρίας δρᾶμ. 24, κοπάνισον τὰς ὕλας, καὶ ἔνωσον, καὶ ἀφοῦ μουςκεύσωσιν εἰς κἀνὲν ματράκιον καλῶς κεκλεισμένον διὰ 15 ἡμέρας, στράγγισον, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Τὸ πνεῦμα τοῦτο ὠφελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὰ σκορπουτικὰ πάθη, φυλάττει τὰ οὐλη τῶν ὀδόντων ἀβλαβῆ, καὶ σῶα.

§. 761. { Πνεῦμα διὰ τὰ οὐλη τῶν ὀδόντων, Ἑλληνισί.
Σπύριτο πὲρ λαὶ γεγγίβαι, Ἰταλισί.

*Ἐπαρε πνεῦμα τῆς θηριακῆς δρ. 16, τῆς ἐλελισφάκου δρ. 16, πνεῦμα τοῦ κόμμεως λάκκας, καμωμένον. μὲ ἡδυσμόνερον, καὶ σιναπόπνευμα ἀνά δρ. 2, καὶ πνεῦμα τοῦ γλυκοῦ νίτρου δρ. 1, ἔνωσον, καὶ φύλαξον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ κεντηστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς σκορπουτικὰ πάθη, καὶ διεφθαρμένα οὐλη, ὅθεν ἐξέρχεται βρῶμα καὶ αἷμα μὲ κακὴν ὀσμὴν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 εἰς λευκὸν οἶνον δρ. 60, διὰ νὰ πλύνη ὁ πάσχων τὸ στόμα του ἑσπέρας καὶ πρωὶ, δις ἢ τρις τῆς ἑβδομάδος.

§. 762. { Πνεῦμα ἀερώδες. Ἑλληνισί.
Σπύριτο ἀερόζο, Ἰταλισί.

Ἐνωσον ἀμμωνιακὸν πνεῦμα δρ. 2, μὲ πνεῦμα τῆς με-

λίσης δρ. 6, καὶ μεταχειρίσου εἰς πονοκέφαλον, εἰς σκώληκας τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς λειποθυμίαν καὶ συγκοπὴν, εἰς ἀδυναμίαν τῶν βρεφῶν, εἰς ὑστερισμὸν καὶ εἰς βλεφαρο-
παραλυσίαν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ βρέξῃ ὁ πάσχων τὸ μανδύλιόν του
καὶ νὰ τὸ προσαρμόζῃ ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν εἰς τὸ μέτω-
πόν του, εἰς τὴν μύτην, ἢ εἰς ἄλλο μέρος.

§. 763. { Πνεῦμα ἐλαιῶδες τοῦ Σιλβίου, Ἑλληνιστί.
Σπύριτο ἐλαιόζο δι' Σίλβιο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρενωπάς φλοιὰς τῶν κίτρων καὶ τῶν νεραγγίων ἀνά
δρ. 6, θανίλλιαν καὶ ἰνδικὸν κάρυον ἀνά δρ. 2, κανέλλαν
καὶ γαρούφαλλα ἀνά δρ. 1, καὶ ἀμμωνιακὸν ἄλας δρ. 24,
κοπάνισον τὰ πάντα ὀλίγον, καὶ βάλε τα εἰς μίαν στόρταν
ὑάλινον ὁμοῦ μὲ νερὸν ἀρωματικὸν τῆς κανέλλας δρ. 32,
καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δράμ. 32, ἄρες τὸ μίγμα διὰ τινὰς
ἡμέρας, ἔπειτα πρόσθεες εἰς αὐτὸ ἄλας τρυγίας δρ. 32, καὶ
λαμπικάρισον κατὰ τὴν τέχνην μὲ λουτρὸν τῆς ἄμμου, καὶ
φύλαξον.

Δύναμις. Ἀνώδυνον, τονικὸν καὶ εὐῶδες.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸν ὑστερισμὸν καὶ ἀδυναμίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 1, τρεῖς τῆς ἡμέρας.

§. 764. { Πνεῦμα ἐλαιῶδες διὰ τὴν ἐπιληψίαν, Ἑλλ.
Σπύριτο ἐλαιόζο πὲρ λ' ἐπλεσίς, Ἰταλ.

Τὰ ἄνω εἰρημένα ἀροῦ ἀλαμπικαρισθῶσι, μεταχειρίσου,
εἰς τὴν ἐπιληψίαν καὶ σελτηνιασμὸν, εἰς τὸν ὑστερισμὸν τῶν
γυναικῶν, εἰς τὴν παραλυσίαν, εἰς τὸ σκορποῦτον, καὶ εἰς
τὴν λοιμικὴν θέρμην.

Δόσις. Ἀπὸ 40 σταγμάτα δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας μὲ κανέν
 ρευστόν.

§. 765. { Πνεῦμα τῆς κοκλεαρίας, Ἑλληνισί.
 { Σπύριτο δι' κοκλεάρια, Ἰταλισί.

Βάλε σινάπια καὶ καρδάματα τοῦ νεροῦ (κοκλεαρία κοι-
 νῶς) καὶ ἀνθισμένα, ὅσα θέλεις, μερικὰ ρεπάνια κοπανισμέ-
 να, καὶ πνεῦμα τοῦ αἴνου, ὅσον φθάνει, κοπάνισον τὰ χόρτα
 ὀλίγον, ἔπειτα βάλε τα εἰς τινὰ λαμπίκον μὲ προζύμι ὀλί-
 γον καὶ ἄλας νὰ στέκωνται διὰ 24 ὥρας, ἔπειτα πρόσθεε
 καὶ ἄλλο πνεῦμα, ὅσον φθάνει νὰ ἐπιπλήῃ ἐπάνω τῶν χόρ-
 των, καὶ ἀλαμπικάρισον αὐτὸ διὰ τοῦ πυρός, καὶ οὕτω
 μεταχειρίσου.

Χαρ. Κεντησικόν. — Δύν. Ἀντισχορπουτικόν καὶ δυναμωτικ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸ σκορπούτον, καὶ εἰς βρωμισμένα στό-
 ματα, καὶ ὀδόντας τῶν ἀνθρώπων, μάλιστα τῶν ναυτῶν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 ἕως 20; κρα-εἶ εἰς τὸ στόμα του δις,
 ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

Σημ. Ἀντὶ τούτου κρατεῖ τις εἰς τὸ στόμα του ἀλεξητήριο.
 ὄξυνον τοῦ Ἀλέρου.

§. 766. (Πανάκεια (α) διὰ τὰ χελώνια, Ἑλληνισί.
 (Πανάκια πὲρ λαὶ σκρόφολαι, Ἰταλισί.

^x Ἐπαρε καλομελάνον, καὶ χρυσοῦν ἀντιμώνιον ἀνά δρ^ς 5,
 κοπάνισον, καὶ κάμε σκόνην κατὰ τὴν τέχνην.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὴ καὶ διαλυτικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς χοιράδας (χελώνια) τοῦ λαιμοῦ, καὶ
 τῶν λοιπῶν μελῶν.

Δόσις. Ἀπὸ 3 κόκ. ἕως 8 τὴν ἡμέραν μὲ τὸ νερόν.

(x) Πανάκεια ἐλέγετο ἐν ἱατρικῶν δι' ὅλα τὰ πάθη, πλὴν εἶναι ἀδύνατον.

§. 767. { Πηκτή του έλαφοκέρατος, Έλληνιστί.
Γελατίνα δι κόρνο δι τσέρβο, Ίταλιστί.

Έπαρε ξυσμένον έλαφοκέρατον δρ. 16, όρύζιον καλόν δρ. 16, και θράσε τό όλον μέ νερόν κοινόν δρ. 300, έως ού να γένη ή πηκτή, πρόσθεσ και όλίγον λειμονόζωμον, ή όλίγον δυνατόν οίνον, και μεταχειρίσου.

Χαρακ. Πηκτική. — Δύναμ. Δυναμωτική και στυπτική.

Μεταχειρίσις. Είς αδυναμίαν του σώματος, είς λυεντερίαν και δυσεντερίαν.

Δόσις. Από 2 κοχλιάρια ανά 2 ώρας της ημέρας.

§. 768. { Πομάτα, Έλληνιστί.
Πομάτα, Ίταλιστί.

Οί άνθρωποι θέλοντες να κατασκευάσωσι πολλά και διάφορα ιατρικά έρεϋρον και πολλές ονομασίας αρμοδίας εις αυτά. Η πομάτα όμως, ή ύποία είναι μία άλειφή όλίγον διαφορετική των λοιπών άλειφών, έχει όνομα ίταλικόν· αι πομάται, ως επί τό πλείστον, είναι εύώδεις και ήδονικαί.

! §. 769. { Πομάτα κόκκινη διά τά χειλι, Έλληνιστί.
Πομάτα ρόσσα πέρ λαί λάπρα, Ίταλιστ.

Ανάλυσον διά μικράς θερμότητος εις κένενα άγγειόν καθαρόν, κηρίον λευκόν δρ. 16, και βούτυρον νωπόν και ανάλατον δρ. 50, πρόσθεσ και σπέρμα κήτους δρ. 2, και σταφίδαν λεπτήν και λευκήν δρ. 30 και καλώς πλυμένην και έξτραμμένην, και όλίγον κοπανισμένην· βράσον τό όλον διά μισήν ώραν, και στραγγίσασ διά τινος λεπτού πανίου, άφες να ψυχρανθή, και ούτω προσθέσασ ροδόσταγμα καλόν δρ. 20, ανακάτωσον, έως ού να γένη μία άλειφή μετρίας πήξεως και ειώδης.

Μὲ αὐτὴν τὴν πομάταν ἀλείφουσιν αἱ γυναῖκες τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ αἱ κόραι αὐτῶν, ἐσπέρας καὶ πρωτῆ, τὰ χεῖλη αὐτῶν, καὶ τὰς χεῖρας, καὶ οὕτω θεραπεύονται.

§. 770. { Πομάτα μὲ τουτίαν διὰ τὰ χεῖλη, Ἑλλην.
Πομάτα κόν τουτσίζ πέρ λαι λάπρα, Ἰταλ.

Ἐπαρε τουτίαν εἰς σκόνην λεπτὴν καὶ καλῶς κατασκευασμένην δρ. 1, μίξον μὲ αὐγόλαδον νωπὸν καὶ κάμε ἀλειφὴν καλὴν καὶ ἀλειψον. Ἡ πομάτα αὕτη κλείει καὶ θεραπεύει ὀγρήγορα τὰ πολλὰ σχασμένα χεῖλη, καὶ χεῖρας τῶν τρυφερῶν ἀνθρώπων.

§. 771. { Πομάτα κίτρινη διὰ τὰ χεῖλη, Ἑλληνιστί.
Πομάτα γγιάλλα πέρ λαι λάπρα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε κηρίον κίτρινον δρ. 10, ἀμυγδαλέλαιον δρ. 8, σπέρμα κήτους δρ. 3, κρόκον καλὸν κόκκους 10, ἀνάλυσον τὰ πάντα μὲ μετρίαν θερμότητα, καὶ προσθέσας 5 ἢ 10 στάγματα τοῦ εὐώδους ἐλαίου τῶν ρόδων, ἀνακάτωσον καλῶς καὶ φύλαξον.

Αὕτη ἡ πομάτα ὠφελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὰ σχασμένα χεῖλη καὶ χεῖρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς ἄλλας πληγὰς, ἀφ' οὗ ἀλειφθῶσιν ἐσπέρας καὶ πρωτῆ διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 772. { Πομάτα λευκὴ διὰ τὰ χεῖλη, Ἑλληνισί.
Πομάτα πιάνκα πέρ λαι λάπρα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε κηρίον λευκὸν δρ. 10, ἰασιμόλαδον δρ. 3, σπέρμα κήτους δρ. 4, ἢ ἀμυγδαλέλαιον δρ. 10, βούτυρον τοῦ κακάου δρ. 4, ἀνάλυσον τὰ πάντα διὰ μικρᾶς θερμότητος, καὶ εὐθὺς ἐκβαλέ τα ἀπὸ τὴν φωτὶαν, καὶ προσθέσας 30 στάγματα τοῦ ἐλαίου τῶν ρόδων, φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Ἡ πομάτα αὕτη ὠφελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὰ σγασμένα χειλῆ, καὶ εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς ἄλλας ζαρωματίας τοῦ προσώπου, εἰς τὰ ἔσωθεν σπυρῖα τῆς μύτης, εἰς τὰς ἐξωχάδας, εἰς τὴν τραχύτητα τῶν χειρῶν, καὶ λοιπῶν μελῶν τοῦ ἀνθρώπου.

§. 773. { Πομάτα αὐξητικὴ τῶν τριχῶν, Ἑλληνιστί.
 Πομάτα πὲρ κρέσσερε οἱ καπέλοι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε νωπὸν μυελὸν τῶν κοκκάλων τοῦ ταύρου βοῶς δρ. 100, μάκες τῶν μύσχοκαρυδίων δρ. 4, γαρύφαλλα δρ. 4, μακρόπιπερόν δρ. 8, φύλλα τρυφερά τῆς δάφνης δρ. 4, ἢ τὸ ἔλαιον αὐτῆς, κόψον καὶ κοπάνισον αὐτὰ εἰς λεπτά, καὶ βάλε τὸ ἀγγεῖον εἰς λουτρὸν τοῦ θερμοῦ νεροῦ, θέρμανον ἕως 6 ὥρας, καὶ μετὰ τὴν ἕκτην ὥραν ἐκβαλε τὸ ἀγγεῖον, στράγγισον τὴν ὕλην, καὶ φύλαξον διὰ τὴν χρεῖαν σου.

Μὲ αὐτὴν τὴν πομάταν ἀλείφουσι τὸ ἄτριχον μέρος, καὶ ἐκβάζουσι τρίχας, καὶ τὰ μαλλία τῶν κάθε ἑσπέρας, καὶ αὐξάνουσι εἰς μῆκος, ὅσοι τὰ ἔχουσι μικρὰ καὶ κοντὰ, καὶ ὅσοι δὲν ἔχουσι.

§. 774. { Πομάτα σαρκωτικὴ καὶ αὐξητικὴ τριχῶν.
 Πομάτα πὲρ κρέσσερι οἱ καπέλοι.

Ἐπαρε ἀμυγδαλέλαιον γλυκόν δρ. 32, κηρίον λευκόν δρ. 13, ἀνάλυσον διὰ μικρᾶς θερμότητος, καὶ ἄφες νὰ ψυχρανθῇ τὸ μίγμα, ἔπειτα προσθέτεις στύψιν καλὴν δρ. 1, μετὰ ταῦτα κοπάνισον τὰ πάντα ὁμοῦ, προσθέτων καὶ μερικὰ στάγματα τοῦ ἐλαίου τῶν ῥόδων· ἡ πομάτα αὕτη λευκαίνει τὸ δέρμα, αὐξάνει τὰς τρίχας καὶ τὰς στερεώνει· ἀλείφονται ὅσοι ἔχουσι τρίχας μικρὰς ἑσπέρας καὶ πρῶτὶ διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 775. { Πομάτα κοσμητική, Ἑλληνιστί.
 Πομάτα κοσμέτικα, Ἰταλιστί.

Ἀνάλυσον διὰ τοῦ πυρὸς εἰς τι ἄγγος κηρίον λευκὸν δρ. 2, σπέρμα κήτους δρ. 5 μὲ νωπὸν ἀμυγδαλέλαιον δρ. 32, ἔπειτα ἔκβαλε. τὸ ἄγγεϊον, καὶ ἄφες το νὰ ψυχρανθῆ, ἀνακατώνων αὐτὸ συνεχῶς· μετὰ ταῦτα πρόσθεις κατ' ὀλίγον ὀλίγον ροδόσταγμα καλὸν, καὶ ἀνακάτωσον, ἕως οὗ νὰ ἐνώθοῦν αἱ ὕλαι καλὰ, καὶ φύλαξον· ἡ πομάτα αὕτη ἐπιτιθεμένη εἰς τὰ σώματα, φυλάττει τὰ κρέατα ὠραῖα, καὶ ἄσπρα, θεραπεύει τὰ σχασίματα τῶν τρυφερῶν χειλέων, καὶ τῶν χειρῶν· ἀλείφουσι μερικαὶ γυναῖκες τῆς Ἰταλίας καὶ αἱ κόραι αὐτῶν μὲ αὐτὴν τὴν πομάταν τὸ πρόσωπον, καὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν τὸ ἐσπέρας μόνον, ἐν ᾧ θέλουν νὰ κοιμηθῶσι.

§. 776. { Πομάτα μαλακτικὴ τοῦ δέρματος, Ἑλληνιστί.
 Πομάτα περ μορπιτάρε λὰ πέλλε, Ἰταλιστί.

Ἀνάλυσον διὰ μετρίας θερμότητος βούτυρον τοῦ θείου βρώματος δρ. 16, σπέρμα κήτους δρ. 8, ἀμυγδαλέλαιον δρ. 32· ἔκβαλε τὸ ἄγγεϊον ἀπὸ τὴν φωτῖαν, καὶ ἀνακάτωσον καλῶς, καὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν πρόσθετε ὀλίγον νερὸν εὐῶδες τῆς λαβάνδας, καὶ φύλαξον· μὲ αὐτὴν τὴν πομάταν ἀλείφονται κἄποτε, ὅσαι θέλουν νὰ ἔχωσι τὸ δέρμα των μαλακὸν, καὶ τρυφερόν.

§. 777. { Πομάτα παρθενική, Ἑλληνιστί.
 Πομάτα βεργγινάλε, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε κηκίδια, κυπαρισσόμηλα, φλοῖας τῶν ροιδίων

(TOM. B')

(9)

ανά δρ. 2, σόμακον (τοξικόδενδρον) και στόφιν ανά δρ. 8· κοπάνισον τὰ πάντα χωριστὰ, και ένώσας, κάμε μίαν μάζαν με ροδοζάκχαριν καλήν, ὅση φθάνει, και φύλαζον· Ἡ πομάτα αὐτῆ χρῆσιμεύει εἰς τὸ νὰ ἐπιδιορθώσῃ τὴν διεφθαρμένην παρθενίαν τῶν νεανίδων, ἀρ' οὗ προστεθῆ, και ἀλειφθῆ ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Σημ. Αἱ φρήνιμοι κόραι, αἱ ὁποῖαι προσημένουν νὰ προσηφέρωσιν ὡς δῶρον εἰς τὸν νυμφίον των τὴν αὐτῶν παρθενίαν, ἐπαγρυπνοῦσι διτνεκῶς, και φυλάττουσι αὐτὴν ὡς κόφρην ὀφθαλμοῦ, τὸ λεγόμενον. Αἱ περιστάσεις ὁμως, αἱ ὁποῖαι ἀνθίστανται εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν παρθένων, ἀπατῶσι τὴν ἀπλότητα, και τὴν φείρουσιν. Οἱ βασιλεῖς τῶν περωτισμένων ἐθνῶν, και οἱ ἱατροὶ, οἱ ὄντες ἀγαθοὶ πατέρες, θέλοντες νὰ καθησυχάζωσι τὸν λαόν των, και νὰ ζήσωσι με ἀγάπην, ἐδιώρισαν σοφοὺς ἱατροὺς, τῆς Νομικῆς Ἰατρικῆς λεγομένους. Πολλὰ ριλονεικίαι ἔγειναν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀν δηλαδὴ εἶθαι δυνατόν νὰ φθαρῆ ἡ παρθενία τῶν ἀκάκων νεανίδων χωρὶς τοῦ ἀρρένου τὴν ἀρτὴν, ἡ ὄχι. Αἱ περισσότεραι ὁμως γινῶμι τῶν ὑπεναντίων ἔμειναν ἐσφαλμένοι, ἐπειδὴ και δὲν ἤξευρον τὰ αἷτια, και τὰ συμβεβηκότα, με τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἀφανίζεται. Ὁ ὕμν ὁ παρθενικός, ὁ ὁποῖος εἶναι κατὰ πολλὰ λεπτός, συμβαίνει πολλάκις νὰ φθείρεται και νὰ χαλῆ ἀπὸ πολλὰς περιστάσεις. Ἡ λοιμικὴ νόσος, ἡ ἀφθονος και συνεχὴς ρεῦσις τῶν καταμηνίων, τὸ δύσκολον καρβαλίκευμα, τὸ πέσιμον εἰς τὴν γῆν, οἱ κτύποι, και αἱ ἴδιαι αὐταὶ φείρουσι τὴν παρθενίαν των· ἐγεννήθησαν ποτε και κόραι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῶν τοιαῦται, χωρὶς νὰ ἔχωσι τὸν φυσικὸν ὕμνα αὐτῶν και τὸν τύπον.

Οἱ βάρβαροι λαοὶ τῆς Μακεδονίας, και αἱ γραῖαντῶν

λοιπῶν μερῶν τῆς Τουρκίας, ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὰς δεισιδαιμονίας αὐτῶν, καὶ κακίαν, ἀποφασίζουσι εἰς τοὺς γάμους, ὅτι αὕτη ἢ νύμφη δὲν εὐρέθη παρθένος, καὶ ἐκεῖνη ἢ ἄλλη ἔμεινεν ἐντροπιασμένη εἰς ὅλην τῆς τῆν ζωὴν. Πόσαι φιλονεικίαι καὶ λογοτριβαὶ δὲν συμβαίνουσι τότε μετὰ τῶν νυμφίων καὶ συμπεθέρων αὐτῶν; ὅποιαν αἰσχύνην; ὅποιαν ἐντροπήν, καὶ ὅποιαν καταφρόνησιν δὲν δοκιμάζουσι τότε τὰ δύο ἐκεῖνα νέα πρόσωπα;

Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κριταὶ, οἱ ὅποιοι δὲν ἐξεύρουσι καλῶς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, οὔτε τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ, ἀποφασίζουσι ἀμέσως, καὶ κάμνουσι τὸν χωρισμὸν αὐτῶν, καὶ διαζύγιον. Οἱ Εὐρωπαῖοι, περίεργοι ὄντες εἰς αὐτὰ, δὲν ἀποφασίζουσι ἀμέσως τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὐ, ἀλλὰ βαδίζουσι κατὰ τάξιν, καθὼς τοὺς ὀδηγεῖ τὸ λογικόν, καὶ ἡ ὀρθότης αὐτῶν. Ἐγὼ θέλων νὰ δώσω μίαν μικρὰν νύξιν εἰς τινὰς ὁμογενεῖς μου, ἔκθεσα ἐν συντόμῳ πρὸς ὄφελος τῶν ἀκάκων, καὶ νεανίδων αὐτῶν κοριδίῳ.

Σημείωσις. Μερικαὶ νέαι ξεφαντώνωσαι μὲ ἐρωτικὰς συναναστροφὰς ἀπατῶνται καὶ φθείρονται ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς ἐραστάς των, καὶ τότε αὐταὶ κτυποῦσι τὴν κεφαλὴν των, πλὴν εἰς μάτην, διότι δὲν τὰς παίρνει κανένας καλὸς ἄνδρας.

§. 778. { Ποτὰ, Ἑλληνισί.
Ποτσιόνιοι, Ἰταλισί.

Ποτὸν εἰς τὴν πραγματείαν ταύτην δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, παρὰ ἐν ρευστὸν ἰατρικόν, ἀρμόδιον εἰς τὸ νὰ ἀλλάξῃ τὴν περισταλτικὴν καὶ ἀντιπερισταλτικὴν κίνησιν τῶν σπλάγχχνων, εἰς τὸ νὰ βάλλῃ εἰς κίνησιν, ἢ εἰς ἡρεμίαν τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα, καὶ οὕτω νὰ ἐκβάλλωσι τὰ περιττώματα ἔξω τοῦ σώματος.

§. 779. { Ποτόν καθαρτικόν, Ἑλληνιστί.
 Ποσειόνε πουργάντε, Ἰταλιστί.

Ἐπारे ταμαρίνθι (όξυφοίνικα, διμῆρ χιντί) δρ. 4, καθαρισμένα φύλλα σπναμικῆς δρ. 5, ρεοβάρβαρον καλόν εἰς σκόνην, δρ. μισόν, ἄλας ἀγγλικόν δρ. 8. Βράσε τα διαόλιγον καὶ στραγγίσεας μεταχειρίσου.

Δύναμις. Καθαρτικόν καὶ δροσιστικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀνορεξίαν, εἰς θέρμην ἀπὸ χολήν καὶ καυστικὴν πυρετόν, εἰς εὐλογίαν καὶ ρεῦμα τοῦ στήθους, εἰς ρευματισμούς, εἰς ἐμφράξεις τῆς ἄνω καὶ κάτω κοιλίας, καὶ τοῦ ἥπατος.

Δόσις. Τὸ ὅλον, χλιάρὸν εἰς μίαν φοράν τὸ πρωὶ νῆστις.

§. 780. { Ποτόν σταματικόν, Ἑλληνιστί.
 Ποσειόνε καλμάντε, Ἰταλιστί.

Ἐπारे λημπικαρισμένον νερόν τοῦ ἡδυόσμου δρ. 8, τῆς κανέλλας δρ. 16, λειμονόζωμον δρ. 8, λαύδανον ρευστόν στάγματα 20, ἐκχύλισμα τοῦ ἡδυόσμου δρ. 4, καὶ νερόν δρ. 50, ἔνωσον τὸ ὅλον καὶ μεταχειρίσου εἰς τὴν χρείαν σου.

Δύναμις. Σταματικόν καὶ ἀντεμετικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἐμετόν, εἰς ἀναγουλιάσμα, εἰς σπασμωδικὸν κώλικα, καὶ εἰς ἐκείνον τῶν ζωγράφων.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγον καὶ συνεχῶς μετὰ δύο ὥρας τὸ ἐπίλοιπον.

§. 781. { Ποτόν μικτόν, Ἑλληνιστί.
 Ποσειόνε μινωρατίσα, Ἰταλιστί.

Ἐπारे παρέγχυμα τῆς κασσίας δρ. 8, θαμαρίνθην δρ. 4, βράσε τα εἰς μέτριον πῦρ με νερόν κοινόν δρ. 100, ἕως οὐ νὰ μείνη δρ. 80, ἔπειτα πρόσθεε μάνναν καλήν, δρ. 4, ἀνθη

τρυγίας δρ. 4, και ἄλας πικρὸν δρ. 6, ζάκχαριν δρ. 15, και στραγγίσας τὸ ὑγρὸν μεταχειρίσου.

Χαρακ. Γλυκερόν. — Δύναμ. Καθαρτικὸν και γλυκαντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμην παντὸς εἶδους, εἰς δυσκοιλιότητα και καῦσιν τοῦ στομάχου, εἰς ἐμφράξεις τῆς ἄνω κοιλίας, και εἰς τὰ γαλλικὰ πάθη.

Δόσις. Τὸ ὅλον χλιαρόν, εἰς μίαν φοράν νῆστις, ἢ εἰς δύο.

§. 782. { Ποτὸν ἀπὸ μάνναν, Ἑλληνισί.
 { Ποτισιόνε μαννάτα, Ἰταλισί.

Ἀνάλυσον μάνναν καθαρὰν δρ. 24, εἰς νερόν βραστὸν δρ. 60, πρόσθετες ἔπειτα και ἔλαιον τῶν ἀμυγδάλων δρ. 4, και μεταχειρίσου.

Δύναμις. Καθαρτικὸν και γλυκαντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς βώμικαν, εἰς κώλικά τῶν ζωγράφων, εἰς εἰλιακὸν πάθος, εἰς κιτρινάδαν, δυσουρίαν, περιπνευμονίαν, μεσεντερίτην, γαστρίτην, νεφρίτην, σπασμούς, και εἰς αἰμόπτυσιν.

Δόσις. Τὸ ὅλον μίαν φοράν νῆστις.

§. 783. { Ποτὸν ἀντεμετικόν, Ἑλληνισί.
 { Ποτισιόνε ἀντιεμέτικα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ἄλας ἀψινθέας δρ. μισόν, και δύο κοχλιάρια διυλισμένου νεροῦ καυστικοῦ ἡδύσμου, ἢ τῆς κανέλλας, και ὀλίγον λεῖμονόζωμον, στραγγίσον τὸ ὑγρὸν διὰ λεπτοῦ πανιῶ, και δὸς εἰς τὸν πάσχοντα. — Δύναμις. Ἀντεμετικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἐμετὸν πολὺν, εἰς ἀναγουλλίασμα, εἰς κώλικά τῶν ζωγράφων, εἰς εἰλιακὸν πάθος, και εἰς πληγὰς τῆς μύτης.

§. 784. { Ποτόν έμετοκαθαριστικόν, Ἑλληνιστί.
 Ποτισίονε έμετοκατάρτικα, Ἰταλιστί.

Έπαρε ἄλας βεγετάμπιλε (ήτοι τάρταρο σουλούπιλε) δρ. 3, έμετικόν τρυγίαν κόκκους 3, ἀνάλυσον αὐτό εἰς χλιαρόν ὕδωρ δρ. 100, καὶ οὕτω μεταχειρίσου.

Δύναμις. Έμετοκαθαριστικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς μελαγχολίαν, καὶ δυσκοιλίότητα, εἰς πνικτικόν ἄσθμα, εἰς γονόρροϊαν ψευδῆ, καὶ εἰς τὴν περιπνευμονίαν.

Δόσις. Τὸ ἥμισυ τὴν πρώτην φοράν, καὶ μετὰ μιστὴν ὥραν τὸ ἐπίλοιπον, ἂν τὸ ἀπαιτήσῃ ἡ χρεια.

§. 785. { Ποτόν καθαριστικόν τοῦ Ροᾶ, Ἑλληνιστί.
 Ποτισίονε πουργάντε δι' Ἐρᾶ, Ἰταλιστί.

Έπαρε σκαμώνιον (§. 1180) δρ. 2, ρίζαν τοῦ τούρπετ κρότου δρ. 1, ρίζαν γιαλάπας δρ. 6, κοπάνισον λεπτομερῶς καὶ βάλε τα εἰς δυνατὸν πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 80, καὶ ἄς μείνουν εἰς τὸν ἥλιον ἢ εἰς θερμὸν τόπον διὰ 24 ὥρας, καὶ στραγγίσας πρόσθετες τὸ ἀκόλουθον ἐκχύλισμα.

Κατασκευή.

Εἰς νερόν βορστόν δρ. 50 βράσει διὰ τίνιας ὥρας σιγαμικτὴν δρ. 8, καὶ στραγγίσας, πρόσθετες ζάχαριν δρ. 40, καὶ πάλιν ξανάβρασον καλῶς, ἔπειτα ἔνωσον τὰς δύο κατασκευὰς, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Τονικόν, καὶ δραστήριον καθαριστικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς δεινὴν δυσκοιλίότητα, εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας, καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ χρονικὰ πάθη. Ὁ κύρ. Ροᾶς ὁ Γάλλος ὑπόσχεται μὲ αὐτὸ τὸ καθαριστικὸν νὰ θεραπεύῃ ὅλα σχεδὸν τὰ πάθη, μάλιστα τὰ χρονικὰ,

ἀκολουθῶν διὰ πολὺν καιρὸν ὡς ἀβλαβὸν καὶ ἀνώδυνον.
Καὶ δὲν εἶναι παράξενον.

Δόσις. Εἰς τὰ βρέφη ἀπὸ 4 ἕως 5 στάγματα μὲ τὸ νερόν.
Εἰς τοὺς παῖδας ἀπὸ μισὸν ἕως ἓνα κοχλιάριον τοῦ φα-
γητοῦ μὲ ὀλίγον νερόν ζακχαρῶδες, ἢ κρεατόζωμον. Εἰς
τοὺς προβεβηκότας ἀπὸ 1 ἕως 2 κοχλιάρια μὲ ζακχαρῶ-
δες νερόν, καὶ ἂν δὲν ἐνεργήσῃ μετὰ τινὰς ὥρας, παίρνει
καὶ ἄλλο κοχλιάριον, καὶ ἄλλο, ἕως οὗ νὰ τὸν κινήσῃ 5,
ἢ 10 φορὰς κάτωθεν, ἔπειτα τρώγει ὀλίγον ρύζι βρασμέ-
νον, ἢ ἄλλο τι. Τοῦτο ἀκολουθεῖ ἀφόβως ἐκ διαλειμμά-
των διὰ τινὰς ἡμέρας, ἕως οὗ νὰ θεραπευθῇ ὁ πάσχων.
Τινὲς ἀκολουθοῦντες συνεχῶς αὐτὸ βλάπτονται.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἱατρικοῦ τούτου κύρ. Ροῤῥας ἔχει τεσ-
σάρων βαθμῶν καθαρτικά, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται κατὰ
τὴν ἡλικίαν τοῦ πάσχοντος. Ἐγὼ ὅμως ἐνταῦθα λαβὼν τὸν
μέσον ὄρον ὄλων αὐτῶν, κατέταξα τὸ ἄνωθεν, ὡς βραχύλο-
γον καὶ εὐκολώτερον· ὅθεν ἐλπίζω νὰ ὠφελήσῃ πολλὰ καλὰ
τοὺς πάσχοντας.

§. 786. { Ποτὸν ἐμετοκαθαρτικόν, Ἑλληνισί.
Ποτισιόνε ἐμετοκατάρτικα, Ἰταλισί.

Εἰς ἄσπρον κρασί δρ. 100, μούσκευσον σκόνην σιναμικῆς
δρ. 8 διὰ τρεῖς ἡμέρας, καὶ στραγγίσας δυνατὰ, πρόσθετες
τάρταρον ἐμετικόν δρ. 1, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Ἐμετοκαθαρτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πλησρονὴν τοῦ στομάχου, εἰς βῆχα χρο-
νικόν καὶ ἀνορεξίαν.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν κοχλιάριον τοῦ φαγητοῦ, ἕως 1 καὶ ἐπέ-
κεινα νῆστις, καὶ διαλυμένον εἰς χλιαρόν νερόν δρ. 50,
ἢ καὶ ἐπέκεινα, ἕως οὗ νὰ πλυθῇ καλὰ ὁ στόμαχος. —

Εἰς τινὰ πάθη τὴν μίαν ἡμέραν δίδεται τὸ ἐμετικόν, καὶ τὴν ἄλλην τὸ καθαρτικόν, καθὼς ἐρμηνεύει καὶ ὁ κύρ-
 ροῶς, καὶ ὁ σκολιζστὴς αὐτοῦ.

§. 787. { Πῶς νὰ ἐξαλείψῃ τις τὴν μελάνην ἀπὸ τὰ
 χαρτία.

Ἐπαραε θερμοζαλικόν (πνεῦμα τοῦ κοινοῦ αἵματος) δρ. Ι, καὶ νερόν κοινόν δρ. V, ἔνωσον καὶ διαπέρασέ τα ἀπὸ τὰ μελανὰ στίγματα τοῦ χαρτου, ἢ ἄλλου εἶδους, καὶ θέλεις ἰδεῖν νὰ ἐξαλείφωσιν ἀπαντα αὐτὰ τὰ στίγματα τῆς μελάνης.

Τὰ γράμματα τῆς μελάνης τοῦ τύπου ἐξαλείφονται μὲ Ι μίγμα τοῦ κοινοῦ οὔρου τῶν γάτων, ἢ μὲ ἀλισίβαν.

§. 788. { Πῶς νὰ ἐξαλείψῃ τις σύνθετα στίγματα δια-
 φόρων ὑλῶν ἀπὸ τὰ βούγα.

Ἐπαραε σαπώνιον λευκόν, ὅσον θέλεις, ἀνάλυσέ το εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἔνωσον καλῶς τοῦτο τὸ μίγμα μὲ 4 κρό-
 κους τῶν ὠῶν, πρόσθεε κατ' ὑλίγον πνεῦμα τῆς τρεμεντίνης, καὶ ἀργιλώδη πηλόν, ὅσον φθάνει, καὶ κάμε πιμάχια, ὡς σαπώνια, ὅσα θέλεις, καὶ ὅταν ἀγαπᾷς νὰ ἐξαλείψῃς τὰ τοιαῦτα στίγματα, βρέξε πρότερον τὸ ὑφασμένον σου πρᾶγ-
 μα, μὲ νερόν κοινόν, τρίψον ἔπειτα μὲ τὸ σαπώνιον αὐτό, καὶ μετὰ ὀλίγην ὥραν, πλύνε τὸ διὰ νὰ φύγῃ τὸ σαπώνιον, καὶ ξηράνας τὸ ὑφασμά αὐτό, ἔχε το διὰ τὴν χρείαν σου.

§. 789. { Ῥινίσματα τοῦ σιδήρου κεκαυμένα, Ἑλληνισί.
 Διμαδοῦρα δι φέβρο-προυτσιάτα, Ἰταλισί.

Καῦσε Ῥινίσματα τοῦ σιδήρου δρ. 50, εἰς χωνευτήριον τῶν χρυσοχόων, διὰ μιστὴν ὥραν εἰς τὸ πῦρ, ἔπειτα κοπά-

νισέ τα, και κάμε σκόνην λεπτοτάτην, και μεταχειρίσου με ζάκχαριν, εις αδυναμίαν τῶν ὀστέων και εις ἀμνηρόροϊαν. Δόσις. Ἀπὸ κόκ. 2 τὸ ἑσπέρας και τὸ πρωῖ με νερόν.

§. 790. { Ροδόξυδον, Ἑλληνισί.
 { Ἀτσέτο ροζάτο, Ἴταλισί.

Βάλε εις ἓν ἀγγεῖον ὄζος δυνατὸν δράμ. 400, και ρόδα ἐρυθρά δράμ. 100, κλεισον τὸ ἄγγος καλῶς, και ἄφες. νὰ μείνη εις τὸν ἥλιον διὰ ἓνα μῆνα, ἔπειτα στράγγισον και μεταχειρίσου, εις λειποθυμίαν, κεφαλαλγίαν, και εις τὰς αἰμορραγίας τῆς μύτης.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ μυρίζεται τις και νὰ βρέχεται.

§. 791. { Σκόλαι, Ἑλληνισί.
 { Πόλβεροι, Ἴταλισί.

Ὅλαι αἱ στερεαὶ ὕλαι γίνονται κατὰ τὸ μᾶλλον και ἤττον σκόλαι. Διὰ νὰ ἐνεργῶσιν αἱ σκόλαι περισσύτερον, πρέπει αἱ ὕλαι νὰ εἶναι καλῶς κοπανισμένα, και εις λεπτοτάτην σκόνην μεταφερμένα. Αἱ σκόλαι πίνονται ἐσωτερικῶς, διαλυμένα εις τὰ ρευστά. Γίνονται πρὸς τούτοις τροχίσκοι και γλυκύσματα, και μεταχειρίζονται.

§. 792. { Σκόνη χωνευτικῆ, Ἑλληνισί.
 { Πόλβεργ διγιστίβα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ὑελώδη τρυγίαν (βέτρο ἀντιμονιάλε) δρ. 2, ἄλας ἀγγλικὸν δρ. 2, ἔνωσον, και κάμε σκόνην λεπτήν και καθαρτικὴν με τὴν ζάκχαριν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀχωνευσίαν και δυσκοιλιότητα.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δρ. ἑσπέρας και πρωῖ με τὸ νερόν.

§. 793. { Σκόνη δροσιστική, Ἑλληνισί.
Πόλβη τεμπεράντε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε νίτρον καθαρὸν δρ. 2, καρβιδόματα κατασκευασμένα δρ. 3, κοκκινάβαριν τοῦ ἀντιμονίου δρ. μισόν, κοπάνισον καὶ μεταχειρίσου, εἰς δυσουρίαν καὶ στραγγουρίαν, εἰς τὴν μέθην καὶ ἄσθμα αἱματώδες, εἰς πολύποδας τῆς καρδίας, εἰς κώλικα τῆς μήτρας καὶ ὑστερισμόν.
Δόσις. Ἀπὸ 20 κόκ. ἀνὰ 2 ὥρας μὲ νερόν ψυχρόν.

§. 794. { Σκόνη στομαχική, Ἑλληνισί.
Πόλβη στομακίνα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε σκόνην τοῦ καρδιοσάντου δρ. 2, κανέλλαν δρ. 1, μακροπίπερον δρ. μισόν, μοσχοκάρυον δρ. μισόν, ἔλαιον τοῦ ἑλνόςμου στάγματα 6, ζάχαριν λευκὴν δρ. 6, κοπάνισον καὶ φύλαξον.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ καὶ στομαχική.

Μεταχ. Εἰς ἀνορεξίαν, καὶ ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου.

Δόσις. Ἀπὸ 1 δρ. μὲ τὸ νερόν νῆστις, ἐσπέρα καὶ πρωί διὰ πολλὰς ἡμέρας.

§. 795. { Σκόνη καθαρτική, Ἑλληνισί.
Πόλβη ποργάντε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε σκόνην καλῆς γαλάππας δρ. 1, ἀνθὴ τρυγίας δρ. 8, ἄλας πικρὸν δρ. 8, διάλυσον τὸ ὅλον εἰς νερόν δρ. 100, καὶ μεταχειρίσου, εἰς εἰλιακὸν πάθος, εἰς ἐξανθηματικὸν πυρετόν, εἰς ἐμφράξεις τῶν ἀδένων, καὶ δυσκοιλιότητα.
Δόσις. Τὸ ὅλον μίαν φοράν νῆστις μὲ χλιαρὸν νερόν.

§. 796. { Σκόνη διὰ τὸ σπῆθος, Ἑλληνιστί.
Πόλβη πεττοράλι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε σπέρμα κήτους δρ. 2, νίτρον τοῦ ἀντιμονίου δρ.

μισόν, κρόκον δρ. μισόν, διγιτάλε δρ 1, ζάχαριν καθάραν δρ. 4, κοπάνισον και κάμε σκόνην, μαλακτικὴν και ἀδυναμ. Μεταχειρίσις. Εἰς ρεῦμα τοῦ στήθους, εἰς τὸν πλευρίτην και περιπνευμονίαν, και εἰς τὸν κατάρρουν.

Δόσις. Ἀπὸ μισόν δρ. τὴν φορὰν ἀνὰ 4 ὥρας τὴν ἡμέραν μὲ κανὲν κόγχλασμα μαλακτικόν.

§. 797. { Σκόνη ἀπὸ κῖναν, Ἑλληνιστί.
Πόλβερε δι κίνα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε κῖναν κελὴν δρ. 20, ρίζας ἀπὸ σερπεντάριαν δρ. 3, κινέλλαν καλὴν δρ. 1, κοπάνισον λεπτομερῶς, και κάμε σκόνην, δυναμωτικὴν και ἀντιπυρετικὴν.

Μεταχειρίρ. Εἰς τὰς θερμὰς παντὸς εἶδους ἀσθενικῆς διαθέσεως, εἰς τὴν ἄμμον και πέτρην τῆς κύστεως.

Δόσις. Ἀπὸ μισόν δρ. τὴν φορὰν ἀνὰ 3 ὥρας μὲ τὸ νερόν.

§. 798. { Σκόνη ἐμετικὴ, Ἑλληνιστί.
Πόλβερε ἐμέτικα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἐμετικόν τάρταρον κόκ. 6, κοπάνισον καλῶς, ἀναλυσον εἰς νερόν χλιαρόν δρ. 100, και μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Εἰς θερμὴν ἀπὸ χολὴν και τροφὰς, και ἀπὸ ἔλμινθας, εἰς ἀσθμα πνικτικόν και κατάρρουν, εἰς ἐρυσιπέλας, εἰς κυνάγχην και καρηβαρίαν.

Δόσις. Τὸ ὄλον τὸ πρῶτὴ μίαν φορὰν νῆστις, ἢ ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον, ἀναλόγως μὲ τὸν ἐμετόν· ἐν ᾧ ξερνᾷ ὁ πάσχων, πίνει θερμόν νερόν, ἔπειτα και ψυχρόν και τὸν κινᾷ και κάτωθεν πολλὰ καλά.

§. 799. { Σκόνη ἀπὸ ρεοβάρβαρον, Ἑλληνιστί.
Πόλβερε δι ραβάρβαρο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ρεοβάρβαρόν καλόν κόκ. 35, καραιδιόμματα κα-

τασκευασμένα κόκ. 6, κανέλλαν κόκ. 2, κοπάνισον τὸ ὅλον,
καὶ κάμε σκόνην μίαν μετὴν ζάχαριν.

Δύναμις. Καθαρτικὴ καὶ δροσιστικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς χρονικὸν ἔθῃα, εἰς ἀνορεξίαν, εἰς καῦσιν
τοῦ στομάχου, εἰς τὸν διαβήτην, καὶ ρεῦσιν τοῦ οὔρου,
εἰς στραγγουρίαν καὶ ποδαλγίαν.

Δόσις. Τὸ ὅλον νῆστις μετὸ νερὸν, διὰ πολλὰς ἡμέρας.

§. 800. { Σκόνη διουρητικὴ, Ἑλληνιστί.
Πόλβηρι διουρέτικα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε σκόνην σκίλλης κόκ. 4, διγιτάλε κόκ. 5, ἰελώδη
τρυγίαν κόκ. 6, νίτρον καθαρὸν κόκ. 2. κοπάνισον, καὶ
ἐνώσας, δὲς αὐτήν, εἰς ἀσκίτην καὶ ἀνασάρκαν.

Δόσις. Ἡ ὅλη εἰς μίαν φορὰν, τὸ ἑσπέρας, ἢ τὸ πρωῒ.

§. 801. { Σκόνη στυπτικὴ, Ἑλληνιστί.
Πόλβηρι στυτικά, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε φλοιὰς τῶν ὠν, δρ. 1, καρβιδόματα κατα-
σκευασμένα δράμ. 1, ἐνώσον καὶ κάμε λεπτήν σκόνην, καὶ
οὕτω φύλαξον αὐτήν εἰς ἀγγεῖον κεκλεισμένον.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἄμμον τῶν νεφρῶν, καὶ τῆς κύστεως,
εἰς κυνικὴν πείναν καὶ εἰς καῦσιν τοῦ στομάχου.

Δόσις. Ἀπὸ 30 κόκ. εἰς μίαν κοῦπάν νερόν.

§. 802. { Σκόνη ρευφιστικὴ μικτὴ, Ἑλληνιστί.
Πόλβηρι, ἀσσορπέντε, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε λευκὴν μαγνησίαν γῆν δρ. 4, ρίζας τῆς δρακον-
τέας καὶ ἀνέλλαν ἀνά δρ.μισόν, ἔλαιον τοῦ ἡδυόμου στάγμα-
10, ζάχαριν λευκὴν δρ. 12, κοπάνισον τὰ ὅλα καὶ με-

ταχειρίσου, εἰς μυξώδη κώλικα, εἰς τὴν σπλῆναν καὶ ὑποχονδρίαν, καὶ εἰς ἀδυναμίαν.

Δόσις. Ἀπὸ 30 κόκ. ἀνὰ μιστὴν ὥραν.

§. 803. { Σκόνη μὲ κάμφοραν, Ἑλληνιστί.
 { Πόλβερε καμφοράτα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε νίτρον καθαρὸν δρ. 2, κάμφοραν δρ. μισόν, ζάκχαριν λευκὴν δρ. 5, κοπάνισον τὰ ὅλα καὶ κάμψε σκόνην δροσιστικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ρευματισμοὺς καὶ δυσεντερίαν.

Δόσις. Ἀπὸ κόκ. 20, ἀνὰ τρεῖς ὥρας μὲ τὸ νερόν.

§. 804. { Σκόνη ἀπὸ ἄνθη τρυγίας, Ἑλληνιστί.
 { Πόλβερε δι κρεμόριο, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε ἄνθη τρυγίας δρ. 4, νίτρον καθαρὸν δρ. 2, μάγνησιαν γῆν δρ. 2, ζάκχαριν λευκὴν δρ. 3, ἔνωσον καὶ κάμψε σκόνην καθαρτικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς δυσεντερίαν, εἰς ἐξωτερικὰς αἰμορροΐδας, εἰς γαστρικὴν θέρμην, καὶ χολεριακὴν.

Δόσις. Ἀπὸ 2 δρ. ἐσπέρας καὶ πρωΐ μὲ τὸ νερόν.

§. 805. { Σκόνη λευκὴ διὰ τοὺς ὀδόντας, Ἑλληνιστί.
 { Πόλβερε πιάγκα πέρ οἱ δέντοι, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε κοράλλια λευκὰ (μερτζάνια) δρ. 8, ρίζας τῆς ἱριδος δρ. 2, στύψιν κεκαυμένην δρ. 1, κοπάνισον ὁμοῦ τὰ πάντα, καὶ προσθέσας ροδέλαιον στάγματα 2, τρίψον τοὺς ὀδόντας σου ὅταν θέλῃς· ἡ σκόνη αὕτη καθαρίζει πολλὰ καλὰ τοὺς ὀδόντας.

§. 806. { Σκόνη διὰ τοὺς ὀδόντας, Ἑλληνισί.
 { Πόλβερὲ πέρ οἱ δέντοι, Ἴταλισί.

Ἐπαρε κίναν δρ. 2, καὶ μύρραν δρ. 1, κοπάνισον ὁμοῦ

μέ ροδέλαιον, πρόσθες στάγματα 6· μέ αὐτὴν τὴν σκόνην τρίβει τις τοὺς ὀδόντας ἅπαξ ἢ δις τῆς ἡμέρας.

§. 807. { Σκόνη ὀφθαλμική, Ἑλληνισί.
Πόλβερε ὀττάλμικα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ψιμμύθιον λευκόν, καὶ νίτρον καθαρὸν ἀνά δρ. I, κεφαλοζάκχαριν λευκὴν καὶ ξηρὰν δρ. 5, κοπάνισον τὰ πάντα, καὶ διαπέρασον αὐτὰ ἀπὸ κἀνέν δασύτατον κόσκινον, ἢ πανίον, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Στυπτική, ὀροσιστική, καὶ διαλυτική.

Μεταχείρ. Εἰς στίγματα, λευκώματα βεβλαμμένων ὀφθαλμῶν ῥίπτεις μέσα ἀπὸ ὀλίγον.

Ἄν τις προσέσῃ καὶ I δρ. σπησιᾶς κόκκαλον καλῶς κοπανισμένον εἰς αὐτὴν τὴν σκόνην, τότε θέλει γένειν πλέον ἐνεργητικωτέρα καὶ καλή.

§. 808. { Σκόνη ὀφθαλμική, μέ μαργαριτάρι, Ἑλληνισί.
Πόλβερε ὀττάλμικα περλάτα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε μαργαριτάριον 8, τι λογιῆς καὶ ἂν ᾔθελεν εἶναι, πλὴν καθαρὸν δρ. 2, κοπάνισον καλῶς καὶ διαπέρασέ το ἀπὸ κἀνέν δασύ κόσκινον, ἢ πανίον, ἔπειτα κοπάνισον νίτρον καθαρὸν δρ. I, καὶ κεφαλοζάκχαριν λεγομένην δρ. 8, ἔνωσον ὁμοῦ καὶ ρύλαξον,

Ἡ σκόνη αὕτη ῥιφθεῖσα δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐξαλείφει τὰ στίγματα καὶ λευκώματα τῶν ὀφθαλμῶν, καθὼς μόνος μου πολλάκις πολλοὺς ἐθεράπευσα.

§. 809. { Σκόνη ἀπὸ μαγνησίαν γῆν, Ἑλληνισί.
Πόλβερε δι μανέζια, Ἰταλισί.

Ἐπαρε λευκὴν μαγνησίαν γῆν δρ. 4, νίτρον καθαρὸν δρ.

4, διγιτάλε δρ. 1, ζάκχαριν λευκήν δρ. 8, κοπάνισον τὰ ὅλα, καὶ κάμε σκόνην καθαρτικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς καῦσιν τοῦ στομάχου καὶ ὑποχονδρίαν, εἰς κυνικὴν πείναν, εἰς αἰμόπτυσιν καὶ φαγοῦραν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 1 εἰς κάθε ὥραν μὲ ὀλίγον νερόν.

§. 810. { Σκόνη ἀπὸ κέρμες γεῶδες, Ἑλληνισί.
Πόλβερε δι κέρμες μινεράλε Ἴταλισί.

Ἐπαρε κέρμες γεῶδες δρ. 1, ὑελώδη τρυγίαν δρ. 3, διγιτάλε δρ. 1, ζάκχαριν λεπτὴν δρ. 2, κοπάνισον καὶ κάμε σκόνην λεπτὴν ἀδυναμωτικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν περιπνευμονίαν καὶ βῆχα.

Δόσις. Ἀπὸ 6 κόκ. τὴν φορὰν ἀνὰ 3 ὥρας μὲ νερόν κοινόν.

§. 811. { Σκόνη ὑδραγωγός, Ἑλληνισί.
Πόλβερε ὑδράγωγα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε γόρια γόταν δρ. 12. ἄλας ἀψινθέας δρ. 30, σαπώνιον καλόν δρ. 5, ζάκχαριν δρ. 10, διγιτάλε δρ. 3, κάμε σκόνην λεπτὴν, καθαρτικὴν καὶ ὑδραγωγόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς ὑδροπικίας, εἰς τοὺς ἔλμινθας, καὶ εἰς τὴν ταινίαν.

Δόσις. Ἀπὸ μισόν δρ. ἐσπέρας καὶ πρωῖ μὲ νερόν.

§. 812. { Σκόνη διὰ τὴν θέρμην, Ἑλληνισί.
Πόλβερε πέρ λά φέπρε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ὠχρόν τοῦ σιδήρου δρ. 2, γῆν πεταλώδη τῆς τρυγίας δρ. 2, κάλαμον ἀρωματικόν δρ. 4, κοπάνισον ὅλα καὶ κάμε σκόνην μὲ ζάκχαριν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς θέρμας παντὸς εἶδους, μάλιστα τῶν παρθένων καὶ γυναικῶν, εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς ἄνω καὶ κάτω κοιλίας, καὶ εἰς πάθη ὀφθαλμικά.

Δόσις. Από τριάντα κόκκους, δύο ώρας πρό των δύο φαγητῶν με τὸ νερόν.

§. 813. { Σκόνη ἀντιφθισικῆ, Ἑλληνισί.
Πόλβερε ἀντιέττικα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε γλυκύρριζαν δρ. 2, κῖναν καλὴν δρ. 2, κασκαρίλλιαν δρ. 2, κοπάνισον τὰ ὄλα καλῶς, καὶ κάμε σκόνην ἀπὸ 20 κόκκους τὴν κάθε μίαν.

Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμην φθισικὴν, εἰς πολμωνέαν καὶ εἰς τὴν φθίσιν παντὸς εἶδους.

Δόσις. Μία σκόνη τὴν φορὰν, εἰς μίαν κοῦπαν χλιαρὸν ὕδωρ, δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 814. { Σκόνη ἀπὸ χιλιόποδα, Ἑλληνισί.
Πόλβερε δι μίλεπιέτοι. Ἰταλισί.

Ἐπαρε χιλιόποδα νέωστὶ κατασκευασμένα (κουβαρίζαι) δρ. 3, κοκκινάβαριν τοῦ ἀντιμονίου, καὶ γλυκὺν ὑδράργυρον, ἀνὰ κόκκους 20, κοπάνισον ὁμοῦ καὶ κάμε σκόνην με τὴν ζάκχαριν καθαρτικὴν καὶ διαλυτικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς χρονικὸν βῆχα, εἰς βῶμικαν, εἰς τὴν ψώραν, καὶ εἰς τὰς ἐμφράξεις τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ κόκ. 20 τὴν φορὰν δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας, ἕως τὸ γεῦμα με τὸ νερόν.

§. 815. { Σκόνη στυπτικὴ με αἷμα τοῦ δράκοντος.
Πόλβερε στύτικα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε στύψιν καλὴν δρ. 2, αἷμα τοῦ δράκου δρ. 2, ρετάνιαν δρ. 2, βῶλον ἀρμένιον δρ. 2, ἄλευρον λεπτὸν δρ. 2, κοπάνισον καὶ κάμε σκόνην λεπτὴν κατὰ τὴν τέχνην.

Μεταχειρίσις. Εἰς αἱμορραγίαν παντὸς εἶδους, καὶ εἰς πάθη τοῦ λαιμοῦ, καὶ εἰς δεινὴν διάρροϊαν. Καὶ τὸ κινῖνον βαλθὲν εἰς τὰς πληγὰς τὰς κλείει καλά.

Δόσις. Πολλάκις ἀπὸ ὀλίγην κατὰ τὴν χρείαν ἔσωθεν μὲ νερόν, ἢ καὶ ἔξωθεν ὅταν κάμνη χρεία.

§. 816. { Σκόνην μὲ σιδήρον (κοροποράντε), Ἑλληνισί.
 { Πόλβερε μαρτζιάλε κοροποράντε, Ἰταλιστί.

Εἰς τὴν εἰρημένην σκόνην πρόσθες κεκαυμένα ρινίσματα τοῦ σιδήρου. ὄρ. 2, κοπάνισον καὶ ἔνωσον μὲ ὀλίγην ζάκχαριν, διὰ νὰ πάρη ὁ πάσχων δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας νῆστις, ὅταν ἔχη ὑποχονδρίαν, καὶ ἐμφράξεις.

§. 817. { Σκόνη διὰ τὸ ἐρυσιπέλας, Ἑλληνιστί.
 { Πόλβερε πέρ λά ρεσίπελα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἄνθη τῶν χαμομήλων, τῆς κουφοξυλέας, καὶ ἄλευρον τῆς σικάλης (βρίζης) ἀν' ἀπλόχειρ. I, ψιμμύθιον ὄρ. 4, κοπάνισον, ὄμοῦ καὶ μεταχειρίσου, εἰς τὸ ἐρυσιπέλας, καὶ εἰς ἄλλα πάθη τοῦ δέρματος.

Δόσις. Ὅση φθάνει διὰ νὰ ἐπιπάσῃ ὁ πάσχων τὸ πάσχον αὐτοῦ δέρμα.

§. 818. { Σκόνη στυπτικωτάτη, Ἑλληνισί.
 { Πόλβερε στύτικα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε στύψιν ἐψημένην ὄρ. 3, βῶλον ἀρμένιον ὄρ. 10, κόκκινοι καρποὶ τῶν ἀγρίων ῥόδων ὄρ. 6, ῥετανίας ῥίζαν ὄρ. 5, ῥίζας τοῦ πενταφύλλου ὄρ. 6, τῆς ἰππεκακουάνας ὄρ. 3, ὄπιον ὄρ. 3, λιθάνιον ὄρ. 5, κηκίδια ὄρ. 6, πιπερόριζαν ὄρ. 6, ἀγγουσοῦραν ὄρ. 3, γομακῖνον ὄρ. 2, κατεκοῦ ὄρ. 2, σημαρούπανος ὄρ. 3, κύμμι ἀραβικόν ὄρ. 10, ἄμυλον ὄρ. 20, ἀραρότ ὄρ. 20, ζάκχαριν ὄρ. 30, τὰ πάντα καλῶς κοπανισμένα καὶ μεταχειρίσου, καὶ εἰάν λείψῃ ἐν ἡ δύο εἶδη δὲν βλάπτει.

(TOM. B.)

(10)

Δύναμις. Δυναμωτική και στυπτικωτάτη.

Μεταχειρίσις. Εἰς διάρροϊαν και αἰμορραγίας παντός εί-
δους, εἰς κοιλιακὴν ρεῦσιν, εἰς λυεντερίαν και δυσεντερίαν.

Δόσις. Ἐσωθεν μισὸν δράμι, ἔξωθεν εἰς τὰς τομάς και
πληγὰς. Γίνεται και τροχίσκοι ἀπὸ 3 κόκ. τὸν καθένα.

§. 819. { Σκόνη ἀνθελμιντική, Ἑλληνισί.
Πόλβερε ἀνθελμίντικα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε σιμεσάντο δρ. 2, κοράλλιον δρ. 2, υελώδη τρυ-
γίαν δρ. 2. κοπάνισον και μεταχειρίσου εἰς τοὺς ἔλμινθας,
εἰς τὴν ταινίαν, και εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ πάθη.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δρ. ἐσπέρας και πρωί με τὸ νερὸν νῆσις.

§. 820. { Σκόνη δυναμωτική, Ἑλληνισί.
Πόλβερε στιμολάντε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε κῖναν δρ. 10, κανέλλαν δρ. 5, πιπερόριζαν δρ.
10, μοσχοκάρυδον δρ. 5, καρύδι ἰνδικὸν δρ. 8, κοκκινί-
λιαν δρ. 1, ὄπιον δρ. 3, ἀνθη λαβάνδας δρ. 10, φύλλα
δενδρολιβάνου δρ. 10, γέντιανὴν δρ. 10, φύλλα ἀψιψ-
θείας δρ. 20, νεραγγιόφλουδας δρ. 20, μύσχον δρ. 1, κά-
λαμον ἀρωματικὸν δρ. 10, κόμμι ἀραβικὸν δρ. 50, ζάκ-
χαριν δρ. 400, κοπάνισον τὰ πάντα και ἔνωσον.

Δύναμις. Δυναμωτική και τονική.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέ-
ρων και ὅλου τοῦ σώματος, εἰς λειποθυμίαν, εἰς ἀχωνευσίαν
και ἀνορεξίαν, ἐκβάζει τοὺς ἀνέμους ἀπὸ τὰ ἔντερα, κινεῖ
και τὰ ἀφροδίσια πολλὰ καλά, γίνεται και γλύκυσμα δυνα-
μωτικώτατον (ὡς εἶπομεν §. 546).

Δόσις. Ἀπὸ 3 δρ. τὴν ἡμέραν ἕως 5 με τὸ νερὸν, ἢ με τὸ νοῖον.

* Ἐπαρε νερὸν τοῦ καυσικοῦ ἡδυσμοῦ δρ. 16 τῆς κανέλ-

λας δρ. 16, βαφή τῶν καθαρῶν δρ. 2, ἔνωσον τὸ ὅλον.
Δόσις, Τρις τῆς ἡμέρας ἀπὸ δράμ. 6 μὲ τὸ νερὸν ἢ οἶνον
καλὸν, καὶ ὠφελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τοὺς ἐμποδισμένους
νεονύμφους καὶ εἰς ἀναφροδίαν τῶν λοιπῶν.

§. 821. { Σκόνη ἐμετικὴ τῆς ἰππεκακουάνας, Ἑλληνισί.
Πόλβερε ἐμέτικα δι' ἰππεκακουάνα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε σκόνην ἰππεκακουάνας κόκ. 20, ἐμετικὸν τρυγίαν
κόκ. 3, διάλυσον ὁμοῦ εἰς νερὸν δρ. 100 καὶ μεταχειρίσου.
Δύναμις. Ἐμετικὴ καὶ ἀδυναμωτική.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀνορεξίαν καὶ ἀχωνευσίαν, εἰς ἐμφρά-
ξεις τῆς κάτω κοιλίας, εἰς αἰμορραγίαν παντὸς εἴδους, εἰς
φαρμακευμένους ἀνθρώπους καὶ εἰς ὑδροπικίαν.

Δόσις. Ὅλη ἢ σκόνη μίαν φορὰν τὸ πρῶτ.

§. 822. { Σκόνη κεφαλικὴ, Ἑλληνιστί.
Πόλβερε κεφάλικα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ρίζας τῆς κυανῆς ἱρίδος δρ. 2, τοῦ λευκοῦ ἔλλε-
εόρου κόκ. 20, φύλλα ἀσάρου δρ. 1, ἄνθη καὶ φύλλα τοῦ
δενδρολιθάνου δρ. 2, ἄνθη λαβάνδας, καὶ τοῦ κρίνου ἀνά δρ.
1, κοπάνισον καὶ κάμε σκόνην ἐρεθιστικὴν καὶ κεφαλικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πόνους καὶ σκώληκας τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς
ἀνοσφρησίαν καὶ εἰς ἡμικρανίαν.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγην ὀσφραίνεται ὁ πᾶστων βιαίως, πολλάκις.

§. 823. { Σκόνη διὰ τὸ φούσκωμα τοῦ λαιμοῦ, Ἑλλ.
Πόλβερε πέρ ἰλ γότσο, Ἰταλ.

Πλύνε καλῶς μὲ νερὸν σπόγγον καινὸν τῆς θαλάσσης,
κόψον καὶ βάλε εἰς βερνικωμένον ἀγγεῖον, καλῶς κε-
κλεισμένον, ὅς αὐτὸ εἰς μέτριον πῦρ, ἕως οὗ ὁ σπόγγος

νά γένη μελαγχροινος, μετὰ ταῦτα ἔβαλε ἀπὸ τὸ ἄγγος τὸν σπόγγον, κοπάνισον καλῶς, καὶ κάμε σκόνην ἀδυναμωτικήν. Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς χοιράδας καὶ εἰς τὸ φούσκωμα τοῦ λαιμοῦ τῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν.

Δόσις. Ἀπὸ 6 κόκ. νῆστις ἕως 1 δρ. ἠνωμένη μὲ κανέν γλύκυσμα, ἢ ἐκχύλισμα.

§. 824. { Σκόνη διαλυτική καὶ καθαρτική, Ἑλλ.
Πόλβερε ρισολέέντε, Ἰταλ.

Ἐπαρε ἄνθη τρυγίας δρ. 10, τρυγίαν ἐμετικὸν κόκ. 1, γλυκὺν ὑδράργυρον κόκ. 4 ἔνωσον μὲ ζάχαριν, καὶ κάμε σκόνας 6, καὶ μεταχειρίσου εἰς δυσκοιλίότητα, εἰς θέρμας γαστρικὰς καὶ φλογιστικὰς, καὶ εἰς πάθη ὀφθαλμικά. Δόσις. Ἀπὸ μίαν σκόνην τὸ νερὸν ἑσπέρας καὶ πρωί.

§. 825. { Σκόνη διὰ τὴν θέρμην, Ἑλληνισί.
Πόλβερε πέρ λά φέπρε, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε καπνέαν τῶν καμινίων δρ. 200, σκαμιώνιον καὶ λόν δρ. 12, διάλυσον τὰ δύο ὁμοῦ διὰ τοῦ πυρὸς εἰς τι ἄγγος, ἕως οὗ νὰ διαλυθῇ ἡ σκαμιώνέα, ἄφες νὰ ψυχρανθῇ ἡ ὕλη, καὶ κάμε τὴν σκόνην, πρόσθεε ἔπειτα σκόνην τῶν γαρουφάλλων δρ. 4, καὶ ζάχαριν ὀλίγην, καὶ μεταχειρίσου. Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμας διαλειπούσας καὶ συνεχεῖς. Δόσις. Ἀπὸ 1 δρ. τὴν ἡμέραν ἢ δύο.

§. 826. { Σκόνη τῆς παναγίας διὰ τὸ φούσκωμα τοῦ λαιμοῦ. Ἑλληνιστί.

Ἐπαρε φλοιὰς ὠῶν δρ. 4, κουκκία μελανὰ δρ. 50, ζάχαριν ἐρυθρὰν δρ. 32, κοπάνισον καὶ καῦσέ τὰ εἰς πῆλιν ἄγγος καλῶς κεκλεισμένον, κοπάνισον πάλιν καὶ κοσκίνισον δυνατὰ καὶ οὕτω μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸ φούσκωμα τοῦ λαιμοῦ καὶ εἰς τὰς χοιράδας τῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δρ. ἑσπέρας καὶ πρῶτῃ μὲ τὸ νερὸν ἕως οὗ νὰ γένη καλὰ ἢ πάσχουσα.

§. 827. { Σκόνη τῆς κοντέσσας διὰ τὴν θέρμην, Ἑλλ.
Πόλβερε δι' κοντέσσα, Ἴταλ.

Ἐπαρε παριέρα πράβα (1139) εἰς σκόνην δρ. 4, ἀμ-
μωνιακὸν ἄλας δρ. 1, κοπάνισον ὁμοῦ καὶ διαίρεσον εἰς
δύω δόσεις, καὶ αὕτῃ εἶναι ἀντιπυρετικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμας ταρακτικὰς καὶ διαλειπούσας.

Δόσις. Τὸ ἥμισυ πρῶτον, καὶ τὸ λοιπὸν μετὰ 1 ὥραν πρὸ
τοῦ παρόξυσμοῦ μὲ ὀλίγον νερὸν.

§. 828. { Σκόνη διὰ τὸν βῆχα, Ἑλληνισί.
Πόλβερε πέρ λὰ τόσσε, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἄνθη θείου δρ. 10, καὶ κόμμι ἀραβικὸν δρ. 20,
μιάμπαλην δρ. 50, διγιάλε δρ. 5, γλυκύρριζαν δρ. 8,
ἄμυλον (νισεστὲ) δρ. 20, ὄπιον δρ. 3, κοπάνισον τὰ
πάντα καὶ δὸς τρεῖς τῆς ἡμέρας ἀπὸ μισὸν δρῶμι μὲ νερὸν.

§. 829. { Σκόνη διὰ τοὺς ἔλμινθας, Ἑλληνισί.
Πόλβερε ἀντελμίντικα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἄνθη ἀθανασίας (§. 1060) δρ. 2, βαλλεριάναν
δρ. 2, σεμεσάντο δρ. 2, κοπάνισον τὰ ἅλα, καὶ δὸς εἰς τοὺς
ἐλμινθιακοὺς ἀπὸ 1 δρ. ἑσπέρας καὶ πρῶτῃ νήστεις.

§. 830. { Σκόνη τῆς γοτέας, Ἑλληνισί
Πόλβερε δι' γοτέα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἰξὸν τῆς δρυὸς, ρίζας τοῦ λευκοῦ δικτάμου, τῆς

πνονίας, και σπόρους αὐτῆς ἀνά δρ. 8, σπόρους τοῦ ἀτριπλέξ (βληττον), κοράλλια κόκκινα ἀνά δρ. 4. κοπάνισον τὰ πάντα, και κάμε σκόνην κατὰ τὴν τέγνην.

Δύναμις. Ἀδυναμωτική και ἀντισπασμωδική.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἐπιληψίαν, εἰς τοὺς ἑλμινθας, και εἰς ὄλους τοὺς σπασμοὺς και ταραγμοὺς τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ κόκ. 20 μὲ τὴν ζάχαριν, ἐσπέρας και πρωτὶ διά τινὰς ἡμέρας.

§. 831. { Σκόνη διὰ πᾶσαν θέρμην, Ἑλληνισί.
 { Πόλβερε κόντρο λά φέπρε, Ἴταλισί.

Σύναξον τὰ μακροῦλά κογχύλια τῶν θαλασσῶν, ἢ λιμνῶν, βάλε τα διὰ μίαν νύκτα εἰς τὸ ὄξος, ἔπειτα καῦσον αὐτὰ διὰ τοῦ πυρός, και κάμε σκόνην λεπτήν.

Δύναμις. Ἀντιπυρετική και ὑπόλευκος.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸν ἐφήμερον και συνεχῆ πυρετὸν, ὅπου ἡ κίνα βλάπτει, και μάλιστα εἰς τὸν τριταῖον και τεταρταῖον, και εἰς τὴν θέρμην τῶν νεανίδων.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 1 ἕως 2 μὲ χλιαρὸν νερὸν και ζάχαριν πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ τετράκις τῆς ἡμέρας και εἰς δύο ἡμέρας θεραπεύεται ὁ πάσχω, μάλιστα οἱ παῖδες.

§. 832. { Σκόνη ἀντιπυρετική τοῦ Τουρνεφόρτου, Ἑλλην.
 { Πόλβερε δι Τουρνεφόρτ, Ἴταλ.

Ἐπαρε ρίζας τῆς δρακοντέας δρ. 24, κανέλλαν καλὴν δρ. 4, ζάχαριν δρ. 8. κοπάνισον και φύλαξον.

Δύναμις. Δυναμωτική και ἀντιπυρετική.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς θέρμας τῶν παρθένων, εἰς τὴν καχεξίαν, εἰς τὸ σχορποῦτον, εἰς τὸ ἄσθμα, και εἰς τὸν παλαιὸν βῆχα ἀπὸ 1 δρ. ἕως 2 τὸ πρωτὶ.

§. 833. (Σκόνη τοῦ Δόβερ, Ἑλληνισί.
(Πόλβερε δι Δόβερ, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ὄπιον καλὸν δρ. 2, ἰππεκακουάναν δρ. 2, ζάκχαριν λευκὴν δρ. 20, κοπάνισον χωριστὰ τὰ πάντα, καὶ κάμε σκόνην, ναρκωτικὴν, στυπτικὴν καὶ ὑπνωτικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς διάρροίας, λυεντερίας, βῆχα, φθίσιν, ἐμετὸν, πόνους τοῖς κοιλίας καὶ τοῦ σώματος, καὶ εἰς τὴν περιπνευμονίαν.

Δόσις. Ἀπὸ 5 ἢ 10 κόκ. δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας μὲ τὸ νερόν.

§. 834. (Σκόνη ὀφθαλμικὴ μὲ τουτίαν, Ἑλληνισί.
(Πόλβερν ὀττάλμικὰ, Ἴταλισί.

Ἐπαρε τουτίαν κατασκευασμένην δρ. 2, κεφαλοζάκχαριν δρ. 4, κρόκον τῶν μετάλλων δρ. 1, κοπάνισον πρῶτον τὰ μέταλλα, ἔπειτα πρόσθες τὴν κοπανισμένην ζάκχαριν, καὶ οὕτω μεταχειρίσου, εἰς λευκώματα καὶ στίγματα τῶν ὀμμάτων καὶ εἰς τὸ πτερύγιον.

Δόσις. Ρίπτομεν ἀπ' ὀλίγην εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν πασχόντων ἀνθρώπων, δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 835. { Σκόνη ἀνθελμιντικὴ, Ἑλληνισί.
{ Πόλβερε ἀντελμίντικα, Ἴταλισί.

Ἐπαρε σπόρους τοῦ ὑπερικοῦ δρ. 2, σεμισάντο δρ. 8, σπόρους τοῦ κίτρου δρ. 1, ρίζας τῆς ἄρρενος πτέρης δρ. 3, ἀνθη ἀθανασίας δρ. 5, κοπάνισον τὰ πάντα καλῶς, καὶ μεταχειρίσου εἰς τοὺς σκώληκας τῶν ἐντέρων παντὸς εἶδους, καὶ εἰς τὰς θέρμας τῶν ἐλμινθιακῶν.

Δόσις. Ἀπὸ κόκκους 15 μὲ ζάκχαριν, ἑσπέρας καὶ πρωτῆ.

§. 836. (Σαλέπ (ὄρχις), Ἑλληνισί.
(Σαλέπ, Ἴταλισί.

Βράσε εἰς μέτριον πῦρ ῥίζας κοπανισμένας τοῦ σαλεπίου

χόρτου δρ. μισόν, μέ μέλι δρ. 30, και νερόν κοινόν δρ. 60, ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς μετρίαν πῆξιν, ἔπειτα πλε ζεστόν τὸ πρῶτὶ και τὸ ἐσπέρας.

Δύναμις. Μαλακτικόν και θρεπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς κατάρροον, εἰς δυσεντερίαν, εἰς θέρμην τοῦ γάλακτος, και εἰς τὸν βῆχα.

Δόσις. Ἀπὸ I κοῦπαν τὸ πρῶτὶ, και μάλιστα ἐν ὥρᾳ χειμῶνος.

§. 837. (Σαπῶνι, μοσχοσάπωνον, Ἑλληνισί.
(Σαπῶνε ἀρωμάτικο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε πένζων (μοσχοθυμίαμα) δρ. 32, στύρακα εἰς κόκκους δρ. 16, γαρούφαλλα δρ. 4, κανέλλαν δρ. 2, και 2 μασχοκάρυδα, κοπάνισον τὰ πάντα και κοσκίνισον, ἔπειτα κοπάνισον μέ ζυσμένον σαπώνιον, και μέ ὀλίγον πνεῦμα τοῦ οἴνου, και οὕτω ἄφες το νὰ μείνῃ διὰ τινὰς ἡμέρας, πρόσθέτων ἀνθόνερον, ἢ ροδόσταγμα, ὅσον φθάνει, νὰ κάμῃ σφαίρας στρογγυλάς, και φύλαζον. Ἀνίσως ἡ μάζα αὕτη ἤθελε γίνῃ μαλακῆ, πρόσθες ὀλίγον ἄμυλον (νισεστέ), και χυλόν τοῦ ἀραβικοῦ κόμμεως διὰ νὰ γίνῃ στερεωτέρα.

§. 838. (Σαπώνιον ἀμμωνιακόν, Ἑλληνισί.
(Λινιμέντο βολάτιλε, Ἰταλισί.

Ἐνωσον ἐλαιόλαδον δρ. 24 μέ πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος δρ. 8, ἕως νὰ μεταβληθῶσιν εἰς σαπώνιον πικτόν, ἀερῶδες και δυναμωτικόν.

Μεταχ. Εἰς πόνους τοῦ σώματος, και εἰς πρησμένα μέλη.

Δόσις. Ὅσον φθάνει διὰ νὰ ἀλείψῃ τις τὰ μέλη του τὸ βράδυ και τὸ πρῶτὶ.

§. 839. { Σινχιπισμός, Ἑλληνιστί.
{ Σιναπίσμο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε προζύμι δρ. 100, ἀπήγανον ἔνωσον μέ ὄξος, και

ἄπλωσε εἰς πᾶν ἕπιπασον σιναπόσπορον καλῶς κοπανισμένον δρ. 8, καὶ θεῖς εἰς τὸ πονεμένον μέρος νὰ σταθῇ ἕως 2 ὥρας, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δυναμωτικόν, τονικόν καὶ καυστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἄσθμα σπασμωδικόν, εἰς πυρετὸν καὶ πόνον τῆς κεφαλῆς, εἰς τὸν πλευρίτην, καὶ εἰς διάφορα πάθη Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ νὰ βάλῃ εἰς τὸν πόνον του.

§. 840. (Στάγματα, Ἑλληνισί.
Γότσιαι, Ἴταλισί.

Στάγματα ἐνταῦθα ἐννοῦμεν μερικὰ ρευστὰ καὶ πνευματώδη ὑγρὰ, μεμιγμένα μὲ ἄλλας τινὰς εὐώδεις, ἢ καὶ πικράς. Εἰς τὴν δόσιν τῶν ἱατρικῶν στάγματα ἐννοοῦμεν τοὺς σταγόνας: ἦτοι τοὺς ρευστοὺς κόμβους τοῦ ἱατρικοῦ.

§. 841. (Στάγμα ἀνώδυνον (κορδιάλε), Ἑλληνισί.
Γότσια ἀνώδυνα, Ἴταλισί.

Ἐνωσον ρευστὸν ἀνώδυνον τοῦ Ὀφμάνου δρ. 1, λαύδανον ρευστὸν δρ. 1, γλύκυσμα ἀλκέρμες δρ. 5, ἀνθόνερον, ἢ ροδόσταγμα δρ. 10, νερὸν κοινὸν δρ. 50, καὶ μεταχειρίσου.

Χαρακ. Εὐώδες. — Δύναμ. Δυναμωτικόν καὶ ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰ πάθη τοῦ στομάχου, εἰς καρδιαλίαν, εἰς διάρροϊαν, εἰς λυεντερίαν, καὶ δυσεντερίαν, καὶ σχεδὸν εἰς κάθε πάθος, καὶ μάλιστα εἰς τὸν βῆχα, φθίσιν καὶ σπασμούς.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 ἀνὰ 2 ὥρας: αὐτὸ εἶναι εὐλογημένον ἱατρικόν καὶ ὠφέλιμον.

Σημ. Τὸ ἴδιον προσθέτεται καὶ εἰς τὸ καρδιάλε (§. 704), καὶ μεταχειρίζεται.

§. 842. { Στάγμα χωνευτικόν, Ἑλληνισί.
 { Γότσια καρμινάτιβα, Ἰταλίσί.

Διάλυσον ἀπόβρασμα τῶν χαμομήλων δρ. μισόν εἰς βρυσθὴν ἀνάδυνον τοῦ Ὀφμάνου δρ. 3, ἔλαιον τοῦ ἡδυόαμου στάγμ. 10, εἰς νερὸν κοινὸν δρ. 35, καὶ ἀνθόνερο δρ. 10.

Χαρακ. Εὐῶδες. — Δύναμ. Δυναμωτικὸν καὶ χωνευτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀχωνευσίαν καὶ ἀντρέαν, εἰς ἄσθμα ξηρὸν, εἰς ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10, ἑσπέρας καὶ πρωῆ.

§. 843. { Στάγμα καθαρτικὸν τῶν κακῶν χυμῶν.
 { Γότσια πουργατίβα δέλ στάγκουε.

Ἐνώσον ὀεῖον χρυσοῦν τοῦ ἀντιμονίου (σολφοδράτο) δρ. 8, μὲ νερὸν κοινὸν δρ. 100, καὶ μεταχειρίσου, εἰς κακοῦς χυμοῦς, καὶ εἰς πληγὰς τοῦ στόματος.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 μὲ κἀνὲν κόγχλασμα.

§. 844. { Στάγμα ἀντιπυρετικόν, Ἑλληνισί.
 { Γότσια φεπρίφυγα, Ἰταλίσί.

Ἐπαρε βαφὴν τοῦ σιδήρου δρ. 2, ἀπόβρασμα τῆς ἀψινθίας δρ. 2, καὶ μεταχειρίσου μὲ νερὸν εἰς τὰς θερμάς, μέλιστα τῶν περθένων, εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας καὶ τῶν ἐντέρων, καὶ εἰς ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου.

Δόσις. Ἀπὸ στάγμ. 24 μὲ ὀλίγον οἶνον, μίαν ὥραν πρὸ τῶν δύο φαγητῶν.

§. 845. { Στάγμα ἀντιπυρετικὸν καὶ καθαρτικόν.
 { Γότσια ἀντιπυρέτικα ἔ πουργατίβα.

Ἐαρε πνεῦμα τοῦ σιδήρου μὲ τὸν ἐλλέβορον δρ. 8, ἀπόβρασμα (ἑστράτο) τοῦ μέλανος ἐλλεβόρου δρ. μισόν, ἀλοῖν

(Ξυνολάπατον) δρ. 4, γλυκύριζαν δρ. 4, κόψον λεπτομε-
ρῶς τὸ ὄλον, καὶ βράσε με νερόν δρ. 300, ἕως οὗ νὰ μείνη
δρ. 100, στράγγισον, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δροσιστική καὶ ἀδυναμωτική.

Μεταχειρίσεις. Εἰς κώλικά, εἰς θέρμας παντός είδους, εἰς
κεφαλόπονον, εἰς ρευματισμούς, καὶ εἰς περιπνευμονίαν.

Δόσις. Μίαν κοῦπαν ἀπὸ δρ. 25, ἢ 30 ἀνὰ 3 ὥρας.

§. 850. (Τισσάνα καθαρτική, Ἑλληνισί.
(Τισσάνα πουργάντε, Ἰταλिसί.

Βράσε θαμαρίνθην δρ. 24, σιναμικὴν δρ. 3, ἄνθη τρυγι-
ας δρ. 4, εἰς νερόν δρ. 200, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 100,
καὶ στράγγισον, καὶ εἰς τὸ στραγγισθὲν πρόσθετες ζάχαριν δρ.
20 καὶ μεταχειρίσου, εἰς πολλὴν ρεῦσιν τῶν αἰμορροΐδων, εἰς
θέρμην ἐξανθηματικήν, καὶ εἰς δυσκοιλιότητα.

Δόσις. Ἄπαξ, ἢ δις τῆς ἡμέρας.

§. 851. (Τισσάνα λευκή, Ἑλληνισί.
(Τισσάνα μπιάνκα, Ἰταλisis.

Ἐπαρε ἐλφροκέρατον εἰς σκόνην δρ. 8, ψίχαν τοῦ ἄρτου
δρ. 32, ἀμυγδαλέλιον δρ. 5, βράσε τα εἰς νερόν δρ. 400,
ἕως νὰ μείνουν δρ. 200, πρόσθετες καὶ νερόν τῆς κανέλλας
δρ. 10, καὶ μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πάθη χολερικά, εἰς διάρροϊαν, εἰς κοιλια-
κὴν ρεῦσιν, εἰς διαβήτην, εἰς ἐμετόν καὶ λόξιγγαν.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἀνὰ 4 ὥρας με ζάχαριν.

§. 852. (Τισσάνα ἀραβική, Ἑλληνισί.
(Τισσάνα ἀράμπικα, Ἰταλisis.

Βράσε κόμμα ἀραβικόν δρ. 10 ἀμύγδαλα κοπανισμένα δρ.

24 εἰς κόγχλασμα τοῦ λινοσπέρματος δρ. 200, καὶ μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη χολερικὰ καὶ δυσεντερίαν, εἰς ἄμ-
μον καὶ πέτραν τῆς κύστεως καὶ τῶν νεφρῶν, εἰς ρεῦσιν
τοῦ οὔρου, καὶ εἰς τὴν ὑγρὰν γονόρροϊαν.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν δις, ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 853. { Τισσάνα ἀπὸ ρύζι, Ἑλληνισί.
Τισσάνα δι ρύζο, Ἰταλισί.

Βράσε ρύζι δρ. 50, στράγγισον τὸ ὑγρὸν, εἰς τὸ ὁποῖον
πρόσθεε ὀλίγην ζάκχαριν καλὴν, καὶ μεταχειρίσου εἰς τὴν
διάρροϊαν τῶν παιδῶν, εἰς τὴν ποδαλγίαν καὶ πνευμονικὴν
καταρροήν. — Δόσις. Ἀπὸ δρ. 10 ἀνὰ 3 ὥρας.

§. 744. { Τισσάνα ἀπὸ ἄνθη τρυγίας, Ἑλληνιστί.
Τισσάνα δι κρεμὸρ δι τάρταρο, Ἰταλιστί.

Βράσε ἄνθη τρυγίας δρ. 15 καὶ ζάκχαριν δρ. 15 εἰς
νερὸν δρ. 200 ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ. 150, στράγγισον τὸ
ὑγρὸν, καὶ μεταχειρίσου εἰς ἀνορεξίαν, εἰς γαστρικὴν θερ-
μην, καὶ εἰς ἄλλα πάθη, καὶ εἰς δυσκοιλιότητα.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 35 ἀνὰ 3 ὥρας τῆς ἡμέρας.

§. 855. { Τισσάνα ἀπὸ λεϊμόνια, Ἑλληνισί.
Λιμονάδα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε κριθαρόνερον δρ. 200, ζωμὸν δύο λεϊμονίων, στράγγι-
σιν τὰ ὑγρά, καὶ πρόσθεε ζάκχαριν δρ. 20, διὰ νὰ γένη
μία τισσάνα νόστιμος καὶ δροσιστικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὑπερβολικὴν δίψαν, εἰς καῦσιν τοῦ στο-
μάχου, εἰς ποδαλγίαν, εἰς τὰς θέρμας.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἀνὰ τρεῖς ὥρας τῆς ἡμέρας.

§. 568. (Τισσάνα διὰ τὴν θέρμην, Ἑλληνιστί.
(Τισσάνα πέρ λα φέπρε, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε ρίζας τοῦ μαλάθρου δρ. 4, τοῦ ἐρυθροδάνου (ρίζα-
ριου) δρ. 4, γλυκύρριζαν δρ. 2. κοπάνισον καὶ βράσε τα
μέ νερόν δρ. 200, καὶ στραγγίσας μεταχειρίσου, εἰς τὰς
θέρμας παντὸς εἶδους, εἰς τὰς ἐμφράξεις τῶν ἐντέρων.
Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν, ἀνὰ τρεῖς ὥρας, τὸ πρῶτό.

§. 857. { Τισσάνα ἀπὸ λινόσπερμα, Ἑλληνιστί.
{ Τισσάνα δι λινσέμε, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε λινόσπερμα καθαρὸν, δρ. 8. δύο μῆλα κεκομ-
μένα, γλυκύρριζαν δρ. 1, κοπάνισον καὶ βράσε τα διὰ μι-
σὴν ὥραν, μέ νερόν δρ. 200, στράγγισον καὶ μεταχειρίσου,
εἰς στραγγουρίαν, εἰς ρεῦμα τοῦ στήθους, εἰς τὸν τυμπανί-
την, καὶ εἰς βῆχα.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἀνὰ τρεῖς ὥρας.

§. 858. { Τισσάνα ἀπὸ παριέρα πράβα, Ἑλληνιστί.
{ Τισσάνα δι παριέρα πράβα, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε ρίζας τῆς παριέρας πράβας δρ. 4, γλυκύρρικαν δρ.
2, κοπάνισον καὶ βράσε τα διὰ μίαν ὥραν μέ νερόν δρ.
200, στράγγισον καὶ μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Εἰς ρευματισμοὺς καὶ ποδαλγίαν, εἰς ἡμι-
πληγίαν καὶ κιτρινάδαν.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἀνὰ τρεῖς ὥρας τῆς ἡμέρας.

§. 859. { Τισσάνα ἀπὸ πίτυρα, Ἑλληνιστί.
{ Τισσάνα δι κροῦσκα, Ἴταλιστί.

Βράσε ἐν ἀπλόχειρον πίτυρα τοῦ σίτου μέ τὸ νερόν δρ.
200, καὶ σταφίδαν λεπτήν δρ. 16, ἕως οὗ νὰ μείνουν δρ.

100, στράγγισον, καὶ εἰς τὸ στραγγισθὲν πρόσθες νίτρον καθαρὸν δρ. 1. — Δύναμις. Μαλακτικὴ καὶ δροσιστικὴ. Μεταχειρίσις. Εἰς θερμὴν ἐξανθηματικὴν, καὶ εἰς ῥεῦμα τοῦ στήθους, καὶ εἰς τὸν βῆχα.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγην κατὰ τὴν χρεῖαν πολλάκις.

§. 860. { Τισσάνα ἀπὸ σύνφυτον, Ἑλληνισί.
Τισσάνα διὸ κονσόλιδα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε συμφύτου ρίζας, (στεκοῦλι) δρ. 8, χιλιόφυλλον ἀπλόχειρον 1, σπόρους κοπανισμένους τῆς παπαρούνας δρ. 2, βράσε τὸ ὅλον διὰ μισὴν ὥραν μὲ νερόν δρ. 200, στράγγισον τὸ ὅλον καὶ μεταχειρίσου, εἰς πολλὴν ῥεῦσιν τῶν αἰμορροΐδων, εἰς αἰμορραγίαν, καὶ αἰμόπτυσιν, καὶ εἰς τὸ λεγόμενον σπᾶσμα τῶν βρεφῶν.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἀνὰ 4 ὥρας

§. 861. { Τισσάνα ἀπὸ σκορτσονέραν, Ἑλληνιστί.
Τισσάνα διὸ σκορτσονέρα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ξυσμὲνον ἐλαφοκέρατον δρ. 4, ρίζας τῆς σκορτσονέρας δρ. 8, γλυκύρριζαν δρ. 2, κόψον εἰς λεπτὰ καὶ βράσε τα μὲ νερόν δρ. 400, ἕως οὔ νὰ μείνωσι δρ. 200, στράγγισον καὶ μεταχειρίσου εἰς ἐξανθηματικὸν πυρετὸν, καὶ εἰς εὐλογίαν καὶ ἐξωτερικὰς φλογώσεις.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἀνὰ τρεῖς ὥρας.

§. 862. { Τισσάνα ἀπὸ ξύλον τοῦ σανδάλου, Ἑλλην.
Τισσάνα διὸ λένιο σάνδαλο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ρίζας τοῦ μαλάθρου δρ. 16, τὰ τρία σάνδαλα, ἀνὰ δρ. 8, γλυκύρριζαν δρ. 1, κόψον τὰ ὅλα, καὶ βράσε τα μὲ νερόν δρ. 500, ἕως οὔ νὰ μείνουν δρ. 400, στράγγ-

γισόν και μεταχειρίσου· εἰς πνευμονικὴν καταρροήν, καὶ εἰς· ποδαλγίαν. — Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν ἀνὰ δύο ὥρας.

§. 863. { Τισσάνα ἀντισκορπουτικὴ, Ἑλληνισί.
Τισσάνα ἀντισκορπούτικα, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ρίζας τῆς δρακοντέας δρ. 4, σπόρους σινάπεως δρ. 3, τοῦ καρδαμώμου τοῦ κήπου δρ. 3, ρεοθάρβαρον δρ. 2, σιναμικὴν καθαρὰν δρ. 8, κοπάνισον καὶ βράσε τα μὲ νερόν δρ. 300, καὶ μεταχειρίσου εἰς τὸ σκορπούτον, καὶ ἐμφράξεις τῆς κοιλίας.

Δόσις. Ἀπὸ μίαν κοῦπαν νῆστις διὰ τινὰς ἡμέρας.

§. 854. { Τροχίσκοι, Ἑλληνισί.
Πίλλοιαι, Ἰταλισί.

Οἱ τροχίσκοι αὐτοὶ τουρκιστὶ χάπια λέγονται, γίνονται ἀπὸ δύο ἢ καὶ πολλὰς ὕλας· διὰ νὰ κάμῃ τις τοὺς τροχίσκους πρέπει νὰ κοπανίσῃ τὰς ὕλας καλῶς, καθὼς τὰς ἐνώσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν μὲ προσοχὴν καὶ οὕτως ἄς τὰς κατασκευάσῃ τροχίσκους ἰσοβαρεῖς κατὰ τὸ βάρος· οἱ φαρμακοποιοὶ διὰ νὰ πωλῶσιν αὐτοὺς εἰς μεγαλὴν τιμὴν τοὺς χρυσοῦντιν ἔξωθεν, καὶ τοὺς βαρᾶκόνουσι.

§. 865. { Τροχίσκοι βαλσαμικοὶ, Ἑλληνισί.
Πίλλοιαι βαλσαμικαί, Ἰταλισί.

Ἐπαρε λιθάνιον καθαρὸν δρ. 2, σαρκοκόλλαν (τουτκάλι) δρ. 2, μύρραν δρ. 3 ἀρσβικὸν κόμι δρ. 2, καὶ βάλσαμον τοῦ Περού, ὅσον φθάνει διὰ νὰ κάμῃς τροχίσκους κατὰ τὴν τέχνην, ἀπὸ τρεῖς κόκκους τὸν ἕνα.

Μεταχειρίσεις. Εἰς φθίσιν πνευμονικὴν, εἰς τὸν βῆχα τὸν χρονικὸν, καὶ εἰς πάθη τοῦ στήθους.

Δόσις. Ἀπὸ 4 ἑσπέρας καὶ πρωτὶ ἢ καὶ πλέον τι.

§. 866. { Τροχίσκοι κεφαλικοί, Ἑλληνισί.
Πίλλολαι κεφάλικαι, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἀπόβρασμα τοῦ ἀπηγάνου δρ. 2, τῆς βετόνικας δρ. 2, τοῦ μέλανος ἔλλεβόρου δρ. 1, τοῦ ρεοβαρβάρου δρ. 1, ἀμμωνιακὸν ἄλας καὶ ἀερῶδες ἄλας τοῦ ἠλέκτρου ἀνά κόκκους 10, μὲ πνεῦμα τοῦ καστορχίου, ὅσον φθάνει, κάμε τροχίσκους ἀπὸ τρεῖς κόκκους τὸν ἓνα.

Μεταχειρίσις. Εἰς πόνον καὶ σκώληκας τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς κεφαλαίαν καὶ δυσηκοίαν, καὶ εἰς καταφορὰν ἀποπληκτικὴν. Δόσις. Ἀπὸ πέντε τὸ ἑσπέρας καὶ δέκα τὸ πρωΐ.

§. 867. { Τροχίσκοι κομμώδεις, Ἑλληνιστί.
Πίλλολαι γομβόζαι, Ἴταλισί.

Ἐπαρε σαπώνιον καλὸν δρ. 1, ἀμμωνιακὸν κόμμι δρ. 2, ἀσσαφέτιδα δρ. 1, κοπάνισον τὰ ὄλα, βάλει καὶ ἀλεξήτηριον προπριετᾶτης, ὅσον φθάνει, καὶ κάμε τροχίσκους καθαρτικοὺς ἀπὸ τρεῖς κόκκ. τὸν ἓνα.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἄσθμα σπασμωδικόν, εἰς τὸν ραχίτην, εἰς τὰς ἐμφράξεις, καὶ εἰς ὑδρωπικίαν τῆς μήτρας.

§. 868. { Τροχίσκοι καθαρτικοὶ τῶν ὑγρῶν, Ἑλληνισί.
Πίλλολαι πουργατίβαι, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ἀπόβρασμα τοῦ ἀκονίτου ναπέλλου κόκκους 8, γλυκὺν ὑδράργυρον δρ. 1, σαπώνιον καλὸν δρ. 3, καὶ βάλσαμον τοῦ Περοῦ, ὅσον φθάνει, διὰ νὰ κάμῃς τροχίσκους, ἀπὸ 4 κόκκ. τὸν καθ' ἓνα μὲ ἄλευρον.

Μεταχειρίσις. Εἰς λύβαν Γαλλικὴν, εἰς ἀνασάρκαν, εἰς ἐμφράξεις τῶν ἀδένων, καὶ εἰς σκίρρους.

(TOM. B'.)

⦿ (11) ⦿

Δόσις. Από τρεῖς ἐσπέρας καὶ πρωτῆ.

§. 869. { Τροχίσκοι βαλσαμικοὶ τῆς τρεμεντίνας, Ἑλλ.
Πίλλολαι βαλσαμικαί, Ἴτ.

Ἐπαρε τρεμεντίναν ξηρὰν δρ. 8, μαστίχην δρ. 2, λιβά-
νιον δρ. 4, διάλυσον διὰ τοῦ πυρὸς τὴν τρεμεντίναν, ἔπει-
τα πρόσθες καὶ τὰς σκόνας, καὶ οὕτω κάμε τροχίσκους δυ-
ναμωτικοὺς ἀπὸ τρεῖς κόκκους τὸν καθ' ἓνα.

Μεταχειρίσις. Εἰς βῆχα χρονικόν, εἰς φθίσιν πνευμονικὴν,
καὶ εἰς Γαλλικὰ πάθη.

Δόσις. Ἀπὸ 5 ἕως 10 τὸ ἐσπέρας καὶ τὸ πρωτῆ.

§. 870. { Τροχίσκοι ἐμετοκαθαρτικοί, Ἑλληνισί.
Πίλλολαι ἐμετοκατάρτικαι, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε ἀλοὴν καλὴν δρ. 3, σκαμώνιον δρ. 3, ἀμμωνιακὸν
ἄλας δρ. 2, ὄξος σκιλλίτικον δρ. 2, τάρταρον ἐμετικόν δρ. 1,
γόμα γότα δρ. 3, κοπάνισον λεπτομερῶς, καὶ ἐνώσας, κάμε
τροχίσκους μὲ γλυκύριζαν ἀπὸ δύο κόκκους τὸν καθ' ἓνα.
Δύναμις. Ἐμετοκαθαρτικοὶ δυνατοί.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν δυσκοιλιότητα, ἀνορεξίαν, καὶ κε-
φαλαγίαν, καὶ θέρμας γαστρικάς.

Δόσις. Ἀπὸ 5, ἕως 10 τὸ πρωτῆ νῆστις μὲ τὸ νερόν.

§. 871. { Τροχίσκοι καθαρτικοὶ ἀνώδυνοι, Ἑλληνισί.
Πίλλολαι πουργατίβαι, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε ρεοβάρβαρον, ἀγαρικόν, καὶ ἀλοὴν, ἴσα κατὰ τὸ
βάρος, καὶ ροδόμελι, κοπάνισον τὸ ὅλον καὶ κάμε τροχίσκους
μικροὺς καὶ μεταχειρίσου εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοι-
τίας, εἰς τὴν δυσκοιλιότητα καὶ ἀνορεξίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 1 ἕως 2, τὸ πρωτῆ νῆστις (α).

(α) Ἀντὶ τούτων παίρνει συχνὰ ἐν ἡ δύο στήγματα ελαίου τοῦ κρότου,
εἰς δύο τροχίσκους καὶ ἐνεργεῖ δραστηριώτατα.

§. 872. { Τροχίσκοι τοῦ Πρέρα, Ἑλληνιστί.
{ Πίλλολαι δι Πρέρα, Ἴταλισί.

Ἀνάλυσον ἀλοήν καλήν δρ. 10 εἰς δυνατὸν πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 3, καὶ βράσον ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς πῆξιν μέλιτος, καὶ κάμε τροχίσκους μὲ ἄλευρον ἀπὸ τρεῖς κόκ. τὸν ἕνα.

Δύναμις. Καθαρτικοὶ καὶ ἀντιχολερικοί.

Μεταχείρισ. Εἰς τὴν μελαγχολίαν, εἰς κιτρινάδαν παντὸς εἴδους, εἰς τὴν δυσκοιλιότητα, εἰς τὰς αἰμορροΐδας, εἰς κεφαλόπονον καὶ ἀμηνόρροϊαν.

Δόσις. Ἀπὸ 5 ἕως 8 ἐσπέρας καὶ πρωτὶ πρὸ τῶν δύο φαγητῶν.

Σημ. Οἱ καλόγηροι τῶν Ἰταλῶν, οἱ ὁποῖοι ἔτρωγαν κατακόρως, καὶ δὲν ἐχώνευον τὰς τροφάς των, εἶχον εἰς τὴν τράπεζάν των ἕν κουτάκι γεμάτον ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ τροχίσκου, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκατάπινον μερικὸς πρὸ τῶν φαγητῶν, καὶ οὕτως ἐλευθερόνοντο.

§. 873. { Τροχίσκοι τοῦ Πλέγκ, Ἑλληνιστί.
{ Πίλλολαι δι Πλέγκ, Ἴταλισί.

Ἐπαρε ὑδράργυρον καθαρὸν δρ. 30, κόμμι ἀραβικὸν δρ. 40, τρίψον ὁμοῦ εἰς γουδίον πέτρινον, καὶ κάμε τροχίσκους μὲ ἐκχύλισμα τῶν ῥόδων, ὅσον φθάνει ἀπὸ 3 κόκ. τὸν καθ' ἕνα.

Μεταχείρισις. Εἰς γονόρροϊαν παντὸς εἴδους, καὶ εἰς ἄλλα γαλλικὰ πάθη, εἰς ἐξοστώσεις καὶ πρήσματα τῶν μελῶν, καὶ τῶν ὀστέων, καὶ εἰς τινὰς φύστουλας.

Δόσις. Ἀπὸ 2 τὸ ἐσπέρας καὶ τὸ πρωτὶ.

§. 874. { Τροχίσκοι διὰ τὰς πληγὰς τοῦ πνεύμονος.
{ Πίλλολαι πὲρ λαὶ πιάγαι δὲλ πολμόνε.

Ἐπαρε τρεμεντίναν καλήν δρ. 32, σταφίδα λεπτήν καὶ

ἄσπρην δρ. 32, ὄπιον δρ. 2, μύρραν δρ. 16, βάκχας τοῦ κέδρου δρ. 6, κρόκ. δρ. 2, κοπάνισον τὰ δλα, καὶ ἐνώσων μὲ μέλι ὄσον φθάνει νὰ κάμης τροχίσκους μικροὺς ἀπὸ κόκ. 3. Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς πληγὰς τοῦ πνεύμονος, τοῦ ἥπατος καὶ τῶν λοιπῶν σπλάγγνων, καὶ εἰς βῆχα.

§. 875. { Τροχίσκοι τοῦ Ἐλβετίου, Ἑλληνισί.
Πίλλολαι δι Ἐλβέτσιο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε τὴν σκόνην (§. 818), καὶ κάμε τροχίσκους κατὰ τὴν τέχνην ἀπὸ τρεῖς κόκ. τὸν καθ' ἓνα μὲ μέλι ὄσον φθάνει.

Χαρακτήρ. Στερεοί. — Δύναμις. Στυπτικώτατοι.

Μεταχειρίσις. Εἰς πολλὴν ρεῦσιν τῶν αἰμορροΐδων, εἰς διάρροϊαν παντὸς εἶδους, εἰς αἰμορραγίαν τῆς μήτρας, καὶ λοιπῶν μερῶν, εἰς κοιλιακὴν ρεῦσιν, καὶ εἰς αἰμόπτυτιν.

Δόσις. Ἀπὸ 2 τὴν φορὰν ἀνὰ ἡμίσειαν ὥραν, ἕως οὐ νὰ παύσῃ ἡ αἰμορραγία.

§. 876. { Τροχίσκοι τοῦ σαπώνιου, Ἑλληνισί.
Πίλλολε δι σαπῶνε, Ἰταλισί.

Ἐπαρε σαπώνιον τῆς Κρήτης δρ. 8, ἀπόβρασμα τῶν πικραλίδων δρ. 8, πεταλώδη γῆν τῆς τρυγίης, δρ. 4, κάμε τροχίσκους καθαρτικοὺς, ἀπὸ τέσσαρας κόκ. τὸν καθ' ἓνα.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἄμμον, εἰς τὰς ἐμφράξεις τοῦ ἥπατος, καὶ εἰς τὴν κιτρινάδαν.

Δόσις. Τέσσαρας ἕως ἕξ τὸ πρῶτόν, καὶ ἄλλους τόσους μετὰ τρεῖς ὥρας.

§. 877. { Τροχίσκοι ἀνθελμιντικοί, Ἑλληνισί.
Πίλλολαι ἀντελμίντικαι, Ἰταλισί.

Ἐπαρε ἀπόβρασμα τῆς ἀψινθέας δρ. 5, γύμα γότα δρ.

Ι, γλυκὺν ὑδράργυρον δρ. Ι, ἀλοῦν δρ. 2, μέλι ὅσον φθάνει, καὶ κάμπε τροχίσκους κατὰ τὴν τέχνην ἀπὸ 3 κόκ. τὸν καθ' ἓνα.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἔλμινθας, εἰς τὴν ταινίαν καὶ γονόρροϊαν. Δόσις. Ἀπὸ 5 τὴν φορὰν τὸ πρῶτ' ἡστίς.

§. 878. (Τροχίσκοι ἀπὸ καλομελάνου, Ἑλληνισί·
(Πίλλολοι δι καλομελάνου, Ἰταλισί.

Ἐπαρε καλομελάνου (ὑδράργυρου) δρ. Ι, ἀραβικὸν κόμμι δρ. 2, βάλαμον Κοπαΐβα ὅσον φθάνει, διὰ τὴν κάμπε τροχίσκους ἀπὸ 2 κόκ. τὸν καθ' ἓνα.

Δύναμις. Καθαρτικοὶ καὶ ἀνθελμιντικοί.

Μεταχειρίσεις. Εἰς γονόρροϊαν ὑγρὰν καὶ ψευδῆ, εἰς γαλλικὸς βόθωνα καὶ πληγὰς, καὶ εἰς τοὺς ἔλμινθας.

Δόσις. Ἀπὸ τέσσαρας ἀνὰ τρεῖς ὥρας.

§. 879. (Τροχίσκοι εὐώδεις διὰ θυμίαμα (χούρσια).
(Πίλλολοι ὀδοροζαί, Ἰταλισί.

Ἐπαρε μοσχοθυμίαμα δρ. 24, στύρακα ρευστὸν δρ. 8, ξύλον μυριστικὸν (ἀλοῦν, ὄδ' ἀγάτζ) δρ. 4, ζάκχαριν καλὴν δρ. 5, μόσχον κόκ. 5, κόμμι ἀραβικὸν δρ. Ι0, κοπάνισον τὰ πάντα καλῶς, ἔπειτα ἐνώσας δυνατὰ μὲ νερὸν εἰς κἀνὲν γουδίον, κάμπε τροχίσκους ἀπὸ 5, ἢ Ι0 κόκ. τὸν καθ' ἓνα, τοὺς ὁποίους ξηραίνει εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ὅταν θέλης, βάλλε ἀπὸ Ι, ἢ 2 εἰς τὸ θυμιατήριον καὶ θυμίασον· οἱ τροχίσκοι οὗτοι εἶναι δυναμωτικοὶ καὶ τονικοὶ, διὰ τοῦτο τρώγουσι μερικοὶ ἀπὸ Ι, ἢ 2 τὴν ἡμέραν· τοιοῦτους τροχίσκους κατασκευάζουσι εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ ὑπηρέται τοῦ Σουλτάνου, καὶ χρυσόνοντές τους τοὺς πωλοῦσιν ὕστερον.

§. 880. { Τροχίσκοι διὰ τὴν κακὴν ὄσμην,
 { τοῦ στόματος. Ἑλληνιστί.

Ἐύσον·διὰ τινος στενοῦ ξυστηρίου τὰς ἔξωθεν φλοιὰς 4 κίτρων, κοπάνισον αὐτὰς εἰς τι γουδίον μὲ 100 ὄρ. ζάχαριν καλὴν, πρόσθες ἔπειτα τόσον πηκτὸν γυλὸν τοῦ ἀραβικοῦ κόμμεως, ἕως ἕως οὐ νὰ πῆξῃ, καὶ οὕτω κάμε τροχίσκους κατὰ τὴν τέχνην· οἱ τροχίσκοι οὗτοι μασσώμενοι δίδουσι μίαν καλὴν ὄσμην εἰς τὸ στόμα, ὠφελοῦσι κατὰ πολλὰ καὶ εἰς τὰ σκουρπουτικὰ λεγόμενα πάθη τῶν ἀνθρώπων.

§. 881. { Τροχίσκοι ἀνθυστερικοί, Ἑλληνιστί.
 { Πίλλολαι ἀντιστέρικαι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε κόμμι γάלבανον ὄρ. 12, βρωμόκομμι ὄρ. 12, ὕπιον ὄρ. 2, μύρραν ὄρ. 8, καστόργιον ὄρ. 2, κοπάνισον τὰ πάντα, πρόσθες καὶ ὀλίγον πνεῦμα τοῦ οἴνου, καὶ κάμε τροχίσκους ἀπὸ κόκ. 3 τὸν καθ' ἓνα.

Δύναμις. Ναρκωτικοὶ καὶ ἀνθυστερικοί.

Μεταχείρισις. Εἰς ὑστερισμὸν καὶ ὑποχονδρίαν.

Δόσις. Ἀπὸ ὄρ. 8 ἢ 10 τὲ ἑσπέρας καὶ τὸ πρωῖ.

§. 882. { Τροχίσκοι διὰ τὴν γονόρροϊαν, Ἑλληνιστί.
 { Πίλλολαι πέρ λά γονορρέα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἤλεκτρον, γλυκύρριζαν, σηπιᾶς κόκκαλα ἀνά ὄρ. 2, τρεμεντίναν ὅση φθάνει νὰ κάμῃς τροχίσκους.

Μεταχ. Αὐτοὶ στραγγίζουσι τὴν γονόρροϊαν εἰς ἡμέρας 20.

Δόσις. Ἀπὸ ὄρ. 1 ἕως 2 ἑσπέρας καὶ πρωῖ.

§. 883. { Τροχίσκοι διὰ τὰ γαλλικὰ πάθη, Ἑλληνιστί.
 { Πίλλολαι ἀντιβενέρεαι, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε φθοροποιὸν ὑδράργυρον κόκ. 12, καὶ ἀμμωνιακὸν ἄλας κόκ. 12, καὶ κάμε τροχίσκους μὲ ψίχαν τοῦ ἄρτου κατὰ τὴν τέχνην ἀπὸ 2 κόκ. τὸν καθ' ἓνα.

Μεταχειρίσις. Εἰς λώβην γαλλικὴν καὶ εἰς ἡμικρανίαν.

Δόσις. Ἀπὸ 1 τὸ ἑσπέρας καὶ 2 τὸ πρωῒ, ἔπειτα καὶ περισσότερον. Ἔτερον.

Σημ. Ἐπαρε θεῖον δρ. 5, ἀρσενικὸν κίτρινον (ποντικοφάρμακον) δρ. 4, πράσινον τοῦ χαλκοῦ δρ. 4, κοκκινάβαριν δρ. 4, ὑδράργυρον δρ. 6, κῖναν πρόσφατον δρ. 10, κοπάνιζονται καὶ γίνονται σφαιρίδια μὲ πτύελον ἀνθρώπου ἀπὸ κόκ. 20 τὸ ἐν· ἐν τούτων θέτει ὁ πάσχων εἰς ἀναμμένους ἀνθρακας, ἐπὶ τῶν ὁποίων καθήμενος γυμνὸς καπνίζεται τεχνικῶς κάτωθεν, κρατεῖ ὕμωσ νερὸν εἰς τὸ στόμα του διὰ νὰ μὴν εὐλάπτωνται οἱ ὀδόντες του· τοῦτο γίνεται τρίς, ἢ τετράκις, καὶ γίνεται καλὰ ὁ πάσχων.

§. 884. (Τρυγίας σιδηροῦς, Ἑλληνισί.
(Μάρτε σουλούπιλε, Ἰταλισί.

Βάλε εἰς ἐν ἀγγεῖον ῥινίσματα τοῦ σιδήρου δρ. 50, ἀνθη τρυγίας δρ. 50, καὶ νερὸν δρ. 150, ἀνακάτωσον καὶ ἄφες εἰς τὸν ἥλιον, ἕως οὔ νὰ ξηρανθῇ, ἔπειτα κοπάνισον αὐτὴν καὶ ἔνωσον μὲ νερὸν, καὶ ἄφες πάλιν εἰς τὸν ἥλιον νὰ ξηρανθῇ. Αὕτῃ ἡ πράξις γίνεται δὶς, καὶ τρίς, καὶ οὕτω κοπάνισον ὅλην αὐτὴν τὴν ὕλην, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Τονικὴ καὶ ἀντιπυρετικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς θέρμας παντὸς εἶδους, μάλιστα τῶν παρθένων καὶ γυναικῶν, εἰς τὰς καχεξίας, εἰς τὴν κιτρινάδα παντὸς εἶδους, καὶ εἰς τὴν ἀμηνόρροϊαν.

Δόσις. Ἀπὸ κόκ. 10 ἕως 20 μὲ τὴν ζάκχαριν τρίς, ἢ τετράκις, ἀνὰ 2 ὥρας διῦλιμένον εἰς τὸ νερὸν.

§. 885. { Τυρόγαλα, Ἑλληνισί.
{ Σιέρο δι λάτε, Ἰταλισί.

Τὸ τυρόγαλον δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ τὸ ὑδατῶδες ὑγρὸν

τοῦ γάλακτος, τὸ ὁποῖον στραγγίζεται ἀπὸ τὸ νωπὸν τυρί. Οἱ ἰατροὶ διὰ νὰ κάμωσιν, ὥστε νὰ ὠφελῇ περισσότερον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τὸ ἐνώνουσι μὲ τινὰς ὕλας, καὶ τὸ βράζουσι, καὶ οὕτω τὸ δίδουσι εἰς αὐτούς.

§. 886. (Τυρόγαλον μὲ θαμαρίνθην, Ἑλληνιστί.
(Σιέρο δι λάτε ταμαριντάτο, Ἴταλιστί.

Βράσει τυρόγαλον καθαρὸν δρ. 100, μὲ θαμαρίνθην δρ. 24, ἔπειτα στραγγίσας, μεταχειρίσου.

Δύναμις. Καθαρτικὸν καὶ δροσιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς μελαγχολίαν καὶ κεφαλαίαν, εἰς καῦσιν τοῦ στομάχου, εἰς δυσκοιλιότητα, εἰς γονόρροϊαν ξηρὰν καὶ ὑγρὰν, καὶ εἰς τὴν κακοχυμίαν τοῦ σώματος.

Δόσις. Ἀπὸ ἓν ποτήριον τὴν αὐγὴν χλιαρὸν ἀνὰ μίαν ὥραν, ἕως οὗ νὰ ἐκκενώσῃ δις ἢ τρίς, ἢ καὶ πλεόν τι.

§. 887. (Τυρόγαλον ἀντισκορπουτικόν, Ἑλληνιστί.
(Σιέρο δι λάτε ἀντισκορούτικο, Ἴταλιστί.

Ἐπαρε τυρόγαλον δρ. 150, χυλὸν τῶν πικραλίδων, τῆς ὀξαλίδος, τῆς πεκαπούγγας ἀνὰ δρ. 3, καὶ μεταχειρίσου, εἰς τὸ σκορποῦτον, εἰς βρώμαν τοῦ στόματος, εἰς τὰς ἐμφράξεις, καὶ εἰς τοὺς ἔλμινθας.

Δόσις. Τὸ ὅλον δις τῆς ἡμέρας ἑσπέρας καὶ πρωί.

§. 888. (Τυρόγαλον καλυβεάτον, Ἑλληνιστί.
(Σιέρο δι λάτε καλυβεάτο, Ἴταλιστί.

Σβύσει πολλάκις ἐν σίδηρον χονδρὸν, καὶ καλῶς καμμένον, εἰς τυρόγαλον δρ. 200, καὶ στραγγίσας, μεταχειρίσου. Δύναμις. Καθαρτικὸν καὶ δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὄλας τὰς ἐμφράξεις, εἰς κιτρινάδα, καὶ εἰς τὰ ἄσθματα.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 100 τὸ πρωί καὶ τὸ ἑσπέρας.

§. 889. { Χυλοί, Ἑλληνισί.
{ Σουῖγοι, Ἰταλισί.

Τοὺς χυλοὺς τοὺς ἐκβάζομεν, κοπανίζοντες τοὺς σπόρους τινῶν ὀπωρικῶν: δηλ. ἀμυγδάλων, κυδωνίων, καὶ ἀγγουρίων. Ἐκβάζομεν ἀκόμη χυλοὺς καὶ ἀπὸ τὰ χόρτα καὶ παρεγγύματα τῶν ὀπωρικῶν. Οὗτοι ὠφελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἰατρικὴν.

§. 890. { Χυλὸς γλυκαντικὸς, Ἑλληνιστί.
{ Σουῖγο ῥαδουλτσέντε, Ἰταλιστί.

Κοπάνισον ἀμύγδαλα καθαρισμένα, καὶ σπόρους τῆς κολοκύνθης, τοῦ πέπονος, τοῦ ἀγγουρίου καὶ τοῦ κίτρου ἀνά δρ. 4, διάλυσον αὐτὰ εἰς 200 δρ. κόγχλασμα τοῦ λινοσπέρματος, καὶ στραγγίσας, πρόσθετες ἐκχύλισμα τῆς ἀλθαίας δρ. 10, ἢ τῆς νυμφαίας.

Μεταχειρίσις. Εἰς γονόρροϊαν ξηρὰν καὶ εἰς πόνους τῆς κύστεως καὶ τῶν νεφρῶν, καὶ εἰς καυστικὰς θέρμας.

Δόσις. Ἔως 200 δρ. πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 891. { Χυλὸς ἀνώδυνος καὶ δροσιζικὸς, Ἑλληνισί.
{ Σουῖγο ἀνώδυνο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε σπόρους τῶν κίτρων δρ. 2, ἀμύγδαλα γλυκὰ δρ. 12, κοπάνισον καὶ κάμε χυλὸν μὲ νερὸν κοινὸν δρ. 150, πρόσθετες καὶ νερὸν τῆς κανέλλας δρ. 2.

Μεταχειρίσις. Εἰς μελαγχολίαν, κεφαλαλγίαν, εἰς πνευμονέαν, εἰς εἰλιακὸν πάθος, εἰς στραγγουρίαν καὶ δυσουρίαν, εἰς πυρετὸν καὶ πόνον τῆς κεφαλῆς.

§. 892. { Χυλὸς τῶν χόρτων διὰ τὰς θέρμας, Ἑλλήν.
{ Σουῖγο δέλαι πιάνται, Ἰταλ.

Ἐπαρε χλωρὰς ὄξαλίδας, καὶ πικραλίδας, ἀν' ἀπλόχειρα 3, κοπάνισον καὶ ἐκβαλε τὸν χυλὸν αὐτῶν, εἰς τὸν ὁποῖον

πρόσθεσ ζάχαριν δρ. 10, καὶ μεταχειρίσου με νερόν, εἰς τὰς θέρμας καὶ ἐμφράξεις τῆς κοιλίας, καὶ εἰς τὴν πῦσιν τῶν αἰμορροΐδων. — Δόσις. Ἀπὸ δρ. 30 νῆστις με τινα ζωμόν.

§. 893. { Χυλὸς ἐμετικός, Ἑλληνισί.
Σούγο ἐμέτικο, Ἴταλισί.

Κάμε με σπόρους τῆς κολοκύνθης δρ. 8, ἢ τῶν πεπονίων, καὶ νερόν κοινόν δρ. 200, ἓνα χυλὸν γλυκὸν με ζάχαριν δρ. 16, πρόσθεσ εἰς αὐτὸν καὶ ἐμετικὴν τάρταρον κόκ. 5, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Ἐμετικός καὶ καθαρτικός. — Μεταχειρίσις. Εἰς γαστρικὴν θέρμην, εἰς τὴν περιπνευμονίαν, καὶ εἰς τὸ πνευτικὸν ἄσθμα.

Δόσις. Ἀπὸ ἓν ποτήριον μικρὸν ἀνὰ πᾶσαν ὥραν.

§. 894. { Χυλὸς ἀντιδυσεντερικός, Ἑλληνισί.
Σούγο ἀντιδυσεντέριχο, Ἴταλισί.

Ἐπαρε σπόρους τῆς λευκῆς πεπασίνης δρ. 8, ἀμύγδαλα γλυκὰ ἀριθ. 20, καὶ σπόρους τῶν πεπονίων, κοπάνησον καὶ βράσε τους με κόγγλισμα τοῦ λινοσπέρματος δρ. 200, γλυκάνον αὐτὸ ἔπειτα με ζάχαριν δρ. 16, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δροσιστικός καὶ ἀνώδυνος. — Μεταχειρίσις. Εἰς δυσεντέριαν, εἰς δυσουρίαν καὶ εἰς στραγγουρίαν.

Δόσις. Ὅσοις ἀρκεῖ, ἕως οὗ νὰ πύξη τὸ δεινόν.

§. 895. Ἰδοῦ, σὺν Θεῷ, κατεγράψτημεν ἐν συντόμῳ τὴν ἴλην τῆς Ἰατρικῆς, τὰ ἰατρικὰ τῆς ὁποίας ἐρανίσθημεν ἀπὸ πολλὰ βιβλία διαφόρων σοφῶν συγγραφέων, καὶ μερικὰ αὐτῶν μάλιστα ἀνέκδοτα, καὶ παρατετριμένα ἀπὸ τὰς πράξεις καὶ παρατηρήσεις μου εἰς τοὺς ἀρρώστους.

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ.

ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΪΑ,

*Πράξεις καὶ κατασκευαὶ φαρμακευτικαὶ προσηρμο-
σμένα εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, ἀναλυθεῖσαι
χυμικῶς ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Βρουνιατέλου.*

§. 896. { Ἀλεξητήριον ἱερὸν, Ἕλληνισί
Ἐλεσίρ σάκρο, Ἰταλισί.

Βάλε ρεοβάρβαρον εἰς σκόνην δρ. 16, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 200, εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον ἡμέρας 6, καὶ στραγγίσας, μεταχειρίσου εἰς στυπτικότητα τῶν ἐντέρων καὶ διάρροϊαν.

Δόσις. Στάγματα 10, ἕως δρ. 1, δις τῆς ἡμέρας.

§. 897. { Ἀλεξητήριον προπριετᾶτης, Ἕλληνιστί.
Ἐλισίρε προπριετᾶτες, Ἰταλιστί.

Βάλε εἰς ὑάλινον ἀγγεῖον σκόνην τῆς μύρρας δρ. 8, ἀλο-
ήν δρ. 6, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, νὰ μείνουν εἰς τὸν
ἥλιον ἡμέρας 8, καὶ στραγγίσας, μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ μνηναγωγόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς καχεξίας, χλώρωσιν, κιτρινάδαν,
ἀμνηόρροϊαν, ὑδρωπικίαν, καὶ εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς μήτρας.

§. 898. { Ἀλεξήτηριον ὄξυον τοῦ Ἀλέρου, Ἑλληνισί.
 { Ἐλισίρε ἄτσιδο δι Ἀλέρο, Ἰταλισί.

Ἐνωσον θειϊκὸν ὄξυ δρ. 16, μὲ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 16, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς αἰμορραγίας, καὶ μνηορραγίας, εἰς τὴν παραφροσύνην, ἀρθρίτην, καὶ σπασμούς, καὶ εἰς τὸ σκορποῦτον καὶ βρωμισμένα στόματα.

Δόσις. Ἐξ στάγματα, ἕως 1 δρ. μὲ τὸ νερόν δις, ἢ τρίς.

§. 899. (Ἀλειφή νευρική καὶ δυναμωτική, Ἑλληνισί.
 (Οὐγγουέντο νερβίνο, Ἰταλισί.

Ἐνωσον ἔλαιον τοῦ δενδρολιβάνου, τῆς ἐλελισφάκου, τῆς λαβάνδας, τοῦ ἀπηγάνου, καὶ τῆς δάφνης, ἀνά δρ. 1, πάχος τοῦ χοίρου δρ. 100, κάμει ἀλειφὴν καὶ φύλαξον.

Μεταχειρίσις. Ἐξωθεν εἰς ἀδυναμίαν τῶν μελῶν καὶ τραχύτητα, εἰς τὴν παραλυσίαν, ρευματισμούς καὶ πόνους.

Δόσις. Ὅση φθάνει νὰ ἀλειφθῇ τις ἑσπέρας καὶ πρωί.

§. 900. (Ἀλειφή ἀερῶδης, Ἑλληνισί.
 (Οὐγγουέντο βολάτιλε, Ἰταλισί.

Μίξον ἐλαιόλαδον δρ. 50, μὲ πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιάκου ἁλατος δρ. 10, ἕως οὗ νὰ γένη ἀλειφὴ πηκτὴ.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ καὶ πυρωτικὴ.

Μεταχειρίσις. Ἐξωθεν εἰς τοὺς ρευματισμούς, ἰσχίασιν, παραλυσίαν, ποδαλγίαν, καὶ εἰς τὰ πρήσματα τοῦ γάλακτος.

Δόσις. Ὅση φθάνει νὰ ἀλείψῃ ὁ πάσχων τὰ μέλη του, ἑσπέρας καὶ πρωί.

§. 901. { Ἀσβεστόνερον στυπτικόν, Ἑλληνισί.
 { Ἄκουα δι' κάλτση, Ἰταλισί.

Εἰς 100 δρ. ἄσβεστον χύσον νερόν κοινόν ὀκτάδ. 5, ἀνα-
 κάτωσόν καλῶς, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν στράγγισον διὰ πο-
 ταποῦ χάρτου, καὶ μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν εἰς τὸν ἀναγουλιασμόν, εἰς τοὺς
 σπασμοὺς, καρδιαλίαν, διάρροϊαν, λύξιγγαν, καὶ εἰς
 τὴν ἄμμον τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κύστεως. Ἐξωθεν πλύνον-
 ται αἱ βρωμισμέναι πληγαί, καὶ αἱ καϋμέναι.

Δόσις. Ἐσωθεν δρ. 30 ἕως 100 μὲ ἀπλοῦν νερόν.

§. 902. { Ἀχνὸς ψυχρὸς καὶ δροσιστικὸς, Ἑλληνισί.
 { Φουμέντο φρέδο, Ἰταλισί.

Ἐνωσον μίαν ὀκτὰν νερόν μὲ ἀμμωνιακὸν ἄλας δράμ. 15,
 καὶ νίτρον δρ. 15 καλῶς κοπανισμένα, καὶ μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Ἐξωθεν, εἰς παλμοὺς καὶ κτύπημα τῆς καρ-
 δίας, εἰς μανίαν, κεφαλαλίαν, ἐξαρθρώσεις, πρήσματα
 τῶν μελῶν, τῶν χοιράδων, τῶν ἀδένων, τῶν μασθῶν,
 καὶ εἰς κάθε εἶδος γαλλικῶν παθῶν.

Δόσις. Ὅσος φθάνει νὰ ὑρέχεται τὸ μέρος.

§. 903. { Ἐλαιοζάχαρις τοῦ ἡδυόσμου, Ἑλληνισί.
 { Ἐλαιοτζούκορο δι' μέντα, Ἰταλισί.

Ἐνωσον ἔλαιον τοῦ ἡδυόσμου δρ. 1, μὲ ζάχαριν καλὴν
 δρ. 50 τρίψον αὐτὰ εἰς γουδίον ὑάλινον, καὶ μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ἀδυναμωτικά, καὶ εἰς ἀερίδη κώ-
 λικα, ἀνορεξίαν, λειποθυμίαν, καὶ λύξιγγαν.

Δόσις. Ἀπὸ ὀλίγην τὴν φορὰν.

§. 904. { Κατάπλασμα ἀρώματικόν, Ἑλληνιστί.
 { Καταπλάσμα ἀρωμάτικο, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε χόρτον μελίσσης δρ. 50, ἄνθη χαμομήλων δρ. 25, βάλχας τοῦ κέδρου δρ. 30, κάμε τα σκόνην, καὶ βράσε τα μὲ νερόν, ἕως οὗ νὰ γένωσιν ὡς κατάπλασμα.

Δύναμις. Δυναμωτικόν καὶ μαλακτικόν.

Μεταχείρ. Εἰς πρήσματα τῶν βυζίων, καὶ τῶν χοιράδων.

Δόσις. Ὅσον φθάνει, ἢ τὸ ὅλον ἅπαξ ἢ δις.

§. 905. { Νερόν φαγεδενικόν, Ἑλληνιστί.
 { Ἄκουα φαγεθένικα, Ἰταλιστί.

Ἀνάλυσον φθοροπιόν ὑδράργυρον δρ. 10, καὶ ψιμμύθιον δρ. 6, εἰς ῥακὴν δυνατὴν δρ. 50, καὶ ὕξος δρ. 10, καὶ νερόν δρ. 300, καὶ μεταχειρίσου.

Μεταχειρίσις. Ἐξώθεν, εἰς τὰς γαλλικὰς πληγὰς τοῦ δέρματος, καὶ τῆς μήτρας, μάλιστα εἰς τὰς πληγὰς τῆς ἀγρίας καὶ ἀνιάτου ψώρας, καὶ ἔρπητας δεινούς.

Δόσις. Ὅσον φθάνει νὰ ἀλείψῃ τις τὰ μέλη του πολλάκις, ἕως οὗ νὰ γένη καλά.

§. 906. { Πηκτὴ τοῦ ἀραβικοῦ κόμμιως, Ἑλληνιστί.
 { Γελατίνη δι γόμμα ἀράπικα, Ἰταλιστί.

Ἀνάλυσον εἰς ζεστόν νερόν κόμμι ἀραβικόν ὅσον θέλεις, καὶ ἄφες νὰ γένη πηκτὴ, καὶ μεταχειρίσου.

Δύναμις. Μαλακτικὴ καὶ θρεπτικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς πληγὰς τῶν βλεφάρων, τῶν τιτθῶν τῶν γυναικείων μασθῶν, εἰς καυσίματα καὶ διάρροϊαν.

Δόσις. Ὅση φθάνει νὰ ἀλειφθῇ τις, ἢ νὰ πίνῃ ἔσωθεν.

§. 907. { Πνεῦμα πολυαρωματικόν, Ἑλληνισί.
Σπύριτο πολυαρωμάτικο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε κορυφὰς χλωρὰς τῆς λελισφάκου, τῆς λαβάνδας, μαγγιοράνας, δενδρολιβάνου, γλυχωνίου, ἰδυόσμου, ὀρειγάνου, καὶ ὑπερικοῦ, εἰς λεπτὰ κεκομμένας ἀνά δρ. 30, πνεῦμα τοῦ οἴνου ὀκτὼ μίαν, καὶ ὕδωρ κοινὸν δρ. 400, καὶ λαμπικάρισον, ἕως 300 δρ. νερόν πνευματῶδες αὐτῶν καὶ φύλαξον.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν εἰς ἀδυναμίαν, ἀχώνευσίαν, ἀνορεξίαν, παραλυσίαν, καὶ ἀτονίαν τῶν μελῶν.

Δόσις. Ἐσωθεν 10 στάγματα, ἕως 1 δρ. καὶ πλέον τι, δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 908. { Πνεῦμα τῆς ἀσσαφέτιδος, Ἑλληνιστί.
Τιντοῦρα δι' ἀσσαφέτιδα, Ἰταλιστί.

Ἐπαρε ἀσσαφέτιδα δρ. 16, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, καὶ ἄφες εἰς τὸν ἥλιον διὰ ἡμέρας 4, στραγγίσας δὸς μὲ νερόν, εἰς ὅλα τὰ ὑστερικά, καὶ εἰς νευρικὰς θέρμας, εἰς τοὺς ἔλμινθας, ἀερώδεις κώλικας, ἀδυναμίαν τοῦ νευρικοῦ συστήματος. εἰς τυμπανίτην καὶ ὑδροπικίαν.

Δόσις. Ἀπὸ 10 κόμπους, ἕως 1 δρ. τὴν ἡμέραν.

§. 909. { Πνεῦμα τοῦ ἀψινθίου, Ἑλληνισί.
Τιντοῦρα δι' ἀψίντισιο, Ἰταλισί.

Βάλε ἀνθη τοῦ ἀψινθίου χόρτου δρ. 20, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 200, νὰ μένουσιν εἰς τὸν ἥλιον ἡμέρας 10, ἔπειτα στράγγισον καὶ μεταχειρίσου μὲ νερόν.

η) Μεταχειρίσις. Εἰς θέρμας διαλειπούσας, καὶ εἰς ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων.

κ) Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δρ. ἕως ἡύω τὴν φοράν.

§. 910. { Πνεῦμα τοῦ ἀρωματικοῦ καλάμου, Ἑλληνισί.
Τιντοῦρα δι καλάμο ἀρωματικό, Ἰταλισί.

Ἐπάρε ρίζας τοῦ ἀρωματικοῦ καλάμου δρ. 15, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, καὶ βράλε τα νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον, διὰ τινὰς ἡμέρας. ἔπειτα στραγγίσας φύλαξον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν τῶν νεύρων.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀερώδεις κώλικας, καὶ εἰς πάθη τοῦ στομάχου.

Δόσις. Μισθὸν δρ. ἕως τρία δρ. τὴν ἡμέραν μὲ νερόν.

§. 911. { Πνεῦμα τοῦ καστορχίου, Ἑλληνιστί.
Τιντοῦρα, δι κάστορο, Ἰταλιστί.

Βάλε σκόνην τοῦ καστορχίου δρ. 8, εἰς πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον ἡμέρας 6, ἔπειτα στραγγίσον καὶ μεταχειρίσου εἰς πάθη στερικά, εἰς τὸν ἐμετὸν, εἰς τὴν ἐπιληψίαν, καὶ ἀερώδη κώλικα, εἰς ἀμηνόρροϊαν καὶ ὠταλγίαν, ἔξωθεν.

Δόσις. Ἀπὸ 10 κόμπους, ἕως 1 δρ. μὲ τὸ νερόν ἢ μὲ τὴν ζάχαριν δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 912. { Πνεῦμα τῆς κανέλλας, Ἑλληνισί.
Τιντοῦρα δι κανέλλα, Ἰταλισί.

Βάλε σκόνην τῆς κανέλλας δρ. 12, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, νὰ μείνου εἰς τὸν ἥλιον διὰ 3 ἡμέρας. ἔπειτα στραγγίσας μεταχειρίσου εἰς τὰς αἰμορραγίας τῆς μήτρας, εἰς τὴν ἀχωνευσίαν, λειποθυμίαν, καὶ καρδιαλγίαν.

Δόσις. Μισθὸν δρ. ἕως δύο.

§. 913. { Πνεῦμα τῆς μύρρας, Ἑλληνισί.
Τιντοῦρα δι μύρρα, Ἰταλισί.

Βάλε μύρραν εἰς σκόνην δρ. 12, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου

δρ. 100, νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον ἡμέρας 6, ἔπειτα στράγγισον καὶ μεταχειρίσου εἰς λευκόρροϊαν καὶ αἱμορραγίαν, εἰς πάθη ἀδυναμίας. — Δόσις. Στάγματα 12 ἕως δρ. 1.

§. 914. { Πνεῦμα τοῦ ρεοθαρβάρου, Ἑλληνιστί.
Τιντοῦρα δι ραθάρβαρο, Ἰταλιστί.

Βάλε ρεοθαρβαρον εἰς σκόνην δρ. 8, εἰς πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν τῆς ἀναλύσεως στράγγισον, καὶ μεταχειρίσου μὲ νερόν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ κινητικὸν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀχωνευσίαν καὶ ἀδυναμίαν τῶν ἐντέρων, εἰς κώλικα, διάρροϊαν, καὶ εἰς μερικά πάθη ἐμφράξεων.

Δόσις. Δρ. 1 ἕως 2 καὶ πλέον τι.

§. 915. { Πνεῦμα τοῦ ἠλέκτρο, Ἑλληνιστί.
Τιντοῦρα δι σούτσινο, Ἰταλιστί.

Βάλε σκόνην τοῦ καθαροῦ ἠλέκτρο δρ. 12 εἰς πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 100, καὶ νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον ἡμέρας 8, ἔπειτα στράγγισον καὶ μεταχειρίσου εἰς ἀσθενείας, αἱμορραγίας, ἔλμινθας, λευκόρροϊαν καὶ εἰς τὴν ἐπιληψίαν. Δόσις. Ἀπὸ κόμπους 10 ἕως δρ. 1 μὲ νερόν.

§. 916. { Πνεῦμα τῆς βαλλεριάνας, Ἑλληνιστί.
Τιντοῦρα δι βαλλεριάνα, Ἰταλιστί.

Βάλε σκόνην τῆς βαλλεριάνας δρ. 16, καὶ πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 50, καὶ μετὰ ὥρας 24 στράγγισον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν τῶν νεύρων.

Μεταχειρίσις. Εἰς νευρικὰ πάθη, εἰς τὴν ἐπιληψίαν, ἔλμινθας, καὶ εἰς τὸν ποιοκέφαλον.

(TOM. B')

12 504

Δόσι. Στάγματα 10 ἕως δρ. 2.

§. 917. { Πνεῦμα τῶν καθαρίδων, Ἑλληνισί.
Τιντοῦρα δι καντάριδε, Ἰταλिसί.

Βάλε σκόνην τῶν καθαρίδων δρ. 5 εἰς πνεῦμα τοῦ οἴνου, δρ. 100, καὶ νὰ μείνουν εἰς τὸν ἥλιον ἡμέρας 4, καὶ στραγγίσας, φύλαξον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ καυστικόν.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν εἰς ἀναφροδισίαν, ὑδροπικίαν, ἄσθμα, ὑδροφοβίαν, ἀμηνόρροϊαν καὶ αὐλοπληγίαν.

Ἐξωθεν. Εἰς πόνους καὶ πρήσματα τῶν μελῶν, εἰς τὴν ἰσχίαν, ἡμιπληγίαν καὶ παραλυσίαν.

Δόσις. Ἐσωτερικῶς μὲν στάγμ. 5 δις τῆς ἡμέρας, ἔξωτερικῶς δὲ, ὅσον φθάνει ν' ἀλείψῃ τις τὰ μέλη του.

§. 918. { Ρευστὸν ἀνώδυνον τοῦ Ὀφμάννου, Ἑλλ.
Λικουὸρ ἀνώδυνο δι Ὀφμάννο, Ἰταλ.

Χύνομεν κατ' ὀλίγον θεικὸν ὄξυ δρ. 200, εἰς δυνατὸν πνεῦμα τοῦ οἴνου δρ. 300, περιεχόμενον εἰς μίαν στόρταν μεγάλην, διατιθεμένην εἰς λουτρὸν τῆς ἄμμου, καὶ λαμπικαρίζοντες βαθμηδὸν, ἕως 250 δρ. ρευστὸν, τὸ φυλάττομεν εἰς ἀγγεῖον καλῶς κεκλεισμένον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀνώδυνον.

Μεταχειρίσις. Εἰς ὑστερικά πάθη, εἰς τὴν καρδιαλγίαν, λιποθυμίαν, ἀνορεξίαν, ἀποπληξίαν, καὶ εἰς ὅλα τὰ πάθη ἀσθενικῆς διαθέσεως.

Δόσις. Ἀπὸ κόμπους 5 ἕως 15 μὲ τὸ νερὸν, καὶ μὲ τὴν ζάχαριν πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 920. { Σκόνη καθαρτικὴ ἀπὸ σπναμικὴν, Ἑλλην.
Πόλβερε δι σένα, Ἰταλ.

Ἐπαρε σπναμικὴν καλὴν δρ. 8, ἄνθη τρυγίας δρ. 8,

σκαμώνιον δρ. 2, πιπερόριζαν δρ. 1, κοπάνισον και μεταχειρίσου εις την δεινήν δυσκοιλίότητα όπου χρειάζεται δυνατὸν καθαρτικόν.

Δόσις. Μισὸν δρ. ἕως ἓν και 2 με νερόν δρ. 50.

§. 921. | Σκὼνη ἀπὸ τραγάκανθον, Ἑλληνισί.
| Πόλβερε δι τραγάκαντο, Ἰταλισί.

Ἐπαρε τραγάκανθον, κόμμι ἀραβικόν, και ἄμυλον (νισεστέ) ἀνά δρ. 8, διγιάλε δρ. 1, ζάκχαριν καλήν δρ. 25, κοπάνισον και μεταχειρίσου με νερόν.

Δύναμις. Μαλακτικὴ και θρεπτικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸν ἐρεθιστικὸν βῆχα, εις την στραγγουρίαν, γονόρροϊαν και δεινήν διάρροϊαν.

Δόσις. Μισὸν δρ. ἕως ἓνα πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 922. | Χυλὸς τῶν ἀμυγδάλων, Ἑλληνιστί.
| Ἐμουσιόνε δι ἀρμάνδολε, Ἰταλιστί.

Κοπάνισον ἀμύγδαλα γλυκά δρ. 8, ζάκχαριν δρ. 10, χύσον και νερόν κοινόν δρ. 100, και στραγγίτας μεταχειρίσου εις θερμὰς καυστικὰς, εις την δυσουρίαν, και ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας.

Δόσις. Τὸ ὅλον εις 24 ὥρας.

§. 923. | Χυλὸς τοῦ κόμμεως ἐλαιώδους, Ἑλλην.
| Ἐμουσιόνε γόμμα ὀλαιύζα, Ἰταλ.

Ἐπαρε χυλὸν τοῦ κομμιδίου, και ἀμυγδαλόλαδον, ἀνά δρ. 8, ἔνωσον αὐτὰ με 100 δρ. νερόν καθαρόν.

Δύναμις. Θρεπτικὸς και στυπτικὸς.

Μεταχειρίσις. Εἰς διάρροϊαν, δυσουρίαν, εὐλογίαν και ἔξανθήματα τῶν βρεφῶν.

Δόσις. Ὅσον φθάνει κατ' ὀλίγον νὰ πίντ.

§. 924. { Χρυστοῦν παντσοχέρι, Ἑλληνισί.
 Παντσοχέρε δοράτο, Ἰταλισί.

Βάλε εἰς μικρὸν ὑάλινον ἀγγεῖον ἀσημένιον δρ. 30, ὑδράργυρον καθαρὸν δρ. 10, καὶ I δρ. χρυσοῦν τῆς Βενετίας, καὶ θέρμανον βαθμηδὸν εἰς λουτρὸν πῆς ἄμμου, ἕως οὗ νὰ πῆξη ἡ μάζα, τὴν ὑποίαν τρίβεις καὶ βάνεις εἰς ἓν κυλινδρικὸν καὶ στενὸν ὑάλινον ἀγγεῖον ἐπάνω εἰς ἀναμμένους ἄνθρακας, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσῃ, καὶ μετὰ τὴν βράσιν χῶσε τὸ ἀγγεῖον εἰς τὸ νερὸν, καὶ οὕτω σὺναξον τὸ χρυσοῦν παντσοχέρι, ὅλον κιτρινωπὸν καὶ ὠραῖον.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰ γαλλικὰ πάθη, εἰς τοὺς κώλικας τῶν ἐντέρων, εἰς δεινοὺς πυρετοὺς, εἰς φαγοῦραν καὶ φύστουλας τῶν ἐξωχάδων, καὶ εἰς τοὺς φαρμακευμένους ἀνθρώπους.

Δόσις. Δύω κόκ. ἕως τρεῖς, μὲ τὸ νερὸν, ἢ εἰς τροχίσκους πεποιημένους μὲ τὴν ψίχαν τοῦ ἄρτου.

Θεόδωρος ὁ Δεσπορίδης ἔξοχος φαρμακοποιὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρὸ χρόνων περιερχόμενος ὁμοῦ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ γυμνασθεὶς ἐντελῶς διὰ πολλοὺς χρόνους εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὴν φαρμακευτικὴν τέχνην, κατ' εὐχαρίστησιν τοῦ ἀρχιατροῦ τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ Πεξέτ ἐφέντη, ἐσύστησεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ καλλιώτερον φαρμακοποιεῖον τῆς αὐτῆς πόλεως. ἐν ᾧ εὐρίσκονται ὅλα σχεδὸν τὰ ἤδη τῶν ἰατρικῶν καὶ καλλιώτερα καὶ εὐθύνότερα, πρὸς τὸν ὑποῖον διευθύνονται οἱ περισσότεροι ἰατροὶ καὶ φαρμακοποιοὶ τοῦ αὐτοῦ κράτους.

ΤΜΗΜΑ ΟΓΔΟΟΝ.

ΥΓΙΑΙΝΕΙΝ,

Ἦτοι,

ΚΑΤΑΓΛΑΙ ΚΕΝΤΗΣΤΙΚΑΙ, ΔΥΝΑΜΩΤΙΚΑΙ

ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΩΤΙΚΑΙ.

§. 925. Κεντηστικά, τὰ ὅποια αὐξάνουσι τὰς ἐνεργείας τῶν ζώων, καὶ πολλαπλασιάζουσι τὸ θερμογόνον τῶν ζωτικῶν σωμάτων.

Τὸ ὄπιον, ὁ οἶνος, τὰ ρευστὰ πνεύματα αὐτοῦ, ἡ διαφοροκερασία, τὸ καπνόχορτον, ἡ μπέλλα δόννα, ὁ ὑοσκύαμος, τὸ στραμόνιον, τὸ ἐμετικὸν κάρμυον, ἡ ἀγρία σταφίς, τὸ κώνιον τὸ κυνόγλωσσον, τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα, τὸ θερμογόνον, τὸ ἠλεκτρικὸν πῦρ, ὁ αἰθῆρ, τὰ ἀρωματικὰ ἔλαια, ὁ θερμοξυγονικὸς ἀήρ, τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ὁ ἔρωσ, ἡ χαρὰ, ὁ θυμὸς, ὁ κόπος, τὰ παιγνίδια, ἡ κίνησις, καὶ τὰ διάφορα τριψίματα.

§. 926. Διαλυτικά, αὐξάνοντα τὰς ἐνεργείας τοῦ σώματος.

Ἡ πιπερόριζα, τὸ καρδάμωμον, τὰ γαρούφαλλα, τὸ ἐρυθροῦν κάψιμον (κόκκινον πιπέρι), ἡ κανέλλα, ἡ σερπεντάρια, τὸ γουαΐακον, ὁ σάσαφρας, τὸ ὄπιον, ὁ οἶνος, τὰ αἰρώδη ἔλαια, τὸ κινάμωμον, τὰ μοσχοκάρυα, ὁ ἠδύοσμος, ἡ κάμφορα, ὁ αἰθῆρ, τὸ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα, τὰ οὐδέτερα

ἄλατα, τὰ ἀντιμονιακὰ, τὸ βυζικάντε, τὰ θερμὰ λουτρά, ὁ θερμὸς ἀήρ, ἡ γύμνασις, τὰ συελαγωγὰ τριψίματα, αἱ κατασκευαὶ τοῦ ὑδραργύρου, τὸ καπνόχορτον, καὶ ἡ μαστίχη.

§. 927. Ἐκπτυσματικά. Τὸ σκιλλοκρόμμυον, τὸ σκόροδον, τὰ κρομμύδια, τὸ μοσχοθυμίαμα, τὰ βάλσαμα, τὸ κατράμι, ἡ πολύγαλα, τὸ ἐλένιον χόρτον, ἡ ἀλθαία, τὸ βήχιον, ἡ νειλωτικὴ μιμόζα, τὸ τραγάκανθον, τὸ κριθρόνερρον, τὰ φυσικὰ καὶ πυκνὰ ἔλαια, τὰ ἱατρικὰ σαπώνια, ἡ γλυκύριζα, ἡ ζάκχαρις, τὸ μέλι, τὸ βυζικάντε, τὰ θερμὰ λουτρά καὶ τὸ ἐλαιόλαδον.

§. 928. Διουρητικὰ ἐλαφρά. Τὸ νίτρον, τὰ οὐδέτερα ἄλατα, ἡ ποτάσσα, ἡ σόδα, τὸ σαπώνιον, ἡ τρεμεντίνα, τὸ βάλσαμον τῆς κοπαΐδας, τὰ σπαράγγια, τὰ σκόροδα, τὸ μακεδονήσιον, τὰ δαυκία, τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, τὸ ὄπιον καὶ τὸ πνεῦμα τῶν καθαρίδων.

§. 929. Καθαρτικὰ ἐλαφρά. Τὰ γλυκύξυνα ὀπωρικὰ, τὰ δαμάσκηνα, ἡ κάσσια, τὸ θαμαρίνθι, ἡ ζάκχαρις, τὸ μάννα, τὸ μέλι, τὸ τυρόγαλον, ἡ χολὴ τῶν ζώων, τὰ οὐδέτερα ἄλατα, τὸ θαλάσσιον ὕδωρ, τὸ ἄλας τῆς Ἀγγλίας, τὰ ἱατρικὰ σαπώνια, τὸ βάλσαμον τοῦ Περού, τὸ ἔλαιον τοῦ κίκεως (ρίτσινο), τῶν ἀμυγδάλων, τῶν ἐλαίων, ἡ γιאלάπα, ἡ ἀλοή, τὸ ρεοβάρβαρον, ὁ γλυκὺς ὑδράργυρος, καὶ ὁ ἐμετικὸς τρυγίας.

§. 930. Στυπτικὰ τοῦ κελλικοῦ ὑφάσματος. Ἡ κίνα, τὸ θαλάσσιον ἀρτεμίσιον χόρτον, τὸ ἀψίνθιον, τὸ κενταύριον, ἡ κίτρινη γεντιανή, ἡ ἀγκινάρα, αἱ νεραγγιόφλουδες, ἡ κανέλλα, τὸ μοσχοκάρυον, τὸ ἰνδικὸν κάρυον, τὰ ἐμετικά, τὸ σκιλλοκρόμμυον, ἡ πορφυρὰ διγιτάλε, τὸ καπνόχορτον, τὸ θερμὸν λουτρὸν, καὶ οἱ ἀτμοὶ αὐτοῦ.

§. 931. Στυπτικὰ τῶν φλεβῶν. Τὰ καρδάματα, τὸ

λευκὸν σινάπι, ἢ τὸ μέλαν, ἢ κοκλιαρία χόρτον, ἢ ρετάνια, ἢ ἀγριάδα, αἱ πικραλίδες, τὰ σέληνα, τὰ ρεπάνια, ὁ σιδήρος, τὰ πικρὰ χόρτα, τὸ ὕπιον, ὁ ἠλεκτρισμὸς καὶ τὰ τριψίματα.

§. 932. Στυπτικὰ τῶν ἐντέρων. Τὰ κηκίδια, τὰ πεντάφυλλα, τὰ γαλλικὰ ρόδα, ἢ σημαροῦπα, ὁ χυλὸς τῶν καρπῶν τῆς νειλωτικῆς μιμόζας, τὸ γομακῖνον, ἢ στύψις, τὸ ἀσβεστόνερον, καὶ ἡ στάκτη τῶν ζωτικῶν ὀστέων.

§. 933. Στυπτικὰ τῶν σπλάγχων. Τὰ ρινίσματα τοῦ σιδήρου, καὶ τὸ ὀξύδιον αὐτοῦ, τὰ θειοῦχα τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, καὶ τοῦ ψευδαργύρου, ὁ γλυκὺς ὑδράργυρος, ὁ ἐμετικὸς τρυγίας, τὸ ὄξος τοῦ μολύβδου.

§. 934. Στυπτικὰ τῶν γαλλικῶν παθῶν. Ὁ θειοῦχος ὑδράργυρος, τὸ νιτρῶδες καὶ ἀλατῶδες αὐτοῦ, τὸ κατασπλακτικὸν μέλαν, καὶ κόκκινον τοῦ ὑδαργύρου, καὶ ἡ ἀλειφή αὐτοῦ, ἠνωμένα ὅλα μὲ βάλασμα, μὲ κόμμα, καὶ μὲ ζάκχαριν.

§. 935. Στυπτικὰ ἐξωτερικά. Τὰ ἄλατα τοῦ ὑδαργύρου, τοῦ μολύβδου, τοῦ ψευδαργύρου, τοῦ χαλκοῦ, τοῦ σιδήρου, ἢ τὰ ὀξύδια αὐτῶν, τὰ πικρόχορτα, ἐπιτιθέμενα ἔξω εἰς σκόνην, ἢ εἰς κόγχλασμα, καθὼς ἢ φλοιὰ τῆς κίνας, τῆς δρυὸς, τὰ φύλλα τῆς κενταυρέας, τῆς ἀψινθέας, τῶν χαμομήλων καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ κτλ.

§. 936. Τρεπτικὰ τῆς κινήσεως τῶν ζωτικῶν ὀργάνων. Ἡ ἵππεκακουάνα, ὁ ἐμετικὸς τρυγίας, τὸ σκιλλοκρόμμυδον, τὸ κενταύριον, τὸ παρθένιον χόρτον, ἢ διγιτάλε ἢ πορφυρᾶ, τὸ καπνόχορτον, καὶ ὁ θειοῦχος ψευδάργυρος.

§. 937. Καθαρτικὰ δραστήρια. Ὁ ἐμετικὸς τρυγίας, τὸ σκυλλοκρόμμυον, ἢ καθαρτικὴ ῥάμνος, ἢ σκαμωνέα, ἢ γόμα γότα, ἢ κολοκυνθίς, τὸ τοῦρπετ καὶ τὸ ἔλαιον Κρότων.

§. 938. Διουρητικὰ δροσιστικὰ. Τὸ νίτρον, τὸ σπιλλοκρόμμυδον, ἡ πολύγαλα τοῦ σενεγάλ, αἱ κανθαρίδες, τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, ἡ διγιτάλε, τὸ καπνόχορτον, καὶ ὁ φόβος.

§. 939. Ἰδρωτικά. Ἡ ψύχρα, τὰ φαρμάκια, ὁ φόβος, τὸ θερμογόνον, τὸ ἀμμωνιακὸν πνεῦμα, ἡ φλεβοτομία, τὰ θερμὰ λουτρὰ, τὰ ποτιὰ, καὶ ὁ ἐγγὺς θάνατος.

§. 940. Συστρεπτικὰ τῆς κινήσεως τοῦ στομάχου. Τὸ ὄπιον, τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, τὸ βυζικάντε, ὁ ὑδράργυρος, οἱ σιναπισμοὶ, τὰ κλυστήρια ἀπὸ τὸ βρωμόκομμι, ἡ κάμφορα, καὶ τὸ ὄπιον, ἐξωτερικῶς ἐπιτιθέμενον.

§. 941. Ναρκωτικά. Ἡ λεπτοτάτη δίαιτα, ἡ μυξώδης καὶ ἡ ἐλαιώδης, ἡ ὀλιγόστευσις τοῦ φωτός, τὸ θερμογόνον, ὁ ὕπνος, ἡ ἀηδία, καὶ ἡ ἀδημονία, ἡ φλεβοτομία, καὶ ἡ ἀρτηριοτόμία, τὸ ψυχρὸν νερὸν, τὰ μυξώδη φυτὰ, τὸ κριθάρι, τὸ βρώμι, τὸ ρύζι, οἱ νωποὶ σπόροι τοῦ λιναρίου, τοῦ κίτρου, τῶν πεπονίων, τῆς νειλωτικῆς μιμόζας, τοῦ σεναγάλ, τὸ τραγάκανθον, τὰ κεράσια καὶ δαμάσκηνα, αἱ ῥίζαι τῶν ῥαφάνων, τῆς ἀλθαίας, τοῦ σαλεπίου, τὸ λευκίον χόρτον, (τὰ ἑξία τῶν χόρτων), οἱ καρποὶ τῶν κίτρων, τῶν λειμονίων, ἡ πηκτὴ τῶν ζώων, τὸ ἐλαιον, καὶ τὸ λίπος αὐτῶν, τὸ ὀξυθεικόν, τὸ ἀλικόν καὶ σηπτονικόν ὄξύ, ἡ ἰσυχία, τὸ σκότος, τὰ μικρὰ ναρκωτικά, τὸ νίτρον, ὁ ἐμετικὸς τρυγίας, ἡ ἰππεκακουάνα (τὰ αὐτοξία), τὰ σαπώνια, ὁ κασσίτερος, τὰ καλλικὰ ἄλατα, ἡ μαγνησία γῆ, καὶ ἡ ἄσβεστος (ἀνθελμιντικὰ), ὁ κασσίτερος, τὸ μίγμα ἀπὸ κασσίτερον καὶ ὑδράργυρον, ὁ σίδηρος, καὶ ὁ καπνὸς τοῦ καπνοχόρτου.

ΤΜΗΜΑ ΕΝΝΑΤΟΝ.

ΑΝΤΙΔΟΤΑΡΙΟΝ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΤΩΝ ΥΛΩΝ ΜΕ ΤΑΣ ΔΟΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΥΪΑΣ.

§. 942. Δυναμωτικά, τὰ ὁποῖα διαχέονται εὐκόλως εἰς τὸ ζωτικὸν σύστημα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δίδονται ἐσωτερικῶς (I) δις ἢ τρίς τὴν ἡμέραν. Τὸ ὄπιον δίδεται, ἀπὸ ἓν τέταρτον τοῦ κόκ. ἕως 10 κόκ. Ἡ κάμφορα, ἀπὸ κόκ. 4 ἕως 8. Τὰ ἀρωματικά ἔλαια, ἀπὸ στάγματα 1 ἕως 6. Τὸ ἔλαιον τοῦ καΐπουτ, ἀπὸ στάγμ. 4 ἕως 6. Τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας, ἀπὸ κόκ. 6, καὶ πλέον τι. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος ἀπὸ στάγ. 2 καὶ πλέον τι. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος δι' ἠλέκτρον ἀπὸ στάγμ. 6, ἕως δρ. 2. Ὁ φωσφόρος ἀπὸ $\frac{1}{32}$ τοῦ κόκκου, ἕως $\frac{3}{4}$ τοῦ αὐτοῦ. Ὁ φωσφορώδης αἰθὴρ ἀπὸ στάγμ. 2 καὶ πλέον τι. Τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου ἀπὸ δρ. 2 καὶ πλέον τι. Ὁ ρευστὸς αἰθὴρ ἀπὸ στάγμ. 6 ἕως 24, καὶ πλέον τι. Τὸ λαύδανον ρευστὸν ἀπὸ στάγμ. 5 ἕως 8. Τὸ ἀλεξητήριο τοῦ ζιπέτου ζώου ἕως στάγμ. 30. Τὸ πνεῦμα τοῦ καστορχίου ἀπὸ στάγμ. 24.

(2) Αὐτὰ ἐνίοτε δίδονται καὶ πλέον ἢ ἤττον, κατὰ τὰς περιστάσεις, καὶ κλίμα, καὶ κρᾶσιν, καὶ καιρὸν.

καὶ πλέον τι. Τὸ νιτρικὸν καὶ ἀλικὸν ὄζυ ἀπὸ στάγμ. 3 ἕως 6. Ἡ βανίλλια εἰς σκόνην ἀπὸ 6 κόκ. ἕως 8. Ἡ κανέλλα εἰς κόγχλασμα ἀπὸ δρ. 3 εἰς νερὸν δρ. 33. Νερὸν πνευματῶδες ἀπὸ δρ. 8 καὶ πλέον τι. Θερμὰ λουτρὰ νὰ μείνη τις ἕως $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας. Θερμὰ λουτρὰ ἀρωματικά, νὰ μείνη ἕως μισθὴν ὥραν. Οἱ σύνθετοι σιναπισμοὶ ἀπὸ ψωμί καὶ σπόρους σινάπεως. Ὁ ἠλεκτρισμός. Ἡ κτηκνίδωσις μὲ τὰ χόρτα. Ἡ σκόνη τῶν καθαρίδων εἰς βυζικάντε.

§. 943. Δυναμωτικά. Ἡ κίνα εἰς σκόνην ἀπὸ κόκ. 24 ἕως δρ. 3. Ἡ κίνα εἰς ἀπόβρασμα ἀπὸ κόκ. 12 ἕως 30. Ἡ κίνα εἰς κόγχλασμα ἀπὸ δρ. 8 εἰς νερὸν δρ. 100 πολλὰκις τῆς ἡμέρας καὶ αὐτό. Τὸ κινῖνον ἀπὸ κόκ. 6 ἕως 10.

§. 944. Δυναμωτικά πικρά, τὰ ὅποια ἀνάγονται εἰς τὰ ἀδυναμωτικά κατὰ τὸν Ραζόρην καὶ Μπόρδα. Ἡ ῥίζα τοῦ καλόμπου χόρτου. Ἡ φλοιὰ τῆς ἀγγουστύρας. Τὰ φύλλα τοῦ κενταυρίου χόρτου. Τὰ φύλλα τοῦ ἰνώδους τριφυλλίου. Ἡ κυκνή ἀρτιμησία. Ἡ φλοιὰ τῆς ἰτέας. Εἰς σκόνην ἀπὸ κόκ. 6 ἕως κόκ. 24 τρίς τῆς ἡμέρας. Εἰς ἀπόβρασμα αὐτὰ ἀπὸ κόκ. 3 ἢ καὶ πλέον τι. Εἰς κόγχλασμα, ἀπὸ δρ. 4 ἕως 8 εἰς νερὸν δρ. 100. Ἡ ῥίζα τῆς γεντιανῆς. Τὰ φύλλα τοῦ ἀψιθίου χόρτου. Ἡ πικρὰ κουάσσια (ξύλον). Ἡ φλοιὰ τῆς σημαρούπας. Ἡ φλοιὰ τῆς κασκαρίλλιας. Εἰς κόγχλασμα ἀπὸ κόκ. 30 ἕως δρ. 2. Εἰς σκόνην ἢ σημαρούπα καὶ ἢ κασκαρίλλια ἀπὸ κόκκους 22.

§. 945. Ἀδυναμωτικά (κοντροστιμολάντε). Ἡ δαφνοκερασία εἰς σκόνην, καὶ λαμπικαρισμένον νερὸν αὐτῆς ἀπὸ στάγμ. 6 ἕως 12. Τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα. Τὰ φύλλα τῆς ῥοδακινέας. Τὰ φύλλα τῶν μελανῶν κερασίων. Ὁ σπόρος τῶν βερικόκκων, δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας ἀπὸ κόκ. 10.

§. 946. Τὸ ὄξυπρουσικὸν ἀπὸ στάγμ. 2 ἕως 6. Τὸ κηκιδικὸν ὄξυ ἀπὸ στάγμ. 6 ἕως 15. Τὸ ἐμετικὸν κάρυον ἀπὸ κόκ. 30 ἕως δρ. 1. Ὁ τάξος βακχάτος ἀπὸ κόκ. 1 ἕως 4. Ἡ φάβα τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου ἀπὸ κόκ. 2 ἕως 4. Ἡ μπέλλα δόννα εἰς σκόνην ἀπὸ κόκ. 1 ἕως 4. Τοῦ μελανοῦ σολάνου τὰ φύλλα καὶ αἱ ρίζαι κόκ. 1 ἕως 6. Τὸ ροῦς τοξικοδένδρον ἀπὸ κόκ. 2 ἕως 4. Τὸ ροῦς ράδικανς ἀπὸ κόκ. 3 ἕως 8. Ἡ ρίζα τοῦ μέλλανος. ἑλλεβήρου εἰς σκόνην ἀπὸ κόκ. 3 ἕως 30. Ἡ ἔξω φλοιὰ τῆς καρδίας εἰς κόγχλασμα δρ. 1 ἕως 3.

§. 947. Ἡ ἵππεκακουάνα ἀπὸ κόκ. 1 ἕως 20 τὴν ἡμέραν. Τὸ κέρμες γεῶδες ἀπὸ κόκ. 1 ἕως 6. Ἡ δουλκαμάρρα εἰς κόγχλασμα δρ. 8 εἰς νερὸν δρ. 100.

§. 948. Αἱ ρίζαι τῆς ἀγριάδας. Τὸ ἔνυδρον φυλλάνδριον ἀπὸ δρ. 15 εἰς νερὸν δρ. 100, ὅλην τὴν ἡμέραν.

§. 949. Αἱ κανθαρίδες εἰς σκόνην ἀπὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ κόκ. ἕως κόκκον 1. Τὸ πνεῦμά των ἀπὸ στάγμ. 2 ἕως 6. Ὁ ὑδράργυρος εἰς ἀλειφήν ἀπὸ κόκ. 24 ἕως 48. Τὸ καλομελάνον. Ὁ διαλυκὸς ὑδράργυρος, ἀπὸ κόκ. 1 ἕως 4, τρεῖς τῆς ἡμέρας. Ὁ φθοροποιὸς ὑδράργυρος ἀπὸ $\frac{1}{20}$ τοῦ κόκ. ἕως 1. Τὰ ἄνθη τοῦ ψευδαργύρου ἀπὸ κόκ. 1 ἕως 4.

§. 950. Καθαρτικὰ ἐλαφρά. Τὰ στερεὰ ἔλαια τῶν ἀμυγδάλων, τοῦ λινοσπέρματος, τῆς κανάβειως ἀπὸ δρ. 8 ἕως 25, ἄπαξ. Ἡ μάννα καὶ ἡ κάσσια ἀπὸ δρ. 16 ἕως 24. Τὰ ἄνθη τῆς τρυγίας. Ὁ διαλυτικὸς τρυγίας, καὶ τὸ ἀγγλικὸν ἄλας, ἀπὸ δρ. 5, ἕως 15, ἄπαξ.

§. 951. Καθαρτικὰ δυνατά. Τὸ ἔλαιον τοῦ ρίτσινου ἀπὸ δρ. 10 ἕως δρ. 20, ἄπαξ. Ἡ σηναμικὴ ἀπὸ δρ. 16 εἰς νερὸν δρ. 100. Ἡ ἄλοη ἀπὸ κόκ. 8 ἕως 30. Τὸ ρεοβάρ-

βαρον, εις σκόνην από δρ. 1 έως 4. Καί εις κόγχλασμα δρ. 5 εις νερόν δρ. 100.

§. 952. Καθαρτικά δραστήρια. Ἡ ρίζα τῆς Γιαλάππας. Ἡ κολοκυνθίς καὶ ἡ γομαγότα, από κόκ. 4 έως 12, ἅπαξ. Τὸ ἔλαιον τοῦ κρότονος από στάγμ. 1 έως 3 εις τροχίσκους.

§. 953. Διαφορητικά. Τὰ τριψίματα, καὶ τὰ θερμὰ λουτρά. Ἡ κουφοζυλέα. Τὸ καμπέζιον ξύλον. Τὸ ξύλον γουαΐσκον. Τὸ σαταφράσον. Ἡ σαλσαπαρίλλια, ἐνώνονται ὁμοῦ καὶ τὰ πέντε εἶδη, καὶ δίδονται από δρ. 4 εις κόγχλασμα μὲ νερόν θραστόν δρ. 100. Τὸ νίτρον από κόκ. 12 έως 60, πολλάκις τῆς ἡμέρας. Τὰ ἄνθη τοῦ θείου από κόκ. 12, καὶ πλέον τι. Τὰ μεταλλικὰ νερὰ από δρ. 8, καὶ πλέον τι.

§. 954. Ἀντισπατμωδικά. Τὸ ὄπιον. Ἡ ἀσαφέτιδα. Τὸ γάλβανον. Τὸ σαγαπένον. Τὸ καϊπούτ, από κόκ. 5, καὶ πλέον τι, δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας.

§. 955. Τὸ ἔλαιον τῶν χαμομήλων διὰ κλυστήριον από δρ. 1 έως 8. Ἡ κάμφορα διὰ τρίψιμον, από δρ. μισθὸν έως 1.

§. 956. Ἀνθελμιντικά. Τὸ παγωμένον νερόν. Τὸ ἔλαιον. Τὰ καθάρσια ὄλα. Ἡ ἀσαφέτιδα. Ἡ κάμφορα. Ἡ ζάκχαρις. Καὶ τὸ ἀψίνθιον, ὅσον ἀρκεῖ, ἅπαξ τῆς ἡμέρας.

§. 957. Ἡ τῆς ἄρβενος πτέρης ρίζα εις σκόνην από κόκ. 24 έως δρ. 3, εις κόγχλασμα από δρ. 4 εις νερόν δρ. 100. Ἡ κοραλλίνα τῆς Κόρσικας από κόκ. 30 έως 40. Ἡ φλοιὰ τῆς ἀγγέλικας εις κόγχλασμα από δρ. 2. Ὁ θειοῦχος κασίτερος από κόκ. 10 έως 30. Τὸ καλομελάνον από κόκ. 4 έως 6. Ὁ καθαρὸς ὑδράργυρος από κόκ. 4 έως 6. Ἡ βαλλεριάνα από κόκ. 24 έως δρ. 2. Ὁ σπύρος τοῦ σεμισάντου από δρ. 1 έως 3 εις σκόνην, εις κόγχλασμα από δρ. 4 εις νερόν δρ. 50.

§. 958. Ἐκπτώσματικά. Οἱ μαλακτικοὶ ἀχνοὶ τοῦ ὄξους. Τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος. Τοῦ ῥευστοῦ αἰθέρος. Τὸ ἀραβικὸν κόμμι. Ἡ πολύγαλα. Ἡ ἰππεκακουάνα. Ἡ σκίλλα ἢ κατασκευασμένη. Τὸ ἀμμωνιακὸν κόμμι, πολλάκις τῆς ἡμέρας

§. 959. Διουρητικά. Τὸ νίτρον ἀπὸ κόκ. 24, καὶ πλεοντι. Τὸ πνεῦμα τοῦ γλυκέος νίτρου ἀπὸ στάγμ. 24. Τὸ νιτρικὸν ὄξύ. Τὸ ἀλικὸν ὄξύ. Ἡ πεταλώδης γῆ τῆς τρυγίας ἀπὸ δρ. 1, ἢ καὶ πλεοντι, δις ἢ τρίς. Τὸ ἀπόβρασμα τῶν πικραλίδων ἀπὸ κόκ. 6, καὶ πλεοντι, εἰς κόγχλασμα αἰ ρίζαι αὐτῶν ἀπὸ δρ. 4 εἰς νερόν δρ. 100.

§. 960. Τὸ σκιλλίτικον ὀξύμελι. Τὸ σκιλλίτικον ὄξος. Τὸ κολχικὸν ὀξύμελι ἀπὸ σταγμ. 30, καὶ πλεοντι.

§. 961. Τὰ θερμὰ λουτρὰ εἰς τοὺς πόδας μίαν ὥραν. Ὁ κρόκος, ἢ ἀλόη, ἢ κανέλλα, ἢ σαβίνα εἰς κόγχλασμα ἀπὸ δρ. 2 εἰς νερόν δρ. 100· εἰς σκόνην ἀπὸ κόκ. 15 τὸ ἑσπέρας, καὶ 15 τὸ πρωῖ.

§. 962. Ὁ σίδηρος. Τὰ τριψίματα εἰς τὰ σκέλη. Οἱ ἀτμοὶ τοῦ ἀμμωνιακοῦ πνεύματος κάτωθεν. Ὁ οἶνος ὁ καλλιθέατος. Ὁ ἠλεκτρισμός. Ἡ κάσσια τοῦ Λιναίου.

§. 963. Ἀντιζαλιστικά. Ἡ βαλλεριάνα. Τὰ ἄνθη τοῦ ναρκίσσου. Αἱ κατασκευαὶ τῶν μετάλλων. Τὰ ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος εἰς σκόνην. Ὁ φωσφόρος. Ὅλα τὰ δυναμωτικά, καὶ ἀντισπασμωδικὰ ἀδυναμωτικά.

§. 964. Ἡσυχαστικά. Οἱ σπόροι τοῦ μαλάθρου, τοῦ πετροσελήνου, ἢ ἐλελίσφακος, τὸ δενδρολίξανον, ἢ κάμφορα, τὸ ὄξος, καὶ τὸ ὄπιον.

§. 965. Ρουφιστικά. Τὸ κώνειον. Αἱ κατασκευαὶ τοῦ ὑδραργύρου. Αἱ πικραλίδες. Τὸ ἀπόβρασμα τῶν κιχωρίων. Τὸ ἀγριον καὶ ἡμερον ῥάφανον. Τὸ ἀπόβρασμα τῆς ἀγριά-

δος. Τοῦ ἀκονίτου ἡναπέλλου. Ἡ κουροξυλία. Τὸ σαπώνιον τῆς Κρήτης. Τὸ καλομελάνον, καὶ ἡ ἀερώδης ἀλειφή.

§. 966. Στυπτικά. Τὸ πεντάφυλλον. Ἡ κασκαρίλλια καὶ ἡ ποτεντίλα, ἀπὸ δρ. 4, εἰς νερόν δρ. 100.

§. 967. Ὁ θειοῦχος σίδηρος ἀπὸ κόκ. 2, καὶ πλεόν τι. Τὸ λευκὸν βιτριόλον ἀπὸ κόκ. μισόν, καὶ πλεόν τι. Τὰ κηκλῖα ἀπὸ δράμ. 2 εἰς νερόν δρ. 100. Ἡ μαστίχη καὶ τὸ γομακῖνον ἀπὸ κόκ. 20, καὶ πλεόν τι.

§. 968. Ἡ κατεκοῦ ἀπὸ κόκ. 8. Ὁ βώραξ ἀπὸ κόκ. 6, καὶ πλεόν τι. Ἡ ῥίζα τῆς πιστόρδας. Ἡ φλοιὰ τῆς δρυός. Ἡ φλοιὰ τῶν ροιδίων, καὶ τὰ ἄνθη αὐτῶν, εἰς κόγχλασμα ἀπὸ δρ. 4 εἰς νερόν δρ. 100.

§. 969. Ἀντισκορπουτικά. Ὅλα τὰ ὀξεία, ὅλα τὰ στυπτικά, τὰ σιελιγωγὰ, τὰ ρουφιστικά, καὶ τὰ καλὰ κρασία.

§. 970. Λιθοθρυπτικά. Τὸ σαπώνιον, ἡ ἀλισίβα ἔξωθεν, ἡ δαφνοκερασία, καὶ τὰ φύλλα τῆς ῥοδακινέας, καὶ τὰ οὐδέτερα ἄλατα.

§. 971. Ἡ ἀλιάρια, ἡ σαπωναρία καὶ τὰ ὀξεία νερά, ἀπὸ δρ. 2 ἕως δρ. 4 εἰς κόγχλασμα.

§. 972. Μαλακτικά. Ἡ μολόχα εἰς κόγχλασμα καὶ εἰς ἔμπλαστρον. Τὸ λινόσπερμα, τὸ κανναβόσπερμα, καὶ τὰ σερραϊὰ ἔλαια.

§. 973. Σιελιγωγὰ. Ἡ πομάτα τοῦ ὑδραργύρου. Τὸ σιναπόχορτον. Τὸ πύρετρον. Τὸ καπνόχορτον. Ἡ γλυκύρριζα. Διὰ μᾶσσιμα.

§. 974. Ἀφροδισιακά. Ὁ φωσφόρος, αἱ καθαρίδες καὶ τὰ πυρά.

§. 975. Ἐμετικά. Ἡ ἰππεκακουάνα ἀπὸ κόκ. 10 ἕως 30. Ἡ κατασκευασμένη σκίλλα ἀπὸ κόκ. 2 ἕως 6. Ὁ ἔμεικος τρυγίας ἀπὸ κόκ. 1 ἕως 6. Ὁ θειοῦχος ὑδράργυρος

ἀπὸ κόκκ. 3 ἕως 6. Τὸ βιτριόλον τοῦ ζίγγου ἀπὸ κόκκ. 1 ἕως 8. Ὁ θειοῦχος χαλκὸς ἀπὸ κόκκ. 2 ἕως 5. αἱ ρίζαι τῶν ἴων εἰς σκόνην.

§. 976. Θεραπευτικὰ τῶν ὀστέων. Αἱ ρίζαι τῶν βαφέων. Τὰ κόκκαλα. Τὸ ἀλικὸν τῆς βαρίτιδος γῆς, καὶ τῆς ἀσβέστου.

§. 977. Μικτὰ ἀδυναμωτικά καὶ δυναμωτικά. Τὰ ριζίσματα τοῦ σιδήρου κοκκινωπὰ ἀπὸ κόκκ. 10 ἕως 15. Ὁ σιδηρίτης οἶνος ἀπὸ δρ. 1 ἕως 5 καὶ πλέον. Ἄνθη τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος μὲ σίδηρον ἀπὸ κόκκ. 2-5. Ἡ ἀσαφέτιδα ἀπὸ κόκκ. 10, καὶ πλέον τι. Ἡ σερπεντάρια εἰς σκόνην ἀπὸ κόκκ. 30, καὶ πλέον τι. Ἡ αὐτὴ εἰς κόγχλασμα δρ. 2 εἰς νερόν δρ. 50. Ἡ βαλλεριάνα εἰς σκόνην ἀπὸ κόκκ. 30, καὶ πλέον τι. Εἰς κόγχλασμα δρ. 4 εἰς νερόν δρ. 100.

Ἐξήγησις τῶν Λατινικῶν σημείων ἧτοι Ρετσετῶν.

§. 978. γν Γράνο Κόκκος.

¶ Σκρούπουλο. 24 κόκκοι.

3 Δράμι Ἀττικὸν 72 κόκκοι.

3 Οὐγγία: ἧτοι 8 δράμια.

1β Λίτρα, οὐγγίαι 12, δρ. 96.

Οἱ ἀρχαῖοι ἰατροὶ εἰς τὰς ρετσετάς των ἔγραφον τὰ ἄνωθεν σημειωμένα Λατινικὰ σημεῖα, ἓνα μὲν διὰ συντομίαν, ἄλλο δὲ, ἐκ συμφώνου διὰ νὰ μὴ καταλαμβάνωνται ἀπὸ τοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους τὸ τί δηλοῦν αὐτὰ τὰ σημεῖα, φαινόμενα εἰς τοὺς ἀμαθεῖς ὡς ἀπόκρυφα μυστήρια. Διὰ τοῦτο ἐγίνοντο πολλὰ λάθη εἰς αὐτοὺς, καὶ πολλαὶ κλοπαὶ εἰς τὸν κόσμον. Οἱ Ἕλληνες ἔχοντες σοφοὺς προγόνους εἶναι ἐντροπὴ μεγάλη νὰ γράφωσιν εἰς ξένας γλώσσας.

§. 979. Ἐγὼ ὁμῶς, θέλων πάντοτε νὰ φανῶ ὠφελιμώ-
τερος εἰς τὸν πλησίον μου, κατέγραψα διὰ τοὺς Ἕλληνας
εἰς τὸ παρὸν Σύγγραμμά μου ὅλα τὰ ἰατρικὰ ἀπλούστατα
μὲ τὰ Ἑλληνικὰ δράμια, χωρὶς σημεῖα καὶ τέρατα, ἀγκαλὰ
δυσαρεστοῦνται τινες ἰατροὶ καὶ φαρμακοποιοὶ εἰς ταύτην
τὴν ἔκθεσιν, πλὴν

§. 980. Μερικοὶ ἰατροὶ πάλιν, συμφωνήσαντες μὲ τοὺς
φαρμακοποιοὺς διὰ νὰ ἐκδύσωσι τοὺς δυστυχεῖς πάσχοντας,
γράφουσι καὶ ἄλλα σημεῖα καὶ τέρατα: δηλ. τργίωνα, τε-
τράγωνα, ἢ καὶ πολύγωνα, καὶ μάλιστα μὲ διαφορετικὰς
λέξεις, λέγοντες, καὶ ἀπὸ τὸ ἐδικόν μου ἰατρικόν, ἢ ἀπὸ τὸ
Ἑσκιλικόν κτλ. Οἱ φαρμακοποιοὶ δὲ, ὑποχρεωμένοι ἀπὸ αὐ-
τοὺς, ἀφοῦ πληρόνωνται πολλὰ καλὰ, παίρνουσι καὶ διὰ τὸ
ἰατρικόν τοῦ ἰατροῦ ἐκείνου, τὸ διπλοῦν, ἢ καὶ τριπλοῦν,
καὶ οὕτω θανατόνουσι τὸν ἀρρώστον ἐκείνον ταχύτερον.
Πολλοὶ ἰατροὶ ἔχουν καὶ συντροφίαν μὲ τοὺς φαρμακοποιοὺς,
διὰ νὰ κερδίζουσι περισσότερα, οἱ ὅποιοι καὶ ἐπαινοῦντες ὁ
εἰς τὸν ἄλλον πρὸς τὸν λαόν, πιστεύονται ὡς ἄριστοι, καὶ
κατηγοροῦντες τοὺς μὴ συντρόφους αὐτῶν, τοὺς στεροῦσι
τῆς ὑπολήψεως τοῦ κοινοῦ. Τοιούτους χαμερπεῖς ἰατροὺς
καὶ φαρμακοποιοὺς εἶδον καὶ ἐγὼ εἰς διάφορα μέρη καὶ μά-
λιστα εἰς τὰς μεγάλας πόλεις.

Αὐτοὶ οἱ φιλοκερδεῖς ἰατροὶ καὶ φαρμακοποιοὶ πρέπει νὰ
πληρώνωσι φόρους καὶ χαράτζια, καὶ οὐχὶ ἐγὼ καὶ ἄλλος,
ὅστις θεραπεύω τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς μας ἀμίσθι.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥ ΥΓΙΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Κρέατα τῶν τετραπόδων ζώων.

§. 981. Δέν εἶναι ἄλλα φαγητά ἀρμοδιώτερα εἰς τὸ νὰ μεταβάλλωνται εἰς τὸ ἡμέτερον σῶμα, εἰς σάρκα καὶ αἷμα, ὡσὰν τὰ καλὰ κρέατα τῶν ζώων, τὰ ὑποῖα ὁ ἅγιος Θεὸς μᾶς ἐχάρισεν. Ἀπὸ ὅλα λοιπὸν τὰ κρέατα τῶν ζώων, τὸ μοσχάριον εἶναι τὸ κάλλιστον, ἐπειδὴ καὶ ὄν εὐκολοχώνευτον, μεταβάλλεται ἀμέσως εἰς αἷμα καὶ σάρκα ἡμῶν. Τῶν παλαιῶν βοῶν τὸ κρέας εἶναι δυσκολοχώνευτον καὶ ξηρόν, ὅθεν εἰς δυνατοὺς ἀνθρώπους ἀρμόζει· ὁ ζωμός των ὁμοίως εἶναι κατὰ πολλὰ θρεπτικὸς καὶ δυναμωτικὸς.

§. 982. Τὸ κρέας τῶν ἀγελάδων εἶναι κακοχώνευτον καὶ τραχὺ, ἐπειδὴ καὶ σφάζονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παλαιαί.

§. 983. Τὸ ἀρνίσιον κρέας εἶναι νόστιμον, ὑγιεινόν, καὶ εὐκολοχώνευτον, μάλιστα ὅταν εἶναι ἐψημένον εἰς τὴν σοῦ-βλαν, ὅθεν ὠφελεῖ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

§. 984. Τὸ πρόβιον εἰς μὲν τὴν ἀνοιξιν εἶναι καλόν, εἰς δὲ τὸ θέρος εἶναι ἀνωφελές.

(ΤΟΜ. Β΄.)

❖❖❖ (13) ❖❖❖

§. 985. Τὸ κριαρίσιον κρέας εἶναι τὸ νοστιμώταρον καὶ καλλιώτερον τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ τρέφει καὶ ὀνηραίνει τὸν ἄνθρωπον πολλὰ καλῶς, πλὴν χρειάζεται εἰς τὸ μαγείρευμα μεγάλη ἐπιτηδεύτης.

§. 986. Τῶν παλαιῶν ἐνοσιγισμένων, ἢ τῶν μὴ τοιούτων τὸ κρέας εἶναι πάντα δυσκολογώνευστον, βαρυστόμαχον καὶ βλαπτικόν.

§. 987. Τῶν μικρῶν ἐριφίων τὸ κρέας: ἦτοι κατσικίων, εἶναι ὠφέλιμον καὶ θρεπτικόν, διὰ τοῦτο εἰς τὴν δίαιταν τῶν ἀρρώστων οἱ ἰατροὶ τὸ διορίζουσι.

§. 988. Τῆς αἰγός (α) ἦτοι τῆς αἰγίδας τὸ κρέας εἶναι πάντα ἄνοστον καὶ κατὰ πολλὰ βαρυστόμαχον.

§. 989. Τὸ χοίριον κρέας εἶναι μὲν πηγύτατον, πλὴν εἶναι βαρὺ καὶ δυσκολογώνευστον, διὰ τοῦτο βλάπτει τοὺς καχεστικούς καὶ χοληρικούς: τῶν μικρῶν ὁμοῦς χοίρων τὸ κρέας εἶναι καλὸν καὶ νόστιμον, μάλιστα, ὅταν εἶναι καλῶς ἐθιγμένον εἰς τὴν σούβλαν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰπποκράτης ἐκείνων τούτο λέγει, ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ καλλιώτερον καὶ θρεπτικώτερον τῶν ἄλλων.

§. 990. Τὸ κρέας τοῦ τυρφεροῦ λαγωῦ εἶναι καλόν, τῶν μεγάλων ὁμοῦς εἶναι τραχὺ καὶ κατοχώνευστον. Τῶν κύνελιων δὲ πάλιν εἶναι ἄνοστον.

§. 991. Τὰ σπλήγγνα τῶν ζώων: ἦτοι τὸ ἥπαρ, τὰ νεφρὰ, ἢ καρδία, ὁ σπλήν, ὁ πνεύμων, καὶ οἱ μαστοὶ αὐτῶν, φαίνονται μὲν, ὅτι εἶναι νόστιμα, πλὴν εἶναι κατοχώνευστα καὶ βλαπτικὰ ἐνίοτε.

(α) Εἰς τὴν Ἰταλίαν τὸ κρέας τῶν προβάτων καὶ ἀγνῶν εἶναι ἄνοστον, καὶ εἰ ἐναντίας τῶν τρώων καὶ μαγαρίων, εἶναι νοστιμώτατον καὶ καλόν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲν τῶν βῶν εἶναι ἄνοστον, καὶ τῶν προβάτων ὀνηρατώτατον.

§. 992. Τὸ νωπὸν γάλα τῶν ζώων, εἶναι τὸ γλυκύτετον, καὶ εὐκολοχώνευτον τῶν φαγητῶν, ὅταν ὅμως τοῦτο γεμίση ἀπὸ ἄζωτον ἀέρα, τότε βεβαίωτατα βλάπτει κατὰ πολλὰ τὸν ἄνθρωπον.

§. 993. Ἀπὸ τὸ γάλα γίνεται τὸ τυρὶ, τὸ τυρὶ πῶν ὑγιεινῶν ζώων καὶ καλῶν, εἶναι καλὸν καὶ ἄβλαβον, μάλιστα καὶ πεποιημένον πρὸς τὴν ἀνοιξιν, καὶ μετρίως ἀλατισμένον, τὸ πολλὰ παλαιὸν ὅμως τυρὶ, καὶ τὸ νωπότατον, εἶναι βλαπτικόν· τὸ βούτυρον τῶν ζώων, καὶ αὐτὸ βλάπτει, ἐκτὸς μόνον, ὅταν μεταχειρίζεται μετρίως.

Κρέατα τῶν πτηνῶν.

§. 994. Ἀπ' ὅλα τὰ πτερωτὰ, τὰ πουλῖα τῶν ὀρνίθων, δύο, ἢ τριῶν μηνῶν, εἶναι τὰ καλλιώτερα, ἐπειδὴ καὶ χωνεύουσι τάχιστα, τρέφουσι καὶ κάλλιστα τὸν ἄνθρωπον.

§. 995. Αἱ ὀρνίθες ἔχουσι μὲν κρέας εὐπεπτον καὶ νόστιμον, πλὴν νὰ μὴν εἶναι τόσον παγεῖται, οὔτε πάλιν ξηραῖ· ὅσοι τρέφονται μὲ ὀρνίθας καὶ μὲ πουλῖα γίνονται ἐράσμιοι καὶ ὠραῖοι.

§. 996. Τὸ κρέας τῶν πετεινῶν εἶναι σκληρὸν καὶ ξηρὸν, ἀκολούθως καὶ δύσπεπτον, παρὰ τῶν ὀρνίθων· ὁ ζωμὸς τῶν ὅμως εἶναι ὡς ἰατρικόν, διὰ τοῦτο εἰς τὰς χρονικὰς ἀρρώστιας πρὸς ὠφέλειαν τὸ μεταχειρίζονται.

§. 997. Τὸ κρέας τῶν καπονίων εἶναι τὸ πλεόν ἐξαιρετόν, ἐπειδὴ τρέφει ἀρκετὰ τὸν ἄνθρωπον. Τὰ νέα περιστέρια ἔχουσι κρέας νόστιμον καὶ τρυφερὸν, εἶναι καὶ εὐπεπτον μάλιστα τῶν ἀγρίων.

§. 998. Αἱ πέρδικες ἔχουσι καὶ αὐταὶ κρέας ἐξαιρετόν, πλὴν ὀλίγον τραχὺ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μένη εἰς τὸν ἀέρα διὰ τινὰ καιρὸν, καὶ οὕτω νὰ μαγειρευθῇ.

§. 999. Αἱ χῆνες καὶ τὰ παππία ἔχουσι τραχὺ κρέας καὶ σκληρὸν, διὰ τοῦτο καὶ βραδέως χωνεύει εἰς τὸν στόμαχον· τῶν Ἰνδικῶν ὁμως γάλλων τὸ κρέας εἶναι τρυφερώτερον καὶ νοστιμώτερον, διὰ τοῦτο εἰς μεγάλην ὑπόληψιν τὸ ἔχουσι.

§. 1000. Τὰ αὐγά τῶν ὀρνίθων νωπὰ ὄντα, καὶ ὀλίγον βρασμένα εἰς πῆξιν τοῦ μέλιτος, χωνεύουσι καὶ τρέφουσι τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εὐκόλως· τὰ ἐψημένα ὁμως δυνατὰ καὶ τηγανισμένα μὲ τὸ βούτυρον, εἶναι δι' ὅλου ἀχώνευτα, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὰ τρώγωσιν οἱ ἄνθρωποι. Τὸ ὠχρὸν τοῦ αὐγοῦ δίδει περισσοτέραν τροφήν, παρὰ τὸ λευκόν.

Ψάρια.

§. 1001. Ὅλα σχεδὸν τὰ ὀψάρια δὲν δίδουσι τροφήν δυνατὴν, οὔτε εἶναι ὅλα εὐκολοχώνευτα. Τῶν λιμνῶν καὶ ποταμῶν, τῶν βάλτων καὶ τῶν ἰσταμένων νερῶν τὰ ὀψάρια, καὶ ὅσα δὲν ἔχουσι λέπια, εἶναι σχεδὸν ἅπαντα κακοχώνευτα καὶ βλαπτικά. Τῶν κινουμένων ὁμως νερῶν καὶ τῶν θαλασσῶν εἶναι τὰ ὠφελιμώτερα.

§. 1002. Τὰ ὀστρακοδέσματα ὅλα σχεδὸν δίδουσι μὲν τροφήν ἀρκετὴν, πλὴν εἶναι κακοχώνευτα καὶ βλαπτικά.

Ὀσπρια.

§. 1003. Ὅλα σχεδὸν τὰ ὀσπρια μὲ τὰς φλοιὰς των προξενούσιν εἰς τὰ ἔντερα φλογογόνον αἴρα, ἐνίοτε καὶ πόρους, διὰ τοῦτο οἱ δυνατῆς κράσεως ἄνθρωποι πρέπει νὰ τὰ τρώγωσι· τὰ δὲ κουκκία καὶ τὰ φασούλια ἔχουσι περισσότερον αἴρα, παρὰ τὰ λοιπὰ ὀσπρια.

§. 1004. Αἱ φακαῖ εἶναι ἀνεπιτήδεια πρὸς καλὴν χώνευσιν, προξενούσιν ἀκόμη καὶ ἐμφραξιν τῆς κοιλίας, ἐμπο-

διζουσι τὸ οὔρον, καὶ τὰ καταμήνια τῶν γυναικῶν. Μὲ τὸ ξύδι ὁμως μαγειρευμένα εἶναι καλλιώτεραι.

§. 1005. Τὰ ῥεβύνθια εἶναι μὲν νόστιμα, αὐξάνουσι δὲ τὴν σποράν, καὶ τὸ πρόσωπον ωραΐζουσι, πλὴν εἶναι κακοχώνευτα, ἔχουσι καὶ ἀέρα πολύν· τὰ μελανὰ τούτων κινουσι τὰ καταμήνια τῶν γυναικῶν. Τὸ ῥύζι εἶναι μὲν κακοχώνευτον, πλὴν, ὅταν χωνευθῇ καλὰ, τρέφει θαυμασίως τὸν ἄνθρωπον.

Χόρτα.

§. 1006. Τὰ χόρτα εἶναι τὰ πλέον εὐκολοχώνευτα τῶν φαγητῶν· αὐτὰ τρώγονται καὶ ὠμὰ καὶ βρασμμένα, ὅλ' αὐτὰ προξενουσιν αἷμα λεπτόν, ὀροσερόν καὶ καθαρόν. Ὄφελουσιν εἰς τὴν δυσκοιλιότητα, εἰς τὴν δυσουρίαν, καὶ εἰς τὰς κακοχυμίας τοῦ σώματος. Ἀπ' ὅλα τὰ χόρτα τὰ σπαράγγια προτιμῶνται ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς, διὰ τοῦτο εἰς τὴν Βυρώπην σπεύρονται καὶ καλλιεργοῦνται εἰς τοὺς κήπους αὐτῶν.

§. 1007. Τὰ σπανάκια καὶ αἱ μολόχαι εἶναι χόρτα μαλακτικὰ καὶ ὠφέλιμα.

§. 1008. Τὰ μαρούλια ξηραίνουσι τὴν σποράν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦτο χόρτον τῶν νεκρῶν ὠνομάσθησαν· ἐγείρουσιν ὁμως τὴν ὄρεξιν, προξενουσι καὶ ὕπνον ἀρκετόν.

§. 1009. Τὸ μάλαθρον κινεῖ τὸ οὔρον ὠφελεῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐνδυναμόνει τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα.

§. 1010. Τὸ μακεδονήσιον εἶναι κατὰ πολλὰ ὠφέλιμον καὶ γλυκὺ, ἐνδυναμόνει τὸν στόμαχον, βοηθεῖ τὴν χώνευσιν, κινεῖ καὶ τὸ οὔρον τοῦ ἀνθρώπου.

§. 1011. Ἡ κράμβη, ἥτοι, τὸ λάχανον, εἶναι κακοχώνευτον, καὶ βαρυστόμαχον, ὠμὴ ἐσθιομένη ὁμως διαλύει τὴν μέθην τῶν ἀνθρώπων.

§. 1012. Τὰ κινώρια, τὰ ὁποῖα λέγονται ραδίκια, εἶναι μὲν πικρά, πλὴν εἶναι κατὰ πολλὰ ὠφέλιμα, διότι καθαρίζουν τὸ αἷμα, διαλύουσι καὶ τὰς ἐμφράξεις τῶν σπλάγγνων.

§. 1013. Αἱ ἀγκινάραι εἶναι νοστιμώταται τῶν χόρτων, ἐγείρουσι καὶ τὴν ὀρμὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσι, βαρύνουσιν ὁμῶς τὸν στομάχον, ἐπειδὴ ἔχουσι τινὰς ἴνας ξυλώδεις καὶ τραχείας, τὸ χνουδί τῶν βλάπτει τὸν λαιμόν.

§. 1014. Τὰ κρομμύδια, τὰ σκόρδα, καὶ τὰ πράσσα εἶναι φύσεως θερμῆς, διὰ τοῦτο βλάπτουσι τοὺς ὀφθαλμούς, τὸν στομάχον, βρασμένα ὁμῶς εἶναι ὀλιγώτερον δριμεία.

§. 1015. Τὰ ρεπάνια βλάπτουσι τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τοὺς ὀδόντας, εἶναι ὁμῶς χωνευτικά.

§. 1016. Τα ἀγγούρια τραχέα ὄντα, εἶναι κακοχώνευτα καὶ ψυχρά, βλάπτουσι τὸν ψυχρὸν στομάχον.

§. 1017. Τὰ πεπόνια εἶναι μὲν γλυκέα καὶ νόστιμα, πλὴν ἢ πολλὴ χρῆσις τῶν προξενεῖ τὴν θερμὴν καὶ τὰς ἐμφράξεις εἰς τὸν ἄνθρωπον.

§. 1018. Τὰ χειμωνικά: ἤτοι τὰ καρπούζια, εἶναι ψυχρὰ καὶ ὀρσιστικά τῶν σπλάγγνων, ὅθεν τὸ θέρος ὠφελοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, μάλιστα ὅταν εἶναι ὄριμα καὶ καλά, εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὁμῶς βαρύνουν τὸν στομάχον αὐτῶν.

Ὀπωρικά.

§. 1019. Τὰ πλέον κάλλιστα τῶν ὀπωρικῶν εἶναι τὰ κεράσια, καὶ τὰ σταφύλια, μάλιστα τὰ ἔχοντα φλοιὸν λεπτήν, τὰ καλά μήλα, τὰ ἀπίδια, τὰ ροδάκινα τὰ δαμάσκηνα, καὶ τὰ τούτοις ὁμοια, εἶναι ἅπαντα γλυκὰ, νόστιμα, θρεπτικά καὶ διαλυτικά· αὐτὰ κάμνουσι τὸν ἄνθρωπον χαρούμενον, τὸν θεραπεύουσιν ἀπὸ τῆν χολῆν του, τοῦ

κινουῦσιν ἀκόμη καὶ τὴν κάτω κοιλίαν, διὰ τοῦτο βλάπτουσι τοὺς ἔχοντας τὸν στομάχον τῶν καὶ τὰ ἔντερα ἰσθίων χαῦνα καὶ ἀδύνατα, ἢ δὲ πολλὴ χρῆσις αὐτῶν προξενεῖ τὰς θέρμας.

§. 1020. Τὰ κυδῶνια εἶναι δυναμωτικά καὶ στυπτικά, τροφήν πολλὴν ὁμως δὲν δίδουσι.

§. 1021. Τὰ γλυκὰ ρυῖδια ὠφελοῦσιν εἰς τὰ πάθη τοῦ στήθους, καὶ εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου.

§. 1022. Τὰ ἀμύγδαλα τρέφουν τὸ σῶμα καὶ τὸ παχαίνουσιν, καὶ τὰ λεπτοκάρυα, πλὴν ταῦτα βαρύνουσι τὸν στομάχον, ἐπειδὴ καὶ εἶναι κακοχώνευτα καὶ τραχέα. Τὰ δὲ κάστανα εἶναι μὲν δύσπεπτα καὶ κακοχώνευτα, δίδουσι ὁμως μεγάλην τροφήν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου.

Φαγητά.

§. 1023. Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἂν δὲν φάγωσιν, ἀφεύκτως ἀποθνήσκουσιν· ὅσα φαγητά χωνεύουσιν εὐκόλα, ἐκεῖνα εἶναι καὶ ὠφελιμώτερα. Τὰ παχέα φαγητά καὶ ἐλαιώδη, τρέφουσι μὲν τὸν ἄνθρωπον, πλὴν δυσκόλως χωνεύουσιν, ὅθεν βλάπτουσι εἰς τοὺς ἔχοντας στομάχον ἀδύνατον. Ὅσα φαγητά ἔχουσι γεῦσιν γλυκεῖαν καὶ νόστιμον, αὐτὰ εἶναι εὐπέπτα καὶ θρεπτικά, παρὰ ὅσα ἔχουσι δριμείαν, στυφὴν καὶ ἀρωματικὴν. Τὰ ἀπλά φαγητά εἰς τὸ σῶμα δὲν δίδουσι μὲν τροφήν πολλήν, πλὴν τὸ φυλάττουσιν ὑγιές. Ἐξ ἐναντίας τὰ ποικίλως κρετεσκευασμένα φαγητά δίδουσι τροφήν μὲν πολλήν, πλὴν βλάπτουσι τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ δυνατὰ ζεστά φαγητά βλάπτουσι τὸν ἄνθρωπον ἐπειδὴ τοῦ χαυνόνουσι τὸν στομάχον. Ὅσα φαγητά τρέφουσι τὸν ἄνθρωπον ὀλίγων, ὀγλίγων καὶ χωνεύουσι, καὶ ἐξ ἐναντίας. Κοπιᾶσμένους τὸν ἄνθρωπον, ἀ-

μέσως νὰ μὴν φάγη, οὔτε νὰ πῖη, ἐπειδὴ καὶ ἐμποδίζεται ἡ ἀδελός του διαπνοή. Ἄν τις πάλιν ἔχη τὸν στόμαχόν του πολὺ γεμάτον, ἄς μὴν φάγη τελείως, ἢ πολλὰ ὀλίγον.

Πιοτά.

§. 1024. Ἀπ' ὅλα τὰ πιοτά, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς μᾶς ἐχάρισεν, τὸ καλλιώτερον καὶ τὸ καθαρώτατον εἶναι τὸ νερόν τῆς γῆς ἡμῶν· τὰ μερίδια τοῦ νεροῦ ὄντα λεπτότατα καὶ ῥωδέστατα εἰσδύουσιν εὐκολώτατα εἰς τὰς τροφάς καὶ εἰς τὰς ὕλας, ὅθεν τὰς διαλύουσιν, ἀκολουθῶς καὶ τὰς χωνεύουσιν.

§. 1025. Ὅσα νερά εἶναι τρεχάμενα, ἐκεῖνα εἶναι καὶ ὠφελιμώτερα, ἐπειδὴ καὶ περιέχουσι περισσότερον ζωτικὸν ἀέρα μέσα των. Ὅσα πάλιν εὐρίσκονται ἰστάμενα εἰς τὰς πηγὰς καὶ εἰς τὰς λίμνας, ἐκεῖνα εἶναι καὶ βλαπτικά. Διὰ νὰ γνωρίσῃ τις τὰ καλὰ καὶ ἑλαφρὰ νερά, πρέπει νὰ τὰ ζυγιάσῃ μὲ τὸ λεγόμενον ῥευστόμετρον ὄργανον.

Ὁ Οἶνος.

§. 1026. Τὸ κρασί, τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι ἔπρεπε νὰ τὸ μεταχειρίζωνται ὡς ἰατρικόν, τὴν σήμερον τὸ καταχρῶνται ὡς καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ παιδάκια. Ὅσας βλάβας ἔφερον ὁ οἶνος εἰς τὸν κόσμον, δὲν ἔφερον ἴσως τοσαύτας ὠφελείας, ἐπειδὴ καὶ πολλοὺς ἀπώλεσεν ὁ οἶνος. Οἱ Πυθαγόριοι φιλόσοφοι οὐδὲ ποτῶς εἶχον εἰς ὑπόληψιν τὸν οἶνον, μόνον τοῦτο μετρίως πινόμενος ὠφελεῖ τοὺς ἀδυνάτους ἀνθρώπους, εὐφραίνει ἀκόμη καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν. Ὁ κατὰ κόρον οἶνος πινόμενος, προξενεῖ εἰς τοὺς δυστυχεῖς πίνοντας ἀδυναμίαν τοῦ μνημονικοῦ, κεφαλαγίαν, καὶ κατ' ὀλίγον τὴν πυδαγίαν, χειραγίαν, παραλυσίαν, τέλος πάντων τὴν ἀποπληξίαν, καὶ τὸν θάνατον

Πνεῦμα τοῦ οἴνου.

§. 1027. Τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου, κοινῶς ῥακὴ λέγεται, γίνεται ἀπὸ διαφόρους καρπούς, καὶ πολυειδῶς κατασκευάζεται. Τοῦτο πινόμενον πῆζει τὸ αἷμα, αὐξάνει τὸ φλέγμα, ψαίνει τὸν πνεύμονα καὶ τὸ σπῆκτι, ὑδροπικιάζει τὸν ἄνθρωπον, τέλος πάντων καὶ τὸν θανατόνει· μ' ὅλον τοῦτο ὀλίγον πινόμενον, φέρει ὄρεξιν εἰς τὸν στόμαχον.

Καφφές.

§. 2028. Ὁ καφφές τὸ πρῶτον ἦτον γνωστὸς μόνον εἰς τοὺς Ἄραβας· εἰς τὰ 1419 ἔτη μετὰ Χριστὸν ἔγινε γνωστὸς καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ παντοῦ. Ὁ καφφές πινόμενος ζεστὸς μὲ τὴν ζάκχαριν εἰς μετρίαν δόσιν, ὠφελεῖ εἰς τὴν χώνευσιν, καὶ δὲν βλάπτει· ὁ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τοῦ Γεμενίου καφφές εἶναι ὁ κάλλιστος.

Κικολάτα.

§. 1029. Ἡ κικολάτα εἶναι τὸ πλέον δυναμωτικόν, θρεπτικόν καὶ ἄβλαβον ποτόν. Τοῦτο γίνεται ἀπὸ τὸ βούτυρον τοῦ θείου βρώματος λεγομένου, Ἰταλ. κακάο, καὶ ἀπὸ ἄλλας δυναμωτικὰς καὶ εὐώδεις ὕλας. Ἡ κατάχρησις ὁμως καὶ τούτου προξενεῖ πολλάκις βλάβας εἰς τὸν πίνοντα.

ΤΜΗΜΑ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΒΟΤΑΝΙΚΗ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ,

ΚΑΙ

ΓΛΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ.

Περιέχουσα τὰς 24 Κλάσεις τῶν 150 Βοτάνων μὲν
τὰς ἐξ ὀνομασίας αὐτῶν, Ἑλληνισί, Νεολληνισί,
Λατινισί, Γαλλισί, Ἰταλισί καὶ Τουρκισί,
μὲν τὴν ἐξήγησιν τῶν μερῶν αὐτῶν εἰς τὸ γε-
νικὸν δένδρον τῆς Βοτανιδῆς.

§. 1030. Οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ τοῦ κόσμου, ἀσθενοῦντες
κατὰ τὸ σῶμα, προσέφευγον ἢ εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Θεῶν
αὐτῶν: τοῦ Απόλλωνος καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἢ εἰς τὰ ἔβ-
τανα τῆς γῆς ἡμῶν. Πολλοὶ τούτων γνωρίσαντες τὰς ὠφε-
λείας αὐτῶν τῶν χόρτων, τὰς παρέδιδον καὶ εἰς τοὺς
ἄλλους: ὡς οἱ Ἱερεῖς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὁ Ἱπποκράτης, ὁ
Θεόφραστος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καὶ μάλιστα ὁ σοφὸς Διο-
σκορίδης, ὁ ἐπικληθεὶς Πεδάκιος, ὁ ὁποῖος ἰδὼν τότε τὴν
ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ λαοὶ διὰ νὰ γνωρίσωσι τὰ
ἔβτανα καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, συνέγραψεν ὀλόκληρον
πραγματεῖαν Βοτανικὴν, καὶ Ἰλῆν τῆς Ἰατρι-

καλουμένην: ἦτοι γινώσιν τῶν βοτάνων, καὶ τὴν μεταχείρισιν αὐτῶν, ἔργον Θεάρεστον.

§. 1031. Οἱ Εὐρωπαῖοι, μιμηταὶ πάντοτε καὶ ἐφαμιλλοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἠθέλησαν νὰ προχωρήσωσι καὶ περαιτέρω, ὃ ἐστὶ νὰ καταγράψωσι λεπτομερῶς σχεδὸν ὅλα τὰ φυτὰ, τὴν χυμικὴν καὶ φυσικὴν ἀνάλυσιν, τὴν ἐνέργειαν καὶ δύναμιν αὐτῶν, πρὸς τούτοις καὶ τὴν ὠφέλειάν των. Καθὼς ὁ τότε σοφὸς Ματιόλης, ὁ ὁποῖος ἐξηγήσας καὶ πλουτήσας μὲ εἰκονογραφίας τὸν Ἑλληνα Διοσκορίδην, ἐπολλαπλασίασεν εἰς τὸν κόσμον.

§. 1032. Κατὰ τὸ 1737 σωτήριον ἔτος, Λινναῖος ὁ Κάρολος, ἰατρὸς καὶ διδάσκαλος τῆς Βοτανικῆς εἰς τὴν ἐν Ἰψάλῃ Ἀκαδημίᾳ, ἰδεάσθη μίαν τοιαύτην ιδέαν, ὥστε νὰ κτίσῃ ἓνα νέον Σύστημα, ἡ βάση τοῦ ὁποίου νὰ μὲνῃ εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα τῶν φυτῶν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ τὰ ὄργανα πιστεύονται παρὰ πάντων, ὡς καθ' αὐτὰ ὄργανα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν βοτάνων, τὰ ὁποῖα αὐτὸς τότε καὶ γάμους τῶν φυτῶν ἐκάλεσεν. Ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεὸς εἶπε « βλαστη-
« σάτω ἡ Γῆ βοτάνην χόρτου, καὶ δένδρον κάρπιμον ποιῶν
« καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα ἐν αὐτῷ κατὰ γένος » καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ εἰς πᾶν φθαρτὸν τῆς Γῆς ἡμῶν. Πολλοὶ ἄλλοι ὕστερον ἠθέλησαν νὰ ταπεινώσωσι τὸ σύστημα τοῦ Λινναίου, καὶ νὰ συστήσωσι τὰ ἐδικά των, καθὼς εἶναι ὁ σοφὸς Τουρνεφόρτ, ὁ Γεσουέ καὶ ἄλλοι πολλοὶ, τῶν ὁποίων τὰ συστήματα εὐρίσκονται εἰς πολλὰ συγγράμματα τῶν Εὐρωπαίων, μ' ὅλον τοῦτο ὅλα αὐτὰ τὰ συστήματα φαινόμενα εἰς ἡμᾶς δυσκολώτερα καὶ πολύπλοκα, ἐκλέξαμεν τοῦ σοφοῦ Λινναίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγυμνάσθημεν πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν Παυίαν τῆς Ἰταλίας ὅπου ἐκάμαμεν τὰς σπουδὰς μας. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν τὸ σύστημα διαίρουται

τὰ φυτὰ ἅπαντα εἰς Κλάσεις 24, καὶ ὀλίγας τινὰς Τάξεις. Αἱ Κλάσεις χαρακτηρίζονται μὲ τὺς Ἑλληνικοὺς χαρακτη-
ρας 1, 2, 3, 4, 5, 10, 15, 20, 24. Ὁμοίως καὶ αἱ Τάξεις. Εἰς τὴν Κλάσιν θεωροῦνται τὰ στάγματα κατὰ τὰς ἐξῆς
περιστάσεις. Α. Ἐὰν τὰ στάγματα καὶ οἱ πιστύλοι φαίνων-
ται μὲ γυμνὸν ὄφθαλμόν, ἢ ὄχι. Β'. Ἐὰν οἱ ἀριθμοὶ τῶν
σταγμάτων ὑπερβαίνωσι τὸν δέκα, ἢ δεκαεννέα ἀριθμόν.
Γ'. Ἐὰν τὰ στάγματα ὑπερβαίνωσι τὸν δεκαεννέα ἀριθμόν,
καὶ εἰσὶ κεκολλημένα μέσα εἰς τὰ ἔνδον τοῦ κάλυκος, ἢ τοῦ
στεφάνου. Δ'. Ἐὰν ἀπὸ τὰ στάγματα ἄλλα μὲν εἶναι με-
γάλα, καὶ ἄλλα μικρά. Ε. Ἐὰν αὐτὰ τὰ στάγματα εἶναι
ὅλα ὁμοῦ κεκολλημένα εἰς ἓνα φάκελλον: ἦτοι δεσμόν, καὶ
πόσα εἶναι τὸν ἀριθμόν.

Παράδειγμα.

§. 1033. Τὰ φυτὰ ἔχουσι πολλὰ μέρη, τὰ πρῶτιστα
τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ρίζαι, ἅπασαι σχεδὸν ἐμπεπηγμένα: εἰς
τὴν γῆν, ὅθεν τρέφονται καὶ αὐξάνουσι (15 εἰδῶν ρίζαι εὐρί-
σκονται εἰς τὰ φυτὰ: δηλ. κυλινδρικοί α. ἐρπετώδεις β.
κομβώδεις γ. δακτυλοειδεῖς δ. σφαιρικοί ε. κρομμυδοει-
δεῖς ζ. κλωνώδεις η. βολβώδεις).

Α. Ἄνωθεν τῶν ριζῶν ὑψοῦνται οἱ στέλεχοι: ἦτοι
οἱ κορμοὶ τοῦ φυτοῦ (49 εἰδῶν κορμοὶ εὐρίσκονται): δηλ.
ὄρθιοι 1. ὀριζόντιοι 2. πλάγιοι 3. ἀκανθωτοὶ 4. γυμνοὶ 5.
κλωνώδεις 6. κενοὶ 7. τετράγωνοι 8. καρποφόροι καὶ τλπ.

Β'. Οἱ κλώνοι εἶναι 12 εἰδῶν: δηλαδὴ ὄρθιοι α.
πλάγιοι β. κρεμάμενοι γ. φυλλήφεροι δ. ἀνοικτοὶ ε. συνε-
σαλμένοι ζ. ὀριζόντιοι η.

Γ'. Εἰς τοὺς κλώνους κρέμονται τὰ φύλλα, καὶ

αὐτὰ εἶναι 140 εἰδῶν: δηλ. καρδιόσχημα 1, ὀμφαλοειδῆ 2, χειροειδῆ 3, δίφυλλα 4, τρίφυλλα 5, τετράφυλλα 6, πεντάφυλλα 7, πριονωτά 8, ὀδοντωτά 9, ἀκανθωτά 10, μαλλιαρά 11, ἑλλειπτικά 12, νεφροειδῆ 13, λυρωειδῆ 14, βελοειδῆ 15, λογχοειδῆ 16, ἀντικείμενα 17, (α) ὠλογοχοειδῆ 18, πτεροειδῆ 19, διπτεροειδῆ 20, δίλοβα 21, τρίλοβα 22.

Ἔκτος ἄνθη τῶν φυτῶν.

Δ'. Τὰ ἄνθη εἶναι πολλῶν εἰδῶν, δηλ. σκιαδοειδῆ 1, ἀκτινοειδῆ 2, σταυροειδῆ 3, ἀστροειδῆ 4, χειλοειδῆ 5, κρημβοειδῆ 6, κωδωνοειδῆ 7, θυρσοειδῆ 8, καὶ σφαιρικά.

Ε'. Ἡ οὐρὰ τῶν φύλλων, ποδίον λέγεται, καὶ εἶναι 20 εἰδῶν· τόσον εἰς τὰ ποδία, ὅσον καὶ εἰς τὰ φύλλα, εἶναι καὶ μερικά φυλλάρια γγ, ἐπίφυλλα καλούμενα, καὶ αὐτὰ εἶναι 17 εἰδῶν· τὸ ποδίον τὸ πάλαι μίσχος ἐλέγετο, τὰ νῦν δὲ κοτσάνι.

Ζ'. Εἰς μερικοὺς κορμούς καὶ φύλλα καὶ ποδία εὐρίσκονται καὶ ἄριστοι ἀκανθοὶ ππ. ἄρματα καλούμενα, μετὰ τὰ ὅποια αὐτὰ διαφεντεύονται, ἀκόμη εἰς αὐτὰ εὐρίσκονται καὶ μερικαὶ τρίχες ττ. καὶ εἶναι 5 εἰδῶν καὶ αὐταί. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν στελέχων καὶ τῶν κλώνων εὐρίσκεται ὁ σκληρὸς Κάλυξ φ, εἰς εἶδος κυπέλου: ἦτοι ποτηρίου, καὶ εἶναι 7 εἰδῶν, σκληροὶ, γυμνοὶ, μαλακοὶ, ἀκανθωτοὶ, καὶ λεπιδωτοὶ, αὐτοὶ κρατοῦσι τὸ ἄνθος καὶ λέγονται κοινῶς βουβούκια, κάλιτσε Ἰταλιστί.

Η'. Καθὼς ἀνοίξει ὁ Κάλυξ, εὐθὺς παρασταίνονται τὰ ὠραιότατα καὶ εὐώδη Ἄνθη, καὶ αὐτὰ εἶναι ἀναρίθμητα:

(1) Ὅρα ἐμπρὸς Δένδρον γενικὸν Σχῆμα Α'.

ἄλλα κρυπτὰ καὶ ἄλλα φανερὰ. Τὸ ἄνθος συνίσταται ἀπὸ πολλὰ μέρη, τὰ φύλλα τοῦ ἄνθους ξί, Πέταλα λέγονται, καὶ εἶναι πολλῶν εἰδῶν: ὁ γύρος τῶν πετάλων Στέφανος προσαγορεύεται. Εἰς τὸ μέσον τῶν ἀνθέων εὐρίσκονται τὰ γεννητικὰ ὄργανα τῶν φυτῶν, καὶ αὐτὰ εἶναι πολλῶν εἰδῶν σ.τ.σ. Πρῶτα εἶναι τὰ Στάγματα σσ. (ζάμοι Ἰταλιστί) καὶ αὐτοὶ εἶναι ἴνές τινες λεπταὶ καὶ διάφοροι κατὰ τὸν ἀριθμὸν. Τὰ στάγματα φέρονται εἰς τὸ ἄνθος τῆς παπαρούνας πολλὰ καλὰ εἰς πλῆθος, κύκλοθεν τοῦ θηλυκοῦ κομπίου. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν σταγμάτων κρέμονται αἱ Ἀνθέραι αὐτῶν υυ, (ἀντέραι Ἰταλιστί). Εἶναι καὶ αὐταὶ πολλῶν εἰδῶν. Αἱ ἀνθέραι αὗται καλύπτονται ἀπὸ μίαν σκόνην λεπτοτάτην καὶ εὐωδεδεσμένην Λύραν γεννητικὴν καλουμένην (πόλινη Ἰταλιστί). Τὰ στάγματα καὶ αἱ ἀνθέραι εἶναι τὰ ἄρρενα ὄργανα τοῦ φυτοῦ.

Θ'. Εἰς τὴν μέσην τοῦ ἄνθους εἶναι οἱ πιστύλοι (πιστύλοι Ἰταλ.) πολλοὶ, ἢ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν τ. τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ πιστύλου γ. Ἐπιστύλιον προσαγορεύεται, καὶ εἶναι τρύπιον, τὸ δὲ μέσαϊον αὐτοῦ εἶναι τὸ Πιστύλον εἰς εἶδος σωλῆνος· τὸ κατώτατον μέρος αὐτοῦ λέγεται Σπερματοθήκη, ἢ μήτρα τοῦ φυτοῦ, ὅπου διαφυλάσσεται ὁ σπερμογόνος σκώληξ: ἦτοι αὐτὸς ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ ο. Τὸ Πιστύλον αὐτὸ εἰς τὸ ἄνθος τῆς παπαρούνας φαίνεται πολλὰ καλὰ. Τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄνθους εἶναι καὶ τὸ λεγόμενον Νέκταρ, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ φύσις συναρτίζει καὶ πῆζει ἓν γλυκὺ καὶ νόστιμον ὑγρὸν, Νέκταρ καὶ αὐτὸ καλούμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι κατὰ πολλὰ ἀγαπητὸν εἰς πᾶς μελίσσας, καὶ ἄλλα ἔντομα.

— Γ'. Τὰ ἄνθη ταῦτα μόλις βλέπουν τὸν ἥλιον καὶ ἀμέσως ὑπανδρεύονται καὶ συνευρισχόμενα ἐγκαστρώνονται.

Κ. Η γέννητική αὔρα τοῦ ἄρρένου πίπτει ἐς τὸ ἀνοικτὸν ἐπιστύλον γ. καὶ κατεργασμένη διὰ τοῦ σωλήνος τοῦ πιστύλου τ. φθάνει κάτω εἰς τὴν μήτραν, ἥτοι ὠθηθήκην ο, αὐτοῦ θερμικινόμεναι αἱ μήτραι καὶ οἱ σπόροι, ὀγκονοῦνται καὶ πρήσκονται, καὶ οὕτω μεταβάλλονται εἰς κάρπους καὶ ὄπωρικα: πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ διατήρησιν τῆς γενεᾶς αὐτῶν.

Α'. Πέντε εἰδῶν κάρποι εἶναι, ὄπωρικα: ἥτοι μήλα, ἄπια α. Βάκχαι, ἥτοι σταφύλια, κεράσια, β'. Κεράτια, ἥτοι ξυλοκέρατα, ὄσπρια, γ'. Δρύπες, ἥτοι κάρδια, ἀμύγδαλα δ'. Φυσαλίδες ε'.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς ἡμῶν, τὰ ἐχάρισεν ὁ ἅγιος Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ νὰ τὰ φάγη πρὸς δόξαν αὐτοῦ.

Κλείς τοῦ Συστήματος, καὶ τεχνητὰ ὀνόματα.

§. 1034. Κλάσις 1. Μονάνδρια. Ὅσα φυτὰ ἔχουσιν ἓνα στάγμα εἰς ἔρμαφρόδιτον ἄνθος εἶναι τῆς 1. Κλάσεως. Οἱ κάλαμοι, οἱ ἄμμωμοι, τὸ Γινγίβερ κ. τ. λ.

§. 1035. Κλάσις 2. Διάνδρια. Ὅσα φυτὰ ἔχουσι δύο μόνον στάγματα εἰς ἓν ἄνθος ἔρμαφρόδιτον. Ἡ ἐλελίσφακος, τὸ δεινδρόλιβανον, ἡ βερονίκη κ. τ. λ.

§. 1036. Κλάσις 3. Τριάνδρια. Ὅσα φυτὰ ἔχουσι τρία στάγματα εἰς ἓν ἄνθος ἔρμαφρόδιτον. Ἡ Ἴρις, ἡ βαλλεριάνα κ. τ. λ.

§. 1037. Κλάσις 4. Τετράνδρια. Ὅσα φυτὰ ἔχουν εἰς τὸ ἔρμαφρόδιτον αὐτῶν ἄνθος τέσσαρα μόνον στάγματα τοῦ αὐτοῦ μήκους εἶναι τῆς αὐτῆς Κλάσεως. Τὰ πεντάνευρα, τὸ γάλλιον.

§. 1038. Κλάσις 5. Πεντάνδρια. Όσα φυτά ἔχουσι εἰς τὸ ἔρμαφρόδιτον αὐτῶν ἄνθος πέντε μόνον στάγματα εἶναι τῆς πέμπτης Κλάσεως. Ἡ νικοτιανή, ἡ ἱππεκακουάνα.

§. 1039. Κλάσις 6. Ἐξάνδρια. Όσα φυτά ἔχουσι μόνον ἕξ στάγματα τοῦ αὐτοῦ μήκους εἰς τὸ ἔρμαφρόδιτον ἄνθος των, καθὼς εἶναι οἱ κρῖνοι, ἡ κομβάλαια κ. τ. λ.

§. 1040. Κλάσις 7. Ἐπτάνδρια. Όλα τὰ φυτά, τὰ φέροντα εἰς τὸ ἔρμαφρόδιτον αὐτῶν ἄνθος ἑπτὰ μόνον στάγματα. Τῆς ἱπποκαστνάου τὸ ἄνθος κ. τ. λ.

§. 1041. Κλάσις 8. Ὀκτάνδρια. Όσα φυτά ἔχουσιν εἰς τὸ ἄνθος αὐτῶν ὀκτὼ μόνον στάγματα εἶναι τῆς αὐτῆς Κλάσεως. Τὸ δελφίνιον, ἡ ἀκουιλέγια, ἡ νιζέλα κ. τ. λ.

§. 1042. Κλάσις 9. Ἐννεάνδρια. Όλα τὰ φυτά, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἑννέα μόνον στάγματα, τὸ ρευθάρβαρον κτλ.

§. 1043. Κλάσις 10. Δεκάνδρια. Όλα τὰ φυτά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι δέκα μόνον στάγματα. Ἡ κασσία, ὁ ἀπήγανος κ. τ. λ.

§. 1044. Κλάσις 11. Δωδεκάνδρια. Όλα τὰ φυτά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι δώδεκα μόνον στάγματα εἰς ἓνα ἔρμαφρόδιτον ἄνθος. Τὸ ἐφόρβιον, ἡ κανέλλα, ἡ πορτολάκα, τὸ ἀεῖζων κ.τ.λ.

§. 1045. Κλάσις 12. Εἰκοσάνδρια εἶναι ὅλα τὰ φυτά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι στάγματα πλέον τῶν δώδεκα, κολλημένα εἰς τὸ ἔνδον μέρος τοῦ κάλυκος, καὶ ὄχι τοῦ περικαρπίου. Τὰ εὐωδέστατα ῥόδα, ἡ ἀμυγδαλέα, ἡ ῥοδακινέα κ.τ.λ.

§. 1046. Κλάσις 13. Πολυάνδρια. Όσα φυτά ἔχουσι ἀπὸ τὰ 15 στάγματα καὶ ἄνω ἕως εἰς τὰ χίλια, κολλημένα εἰς τὸ περικάρπιον, καθὼς εἶναι αἱ μικραὶ παπαροῦναι, ἡ κάππαρις, ἡ λευκὴ νυμφαία, ἡ πηονία, τὸ ἀκόνιτον κ. τ. λ.

§. 1047. Κλάσις 14. Διδυναμία. Ὅσα φυτὰ ἔχουσι τέσσαρα στάγματα, ἐξ ὧν τὰ μὲν δύο εἶναι μεγάλα καὶ ἐπάνω, τὰ δὲ λοιπὰ δύο μικρὰ καὶ κάτω. Ἡ ἐρυθρὰ διγυτάλε, τὸ χαμαίδρουον, ὁ ὕσσωπος, ὁ ἠδύσμος, ὁ βασιλικὸς κ. τ. λ.

§. 1048. Κλάσις 15. Τετραδυναμία. Ὅσα φυτὰ ἔχουσιν εἰς ἓν ἄνθος ἐξ στάγματα, τέσσαρα τῶν ὁποίων μακρύτερα, καὶ δύο μικρότερα. Τὰ σινάπια, τὰ καρδάματα, τὰ ρεπάνια κ. τ. λ.

§. 1049. Κλάσις 16. Μοναδέλφια. Μοναδέλφια εἶναι ὅλα τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὰ στάγματα ὅλα ὁμοῦ δεμένα εἰς εἶδος φακέλλου. Αἱ μολόχαι, τὸ θαμαρίνθι, ἡ ἀλθαία.

§. 1050. Κλάσις 17. Διαδέλφια. Ὅλα τὰ φυτὰ, τὰ ἔχοντα τὰ στάγματα αὐτῶν διηρημένα εἰς δύο μόνον δεσμούς εἶναι τῆς αὐτῆς Κλάσεως. Ἡ καπνέα, τὰ κουκκία, ὅλα τὰ ὕσπρια κ. τ. λ.

1051. Κλάσις 18 Πολυαδέλφια. Ὅλα τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὰ στάγματα διηρημένα εἰς τρεῖς ἢ καὶ περισσότερους δεσμούς. Τὸ ὑπερικόν, τὸ θεόβρωμα, τὰ κίτρα καὶ λεμόνια, κ. τ. λ.

§. 1052. Κλάσις 19. Συγγενεσία. Ὅσα φυτὰ ἔχουν τὰ στάγματα αὐτῶν ἠνωμένα ὁμοῦ μέσα εἰς ἓνα κύλινδρον. Τὰ χαμαίμηλα, αἱ πικραλίδες, τὰ μαρούλια. Ἡ Κλάσις αὐτὴ διαιρεῖται εἰς πέντε·

Α. Εἰς συγγενεσίαν, πολυγαμίαν ἴσην, τὸ μαρούλιον·

Β. Εἰς συγγενεσίαν, πολυγαμίαν πεπλανωμένην, ἡ κυνάρα.

Γ. Εἰς συγγενεσίαν, πολυγαμίαν περιττήν, τὸ ἀβρότανον.

(ΤΟΜ. Β΄.)

❧ (14) ❧

Δ. Εἰς συγγενείαν, πολυγαμίαν ἀναγκαίαν, ἢ καλένδουλα.

Ε. Εἰς συγγενείαν, πολυγαμίαν χωριστήν.

§. 1053. Κλάσις 20. Γυνάδριζ. Ὅλα τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὰ στάγματα αὐτῶν ἐπάνω εἰς τὸν πιστύλον, καὶ ὄχι εἰς τὸ περικάρπιον. Ἡ ἀριστολογία, ἡ δρακοντέα.

§. 1054. Κλάσις 21. Μονοοίκια. Ὅσα φυτὰ ἔχουσι καὶ στάγματα καὶ πιστύλους εἰς τὸ ἴδιον σῶμα, πλὴν εἰς διάφορα ἄνθη· δηλ. ἡ μεγάλη ζία, ἡ συκαμινία, ἡ καστανέα, ὁ πεῦκος, κτλ.

§. 1055. Κλάσις 22. Δυσοοίκια. Ὅλα τὰ φυτὰ τοῦ αὐτοῦ γένους, ὅσα ἔχουσι τὰ στάγματα καὶ τοὺς πιστύλους εἰς διαφόρους κορμούς, δηλ. ὅσα φυτὰ τοῦ αὐτοῦ γένους ἔχουσι, τὰ μὲν στάγματα εἰς ἄλλον κορμόν, τοὺς δὲ πιστύλους εἰς ἄλλον. Τὸ κανάβιον, οἱ φοίνικες, τὰ σπανάκια κ. τ. λ.

§. 1056. Κλάσις 23. Πολυγαμία. Ὅσα φυτὰ ἔχουσι τὰ στάγματα καὶ τοὺς πιστύλους εἰς ξεχωριστὰ ἄνθη, πλὴν εἰς τὸν ἴδιον κορμόν, ἢ ἐπάνω εἰς δύο ξεχωριστὰ φυτὰ τοῦ αὐτοῦ εἶδους, μὲ ἔρμαφρόδιτα ὅμως ἄνθη. Ἡ παριεντάρια, ἡ ἀκκία, ἡ συκῆ.

§. 1057. Κλάσις 24. Κρυπτογαμία. Κρυπτογαμίαν δὲν ἐννοοῦμεν ἄλλο, παρὰ ὅσα φυτὰ ἔχουσι τὰ ἄνθη των τόσον μικρὰ, ὥστε μὲ γυμνὸν ὀφθαλμὸν δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ ἰδῶμεν. Ἡ πτέρη, τὸ ἀσπλήνιον, τὸ πολυπόδιον κ. τ. λ.

Αἱ τάξεις τῶν φυτῶν γαρκκτριζονται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν θήλειων ὀργάνων αὐτῶν· δηλ. ἡ μονογύναιον, ἡ διγύναιον, ἢ καὶ πολυγύναιον. Τὰ σχήματα ὄλων αὐτῶν τῶν βοτάνων ἐτυπώσαμεν μὲ τὰ χρώματα εἰς τὴν βοτανικὴν μου-

Ἀγγελικὴ, Ἑλληνισί. Ἀγριοσέλινα, Νεοελληνισί.
 Ἀγγέλικο, Ἀρχαγγέλικο, Δατινισί. Ἀγγελικ, Γαλλισί.
 Ἀγγέλικο Δομέστικο, Ἰταλισί. Σουμπιλέ Χεταΐ, Τουρκ.

Κλάσις 5 Πεντάδριον. Τάξις 2 διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα I εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1058. Ἡ Ἀγγελικὴ αὕτη εἶναι φυτόν τι ὠραῖον ἀπὸ τὸ γένος τῶν σελήνων τοῦ κήπου, αὐτὸ εἶναι διετές: ἤτοι δίχρονον, διότι ζῆ μόνον δύο χρόνους, ἔπειτα ξηραίνεται, φύεται ἄγριον περὶ τοὺς αὐλάκας τῆς Ἑλλάδος καὶ λοιπῆς Εὐρώπης, ὅπου ἀνοεῖ περὶ τὴν Ἰούλιον μῆνα· αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι μακραὶ, κλωνώδεις, καὶ μελαγχροιναὶ ἔξωθεν, μὲ πολλὰ ριζίδια λεπτά· ὁ κορμὸς αὐτῶν ὑψοῦται ἕως 3 ἢ 5 πόδας καὶ αὐτὸς εἶναι χορτώδης, ἔσωθεν κενός, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα, αὐτὰ εἶναι διπτερωτὰ, πλατέα, τρίλοβα, ὀδοντωτὰ, μὲ χρῶμα βαθυπράσινον, εἶναι σχεδὸν ὅμοια μὲ τὰ σέλινα τῶν κήπων τοῦ κόσμου.

Τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κορμῶν καὶ κλώνων εἰς εἶδος σκιαδίων (οὐμπρέλλων), πολλότατα, λευκά, καὶ ἀκτινωτὰ, οἱ καρποὶ τῶν εἶναι μικροὶ, καὶ μελαγχροῖνοί. Ὅλον τὸ φυτόν ἔχει ὀσμὴν ἡδονικὴν, καὶ γεῦσιν πικρὰν καὶ θερμοαρωματικὴν· μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ χόρτον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ θερμαντικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τοὺς ἀερώδεις κώλικας, εἰς τὰς δυσπεψίας, καὶ ἀδυναμίαν τῶν σπλάγγων.

Δόσις. Ἀπὸ ὄρ. 5 ἕως 8 εἰς νερὸν βραστὸν ὄρ. 100 διὰ νύκτιν γείνη κόγχλασμα (δεκάτο).

{ Αδιάνθον Τρίλοβον, Ἑλληνισί. Πελυτρίχιον, Νεοελληνισ.
 { Αδιάνθουμ Καπίλλουρ βένερισ, Λατιν. Καπιλιέρ, Γαλλισ.
 { Καπέλ Βένερε, Ἰταλιστί. Παλδιρί Καρά, Τουρκισί.

Κλάσις 24. κρυπτογαμία. Τάξις I. πτέρις.

Ὅρα σχῆμα 2 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

1059. Τὸ ἀδιάνθον εἶναι φυτὸν πολύζων ἀπὸ τὸ γένος τῶν πολυποδίων πτερῶν, αὐτὸ φέρεται περὶ τὰ στήθια τῶν πτηγαδίων καὶ βρύσεων, πολλάκις εὑρίσκεται καὶ εἰς τοὺς νοτισμένους τόπους τῶν ὕρέων καὶ τοίχους τῶν ἐρειπίων· αἱ ῥίζαι τοῦ εἶναι ἐρπετώδεις καὶ μελαναί· ἐκ τῶν ῥιζῶν ἐξέρχονται πολλοὶ τριχοειδεῖς βλαστοὶ, λεπτοί, μελανοί, καὶ λαμπυροί· τὰ φύλλα τῶν εἶναι λεῖα, λεπτὰ μὲν, πλὴν τρίλοβα, εἶναι σχεδὸν διχφανῆ, κρατούμενα εἰς ποδία μακρὰ, λαμπυρὰ καὶ σκληρά· οἱ καρποὶ τῶν κεῖνται κάτωθεν τῶν φύλλων, μικρότατοι καὶ σχεδὸν ἀφανεῖς. Ὅλον τὸ χόρτον ἔχει ὀσμὴν εὐώδη καὶ γεῦσιν γλυκερὰν καὶ ὀλίγον συπτικὴν.

Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὸ χόρτον ξηρὸν εἰς κόγχλασμα: ἦτοι εἰς ἀφέψημα τῶν παλαιῶν.

Δύναμις. Αὐτὸ εἶναι μνηναγωγὸν καὶ ἰδρωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη τοῦ στήθους, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐπιλόγια τῶν γυναικῶν, καὶ εἰς τὴν ἀμηνόρροϊαν.

Δόσις. Τοῦ ξηροῦ χόρτου ἀπὸ δρ. 4 εἰς νερὸν θραστὸν δρ. 100, διὰ νὰ γίνῃ κόγχλασμα κατὰ τὴν τέχνην.

{ Ἀθανασία Βαλσαμική, Ἑλ. Κῶσος, καὶ Καρυοφύλλι, Κοινῶς
 { Βαλσαμίνα Βουλγάρικ, Δατ. Ταναισιέ Βεσυμιέρε, Γαλλ.
 { Ἔρβα ἀμάρα δι Σανταμαρία, Ἰταλισί. Καρυοφύλ. Τουρκισ.

Κλάσις 19. συγγενεσία. Τάξις 3. Πολυγαμία ἴση.

Όρα σχῆμα 3 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1060. Ἡ εὐώδης αὕτη Ἀθανασία λέγεται καὶ Βαλσαμική, διότι ἔχει ὄσμην εὐώδη καὶ ἠδονικὴν, αὕτη λέγεται Κῶστος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἄλλοῦ καρυοφύλλιον, αὕτη φύεται εἰς τοὺς κήπους τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὰς γλάστρας τῶν οἰκιῶν, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον μῆνα, αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ἔρπετώδεις, οἱ κορμοὶ τῶν ἴσιοι, τετράκογχοι καὶ σκληροὶ, οὔτινες ὑψοῦνται τὸ πολὺ ἕως 4 πόδας, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἔλλειπτικά, καὶ λευκοπράσινα μὲ ποδιά κοντὰ, ὅλα τὰ φύλλα σχεδὸν περικυκλώνουσι τὸν κορμὸν, καὶ αὐτὰ εἶναι ὑποπράσινα, τὰ ἄνθη φύονται εἰς τὰ ἄκρα τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν κλώνων εἰς εἶδος σκιαδίων, ἢ κορύμβων καὶ εἶναι κίτρινα. Ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, καὶ αὐτὸ ἔχει ὄσμην εὐώδη, καὶ γεῦσιν πικρὰν καὶ ἀρωματικὴν.

Δύναμις. Εἶναι ὀλίγον ἀδυναμωτικὸν, καὶ ἰδρωτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀχωνευσίαν καὶ πάθη τοῦ στομάχου, εἰς ἔσωχάδας τοῦ λαιμοῦ, μασσώμενα τὰ φύλλα καὶ καταπινόμενα, καὶ εἰς τὰ ὑστερικὰ πάθη τῆς μήτρας.

Δόσις. Τῶν φύλλων δράμ. 2 εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100 διὰ νὰ γίνῃ κόγχλασμα, καὶ νὰ παίρνεται συνεχῶς.

Σημ. 16 εἰδῶν Ἀθανασίαι εὑρίσκονται.

{ Αἱματόξυλον, Ἑλληνιστί. Πακάρμι, Νεοελληνιστί.
 { Αἱματόξυλουρ καμπεικιάνουρ, Λατ. Βοά δὲ καμπέκ Γαλ.
 { Δένιο καμπέγιο, Ἰταλισί. Πακάρμι, Τουρκισί.

Κλάσις 10. Δεκάνδριον. Τάξις I. μονογύναιον.

Όρα σχῆμα 4 εἰς τὸν Α. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1061. Τὸ Αἱματόξυλον λέγεται οὕτως, διότι τὸ ὑγρὸν αὐτοῦ ὁμοιάζει μὲ τὸ αἷμα τοῦ ζώου· ἐπὶ εἰδῶν αἰ-

ματόξυλον εὑρίσκεται· αὐτὸ εἶναι δένδρον ὑψηλὸν ἕως δεκαπέντε πόδας, φύεται εἰς τὴν Καμπέγιον πόλιν Φερναμποῦχ τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἰαμαϊκὸν νῆσον· ὁ κορμὸς τοῦ ἔχει χρῶμα κόκκινον, τὰ φύλλα τῶν κλώνων εἶναι ἀντικείμενα, χρῶμα ἔχουν μελανοπράσινον, τὰ ἄνθη τῶν εἶναι λευκὰ, καὶ πολλὰ εἰς εἶδος θύρσου, ἢ καὶ βοτρυδὸν εἰς εἶδος σταφυλῆς μὲ δέκα στάγματα καὶ ἓνα πιστύλον· ὅλον τὸ ξύλον ἔχει χρῶμα κόκκινον, καὶ γεῦσιν γλυκεράν.

Δύναμις. Στυπτικὸν καὶ δυναμωτικόν.

Μεταχ. Εἰς τὰς διάρροίας, καὶ χρονικὰς δυσεντερίδας.

Δόσις. Ἐκ τοῦ ξύλου δρ. 8 εἰς νερόν Ἐραστόν δρ. 100 διὰ νὰ γίνῃ κύγγλασμα, καὶ νὰ παίρνῃ συνεχῶς.

{ Ἀκακία Νειλωτικὴ, Ἑλληνισί. Γαζία, Κοινῶς.
 { Ἀκακία βέρη, ἢ νειλώτικα, Λατ. Ἀκακία δι γύπτ Γαλ.
 { Ἄλπερο δι γομμαράπικα, Ἴτ. Ζαμκαραπὶ ἀγατζί, Τούρ.

Κλάσις 23. Πολυγαμία. Τάξις I μονοοίκιον.

Ὅρα σχῆμα 6, εἰς τὸν Α. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1062. Τὸ ὠραῖον τοῦτο δένδρον φύεται εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Αἴγυπτον, περὶ τὸν Νεῖλον ποταμόν, ἐξ οὗ καὶ τὴν κλήσιν ἔλαβε, καλλιεργεῖται καὶ εἰς τοὺς βοτανικοὺς κήπους τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἀνθίει πρὸς τὸν Αὐγουστον μῆνα· ὁ κορμὸς τοῦ ὑψοῦται ἕως 15 ἢ 18 πόδας, καὶ εἶναι ὅλος κλωνώδης, σκληρότατος μὲ χρῶμα κιτρινωπὸν, μὲ πλῆθος στρογγυλῶν ἀκανθῶν· τὰ φύλλα αὐτῆς ἐξέρχονται ἐκ τῶν κλώνων εἰς εἶδος πτέρης, ἀπὸ 8 ἕως 10 ζεύγη, καὶ εἶναι ὅλα διπτερωτὰ, καὶ ὑπόλευκα, αἱ ἀκανθαὶ αὐτῶν εἶναι βελονοειδεῖς καὶ δίδυμοι.

Τὰ ἄνθη τῆς Ἀκακίας εἶναι σφαιροειδῆ καὶ κιτρινωπά, οἱ καρποὶ τοῦ εἶναι κεράτια τινα ἐπιμήκη, μελαγχρινά, ἢ κοκκινωπά, τόσοι ἀπὸ τὸν κορμόν, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς κλώ-

νους ἐκρέει ἔξ αὐτομάτου, ἢ μὲ τὴν τέχνην ὑγρόν τι διαφανές καὶ καθαρώτατον, ἢ ὀλίγον κιτρινωπὸν, κόμμι ἀραβικὸν καλούμενον· τοιοῦτόν τι κόμμι ἐκρέει καὶ ἀπὸ τὰς κερασίας, καὶ ἀμυγδαλέας, πλὴν κατωτέρας ποιότητος· ἡ Ἀκακία τοῦ Σενεγάλ τῶν Ἰνδιῶν δίδει εἰς πὴν ἀγορὰν τὸ καθαρώτερον κόμμιον· τὸ κόμμι αὐτὸ εἶναι εἰς ἀνώμαλα κόμματα. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν μὲ μέγαλον ὄφελος.

Δύναμις. Θρεπτικὸν, μαλακτικὸν καὶ στυπτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς βῆχα παντὸς εἴδους, εἰς δισουρίαν, στραγουρίαν, διάρροϊαν δυσεντερίαν καὶ γαλλικὰ πάθη.

Δόσις. Δράμ. 5 εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 150.

{ Ἀκακία κατεκοῦ, Ἑλληνισί. Γῆ κατεκοῦ, Νεοελληνισί.
 { Ἀρέκα κατεκοῦ, Λατινισί. Ἀκακί κακοῦ, Γαλλισί.
 { Ἀκακία κατεκοῦ, Ἰταλिसί. Κιάτ χινδι, Τουρκισί.

Κλάσις 21. Πολυγαμία. Τάξις I. Μονοοίκιον.

Ὅρα σχῆμα 7, εἰς τὸν Α. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1063. Ἡ Ἀκακία αὕτη εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν φοινίκων καὶ λέγεται Ἀρέκα εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἰνδιῶν· αὕτη φύεται εἰς τὰς Ἰνδίας, Κίναν καὶ εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους. ὁ κορμὸς τῆς ὑψοῦται ἕως 30 πόδας, αὐτὸς εἶναι ἴσιος, καὶ χονδρὸς ἕως 4 ποδῶν καὶ στιγματισμένος ἀπὸ τινος κύκλους τῶν προτέρων πιπτομένων φύλλων· τὰ φύλλα τοῦ φοίνικος τούτου εἶναι διπτερωτά τινα· συνίστανται ἀπὸ δέκα ζεύγη, τὰ δὲ ἄλλα ἀπὸ πεντήκοντα ζεύγη, ὀξέα καὶ μαλλιαρά· τὰ ἄνθη τοῦ δένδρου τούτου ἐκβαίνουσι κάτωθεν τῶν φύλλων, εἰς εἶδος κορύμβου, καὶ λευκὰ, οἱ καρποὶ των καὶ οἱ σπόροι των εἶναι ὅμοιοι μὲ τὸ ὄν τῆς ὄρνιθος, ἢ

φλοιὸν τοῦ καρποῦ τούτου εἶναι λευκοτάτη καὶ ὑπόλευκος.

Ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ ξύλου κατασκευάζεται διὰ μέσου τοῦ κογγλάσματος καὶ γίνεται τὸ ἀπόβρασμά του, τὸ ὁποῖον ξηρανθὲν ὀνομάζεται Κατεκοῦ καὶ Γῆ τῆς Ἰαπωνίας· δύο εἰδῶν Κατεκοῦ ἔργεται εἰς ἡμᾶς ἡ βομβάϋ καὶ βεγγάλα.

Ἡ ῥητίνη αὕτη ἔχει γεῦσιν στυπτικὴν καὶ γλυκεράν, μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς σκόνην διαλυμένην εἰς τὸ νερὸν, ἢ πνεῦμα τοῦ οἴνου.

Μεταχειρίσεις. Εἰς διαρροίας, δυσεντερίας, αἰμορροαγίας τῆς μήτρας, εἰς φλογώσεις τοῦ οὐρανίσκου καὶ τοῦ στόματος. Δόσις. Κόκκους 10 ἕως δράμι ἓν μὲ τὸ νερὸν.

{ Ἄκανθος λευκή, Ἑλληνιστί. Γαϊθουράγκαθος Νηελληνισί.
 { Κάρδους μαριάνους, Λατ. Καρδὸν δι νότρ δάμε, Γαλ.
 { Κάρδο μαριάνο, Ἰταλισί. Δεβε δικέν, Τουρκισί.

Κλάσις 19. συγγεγέσιον. Τάξις I. Πολυγαμία.

Ὅρα σχῆμα 8, εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§ 1064. Ἡ λευκὴ αὕτη Ἄκανθος ἔχει χρῶμα γαλακτώδες, αὕτη εἶναι ῥυτὸν ἐνιαύτιον, ρύεται εἰς τοὺς ἀγεωργήτους τόπους, εἰς τοὺς δρόμους καὶ φράκτας τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς Ἀργολίδος, ὅπου εὐρίσκονται ὄνοι πολλοί· οἱ Τοῦρκοι καλοῦσιν αὐτὴν Ἄκανθον τῶν καυτῶν (Νεσεδικενί) ὡς τροφὴν αὐτῶν· αὕτη ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰουνίον μῆνα, ἡ Ἄκανθος αὕτη εἶναι γνωστὴ σχεδὸν εἰς ὅλους, διότι ὁμοιάζει μὲ τὰς ἀγρίαις κινάραις τοῦ κήπου, ἡ ῥίζα τοῦ ῥυτοῦ τούτου εἶναι ἀδρακτοειδής· ὁ καυλὸς του ὀρθίος, καὶ ὑψηλὸς ἕως πέντε πόδας, ἀλακωτὸς, γλαυκός, τὰ κάτωθεν φύλλα αὐτοῦ εἶναι πτερωτά, τὰ ἄνωθεν εἶναι ἐναλλὰξ κείμενα, ὀξεία, καρδιόσχημα, μὲ χρῶμα λευκοπράσινον, καὶ

στιγματισμένα ἀπὸ λευκὰ νεῦρα, μὲ τὰ ἄκρα ἀκανθωτά· τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κορμῶν μεγάλα πορφυρᾶ, ὁ κάλυξ αὐτῶν εἶναι ὠοειδῆς, λεπιδωτός, μὲ δυνατὰς ἀκάνθας, καὶ ὀξείας· ὁ σπόρος αὐτῶν εἶναι μελαγχρινός, ὡς τοῦ σίτου ἢ τῆς σικάλης. Μεταχειρίζονται αὐτὸν εἰς τὴν ἰατρικὴν κοπανισμένον εἰς εἶδος κογχλάσματος, ἔχουσι γεῦσιν γλυκερὰν μὲν, πλὴν ἀτηδῆ.

Δύναμ. Μαλακτικοί, ἀδυναμωτικοί καὶ κινητικοί τῶν ὑγρῶν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ξηρὰς αἰμορροΐδας, εἰς ἐσωχάδας καὶ ἔρπητας, εἰς φαγοῦραν καὶ ἄλλα πάθη τοῦ δέρματος.

Δόσις. Δράμια 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100 διὰ νὰ γίνῃ κόγχλασμα, καὶ νὰ πίνηται ἐσπέρας καὶ πρωΐ.

Ἐννέα εἰδῶν Ἄκανθοι εἶναι τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ γένους.

{ Ἄκανθος ἱερά, Ἑλληνισί. Θερμόχορτον, Νεοελληνισί.
 { Καρδὸν βενίτ, Γαλλισί. Κενταυρέα βενετέτα Λατιν.
 { Κάρδο σάντο, Ἰταλισί. Σιεφκέτ ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 19. συγγενέσιον. Τάξις 2. πολυγαμία περιττή.

Ὅρα σχῆμα 9, εἰς τὸν Α'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1065. Τὸ μικρὸν τοῦτο φυτὸν εἶναι ἐνιαύσιον, φύεται εἰς τοὺς τάρρους τῶν χωραφίων τῆς Ἑλλάδος, καὶ λοιπῆς Εὐρώπης, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μαΐον μῆνα, αἱ ρίζαι τῆς εἶναι μικραὶ, οἱ κορμοὶ τῶν εἶναι πολλοί, χορτώδεις, ἀδύνατοι, μαλλιαροὶ καὶ ὑψηλοὶ ἕως ἓνα πόδα, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι πολλὰ, ἐπιμήκη, ὀδοντωτά, καθαροπράσινα, μὲ ἀκάνθας λεπτὰς, ὁ κάλυξ εἶναι διπλοῦς καὶ μαλλιαρός, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι ὅμοια μὲ τῆς κυνάρας τοῦ κήπου, πλὴν μικρὰ καὶ κίτρινα.

Ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς κόχλασμα· αὐτὸ ἔχει γεῦσιν πικροτάτην.

Δύναμις. Ολίγον αδυναμωτικόν και αντιπυρατικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη τοῦ στομάχου, εἰς κατάρξιν τῶν βρεφῶν, εἰς θέρμας διαλειπούσας, ἀσθενικῆς διαθέσεως.

Δόσις. Δράμια 10 εἰς νερόν βραστόν δράμια 100.

{ Ἀκόνιτον Ναπέλλον, Ἑλλήν. Ἀκόνιτους Ναπέλλους, Δατ.
 { Ἀκονίτ Ναπέλλ, Γαλλισί. Ἀκόνιτον Ναπέλλο Ἰταλισί.

Κλάσις 13. **Πολυάνδριον.** **Τάξις** 3. **Τριγύναιον.**

Ὅρα σχῆμα 10, εἰς τὸν Α. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1066. Τὸ πολύζων τοῦτο φυτόν φύεται εἰς τὰ ὄρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὁ κορμὸς του εἶναι ὄρθιος, φυλλίφερος, καὶ κυλινδρικός, ὑψύται ἕως δύο ἢ τρεῖς πόδας, αὐτὸς τελειώνει εἰς ἓνα στάχυον πυκνόν, τὰ φύλλα αὐτοῦ εἶναι χειροειδῆ ὡς ἡ παλάμη τῶν χειρῶν, διτρημένα εἰς πολλὰ φυλλάκια· αὐτὰ εἶναι λεῖα, με χρῶμα εὐθυπράσινον, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι πυκνά, καὶ μεγάλα, τὸ Πέταλον τῶν ὑποίων εἶναι εἰς εἶδος περικεφαλαία· ἀμβλείας τὰ πέταλα τῶν ἀνθέων αὐτῶν εἶναι πέντε καὶ μεγάλα· ὅλον τὸ γόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς σκύνην, ἢ γίνεται ἐκχύλισμα· τοῦτο ἔχει ὀσμὴν ἀπὸ τῆς καὶ γεῦσιν δρυμεῖαν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικώτατον καὶ φάρμακερόν.

Μεταχειρ. Εἰς χρονικὸν ρεῦμα, εἰς ἀμαύρωσιν, εἰς πρήσματα τῶν ἀθένων καὶ εἰς φαρμάκευμά τοῦ Ναπέλλου ὄρερος.

Δόσις. Τῶν φύλλων ἀπὸ κόκκον ἓνα ἕως 4, πολλάκις τῆς ἡμέρας μετὰ τὴν ζάχαριν.

7. εἰδῶν ἀκόνιτα εὐρίσκονται.

{ Ἀκτῆ, Ἑλληνισί. Κουφοξυλία, Νεοελληνισί.
 { Σαμπύκου, Λατινισί. Σουριέ ὄρδινέ, Γαλλισ.
 { Σαμπάκο κομοῦνε, Ἰταλισί. Μουρβέρ ἀγάτο, Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 3. Τριγύναϊον.

Ὅρα τὸ σχῆμα αὐτῆς II, εἰς τὸν Α'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1067. Τὸ πολύζων τοῦτο φυτὸν εἶναι χαμόδενδρον κλωνῶδες, φύεται περὶ τοὺς ποταμούς, καὶ αὐλακας τῆς Ἑλλάδος, καὶ περὶ τὰς θράκτας τῶν κήπων, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἀπρίλιον μῆνα· λέγεται ἀκτῆ, διότι φύεται περὶ τὰς ἀκτὰς καὶ ὄχθας τῶν ποταμῶν, οἱ κορμοὶ αὐτῆς ὑψοῦνται ἕως δέκα πόδας· αὐτοὶ εἶναι ἴσιοι καὶ κενοὶ ἔσωθεν, διὸ καὶ κουφοξυλέα ἐκλήθη· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι τρίφυλλα, πρωτωτά, ἀνοικτοπράσινα, μὲ ποδίον κοινόν, εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κορυμῶν καὶ κλώνων φύονται τὰ ὠραῖα αὐτῶν ἀνθη λευκὰ ὡς τὸ γάλα, εὐώδη καὶ σκιαδωτά, οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι ἑάκχαι τινὲς μικραὶ, πρῶτον μὲν εἶναι πράσινα, ἔπειτα γίνονται πορφυρομελαγχριναὶ, καὶ λαμπυραὶ εἰς εἶδος σταφυλῆς, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι ὑγρὸν ἀηδὲς μὲν, πλὴν γλυκερόν.

Δύναμις τῶν ἀνθέων, δυναμωτικά.

Μεταχειρίσις τῶν ἀνθέων ἔσωθεν, εἰς κρυώματα τοῦ στήθους, εἰς ἑῆχα, περιπνευμονίαν ἔξωθεν, ὡς ἐπιθέματα.

Τὸ κόγγλασμα τῆς ἐσωτερικῆς φλοιᾶς ὠφελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν σθενικὴν ὑδροπικίαν.

Δόσις. Τῶν ἀνθέων δράμια 2 εἰς βραστὸν νερὸν δρ. 100.

{ Ἀλθαία, Ἑλληνισί. Δενδρομολόχα, Νεοελληνισί.
 { Ἀλταία, ὀφφισινάλις, Λατ. Ἀλτσέα, Γουϊμιέ ὀρδινέ, Γαλ.
 { Ἀλτέα κομουνε, Ἰταλισί. Χατέμ ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 16. Μοναδέλφια. Τάξις 6. Πολυάνδριον.

Ὅρα σχῆμα I2, εἰς τὸν Α'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1068. Ἡ ἀλθαία εἶναι φυτὸν πολύζων ἀπὸ τὸ γένος

τῶν δενδρομολόγων, αὐτὴ φύεται εἰς τόπους ὑγροὺς καὶ ξηροὺς, καὶ εἰς τοὺς κήπους τοῦ κόσμου, ὅπου ἀνθεῖ περὶ τὸν Μάϊον μῆνα καὶ Ἰούνιον, αἱ ρίζαι αὐτῆς εἶναι ἀδρακτοειδεῖς, οἱ κορμοὶ τῶν ὀρθοί, μέ τινας κλώνους, αὐτοὶ ὑψοῦνται ἀπὸ 3 ἕως 10 πόδας, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ποδίφερα, καρδιόσχημα μὲ πέντε λοβούς, αὐτὰ εἶναι ὀδοντωτὰ εἰς εἶδος πρίονος, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι πορφυρᾶ ἢ ὑπόλευκα, ὅμοια μὲ τὰ τῶν ἑρίδων, καὶ στρυγγυλά.

Ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Δύναμις. Αὕτη εἶναι ἀδυναμωτικὴ καὶ μαλακτικὴ.

Μεταχειρίσις. Ἐσωτερικῶς εἰς πάθη τοῦ στήθους, εἰς τὸν ἐπῆχα, εἰς τὴν κυνάγχην καὶ στραγγουρίαν, καὶ εἰς τὴν δυσκοιλίότητα. Ἐξωτερικῶς εἰς πρήσματα, καὶ εἰς ὑπερβολικὴν καῦσιν τῆς κάτω κοιλίας.

Δόσις. Τῶν ριζῶν δράμ. 8 εἰς νερὸν βραστὸν δράμ. 100 διὰ νὰ θράσουν καλὰ καὶ νὰ πίνεται.

{ Ἄλοη, Ἑλληνισί. Ἄλοες περφολιάταμ, Λατινισί.
{ Ἄλοε, Γαλλισί. Ἄλόε, Ἰταλिसί. Σαπούρ ὀτοῦ, Τουρκισί.

Κλάσις 6. Ἐξάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 13 εἰς τὸν Ἀ. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1069. Ἡ Ἄλοη εἶναι φυτόν πολύζων, φύεται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, Ἀσίαν καὶ Ἑλλάδα, αὐξάνει ὁ κορμὸς τοῦ ἕως πέντε πόδας, καὶ εἶναι ξυλώδης, φέρων ἄνθη κιτρινωπὰ καὶ σωληνοειδῆ· τὰ φύλλα τῆς Ἄλοης εἶναι σπαθοειδῆ, μεγάλα, ὀδοντωτὰ καὶ ἀσπροπράσινα. Εἶναι καὶ ἓν εἶδος ἀγάθη καλουμένη, φύεται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἑλλάδα, ὅπου ἐξανθεῖ μεταξὺ τῶν 20 καὶ 30 χρόνων τῆς ἡλικίας τῆς· ὁ κορμὸς τῆς ὑψοῦται 15 πόδας, ὅστις ἔχει εἰς τὴν κορυφὴν

σκιαδοειδῆ ἄνθη κίτρινα· τὸ δένδρον τοῦτο οἱ Τοῦρκοι τὸ ἑνομάζουσι σαπούρ ὀτοῦ, καὶ Ἑλληνιστὶ δένδρον τῆς ὑπομονῆς· ἐκ τῶν φύλλων γίνεται τὸ ῥητινωδὲς ῥευστόν· τοῦτο ξηρανθὲν γίνεται ἢ σκληρὰ ἀλοή, ἣτις ἔχει γεῦσιν ἀηδῆ καὶ πικροτάτην.

Δύναμις. Κινητικὴ καὶ ἐρεθιστικὴ τοῦ ὀρθεντέρου καὶ τῆς μήτρας.

Μεταχειρίτις. Εἰς τὴν δυσκοιλιότητα, εἰς τὰς αἰμορροΐδας, ἢ παύσεις αὐτῶν.

Δόσις τῆς σκόνης ἀπὸ 10 κόκ. ἕως 30 μὲ τὴν ζάκχαριν.

32 εἰδῶν ἀλοαὶ εὐρίσκονται γεγραμμέναι εἰς τὸ λεξικόν.

{ Ἄμμωμον ζενζίβερ, Ἑλληνιστὶ. Πιπερὶ ῥίζα, Νεοελληνιστὶ.
{ Ζενζεβρ, Γαλλιστὶ. Ζένζερο, Ἴταλ. Τσετσιφίλ, Τουρκιστὶ.

Κλίσις I. Μονάνδριον. Τάξις I. Μονογόναιον.

Ὅρα σχῆμα 16 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1070. Τὸ ἄμμωμον τοῦτο εἶναι φυτὸν πολύζων, φύεται εἰς τὰς νήσους τῶν ὠκεανῶν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ὁ κορμὸς τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι καλαμώδης, τὰ φύλλα του πλατέα, κιτρινοπράσινα, τὰ ἄσθη του μικρὰ μὲ ἓν στάγμα· αἱ ῥίζαι του χονδραὶ καὶ κομβώδεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι δύο εἰδῶν, δηλ. λευκαὶ καὶ μελανοχρόιναι, καὶ κεντηστικαὶ, ἔχουσιν ὀσμὴν ἡδονικὴν, καὶ γεῦσιν θερμοαρωματικὴν.

Δύναμις. Δυναμώτικόν, κεντηστικόν καὶ ἐρεθιστικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀερώδη κωλικόπονον, εἰς ἀδυναμίαν τῶν ἐντέρων καὶ ὅλου τοῦ σώματος.

Δόσις. Τῆς σκόνης, ἀπὸ 6 κόκκους ἕως 30 μὲ τὸ νερόν καὶ ζάκχαριν.

{ Ἄμμωμον καρδάμμωμον, Ἑλληνισί. Ἄμμωμουμ, Λατιν.
 { Πετίτ καρδαμώμ, Γαλλισί. Ἄμμωμον μινόρε, Ἰταλ.
 { Κακουλέ, Τουρκισί.

Κλάσις Ι. Μονάνδριον. Τάξις Ι. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα Ι8 εἰς τὸν Δ. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1071. Τὸ πολύζων τοῦτο φυτὸν εἶναι δένδρον ὑψηλὸν ἕως 8 ἢ 10 πόδας, αὐτὸ φύεται εἰς τὴν νῆσον Μαδαγασκάρ τῶν ὠκεανῶν, αἱ ρίζαι του εἶναι κυλινδρικοὶ, οἱ κορμοὶ ἴσοι, φυλλήφεροι, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ὀξέα, γλαυκοπράσινα, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς γυμνὸν κορμὸν, τρία ἢ τέσσαρα μεγάλα ἐνὸς δακτύλου τὸ μῆκος.

Ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι μία θήκη μὲ σχῆμα νεφροειδές. Δύναμις. Δυναμωτικὸν, καυστικὸν καὶ διαλυτικόν. Μεταχειρίσις. Εἰς ἀχωνευσίαν καὶ εἰς πάθη τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ 10 κόκ. ἕως 30 μὲ τὸ νερόν.

* Ἐνδεκα εἰδῶν ἄμμωμοι εὐρίσκονται.

{ Ἀμυγδαλέα, Ἑλληνισί. Ἀμύγδαλους, Λατινισί.
 { Ἀμανδιέρ κομμοῦν, Γαλλισί. Ἀμάνδαλε δόλτσι, Ἰταλिसί.
 { Παδέμ ἀγατσι, Τουρκισί.

Κλάσις Ι2. Εἰκοσάνδριον. Τάξις Ι. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα Ι9 εἰς τὸν Δ. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1072. Ἡ Ἀμυγδαλέα εἶναι δένδρον πολύζων καὶ σκληρόν, φύεται εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὑψοῦται ἕως 30 πόδας· πολλῶν εἰδῶν ἀμυγδαλέαι εἶναι, ἀγρία, ἡμερῆ καὶ ἡμερωτάτη· τοιαῦτα δένδρα φύονται εἰς τὴν Χίον καὶ Αἴγινα τῆς Ἑλλάδος, οἱ κλώνι των εἶναι δυνατοί, τὰ φύλλα των εἶναι λογχοειδῆ, ὀξέα, ὀδοντωτά, τὰ ἄνθη των εἶναι δύο, ἅπαντα λευκά, μὲ στίγμα τι ἐρυθρὸν πρὸς τὴν

βάσιν· ἡ Ἀμυγδαλέα ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον μῆνα, ὁ καρπὸς τῆς εἶναι δρύπαι τινές, ὡοειδεῖς, ἔσωθεν ὁ καρπὸς εἶναι λευκός, τρυφερός, ἐλαιώδης, μὲ γεῦσιν γλυκεράν· τόσον τὸ ἔλαιον, ὅσον καὶ οἱ καρποὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν.

Δύναμις τῶν καρπῶν· θρεπτικοί, ὀροσιστικοί, καὶ ὀλίγον ἀδυναμωτικοί· τὸ ἔλαιον αὐτῶν εἶναι καθαρτικόν.

Μετ. Τὸ ἔλαιόν του ὠφελεῖ εἰς βῆχα καὶ εἰς δυσκοιλιότητα.

Ἐννέα εἰδῶν ἀμυγδαλέαι εὐρίσκονται.

{ Ἄνθεμις εὐγενική, Ἑλληνισί. Χαμόμηλα, Νεοελληνισί.
 { Ἄνθεμις νόπιλις, Λατινισί. Καμομηλα ὀδαράντ, Γαλλισί.
 { Καμομηλα νόπιλε, Ἰταλिसί. Παπαδιά τσιτσεῖ, Τουρκισί.

Κλάσις 19. Συγγενεσία. Τάξις 3. Πολυγαμία.

Ὅρα σχῆμα 21 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1073. Τὰ εὐλογημένα ταῦτα πρωτάνθη τῆς ἀνοιξέως λέγονται κοινῶς χαμαίμηλα: ὃ ἔσι, πρόβατα τῆς γῆς, τὰ ὁποῖα στολιζοῦν τὸν ὑρίζοντά μας τὴν ἀνοιξιν.

Ἡ εὐγενική ἀνθεμις εἶναι φυτὸν χολυχρόνιον, φυόμενον εἰς τοὺς λειμῶνας τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ τὴν ἀνοιξιν· ἡ ρίζα τῆς εἶναι ξυλώδης, οἱ κορμοὶ τῆς σπιθαμιαῖοι, τὰ φύλλα των εἶναι διπτερωτὰ, καὶ διακεκομμένα· ὁ κάλυξ αὐτῶν εἶναι λεπιδωτός, τὰ ἄνθη των εἶναι κίτρινα, τὰ μικρὰ ἄνθη τοῦ κέντρου εἶναι λευκὰ, μὲ τρεῖς ὀδόντας· αὐτὰ ἔχουσιν ὀσμὴν δυνατὴν, καὶ γεῦσιν πικράν..

Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ χόρτον εἰς σκόνην, εἰς κόγχλασμα, εἰς ἄχνισμα καὶ εἰς κατάπλασμα.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὰ τῶν νεύρων.

Μεταχειρ. Εἰς τὴν δισπεψίαν, εἰς ὑστερισμὸν, σπασμωδικὸν κώλικα, καὶ εἰς τὰ ἐπιλόχεια τῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 3 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα συνειθίζονται τὰ μικρὰ χαμαίμηλα τῆς ἀνοίξεως, τὰ ὁποῖα εἶναι κιτρινωπά καὶ ὠραῖα.

22 εἰδῶν ἀνθεμεις: ἤτοι χαμόμηλα εὐρίσκονται.

{ Ἄνηθον, Ἑλλην. Γλυκάνησον, Νεοελλην. Ἄνισουμ, Δατ.
{ Ἄνισ, Γαλλισί. Ἄνιτσι, Ἰταλισί. Ἀνασὸν Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 23 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1074. Τὸ ἄνηθον, τὸ ὁποῖον καὶ γλυκάνησον λέγεται εἶναι φυτὸν ἐνιαύσιον, καταγόμενον ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον· αὐτὸ σπεύρεται τὴν σήμερον καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἀνθίει πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα· οἱ χορτώδεις βλαστοὶ τοῦ ὑψοῦνται ἕως 3 πόδας, ἢ 4· οἱ κλώνοι τῶν εἶναι λεπτοί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ καὶ λεπτά, ὅλα πρασινωτά· εἰς τὴν κορυφὴν τῶν κλώνων κεῖνται τὰ σκιαδοειδῆ αὐτῶν ἄνθη, μικρὰ καὶ λευκά, οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι τινες κόκκοι λεπτοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν ὀσμὴν ἀρωματικὴν, καὶ γεῦσιν γλυκεράν.

Δύναμ. Δυναμωτικόν. Μεταχ. Εἰς ἀχωνευσίαν, εἰς κώλικας καὶ ἀερώδεις κώλικας τῶν αἰμορροῦιδων εἰς τὸν ὑπερισμὸν.

Δόσις. Τῶν σπόρων δρ. 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

Δύω εἰδῶν ἄνηθοι εἶναι, τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἀκτινωτὸν.

{ Ἀριστολογία κληματίς, Ἑλ. Ἀριστ κληματίτις, Δ. Ι.
{ Ἀριστολόχ κληματίτ, Γαλ. Τζερανβενδι μπουδεβέρ, Τουρ.

Κλάσις 20. Γυνάνδριον. Τάξις 4. Ἐξάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 26, εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1075. Ἀριστολογία λέγεται τὸ φυτὸν τοῦτο, διότι τὸ πάλαι ἀρίστως ἐβοήθη τὰ ἐπιλόχεια τῶν γυναικῶν, ἢ καὶ τὰ καταμήνια αὐτῶν· αὕτη εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον εἰς τόπους ἀγεωργήτους καὶ βουνὰ τῆς Λακωνίας, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα, ἡ ῥίζα της εἶναι ἐπιμήκης, καὶ ἰνώδεις, οἱ κορμοὶ της εἶναι ἴσιοι, ὑψηλοὶ δύο πόδας, τὰ φύλλα των εἶναι ἐναλλάξ, καρδιόσχημα, μὲ χρῶμα καθαροπράσινον μὲ πόλλότατα νεῦρα, τὰ ἄνθη των εἶναι κιτρινοπράσινα μὲ τὸ ἐν χειλὸς ἐπιμήκες, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι αὐτῶν.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ καὶ ἐρεθιστικὴ τοῦ αἱματικοῦ συστήματος καὶ μηναγωγὴ καὶ ἰδρωτικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν γλώρωσιν, καχεξίαν, ἐπιλόχεια καὶ αἱματορροΐας. — Δόσις. Δρ. 2, εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

{ Ἀριστολ. σερπενταρία, Ἑλ. Ἀριστολογία σερπέντ. Λατ.
 { Σερπεντέρ Βιργινιέρ, Γαλ. Σερπεντάρια Βιργινιάννα, Ἴταλ.
 { Γενὴ δουνιὰ κόντρα γέρβασι Τουρκισί.

Κλάσις 20. Γυνάνδριον. Τάξις 6. Ἐξάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 27, εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1076. Φυτὸν πολύζων φυόμενον εἰς τὴν Βιργινίαν τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸ θέρος, αἱ ῥίζαι της εἶναι λεπταὶ, συνθεμέναι ἀπὸ πολλὰ ῥιζίδια, οἱ κορμοὶ των εἶναι ὑψηλοὶ ἕως ἐννέα δακτύλων, λεπτοὶ, τὰ φύλλα των εἶναι ἐναλλάξ πλατέα καὶ μακρὰ τριῶν δακτύλων, τὰ ἄνθη των ἐξέρχονται ῥιζόθεν, χρῶμα ἔχουσι σκοτεινοκόκκινον, οἱ καρποὶ των εἶναι θήκη τις γωνιώδης καὶ στρογγυλοειδῆς, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι αὐτῆς.

(TOM. B'.)

(15)

Δύναμις. Δυναμωτική, αρωματική, διουρητική, πικρά, ενεργητική, τοῦ λυμφατικοῦ συστήματος.

Μεταχειρίσεις. Εἰς θερμας καὶ εἰς τύφους καὶ δαγκάματα τῶν ὄφρων καὶ εἰς πάθη ὑστερικά.

Δόσις τῆς σκόνης ἀπὸ κοκκία 10 ἕως 30 εἰς κόχλασμα δρ. 4 εἰς νερὸν βραστὸν δράμ. 100.

{ Ἄρκευθος, Ἑλληνισί. Κέδρος Νεοελληνισί.
{ Ἴουνίπερις κομοῦνις, Λατινισί. Γενεβέρ κομοῦν Γαλλισί.
{ Γινέβρο, Ἴσαλισί. Ἄρδιτς, Τουρκισί.

Κλάσις. 22. Δυοοίκιον. Τάξις 8. Μοναδέλφιον.

Ὅρα σχῆμα 28, εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1077. Ὁ Κέδρος εἶναι χαμόδενδρὸν τι γνωστὸν εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, φύεται εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος καὶ Παλαιστίνης, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μαΐον μῆνα, καθὼς περὶ τούτων ψάλλει ὁ προφήτης Δαβὶδ, ὡς τὰς κέδρους τοῦ λιθάνου ὄρους κ. τ. λ. ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου εἶναι μέτριος καὶ σκληρὸς, οἱ κλῶνοί του εἶναι ἀνοικτοί, τὰ φύλλα των εἶναι ἄκανθαί τινες ὀξεῖαι, γραμμώδη, ἀπὸ τρία τρία, λεπτά, τὰ ἄνθη αὐτῶν μικρά εἰς εἶδος θύρσου, ὅλον τὸ δένδρον εἶναι ἀειθαλές.

Δύναμις τῶν καρπῶν δυναμωτικοί καὶ διουρητικοί.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ὑδροπικίαν, ἀσθμα, κατάρρουν.

Δόσις. Δύω δράμ. τῶν καρπῶν εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

{ Ἄρκειον, Ἑλληνισί. Πλατομανδύλα, Νεοελληνισί.
{ Γλουτερόν, Γαλ. Βάρδανα, Ἴταλ. Δούλ ἀβράτ ὀτοῦ, Τουρ.

Κλάσις 19. Συγγενέσιον. Τάξις 1. Πολυγαμία.

Ὅρα σχῆμα 29 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1078. Τὸ φυτόν τοῦτο εἶναι δίχρονον, φύεται εἰς τὰς χαράδρας καὶ αὐλακας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον μῆνα, αἱ ρίζαι τοῦ εἶναι κυλινδρिकाί, οἱ κορμοὶ τοῦ εἶναι χορτώδεις, καὶ κενοὶ ἔσωθεν, ὑψοῦνται ἀπὸ 3 ἕως 4 πόδας, τὰ φύλλα τοῦ εἶναι πλατέα ὡς μανδῆλιον, διὸ καὶ πλατομανδῆλα λέγεται αὐτὰ εἶναι στρογγυλὰ, πρασινωτὰ, κυματώδη, γεῦσιν ἔχουσι πικροτάτην, τὰ ἄνθη των εἶναι ὡς τῆς κινάρας, κοκκινωπὰ καὶ μεγάλα. Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ρίζαι των εἰς κόγχλασμα.

Δύναμις τῶν ριζῶν δυναμωτικαὶ καὶ δρῶσιστικάι.

Μεταχείρισ. Εἰς ποδαλγίαν, ἀρθρίτην, ρευματισμοὺς, ἔρπητας, φαγοῦραν, πάθη γαλλικὰ, καὶ πάθη τοῦ δέρματος. Δόσις τῶν ριζῶν δρ. 10, εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100 νὰ παίρνεται καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

Πέντε εἰδῶν ἄρκεια εὐρίσκονται.

{ Ἀρτεμισία, Ἑλληνισί. Ἀψίνθιον, Νεοελληνισί.
 { Ἀρτεμισία ἀψίνθιουμ, Λατινισί. Ἀψίνθ κομμοῦν, Γαλλισί.
 { Ἀσέντσιο, Ἰταλισί, Πελὶν ὀτοῦ, Τουρκισί.

Κλάσις 19. Συγγενέσιον. Τάξις 2. Πολυγαμία περιττή.

Ὅρα σχῆμα 30 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1079. Τὸ Ἀψίνθιον τοῦτο εἶναι φυτόν πολύζων, αὐτὸ φύεται εἰς τόπους ἀκαλλιεργήτους τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τοὺς κήπους τῶν ἀνθρώπων, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Αὐγουστον μῆνα, ἡ ρίζα αὐτοῦ εἶναι σκληρὰ, οἱ κορμοὶ των εἶναι ὄρθιοι, φέρουσι πρὸς τὴν κορυφὴν φύλλα καὶ ἄνθη εἰς εἶδος θύρσου· τὰ ἄνθη του εἶναι εἰς εἶδος σταφυλῆς, ὄρθα ἡμὶ σφαιρικὰ, κιτρινωπὰ, πολλότατα τὸν ἀριθμόν.

Όλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀσμὴν βαρεῖαν, καὶ γεῦσιν πικρὸν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν, ἀνθελμιντικὸν καὶ πικρὸν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς θέρμας διαλειπούσας, δισπεψίας, ὑποχονδρίας, κιτρινάδας, σκώληκας, καχεξίας, καὶ ὑδροπικίας. Δόσις τοῦ χόρτου δρ. 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

{ Ἀρτεμισία ἀβρότανον, Ἑλληνισί. Ροσμαρίνον, Νεοελληνισ.
 { Ἀρτεμισία Ἀβρότανουμ, Λατινισ. Κιτρονέλ αὐρὸν, Γαλλισ.
 { Ἀβρότανον, Ἰταλισί. Μπερεντσιφέ, Τουρκισί.

Κλάσις 19. Συγγενέσιον. Τάξις 2. Πολυγαμία περιττή.

Ὅρα σχῆμα 31 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1080. Τὸ Ἀβρότανον εἶναι φυτὸν πολύζων, ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ἀψινθίας, αὐτὴ φέρεται εἰς τοὺς κήπους τῶν Ἀθηναίων, πλησίον τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἀύγουστον μῆνα, οἱ κορμοὶ τοῦ εἶναι ὄρθιοι, ὑψοῦνται ἕως 3 πόδας, ἔχουσι χρῶμα μελαγχροινὸν μὲ πολλοὺς κλώνους, τὰ φύλλα τῶν εἶναι μελανοπράσινα, τὰ ἀνθία τῶν εἶναι κιτρινωπά, στρογγυλά· ὅλον τὸ χόρτον ἔχει ὀσμὴν δυνατὴν ὡς τῆς κάμφορας, γεῦσιν ἔχει πικροχρωματικὴν, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀνθελμιντικὸν.

Μεταχειρίσεις. Ἐσωθεν εἰς ἔλμινθας καὶ εἰς ἀχωνευσίαν καὶ ὑστερισμόν, ἔξωθεν γίνεται ἀχνίσματα εἰς τὰ ὑπογάστρια.

Δόσις τοῦ χόρτου δρ. 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

Πολλῶν εἰδῶν ἀβρότανον εἶναι.

{ Ἀρτεμισία Ἰουδαϊκὴ, Ἑλληνισί. Δεβιδόχορτον, Νεοελλην.
 { Ἀρτεμισία Ἰουδαϊκὰ, Λατινισί. Ἀρμωσέ σαντονικ, Γαλ.
 { Σεμεσάντο, Ἰταλισί. Σουλιτσάν ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 19. Συγγενέσιον. Τάξις 2. Πολυγαμία περιττή.

Ὅρα σχῆμα 32. εἰς τὸν Α΄. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1081. Φυτόν πολύζων, ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἀψινθίων, γέννημα τῆς Περσίας· λέγεται ὅτι ποτὲ ἐκαλλιεργεῖτο καὶ εἰς τὴν ἐν Παλαιστίνῃ Ἰουδαίαν, οἱ κορμοὶ τοῦ φυτοῦ τούτου ὑψοῦνται ἕως τρεῖς πόδας, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ὡσεὶ δῆ μὲ πέντε λοβούς, τὰ ἄνθη σχεδὸν στρογγυλά, οἱ σπόροι αὐτῶν εἶναι ὡς οἱ σπόροι τοῦ γλυκανήσου, μικροὶ μὲ χρῶμα πρασινοκίτρινον, γεῦσιν ἔχουσιν ἄνοστον καὶ πικράν.

Δύναμις. Ἀθελμιντικοὶ καὶ ἀδυναμωτικοί.

Μεταχειρίσις. Εἰς τοὺς ἔλμινθας παντὸς εἴδους τῶν παιδῶν καὶ εἰς σπασμούς προερχομένους ἀπὸ σκώληκος.

Δόσις. Εἰς κόχλασμα δρ. 3 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 80 καὶ νὰ παίρνεται ἐσπέρας καὶ πρωΐ.

{ Βανίλλα ἀρωματικὴ, Ἑλ. Ἐπίδενδρουμ Βανίλλια, Λατιν.
{ Ἀγγρέ ἀρωματικὴ, Γαλ. Βανίλλια Ἰταλ. Βανίλλια. Τουρ.

Κλάσις 20. Γυνάνδριον. Τάξις 2. Διάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 34 εἰς τὸν Α΄. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1082. Ἡ Βανίλλια εἶναι φυτόν τι εἰλιτὸν καὶ ἔρπετῶδες, τὸ ὅποιον φυόμενον πιάνεται εἰς τὰ πλησίον αὐτῆς χαμόδενδρα, μὲ τοὺς ἐλικοειδεῖς αὐτῆς γύρους, φύεται εἰς πλῆθος εἰς τὴν Ἀμερικὴν, αἱ ῥίζαι αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ εἶναι μακρὰ δύω πόδας, ὡς τὸ κλῆμα.

Τὰ φύλλα τοῦ εἶναι ὡλογχοειδῆ, μὲ πολλὰ νεῦρα, αὐτὰ εἶναι μελανοπράσινα, τὰ ἄνθη αὐτῶν φύονται ἄνωθεν εἰς εἶδος σταφυλῆς, ἔσωθεν λευκά, καὶ πράσινα· ἔξωθεν ὁ καρπὸς εἶναι κεράτιόν τι ἐπίμηκες, καὶ ἀρωματικόν, τὸ ὅποιον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν τὰ μέγιστα.

Δύναμις. Δυναμωτική τῶν νεύρων καὶ ἀφροδισιακὴ.

Μεταχειρίσις τοῦ παρεγγύματος ἀπὸ κέκ. 10 ἕως μισθὸν

δράμι εἰς νερὸν βραστὸν δράμ. 100.

Πενήντα ἑπτὰ εἰδῶν Βανίλλια εὐρίσκονται.

{ Βάτος ἰδέα, Ἑλληνιστί. Ρούπους ἰδέους, Λατινιστί.
 { Φραμποϊσιέρ, Γαλλιστί. Δαμπόνε, Ἰταλιστί.
 { Οὐλεϊκί περι, Τουρκισί.

Κλάσις 12. Εἰκοσάνδριχ. Τάξις 5. Πενταγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 35 εἰς Α'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1083. Φυτόν πολύζων, φυόμενον περὶ τοὺς ποταμοὺς, καὶ φράκτας τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα εἰς τὰ βουνὰ τῆς Κρήτης, ὀνομαζόμενα Ἰδη, οἱ πολλοὶ αὐτῆς κορμοὶ εἶναι ξυλώδεις, ἀκανθωτοὶ, καὶ ὑψοῦνται ἕως πέντε δέκα πόδας· τὰ φύλλα των εἶναι πτερωτὰ, ὀδοντωτὰ εἰς εἶδος πρίονος λευκοκνώμαλα μέ τινας ἀκάνθας κυρτάς· τὰ ἄνθη των εἶναι εἰς εἶδος κορύμβου, λευκότερα· ὁ καρπὸς των εἶναι βράχχιτινὲς χρώματος ἐρυθροῦ, γεῦσιν ἔχουν ἠδονικὴν· τόσον τὸ βατόμουρον, ὅσον καὶ τὰ βατόμουρα μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν.

Δύναμις. Δροισιτικά καὶ ἀδυναμωτικά.

Μεταχειρ. Τὰ μοῦρα εἰς τὴν ὑπερβολικὴν δίψαν, ὁ χυλὸς των

εἰς τὰς ἀφθας τῶν βρεφῶν καὶ πονόλαιμον.

Πολλῶν εἰδῶν βάτοι εἶναι.

{ Βράθυς, Ἑλληνισί. Ἡμερος κέδρος, Νεοελληνισί.
 { Ἴουνίπερις σαβίνα, Λατινισί. Σαβὴν μάλ, Γαλλισί.
 { Σαβίνα, Ἰταλισί. Καρὰ ἀρδίτσ, Τουρκισί.

Κλάσις 22. Δυοοίκιον. Τάξις 8. Μοναδέλφιον.

Ὅρα σχῆμα 36 εἰς τὸν Α'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1084. Φυτόν πολύζων ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν κυπαρίσι-

σων, εἶναι χαμόδενδρον, φύεται εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρώπης.

Αὐτὸ τὸ δένδρον ὑψοῦται ἕως 10 πόδας, ὁ κορμὸς του εἶναι σκληρὸς, σκεπασμένον ἀπὸ φλοιᾶς τραχείας καὶ κοκκινωπᾶς, οἱ κλῶνοί του εἶναι εἰς πλῆθος καὶ λεπτοὶ τὰ φύλλα των εἶναι ὀξέα, εἰς εἶδος λεπίων ἐμπεπηγμένα, αὐτὰ τὰ φύλλα ἔχουσιν ὀσμὴν δυνατὴν, γεῦσιν πικρὰν, καὶ ἀρωματικὴν· ὅλον τὸ φυτὸν μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Δύναμις Κεντηστικὴ καὶ μηναγωγός.

Μεταχειρίτις τῆς σκόνης ἐσωτερικῶς εἰς τὴν ἀμηνόρροϊαν, κασσίδαν καὶ εἰς τὴν γάγγραιναν ἔξωθεν.

Δόσις. Ἀπὸ 10 κόκ. ἕως 20 εἰς σκόνην μὲ τὸ νερόν.

Εἶναι καὶ ἄλλο εἶδος Βράθους.

{ Βροῦκες ἀντιδυσεντερικὴ, Ἑλληνισί. Ἀγγουστοῦρα, Νεσελί.
 { Βρούκεα φερουγίnea, Λατιν. Βρουέ ἀντιδισεντερικ, Γαλ.
 { Ἀγγουστοῦρα, Ἰταλίσ.

Κλάσις. 22. Διοοίκιον. Τάξις 4. Τετράνδριον.

Ὅρα σχῆμα 37, εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1085. Ἡ Ἀγγουστοῦρα εἶναι χαμόδενδρον τι ὅμοιον μὲ μίαν καρυδίαν μικρὰν, ὑψηλὴν, ἕως πέντε, ἢ ἕξ πόδας· αὐτὴ φύεται εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν, ὅθεν ἐφέρθη εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὸν Ἰππότην Βρούκα, ἐξ οὗ ἐδόθη καὶ τὸ ὄνομα ταύτης Βρούκα, εἰς τοὺς βοτανικοὺς κήπους ἀνθεῖ πρὸς τὴν ἀνοιξιν, τὸ ξύλον της εἶναι λευκόν, οἱ κλῶνοί της εἶναι μυελώδεις, τὰ φύλλα των εἶναι μεγάλα ἕνα πόδα, εἶναι πτερωτὰ, συνθεμένα ἀπὸ ἑνδεκα φύλλα πράσινα, μὲ μακρὰς τρίχας καὶ μαλακὰς, τὰ ἄνθη ταύτης εἶναι μικρὰ εἰς εἶδος θύρσου· τανῦν μεταχειρίζονται· αἱ φλοιαὶ αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν γεῦσιν πικρὰν, δυνατὴν καὶ ἀρωματικὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου, εἰς δισπεψίαν, δυσεντερίαν ἐπιδημικήν, καὶ εἰς θέρμας διαλειπούσας.
Δόσις. Ἀπὸ 6 κόκκους ἕως 30 εἰς σκόνην, μισθὸν δράμι ἕως ἓνα, εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 65.

{ Γεντιανή, Ἑλληνισί. Γεντιάνα λούτσα, Λατινισί.
{ Γεντιάν ἀουτρικέρ, Γαλλισί. Γεντσιάνα, Ἰταλισί.
{ Σιλτιανὲ ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 38, εἰς τὸν Α΄. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1086. Ἡ Γεντιανὴ εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον εἰς τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τῆς Ἰταλίας, Γερμανίας καὶ Ἑλλάδος, μάλιστα εἰς τὸν Πίνδον τῆς Θεσσαλίας, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα· ὁ κορμὸς τῆς ὑψοῦται ἕως ἓνα πόδα, ἢ καὶ δύο, αὐτὸς εἶναι χορτώδης, λεῖος καὶ ὄρθιος, τὰ φύλλα του πράσινα καὶ μὲ πολλὰ νεῦρα, τὰ ἄνθη των κείνται εἰς τὴν κορυφὴν εἰς εἶδος κώνου, καὶ πορφυρᾶ.

Ἡ ῥίζα τῆς εἶναι μακρὰ, σκληρὰ μὲ χρῶμα κίτρινον, αὐτὴ ἔχει γεῦσιν πικρὰν ὀσμὴν δὲν ἔχει, ἡ ὁποία μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Δύναμις. Ὀλίγον ἀδυναμωτική.

Τεσσαράκοντα εἶδη Γεντιανῆς εὐρίσκονται.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, εἰς θέρμας διαλειπούσας, χλώρωσιν, κιτρινάδα καὶ ἔλμινθας.
Δόσις τῆς ῥίζης, δράμια 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 150.

{ Γλυκῦρριζα, Ἑλληνισί. Γλυκῦρριζα Λατινισί. Ρεγλίς ὄφ-
{ φιτσινέλ, Γαλλισί. Δικουῖριτσια, Ἰταλισί.
{ Μιὰν κιοχιού, Τουρκισί.

Κλάσις 17. Διαδέλφια. Τάξις 4. Δεκάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 40 εἰς τὸν Α. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1087. Ἡ Γλυκύριζα εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον εἰς θερμὰ κλίματα τῆς Ἰσπανίας καὶ Ἀνατολῆς καὶ μάλιστα τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα· αἱ ῥίζαι τῆς εἶναι μακραι, γέμουσαι ἀπὸ ὑγρὸν τι γλυκὺ καὶ νόστιμον· οἱ βλαστοὶ αὐτῶν εἶναι ἐπιμίκεις, ὑψοῦνται ἕως 4 πόδας, τὰ φύλλα των εἶναι πτερωτὰ καὶ ὠοειδῆ, ὁ κάλυξ αὐτῶν εἶναι διηρημένος εἰς δύο χεῖλη· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι ἐπιμήκη εἰς εἶδος θύσου. Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι, καὶ τὸ ἀπόβρασμα αὐτῶν.

Δύναμις τῶν ῥιζῶν, μαλακτικαὶ καὶ ζακχαρώδεις.

Μεταχείρισ. Εἰς τὸν βράγχον, εἰς κατάρρουν, βῆχα, σραγγουρίαν, καὶ δίψαν τῆς ὑδροπικίας.

Δόσις τῶν ῥιζῶν, δρ. 4 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

{ Γλύγων, Ἑλληνισί. Γλυφοῦνι, Νεοελληνισί.
 { Πόλιουμ, Λατινισί. Ποουλιότ, Γαλλισί.
 { Μέντα πολέγιον, Ἰταλिसί. Ἰφλισκοῦν, Τουρκισί.

Κλάσις 14. Διδυναμία. Τάξις I. Γυμνοσπέρμιον.

Ὅρα σχῆμα 41 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1088. Τοῦτο τὸ εὐώδες φυτὸν τῆς Ἑλλάδος εἶναι πολύζων, φέεται εἰς τοὺς αὔλακας καὶ ὑγροὺς τόπους τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα· αἱ ῥίζαι του εἶναι λεπτὰ οἱ κορμοὶ του πλαγιασμένοι, καὶ ὀλίγον μαλλιάροι· τὰ φύλλα των εἶναι ὠοειδῆ, καὶ ὀλίγον ὀδοντωτά. Ὅλον τὸ χόρτον εὐωδιάζει βαρέως, εἶναι καὶ πικρὸν. Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ κεντσητικόν. — Μεταχ. Ἐξωθεν εἰς πρήσματα ψυχρὰ καὶ ρευματισμοὺς, καὶ εἰς πῆξιν τοῦ

γάλακτος. Ἐσωτερικῶς, εἰς βῆχα, καὶ ἀερώδη κώλικα.
Δόσις. Τοῦ χόρτου δρ. 8 εἰς νερόν βραστόν δρ. 100.

{ Γότα Γαρκίνια, Ἑλληνισί. Γαρκίνια καμβόδια, Λατινισί.
{ Καμβόδια γοῦμι γόττε, Γαλλισί. Γόττα γόμμα, Ἰταλिसί.
{ Γότα γάμπα, Τουρκισί.

Κλάσις ΙΙ. Δωδεκάνδριον. Τάξις Ι. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 43 εἰς τὸν Δ. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1089. Τοῦτο τὸ δένδρον φύεται εἰς τὰς ἀνατολικὰς
Ἰνδίας, αὐτὸ γίνεται δένδρον μέγαλον, ἐξανθεῖ μικρὰ καὶ
κόκκινα ἄνθη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνονται καρποὶ ὡς νεράγγια,
ὁ καρπὸς αὐτὸς ἔχει γεῦσιν ὑπόξυνον, καὶ τρώγεται ὠμὸς,
τὰ φύλλα τῶν κλώνων εἶναι ὡς τὰ φύλλα τῆς λεῖμονέας.

Ὅλον τὸ δένδρον τὸ σχίζουσι πρὸς ὀρθάς, καὶ οὕτως ἐκ-
ρῆει ῥητινωδές τι ῥευστόν μὲ χρῶμα κίτρινον ὡς τοῦ κρό-
κου, τὸ ὑποῖον πωλεῖται εἰς τὴν ἀγοράν, ὑπὸ τὸ ὄνομα
γόμα γόττα.

Δύναμις. Δραστικοκαθαρτικὴ, ἐρεθιστικὴ, ἀδυναμωτικὴ, ἀν-
θελμιντικὴ καὶ ἐμετικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς σθενικὰς ὑδροπικίας, εἰς τὴν ταινίαν,
ἐλμινθας καὶ θέρμας τεταρταίας.

Δόσις. Ἀπὸ κόκκους 3 τὴν φορὰν τετράκις τῆς ἡμέρας.

Γρατίολα, Ἑλληνισί. Γρατίολα ὀφειζί, Λατινισί.

Γρατιόλε, Γαλλισί. Γρατίολα, Ἰταλिसί.

Κλάσις 3. Τριάνδριον. Τάξις Ι. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα εἰς τὰ ξένα φυτὰ.

§. 1090. Τὸ μικρὸν τοῦτο φυτὸν φύεται εἰς τοὺς ὑγροὺς
τόπους καὶ λειμῶνας τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ

πρὸς τὸν Μαΐον καὶ Ἰούνιον μῆνα· αἱ ρίζαι τοῦ εἶναι λεπταί, οἱ βλαστοὶ τῶν χορτώδεις, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι λεπτά, τὰ ἄνθη τῶν ἐρυθρά. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ χόρτον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀσμὴν ἀηδῆ, καὶ γεῦσιν πικράν. Δύναμις ἄδυναμωτικὸν καὶ ἐμετοκαθαρτικόν.

Μεταχειρίσις Εἰς ἀσκίτην, μανίαν καὶ κώλικα.

Δόσις. Δράμια 2 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

{ Δακτυλίτης πορφυρᾶ, Ἑλλην. Διγιάλε κόκκινη, Νεοελλην.
 { Διγιάλις πορπούρα Λατινισί. Διγιάλ Πουρπρέ, Γαλλισί.
 { Ἔρβα νάρδα, Ἰταλिसί. Γιουητούκ ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 1/4 Διδυναμία. Τάξις 2. Ἀγγειοσπέρμιον.

Ὅρα σχῆμα 45 εἰς τὸν Α΄. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1091. Τὸ ὠραῖον τοῦτο φυτὸν λέγεται Λατινικῶς Διγιάλις, διότι τὸ χωνοειδὲς αὐτοῦ ἄνθος ὁμοιάζει μὲ τὴν δακτυλῆθραν τῶν γυναικῶν, ἐξ ἧς παρωνομάσθη καὶ δακτυλίτις πορφυρᾶ, ζῆ δὺω χρόνους καὶ πάλιν ξηραίνεται ἡ ρίζα τοῦ· φέεται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τοὺς βοτανικοὺς κήπους, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα· ὁ κορμὸς τῆς εἶνα ὄρθιος ὑψηλὸς ἕως 4 ποδῶν, τὰ φύλλα τῆς εἶναι ποδίφορα, ὠοειδῆ καὶ νευρώδη, τὰ ἄνθη αὐτῆς εἶναι εἰς εἶδος στάχυος, πορφυρᾶ, ἔσωθεν λευκά, αὐτὰ εἶναι εἰς εἶδος δακτυλῆθρας· ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, αὐτὸ ἔχει γεῦσιν πικράν καὶ ἀηδῆ.

Δύναμις. Πολλὰ ἀδυναμωτικὴ, καὶ φαρμακερά.

Μεταχειρ. Εἰς πάθη φλογιστικά, εἰς τὸν ὑδροθώρακα, βῆχα, περιπνευμονίαν, αἰμόπτυσιν, κτύπημα τῆς καρδίας, ἀνεύρισμα, καὶ μανίαν.

Δόσις τῆς σκόνης ἀπὸ κόκους 5 ἕως 10 μὲ ζάχαριν εἰς ὅλην τὴν ἡμέραν.

Δέκα ειδῶν εἶναι ἡ διγυτάλη.

{ Δάφνη ἡ εὐγενική, Ἑλλην. Βάϊα, Κοινῶς.
 { Λαύρους νόπιλις, Λατινισί. Λαυριέρ, Γαλλισί.
 { Λαῦρο ρίκιο, Ἰταλिसί. Δεφνέ άγατσι, Τουρκισί.

Κλάσις 9. Ἐννεάδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 46 εἰς τὸν Α. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1092. Τὸ εὐλογημένον τοῦτο δένδρον εἶναι πολύζων, καὶ ἀειθαλές, φύεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ εἰς τὰ περίφημα Τέμπη τῆς Θεσσαλίας, αὐτὸ ὑψοῦται ἕως 15 καὶ 20 πόδας· ὁ κορμὸς του εἶναι λείος, οἱ κλῶνοί του εἶναι πολλοί, τὰ φύλλα των εἶναι πράσινα καὶ σκληρά· τὰ τὰ ἄνθη των εἶναι κιτρινωπὰ καὶ σκληρά, οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι βάρυτοι, ὡς ἔλαια πράσινα, μεγαλώταται, τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἔχουσιν ὀσμὴν εὐώδη καὶ νόστιμον, καὶ γεῦσιν πικροαρωματικὴν.

Δύναμις. Εἶναι δυναμωτικόν, ἐρεθιστικόν καὶ διαλυτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς δυσπεψίαν, ὑστερισμὸν, καὶ κώλικας, ἔξωθεν τὸ ἔλαιόν του εἰς πρήσματα ψυχρά.

Δόσις. Ὅσον φθάνει.

24 ειδῶν Δάφνη εὐρίσκεται.

{ Δαφνοκέρασος, Ἑλληνί. Προύνου, Δαυροκέρασος, Λατινισί.
 { Λαυριέρ τσερίς, Γαλλ. Λαῦρο ρέγιο, Ἰταλ. Δαυνάν, Τουρκ.

Κλάσις 12. Εἰκοσάνδριον. Τάξις I. Τριγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 47, εἰς τὸν Α. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1093. Τοῦτο τὸ δένδρον εἶναι ἀρχετὰ μέγαν καὶ ἀειθαλές, γέννημα τῆς ἐν Πόντῳ Τραπεζοῦντος, αὐτὸ ἐφέρθη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1576 ἔτος μετὰ Χριστόν· οἱ κορμοὶ του

ὑψοῦνται ἕως δέκα πόδας· οἱ κλώνοι τῶν εἶναι διηρημένοι εἰς πολλοὺς κλώνους, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ὠλογχοειδῆ, μακρὰ δακτύλων, τὰ ἄνθη τῶν εἶναι σκοτεινόλευκα, εἰς εἶδος σταφυλῆς με ὀσμὴν τῶν πικρῶν ἀμυγδάλων, πλὴν ἀηδῆ· οἱ καρποὶ τῶν εἶναι βάκχη τις με χυλὸν πικρότατον, τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν με μεγάλην ὠφέλειαν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν καὶ ναρκωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς φλογιστικὰ πάθη σθενικῆς διαθέσεως.

Δόσις τῶν φύλλων κόκκους I ἕως 3 με τὸ νερόν, τοῦ ἐλαίου του, στάγματα I ἕως 2, τὸ δὲ νερόν του δίδεται δράμια 6 με τὸ νερόν.

{ Δαφνοειδῆς, Ἑλληνισί. Δάφνη Μετσερέουμ, Λατινισί.
 { Λαυρέν γέντιλ, Γαλλισί. Μετσερέο, Ἰταλिसί.
 { Δοῦλ ἀπτάλ ὀτοῦ, Τουρκισί.

Κλάσις 8. Ὀκτάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 48 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1094. Τὸ δαφνοειδῆς εἶναι χαμόδρυον ἀειθαλῆς, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς τοὺς ὄρεινους καὶ ἀμμώδεις τόπους τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον μῆνα, ὁ κορμὸς του ὑψοῦται ἕως 2 ἢ 3 πόδας, τὰ φύλλα του φύονται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κορμοῦ, τὰ ὁποῖα εἶναι λογχοειδῆ, τὰ ἄνθη φύονται κάτωθεν τῶν φύλλων καὶ πρότερον αὐτῶν, ὅλα ὠραῖα με χρῶμα ῥύδαιον, καὶ εὐωδιάζουσι πολλὰ καλὰ, αἱ φλοιαὶ τοῦ φυτοῦ τούτου ἔχουσι χρῶμα μελαχροινόν, γεῦσιν δριμυτάτην, οἱ καρποὶ τῶν εἶναι φαρμακεροί.

Δύναμις. Ἐρεθιστικόν, ἀντιγαλλικόν καὶ καθαρτικόν.

Μεταχειρίτις: Ἐσωθεν, εἰς πρήσματα γαλλικά, προερχόμενα ἀπὸ τὸν ὑδρὶς-γυρον, καὶ εἰς τὰς ἑμφορᾶς.

Δόσις τῶν φλοῶν, δύο δρ. εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 250 διὰ τὴν γίνη κόγχλημα καὶ νὰ κλίβνεται εἰς 24 ὥρας.

{ Δίκταμον λευκόν, Ἑλληνιστί. Δίκταμον ἄλβουμ, Λατινιστί.
 Δικτάμ Μπλάν, Γαλλιστί. Φραξινέλλα, Ἰταλιστί.
 Μαγκιρ ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 10. Δεικάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὁρα σχῆμα 50, εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου,

§. 1095. Τὸ λευκὸν τοῦτο Δίκταμον εἶναι φυτὸν τι πολὺζων, τὸ ὁποῖον φέρεται εἰς τὰ δάση τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας καὶ μάλιστα τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μάιον μῆνα ὁ κορμὸς τοῦ εἶναι κυλινδρικός, τριγωντὸς, κοκκινωπὸς ὑπερθεν καὶ ὑψηλὸς ἕως 2, ἢ 3 πύδας· τὰ φύλλα αὐτοῦ εἶναι πτερωτὰ, παρόμοια μὲ τῆς κοινῆς μυλέας, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι πορφυρᾶ, μὲ γραμμὰς πινὰς ζωηράς, κείμενα βοτρυτῶν εἰς εἶδος σταφυλῆς.

Ὅλον τὸ γόρτον καὶ τὸ ἔλαιον αὐτοῦ μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἐρεθιστικόν.

Μεταχ. Εἰς πάθη ἀσθενικῆς διαθέσεως, καὶ ἐλμινθας.

Δόσις. Ἀπὸ 2 δρ. εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

{ Δρύς, Ἑλληνιστί. Βζλανιδία, Νεοελληνιστί.
 Κουέρκου ρόβουρ, Λατινιστί. Κέν ρουβέρ, Γαλλιστί.
 Κουέρτσια, Ἰταλιστί. Μεσσέ ἀγάτς, Τουρκιστί.

Κλάσις 21. Μονοοίκιον. Τάξις 7. Πολυάνδριον.

Ὁρα σχῆμα 51 εἰς τὸν Α. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1096. Ἡ Δρύς εἶναι δένδρον πολύζων καὶ μεγαλώ-
τατον, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς τὰ δάση τοῦ κόσμου, μάλιστα
εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ὀλύμπου ὄρους, ὅπου ὑψοῦνται ἕως
ὀγδοήκοντα πόδας, εἶναι γονδρῆ, πολύκλωνος, τὰ φύλλα
της εἶναι ἐπιμήκη, ὑπόλευκα κάτωθεν, καὶ λαμπροπράσινα
ἄνωθεν, τὰ ἄρρενα ἄνθη εἶναι εἰς εἶδος θύρσου, ἢ οὐρᾶς κρε-
μαμένης. ὁ κάλυξ αὐτῶν εἶναι εἰς εἶδος ποτηρίου, τὸ ὁποῖον
πωλεῖται εἰς τὴν ἀγορὰν εἰς τιμὴν· ὁ καρπὸς της εἶναι μιά
θάλανος ἐπιμήκης.

Δύναμις. Στυπτική, καὶ δυναμωτική.

Μεταχειρίσις. Ἔσωθεν εἰς τὰς αἰμορρογίας, διάρροϊας καὶ
χρονικὰς δυσεντερίας, ἐνίοτε καὶ εἰς τὰς διαλειπούσας
θέρμας· ἔξωθεν εἰς χαμήλωμα τῆς μήτρας, τοῦ ὀρθεντέ-
ρου, καὶ εἰς τὰς αἰμορροΐδας.

Δόσις. Δρ. 8 εἰς νερὸν βραστήν δρ. 100.

Εἴκοσιπέντε εἰδῶν δρῦς εὐρίσκονται.

{ Ἐλελίτφακος, Ἑλληνισί. Φασκομηλέα Νεοελληνιστί.
{ Σάλβια ὀφφικινάλις, Λατινισί. Σοαυγέ, Γαλλισί.
{ Σάλβια, Ἰταλिसί. Ἀδὰ τσαΐ, Τουρκισί.

Κλάσις 2 Διάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον

Ὅρα σχῆμα 52 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

1097. Ἡ Ἐλελίτφακος εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον
εἰς ὅλην τὴν Νοτίαν Ἑλλάδα, καὶ νήσους τοῦ Αἰγαίου Πε-
λάγους· αὐτὸ τὸ φυτὸν εἶναι θάμνος τις ὑψηλὸς ἕως 2 ἢ
3 πόδας· οἱ βλαστοὶ αὐτῆς εἶναι πολλοί, τὰ φύλλα αὐτῶν
εἶναι ὠλογχοειδῆ, μαλλιάρη, τὰ ἄνθη αὐτῶν ἐξέρχονται
θυρσοειδῶς, ἀπὸ ἄρθρον εἰς ἄρθρον, εἶναι χειλοειδῆ ὡς τὸ
στόμα τοῦ λέοντος μὲ χρῶμα ἐρυθρὸν, ἢ λευκόν· ὅλον τὸ

χόρτον ἔχει ὀσμὴν εὐώδη καὶ ἀρωματικὴν, γεῦσιν πικρὰν, καὶ ἀρωματικὴν, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰ φύλλα καὶ τὸ ἔλαιον αὐτῶν.

Δύναμις. Κεντηστικὴ καὶ δυναμωτικὴ.

Μεταχειρίσεις. Ἐσωθεν εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου, εἰς ρευματισμούς, καὶ εἰς νυκτερινούς ἰδρώτας.

Δόσις τῶν φύλλων ἓν δράμι εἰς νερὸν κοχλάζον καὶ νὰ βράσῃ μόνον ἕως οὗ νὰ μετρήσῃ τις 100, καὶ ἀμέσως νὰ κενωθῇ, διότι ἐὰν βράσῃ πολὺ γίνεται ἀηδής.

{ Ἐλεμίνη, Ἑλληνισί. Ἄμυρις Ἐλεμίνη, Λατινιστί.
 { Ἐλεμί, Γαλλιστί. Ἐλεμί Ἰταλिसί.
 { Ἐλεμί ζάμκη, Τουρκισί.

Κλάσις 8. Ὁκτάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 54 εἰς τὸν Δ'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1098. Τὸ φυτόν τοῦτο τῆς Ἐλεμίνης εἶναι χαμόδενδρον τι πολύζων, φυόμενον κατὰ τὴν Βρασιλίαν γῆν τῆς Ἀμερικῆς, οἱ κορμοὶ τῆς ὑψοῦνται μετρίως, οἱ κλώνοι τῶν εἶναι ἀντικείμενοι, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ὠλογοχειδῆ, κιτρινοπράσινα, τὰ ἄνθη τῶν κεῖνται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κλώνων καὶ εἶναι λευκὰ, καὶ μικρὰ, τὸ θέρος οἱ ἐκεῖσε ἐγχώριοι σχίζουσι τὴν φλοιὴν τοῦ δένδρου, καὶ οὕτως ἐκρέει χυμὸς τις διαφανῆς ὅστις πῆζει, καὶ ὀνομάζεται ῥητίνη ἔλεμη, αὐτὴ μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ δίδεται ἢ σκόνη τῆς ἐσωτερικῶς εἰς πάθη σθενικά· ἔξωθεν εἰς πρήγματα καὶ κεντήματα.

Δόσις. Ἀπὸ κόκ. 10 ἕως ἓν δρ. πολλάκις τῆς ἡμέρας.

{ Ἐλλέβορος μέλλας, Ἑλληνισί. Σκάρφη, Νεολληνισί.
 { Ἐλλέβουρος νίγερ Λατινισί. Ἐλλέβορ νοάρ, Γαλλισί.
 { Ἐλλέβορο νέρο, Ἰταλिसί. Καρὰ τσομπλέμ ὀτου Τουρκισί.

ΠΡΟΣΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ Ε. 241

Κλάσις 13. Πολυάνδριον. Τάξις 5. Πενταγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 53 εἰς τὸν Α'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1099. Φυτόν πολύζων καὶ πικρὸν, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀντίκυραν, ἐξ ὧν ἦλθε καὶ ἡ παροιμία τῶν τρελλῶν, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Φεβρουάριον μῆνα, ἡ ῥίζα του εἶναι μὲ πολλὰ ῥιζίδια σκληρὰ, οἱ βλαστοὶ των εἶναι ὑψηλοὶ ἕως πέντε δακτύλους μὲ ἐν ἡ δύω ἄνθη λευκὰ, τὰ φύλλα τοῦ ἐλλεβόρου ἐξέρχονται ἐκ τῶν ῥιζῶν μεγάλα, μὲ χρῶμα πρασινομέλανα, διτρημένα εἰς ὀκτῶ, ἡ ἐννέα φυλλάρια, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰ λεπτὰ ῥιζίδιά του.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικά, ἐρεθιστικά, δραστικοκαθαρτικά.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν εἰς τὴν μελαγχολίαν, μανίαν καὶ ἔλμινθας.

Δόσις. Ἐν δράμι εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 50.

Δέκα εἰδῶν Ἑλλέβοροι εἶναι.

{ Ἑλένιον γόρτον, Ἑλληνιστί. Ὀμανον, Νεολληνιστί.
*Ινούλα Ἑλένιουμ, Λατινιστί. *Ινούλο Ἑλενιέρ, Γαλλισί
*Ἐνούλα καμπάνα Ἰταλιστί Ἄνδούζ ὀτοῦ Τουρκισί.

Κλάσις 14. Συγγενέσιον. Τάξις 2. Πολυγαμία περιττή.

Ὅρα σχῆμα 55 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1100 Τὸ Ἑλένιον τοῦτο φυτόν εἶναι πολύζων, φύεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα τῆς Εὐρώπης, καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλ. καὶ Αὐγους. μῆνα, ἡ ῥίζα του εἶναι χονδρὴ, ἀρωματικὴ, ὁ κορμὸς του εἶναι ὑψηλὸς τριῶν ποδῶν, τὰ φύλλα του εἶναι ὡσειδῆ, πριονωτὰ, τὰ ἄνθη

(TOM. Β')

(16)

του είναι μεγάλα, χρώματος χρυσοειδούς, μεταχειρίζονται
εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ ἀνθελμιντικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὴν δισπεψίαν, καὶ εἰς τοὺς ἐλμινθας.

Δόσις. Ἀπὸ δράμι μισὸν ἕως ἓν μὲ τὸ νερόν.

Τριάκοντα δύο εἰδῶν Ἑλένιον χόρτον εὐρίσκεται.

{ Ἐπτὰφυλλον, Ἑλληνιστί. Τορμεντίλα ἐρέκτα, Λατινιστί.
Τορμεντίλ δροίτ, Γαλλιστί. Τορμεντίλα ὄφιτσινάλε, Ἰταλ.
Ἰντσιμβάρ, Τουρκισί:

Κλάσις 12. Εἰκοσάνδριον. Τάξις 5. Πενταγύναιον

Ὅρα σχῆμα 56 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1101. Τὸ μικρὸν τοῦτο φυτὸν εἶναι πολύζων, φύε-
ται περὶ τοὺς αὔλακας, καὶ ὑγροὺς χάνδακας τῆς Ἑλλάδος
οἱ κορμοὶ του εἶναι λεπτότατοι ὡς τρίχες σχεδόν, αἱ ῥίζαι
αὐτῶν εἶναι ξυλώδεις, τὰ ἄνθη εἶναι μικρὰ μὲ χρῶμα χρυ-
σοειδές κίτρινον· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥί-
ζαι αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ καὶ αὐταὶ εἶναι στυπτικά.

Μεταχειρίσεις εἰς τὰς χρονικὰς διαρροίας, εἰς τὰς δυσεντε-
ρίας, καὶ εἰς τὸ χαμῆλωμα τοῦ σταφυλίτου.

Δόσις. Ἀπὸ δράμις 4 εἰς νερόν βραστὸν δράμια 80.

{ Ἐρούθειον, Ἑλληνιστί. Τσοένι, Νεοελληνιστί.
Σαπωνιάρια, Λατινιστί. Σαπωνιέρ ὄφιτσινέλ, Γαλλιστί.
Σαπουνάρια κομοῦνε, Ἰταλιστί. Τσοέν ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 10. Δεκαάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 58 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1102. Φυτὸν πολύζων φύομενον περὶ τὰς χαράδρας
καὶ φράκτας τῶν ἀμπελίων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, αἱ
ῥίζαι του εἶναι ἐπιμήκεις, στρεμμέναι, οἱ κορμοὶ του ὑψοῦν

ται δύο πόδας, τὰ φύλλα των εἶναι ὠλογχοειδῆ μὲ τρία νεῦρα, ὁ κάλυξ αὐτῶν εἶναι κυλινδρικός, τὰ ἄνθη των ἐξέρχονται εἰς εἶδος κορύμβου μὲ χρῶμα ῥόδεον.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἱατρικὴν αἱ στρεμμένοι αὐτοῦ ῥίζαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι γεῦσιν δριμεῖαν καὶ πικράν.

Δύναμις. Ἀνθελμιντικὴ καὶ δραστικοκαθαρτικὴ.

Μεταχειρίσεις. Ἐσωτερικῶς εἰς τοὺς ἕλμινθας καὶ ἀσκαρίδας τῶν παιδαρίων.

Δόσις. Δράμι ἓν ἕως 2 εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100.

Δύω εἰδῶν σαπωνάρια εὐρίσκονται.

{ Ἐρυθρόδανον, Ἑλληνισί. Ριζάρι, ΝεοἙλληνισί.
 { Ρούβια τιντόρουμ, Λατινισί. Γαράντσ, Γαλλισί.
 { Γαράντσα, Ἰταλισί. Ποιὰ κιοκιού, Τουρκισί.

Κλάσις 4. Τετράνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 59 εἰς τὸν Δ. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1103. Τὸ ἐρυθρόδανον κοινῶς Ριζάρι λέγεται ὡς ἐκ τῶν ριζῶν αὐτοῦ λαβὸν τὴν κλήσιν· αὐτὸ εἶναι χορτώδες φυτὸν καὶ πολύζων, φυόμενον εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς πλῆθος, αἱ ῥίζαι του εἶναι χονδραὶ ὡς κονδύλιόν τοῦ γραψίματος μακρφαὶ καὶ κοκκινωπαί· οἱ χορτώδεις αὐτοῦ κορμοὶ εἶναι τετράκογχνοι, ἐπίμηκες, τὰ φύλλα των εἶναι ἀκτεινοειδῆ καὶ κιτρινοπράσινα· ὅλον τὸ χόρτον εἶναι ἀκανθωτόν· φύονται τὰ ἄνθη αὐτῶν εἰς εἶδος θύρσου κίτρινωπά, τὰ ὁποῖα μεταβάλλονται εἰς θάκχας τινὰς μικρὰς καὶ μελανάς· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἱατρικὴν καὶ οἰκονομίαν· αἱ ῥίζαι αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι δύναμιν ἀδυναμωτικὴν καὶ κεντηστικὴν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὴν ἀτροφίαν τῶν βρεφῶν, εἰς πάθη τοῦ πνεύμονος, καὶ ραχίτην.

Δόσις. Τῶν ριζῶν δράμ. 10 εἰς νερόν βραστόν δράμ. 300,
διὰ νὰ μείνη δρ. 150.

{ Εὐγενία καρυφύλλον, Ἑλληνισί. μοσχοκάρφια, Νεοελ.
{ Εὐγενία καρυφυλλάτη, Λατ. Γαρόφλ ἀρωματικ, Γαλ.
{ Γαρόφανοι, Ἰταλισί. Καρυοφύλ Τουρκισί.

Κλάσις 12. Εἰκοσάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 60 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1104. Ἡ Εὐγενία εἶναι δένδρον τι ὠφελιμώτατον εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ ἰατρικὴν, τοῦτο φέεται εἰς ὄλας σχεδὸν τὰς νήσους τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ ὑψοῦται 15 ἕως 18 πόδας, τὰ φύλλα του εἶναι ἀντικείμενα ὠλογχοειδῆ μακρὰ ἕως 4 δακτύλων· τὰ ἄνθη του φυτρώνουσιν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κλώνων εἰδος κορύμβου ἀπὸ τρία τρία, κάθε ἄνθος ἔχει κάλυκα διηρημένον εἰς τέσσαρα φυλλάρια, ὁ καρπὸς τῶν εἶναι μία βάκχη ὠσειδῆς, μικρὰ, ἐρυθρομελαγχρινῆ, μονόσπερμος. Τὰ ἄνθη ταῦτα τινάζόμενα νωπὰ ἀπὸ τὸ δένδρον εἰς εἶδος βουβουκίων, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν. Δύναμις. Δυναμωτικὰ καὶ κεντιστικὰ.

Μεταχειρίσις. Εἰς παραλυσίαν τῆς γλώσσης, ἀνορεξίαν, ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ ὀδονταλγίαν.

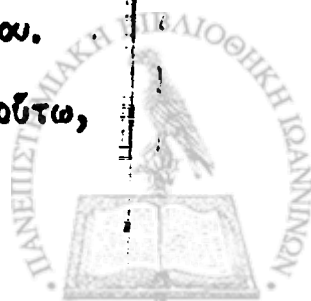
Δόσις τῆς σκύνης, ἀπὸ κόκκους 12, ἕως 30 μὲ τὸ νερόν.

{ Ἡδύοσμος (μίνθη,) Ἑλληνισί. Ἡδύοσμος, Νεοελληνισί.
{ Μένταμ πιπερίτιδε, Λατινισί. Μέντ ποαβρέ, Γαλλισί.
{ Μέντα κομοῦνε, Ἰταλισί. Νανέ ὀτοῦ Τουρκισί.

Κλάσις 14 Διδυναμία. Τάξις 1. Γυμνοσπέρμιον.

Ὅρα σχῆμα 61 εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1105. Ὁ καυστικὸς οὗτος ἠδύοσμος λέγεται οὕτω,

διότι καίει δυνατά, μάλιστα τὸ ἀερῶδες αὐτοῦ ἔλαιον, αὐ-
τὸς εἶναι χόρτον τι πολύζων, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς ὅλην
τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Αὐγούστον καὶ Σεπτέμ-
βριον μῆνα· οἱ βλαστοὶ του εἶναι πλαγιασμένοι, ἰψηλοὶ δύο
ἢ τριῶν ποδῶν, καὶ πορφυροῖ, τὰ φύλλα των εἶναι ὠοειδῆ,
πράσινα, τὰ ἄνθη των κεῖνται εἰς εἶδος ἀσταχύων πορφυ-
ρῶν· ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ τὸ
ἀερῶδες αὐτοῦ ἔλαιον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸς καὶ κεντηστικὸς τῶν νεύρων.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πάθη σπασμωδικὰ, ὑστερικὰ, ἐμετὸν καὶ
ἀερώδη κώλικά.

Δόσις τοῦ χόρτου, ἀπὸ δράμι ἓν εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 50
διὰ νὰ γίνῃ κόγχλασμα.

Τὸ ἔλαιον δίδεται ἀπὸ ἓνα στάγμα ἕως τρία.

Πολλῶν εἰδῶν ἠδύοσμος εἶναι.

{ Θέ, Ἑλληνισί. Τσαΐ Νεοελληνισί.
{ Θέα Βοέα, Λατινισί. Τέ Βούτ, Γαλλισί.
{ Τέ Βοὺ Ἰταλिसί. Τσαΐ, Τουρκιστί.

Κλάσις 13. Πολυάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 63 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1106. Τοῦτο τὸ φυτὸν εἶναι χαμόδενδρόν τι πολύ-
ζων, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς τὴν Σίναν (Κίναν κοινῶς), οἱ
κορμοὶ του εἶναι λυγιστοὶ, οἱ κλῶνοι αὐτῶν εἶναι κυλινδρικοὶ,
τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ὠολογχοειδῆ καὶ πράσινα, τὰ ἄνθη
των εἶναι λευκὰ καὶ ὠραῖα· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰα-
τρικὴν καὶ οἰκονομίαν τὰ ξηρὰ φύλλα αὐτῶν.

Δύναμις. Ὀλίγον δυναμωτικόν, ναρκωτικὸν καὶ ἰδρωτικόν.

Μεταχ. Εἰς ρεύματα τοῦ στήθους καὶ κρυώματα ἀσθενικά.

Δόσις. Δράμι ἓν εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 60 διὰ νὰ γίνῃ κό-

χλασμα να πίνηται με την ζάχαριν. καὶ εἶναι
 Δύω χαμόδρενδρά εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δίδουσι τὸ θύμ-

{ Θύμος, Ἑλληνιστί. Θυμάριον, Νεοελληνιστί.
 Τύμος· Βουλγάρικ· Λατινιστί· Τιμ κομμού, Γαλλιστί.
 Τίμο, Ἰταλιστί. Γιφιτ· κικιγι, Τουρκιστί.

Κλάσις 14. Διδυναμία, Τάξις I. Γυμνόσπερμον.

Ὁρα σχῆμα 64 εἰς τὸν Α'. τὴν τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1107. Αὐτὸ τὸ φυτὸν εἶναι πολύζων, φύεται εἰς
 τόπους ὄρεινους, καὶ τραχεῖς τῆς Ἑλλάδος, αὐτὸ τὸ χα-
 μόδενδρον ἐκπέμπει κορμούς κυλινδρικούς, αὐτοὶ ὑψοῦνται
 ἕως ἓνα πόδα, τὰ φύλλα των εἶναι λεπτότατα, βαθυπρά-
 σινα, αὐτὸ ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μαῖον καὶ Ἰούνιον μῆνα, τὰ ἀν-
 θη των εἶναι εἰς εἶδος κορύμβου, ἐρυθρὰ καὶ ὠραία.

Πολλῶν εἰδῶν Θύμος εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους, καὶ διὰ τὰ εἶδη
 τοῦ θύμου καὶ τὸ ἔλαιον μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Δύναμις. Κεντηστικὸς καὶ δυναμωτικὸς.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ἀσθενικὰ καὶ εἰς κρυώματα.

Δόσις. Ἀρ. ἓν εἰς νερὸν βραστὸν· ὄρ. 50· μετὰ ἀερώδες αὐ-
 τοῦ ἔλαιον τρίβοντας ἐξωτερικῶς οἱ πόνοι καὶ τὰ πρήσμα-
 τα τῶν μελῶν, καὶ θεραπεύονται.

{ Ἰα εὐώδη, Ἑλληνιστί· Μανουσάκια, Κοινῶς.
 Βιόλαι ὀδοράται, Λατινιστί· Βιολέττ· ὀδοράτ, Γαλλίς.
 Βιόλαι μάμμολαι, Ἰταλιστί· Μενεξέ Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὁρα σχῆμα 66 εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1108. Τὰ εὐωδέστατα ἴα εἶναι φυτὸν πολύζων, φύ-
 ονται εἰς τόπους ὄρεινους καὶ σκιαροῦς τῆς Ἑλλάδος καὶ
 λοιπῆς Εὐρώπης, ὅπου ἀνθοῦσι τὴν πρώτην ἀνοιξιν πρὸς τὸν
 Μάρτιον μῆνα· αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι μετὰ πολλό-

τατα ριζίδια· ἄνωθεν τῶν ριζῶν φύονται πέντε φύλλα ἕως δέκα τὸν ἀριθμὸν, ἅπαντα καρδιόσχημα, ὑποπράσινα, καὶ μὲ τὰ ποδία μακρά· βλαστάνουσιν οἱ βλαστοὶ αὐτῶν ριζόθεν, εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὑποίων ἀνθοῦσι τὰ ὠραία ἄνθη αὐτῶν, πορφυρᾶ, ἢ ἐρυθροπορφυρᾶ, καὶ εὐώδη, τὰ ὑποῖα μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν.

Δύναμις. Μαλακτικά, εὐκοίλια καὶ δροσιστικά.

Μεταχειρίσις. Εἰς φλόγωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀφεδρῶνός.

{ Ἴα τρίχροα, Ἑλληνιστί. Μανουσάκια ἄγρια, Νεοελληνιστί.
Βιόλα τριχολόρη, Λατινιστί. Πενέτ καὶ πεσέ, Γαλλιστί.
Αἰάκεια καὶ φιδρὸν πενσιέρο Ἴταλ. Γιά πὰν μενεξέ, Τουρκ.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 67 εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1109. Τὰ τρίχροα ταῦτα Ἴα εἶναι ἐνιαύσια, φύονται ἄγρια εἰς τὰ χωράφια, μεταξύ τῶν γεννημάτων τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρώπης· λέγονται τρίχροα, διότι εἰς ἓνα τῶν πετάλων αὐτῶν εὐρίσκονται τρία χρώματα δηλ. κυανοῦν, λευκὸν καὶ κίτρινον· αἱ ρίζαι τῶν ὑποίων εἶναι ἐρπετώδεις, λεπταί, οἱ κορμοὶ αὐτῶν ὑψοῦνται ἕως ἓνα πόδα, αὐτοὶ εἶναι χορτώδεις, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται πρὸς τὰς κορυφὰς καὶ εἶναι πράσινα, τὰ πέταλα αὐτῶν ὄντα μὲ τρία χρώματα παρασταίνουσιν ὠραίαν θεωρίαν. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ χόρτον εἰς σκόνην.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν, διουρητικὸν καὶ καθαρτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν κασσίδαν, καὶ μάλιστα εἰς γαλακτώδη ἐσχάραν τῶν βρεφῶν, ὅπου ὠφελεῖ τὰ μέγιστα.

Δόσις. Τοῦ χόρτου ἓν δρ. εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100, ἢ γάλα διὰ νὰ μείνη τῷ ἡμισυ καὶ νὰ πάρνεται.

{ Ἰαλάππα, Ἑλληνιστί. Κομβόβουλος Ἰαλάππα, Λατινιστί.
Γιαλάππα, Γαλλ. καὶ Ἰταλιστί. Τσαλάπα, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 65 εἰς τὸν Α'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. ΙΙΙΟ. Τὸ φυτόν τῆς Ἰαλάππας εἶναι ἐνιαύσιον, αὐτὸ φύεται εἰς τὸ Μεξικὸν βασιλεῖον τῆς Ἀμερικῆς· αἱ ρίζαι τῆς εἶναι βολβώδεις, σκληραὶ, μελαγχροιναὶ ἐξωθεν, καὶ λευκαὶ ἔσωθεν, γέμουσαι ἀπὸ γαλακτώδους ὑγρῶν· οἱ βλαστοὶ τῶν εἶναι λεπτοὶ, καὶ μακρεῖς ἕως ἐξ πόδας, ἔχουσι φύλλα πολλὰ ἄνισα, διηρημένα εἰς λοβοὺς, τὰ ἄνθη τῶν εἶναι μικρὰ καὶ κυανᾶ. Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ρίζαι τῆς Ἰαλάππας.—Δύν. Δραστικοκαθαρτικὴ, ἀνθελμιντικὴ, καὶ ἐρεθιστικὴ. Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν δυσκοιλιότητα καὶ εἰς τοὺς ἔλμινθας. Δόσις. Ἀπὸ μισθὸν δρ. ἕως I ἢ 3.

{ Ἴπποκαστανέα, Ἑλληνισί. Ἀγριοκαστανέα, Κοινῶς.
 { Ἴπποκάστανους, Λατινισί. Μαρονιέρ δ' Ἰνδῆ, Γαλλισί.
 { Καστάνε δ' Ἰνδῆ, Ἰταλῆ. Γιαμπάν κεστανέ, Τουρκισί.

Κλάσις 7. Ἐπτάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 68 εἰς τὸν Α'. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. ΙΙΙΙ. Ἡ Ἴπποκασθανέα εἶναι δένδρον πολυζών, καταγόμενον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, κατὰ τὸ παρὸν καλλιεργεῖται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἑλλάδα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸ θέρος· τὸ δένδρον τοῦτο ὑψοῦται ἕως 15 πόδας, ὁ κορπὸς τοῦ εἶναι ἴσιος· οἱ κλώνοι τοῦ κεῖνται ἀντικείμενοι, ὁμοίως καὶ τὰ φύλλα διαιροῦνται εἰς ἑπτὰ λοβοὺς καὶ εἶναι ὅμοια ὡς ἡ ἀπαλάμη τῆς χειρὸς· τὰ ἄνθη κεῖνται βοτρυδὸν εἰς εἶδος θύρσου, αὐτὰ εἶναι λευκὰ, καὶ ὠραῖα· ὁ καρπὸς τῶν εἶναι μία θήκη ἀκανθωτὴ, σφαιροειδῆς· ὁ καρπὸς αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει μὲ τὰ κοινὰ κάστανα τοῦ κόσμου εἶναι πικρότατος.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν οἱ φλοιαὶ τοῦ δένδρου καὶ οἱ καρποὶ αὐτῶν.

Δύναμις τῶν φλοιῶν, ἀδυναμωτικαὶ καὶ κεντηστικά.

Μεταχειρίσις. Ἔσθθεν εἰς θέρμας διαλειπούσας κτλ. καὶ ὡς
πταρμιστικὸν εἰς τινα πάθη τῆς κεφαλῆς.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ κόκκου, 25 ἕως ἐν ὄρ. πολλάκις.

{ Κακαοτέα Θεόβρωμα, Ἑλληνισί. Κακαοτέα, Νεοελληνισ.
{ Θεόβρωμα κακάουμ, Λατινισί. Κακαουέρ κουλτιβέ, Γαλλ.
{ Κακάο, Ἰταλिसί. Κακάο, Τουρκισί.

Κλάσις 18. Πολυαδέλφια. Τάξις 1. Δεκάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 69 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1112. Ἡ Κακαοτέα εἶναι δένδρον πολύζωον, φύεται
εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, ὁ κορμὸς τῆς γίνεται ὡς μία
καρυδιά μικρά· οἱ κλώνοι τοῦ εἶναι ὄρθιοι, τὰ φύλλα τῶν εἶ-
ναι λογχοειδῆ, καὶ κρεμάμενα, τὰ ἄνθη κεῖνται εἰς τοὺς
κλώνους εἰς πλῆθος εἰς εἶδος φακέλλου· τὸ περικάρπιον ἔχει
πέντε κοιλώματα χωρὶς διαφράγματα· οἱ σπόροι αὐτῶν
εἶναι τὸ κακάον.

Αὐτοὶ ψηνόμενοι κοχλάζονται καὶ πίνονται ὡς καφές·
γίνεται καὶ τὸ βούτυρον τοῦ κακάου ὠφέλιμον εἰς τὴν ἰατρι-
κὴν, τὸ ὁποῖον εἶναι λευκὸν, γλυκὺ καὶ νόστιμον.

Δύναμις. Μαλακτικὸν καὶ θρεπτικόν.

Μεταχειρ. Εἰς βῆχα, εἰς τινὰς κώλικας καὶ στραγγουρίαν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ. — 3 εἰδῶν εἶναι τὸ κακάον.

{ Κάλαμος ἀρωματικὸς, Ἑλλ. Ἄκουρους κάλαμοις, Λατιν.
{ Ἄχορους ὄδορέ, Γαλλισί. Κάλαμο ἀρωμάτικο, Ἰταλिसί.
{ Ἐγίρ, Τουρκισί.

Κλάσις 6. Ἐξάνδριον. Τάξις 1. Μονογύνατον.

Ὅρα σχῆμα 70 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1113. Ὁ Θάμνος οὗτος εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῶν κα-

λάμων, ἢ τῶν κυπέρων, καὶ εἶναι πολύζωον, αὐτὸ φύεται εἰς τόπους ὑγροῦς, καὶ θαλτώδεις τῆς Εὐρώπης, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα συναπαντῶνται πολλάκις, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸ θέρος· αἱ ῥίζαι τοῦ εἶναι καλάμωδεις, τὰ φύλλα τῶν ἐξέρχονται ἐκ τῶν ῥιζῶν πολλὰ μακρὰ, ξιφοειδῆ, ὁ κορμὸς τῶν εἶναι καυλὸς τις λεπτός, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι λεπιδωτά, καὶ σχηματίζονται ὡς κύλινδρον λεπιδωτὸν, καὶ κτρινωπόν· αἱ ῥίζαι τῆς καλάμου ταύτης γεῦσιν ἔχουσι θερμὴν, πικρὰν καὶ ἀρωματικὴν.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι τῆς εἰς σκόνην Δύναμις. Δυναμωτικαὶ καὶ κεντηστικαί.

Μεταχειρ. Εἰς πάθη τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ κόκκου 25 ἕως ἓν δράμι.

Ἐπτὰ εἰδῶν ἀρωματικὸς κάλαμος εὐρίσκειται.

Καμφορέα, Ἑλληνισί. Κάμφορα, Νεοελληνισί.

Λαύρους κάμφορα, Λατινισί. Λαυριέρ καμφριέρ, Γαλλισί.

Κάμφορα, Ἰταλισί. Κιαφορέ, Τουρκισί.

Κλάσις 9. Ἐνεάνδριον. Τάξις I. Μονογύνχιον.

Ὅρα σχῆμα 71 εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. III 4. Τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι δένδρον πολύζωον, ἀπὸ τὸ γένος τῆς δάρνης, αὐτὸ εἶναι ὠραιότατον, φύεται φυσικὰ εἰς περισσότερα μέρη τῆς Ἰνδίας καὶ Κίνας, ὁ κορμὸς τῆς εἶναι ἴσιος μὲ πολλοὺς κλώνους ἐρυθρομελαγγεινοῦς, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ὡσειδῆ, γλαυκὰ, καὶ λαμπρὰ, ὁμοία μὲ τὰ φύλλα τῆς ἡμέρου ἀπιδίας καθαρότατα· τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κλώνων μὲ χρῶμα ὑπέλευκον· ὁ καρπὸς τῶν εἶναι δρύπι πινές μὲ χρῶμα μελαχρῖνοερυθρόν· ὅλον τὸ δένδρον τὸ χαράττουσιν, ἐξ οὗ ἐκρέει ρευστὸν τι ῥι-

τινώδες· και διαφανές η κάμφορα, αυτη έχει οσμην δυνατην και γευσιν θερμην, πικραν και αρωματικην.

Δύναμις. Τονικη των νευρων και ανθελμιντικη.

Μεταχειρισις. Εις θερμας νευρικας, μεγαλην αδυναμian, εις δηλirιον, εις τετανον, μανιαν και εις σκοληκας.

Δόσις. Απο κόκκουσ 2 εως μισον δραμι.

{ Καπνοειδες, Ελληνισι. Καπνεα, Νεοελληνισι.
Φουμαρια οφριτσιναλις, Λατινισι. Φουμετερ, Γαλλισι.
Φουμαρια λουτεα, Ιταλισι. Σιαχταρε, Τουρκιστι.

Κλάσις 17. Δυαδελφια- Τάξις 3. Εξάνδριον.

Ορα σχημα 73 εις τον Δ. τόμον της Βοτανικης μου.

§. III 5. Φυτον ενιαυσιον, φυόμενον εις τα χωραφια της Ελλάδος, όπου ανθει προς τον Μάιον και Ιούνιον μηνα, η ριζα του ειναι μικρα, ινώδης και υπόλευκος· οι κορμοι της ειναι ἐγκεκλιμένοι και συλλίφεροι πορφυροι· τα φύλλα των ειναι διπτερωτα, πράσινα ανωθεν και οξεία. Οι στάχεις εξέρχονται εξ εναντίας των φύλλων, με πολλὰ ανθη κοκκινωπα, και προς την κορυφην αιματόχροα· όλα τα ανθη ειναι εις δύο δεσμους· όλον το χόρτον ειναι άοσμον, γευσιν έχει πικροτάτην.

Δύναμις. Ολίγον αδυναμωτικόν και κινητικόν των υγρων.

Μεταχειρισις. Εις την δυσπεψιαν, καχεξιαν, πάθη ασθενικα του στομαχου, έρπητας και έσωγάδας.

Δόσις. δρ. 8 εις νερον βραστον δρ. 100.

15 ειδων καπνοειδες εύρίσκεται εις τα χωραφια.

{ Καρυδια, Ελληνισι. Καρυδια, Νεοελληνις.
Ιούγλαν βέγιαμ, Λατινις. Νουερ κομουν, Γαλλισι.
Νότσε, Ιταλισι. Τσεβιζ αγατσι, Τουρκιστι.

Κλάσις 21 Μονοίκιον. Τάξις 7. Πολυάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 74 εἰς τὸν Δ. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. ΙΙΙΒ. Ἡ Καρυδιά εἶναι δένδρον πολύζων, αὐτὴ εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς πλῆθος· ἡ καρυδιά ἔχει ρίζας πολλές· οἱ κορμοὶ τῆς ὑψοῦνται ἕως 30 ἢ 40 πόδας· ἡ φλοιὸς αὐτῶν εἶναι μελαγχροινὴ, οἱ κλῶνοι αὐτῶν εἶναι πολλοί, ἐγκλιμένοι καὶ φυλλίφεροι τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι τρίφυλλα, μεγάλα ἕως 10 δακτύλους, καὶ 5 τὸ πλάτος, εἶναι πράσινα, ἐλλειπτικὰ καὶ ὀλίγον ὀδοντωτά· τὰ ἄρρενα ἄνθη σχηματίζουσιν ἓν εἶδος οὐράς μακρᾶς, λεπιδωτῆς καὶ κυλινδρικῆς. Οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι τὰ γνωστὰ εἰς ἡμᾶς καρύδια· μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὸ ἔξωθεν παρέγχυμα.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν, στυπτικόν καὶ ἀνθελμίντικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πόνους τῶν μελῶν, εἰς πάθη τοῦ δέρματος καὶ σκλήρυνσιν αὐτῶν.

Δόσις. Δράμια 4 εἰς νερὸν βραστὸν δράμ. 100. καὶ νὰ παίρ-
νεται συνεχῶς

16 εἰδῶν καρυδία εὐρίσκονται εἰς τὸν κόσμον.

{ Καρυδιά ἐμετική, Ἑλληνισί. Πάτες καὶ φύλες, Περσέλην.
{ Στρύχνος νοῦξ βόμικα, Λατινιστί. Νοίξ βομικ, Γαλλιστί.
{ Νότσε βόμικα, Ἰταλισί. Κάργα πουκέν, Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 75 εἰς τὸν Δ'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. ΙΙΙΓ. Τὸ δένδρον τοῦτο εἶναι πολύζων, φύεται εἰς πλῆθος εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ Ταπροβάνην νῆσον· ὁ κορμὸς του εἶναι κλωνώδης, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι μεγάλα, ὠσειδῆ, καὶ ὠχροπράσινα, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι μικρότατα καὶ λευκά, ἐκ τῶν ὁποίων γίνονται τινὲς δρύπες κίτρινα· αὐτοὶ

ὀνομάζονται εἰς τὴν ἀγορὰν κάρυα ἐμετικά, καὶ πάντες κοι-
νῶς καὶ φύλες, εἰ ὅποια εἶναι τεθλιμμένα καὶ ὀμφαλωταί·
ἔχουσι γεῦσιν πικροτάτην.

Δύναμις τῶν καρπῶν, ἀδυναμωτικώτατοι, ἐμετικοὶ καὶ ἀν-
θελμιντικοί.

Μεταχείρ. Εἰς ἐπιληψίαν, μανίαν καὶ παραφροσύνην.

Δόσις. Ἀπὸ κόκκους 2 ἕως 4 εἰς σκόνην, καὶ πλεόν τι.

{ Κασσία συρυγγώδης, Ἑλληνισί. Κάσσια Νεοελληνιστί.
{ Κάσε σολοτιβ, Γαλλισί. Κάσσια φύστουλα, Ἰταλισί.
{ Χιγιάρ σεμπέ, Τουρκιστί.

Κλάσις ΙΟ. Δεκάδριον. Τάξις Ι. Μονόγυγιον.

Ὅρα σχῆμα 78 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1118. Δένδρον αὐτοφυές καὶ πολύζων, φυόμενον εἰς
τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίας, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Ἀνατολῆς, καλ-
λιεργεῖται καὶ εἰς τοὺς βοτανικοὺς κήπους τῆς Εὐρώπης· αὐτὸ
τὸ δένδρον ὑפוῦται ὡς μία καρυδία, τὰ φύλλα του εἶναι
ἀντικείμενα μέ ποδία συγκείμενα ἀπὸ πέντε, ἢ ἕξ ζεύγη
φυλλαρίων, μακρῶν ἕως τριῶν δακτύλων, τὰ ἄνθη των εἶναι
μεγάλα καὶ κίτρινα κείμενα βοτρυδόν· οἱ καρποὶ αὐτῶν
εἶναι κεράτια τινα κρεμάμενα, κυλινδρικά, μακρὰ ἑνὸς καὶ
ἡμίσεος τοῦ ποδός σχεδόν, ταῦτα εἶναι μελαγχρινά, διηρη-
μένα κατὰ μῆκος εἰς πολλὰ κοιλώματα, γέμοντα ἀπὸ πα-
ρέγχυματι μωελῶδες, γλυκὺ, καὶ ζακχαρῶδες.

Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὸ παρέγχυμα. αὐτοῦ

Δύναμις τῆς Κασσίας, καθαρτικὸν καὶ ἀδυναμωτικόν.

Μεταχείρ. Εἰς τὴν δυσκοιλιότητα, καὶ εἰς πάθη φλογιστικά.

Δόσις τοῦ παρεγγύματος, ἀπὸ δράμα 5 ἕως 20 μὲ τὸ νε-
ρὸν, ἢ ἀπλῶς εἰς εἶδος γλυκύσματος.

48 εἰδῶν κασσίαι εὐρίσκονται.

{ Κάστωρ ζῶον, Ἑλληνιστί. Καστόρχι, Νεοελληνιστί.
Κάστωρ φίβερ, Λατινισί. Κάστωρ, Γαλλισί.
Κάστορο, Ἰταλισί. Κουτούς, Τουρκιστί.

Κλάσις 1. Ζῶον. Τάξις 2. Τετράποδον.

Ὅρα σχῆμα 79 εἰς τὸν Α'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. IIIQ. Ὁ Κάστωρ εἶναι ζῶον τετράπουν, καὶ ἀμφί-
βιον, γεννᾶται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν, καὶ μάλιστα
εἰς τὴν Ταρταρίαν τῆς Ἀσίας, ὅθεν ἔρχεται εἰς ἡμᾶς τὸ
κάλλιστον καστόρχιον, εἰς κύστας τινὰς συναγμένον. Τὸ
σῶμα τοῦ Κάστορος εἶναι σχεδὸν ἕως τρεῖς πόδας μακρὸν,
ἡ δὲ οὐρά του ἴση μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος, αὕτη εἶναι
πολύσαρκος, οἱ πόδες του εἶναι βραχύτατοι, τὸ χρῶμά του
εἶναι αἰθὼν, εὐρίσκονται ὅμως καὶ καταμέλανοι ὑπὸ τὴν
οὐράν του εὐρίσκεται τὸ γνωστὸν καστόρχιον ὡς πάχος,
μεταχειριζόμενον ὡς ἱατρικὸν εἰς τὴν ἱατρικὴν, εἰς σκόνην ἢ
εἰς τροχίσκους (χάπια), καὶ εἰς πνεῦμα τοῦ καστορχίου
λεγομένου.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν, ναρκωτικὸν καὶ μηναγωγόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς νευρικὰ πάθη καὶ μητρικὰ, εἰς τὴν ἀμη-
νώρροϊαν, ἐπιληψίαν καὶ θέρμας τυφοειδεῖς.

Δόσις τῆς κόνης ἀπὸ κόκκους 10 ἕως 30.

{ Κερατονία, Ἑλληνιστί. Ξυλοκερατία, Νεοελληνιστί.
Σιλίκουαμ, Λατινισί. Καρουβιέρ σιλικουέ, Γαλλισί.
Καρούβα δόλτσε, Ἰταλισί. Κετσι ποῖνουζι ἀγάτσι, Τούρ.

Κλάσις 23. Δουοίκια. Τάξις 2. Πολυγάμια.

Ὅρα σχῆμα 80 εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1120. Ἡ Κερατονία λέγεται κοινῶς ξυλοκερατία, τὴν κλησιν λαβοῦσα ἀπὸ τὰ ξύλινα αὐτῆς καὶ γλυκὰ κεράτια· αὐτὴ εἶναι δένδρον πολύζων, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κύπρον νῆσον, ὅπου ἀνθεῖ εἰς κάθε χρόνον, τὴν ἀνοιξιν, οἱ κορμοὶ τῆς ὑψοῦνται ἕως 20 πόδας καὶ ἐπέκεινα, οἱ κλώνοι τῶν εἶναι ἀνοικτοί, μὲ φλοιὴν μελαγχρινήν, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι πτερωτὰ, συνθεμένα ἀπὸ ἑξ ἢ ὀκτὼ φυλλάρια, σκληρὰ, ὑπερθεν πρᾶσινα, καὶ χλωμὰ κάτωθεν· τὰ ἄνθη αὐτῶν φύονται εἰς τὰ γυμνὰ μέρη τῶν κορμῶν καὶ τῶν κλώνων, ἔχουσι καὶ χρῶμα πορφυροῦν· οἱ καρποὶ τῆς κερατονίας εἶναι κεράτια τινα μακρὰ ἕως μιᾶς σπιθαμῆς, ἀμβλεῖα, θλιμένα, ἔχοντα μίαν ὕλην παρεγγυματώδη, γλυκεῖαν καὶ νόστιμον.

Δύναμις τῶν καρπῶν, θρεπτικοὶ καὶ μαλακτικοί.

Μεταχειρίσις. Ἔσωθεν εἰς ἑῆχα ὀξὺν καὶ χρονικὸν, εἰς ἄσθμα, εἰς ἀτροφίαν καὶ εἰς δίψαν ὑπερβολικὴν.

Δόσις τῶν κερατίων δράμια 20 εἰς νερὸν θραστὸν δράμια 100 διὰ νὰ γίνῃ κόγλασμα κατὰ τὴν τέχνην.

{ Κόφφρα, Ἑλληνισί. Καφφές, Νεοελληνιστί.
 { Κόφφρα ἀράβικα, Λατινιστί. Καφφιέρ, Γαλλισί.
 { Καφφέ, Ἰταλισί. Χαβέ καὶ καϊβέ, Τουρκισί.

{ Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 82 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1121. Εἰς τοὺς ἀρχαίους καιροὺς, κατὰ τὴν γνώμην τινὸς Ραβάλ, ἡ καφφέα τὸ δένδρον ἦτον γνωστὸν πρὸ αἰῶνων πολλῶν· ὁ κύριος Ἰωάννης ὁ Βερτούχης λέγει, ὅτι κατὰ

τὸ 1600 ἔτος μετὰ Χριστὸν εὐρέθη ἡ χρῆσις τοῦ καφφέ ἀπὸ τινος μοναχοῦ Ἀραβας τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας· ἔκτοτε ἕως τῶρα 241 ἔτη εἶναι σχεδόν, ἀφοῦ ἐμβῆκεν ἡ χρῆσις τοῦ καφφέ εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ Καφφέα λοιπὸν εἶναι χαμόδενδρον, πολύζων, φυόμενον εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν Αἰθιοπίαν, Μαρτινίγκαν νῆσον καὶ λοιπὰ μέρη τῆς μεσημβρινῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς, ὅπου ἀνθεῖ ἄνθη λευκότετα καὶ ὠραῖα· ὁ κορμὸς αὐτῆς εἶναι σκληρὸς, ὑψοῦται ἕως πέντε ἢ ἕξ πόδας. τὰ φύλλα αὐτοῦ εἶναι ὡς τῆς κερασίας σκοτεινοπράσινα, τὸ περικάρπιον εἶναι κατ' ἀρχὰς βράκχητις ἐρυθρὰ ὡς τὸ κεράσιον ἔσθθεν εὐρίσκεται ὁ καθαυτὸς καρπὸς ὁ καφφές, ἀπὸ δύο δύο σπυρρία εἰς πᾶσαν θήκην· αὐτοὶ οἱ σπόροι εἶναι ὑπόλευκοι καὶ σκληροί, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν οἱ καρποὶ οὔτοι.

Δύναμις τοῦ καφφέ, δυνκρωτικὸς τῶν νεύρων, τοῦ στομάχου καὶ ὅλου τοῦ σώματος.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν πολυϋπνίαν, εἰς λειποθυμίαν, κεφαλαλγίαν, πείναν, ἀποπληξίαν, παραλυσίαν, καὶ πολυσαρξίαν. Δόσις τῆς σκόνης, δράμια 3 εἰς νερὸν βραστὸν δράμ. 50, καὶ νὰ γίνῃ κόγγλασμα (δεκόντο) κατὰ τὴν τέχνην.

Πέντε εἰδῶν καφφές εἶναι.

{ Κασκαρίλια, Ἑλληνισί. Κρότων κασκαρίλια, Λατινισί.
 { Κρότων Κασκαρίλ, Γαλλιστί. Κασκαρίλια, Ἰταλισί.
 { Πειγαμπέρ ἀγατσι, Τουρκισί.

Κλάσις 21. Μονοοίκιον. Τάξις 8. Μοναδέλφια.

Ὅρα σχῆμα 83 εἰς τὸν Δ. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

5. 1122. Τὸ δένδρον τοῦτο τῆς κασκαρίλιας εἶναι πολὺ-

ζωόν, φέεται εἰς τὴν νῆσον τοῦ Σ. Δομένικου τῆς Ἀμερικῆς, κτλ. ὁ κορμός της ὑψοῦται ἕως 6 πόδας τὸ πολὺ ἐσκεπα- σμένος μὲ μίαν φλοιὰν μελαγχρινήν, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι λογχοειδῆ, ὅμοια τῆς ἀμυγδαλέας· τὰ ἄρβανα ἄνθη των εἶ- ναι μικρὰ εἰς εἶδος ἀσταχύων.

Τόσον τὰ ἄνθη, ὅσον καὶ ἡ φλοιὰ τῶν τρυφερῶν κλώνων των ἔχουσι μίαν ὀσμὴν εὐωδესάτην, ἡδονικὴν, ἀρωματικὴν, αἱ φλοιαὶ ἔχουσι γεῦσιν πικρὰν καὶ δριμεῖαν.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ φλοιαὶ αὐτῶν.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ καὶ ἰδρωτικὴ.

Μεταχειρίσεις. Εἰς διάρροιας, εἰς δυσπεψίας, θέρμας διαλει- πούσας, δυσεντερίας καὶ ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου.

Δόσις τῆς σκόνης ἀπὸ κόκ. 12 ἕως 36 εἰς κόχλασμα, ἐν ὄρ. εἰς νερὸν βραστὸν, ἢ οἶνον ὄρ. 100.

{ Κενταύριον, Ἑλληνισί. Θερμόχορτον, Νεοελληνισί.

{ Χερόνια, Λατινισί. Πετίτ κενταυρέ, Γαλισί.

{ Κενταύριο μληόρε, Ἰταλिसί. Κερμεζί κενταυριὸν, Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 84 εἰς τὸν Α. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1123. Τὸ μικρὸν τοῦτο κενταύριον ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τὸν Χείρωνα Κένταυρον τὸν Θεσσαλὸν, τὸν πρῶτον ἐφευρετὴν τῆς ἰατρικῆς τέχνης. Τὸ Κενταύριον τοῦτο εἶναι χόρτον μικρὸν ἐνιαύσιον φυόμενον εἰς τόπους ὑγροὺς, ἀγεωρ- γήτους τῆς Εὐρώπης Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον μῆνα· ὁ κορμός του ὑψοῦται ἕως μισθὸν πόδα, αὐτὸς εἶναι πολύκλωνος, οἱ κλώνοι του εἶναι ἀντικείμενοι σταυροει- δῶς, τὰ φύλλα των εἶναι λεπτὰ καὶ πράσινα· εἰς τὰ ἄκρα

(TOM. B'.)

(17)

τῶν κλώνων φύονται τὰ ἄνθη αὐτῶν ἐρυθρά καὶ μικρὰ με-
τινα μικρὰ πέταλα· ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰα-
τρικὴν, τὸ ὁποῖον ἔχει γεῦσιν πικροτάτην καὶ δριμεῖαν.
Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν, καὶ ἀντιπυρετικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὰς θερμὰς παντὸς εἶδους, καὶ εἰς τὰς ἐμ-
φράξεις τῶν σπλάγγων.

Δόσις. Ἀπὸ δρ. 8 εἰς νερὸν θραστὸν δρ. 100.

Τὸ πάλαι, ὅποτε δὲν ἦτον ἡ κίνα καὶ τὸ κινῆνον, ὅλοι μὲ
αὐτὸ τὸ χόρτον ἐθεράπευον τοὺς θερμασμένους.

Κενταύριον χόρτον εἶναι 80 εἰδῶν.

{ Κέστρον, Ἑλληνισί. Βετόνικα ὄφριτσινάλις, Λατινισί.
{ Βετονιέρ καὶ βετονίκα, Γαλλισί. Ἔρβα βετόνικα, Ἰταλिसί.
{ Κεστερέ ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 14. Διδυναμία. Τάξις I. Γυμνοσπέρμιον.

Ὅρα σχῆμα 86 εἰς τὸν Δ'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1124. Ἡ Βετόνικα λέγεται Κέστρον Ἑλληνισί, καὶ
ψυχότροφον, διότι τρέφεται μὲ τὴν ψύχραν καὶ δρόσον τῶν
ὀρέων· αὐτὴ εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον εἰς τόπους ψυ-
χροὺς τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, καὶ εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὑψη-
λοῦ Ἄθωνος, καὶ τοῦ Ὀλύμπου, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλι-
ον καὶ Αὐγουστον μῆνα. Ὁ καλὸς τοῦ φυτοῦ τούτου ὑψοῦται
ἕως 1 πόδα καὶ ἡμισυ, αὐτὸς εἶναι χορτώδης καὶ μαλλιαρὸς,
οἱ κλώνοι του εἶναι ἀντικείμενοι, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι καρ-
διόγχημα καὶ πριονωπὰ μὲ ὀσμὴν ἡδονικὴν· μεταχειρίζεται
εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν ὅλον τὸ χόρτον.

Δύναμις. ἰδρωτικὴ, διαφορετικὴ, καὶ μηναγωγὴ.

Μεταχειρίσεις. Εἰς κατάρρουν, εἰς βῆχα, καὶ εἰς κρυώματα
τοῦ στήθους, εἰς τὰς ἐμφράξεις, καὶ εἰς τὸν νεφρίτην.

Δόσις τοῦ γήρτου, ἀπὸ ἓν δρ. εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 50
διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα κατὰ τὴν τέχνην.
6 εἰδῶν βετόνικαι εἶναι.

{ Κιγχόνη καὶ Κίνα, Ἑλληνιστί. Κίνα κοινὴ, Νεοελληνισί.
{ Κινκίνα ὀφριτσινάλις, Λατινιστί. Κουίνκίνα. Γαλλιστί.
{ Κίνα Ρέγια, Ἰταλιστί. Κίνα, Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 87 εἰς Α΄. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1125. Ἡ Κίνα εἶναι δένδρον πολύζων, φύεται εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀμερικῆς, μάλιστα εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ Περού τῆς Λύξας, τοῦ Κουίτου, καὶ τοῦ Σάν Δομένικου· ὁ καρμὸς τῆς κίνας ὑψοῦται ἀρκετὰ ὡς μία καρυδία· κάποιος Χουμ-βόλτ, περιερχόμενος ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅπου φύεται ἡ κίνα, ἐγνώρισε σχεδὸν δέκα ὀκτὼ εἰδῶν κίνα, μ' ὅλον τοῦτο κάποιος Μούτης λέγει, ὅτι τεσσάρων εἰδῶν δένδρων αἱ φλοιαὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν, αἱ ὅποια εἶναι πλέον συνειθισμένα καὶ καλαί.

Οἱ κλῶνοι τῆς κίνας εἶναι ἀνοικτοί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα, ὠολογχοειδῆ, μὲ πολλὰ νεῦρα· τὰ ἄνθη των εἶναι μικρὰ λευκὰ, καὶ ὠραῖα, κείμενα βοτρυδόν· οἱ καρποί των εἶναι σπόροι τινὲς μελαγχρινοί· ἡ φλοιὰ τοῦ δένδρου τῆς κίνας εἶναι ἔξωθεν κοκκινωπὴ, ἢ κιτρινωπὴ.

Ἡ καλλιωτέρα κίνα χρῶμα ἔχει πρασινομέλανον ἔσκεπασμένη μὲ λειχῆνα τῆς κανέλλας, ἔχει ὀσμὴν ἀρωματικὴν, καὶ γεῦσιν πικροτάτην.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ τῶν νεύρων, στυπτικὴ, ἀντιπυρετικὴ, καὶ τονικὴ.

Μεταχείρ. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς θέρμας, εἰς δυσεντερίας, γάγραινάν, ραγίτην, φθίσιν, καὶ αἰμορραγίας.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ 15 κόκ. ἕως 2 δρ. εἰς κόχλασμα δρᾶμ. 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100. τὸ κινῖνον ἀπὸ 3 κόκ. ἕως 10 καὶ 15 πολλακίς τῆς ἡμέρας.

{ Κίκις, Ἑλληγνισί. Ρίτσινο, Νεοελληγνισί.
 { Ρίτσινοὺς κουμούνις, Λατινισί. Πάλμα κριστ, Γαλλισί.
 { Ρίτσινο βολγάρε, Ἰταλισί. Χάπουλ μουλοῦκ, Τουρκισί.

Κλάσις 21. Μονοοίκιον. Τάξις 8. Μοναδέλφιον.

Ὅρα σχῆμα 88 εἰς τὸν Δ'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1126. Τὸ χαμόδενδρον τοῦτο φυτὸν, εἰς τὰ θεορμὰ κλίματα εἶναι πολύζων· αὐτὸ φθεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον μῆνα, οἱ καρποὶ αὐτοῦ ὠριμάζουσι πρὸς τὸν Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον, ὁ κορμὸς τοῦ ὑψοῦται ἕως 8 πόδας, ἢ καὶ 10· αὐτὸς εἶναι χονδρὸς, καὶ στακτοειδῆς, οἱ κλώνοι τοῦ εἶναι τρυφεροί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι χειροειδῆ, μὲ ἐξ λοβοῦς ὀδοντωτοῦς, μελανοπράσινα, καὶ πολὺ γλαῦκα πρὸς τὴν κορυφὴν, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι εἰς εἶδος κυλινδρικῶν ἀσταγύων, τὸ περικάρπιόν των εἶναι μία θήκη ἀκωνθωτῆ, οἱ σπόροι εἶναι λευκοὶ γέμοντες ἀπὸ πηκτὸν καὶ βουτυρωδὲς ἔλαιον τὸ ὑποῖον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν· οἱ σπόροι φηγωθέντες προξενούσιν ἐμετὸν, διάρροϊαν καὶ πόνους ροθεροῦς τῶν σπλάγχων.

Δύναμις τοῦ ἐλαίου, κινητικὸν, καὶ καθαρτικόν.

Μεταχείρ. Εἰς τὴν δυσκοιλιότητα, καὶ εἰς τὸν κωλικόπονον.

Δόσις τοῦ ἐλαίου, ἀπὸ δρ. 16 ἕως 20 μὲ τὴν ζάχαριν.

48 εἰδῶν κίκεις εὐρίσκονται, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ φαρμακερώτερος εἶναι ὁ Κρότων Τήλιον, τούτου ἐν στάγμα, ἢ δύο καθαρίζει τὰ σπλάγχνα κάλλιστα.

{ Κινάμμωμον εὐῶδες, Ἑλληνιστί. Κανέλλα, Νεοελληνιστί.
 { Λαύρους κιναμμώμουμ. Λατιν. Λαυριέρ κανελλιέρ, Γαλλ.
 { Κανέλλα βέγια, Ἰταλιστί. Δαρτσίν άγατσι, Τουρκιστί.

Κλάσις 6. Ἐξάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 89, εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1127. Ἡ Κανέλλα εἶναι δένδρον εὐῶδες καὶ πολύζων, φυόμενον εἰς τὴν Κεϋλάν νῆσον, εἰς τὰς Ἀντίλλας καὶ εἰς τὴν Σουμάτραν, ὁ κορμὸς τῆς κανέλλας εἶναι ὠραῖος, γονδρὸς ἐνῆς καὶ ἡμίσεος τοῦ ποδὸς, ὑψηλὸς 18 ἕως 20 πόδας, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ φλοιὰ εἶναι κοκκινωπὴ, οἱ κλῶνοι εἶναι κυλινδρικοὶ, τὰ φύλλα αὐτῶνεῖναι ὠοειδῆ, γλαυκά, πράσινα μὲ χρῶμα χλωμὸν ὑπόλευκον, ὁμοιάζουσιν μὲ τὰ τῆς δάφνης φύλλα· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι μικρὰ καὶ ὑπόλευκα ἔσωθεν, ὠραῖα· εἰς τὴν θάσιν τοῦ κάλυκος γεννᾶται μία δρύπα ὠοειδῆς καὶ μελαχρινή.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν αἱ ἐσωτερικαὶ φλοιαὶ τοῦ δένδρου τῆς κανέλλας, καὶ τὸ ἔλαιον αὐτῶν· αἱ καλλιῶτεραι φλοιαὶ τῆς κανέλλας εἶναι λεπταί, ἔχουσι χρῶμα κιτρινωπὸν, γεῦσιν ἀρωματικὴν, ἡδονικὴν, κεντηστικὴν, καὶ γλυκεράν.

Δύναμις τῶν φλοιῶν, κεντιστικαὶ καὶ δυναμωτικά.

Μεταχ. Εἰς πάθη ἀσθενικὰ, εἰς λειποθυμίαν καὶ ὑστερισμόν. Δόσις τῆς σκόνης ἀπὸ κόκους 10 ἕως ἓν δράμι. 4 δρ. εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100. τὸ ἔλαιον δίδεται ἀπὸ ἓν στάγμα ἕως 2 ἢ 3 μὲ τὴν ζάχαριν.

Τριῶν εἰδῶν κανέλλα εἶναι.

{ Κνίδα καὶ Ἀκαλήφη, Ἑλληνιστί. Κηκνίδα ἀγρία, Νεοελλ.
 { Οὐρδίκια διοέκιαμ, Λατινιστί. Γράν Οὐρδίκ, Γαλλιστί.
 { Οὐρτίκα γράντε, Ἰταλιστί. Ἰσουργάν ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 21. Δυοίκιον. Τάξις 4. Τετράνδριον.

Ὅρα σχῆμα 90 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1128. Τὸ φυτόν τοῦτο τῆς κηκνίδας ὀνομάσθη Ἑλληνισί ἀκαλήφη, ἀπὸ τοῦ ἀκαλή ἀφή: ὃ ἐστὶ δὲν εἶναι καλή εἰς τὴν ἀφήν, ἀπὸ τὰς ὀξέας, τριχοσιδεῖς καὶ φαρμακερὰς ἀκάνθας. Ἡ ἀκαλήφη λοιπὸν εἶναι φυτόν ἐνιαύσιον, φυόμενον εἰς τόπους ἀγεωργήτους καὶ χαλάσματα τῶν οἰκιῶν, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μαῖον μῆνα· ὁ βλαστός τῆς εἶναι χορσώδης, τετράγωνος, ὑψηλὸς ἕως δύο ἢ τρεῖς πόδας· οἱ κλῶνοί του μικροί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἀντικείμενα, ὠσειδῆ, ὀδοντωτὰ καὶ πράσινα· τὰ ἄνθη των εἶναι εἰς εἶδος ἀσταχύων θυρσοειδῶς κείμενα λευκὰ, ἢ ὑπόλευκα, ἐνίοτε καὶ κιτρινωπά. Ὅλον τὸ χόρτον εἶναι γέμον ἀπὸ λευκὰς καὶ ὀξέας τρίχας, εἰς εἶδος ὀξέων ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι τριβόμεναι ἐρεθίζουσι τὸ δέρμα καὶ τὸ κοκκινίζουσιν.

Ἡ ῥωμαϊκὴ ἀκαλήφη φέεται εἰς τοὺς κήπους, αὐτὴ παρασταίνεται ὡραία, ἡμέρη, καὶ σχεδὸν ὡς εὐγενικὴ. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς κόχλασμα.

Δύναμις τοῦ χυλοῦ, στυπτικὴ, τοῦ χόρτου ἐρεθιστικὴ.

Μεταχ. Ἐσῶθεν εἰς αἰμορροαγίας καὶ διαρροίας· ἔξῳθεν εἰς παραλυσίαν τῶν παραλυτικῶν μελῶν.

Δόσις τοῦ χυλοῦ, ἀπὸ ἓν δρ. τὴν ἡμέραν.

(Κιχώρη, Ἑλληνισί. Πικραλίδα ἀγρία, Νεοελληνισί.
Κιχώριουμ Ἰντιβους, Λατινισί. Τσικουριέ σαυβάζ, Γαλλ.
Ραδίτσε σαλβάτικο, Ἰταλισί. Χινδιπά, Τουρκισί.

Κλάσις 19. Συγγενέσιον. Τάξις 1. Πολυγαμία ἴση.

Ὅρα σχῆμα 91 εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1129. Ἡ Κιχώρη εἶναι φυτόν τι ἐνιαύσιον, τὸ ὅπου-

ον κοινῶς πικραλὶς καὶ ῥαδίγια λέγεται· αὐτὴ σπεύρεται εἰς τοὺς κήπους τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλου σχεδὸν τοῦ κόσμου· ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα· ἡ ῥίζα τῆς κιχωρίας εἶναι πολύζωος, ἀδρακτοειδῆς, μὲ ῥιζίδια μικρά· ὁ καυλὸς τῆς εἶναι χορτώδης, ἴσιος, τραχὺς, καὶ ὑψηλὸς ἕως 2 πόδας, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ὀδοντωτά, τραχέα εἰς τὴν ἀφήν, περιτρέχοντα τὸν κορμὸν αὐτῶν, μὲ χρῶμα ὑποπράσινον· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι ἀπὸ δύο δύο ὁμοῦ, κυανᾶ, ἢ οὐρανόχροα καὶ ὠραῖα, ἐνίοτε εἶναι καὶ λευκά· ὁ λεγόμενος πάππος αὐτῶν εἶναι ἀχυρώδης. Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν τὰ φύλλα. Δύναμ. Ἐλαφρὰ, ἀδυναμωτικά, καὶ καθαρτικά τοῦ αἵματος. Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς ἐμφράξεις τῶν σπλάγχχνων τῆς κάτω κοιλίας, εἰς κιτρινάδαν καὶ εἰς σπλῆνα κτλ.

Δόσις τοῦ χόρτου, δρ. 8 εἰς νερὸν βραστὴν δρ. 100.

Εἶναι πολλῶν εἰδῶν κιχώρια.

{ Κλήμα τῆς ἀμπέλου, Ἑλληνιστί. Βίτεμ βινίφερα, Λατιν.
 { Λαβίγν, Γαλλιστί. Βίτε βινίφερα, Ἰταλιστί.
 { Πάγ ἀσμασί, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 92 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1130. Τὸ κλήμα εἶναι θάμνος τις πολύζωος, καταγόμενον ἀπὸ τὰ ἐνδότερα μέρη τῆς Ἀσίας, ὅθεν ἐφέρθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας· αἱ ῥίζαι τοῦ κλήματος εἶναι ξυλώδεις, μακραι· οἱ βλαστοὶ τῶν εἶναι λυγιστοί, μακρεῖς πολλάκις ἕως 30 πόδας· τὰ φύλλα τῶν εἶναι πλατέα καὶ μεγάλα, ὅλα διηρημένα εἰς τρεῖς, ἢ περισσότερους λοβούς, χλωροπράσινα· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι

εις είδος θύρσου του βάχχου, όλα λευκά και εύωδη, τὰ ὅποια μὲ τὸν καιρὸν μεταβάλλονται εἰς βάχχας ἤτοι σαφύλια ἐξ ὧν γίνεται ὁ οἶνος διαφόρου χρώματος. Δύναμις τῶν σταφυλῶν, ἀώριμα εἶναι βλαπτικά, ὠριμα δὲ εἶναι κινητικὰ καὶ θρεπτικά.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὴν δυσκοιλιότητα καὶ εἰς τὴν πείναν.

Δόσις. Τὰ μέτρια εἶναι ὠφέλιμα.

Δέκα πέντε εἰδῶν κλήματα εἶναι.

{ Κολόμβος, Ἑλληνισί. Κολόμβο, Νεοελληνισί.
{ Κολόμπο, Λατινισί. Κολόμπ, Γαλλισί. Κολόμπο, Ἰταλῖς.

Φυσικὴ ἱστορία αὐτοῦ.

§. 1131. Τὸ φυτόν τοῦτο εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς· κατὰ τὸν Βίλδενον εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῆς βρυωνίας, φυτόμενον εἰς τὰ μέρη τῆς Καφραρίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν· ἡ ρίζα τοῦ Κολόμβου εὐρίσκεται κεκομμένη εἰς τὴν ἀγοράν, ἡ φλοιά τῆς εἶναι τραχεῖα, ἔσωθεν κιτρινωπὴ, ἀρωματικὴ, καὶ πικρὰ, ἡ ὅποια μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς σκόνην.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ, ἐλμινθικὴ καὶ ὀλίγον στυπτικὴ.

Μεταχειρίσεις. Εἰς δυσεντερίας, χρονικὰς διαρροίας, μηνορραγίας, ἐλμινθας, καὶ ἐμετόν.

Δόσις. Ἀπὸ 10 κόκ. ἕως 30 εἰς 24 ὥρας μὲ τὴν ζάχαριν.

{ Κοπαίφερον, Ἑλληνισί. Βάλσαμον, Νεοελληνισί.
{ Κοπαίφερα ὀφφίτσινάλις, Λατ. Κοπαίφερ ὀφφίτσινέλ, Γαλ.
{ Βάλσαμο δι καπαίβα, Ἰταλ. Πελεσέγγ ἀγατσί, Τουρκισί.

Κλάσις 100. Δεκάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 96 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1132. Τὸ Κοπαίφερον τοῦτο φυτόν εἶναι δένδρον

ώραϊον καὶ ἀναγκαιότατον, τὸ ὁποῖον φέεται εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὸ βασίλιον τῆς Βρασιλίας γῆς, ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου τούτου εἶναι ἐρυθρομελαγχρινός, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ὠλογοχοιδῆ· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι πτερωτά, μὲν τρία, ἢ τέσσαρα ζεύγη τῶν φύλλων καὶ λευκὰ, κείμενα βοτρυδὸν πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν κλώνων, ἐλλειπτικά, οἱ καρποὶ τῶν εἶναι κεράτια τινά. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὁ ρητινώδης αὐτοῦ χυλός, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἀγορὰν ὀνομάζεται βάλαμον κοπάϊβα· αὐτὸ εἶναι διαφανές, ἔχει μίαν ὀσμὴν ἡδονικὴν, χρῶμα ὑπόλευκον, ἢ κιτρινωπὸν, ἢ γεῦσις του εἶναι κεντηστική.

Δύναμις. Κεντηστικὸν, διουρητικὸν καὶ καθαρτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς πληγὰς τῶν γεννητικῶν μελῶν, εἰς τὴν λευκόρροϊαν, εἰς τὴν γονόρροϊαν καὶ γαλλικὰ πάθη.

{ Κοράλλιον, Ἑλληνισί. Λεβιθόχορτον, Νεοελληνιστί.
 Κοράλλιουμ. Ρούβρουμ, Λατινισί. Κοράλλ ρούζ, Γαλλισί.
 Κορολλίνα δι κόρσικα, Ἴτ. Μερτσάν καὶ σουλιτσάν ὀτου Τ.

Κλάσις, σκώλακες. Τάξις, ζωόφυτα.

Ὅρα σχῆμα 97. εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1133. Τὰ Κοράλλια εἶναι ὠραῖά τινα καὶ ἀξιόλογα προϊόντα τῆς θαλάσσης, αὐτὰ δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ φωλαιαὶ τινῶν ἀναριθμητῶν καὶ μικροτάτων ζωῶν τῆς θαλάσσης, ἐκ τοῦ γένους τῶν πολυπόδων, ἢ φωλεὰ αὕτη εἶναι ἐκτῆς φύσεως τοῦ θαλασσίου ἀσβέστου μαρμάρου· οἱ πόλυποι οὔτοι ζωογονοῦνται καὶ πολλαπλασιάζονται εἰς τὴν νῆσον Κόρσικαν τῆς Μεσογείου θαλάσσης, εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὅπου σχηματίζουσι διάφορα κοράλλια· περὶ τὴν νῆσον Κόρσικαν καὶ Κύθηρα φύονται λιθοκοράλλια εἰς πλῆθος· ταῦτα συνάζουσιν

οι ἐκεῖσε κάτοικοι μικρὰ ὄντα, τὰ ξηραίνουσι καὶ τὰ πώ-
λουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ καλὸν λεβι-
θόχορτον τῆς θαλάσσης, αὐτὸ μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρι-
κὴν τὰ μέγιστα. — Δύναμις. Ἀνθελμιντικόν.

Μεταχειρ. Εἰς τοὺς ἔλμινθας καὶ σκώληκας παντὸς εἶδους.
Δόσις τῆς σκόνης, ἀπὸ κόκ. 12 ἕως ἓν δράμι, ἀπὸ ἓν δρ.
ἕως 4 εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100.

{ Κουασσία σημαροῦπα, Ἑλληνιστί. Σημαροῦπα, Νεοελ.
{ Κουάσσια σημαροῦβα, Λατινιστί. Σιμαροῦβ, Γαλλιστί.
{ Σιμαροῦβα, Ἰταλιστί.

Κλάσις 10. Δεκάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 100 εἰς τὸν Α. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1134. Ἡ Κουασσία αὕτη εἶναι δένδρον πολύζων,
φυόμενον εἰς τὴν Ἰαμαίκαν νῆσον, καὶ εἰς Σὴν Δομένικον τῆς
Ἀμερικῆς, τὸ ξύλον τοῦ κορμοῦ τῆς κουασσίας εἶναι ὑπό-
λευκον, καὶ ὀλίγον σκληρόν· ἡ φλοιὰ αὐτοῦ εἶναι πικρὰ καὶ
κιτρινωπὴ, οἱ κλώνοί του εἶναι ἀνοικτοί, τὰ φύλλα αὐτῶν
εἶναι πτεροειδῆ, ὠλογχοειδῆ, ἀπὸ δύο ἕως ἐννέα τὸν ἀριθ-
μὸν, τὰ ἄνθη αὐτῶν γεννῶνται εἰς εἶδος ἀσταχύων, τὰ
ἄνθη αὐτῶν εἶναι λευκά, μικρά, καὶ λογχοειδῆ, οἱ καρποὶ
αὐτῶν εἶναι δρύπαι ὠοειδεῖς, μελαναί.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ φλοιαὶ αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι
εἶναι σχεδὸν ἄρσμοι, πλὴν πικρόταται.

Δύναμις τῶν φλοιῶν, στυπτικὴ, καὶ ἀδυναμωτικὴ.

Μεταχ. Εἰς τὰς δεινὰς διάρροιας καὶ εἰς τὰς δυσεντερίας.
Δόσις τῆς σκόνης, ἀπὸ κόκκους 12 ἕως ἓν δράμι, δύο δράμ.
ἕως 4 εἰς νερὸν βραστὸν δράμ. 150.

{ Κοτυλέδων, Ἑλληνιστί. Χελωνόχορτον, Νεοελληνιστί.
 { Ὀμπιλίκουλος βένερις, Λατιν. Ὀμπιλίκ βένους, Γαλ.
 { Ὀμπιλίκο δι βένερε, Ἰταλιστί. Ζουχρέ γκιουπεγι, Τουρ.

Κλάσις ΙΟ. Δεκάνδριον. Τάξις Ι. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 98 εἰς τὸν Α'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1135. Ἡ Κοτυλέδων λέγεται κοινῶς χελωνόχορτον, διότι ὠφελεῖ πολλάκις εἰς τὰς χοιράδας τοῦ λαιμοῦ (χελώνια κοινῶς), αὐτὴ εἶναι φυτὸν τι χορτώδες, φυόμενον ἐνιαυσίως εἰς τόπους ὄρεινους, ὑγροῦς καὶ εἰς τὰς βάσεις τῶν πετρῶν, καὶ δένδρων καὶ εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρώπης, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μάρτιον μῆνα· αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι βολβώδεις, λευκαὶ ἔσωθεν, καὶ μὲ μελαχρινὴν φλοιὰν ἔξωθεν, αἱ ὁποῖαι κατ' ἔτος ξηραίνονται τὸ θέρος, καὶ πάλιν φύονται ἄλλαι τὸν χειμῶνα.

Ὁ καυλὸς αὐτῶν εἶναι χορτώδης, κοκκινωπὸς, ὑψηλὸς ἕως ἓνα πόδα, τὰ φύλλα τῆς κοτυλέδωνος εἶναι κυκλικὰ, σαρκώδη, καὶ ὀμφαλωτά, τὸ ποδίον τῶν ὁποίων φύεται ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ αὐτῶν, ἢ ἀνωθεν ἐπιφάνεια τῶν φύλλων εἶναι κοκκινωπὴ, τὰ ἄνθη κεῖνται θυρσοειδῶς, εἰς εἶδος ἀσαχύων, μικρὰ, καὶ ὀλίγον κιτρινωπά.

Δύναμις. Στυπτικαί, ἀνώδυναί, καὶ δυναμωτικάί.

Μεταχειρίσεις τῶν ῥιζῶν, εἰς τὰς χοιράδας τοῦ λαιμοῦ (χελώνια κοινῶς) καὶ εἰς ἄλλα πρήσματα· τὰ φύλλα ὠφελούσιν εἰς τὰ πρήσματα τῶν βυζίων.

Δόσις ἔσωθεν, ἀπὸ δράμι μισὸν ἕως ἓν ἑσπέρας καὶ πρωτὶ εἰς σκόνην μὲ τὸ νερὸν πρὸς τὴν ἔλλειψιν τῆς σελήνης.

Δεκατεσσάρων εἰδῶν κοτυλέδωνες εὐρίσκονται.

{ Κουασσία πικρή, Ἑλληνιστί. Ξύλον ἀπὸ κουάσια, Νεοελ.
 { Κουάσια ἀμάρα, Λατινιστί. Κουασέ ἀμέρ, Γαλλιστί.
 { Λέγνιο κουάσσια, Ἴταλιστί. Ἀτζι ἀγάτσ, Τουρκισί.

Κλάσις 10. Δεκάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 99 εἰς τὸν Α'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1136. Ἡ πικρὴ αὕτη κουασσία εἶναι δένδρον μέγα-
 λον, τὸ ἑποῖον φύεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σουρινάμ. τῆς Ἀμε-
 ρικῆς, καὶ τῆς νήσου Ἰαμαϊκας, ὁ κορμὸς τῆς καουσίας εἶ-
 ναι ὡς μία πορτοκαλλέα, οἱ κλώνοί του εἶναι πολλοί, τὰ
 φύλλα των εἶναι βαθέως πτερωτὰ, αὐτὰ κεῖνται εἰς ζεύγη
 ἔχοντα ἓνα κοινὸν ποδῖον, αὐτὰ ἔχουσι σχῆμα ἑλλειπτικόν,
 τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι κόκκινα, τὰ ὅποια κεῖνται βοτρυδὸν
 πρὸς τὴν κορυφὴν τῶν κλώνων, ἢ εἰς εἶδος κορύμβου, αὐτὰ
 εἶναι ἑλλειπτικά καὶ ὠραῖα, ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι δρύπαί-
 τινες μελαναὶ καὶ ὠσειδεῖς.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ φλοιαὶ τῶν ῥιζῶν· τὰ
 ξύλον αὐτῶν εἶναι ὑπόλευκον, ἔχει ὅμως γεῦσιν πικροτάτην.
 Δύναμις τοῦ ξύλου ἀδυναμωτικὸν, καὶ ἀνθελμιντικόν.
 Μεταχειρίσεις. Εἰς πάθη τοῦ στομάχου, εἰς θέρμας, λειεντε-
 ρίας καὶ ἔλμινθας.

Δόσις. Ἀπὸ δράμια 2 ἕως 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100.

{ Κοχλιαρία, Ἑλληνιστί. Ἀγριοσινάποχορτον, Νεοελληνιστί.
 { Κοχλεάριον ὄφριτσινάλις, Λατινιστί. Κουϊλερέ, Γαλλιστί.
 { Κοκλεάρια, Ἴταλιστί. Κασικ ὀτοῦ, Τουρκισί.

Κλάσις 15. Τετραδυναμία, Τάξις 1. Κεράτια.

Ὅρα σχῆμα 101 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1137. Ἡ κοχλιαρία αὕτη εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν
 σινάπεων, καὶ εἶναι ὁμοία σχεδὸν μὲ τὰς βρούβας καὶ ἀζύ-

ματα τῶν Ἀθηναίων, αὐτὴν ὁ σοφὸς Διοσκορίδης Δράβην καλεῖ, αὐτὴ εἶναι φυτὸν τι ἐνιαύσιον, φύεται εἰς διάφορα παραθαλάσσια μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἀπρίλιον μῆνα· ὁ βλαστὸς τοῦ χόρτου τούτου εἶναι γωνιώδης, ὑψοῦται ἕως ἓνα πόδα, τὰ φύλλα του εἶναι καρδιόσχημα, ἢ κυματώδη, τὰ ἄνθη αὐτῶν λήγουσιν εἰς εἶδος κορύμβου καὶ κιτρινωπὰ, οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι κερᾶτιά τινα μικρὰ, μὲ σπόρους λεπτοὺς, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰ χλωρὰ φύλλα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουσι γεῦσιν δριμεῖαν δύναμις. Ἐρεθιστικὸν καὶ διουρητικόν.

Μεταχειρίσεις τοῦ χόρτου, εἰς τὸ θαλασσινὸν σκορποῦτον, καὶ καχεξίας. — Δόσις τοῦ χυλοῦ ἀπὸ δρ. 4 εἰς νερὸν κοινόν.

{ Κρόκος, Ἑλληνιστί. Κρόκος καὶ σαφράνο, Νεοελληνισί.
 { Κρόκος Σατίβους, Λατινισί. Σαφράν, Γαλλισί.
 { Ζαφφεράνο, Ἰταλιστί. Σαφράν, Τουρκισί.

Κλάσις 3. Τριάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα IO5 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1138. Ὁ Κρόκος εἶναι φυτὸν ἐνιαύσιον, καὶ ὠραῖον φυόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος, μάλιστα εἰς τὴν Μακεδονίαν πρὸς τὴν Κοζάνην, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸ φθινόπωρον.

Ἡ ρίζα τοῦ κρόκου εἶναι βολβώδης, ὡς τῶν κρομμυδίων, τὰ φύλλα αὐτῶν φύονται ριζόθεν ἀπὸ πέντε ἕως δέκα, ὑποπράσινα ὡς τοῦ πράσου· εἰς τὴν μέσην αὐτῶν φύεται καυλὸς τις σπιθαμιαῖος, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ ἄνθη αὐτοῦ ὠραῖα, μεγάλα, μὲ 6 πέταλα κυανοκίτρινα, ἢ καὶ ὀλίγον γαλανὰ, σαρκώδη, εἰς τὸ μέσον τῶν πετάλων φύονται τρία στάγματα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι ὀσμὴν

εὐχάριστον, χρῶμα ὠραῖον χρυσοκίτρινον, καὶ γεῦσιν ναρκωτικὴν, αὐτὰ μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν τὰ μέγιστα.

Δύναμις. Ναρκωτικὸς καὶ ἀδυναμωτικὸς.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἀμνηορόϊαν, εἰς κώληκας τῆς μήτρας καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμίας.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δράμι ἕως ἓν μὲ τὸ νερόν.

Κισσάμπελος, Ἑλληνιστί. Κισσάνθιμον, Νεοελληνιστί.
Κισσάμπελος παριέρα, Λατινιστί. Βίγν σζουβάζ, Γαλ.
Παριέρα βράβα, Ἰταλ. Γιαπὰν μουσὰ ἀγατσὶ, Τουρκιστί.

Κλάσις 22. Δυοοίκιον. Τάξις 8. Μοναδέλφιον.

Ὅρα σχῆμα 107 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1139. Ἡ Κισσάμπελος αὕτη ὀνομάσθη οὕτω, διότι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φύεται εἰς τὰς φράκτας τῶν ἀμπελίων, καὶ τόπους τραχεῖς, τόσον τῆς Ἀμερικῆς, ὅσον τῆς Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μάϊον μῆνα, αἱ ρίζαι αὐτῆς εἶναι χονδραὶ, ὁ κορμὸς τῶν ἐγκεκλιμένος, μελαγχρινὸς καὶ ὀλίγον στρεπτός, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι καρδιόσχημα, στρογγυλοειδῆ, μὲ χρῶμα σκοτεινοπράσινον, αὐτὰ ἐξέρχονται ἑοτρυδόν, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν μόνον αἱ ρίζαι αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι διάφορον χόνδρον μὲ γεῦσιν ὑπόπικραν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικαί.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πόνους νεφρικοῦς, ἄσθμα ὑγρὸν, δυσουρίαν, ἀρθρίτην, κιτρινάδα (σθениκῆς διαθέσεως).

Δόσις εἰς σκόνην, ἀπὸ κόκκους 12 ἕως 30· δράμια 8 εἰς νερόν θραστὸν δράμια 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

Πολλῶν εἰδῶν Κισσάμπελοι εἶναι.

{ Κύστος Λῆδον, Ἑλληνιστί. Κουνοῦκλα Νεοελληνιστί.
 { Κύστους Λῆδον, Λατινιστί. Κὺς δι κρέτ, Γαλλιστί.
 { Λάδανο, Ἰταλιστί. Λαδέμ ἀγατσι, Τουρκιστί.

Κλάσις 12. Πολυάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 108 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1140. Τοῦτο τὸ πολύζων χαμόδενδρον φέεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Κρήτην νῆσον, πρὸς τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς αὐτῆς, ὅπου ἀνθεὺ πρὸς τὸν Μάϊον μῆνα· Ἡ ρίζα τοῦ κύστου τούτου εἶναι σκληροτάτη, ἐκ τῶν ρίζων αὐτοῦ ἐξέρχονται πολλότατοι βλαστοί, χονδροὶ ἕως ἓνα δάκτυλον, μελαγχρινοὶ, καὶ τραχεῖς.

Τὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι κυματώδη, μαλλιαρὰ, τραχέα, μὲ χρῶμα βαθυπράσινον· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι πορφυρὰ καὶ ὠραῖα ὡς τὰ ρόδα, ὁ στέφανος τοῦ ἄνθους σύγκειται ἀπὸ πέντε πέταλα στρογγυλὰ μὲ ἓνα ὄνυχον κιτρινωπόν· ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι μία θήκη ὠσειδῆς· μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ἢ ῥητίνην αὐτοῦ λάδανον. Δύναμις τοῦ κόμμεως, δυναμωτικὴ καὶ ἀρωματικὴ.

Μεταχειρίσις. Ἐξωθεν, εἰς ἀδυναμίαν τῶν ἄρθρων, εἰς χρονικοὺς ρευματισμοὺς καὶ εἰς τὴν πανώλην διὰ μύρισμα. Δόσις. Ὅσον θέλει τις.

{ Κώνειον κηλιδωτὸν, Ἑλληνιστί Μαγγοῦτα, Νεοελληνιστί.
 { Κώνιουμ μακουλάτουμ, Λατινιστί. Γράνδ τσικουέ, Γαλ.
 { Τσικουῦτα μαγιόρε, Ἰταλιστί. Παλδιράν ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 109 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1141. Τὸ κηλιδωτὸν τοῦτο κώνειον, τὸ ὁποῖον καὶ

μεγάλον λέγεται, εἶναι ἐκεῖνο τὸ περίφημον τῶν παλαιῶν, μὲ τὸν γυλὸν τοῦ ὑποίου οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐφαρμάκυσαν τὸν Σωκράτην, τὸν σοφώτερον ἄνθρωπον τοῦ κόσμου εἰς τὰς Ἀθήνας, πρὶν Χριστοῦ ἔτη 398, δὲν ἔπαυσε διδάσκων καὶ νουθετῶν τοὺς ἀχρεῖους δοκισισόφους σοφιστὰς τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι ἕως τότε εἶχον χαλινώσσειν τοὺς λαοὺς εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ δεισιδαιμονίαν αὐτῶν καὶ ἀχρειότητα. Παρομοίως ὡς οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

Τὸ κώνειον εἶναι διετεές, φύεται εἰς διάφορα μέρη καὶ μάλιστα εἰς τὰς λαμπρὰς Ἀθήνας, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα.

Ἡ ρίζα τοῦ κωνείου τούτου εἶναι σπιθαμιαία, κιτρινωπὴ οἱ κορμοὶ τῶν εἶναι ἴσιοι καὶ κυλινδρικοί, οἱ ὅποιοι ὑψοῦνται ἕως πέντε πόδας, ὅλοι κηλιδωτοὶ ἀπὸ τινε στίγματα ἐρυθρομελαγχρινὰ, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι διπτερωτὰ εἰς εἶδος πτέρης, κιτρινοπράσινα, ὡς τοῦ μολόθρου τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι λευκὰ, κείμενα εἰς εἶδος σκιαδίου.

Ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, τὸ ὅποιον ἔχει ὀσμὴν ἀηδῆ καὶ βρωμερὰν, καὶ γεῦσιν πικροτάτην καὶ φαρμακεράν.

Δύναμ. Ναρκωτικὴ, ἀδυναμωτικὴ καὶ ἐναντία τοῦ ὀπίου.

Μεταχειρίσεις. Ἐσθθεν, εἰς τοὺς σκίρρους, εἰς χοιροπρήσματα, εἰς χελώνια, εἰς πληγὰς καρκινωμένας καὶ εἰς διάφορα πρήσματα.

Δόσις τῶν φύλλων, ἀπὸ 5 ἢ 10 κόκ. αὐτὴ ἢ δόσις δύναται νὰ αὐξηθῆ ἕως δράμια 2.

Πέντε εἰδῶν κώνειον εὑρίσκεται.

{ Λειχὴν Ἰσλανδικός, Ἑλληνιστί. Μούσκλον, Νεοελλην.
 { Λίκεν Ἰσλάνδικος, Λατινιστί. Λίκεν Ἰσλανδικ, Γαλλιστί.
 { Μόσκο Ἰσλάνδικο, Ἰταλιστί. Τσιέρ ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 24. Κρυπτογαμία. Τάξις 3. Λειχήν.

Ὅρα σχῆμα III εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1142. Ὁ Λειχήν οὗτος εἶναι φυτὸν πολύζων, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς πλῆθος εἰς τὰ ὄρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος καὶ μάλιστα εἰς τὴν νῆσον Ἰσλανδίαν, φύεται, ἐπάνω εἰς τὴν γῆν εἰς τόπους ἀγεωργήτους, καὶ τραχεῖς αἱ κλωνώδεις ἐκτάσεις εἶναι ὀλίγον ὄρθιαι, ἢ ὑψηλαὶ δύο, ἢ τρεῖς δακτύλους, αὐτοὶ οἱ κλώνοι εἶναι ὑμενώδεις, μὲ χρῶμα ἐρυθρομελαγχρινόν, γραμμώδεις, καὶ σχισμένοι, πρὸς τὴν κορυφήν. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ φυτὸν, τὸ ὁποῖον γεύσιν ἔχει πικρὰν, στυπτικὴν καὶ μυξώδη.

Δύναμις. Αὐτὸ εἶναι θρεπτικὸν μὲν, πλὴν ἀδυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς μαρασμὸν τοῦ σώματος, εἰς αἰμόφθισιν, εἰς φθίσιν πνευμονικὴν, καὶ εἰς βῆχα χρονικόν.

Δόσις. Ἀπὸ δράμια 4 εἰς νερὸν βραστὸν, ἢ γάλα δράμ. 150 ἕως νὰ μείνη δράμια 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

Ἐκατὸν πενήντα ἕξ εἰδῶν λειχῆνες εὐρίσκονται.

{ Δευκάμπελος, Ἑλληνισί. Βρυωνία Ἄλβαμ, Αατινιστί.
Βίγν Πλάνς, Γαλλιστί: Τσοῦκα σαλβάτικα, Ἰταλιστί.

Κλάσις 22. Μονοοίκιον. Τάξις 8. Πολυαδέλφιον.

Ὅρα σχῆμα 112 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1143. Τὸ ὠραῖον τοῦτο φυτὸν εἶναι πολύζων, φύεται εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, μάλιστα εἰς τόπους τραχεῖς, καὶ κοπρώδεις τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μαῖον μῆνα· ἡ ρίζα τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι χονδρῆ, σαρκώδης λευκο-

(TOM. Β'.)

(18)

κίτρινη, αὐτὴ ἔχει γεῦσιν δριμεῖαν καὶ πικράν· οἱ βλαστοὶ τῆς εἶναι χορτώδεις, μαλλιαροὶ, καὶ μακρεῖς ἕως 8 πόδας, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι καρδίοσχημα, εἰς σχῆμα ἀπαλάμης τῆς χειρὸς, μὲ τινὰς γύρους, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι μικρὰ καὶ λευκά· ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι βάκχη τις στρογγυλὴ, χονδρὴ ἴση μὲ ἀστράγαλον, πρῶτον εἶναι λευκοπράσινη, ἔπειτα γινομένη ὄριμος ἔχει χρῶμα μελανόν· μεταχειρίζονται εἰς τὰ ἰατρικὰ αἱ ρίζαι τῆς βρυωνίας.

Δύναμις τῶν ριζῶν, ἐρεθιστικαί, ἀδυναμωτικαί, δραστικοκαθαρτικαί, διουρητικαί, καὶ ἀνθελμυτικαί.

Μεταχειρίσεις. Ἐσῶθεν, εἰς πάθη τῆς μανίας, εἰς μερικὰς ὑδροπικίας, εἰς πάθη χρονικὰ καὶ εἰς Λούπιον.

Δόσεις τῶν ριζῶν, ἀπὸ ʒν δρᾶμ. ἕως ʒ 3 εἰς 24 ὥρας.

{ Διβανωτὶς, Ἑλληνιστί. Δενδρολίβανον Νεοελληνιστί.
 { Ῥοσμαρίνους ὄφριτσινάλις, Λατινιστί. Ῥοσμαρίν, Γαλ.
 { Ῥοσμαρίνο, Ἰταλιστί. Πιπεργιὲ ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 2. Δυάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 113 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1144. Τὸ δενδρολίβανον τοῦτο εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι χαμόδενδρον πολύζων καὶ ἀειθαλές, αὐτὸ κατάγεται ἀπὸ τὸ Λιβάνιον ὄρος τῆς Συρίας, ὅθεν ἤρχετο τὸ λιβάνιον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ κοινὸν δενδρολίβανον τῆς Ἑλλάδος ὑψοῦται ἕως 8 πόδας, οἱ κλώνοι του εἶναι πολλότατοι, καὶ ἀνοικτοί· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι λεπτά, σαρκώδη, λευκοπράσινα, καὶ ἀειθαλῆ, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεινται βοτρυδὸν εἰς τοὺς κλώνους, ἢ εἰς εἶδος θύρσου, αὐτὰ εἶναι λευκοπόρφυρα, καὶ ὠραῖα. Ὅλον τὸ φυτὸν ἔχει ὠραίαν θεωρίαν, αὐτὸ ἔχει ὀσμὴν ἡδονικὴν, εὐώ-

δη, ὡς τῆς κάμφορας, γεῦσιν ἔχει πικρὰν καὶ θερμὴν, αὐτὸ μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν τῶν νεύρων καὶ ἡδονικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὴν δυσπεψίαν, εἰς ὑστερισμὸν καὶ εἰς ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου.

Δόσις τῶν φύλλων ἀπὸ δράμι ἓν ἕως δύο εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 50 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

{ Μακεδονήσιον, Ἑλληνισί. Ἄπιουμ πετροσέληνον, Λατινισί.
 { Πηρίλος, Γαλλιστί. Πρετζέμολον, Ἰταλιστί.
 { Μαϊνδανὸς ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 3. Τριγύναιον.

Ὅρα τὸ σχῆμά του εἰς τὸν Βλάκβερ 172.

§. 1145. Τὸ Μακεδονήσιον εἶναι φυτὸν τι μικρὸν καὶ χορτῶδες, καταγόμενον ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, αἱ ρίζαι αὐτοῦ εἶναι διετεῖς, μικραὶ, καὶ ἰνώδεις, οἱ βλαστοὶ τῶν κλωνώδεις, μακροὶ καὶ ὑψηλοὶ ἕως ἓνα πόδα, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι διπτερωτὰ; καὶ διηρημένα εἰς πολλοὺς λοβούς· τὰ ἄνθη τῶν εἶναι λευκά, ἢ κιτρινωπά, οἱ σπόροι τῶν εἶναι μικροὶ καὶ μελαγχρινοί· μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ χόρτον, ἔχει ὀσμὴν ἡδονικὴν, καὶ γεῦσιν ὑπόπικρον.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ διουρητικόν.

Μεταχειρίρ. Εἰς τὴν δυσουρίαν, κιτρινάδαν, κωλικόπονον, ὑδροκοίλας, καὶ διὰ νὰ φέρῃ τὸ γάλα εἰς τοὺς μαστοὺς τῶν γυναικῶν.

Δόσις τῶν ριζῶν δρ. 8 εἰς 100 δρ. νερὸν βραστὸν.

{ Μακροπίπερον, Ἑλληνιστί. Πίπερ λούγγουμ, Λατινισί.
 { Ποβοάρ λούγγ, Γαλλισί. Πέπε λούγγ, Ἰταλισί.
 { Δαρὶ φιλφίλ, Τουρκισί.

Κλάσις 2. Δυάνδριον. Τάξις 3. Τριγύναιον.

Ὅρα τὸ σχῆμα αὐτοῦ εἰς τὸν Ροῦμπερ ΙΙΒ.

§. ΙΙ46. Τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι γέννημα καὶ θρέμα τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ὅθεν ἔρχονται εἰς ἡμᾶς οἱ καρποὶ αὐτοῦ, αὐτὸ τὸ δένδρον δίδει καρποὺς πολλοὺς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐπιμήκεις, κυλινδρικοὶ, μακροὶ ἕως ἓνα δάκτυλον, οἱ σπόρου τοῦ ὀποίου εἶναι ἔξωθεν ἐμπεπηγμένοι, οἱ ὅποιοι εἶναι ὑπόλευκοι, μὲ ὀσμὴν ἀρωματικὴν, καὶ γεῦσιν κεντηστικὴν καὶ πυρᾶν, αὐτοὶ περιέχουσιν ἔλαιόν τι ἀερῶδες καὶ ἀρωματικόν.

Μεταχείρ. Εἰς χαμήλωμα τοῦ σταφυλίτου καὶ πόνον τοῦ λαιμοῦ. — Δάσις. Ὅσον ἀρκεῖ.

{ Μανδράγορα, Ἑλληνιστί. Μανδραγόρξ, Νεοελληνιστί.
 { Ἄτροπα Μανδράγορα, Λατινιστί. Μανδραγόρ, Γαλλιστί.
 { Μανδράγορα, Ἰταλιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις Ι. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα ΙΙΒ εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. ΙΙ47. Ἡ Μανδράγορα εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ἀρχαῖα τερατοποιᾶ ἔβτανα, τὰ ὅποια τότε ἔκβαζον ἐκ τῆς γῆς μέτινας εὐχὰς καὶ τελετὰς, τόσον εἰς τὴν Κύπρον, ὅσον καὶ εἰς ἄλλας νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καὶ αὐτὰ εἶναι ἡ μανδράγορα, ἡ Παιωνία, ὁ μέλας καὶ λευκὸς Ἑλλέβορος, ὁ Ἰοσκύαμος κτλ. τὰ ὅποια τὴν σήμερον οὐδὲ ἀπὸ ἓνα δὲν πιστεύονται ὡς τοιαῦτα. Αἱ ρίζαι τῆς μανδραγόρας εἶναι ἀδρακτροειδεῖς, αἱ ὅποια ὁμοιάζουσιν ὡς σκέλη ἀνθρώπου, κορμὸν δὲν ἔχει ἡ μανδράγορα, εἰμὴ μόνον φύλλα πολλὰ, μακρὰ, κυματώδη, ὠολογχοειδῆ, σκοτεινοπράσινα, μὲ τρίχας τινὰς, τὰ ἄνθη των εἶναι πορφυρᾶ, ἢ λευκοπορφυρᾶ, καὶ κυανᾶ, τὰ ὅποια ἀνθῶσι πρὸς τὸ φθινόπωρον τὸ θέρος ἢ

μανδραγόρα ξηραίνεται και δὲν φαίνεται οἱ καρποὶ αὐτῆς εἶναι βάκχαι τινές, ὑποκίτριναί, ἐκ τῶν ὁποίων τρώγοντες οἱ παῖδες φαρμακεύονται καὶ ἀποθνήσκουσι.

Δύναμ. Ναρκωτικά, συπτικά τῶν πληγῶν καὶ καθαρτικά.

Μεταχείρ. Εἰς πρήσματα σκληρὰ καὶ πληγὰς τῶν χελῶνων, εἰς τὸν σύριγγαν (φύστουλαν) καὶ εἰς τινὰς πόνους.

{ Μάραθρον, Ἑλληνισί. Μάλαθρον, Νεοελληνισί.
 { Ἄνετουμ φενίκουλουμ, Λατινισί. Φινουίλ κομμοῦν, Γαλλ.
 { Φινόκιο, Ἰταλिसί. Ρεζιανέ ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 117 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1148. Τὸ μάραθρον, τὸ ὁποῖον καὶ μάλαθρον λέγεται, παράγεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μάλα θρεῖν: ἥτοι βλέπει πολλὰ καλὰ αὐτὸ εἶναι φυτὸν πολυετές, φύεται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς πλῆθος, αὐτὸ ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα, οἱ χορτώδεις κορμοὶ του εἶναι πολύπλωκοι, ὑψηλοὶ ἕως 3 ἢ 4 πόδας· οἱ κλώνοί των εἶναι λεπτοί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι στενὰ, λεπτά, καὶ τριπτερωτὰ, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν κλώνων κεῖνται τὰ πολλότατα αὐτῶν ἄνθη εἰς εἶδος κορύμβου, ἢ σκιαδίου, κιτρινωπά· οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι σπόροι τινές λεπτοὶ ὡς τοῦ σίτου, θερμοὶ καὶ ὑπόπικροι, ὅλον τὸ φυτὸν μεταχειρίζεται πολὺ εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν καὶ διαλυτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς φλογιστικούς κώλικας, εἰς ἀχωνευσίαν καὶ ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἔξωθεν τὸ διῶλημένον αὐτοῦ ὕδωρ εἰς τοὺς δακρυρρέοντας ὀφθαλμούς.

Δόσις τῶν καρπῶν, εἰς κόχλασμα ἀπὸ δράμια 2 ἕως 5 εἰς νερόν βραστὸν δράμια 100.

Πολλῶν εἰδῶν μάρθρα εὐρίσκονται.

{ Μελέα μανίφερος, Ἑλληνιστί. Μέλιον τῆς μάννας, Νεολ.
Φράξινοῦς, Λατινιστί. Φρέν ἀμάν Γαλλιστί.
Ἄλπερο δέλλα μάννα, Ἰταλ. Κουδρέτ ἀγάτσ, Τουρκισί.

Κλάσις 23. Πολυγαμία. Τάξις 2. Μονοοίκιον.

Ὅρα σχῆμα 118 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1149. Τοῦτο τὸ ὠραῖον δένδρον εἶναι πολύζων καὶ φύεται εἰς διάφορα μεσημβρινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Καλαβρίας, καὶ εἰς τοὺς βοτανικοὺς κήπους τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μαῖον μῆνα.

Τὸ δένδρον τοῦτο ὑψοῦται ὡς μία μηλέα τὸ πολὺ 15 πόδας, ἢ 18, αὐτὴ ἔχει κλώνους πολλοὺς καὶ γεμάτους ἀπὸ φύλλα πτερωτὰ, ἕκαστον φύλλον πρῶτιστον περιέχει ἀπὸ ἐννέα φυλλάρια ὠσειδῆ, τὰ φυλλάρια ταῦτα εἶναι μακρὰ ἕνα δάκτυλον, μὲ χρῶμα πράσινον ζωηρόν.

Τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι πολλὰ καὶ λευκὰ, εὐωδέστατα καὶ ὠραῖα κείμενα εἰς τὴν κορυφὴν τῶν κλώνων εἰς εἶδος ἀσταχύων.

Εἰς τὴν Καλαβρίαν, ἡ μάννα ῥεεῖ ἐξ αὐτομάτου ἐν ᾧ εἶναι ζέστη, φαίνεται νὰ τρέχη ἀπὸ τὸν κορυμὸν ἐν ὑγρὸν καθαρῶτατον καὶ διαφανές, τὸ ὁποῖον μεταβάλλεται εἰς βώλους καθαρούς, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ μάννα εἰς δάκρσον καὶ εἰς κρυστάλλους, αὐτὴ μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, ἡ ὁποία εὐπορεῖ ἀπὸ ὕλην ζακχαρώδη, μυξώδη, καὶ ἀπὸ γευσιν γλυκυρὰν μὲν, πλὴν ἀνοστον καὶ ἀηδῆ.

Δύναμις. Μαλακτική, καθαρτική και αδυναμωτική.

Μεταχειρίσις. Εἰς δυσκοιλιότητα, καὶ εἰς ἔσωχάδας.

Δόσις. Ἀπὸ δράμια 8 ἕως 24 εἰς νερὸν βραστὸν καὶ νὰ παίρνεται: εὐθὺς τὸ ὅλον.

Ἐννέα εἰδῶν μελέαι τῆς μάννας εὐρίσκονται.

Μελίσσα φυσική, Ἑλληνιστί. Μελισσόχορτον, Νεοελλην.

Μελίσσα ὀφισινάλις, Λατινιστί. Μελίσσ κιδρονέλ, Γαλλ.

Μελίσσα κεδρονέλα, Ἰταλιστί. Οἰγούλ ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 14. Διδυναμία, Τάξις I. Μονογύναιον.

* Ὅρα σχῆμα 119 εἰς τὸν Β' τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1150. Τὸ Μελισσόχορτον τοῦτο εἶναι φυτὸν πολὺζών, φέεται εἰς διάφορα κλίματα τῆς νοτιοῦ Εὐρώπης, καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα. Τὸ μελισσόχορτον ἀγαπᾷ τοὺς σκιαροὺς καὶ ὑγροὺς τόπους, αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι λεπτὰι, οἱ βλαστοὶ τῶν χορτώδεις, τετράγωνοι, ὑψηλοὶ ἕως δύο πόδας, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ὠσειδῆ, ὀδοντωτὰ καὶ καρδιόσχημα, μὲ χρῶμα λαμπροπράσινον, τὰ ἀνθη αὐτῶν εἶναι λευκὰ, ἢ ὀλίγον πορφυρόχροα, ἐνωμένα ἀνὰ δύο ἢ τρία.

Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὸ χόρτον ὅλον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀσμὴν ἡδονικὴν, εὐώδη καυστικὴν καὶ ἀρωματικὴν.

Δύναμις. Δυναμωτικὴ καὶ κεντηστικὴ τῶν νεύρων.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν εἰς ὑστερισμὸν, εἰς χλώρωσιν, κτύπημα τῆς καρδίας, καὶ πάθη νευρικά.

Δόσις τῶν φύλλων ἀπὸ δράμ. 3 ἕως 11 εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

Πέντε εἰδῶν μελισσόχορτον εὐρίσκεται.

Μήκων ὑπνόφερος, Ἑλληνισί. Παπαροῦνα λευκή, Νεοελλ.
 Παπάβερ σομνίφερουμ, Λατινισί. Παβοά πλάνε, Γαλλισί.
 Παπάβερο σονίφερο, Ἴταλिसί. Χασχάς ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις 13. Πολυάνδριον. Τάξις Γ. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 120 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1151. Ἡ ὠραία αὕτη Παπαροῦνα λέγεται Ἑλληνισί μήκων, καὶ αὐτοὶ οἱ μήκωνες εἶναι πολλῶν εἰδῶν, μήκων λευκός καὶ μήκων κόκκινος· ὁ λευκός μήκων εἶναι φυτὸν ἐνιαύσιον καὶ χορτώδες, τὸ ὁποῖον φύεται ἄγριον, καλλιεργεῖται καὶ εἰς τοὺς κήπους τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρώπης, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὸ Ἰκόνιον τῆς Ἀσίας· ὁ βλαστὸς τοῦ μήκωνος εἶναι ξυλωδῆς ὑψοῦνται ἕως 3 πόδας· τὰ φύλλα του εἶναι περιτριγυρίζοντα τὸν καυλὸν καὶ ἐπιτρέχοντα· ὅλον τὸ φυτὸν εἶναι γλαυκὸν καὶ ὑπόλευκον· τὰ πέταλα τοῦ ἄνθους εἶναι μεγάκα καὶ λευκά, τὰ στάγματα εἶναι πολλότατα καὶ μελαγχρινά, τὸ πιστύλον εἶναι ὡς κομβίον τι κωνικὸν καὶ ὠραῖον, ὁ καρπὸς του εἶναι θήκη τις μεγάλη, σκληρὰ καὶ ὠραία, γέμουσα ἀπὸ ἀναριθμήτους σπόρους μελανούς· οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας χράττουσι τὸ θέρος τοὺς πιστύλους, ἐκ τῶν ὁποίων ῥέει ὑγρὸν τι λευκὸν, καὶ τὸ θέτουσιν εἰς τὸν ἀέρα διὰ τινὰς ἡμέρας, ὅπου μελανόνεται καὶ πῆζει εἰς μίαν μάζαν μελανήν, καὶ οὕτω πωλεῖται εἰς τὴν ἀγορὰν, ὀνομαζομένη Ὀπιον, ἢ Ἀφιόνιον κοινῶς· μεταχειρίζεται τὸ Ὀπιον εἰς τὴν ἰατρικὴν, εἰς σκόνην, εἰς τροχίσκους, καὶ διαλυτὸν εἰς τὸν οἶνον. Δύναμις. Нарκωτικὸν, ὑπνωτικὸν καὶ φαρμακερὸν.

Μεταχειρίσις. Εἰς δεινὴν διάρροϊαν καὶ δυσεντερίαν, προπινομένου τινός καθαρτικοῦ, εἰς ὄλους τοὺς πόνους, εἰς τὴν αὑπνίαν, καὶ φαρμάκευμα ἀπὸ τὸ ἀρσενικὸν καὶ ὑδρᾶρ-

γυρον, εἰς δαγκάματα τῶν ὄφρων, μελισσῶν καὶ σκορπιῶν, καὶ εἰς κτυπήματα κτλ.

Δόσις τοῦ Ὀπίου ἀπὸ μισὸν κόκκον ἕως 2 μὲ τὸ νερόν.

{ Μολόχη στρουγγυλόφυλλος, Ἑλληνιστί. Μολόχα, Νεοελλην.
 { Μάλβα ῥοτοντιφόλλια, Λατινισί. Πετίτ μαουβέ, Γαλλισί.
 { Μάλβα κομοῦνε, Ἰταλिसί. Ἐμπέ κιουμέτς, Τουρκισί.

Κλάσις 16. Μοναδέλφια. Τάξις 6. Πολυάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 124 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1152. Ἡ Μολόχη αὕτη λέγεται στρουγγυλόφυλος, διότι τὰ φύλλα αὐτῆς εἶναι σχεδὸν ὡς στρουγγυλά· ἡ ρίζα τῆς στρουγγυλῆς μολόχης εἶναι ἀδρακτοειδῆς, μὲ τινα ριζίδια λεπτά· οἱ βλαστοὶ αὐτῆς εἶναι χορτώδης καὶ πολλοὶ, κοκκινωποὶ· οἱ κλῶνοι αὐτῶν εἶναι μικροὶ, τὰ φύλλα τῶν κεῖνται ἐναλλάξ μὲ μεγάλα ποδία, αὐτὰ εἶναι καρδιόσχημα μὲ πολλὰ νεῦρα, καθαροπράσινα, ἢ γλαυκά.

Τὰ ἄνθη τῆς μολόχης ταύτης εἶναι ἀνοικτὰ, λευκά, καὶ πρὸς τὴν κορυφὴν πορφυρᾶ, τὰ ὁποῖα ἀνθοῦσι πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Σεπτέμβριον μῆνα, μεταχειρίζονται τὰ φύλλα τῆς μολόχης ταύτης εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν τὰ μέγιστα· Δύναμις τῶν φύλλων, μακακτικὰ καὶ κινητικὰ.

Μεταχειρ. Εἰς ἔηχα, εἰς τὴν στραγγουρίαν, εἰς τὴν δυσκοιλίτητα, εἰς τὰς φλεγμονὰς, εἰς πονεμένας αἰμορροΐδας, καὶ εἰς διάφορα πάθη. — Δόσις. Ὅσα ἀρκοῦσιν.

49 εἰδῶν μολόχαι εὐρίσκονται.

{ Μοσχοκαρυδέα, Ἑλληνισί. Μοσχοκαρυδία, Νεοελληνιστί.
 { Μυρίστικα μοσχάτα, Λατιν. Μουσκαδιέρ ἀρωματικ, Γαλ.
 { Νότσε μοσκάτα, Ἰταλिसί. Χινδιστὰν τσεβιζί, Τουρκισί.

Κλάσις 20. Δυοοίκιον. Τάξις 8. Μοναδέλφια.

Ὅρα σχῆμα 126 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1153. Ἡ Μοσχοκαρυδέα εἶναι δένδρον πολύζων, φυόμενον εἰς τὰς Μουλούκους νήσους, Βάνδας καὶ Βορβῶνας· ὅθεν ἔρχονται τὰ μοσχοκάρυα εἰς ἡμᾶς· ὁ κορμὸς ταύτης ὑφούται ἕως 30 πόδας, καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ὠραῖα δένδρα τοῦ κόσμου· ὁ κορμὸς αὐτῆς εἶναι μὲ πολλοὺς κλώνους.

Ἡ φλοιὰ τοῦ κορμοῦ εἶναι ἐρυθρομελαγχρινή· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐπιμήκη, σῶα, ὠραιοπράσινα ὑπερθεν, καὶ ὑποπράσινα κάτωθεν· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι μικρὰ, κιτρινωπά, καὶ σχηματίζουσι μικροὺς καὶ πολλοὺς κορύμβους· οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι μία θάκχη δρυποειδῆς, σχεδὸν σφαιρική, ἐρυθροκιτρινή, ἣτις λέγεται μᾶλλον, καὶ κοινῶς μάκες, Τουρκιστί δὲ πεσπασέ, ἔσωθεν αὐτῶν εἶναι τὸ μοσχοκάρυον, ἧτοι αὐτὸς ὁ καρπὸς, σφαιρικός καὶ διαφόρου χρώματος.

Δύναμις. Δυναμωτικά, καὶ κεντηστικά.

Μεταχείρ. Εἰς ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ τῶν σπλάγχων, εἰς τὴν καρδιαλγίαν, καὶ ἀδυναμίαν τῶν νεύρων.

Δόσις. Εἰς σκόντην ἀπὸ κόκκους 5 ἕως 20 πολλάκις.

{ Μοσχοδορκάς, Ἑλληνιστί. Μόσχος, Νεοελληνιστί.
{ Μόσχους μοσχίφεσουμ, Λατινιστί. Μούσκ δι Τιβέτ, Γαλλίς.
{ Μούσκιο, Ἰταλιστί. Μύσκ, Τουρκιστί.

Κλάσις 1. Μαστοφόρον ζῶον. Τάξις 2. Πρόβατον.

Ὅρα σχῆμα 125 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1154. Δύο ζῶα εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δίδουσι τὸν καλὸν μόσχον, δηλ. ἡ μοσχοδορκάς, καὶ ἡ μοσχογαλή.

Ἡ Μοσχοδορκάς εἶναι ζῶον τετράπουν ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἀγρίων δορκάδων, καὶ ὁμοιάζει μὲ μίαν ἡμερὴν αἶγα (γίδαν)· αὐτὴ ζῆ καὶ τρέφεται εἰς τὰ δάση τῆς μεσημβρινῆς

Σιβηρίας καὶ εἰς τοὺς ὄρεινους τόπους τοῦ Τιμπέτ βασιλείου τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ κεφαλὴ τῆς μοσχοδορκάδος εἶναι ὁμοία μὲ τῆς κοινῆς ἀγρίας δορκάδος, ἢ αἰγός, χωρὶς κέρατα ὅμως· αὐτὴ εἶναι πεποικιλμένη μὲ διάφορα σημεῖα καὶ στίγματα, κιτρινωπὰ, μελανὰ καὶ λευκὰ· αὕτη ἡ δορκὰς ἢ ἄρρην, ἔχει κάτωθεν αὐτῆς πλησίον τοῦ ὀμφαλοῦ μίαν κύστην κρεμαμένην, ὡς ἓνα αὐγὸν τῆς ὄρνιθος, εἰς τὴν ὁποῖαν συνάζεται ὑγρὸν τι εὐωδέστατον, Μόσχος καλούμενον, τὸ ὑποῖον ἔχει ὀσμὴν ὀξεῖαν, καὶ γεῦσιν πικρὰν καὶ δριμεῖαν, ἢ εὐώδης ἀρχὴ τοῦ μόσχου εἶναι ἀερώδης· ὁ μόσχος τοῦ Τιμπετίου εἶναι ὁ κάλλιστος, πλὴν νοθεύεται πολλάκις.

Δύναμις. Δυναμωτικώτατος τῶν νεύρων καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν, αὐξάνει τὸν σφυγμὸν, χωρὶς νὰ προξενῇ πυρετὸν, παύει τὰς ταραχὰς τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὴν λειποθυμίαν.

Μεταχείρ. Εἰς θερμὰς τυφοειδεῖς, εἰς δηλίριον, εἰς λόζυγγα, καὶ εἰς δεινοὺς ὑστερισμούς.

Δόσις. Ἀπὸ κόκκους 3, ἕως 30 τρίς, ἢ τετράκις τῆς ἡμέρας, διαλυμένους εἰς κἀνέα ῥευστόν.

{ Μυρόξυλον, Ἑλληνισί. Βαλσαμόξυλον, Νεοελληνισί.
 { Μυρόξυλον Περούϊφερο, Λατινισί. Βάουμ δι Περού, Γαλλ.
 { Βάλσαμον δέλ Περού, Ἰταλिसί. Πελεσεγκ ἀγατσι, Τουρκισ.

Κλάσις 10. Δεκάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 128 εἰς τὸν Β' τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1155. Τὸ δένδρον τοῦτο εἶναι πολύζων, φύεται εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Περού εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅθεν μᾶς ἔρχεται τὸ βάλσαμον αὐτοῦ τοῦ Περού λεγόμενον· ὁ κορμὸς τοῦ φυτοῦ τούτου γίνεται μεγάλος· τὰ φύλλα τοῦ δένδρου τούτου εἶναι πτερωτὰ, ὠολογχοειδῆ, τὰ φύλλα ταῦτα εἶναι ὡς τὰ

φύλλα τῆς νεραγγίας, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται βοτρυδόν, καὶ εἶναι λευκά, εἰς κάθε καιρὸν ζεστὸν ἐκρέει ὑγρὸν τι ῥητινωδές, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται βάλσαμον τοῦ Περού, αὐτὸ ἔχει ὀσμὴν ἡδονικὴν καὶ βαλσαμικὴν, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν. — Δύν. Δυναμωτικὸν, καὶ ἐρεθιστικόν.

Μεταχειρ. Εἰς ἄσθμα, εἰς λευκορροίαν, δυσεντερίαν, νευρικὰ πάθη, καὶ ἀμηνόρροιας.

Δόσις. Ἀπὸ στάγματα 6 ἕως 30 πολλάκις τῆς ἡμέρας.

{ Μυρσίνη, Ἑλληνισί. Μύρτον, Νεοελληνιστί.
 { Μύρτους κομμούνις, Λατινισί. Λέ Μύρτ κομμούν, Γαλλίς.
 { Μορτέλλα Ἰταλιστί. Μυρσίν ἀγατσι, Τουρκισί.

Κλάσις 12. Εἰκοσάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 129 εἰς τὸν Β'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1156. Ἡ Μυρσίνη λέγεται κοινῶς Μουρτιά, προφέρουσι τινὲς οὐ Λατινικὸν ἀντὶ τοῦ υ Ἑλληνικόν. Ἡ Μυρσίνη αὕτη εἶναι χαμόδενδρὸν τι πολύζων καὶ ἀειθαλές, φυόμενον εἰς ὅλα τὰ θερμὰ κλίματα τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης καὶ εἰς ὅλην τὴν νοτίαν Ἑλλάδα, τὰ ἄνθη του εἶναι διπλᾶ καὶ τρίδιπλα. Ἡ κοινὴ Μυρσίνη ὑψοῦται ἀπὸ 5 ἕως 10 πόδας, αὕτη ἔχει πολλοὺς κλώνους· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἀντικείμενα, λογχοειδῆ, ἀειθαλῆ καθόλον τὸν χρόνον· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι λευκά, εὐώδη, καὶ ὠραῖα· ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι βάκχη τις μικρὰ ὡς ἡ βάκχη τῆς σταφυλῆς, πικροτάτη, ὕστερον γίνεται ζωηροπορφυρᾶ μέ τινα ὀμφαλὸν πρὸς τὴν κορυφὴν. — Δύναμις τῶν φύλλων καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν, εἶναι δυναμωτικὰ καὶ στυπτικά.

Μεταχειρίσις. Εἰς κοιλιακὰς ρεύσεις, εἰς τὴν διάρροϊαν καὶ δυσεντερίαν.

Δόσις τῶν φύλλων, ἀπὸ δράμι 2 ἕως 5 εἰς νερὸν βραστόν.

Τὸ εὐῶδες αὐτῶν ἔλαιον στερεώνει τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ τὰς μεγαλόνει, ἐνταυτῷ τὰς κάμνει καὶ λαμπυρᾷ καὶ ὠραίας.

{ Νάρδος στάχυς, Ἑλληνισί. Λαβάνδα, Νεοελληνισί.
 { Λαβάνδουλα σπίκα, Λατινισί. Λαβάνδα φαμελέ, Γαλλισί.
 { Λαβάνδα καὶ σπίγο δομέσικο, Ἴτ. Χοντσαμέ ὄτου, Τουρ.

Κλάσις 14. Διδυναμία. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 130 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1157. Ἡ Λαβάνδα εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον ἄγριον εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἰταλίας καὶ Ἰσπανίας, καλλιεργεῖται καὶ εἰς τοὺς κήπους τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον μῆνα. Αὐτὴ ἡ Λαβάνδα ὑψοῦται ἕως 2 πόδας, τὰ φύλλα τοῦ κορμοῦ τῆς λαβάνδας ταύτης εἶναι πολλὰ στενά, καὶ λογχοειδῆ, μὲ χρῶμα ὠραῖον λευκοπράσινον· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι κυανωπά, κείμενα εἰς εἶδος ἀσταχύων γυμνῶν. Αὐτὰ τὰ ἄνθη ἔχουσι ὀσμὴν ἡδονικὴν, ἀρωματικὴν, καὶ κατὰ πολλὰ εὐχάριστον, γεῦσιν ἔχουσι θερμοαρωματικὴν καὶ πικράν. — Δύν. Δυναμωτικὴ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Μεταχείρ. Ἐσωθεν εἰς παραλυσίαν τῶν μελῶν, εἰς ἀφωνίαν, εἰς ρευματισμοὺς χρονικοὺς, ἀσθενικῆς διαθέσεως, Δόσις. Ἀπὸ μισὸν δράμι ἕως 2 εἰς νερὸν βραστόν δράμια 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα. 7 εἰδῶν Λαβάνδαι εἶναι.

{ Νικοτιανόφυτον, Ἑλληνιστί. Καπνόφυτον, Νεοελληνιστί.
 { Νικοτσιάνα λατιφόλιουμ, Λατινισί. Ταβὰκ δ' Ἀσιέ, Γαλλ.
 { Ταμπάκο, Ἰταλισί. Τουτουὺν γιαπραΐ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

ωργήτους και τραχεῖς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα· αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ξυλώδεις, οἱ βλαστοὶ αὐτῶν εἶναι ἴσιοι, ἐνιαύσιοι, ξυλώδεις, μαλλιαροὶ μὲ πολλὰ κλωνάρια, τὰ ὅποια μὲ τὴν πολυκαιρίαν ἐνίοτε γίνονται ἀκανθωτὰ, διὰ τοῦτο καὶ ἀκανθῶδες λέγεται τὸ φυτὸν ὅλον· τὰ φύλλα ταῦτα εἶναι ἐναλλάξ κείμενα· τὰ ἄνθη αὐτῶν ἐξέρχονται ἐκ τῶν γωνιῶν τῶν κλῶνων, μὲ χρῶμα ἐρυθροῦν, ἢ πορφυροῦν, εἶναι καὶ μὲ ἄνθη κίτρινα, πλὴν αὐτὴ εἶναι ἡ Νάτριξ καλουμένη Ὀνονίς· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ εἰς σκόνην, ἢ εἰς κόχλασμα. — Δύναμις. Ἀδυναμωτικαὶ τῶν λυμφατικῶν ἀγγείων. — Μεταχ. Εἰς τὴν κιτρινάδα, εἰς πρήσματα τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὸν ἐπιδίδυμον τῶν ὄρχεων, εἰς φθισιν πνευμονικὴν, εἰς τὴν Ἰσκουρίαν προερχομένην ἀπὸ πέτρας, εἰς τὰς Σαρκοκοίλας τῶν ὄρχεων.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ ὄρ. μισθὸν ἕως δύο· ὄρ. 4 εἰς νερὸν βραστὸν ὄρ. 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα·
20 εἰδῶν Ὀνονίδες εἶναι.

{ Ὁξαλῖς, Ἑλληνισί. Ξυνολάπατον, Νεοελληνισί.
{ Ρούμεξ ἀτσετοζέλαμ, Λατινισί. Ὁσιέλ ὀρδινέ, Γαλλισί.
{ Ἀτσετοζέλα, Ἰταλῖς. Κουζὶ σουλάκ, Τουρκισί.

Κλάσις 6. Ἐξάνδριον. Τάξις 3. Τριγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 137 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1161. Ἡ Ὁξαλῖς εἶναι φυτὸν ἐνιαύσιον, αἱ ῥίζαι αὐτοῦ εἶναι πολυζῶαι, αὐτὸ τὸ φυτὸν εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἀγρίων λαπάθων, πλὴν εἶναι ὄξυνόν, διὰ τοῦτο καὶ ὄξαλις τὸ ξυνολάπατον λέγεται· αἱ ῥίζαι αὐτῆς εἶναι χονδραὶ καὶ κοκκινωπαί· φέεται ἀγρία εἰς τραχεῖς τόπους τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν Εὐρώπην καλλιεργεῖται εἰς τοὺς κήπους πρὸς οἰκιακὴν οἰκονομίαν τῶν κατοίκων, οἱ βλαστοὶ τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι χορτώδεις, λεπτοί, ὑψηλοὶ ἕως ἓνα πόδα· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐπιμήκη, λογχοειδῆ· τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὴν κορυφὴν τῶν βλαστῶν καὶ κλώνων βοτρυδὸν εἰς εἶδος κορύμβου, ὅλα λευκά, μικρά, ἢ κιτρινωπά· οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι σπόροι τινὲς ὡς θῆκαι περικυκλωμένοι μὲ ὑμένα τινὰ λεπτήν· μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν ὅλον τὸ φυτόν, τὸ ὅποσον ἔχει χρῶμα ὑποπράσινον, γεῦσιν ὄξινον, πλὴν νόστιμον.

Δύναμις. Εἶναι ἀδυναμωτική, διουρητική, καὶ δροσιστική.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς χοιράδας (χελώνια) τῶν ἀνθρώπων, εἰς πληγὰς σκορπουτικὰς, εἰς θέρμας καυσώδεις, χολερικὰς καὶ συνεχεῖς.

Δόσις τῶν ξηρῶν φύλλων, δρ. 8 εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100, καὶ νὰ παίρνεται συνεχῶς.

{ Ὄξυφοίνιξ, Ἑλληνισί. Θαμαρίνθη, Νεοελληνιστί. Ταμαρίδου, Ἰνδικα, Λατινισί. Ταμαρινιέρ, Γαλλιστί. Ταμαρίνδο, Ἰταλिसί. Διμίρ Χιντι, Τουρκισί.

Κλάσις II. Μοναδέλφιον. Τάξις I. Τριάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 138 εἰς τὸν Β' τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1162. Λέγεται ὄξυφοίνιξ τὸ δένδρον τοῦτο, μόνον ὅτι δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῶν φοινίκων (χουρμαδιῶν). Τοῦτο εἶναι δένδρον χωριστὸν, καρποφόρον, ὑψηλὸν καὶ πολύζων, φυόμενον εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἰνδίαν, Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὰς Μουλούκους νήσους· ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου τούτου εἶναι ἁγχινοειδής, οἱ κλώνοι αὐτοῦ εἶναι ἀνοικτοί· τὰ φύλλα αὐτῶν

(ΤΟΜ. Β'.)

(19)

εἶναι πτερωτὰ, τὰ φυλλάρια τῶν ὀπείων εἶναι εἰς εἶδος πτέρης καὶ αὐτὰ εἶναι ἀπὸ 15 ζεύγη ἕως 18, ἀμβλεῖα, γλαυκά· τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται βοτρυδὸν εἰς εἶδος σταφυλῆς· τὰ πέταλα τῶν ἀνθέων εἶναι τρία λευκοκίτρινα καὶ ὠραῖα· οἱ καρποὶ τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι κεράτια τινὰ ἐπιμήκη γέμοντα ἀπὸ παρέγχυμα τι μελογχρινὸν, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, ὀνομαζόμενον παρέγχυμα τοῦ ὄξυφοίνικος, Ἰταλισί δέ, πόλπα δι Ταμαρίντι.

Τὸ καλὸν παρέγχυμα τούτου πρέπει νὰ εἶναι ὑγρὸν, νὰ ἔχη γεῦσιν ὄξυνὴν καὶ εὐχάριστον, μὲ καλὴν ὀσμὴν· τὸ ὄξυ τοῦ φοίνικος ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν μίξιν τοῦ ταρταρικοῦ ὄξέως. Δύναμις. Καθαριστικὸν, δυναμωτικὸν καὶ δροσιστικόν.

Μεταχειρίσεις. Βίς θέρμας γαστρικὰς, καυσώδεις, εἰς κίτρινα δαν, δυσεντερίαν καὶ δυσκοιλίότητα.

Δόσις. Ἀπὸ ὄρ. 16 εἰς ὕλην μόνον, ἀπὸ ὄρ. 24 εἰς νερὸν βραστὸν ὄρ. 100.

- { Ὀποπάνναξ, Ἑλληνισί. Παστινάκα ὀποπάνναξ, Λατινισί.
- { Ὀποπάνναξ, Γαλλισί. Ὀποπάννατσε, Ἰταλισί.
- { Ὀποπάννατσε, Τουρκισί.

Κλάσις 17. Δυαδέλφιον. Τάξις 10. Δεκάνδριον.

Ὅρα τὸ σχῆμα αὐτοῦ εἰς τὸν Βλάκερ.

§. 1163. Τὸ φυτὸν τοῦτο ὁμοιάζει μὲ τὴν Ἀγγελικὴν, καὶ Ἡράκλειον χόρτον, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς τὰ νότια μέρη τῆς Βυρῶπης καὶ Ἑλλάδος· τὰ φύλλα του εἶναι ὅμοια μὲ τὰ μεγάλα σέλῆνα τοῦ κήπου, πλὴν τραχέα, αἱ ρίζαι του εἶναι χονδραὶ· τὰ ἄνθη αὐτοῦ εἶναι εἰς εἶδος σκιαδίου, ἐκ τῶν κορμῶν αὐτοῦ ἐκρέει ῥευστὸν τι ῥητινώδες, τὸ ὁποῖον πῆζει εἰς τὸν αἶρα, καὶ ὀνομάζεται Ὀποπάνναξ εἰς τὴν

ἀγορᾶν, αὐτὴ μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν· αὐτὸ εἶναι ὀπός, σκοτεινός, καὶ ὀλίγον κοκκινωπός.

Δύναμις. Δυναμωτικὸς τῶν νεύρων, καὶ ἀφροδισιακός.

Μεταχείρ. Εἰς βῆχα καὶ εἰς ἄσθμα, καὶ εἰς ἀναφροδισίαν. Δόσις τοῦ χυλοῦ; κόκκους 10 ἕως ἓν δράμι.

(Πεντάφυλλον, Ἑλληνιστί. Ἄγριοφράγουλον, Νεοελληνισί.
 Ποτεντίλλα ρέπτενς, Λατιν. Ποτεντίλλ ραπτάντ, Γαλλίς.
 Ποτεντίλλα, Ἰταλιστί. Γιαμπάν τσιλέκ, Τουρκισί.

Κλάσις 12. Εἰκοσάνδριον. Τάξις 5. Πενταγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 143 εἰς τὸν Β'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1164. Τοῦτο τὸ μικρὸν φυτὸν εἶναι ἐνιαύσιον, φύεται εἰς διάφορα θαλάσσια μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, μάλιστα περὶ τοὺς αὐλάκας, ρυάκας καὶ δρόμους, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον μῆνα· αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ἰνώδεις, μὲ πολλὰ ριζίδια· οἱ βλαστοὶ αὐτῶν εἶναι ἔρπετώδεις, κοκκινωποί, φιλλίφεροι, λεπτοί· τὰ φύλλα τῶν βλαστῶν τούτων εἶναι ἀπὸ 5 ἕως 7, εἶναι ποδίφορα, πεντάλοβα· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι κίτρινα μὲ χρῶμα χρυσοειδές καὶ ὠραῖον, ἐνίοτε εἶναι καὶ ὑπόλευκα, ἢ καὶ μελανοπορφυρᾶ· οἱ καρποὶ τῶν εἶναι σπόροι τινὲς λεπτοί· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν, αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου.

Δύναμις. Στυπτικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς ἐκκενώσεις τῆς κάτω κοιλίας, εἰς τὰς δυσεντερίας καὶ διαρροίας.

Δόσις τῆς ρίζης αὐτῶν εἰς σκόνην πρόσφατον ἀπὸ μισὸν δράμι ἕως ἓν μὲ τὸ νερὸν πολλάκις τῆς ἡμέρας.

47 εἰδῶν πεντάφυλλα εὐρίσκονται.

{ Πήγανον, Ἑλληνισί. Ἀπήγανον, Νεοελληνισ.
 { Ροῦτα γραβεολένε, Λατινισί. Λὰ Ροῦε, Γαλλισί.
 { Ροῦτα φέτιδα, Ἰταλισί. Σεδέφ ὀτοῦ, Τουρκισί.

Κλάσις 10. Δεκάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 146 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου

§. 1165. Τὸ Πήγανον τοῦτο εἶναι φυτὸν πολύζων, τοῦτο φέεται εἰς πλῆθος εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τοὺς κήπους τῶν ἀνθρώπων, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μαῖον μῆνα· οἱ βλαστοὶ τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ξυλώδεις, ὑψοῦται ἕως τρεῖ πόδας· οἱ κλώνοι του εἶναι ἀνοικτοί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα, διπτερωτά, μὲ λοβούς τινας ὠοειδεῖς· τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὰ ἄκρα τῶν κλώνων καὶ βλαστῶν, τὰ πέταλα αὐτῶν εἶναι πρασινοκίτρινα, ἢ χλωμά, κοιλόκυρτα· τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι χλωμὸν μὲ χρῶμα λευκοπράσινον μὲ ὀσμὴν βαρεῖαν, ἀηδῆ καὶ βρωμερὰν, γεῦσιν ἔχει ἀηδῆ, δριμεῖαν καὶ πικράν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν, ἐρεθιστικὸν καὶ ἀνθελμιντικόν.

Μεταχειρίσις. ἔσωθεν, εἰς πάθη σθενικά, εἰς σπασμούς, εἰς σκώληκας καὶ εἰς λύξιγγας· ἔξωθεν, εἰς τὴν πληγὴν τῶν οὐλῶν τοῦ στόματος, εἰς τὴν γάγγριαν, τὸ κόχλασμα εἰς οἶνον μελώδη, ὠφελεῖ εἰς τὴν ὄζονα τῶν μυκτῆρων. Δόσις τῶν φύλλων, δύο δράμ. εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 1001 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

{ Πικρίς καὶ πικρίδες, Ἑλλ. Ραδίκια ἢ πικραλίδες, Νεοελ.
 { Ταράξακουμ λεοντόδοντουμ, Λατ. Πισενλίτ κομμοῦν, Γαλ.
 { Δέντε λεόνε, Ἰταλιστί. Χινδιπά Γιαζίπ, Τουρκισί.

Κλάσις 19. Συγγενέσιον. Τάξις 1. Πολυγαμία ἴση.

Ὅρα σχῆμα 147 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1166. Ἡ Πικρίς λέγεται οὕτως ἀπὸ τὴν μεγάλην πικράδαυ τοῦ χυλοῦ τῶν φύλλων καὶ ῥιζῶν αὐτῆς· εἰς τὴν Πελοπόννησον λέγεται ῥαδίκια ἰταλικῶς.

Τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι πολύζων, φύεται εἰς τοὺς δρόμους, λειμῶνας, καὶ ἀγεωργήτους τόπους τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρώπης, ἔπου ἀνθεῖ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον ἕως τὸν Ἰούλιον· αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ἀδρακτοειδεῖς, μελαναὶ, καὶ ἰνώδεις· οἱ βλαστοὶ αὐτῶν εἶναι χορτώδεις, γυμνοὶ, κενοὶ ἔσωθεν, θραυστοὶ, ὑψηλοὶ ἕως 5, ἢ 6 δακτύλους, ὑψηλότεροι τῶν φύλλων αὐτῶν, αὐτοὶ οἱ βλαστοὶ περιέχουσι γάλα τι λευκότατον, πλὴν δριμύ καὶ ὀξύ· τὰ φύλλα τῶν πικραλίδων τὰ ἐξερχόμενα ἐκ τῶν ῥιζῶν εἶναι ὀδοντωτὰ, παρομοίως ὡς ὀδόντες τοῦ λέοντος, καὶ ζαρωμένα, ἔχουσι χρῶμά τι πράσινον μὲν, πλὴν γλαυκὸν καὶ χλωμόν· τὸ ἄνθος τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι μέγαλον καὶ ὠραῖον, χρῶμα ἔχει χρυσοκίτρινον, τὸ ὑποῖον πρὸς τὸ ἑσπέρας περιστέλλεται καὶ κλείεται· ὁ καρπὸς τῶν εἶναι μία θήκη γυμνή μὲ πολλὰ κοιλώματα, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἄνθους τούτου μετὰ τὸ τέλος σχηματίζεται σφαιρικόν τι μελωδες πάππος καλούμενον, ἐξερχόμενον ἀπὸ τοὺς σπόρους τοῦ φυτοῦ· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι, αὐταὶ ὀσμὴν δὲν ἔχουσι, γεῦσιν ὅμως ἔχουσι πικράν. — Δύναμις. Ἀδυναμωτικά.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας.

Δόσις τοῦ χυλοῦ, ἀπὸ δρ. 16 ἕως 36 πολλάκις τῆς ἡμέρας.

{ Πολύγαλα τοῦ Σαναγάλ, Ἑλληνισί. Πικρόρριζα, Νεοελλην.
 { Πολύγαλα Σενεγάλ, Λατινιστί. Πολύγαλα Βιργινιέ, Γαλλ.
 { Πολύγαλα Βιργινιάνα, Ἰταλ. Σουδλαντσεσάδ ὀτοῦ, Τουρκ.

Κλάσις 17. Δυαδέλφια. Τάξις 3. Ὀκτάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 150 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

1167. Τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι χαμόκλαδον, πολύζων, τὸ ὁποῖον ἀνθεῖ καθ' ὄλον τὸν χρόνον, αὐτὸ φύεται εἰς τὰς Ἠνωμένας Ἐπαρχίας τῆς Ἀμερικῆς· αἱ ρίζαι αὐτοῦ εἶναι χονδραὶ ἴσαι μὲ κονδύλιον τοῦ γραψίματος, περιστρεμμέναι εἰς διαφόρους τρόπους, ξυλώδεις· οἱ ελαστοὶ τῶν ριζῶν αὐτῶν εἶναι ὄρθιοι, ἐνίοτε καὶ ἐρπετώδεις, μαλλιαροὶ, ὑψηλοὶ ἕως ἓνα πόδα· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα, λογχοειδῆ, γλαυκὰ, ἢ καὶ πράσινα· τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς εἶδος στάχους καὶ ἀδύνατα· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ρίζαι αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι ὀσμήν δὲν ἔχουσι, γεῦσιν ὁμῶς ἔχουσι δριμεῖαν, θερμοκεντηστικὴν, καὶ πικράν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικαί, ἐμετικαί, καὶ κινητικαί τῶν ὑλῶν. Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν, εἰς πάθη ἀρθριτικά, καὶ εἰς φλογιστικά τοῦ πνεύμονος, εἰς τὸν τύφον, εἰς τὴν σθενικὴν ὑδραπικίαν καὶ εἰς δάγκασμα τοῦ ὄφρου Κροτάλου· ἔξωθεν, ὡς γαργάρισμα εἰς τὴν κυνάγχην τοῦ λαιμοῦ.

Δόσις τῆς σκόνης, ἀπὸ κόκκους 12 ἕως 30· μισθὸν δρ. εἰς νερὸν βραστὸν δρ. 100, καὶ νὰ παίρνεται εἰς 24 ὥρας.

67 εἰδῶν πολύγαλα εὐρίσκεται.

Πράσιον, Ἑλληνισί. Σκυλόχορτον, Νεοελληνισί.
Μαρρῶβιουμ Εουλγάρικ, Λατινισί. Μαρούβ πλάνο, Γαλ.
Μαρρῶβιο, Ἰταλिसί. Φαρασιὸν ὀτοῦ, Τουρκισί.

Κλάσις 14. Διδυναμία, Τάξις I. Γυμνοσπέρμιον.

Ὅρα σχῆμα 151 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1168. Τὸ Σκυλόχορτον τοῦτο, Πράσιον τὸ ὀνομάζει ὁ σοφὸς Διοσκορίδης· τὸ πράσιον τοῦτο εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον εἰς τοὺς κοπρώδεις καὶ ἀγεωργήτους τόπους τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα.

Αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι χονδραὶ μέ τινα ριζίδια, οἱ βλαστοὶ αὐτῶν εἶναι πολλοὶ καὶ ἀνοικτοὶ, χορτώδεις, ὑψοῦνται ἕως ἑνᾶ καὶ ἡμισυ τοῦ ποδός, τετράγωνοι καὶ φιλλίφεροι, τὰ φύλλα των εἶναι στρογγυλά, ἐρυθρά, καὶ ὑπόλευκα, καὶ ὀδοντωτά, ὁ κάλυξ αὐτῶν εἶναι εἰς εἶδος σωληνός μὲ δέκα ὀδόντας.

Τὰ ἄνθη αὐτῶν ἐξέρχονται ἐκ τῶν γωνιῶν τῶν φύλλων ἀρκετὰ, ὅλα τὰ ἄνθη εἶναι λευκὰ καὶ ὠραῖα, ὡσὰν τῆς μελίσσης, τὰ ὁποῖα κεῖνται περὶ τὸν βλάστον καὶ κλῶνον εἰς εἶδος θύρσου, οἱ καρποὶ των εἶναι σπόροι τινὲς λεπτοί.

Ὅλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀσμὴν εὐώδη μὲν, πλὴν ἀηδῆ, καὶ γεῦσιν πικράν. Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν, ἀνθελμιντικόν, διουρητικόν καὶ μνηναγωγόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς ἄσθμα, εἰς κιτρινάδαν, χλώρωσιν, ἔλμινθας καὶ ἀμνηορροίαν, σθενικῆς διαθέσεως.

Δόσις τοῦ χόρτου ἐσωτερικῶς, ἀπὸ δράμια 3 εἰς νερόν βραστὸν δράμ. 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

Ἐξ εἰδῶν πράσιον εἶναι.

{ Πτελέα, Ἑλληνιστί. Φτελιά, Νεολληνισί.
 { Οὔλμους Καμπέστρις, Λατινιστί. Ὅρμε ὀρμέου, Γαλ.
 { Ὅλμο, Ἰταλιστί. Καραγάτσ, Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 153 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1169. Ἡ πτελέα εἶναι δένδρον μέγαλον καὶ πολύζων, φυόμενον εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅπου ἀνθῆϊ πρὸς τὴν ἀνοιξιν· αὐταὶ εἶναι χονδραὶ καὶ ὑψηλαὶ 50 καὶ 80 πόδας, αἰ

ρίζαι της είναι χονδραὶ καὶ μεγάλαι· Ὁ κορμὸς τῆς Πτελέας εἶναι ὄρθιος, τὸ ξύλον τοῦ εἶναι σκληρὸν, μελαγχρινόν, κλίνον εἰς ἐρυθροῦν, οἱ κλώνοι τοῦ εἶναι πολλοί, καὶ πρὸς τὴν κορυφὴν σχηματίζουσιν ὅλοι μίαν κεφαλὴν τουφοτίν. Τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα, ὠοειδῆ, τραχέα, ὀδοντωτὰ, πράσινα, ἢ κιτρινοπράσινα, αὐτὰ εἶναι σμικρότατα μὲ χρῶμα χορτώδες καὶ ὀλίγον κοκκινωπὰ εἰς εἶδος καμπάνας. οἱ καρποὶ των εἶναι ὄσκαί τινές ὑμενώδεις, καὶ γλαυκαί.

Ἀπὸ τοῦς κλώνους τῆς Πτελέας φύονται μερικάι φύσκαί κεναὶ ἔσθθεν, ἐνίοτε γέμουσαι ἀπὸ μυίας καὶ σκώληκας· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἱατρικὴν αἱ φλοιαὶ τῶν τρυφερῶν κλώνων, αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν γεῦσιν πικρὰν, στυπτικὴν καὶ μυξώδη.—Δύναμις τῶν ριζῶν, ἀδυναμωτικάι καὶ συπτικάι. Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη τοῦ δέρματος, εἰς τὰς ὑδροπικίας, εἰς ἀρθρίτην, σθενικῆς διαθέσεως.

Δόσις. Ἀπὸ δράμ. 10 εἰς νερόν βραστόν δράμια 150.

Πέντε εἰδῶν Πτελέαι εἶναι.

{ Πτέρις ἄρρεν, Ἑλληνιστί. Φθέρι τοῦ βουνοῦ, Νεολληνισί.
 { Πολιπόδιουμ φίλιξ μας, Λατ. Πολυπόδ' φουγερμάλ, Γαλ.
 { Φέλτσε μάσκια, Ἰταλιστί.

Κλάσις 24. Κρυπτογαμία. Τάξις 1. Πτέρις.

Ὅρα σχῆμα 154 εἰς τὸν Β'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1170. Τὸ φυτὸν τοῦτο τῆς ἄρρενος Πτέριδος εἶναι πολύζων καὶ μικρὸν, φύεται εἰς σκιεροῦς τύπους τῶν ὀρέων, τόσον τῆς Ἀσίας, ὅσον καὶ τῆς Ἑλλάδος· λέγεται πτέρις, διότι ὁμοιάζει μὲ τὰ πτερὰ τῶν πτηνῶν, καὶ μάλιστα τοῦ αἰετοῦ, ἔχει ρίζας χονδράς, ἐρπετώδεις, μὲ φλοιὰν μελαγχρινήν. Αὐτὴ ἢ πτέρις ἔχει φύλλα ἀπλά, πράσινα, διπτε-

ρωτά, τὰ ὁποῖα, ὑψοῦνται ἕως δύο πόδας, λογχοειδῆ, ὀξέα. Ὁ καρπὸς τῆς Πτέριδος μὲ γυμνὸν ὄφθαλμὸν δὲν φαίνεται, διὰ τοῦτο καὶ κρυπτογαμία λέγεται· μόλον τοῦτο αὐτὸς κεῖται· κάτωθεν τῶν φυλλαρίων εἰς εἶδος σκόνης λεπτῆς· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ρίζαι αὐτῆς. Δύναμις. Ἀνθελμιντικά· καὶ ἀδυναμωτικά.

Μεταχείρ. Εἰς τὴν ταινίαν καὶ ἔλμινθας παντὸς εἶδους.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ κόκκους 20 ἕως ἓν δράμι εἰς κόχλασμα ἀπὸ δράμια 2 ἕως 3 εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100.

157 εἰδῶν Πτέρεις εὐρίσκονται.

{ Πυξὸς, Ἑλληνιστί. Πυξάρι, Νεοελληνιστί.
 { Πύξους σεμπερβίρnis, Λατινιστί. Βοΐ ἀρβορέσενς, Γαλλιστί.
 { Βόσολο κομμοῦνε, Ἰταλιστί. Τσεμισίρ ἀγατσι, Τουρκιστί.

Κλάσις 21. Μονοοίκιον. Τάξις 4. Τετράνδριον.

Ὅρα σχῆμα 155 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1171. Ὁ Πυξὸς, εἶναι φυτὸν χαμόδενδρον πολύζων καὶ ἀειθαλές, φυόμενον εἰς τοὺς τραχεῖς τόπους τῶν ὑψηλῶν ὀρέων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἑλλάδος, μάλιστα εἰς τὸν Ὀλυμπον τῆς Θεσσαλίας, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὴν ἀνοιξιν· οἱ καρποὶ τοῦ εἶναι σκληροί, ὡς κόκκαλον, αὐτοὶ εἶναι ὄρθιοι, στρεπτοί, φυλλίφεροι, ὑψοῦνται τὸ πολὺ ἕως 15 πόδας· οἱ κλώνοι αὐτῶν εἶναι πολλοί, τὰ φύλλα των εἶναι ὠσειδῆ, ἀπλᾶ, εἰς εἶδος μύρτου, αὐτὰ εἶναι τραχέα, μὲ χρῶμα βαθυπράσινον, αὐτὰ τὰ ἄνθη εἶναι ὠχροκίτρινα· μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν τὸ ξύλον καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰς κόχλασμα.

Δύναμις. Ὀλίγον ἀδυναμωτικὸν καὶ ἀνθελμιντικόν.

Μεταχείρ. Εἰς τὰς ἀσκαρίδας καὶ λοιποὺς ἔλμινθας.

Δόσις. Από δράμια 4 ἕως 8 τοῦ ξύλου εἰς νερόν βραστόν.
δράμια 100.

{ ῥῆον Βαρβαρικόν, Ἑλληνιστί. Ραβέντι, Νεοελληνισί.
{ ῥέουμ παλμάτουμ, Λατινισί. Ραβάρβπ, Γαλλισί.
{ ῥαβάρβαρο, Ἰταλिसί. Ραβέν ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις. 9. Ἐννεάνδριον. Τάξις 3. Τριγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 156 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1172. Τὸ γνήσιον ῥῆον εἶναι φυτὸν πολύζων ἀπὸ τὸ γένος τῶν λαπάθων τοῦ κήπου καὶ τῶν λειμώνων. Αὐτὸ φύεται φυσικῶς εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Κίνας, καὶ εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Σιβηρίας, φυτεύεται καὶ εἰς τοὺς κήπους τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸ θέρος· εὐρίσκεται καὶ εἰς τινὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος, ἄγριον καὶ μεγαλόφυλλον.

Αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι χονδραὶ ἴσαι ὡς ῥεπάνιον, σκληραὶ, οἱ βλαστοὶ τῶν εἶναι χορτώδεις, κενοὶ ἔσωθεν, καὶ κλωνίferοι, αὐτοὶ ὑψοῦνται ἀπὸ 3 ἕως 5 πόδας.

Τὰ φύλλα τῶν βλαστῶν τούτων εἶναι μεγάλα καὶ πλατέα, μὲ πολλὰ καὶ μεγάλα νεῦρα, εἶναι κυματώδη κύκλωθεν, ὀδοντωτὰ, μὲ χρῶμα ὠχροπράσινον, αὐτὰ εἶναι ὅμοια μὲ τὰ φύλλα τῶν μεγάλων λαπάθων τῶν ὀρεινῶν κήπων.

Τὰ ἄνθη τοῦ φυτοῦ τούτου, γνησίου ὄντος εἶναι κόκκινα, τὰ ὑποῖα ἐξέρχονται ἀνὰ δύο ἢ τρία θυρσοειδῶς, μικρὰ μὲν, πλὴν πολλὰ. Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου, αἱ ὅποια δὲν εἶναι ἀηδεῖς, πικραὶ ὀλίγον, μὲ μίαν γεῦσιν χωριστὴν, αἱ καλαὶ ῥίζαι πρέπει νὰ εἶναι δυναταὶ, βαρεῖαι μὲ χρῶμα κιτρινωπὸν· τὸ πολὺ κίτρινον ῥηοβάρβαρον δὲν εἶναι καλόν.

Δύναμις. Καθαρτικαὶ, πικραὶ, καὶ ἀνθελμιντικά.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὰς ἀχωνευσίας, δυσκοιλιότητα, διαρροίας καὶ δυσεντερίας χρονικάς.

Δόσις. Ἀπὸ κόκκουσ 10 ἕως 3 δράμια μὲ τὸ νερόν.

{ Ρόδαθαία, Ἑλληνιστί. Δενδρομολόχα, Νεοελληνιστί.
 { Ἀλθαία ῥόζεα, Λατινισί. Ρόζ τρενιέρ, Γαλλισί.
 { Μάλβα ῥόζεα, Ἰταλिसί. Χετέμ, Τουρκισί.

Κλάσις 16. Μοναδέλφια. Τάξις 6. Πολυάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 157 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1173. Ἡ Ρόδαθαία αὕτη εἶναι φυτὸν διετές, ἀπὸ τὸ γένος τῶν δενδρομολόχων, λέγεται καὶ Λαβατέρα κοινῶς· αὕτη φύεται ἀγρία εἰς τόπους τραχεῖς. τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος. Ὁ βλαστός των εἶναι ὄρθιος καὶ ξυλώδης, ὑψηλὸς 5 ἢ 6 πόδας, τὰ φύλλα του εἶναι καρδιόσχημα, μὲ 5 ἢ 6 γωνίας, εἶναι τραχέα καὶ λευκοπράσινα· τὰ ἄνθη των φύονται ἐκ τῶν μασχαλῶν τῶν μικρῶν φύλλων, καὶ εἶναι χωριστὰ μὲ μικρὰ ποδιά, ὅλα τὰ ἄνθη εἶναι μεγάλα, καὶ ἀνοικτὰ, ἅπαντα ὠραῖα μὲ χρῶμα ὠραῖον καὶ λευκορόδεον, ἐνίοτε εἶναι καὶ κίτρινα καὶ κόκκινα· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη αὐτῶν.

Δύναμις. Μαλακτικαί, καὶ ὀλίγον ἀδυναμωτικαί.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν, εἰς τὴν βραγχνάδαν, βῆχα, κυνάγχην τοῦ λαιμοῦ, καὶ εἰς στραγγουρίαν· ἔξωθεν ὡς κατὰ πλάσμα.

Δόσις τῶν ῥιζῶν ἀπὸ δρ. 8 εἰς νερόν βραστόν δράμια 150.

{ Ρόδοδάφνη καὶ Νηρεῖον, Ἑλληνιστί. Πικροδάφνη, Νεοελ.
 { Νέριον ὀλεάνδερ, Λατινιστί. Λαύροσε κομμοῦν, Γαλλισί.
 { Λαυριόλα, Ἰταλिसί. Ζακούμ ἀγατσι, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 160 εἰς τὸν Β'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1174. Ἡ Ῥοδοδάφνη αὕτη λέγεται οὕτω, διότι τὰ ἄνθη αὐτῆς ὁμοιάζουσι τῶν εὐωδιστάτων Ῥόδων τοῦ κήπου· αὕτη κοινῶς λέγεται Πικροδάφνη, αὕτη εἶναι χαμόδενδρον, ἀειθαλές, φυόμενον περὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ ῥυάκας τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλ. καὶ Αὐγους. μῆνα. Οἱ κορμοὶ τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ὄρθιοι, ὑψοῦνται ἕως 8 ἢ 10 πόδας, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἀντικείμενα, φυόμενα ἀπὸ τρία τρία εἰς κάθε κόμβον, αὐτὰ εἶναι ἐλλειπτικά, καὶ στενὰ, ἀειθαλῆ καὶ πάντοτε πράσινα, εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κορμῶν καὶ κλώνων φύονται τὰ ὠραῖα αὐτῶν ἄνθη εἰς εἶδος κορύμβου ἀνοικτοῦ, τὰ πέταλα αὐτῶν εἶναι πέντε, τρυφερά, μὲ χρῶμα ὠραῖον λευκοκόκκινον καὶ Ῥόδεον, ὁμοιον σχεδὸν τῶν Ῥόδων τοῦ κήπου, τὰ ὁποῖα ὁσμὴν δὲν ἔχουσι, γεῦσιν ὅμως ἔχουσι πικρὰν, δριμεῖαν καὶ κεντηστικὴν. Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη αὐτῶν.

Δύναμ. Ἀδυναμωτική, φαρμακερὰ, καὶ δραστικοκαθαρτική.
Μεταχείρ. Βίς τὰς ψώρας τῶν ἀνθρώπων καὶ φηγοῦραν τοῦ σώματος.

Δόσις τῶν χλωρῶν φύλλων δράμια 50 εἰς νερὸν βραστὸν, ἢ γάλα, καὶ νὰ ἀλείφεται ὁ πάσχων ἐσπέρας καὶ πρωί.
Ἐπτὰ εἰδῶν Ῥοδοδάφναι εὐρίσκονται.

{ Ῥοδόδενδρον, Ἑλληνισί. Ῥοδόδενδρουμι χρυσάνθεουμ, Λατιν.
{ Ῥοσάζ, Γαλλιστί. Ῥοδόδενδρο αὔρεο, Ἰταλισί.

Κλάσις 10. Δεκάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 162 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1175. Τὸ Ῥοδόδενδρον τοῦτο, εἶναι φυτὸν τι μικρὸν

ΠΡΟΣΒΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ Σ. 301

και ούχι δένδρον, φυόμενον εις τὰ μέρη τῆς Ἀνοτολῆς, φύεται τανῦν εις τὴν Σιβηρίαν καὶ εις τὴν Ταυρίαν, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον μῆνα· οἱ βλαστοὶ τοῦ ὑψοῦνται ἕως ἓνα καὶ ἥμισυ τοῦ ποδός, τὰ φύλλα τοῦ φύονται, εις τὰς κορυφὰς τῶν βλαστῶν, καὶ αὐτὰ εἶναι ὠλογχοειδῆ καὶ ὀξέα, λεῖα, χλωμά, ἢ μελαγχρινά, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εις τὰς κορυφὰς τῶν βλαστῶν εις εἶδος σκιαδίων, τὰ πέταλα αὐτῶν εἶναι χρυσοειδῆ κίτρινα, οἱ καρποὶ αὐτῶν εἶναι θῆκαι τινές μὲ πέντε κοιλώματα μαλλιαρά. Μεταχειρίζεται εις τὴν ἰατρικὴν τὸ χόρτον ὅλον, τὸ ὁποῖον ἔχει γεῦσιν πικράν, καὶ στυπτικὴν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν καὶ κινητικὸν τῶν ὑγρῶν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τοὺς ρευματισμοὺς, εις τὴν τραχύτητα τῶν ἄρθρων, εις ποδαλγίαν, καὶ παραλυσίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δράμια 2 ἕως 4 εις νερὸν βραστὸν δράμια 100. 13 εἰδῶν ῥοδόδενδρα εὐρίσκονται.

{ Σακχαροκάλαμος, Ἑλληνιστί. Ζάχαρις, Νεολληνιστί.
{ Σάκχαρουμ, ὀφφισινάλις, Λατ. Λὰ κὰνν ἀσοῦκρ, Γαλ.
{ Τσοῦκερο, Ἰταλιστί. Σεκέρ καμισί, Τουρκιστί.

Κλάσις 3. Τριάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 163 εις τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1176. Αὐτὸ τὸ εὐλογημένον φυτὸν τῆς Σακχαροκάλαμου, εἶναι γέννημα τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τοῦ Σάν Δομένικου, ἐφύετο ποτὲ καὶ εις τὴν Αἴγυπτον καὶ Σικελίαν, αὐτὸ ἀνθεῖ πρὸς τὸ θέρος.

Αὐτὸ τὸ ὠραῖον φυτὸν εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῶν καλάμων, αἱ ῥίζαι αὐτοῦ εἶναι κυλινδρिकाί, καὶ κομβώδεις, οἱ βλαστοὶ αὐτῶν εἶναι καυλοὶ τινες, κομβώδεις ὡς καλάμια, κε-

νοὶ ἔσωθεν, γέμοντες ἀπὸ σακχαρώδη καὶ γλυκεῖαν ὕλην, αὐτοὶ ὑψοῦνται ἕως 5 ἢ 6 πόδας, ἢ καὶ περισσότερον, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι σκοτεινοπράσινα, ὡς τῶν λοιπῶν καλάμων, λεῖα, μὲ χρῶμα κιτρινωπὸν εἰς τὴν κορυφήν, ἀναβλαστάνουν ἄνθη ὑπόλευκα, ἢ ὑπωχρα.

Οἱ βλαστοὶ τῆς καλάμου ταύτης εἶναι γέμοντες ἀπὸ ζάχαρώδη ὕλην, οἱ ὁποῖοι θλιβόμενοι καὶ βραζόμενοι εἰς τὸ νερὸν ἐκδίδουσι τὴν κοινὴν ζάχαριν τῆς ἀγορᾶς, ἢ ὁποία μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν τὰ μέγιστα. Δύναμις. Θρεπτικὴ καὶ καθαρτικὴ.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸν βῆχα καὶ βραχνάδα.

Δόσις. Ὅση ἀρκεῖ.

{ Σέλινα ἐδώδιμα, Ἑλληνισί. Σέλινα φαγώσιμα, Νεβελλην.
 { Ἄπιουμ Παλούστρις, Λατινισί. Σέλλ περσέλλ, Γαλλισί.
 { Σέλλερο, Ἰταλισί. Κερεβίζ ὀτου, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 165 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1177. Τὰ Σέλινα εἶναι φυτὰ γνωστὰ σχεδὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, φυόμενα ἄγρια εἰς τοὺς βαλτώδεις καὶ ὑγροὺς τόπους τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν καλλιέργειαν γίνονται ἡμερα, μεγάλα καὶ νόστιμα εἰς φαγητόν.

Αἱ ρίζαι τῶν Σελίνων εἶναι χονδρὰι, μὲ πολλὰ ριζίδια ἔχουσι μίαν ὀσμὴν ἀρωματικὴν καὶ ἡδονικὴν. Ἡ γεῦσις των εἶναι ὑπόπικρος· ἐκ τῶν ριζῶν αὐτῶν ἀναβλαστάνουσι πολλοὶ καυλοὶ χορτώδεις, κενοὶ ἔσωθεν, τὰ φύλλα αὐτῶν ἐξέρχονται πτερωτὰ, καὶ διπτερωτὰ εἰς εἶδος πτέριδος, ὁμοιάζουσι μὲ τὰ φυλλάρια τῆς Ἀγγελικῆς, Ἰμπεροτορίας καὶ Ἡρακλείου χόρτου, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κλώνων, εἰς εἶδος σκιαδίῳ ἀνοικτῶν, μικρὰ μὲ πέν-

τε πέταλα υπόλευκα, ἢ λευκοκίτρινα· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ οἰκονομίαν.

Δύναμις τῶν φύλλων, δυναμωτικὴ καὶ διουρητικὴ.

Μεταχειρ. Εἰς τὰς ὑδροπικίας, κώλικας καὶ δυσπεψίας.

Δόσις τῶν σπόρων εἰς σκόνην, ἀπὸ κόκκους 25 ἕως ἓνα δρᾶ

Δέκα εἰδῶν Σέλινά εὐρίσκονται.

Σέννα Κασσία, Ἑλληνιστί. Σηναμικὴ, Νεοελληνιστί.

Κάσσια Σένα Δατινιστί. Σένν δι Ἰταλί, Γαλλιστί.

Σέννα, Ἰταλιστί. Σηναμικὴ, Τουρκιστί.

Κλάσις 10. Δεκάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 166 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1178. Ἡ Σηναμικὴ εἶναι φυτὸν ἐνιαύσιον, καταγόμενον ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, αὐτὴ ἢ Σέννα σπείρεται κάθε χρόνον καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ εἶναι ὁμοία μὲ τὴν Σηναμικὴν τῆς Αἰγύπτου, εἰς τόπον ζεστὸν πρὸς τὸν Μάρτιον μῆνα, ἔπειτα μεταφυτεύεται εἰς τόπον ἀνοιχτὸν, καὶ περιποιεῖται· οἱ βλαστοὶ τῆς Σηναμικῆς εἶναι χορτώδεις, λεπτοί, ὑφθύνται ἕως ἓνα καὶ ἡμισυ τοῦ ποδός. Τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἀπὸ δύο ἢ τρία ζεύγη, σχεδὸν ὠοειδῆ, αὐτὰ εἶναι πράσινα, λεπτότατα, τριχωτὰ, τὰ ἄνθη αὐτῶν φέρονται βοτρυδὸν, καὶ εἶναι κιτρινωπά· ὁ καρπὸς τῶν εἶναι κεράτιόν τι ὠοειδές· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰ φύλλα τῆς σηναμικῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουσι μίαν ὀσμὴν εὐχάριστον, γεῦσιν πικρὰν καὶ ἀηδῆ.

Δύναμις τῶν φύλλων, καθαρτικὰ καὶ ἀδυναμωτικὰ.

Μεταχειρ. Εἰς τὴν δυσκοιλιότητα τῶν σωμάτων.

Δόσις. Ἀπὸ μισθὸν δρ. ἕως ἓνα πολλάκις· δύο δράμια καὶ πλέον τι εἰς 50 δρ. νερὸν βραστόν.

{ Σίλφιον Μηδικόν; Ἑλληνιστί. Βρωμόκομμι; Νεοελληνιστί:
 Φέρουλα ἀσσαφέτιδα, Λατινιστί. Λασέρ, Γαλλισί.
 Ἄσσα φέτιδα, Ἰταλισί. Σαϊτάν ποκοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 168 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1179. Τὸ Σίλφιον εἶναι φυτὸν πολύζων, φυόμενον εἰς τὴν Περσίαν, μάλιστα καὶ εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Μηδίαν, ἐξ ἧς καὶ τὴν κλήσιν ἔλαβεν. Ἡ ρίζα τοῦ Σιλφίου εἶναι χονδρῆ, ἀδρακτείδης, περιέχουσα ὑγρὸν πολὺ καὶ βρωμερόν· αἱ βλαστοίτων εἶναι καυλοὶ τινες λεπτοί, ὑψηλοὶ τριῶν ποδῶν. Τὰ φύλλα του φύονται ἀμέσως ἀπὸ τὴν ρίζαν, καὶ αὐτὰ εἶναι μελανὰ καὶ διηρημένα εἰς τρία, ἢ εἰς πέντε, εἰς εἶδος πρίνονος· τὰ ἄνθη τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι λευκά, εἰς εἶδος σκιαδιῶν· αἱ ρίζαι τοῦ Σιλφίου πλουτοῦσιν ἀπὸ ρευστόν τι γαλακτώδες καὶ ὄξύ, τὸ ὁποῖον τὸ θέρος ξηρανθὲν πῆζει, καὶ αὐτὸ τότε γίνεται κιτρινωπὸν, ἢ κοκκινωπὸν, καὶ λέγεται Τουρκιστί· σαϊτάν ποκοῦ, ἔχει ὀσμὴν ὀξεῖαν καὶ βρωμερὰν ὡς τοῦ σκόρδου, γεῦσιν ἔχει κεντηστικὴν, βρωμερὰν καὶ πικράν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὸν καὶ ἀνθελμιντικόν.

Μεταχείρ. Εἰς πάθη σπασμωδικὰ, σθενικῆς διαθέσεως, εἰς σπασμωδικὸν ἔγχα, εἰς δυσπεψίαν, ὑστερισμὸν, ἀσθμα, κώλικα ἀερώδη, τυμπανίτιδα καὶ σκώληκας.

Δόσις. Ἀπὸ κόκ. 6 ἕως 20 διὰ κλυστήριον δρ. 2.

{ Σκαμωνέα, Ἑλληνιστί. Κομβόμβουλος συριακούς, Λατιν.
 Σκαμωνέ, Γαλλιστί. Σκαμωνέα, Ἰταλισί.
 Μαχμουδιέ, Τουρκισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 169 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1180. Ἡ Σκαμμωνέα εἶναι φυτὸν πολύζων, καταγόμενον ἀπὸ τὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Συρίαν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ Χαλέπιον αὐτῆς· αἱ ρίζαι τῆς σκαμμωνέας ταύτης εἶναι μακρῆαι, παρεγγυματώδεις, μὲ τινα ριζίδια μακρὰ, αὐταὶ αἱ ρίζαι εἶναι γέμουσαι ἀπὸ ὑγρὸν τι γαλακτώδες καὶ δριμύτατον, τὸ ὁπίον ἐκρέει, ἐπὸταν αὐταὶ αἱ ρίζαι χαράττωνται καὶ κόπτωνται· ἐκ τῶν ριζῶν φύονται βλαστοὶ τινες χορτώδεις, ὡς τῆς Βρυωνίας, οἱ κλῶνοι αὐτῶν εἶναι λεπτοί· τὰ φύλλα αὐτῶν λογχοειδῆ, κιτρινοπράσινα, καὶ ὀξέα· τὰ ἄνθη τῆς Σκαμμωνέας ταύτης κείνται εἰς εἶδος κορύμβου, ἢ εἰς εἶδος καμπάνας, λεπτὰ, μεγάλα, μὲ χρῶμα κίτρινον, ἢ κίτρινωπὸν· μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὁ πεπυκνωμένος χυλὸς τῶν ριζῶν, ὁ ὁποῖος εἶναι καθαρὸς, καὶ ξηρανθεὶς ἀπὸ τὸν ἥλιον πωλεῖται εἰς τὴν ἀγορὰν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σκαμμώνιον τοῦ Χαλεπίου, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν. — Δύναμις. Δραστικοκαθαρτικόν.

Μεταχειρίσεις. Εἰς δυσκοιλιότητα.

Δόσις. Εἰς σκόνην ἀπὸ κόκκους 10 ἕως 30 μὲ νερόν.

{ Σκιλλοκρόμμυον, Ἑλληνισί. Ἀγριοκρομμύδα, Νεοελληνισί.
 { Σκουίλλα μαρίτεμα, Λατινισί. Σίλλ μαρίτιμ, Γαλλισί.
 { Σκουίλα, Ἰταλिसί. Ἀδὰ σουάν, Τουρκισί.

Κλάσις 6. Ἐξάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 170. εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1181. Τὸ σκιλλοκρόμμυον εἶναι ἐν εἶδος ἀπὸ τὸ γένος τῶν ὀρνιθογάλλων, τὸ πλεόν ὠραῖον διὰ τὰ ὠραῖα ἄνθη· ἡ ρίζα τῆς σκιλλοκρομμύδας εἶναι στρογγυλὴ, μεγάλη, ἴση

(TOM. Β'.)

μέ κεφαλὴν παιδαρίου, αὐτὴ εἶναι συνθεμένη ἀπὸ πολλὰς φλοιᾶς, αἱ ὁποῖαι εἶναι λευκαί, ἢ κοκκινωπαί, γέμουσαι ἀπὸ χυλόν τινα δριμύν καὶ λευκόν· τὰ φύλλα αὐτοῦ φύονται ῥιζόθεν, αὐτὰ εἶναι ὠσειδῆ, ἀμβλεῖα πρὸς τὴν κορυφὴν· ὁ καυλὸς αὐτῶν εἶναι κυλινδρικός, ὑψηλὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ποδῶν· τὸ τρίτον μέρος αὐτοῦ στολίζεται ἀπὸ ἄπειρα ἄνθη λευκά, ἢ πρασινωπά· τὸ φυτὸν τοῦτο φύεται εἰς τὰ παραθαλάσσια μέρη τῆς Βαρβαρίας, τοῦ Πορτογάλου, καὶ εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι τῆς Σκίλλης, αἱ ὁποῖαι ὄσμην δὲν ἔχουσι, γεῦσιν ὅμως ἔχουσι πικροτάτην, ἀηδῆ καὶ δριμεῖαν.

Δύναμις τῶν φλοιῶν τῆς ῥίζης εἰς μικρὰν δόσιν εἶναι ἀδυναμωτικά, σμικρύνουσι τὰ κτυπήματα τοῦ σφυγμοῦ, κινουσι καὶ τὸ οὔρον.

Μεταχειρίσις. Εἰς μικρὰν δόσιν, εἰς στηθικά πάθη, εἰς τὸν τύφον, ὑδροπικίαν, καὶ εἰς χρονικὸν βῆχα.

Δόσις τῶν ξηρῶν φλοιῶν. Ἀπὸ ἕνα κόκκον ἕως δύο, δις, ἢ τρις τῆς ἡμέρας. 25 εἰδῶν σκιλλοκρόμμου εὐρίσκονται.

{ Σκορτσονέρα, Ἑλληνισί. Σκορτσονέρα ἰσπανικὸν, Λατινισί.
 { Σκορτσονέρ, Γαλλισί. Σκορτσονέρα, Ἰταλισί.

Κλάσις 19. Συγγενέσιον. Τάξις 1. Πολυγαμία.

Ὅρα τὸ σχῆμά του εἰς τὸν Βλάκβερ 406.

§. 1182. Ἡ σκορτσονέρα εἶναι φυτὸν πολύζων, τὸ ὁποῖον φύεται εἰς πλῆθος εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ Ἑλλάδα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Αὐγουστον μῆνα· αἱ ῥίζαι αὐτῆς εἶναι χονδραὶ ἕνα δάκτυλον, κυλινδρिकाί, ἐσκεπασμένα με φλοιᾶν μελαγχρινῆν, ἔσωθεν εἶναι λευκαί· αὐτὴ μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς κόχλασμα.

Δύναμις. Δυναμωτική και θρεπτική.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὸν βῆχα καὶ βραχνάδαν.

Δόσις. 8 ὄρ. εἰς νερὸν βραστὸν ὄρ. 100.

{ Συμίλαξ, Ἑλληνιστί. Σαπάρινα, Νεοελληνισί.
 { Συμίλαξ σαλσαπαρίλλια, Λατινιστί. Σαλσαπαρείλ, Γαλλισί.
 { Σαλσαπαρίλλια, Ἰταλισί. Ἀσπέη μαγραπή, Τουρκισί.

Κλάσις 22. Δυοσίκιον. Τάξις 6. Ἐξάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 171 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1183. Ἡ Σαλσαπαρίλλια εἶναι φυτὸν πολύζων, φύομενον εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἰς τὸ Μεξικὸν βασιλείον αὐτῆς. Ἡ περισσοτέρα φύεται εἰς Φίλιξ νῆσον τοῦ Περού βασιλείου, ὅθεν ἔρχεται εἰς ἡμᾶς ἢ πλείστη αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ἐπιμήκεις, ὡς τῆς γλυκυρρίζης, χονδραὶ ὡς κονδύλιον τῆς χηνός, ἢ φλοιᾶ εἶναι κοκκινομελαγχρινή· αὐταὶ αἱ ῥίζαι ὀσμὴν δὲν ἔχουσι, γεῦσιν ὅμως ἔχουσιν ὀλίγην ὑπόπικραν· ἐκ τῶν ῥιζῶν φύονται βλαστοὶ τινες ἀδύνατοι, μὲ ἀκάνθας ἀγκιστρωτοῦς· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐπιμήκη, ὠλοχχοειδῆ· τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κλώνων, εἰς εἶδος κορύμβου· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι αὐταί. — Δύναμις. Ἀδυναμωτικαὶ καὶ ἀντιγαλλικαί.

Μεταχειρ. Εἰς πάθη γαλλικὰ, καὶ εἰς ρευματισμούς.

Δόσις. Ἀπὸ δράμ. ἓν ἕως 4, εἰς κόχλασμα ὄρ. 8 εἰς νερὸν βραστὸν ὄρ. 100.

{ Στραμόνιον, Ἑλληνιστί. Τάτουλα, Νεοελληνισί.
 { Στραμόνιουμ δάττουρα, Λατ. Στραμόνιε κομμοῦν, Γαλλ.
 { Στραμόνιο, Ἰταλισί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 172 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1184. Τὸ φυτόν τοῦτο εἶναι ἐνιαύσιον καὶ χορτώδες, φύεται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, Εὐρώπην καὶ Ἑλλάδα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον μῆνα· οἱ ἔλαστοι αὐτοῦ εἶναι γλαυκοί, κενοὶ ἔσωθεν, χονδροί, καὶ ὑψηλοὶ ἕως 3 ἢ 4 πόδας· οἱ κλῶνοι αὐτοῦ εἶναι ἀνοικτοί, πράσινοι. Τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι μεγάλα, πλατέα, ἐναλλάξ κείμενα, γλαυκὰ πρὸς τὰς δύο ἐπιφανείας, πράσινα, μὲ λοβοὺς μεγάλους, εἰς εἶδος ὀδόντων τοῦ λέοντος· Τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι μεγάλα, λευκὰ ἢ ὀλίγον μελανὰ, πεπονημένα εἰς εἶδος καμπάνας, τὸ περικάρπιον αὐτῶν εἶναι μίαν θήκη ὠοειδῆς, ἴση μὲ ὠὸν τῆς ὄρνιθος, ἀκανθωτὴ κύκλωθεν, οἱ σπόροι τῆς εἶναι φαρμακεροί, τρωγόμενοι μετρίως προξενοῦσιν ὕπνον, οἱ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἔπροξενοῦσι θάνατον.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰ φύλλα καὶ ὁ πεποκνωμένος αὐτῶν χυλός.

Δύναμις τῶν φύλλων, ἀδυναμωτικά καὶ φαρμακερά.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὴν μανίαν, μελαγχολίαν καὶ ἐπιληψίαν.

Δόσις τοῦ χυλοῦ ἀπὸ ἓνα κόκκον ἕως ἕξ εἰς τὸ νερόν.

Δέκα εἰδῶν στραμόνια εὐρίσκονται.

{ Στρύγνος μανιακός, Ἕλλην. Εὐθαλία ἢ ὠρχία γυνή, Νεοελ.
 { Σόλανον καὶ ἄτροπα, Λατινισί. Μορέλ φουριόζ, Γαλλισί.
 { Βέλλα δόννα, Ἰταλιστί. Κιουζέλ ἀβράτ ὀτου, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 2^η. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 173 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1185. Ὁ μανιακός οὗτος Στρύγνος εἶναι φυτόν ἐνιαύσιον, καὶ φαρμακερόν, ὠρχία γυνή καλούμενον, αὐτὸ εἶναι διαιτῆς, ὁμοιάζει κατὰ πολλὰ μὲ τὰς μιλιζάνας κατὰ τὰ φύλλα καὶ

ἄνθη αὐτοῦ, οἱ χορτώδεις αὐτοῦ βλαστοὶ εἶναι λεῖοι· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ὠολογχοειδῆ, μὲ χρῶμα κιτρινοπράσινον· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι μεγάλα εἰς εἶδος καμπάνας, μὲ χρῶμα ῥυπαρὸν καὶ ἰοθαφές, ἢ μελαγχρινόν· οἱ καρποὶ τῶν εἶναι θάκχαι τινές γέμουσαι ἀπὸ ὑγρὸν τι γλυκερὸν μὲν πλὴν φαρμακερὸν· ὅταν ὠριμάζουσι, φαίνονται στιλπνομέλαναι, ὡς τὰ ὠριμα κεράσια, πλὴν εἶναι φαρμακεραί.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς φλόγωσιν τοῦ λάρυγγος καὶ φάρυγγος, ἀποπληξίαν, ὑδροπικίαν καὶ ἀμαύρωσιν.

Δόσις τῶν φύλλων, ἀπὸ ἓνα κόκκον ἕως 4 μὲ τὴν ζάκχαριν.

25 εἰδῶν Σόλανοι εὐρίσκονται. ἦτοι στρύχνοι.

{ Στρύχνος γλυκύπικρος, Ἑλληνισί. Γλυκύπικρον, Νεοελ.
Σόλανον δουλκαμάρα, Λατινισί. Μορέλ δὸν ἀμέρ, Γαλ.
{ Δουλκαμάρα, Ἰταλιστί Γιαμπάν γιασιμί, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 174 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1186. Ὁ Στρύχνος οὗτος ὁ Γλυκύπικρος εἶναι χαμόκλαδὸν τι πολύζων ἀπὸ τὸ γένος τῶν Ἰασημίων, αὐτὸ φύεται κατὰ τοὺς ὄρους φραγμοὺς ὅλης τῆς Εὐρώπης, καὶ ῥύακας τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον μῆνα. Οἱ βλαστοὶ τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι λυγιστοὶ, ἔρπετώδεις, φυλλίφεροι καὶ μακρεῖς ἀπὸ πέντε ἕως δέκα πόδας· τὰ φύλλα τῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα, καρδίσχημα ἢ ὠολογχοειδῆ, μὲ χρῶμα ἀνοικτοπράσινον καὶ ὠραῖον, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται ἑοτρυδὸν εἰς εἶδος σταφυλῆς, μὲ χρῶμα κυανοπορφυροῦν καὶ λαμπυρὸν, τὰ στάγματά τῶν ἔχουσι τὰς ἀνθέρας αὐτῶν χρυσοκιτρίνας καὶ ὠραίας,

ὁ κάλυξ αὐτῶν κρατεῖ μίαν ὥραϊαν βάκχην, ὡσειδῆ, μὲ χρῶμα κοκκινωπὸν, ὅλον τὸ φυτόν τοῦτο εἶναι ὠραῖον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς σκόνην καὶ εἰς κόχλασμα.

Δύναμις τῶν βλαστῶν. Ἀδυναμωτικοί.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν ἀμνηρορίαν, κιτρινάδαν, πάθη τοῦ δέρματος, καὶ εἰς τοὺς ἔρπητας.

Δόσις τῶν βλαστῶν, ἀπὸ δράμια 8 εἰς νερὸν βραστὸν δράμ.

150 διὰ νὰ μείνη τὸ ἥμισυ.

{ Σύμφυτον, Ἑλληνισί. Στεκούλιον, Νεοελληνιστί.
 { Σύμφυτουμ ὄφριτσινάλε, Λατ. Γράνδ κονσόλιδ, Γαλ.
 { Κονσόλιδε μαγιόρε, Ἰταλισί. Καρὰ καφές, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα τὸ σχῆμα αὐτοῦ εἰς τὸν Ὅδεσ 664.

§. 1187. Τὸ πολύζων τοῦτο φυτόν κοινῶς λεγεται στεκούλι, φύεται εἰς τόπους σκιαροὺς καὶ ὑγροὺς τῆς Ἑλλάδος, αἱ ρίζαι του εἶναι ὀχονδραὶ ἕως ἓνα δάκτυλον, κυλινδρικαί, οἱ βλαστοὶ των εἶναι χορτώδεις, καὶ κλωνώδεις ὑψηλοὶ ἕως ἓνα πόδα, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι μακρὰ καὶ πλατέα, χονδρά, τραχέα, μλλιαρὰ καὶ ὠωλογχοειδῆ, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι κιτρινωπά, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ρίζαι αὐτοῦ.

Δύναμις. Μαλακτικαί, θρεπτικαὶ καὶ στυπτικαί.

Μεταχειρίσις. Εἰς στραγγουρίαν, νεφρίτην, καὶ εἰς τὸ σπασιμον τῶν ἀνθρώπων.

Δόσις τῶν ριζῶν, 8 δράμ. εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100.

{ Τεύκριον χαμαίδρυς, Ἑλληνισί. Χαμαίδρυον Νεοελληνισί.
 { Τεύκρουμ χαμαίδρυς, Λατιν. Γερμανδρέ ὄφριτσινάλ, Γαλ.
 { Ἔρβα κουερτσιόλα, Ἰταλισί. Κισὰ μαχμουδιέ, Τουρκισί.

ΠΡΟΣΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ Τ. 311

Κλάσις 14. Διδυναμία. Τάξις I. Γυμνοσπέρμιον.

Όρα σχῆμα 182 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1188. Τὸ μικρὸν τοῦτο φυτὸν εἶναι πολύζων, φέεται εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον μῆνα· αὐτὸ τὸ χαμαίδρυον λέγεται κοινῶς τῆς Παναγίας τὸ δάκρυον καὶ χόρτον τῶν ἐξωχάδων.

Αἱ ῥίζαι τοῦ χαμαιδρύου χόρτου εἶναι ἐρπετώδεις, οἱ βλαστοὶ των χορτώδεις, φυλλίφεροι καὶ μαλλιχροί· τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι μαλλιάρᾳ, κυματώδη καὶ διηρημένα ὡς τῆς δρυὸς, μικρὰ καὶ πρασινόχροα· τὰ ἄνθη αὐτῶν ἐξέρχονται ὡς τὸ πολὺ ἀνά τρία, τρία, πορφυρᾷ· ἔλον τὸ χόρτον μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀσμὴν ἀρωματικὴν, γεῦσιν πικρὰν, θερμὴν καὶ ἀρωματικὴν.
Δύναμις. Δυναμωτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν χλώρωσιν, εἰς ἀρθρίτην χρονικὴν, εἰς τὰς ἐσωχάδας καὶ ἐξωχάδας καὶ λοιπὰς αἰμορραγίας.
Δόσις. Ἀπὸ δράμια δύο εἰς νερόν βραστὸν δράμια 100.

37 εἰδῶν τεύκριον εἶναι.

{ Τεύκριον Σκόρδιον, Ἕλλην. Χαμαίδρυον σκόρδιον, Νεοελ.
Τεύκριουμ. Σκόρδιουμ, Λατ. Γερμανδρὲ ἀκουατικ, Γαλ.
Σκόρδιο, Ἰταλιστί. Κισαντζικ Μαχμουδιέ, Τουρκιστί.

Κλάσις 14. Διδυναμία. Τάξις I. Γυμνοσπέρμιον.

Όρα σχῆμα 183 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1189. Τὸ Τεύκριον τοῦτο λέγεται σκόρδιον, διότι τριβόμενον μὲ τὰς χεῖρας, ἐκπέμπει ὀσμὴν τινα ὡς τοῦ Σκόρδου· αὐτὸ τὸ φυτὸν εἶναι ἐνιαύσιον, φέεται πλησίον τῶν ὑγρῶν τόπων, καὶ ῥυάκων τῆς Ἑλλάδος καὶ λοιπῆς Εὐρώ-

πης, όπου άνθει πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον μῆνα· αἱ ρίζαι τούτου εἶναι ἰνώδεις, οἱ βλαστοὶ τῶν εἶναι πλαγιασμένοι, ἀυλακῶτοι, καὶ φυλλίφεροι, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ἐπιμήκη, ὀδοντωτὰ εἰς εἶδος πρίονος· τὰ ἄνθη τῶν εἶναι πορφυρᾶ· μεταχειρίζεται ὅλον τὸ χόρτον εἰς τὴν ἰατρικὴν.

Δύναμις. Ἀνθελμιντικὸν καὶ ἐρεθιστικόν.

Μεταχειρίσεις. Ἐσωθεν, εἰς τοὺς ἔλμινθας.

Δόσις. Ἀπὸ δράμια δύο ἕως τέσσαρα εἰς νερὸν βραστὸν, ἢ οἶνον καλὸν διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

(Τοξικόδενδρον Ροῦς, Ἑλληνιστί. Ροῦδιον καὶ Ροῦδι, Νεοελ.
Ροῦς τοξικόδενδρον, Λατινισί. Ἐρπ ἀλά πούκ, Γαλλιστί.
Σομάκο, Ἰταλιστί. Σομάκ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 3. Τριγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 184 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1190. Ὁ Ροῦς οὗτος λέγεται τοξικόδενδρον, διότι τὸ πάλαι οἱ Ἕλληνες κατεσκεύαζον τόξα καὶ βέλη ἐκ τῶν ελαστῶν αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ, λέγεται τώρα ἀκόμη Ροῦδι, καὶ εἶναι χαμύδενδρον πολύζων, φυόμενον ἄγριον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἑλλάδα, όπου άνθει πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον μῆνα· τριῶν εἰδῶν Ῥοῦς εἶναι, τὸ τοξικόδενδρον καὶ τὸ Ῥαδικάνς, ἦτοι τὸ ριζύθεν μικρὸν καὶ τὸ κοτίνον· τὸ καλλιώτερον Ῥοῦδι ἔρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀσίαν· οἱ βλαστοὶ τοῦ Τοξικοῦ τούτου ῥοὸς εἶναι λεπτοί, δυνατοί, ὑψηλοί, ἕως 5 ἢ 6 πόδας, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα μὲ γρῶμα ἀνοιχτοπράσινον. Τὰ ἄνθη αὐτῶν κείνται βοτρυδὸν, ἢ εἰς εἶδος κορύμβου· μεταχειρίζονται τὰ φύλλα εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ εἰς τὴν Βυρσοδεψικὴν τέχνην.

Δύναμις τῶν φύλλων, ἀδυναμωτικὴ καὶ φαρμακερά.

Μεταχειρίσις. Ἐσωτερικῶς, εἰς τὰς ἡμιπληγίας, εἰς θέρμας καταρράκτώδεις, καὶ εἰς τὸν βρογχίτην.

Δόσις τῶν φύλλων εἰς σκόνην ἀπὸ ἑνα κόκκον, ἕως δέκα τετράκις τῆς ἡμέρας μὲ τὸ νερόν.

{ Τραγάκανθον, Ἑλληνισί. Ἀστράγαλος τραγάκανθα, Λατ.
Ἐπὶν δι βοῦ, Γαλλισί. Δραγάντε, Ἰταλιστί.
Κιτρέ ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 17. Δυαδέλφια. Τάξις 4. Δεκάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 185 εἰς τὸν Β'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1191. Τὸ Τραγάκανθον τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῶν Ἀστραγάλων, καὶ λέγεται Ἀστράγαλον τραγάκανθον, διότι οἱ αἰγότραγοὶ τρώγουσι κατὰ πολλὰ αὐτὸ τὸ φυτόν· αὐτὸ εἶναι φυτὸν χαμόκλαδον, φυόμενον εἰς τραχέα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὴν Ἀχαΐαν τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον μῆνα· οἱ βλαστοὶ αὐτοῦ εἶναι μελαγχρινοὶ, οἱ κλῶνοι εἶναι τριχωτοὶ μελαγχρινοὶ καὶ γέμοντες ἀπὸ ἄκανθας λεπτᾶς. Τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι συνθεμένα ἀπὸ ἑπτὰ, ἢ ὀκτὼ ζεύγη φυλλαρίων, ὑπολεύκων ἢ χλωμῶν· τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι σμικρὰ μὲ χρῶμα πορφυροῦν, οἱ καρποὶ τῶν εἶναι κεράτιά τινα, ἀνώμαλα· ἐκ τῶν βλαστῶν ἐκρέει κόμμι τι τραγάκανθον καλούμενον.

Δύναμις. Θρεπτικόν.

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν βραχνάδα, εἰς τὸν ἔηχα, δυσεντερίας καὶ εἰς τὴν στραγγουρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ.

{ Τρίφυλλον μελίδωτον, Ἑλληνισί. Μοσχοτριφύλλιον, Νεοελ.
Τριφύλλιουμ μελίδωτον, Λατ. Μελιδότ ὄφφισινάλ, Γαλ.
Μελίλοτο τριφύλλιο, Ἰταλιστί. Ἰτριφύλλ μυσκί, Τουρ.

Κλάσις 17. Δυαδέλφιον. Τάξις 4. Δεκάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 186 εἰς τὸν Β'. Τόμ. τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1192. Αὐτὸ τὸ εὐωδέστατον τριφύλλιον εἶναι φυτὸν διετές, φυόμενον εἰς τοὺς λειμῶνας, καὶ δρόμους τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούνιον μῆνα. Οἱ βλαστοὶ τούτου εἶναι χορτώδεις, καὶ ὑψηλοὶ ἕως ἓνα πόδα, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι διηρημένα εἰς τρία φύλλα, ὠλογοχειδῆ, ὀδοντωτὰ, γλαυκά. Τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι εἰς εἶδος στάχυος ἢ θύρσου, μὲ χρῶμα χρυσοκίτρινον καὶ ὠραῖον· οἱ καρποὶ τῶν εἶναι κεράτια τινα, ἢ θῆκαι μὲ δύο σπόρους γυμνοῦς. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ χόρτον μὲ τὰ εὐωδέστατα ἄνθη αὐτοῦ εἰς καταπλάσματα Δύναμις. Μαλακτικὸν καὶ εὐῶδες.

Μεταχείρ. Εἰς καταπλάσματα, εἰς πρήσματα φλογιστικά καὶ εἰς τοὺς μαστοὺς τῶν γυναικῶν.

Δόσις. Ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ γίνῃ κατάπλασμα.

64 εἰδῶν τριφύλλια εὐρίσκονται.

{ Ἰοσκίαμος μέλας, Ἑλληνιστί. Δυσκίαμος, Νεοελληνιστί.
{ Ἰοσκύαμος νίγερ, Λατινιστί. Ἰοσκιάμ, Γαλλιστί.
{ Γιουσκίαμο νέρο Ἰταλιστί. Μπάν ὀτοῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 188 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1193. Ὁ μελανὸς οὗτος Ἰοσκίαμος παράγεται ἀπὸ τοῦ ὄς, ὕος (χοίρου), καὶ κιάμου διότι, εἶναι φυτὸν ἄσχημον ὡς ὁ χοῖρος, λέγεται μελανὸς ἀπὸ τὸ χρῶμα αὐτοῦ τὸ ῥυπαρὸν καὶ κονιορτωμένον, διότι φύεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν, καὶ χαλάσματα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν

ΠΡΟΣΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ Υ. 315

Ιούνιον και Ιούλιον μήνα. Ὁ Ἰοσκίαμος εἶναι φυτὸν τι χορ-
τῶδες και διετεές, ὑφούται ἕνα πόδα και μισόν, οἱ βλα-
στοί του εἶναι τραχεῖς, και ἀνοικτοί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶ-
ναι ἐναλλάξ κείμενα, μεγάλα, πλατέα, ὀδοντωτά, με-
γάλους ὀδόντας, με χρῶμα λευκοπράσινον, τὰ ἄνθη αὐ-
τῶν εἶναι μεγάλα χωνοειδῆ, ἢ εἰς εἶδος καμπάνας με
χρῶμα λαθυρόχροον· ὁ κάλυξ αὐτῶν εἶναι τραχὺς, εἰς εἶ-
δος δακτυλήθρας τῶν χειρῶν, γέμων ἀπὸ τρίχας τινὰς δυ-
νατὰς, και ἀπὸ σπόρους μελανοῦς, ὡς τοῦ σινάπεως.

Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰ φύλλα τοῦ Ἰοσκιά-
μου και οἱ σπόροι αὐτοῦ.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικὴ και ναρκωτικὴ, ἐναντίον τοῦ ὀπίου
και τοῦ ρευστοῦ λαυδάνου.

Μεταχειρίσεις. Εἰς τὴν μανίαν, μελαγχολίαν, παραλυσίαν,
ἐπιληψίαν, σπασμούς, και ὑστερισμούς· ἔξωθεν εἰς πρή-
σματα τῶν ἀδένων, εἰς πόνους τῶν σκίρρων και εἰς
τὰς πληγὰς.

Δόσις τοῦ ἀποβράσματος, ἀπὸ ἕνα κόκκον ἕως μισόν δράμ.
τὴν ἡμέραν.

Ὀκτὼ εἰδῶν Ἰοσκίαμοι εὐρίσκονται.

{ Ἰσσωπος, Ἑλληνιστί. Ἰσσωπον, Νεοελληνιστί.
{ Ἰσώπους ὀφφίτσινάλις, Λατιν. Ἰσσοπ ὀφφίτσινάλ, Γαλ.
{ Ἰσσοπο Ἰταλιστί. Σουφα ὑτοῦ, Τουρκισί.

Κλάσις 14. Διδυναμία. Τάξις I. Γυμνοσπέρμιον.

Ὅρα σχῆμα 190 εἰστὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1194. Ὁ μικρὸς οὔτος Ἰσσωπος εἶναι φυτὸν πο-
λύζων, και φύεται φυσικὸς και ἄγριος εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς
τὴν Ἀσίαν και Ἑλλάδα, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ιούλιον μήνα;

οι βλαστοί του είναι ίσιοι, πολλότατοι, και κλωνίferοι, και ύψηλοι ένα πόδα και πλέον τι· τὰ φύλλα των είναι ἀντικείμενα, στενά, γραμμώδη, μακρά, ἔως ἓνα δάκτυλον, ἅπαντα πράσινα με τινὰς τρίχας λεπτὰς· τὰ ἄνθη τοῦ Ἰσώπου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι κυανᾶ, ἐνίοτε κόκκινα, ἢ λευκά, αὐτὰ σχηματίζουν ἓνα στάχυν με φύλλα ὀρθὰ καὶ λήγοντα εἰς ὀξύ.

Μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλον τὸ χόρτον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὀσμὴν ἡδονικὴν, γεῦσιν κεντηστικὴν, ὑπόπικραν καὶ ἀρωματικὴν.

Δύναμις. Δυναμωτικὸς, ἀνθελμιντικὸς καὶ στυπτικὸς.

Μεταχειρίσεις. Ἐσώθεν, εἰς πάθη τοῦ πνεύμονος, ἀσθενικῆς διαθέσεως, καὶ εἰς τοὺς ἔλμινθας.

Δόσις τοῦ χόρτου, ἀπὸ ἓν δράμι εἰς 50 δράμια νερὸν βραστὸν διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

{ Φυλλάνδριον τοῦ νεροῦ, Ἑλληνισί.

{ Φυλλάνδριουμ ἀκούατικουμ, Λατινισί. Φυλλάνδρ, Γαλλισί.

{ Φυλλάνδριο ἀκουάτικο, Ἰταλιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύνχιον.

Ὅρα τὸ σχῆμα αὐτοῦ εἰς τὸν Βλάκερ. 570.

§. 1195. Τοῦτο τὸ μικρὸν φυτὸν λέγεται φυλλάνδριον τοῦ νεροῦ, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φέεται περὶ τοὺς ποταμοὺς, ῥύακας, καὶ ὑγροὺς τόπους τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, τὰ φύλλα αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ εἶναι χονδρά, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν οἱ σπόροι αὐτοῦ καὶ τὰ φύλλα, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ὀσμὴν εὐώδη, γεῦσιν ἀρωματικὴν καὶ δριμεῖαν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικόν.

ΠΡΟΣΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ Ψ. Φ. 317

Μεταχειρίσις. Εἰς τὴν φθίσιν, κατάρρουν, λευκόρροϊαν, δυσεντερίαν καὶ χρονικὸν ἐμετικόν.

Δόσις τῶν σπόρων, ἀπὸ 6 κόκ. ἕως 4 δράμ.

{ Ψυχότρια ἐμετικὴ, Ἑλληνιστί. Ἐμετικόχορτον Νεοελλην.
{ Ψυχότρια ἐμέτικα, Λατινισί. Ψυχότρια ἐμετικ, Γαλλισί.
{ Ἴππεκακουάνα, Ἰταλιστί. Ἀρκιζχέμ, Τουρκιστί.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 198 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1196. Διάφορα φυτὰ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὑποῖα δίδουσι εἰς τὴν ἰατρικὴν τὰς ἐμετικὰς ῥίζας· αἱ ῥίζαι αὗται αἱ ἐμετικαὶ τῆς Ψυχοτρίας εἶναι κυλινδρικοὶ, οἱ βλαστοὶ αὐτῶν εἶναι χορτώδεις, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἀντικείμενα, ὠοειδῆ, ἢ λογχοειδῆ, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι ὑπόλευκα· αὐτὰ κεῖνται εἰς εἶδος κορύμβου ἀνοικτοῦ· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι τῆς Ἴππεκακουάνας, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι χροῶμα μελαγχρινόν.

Δύναμις. Ἀδυναμωτικά, ἐμετικά καὶ καθαρτικά, εἰς μικρὰν δόσιν εἶναι στυπτικά.

Μεταχειρίσις. Εἰς μικρὰν δόσιν εἰς τὰς διαρροίας, βήχα, αἰμόπτυσιν, αἰμορραγίαν, εἰς μεγάλην δόσιν ἐμετικά.

Δόσις. Ἀπὸ ἓνα κόκκον ἕως δύο τὴν ἡμέραν, ὡς ἐμετικόν ἀπὸ κόκ. 20 μὲ τὸ νερόν.

35 εἰδῶν Ψυχότριαι εὐρίσκονται.

{ Φιλύρα, Ἑλληνισί. Φιλουρέα, Νεοελληνισ.
{ Τίλια Εὐρωπαϊά, Λατινισί. Τίλου κομμούν, Γαλλισί.
{ Τίλιο, Ἰταλισί. Φλαμούρ άγατσι, Τουρκισί.

Κλάσις 13. Πολυάνδριον. Τάξις 5. Μονογύναιον.

Όρα σχῆμα 191 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§ 1197. Ἡ ὠραία αὕτη Φιλύρα εἶναι δένδρον πολύζων καὶ μέγαν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα· ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου τούτου γίνεται χονδρὸς, αὐτὸς εἶναι ἴσος κλωνίφερος, ὑψοῦται ἕως 15 ἢ 20 πόδας, ἡ φλοιὰ τῆς Φιλύρας εἶναι χονδρῆ, οἱ κλώνοι τῆς εἶναι λεῖοι, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἐναλλάξ κείμενα, καρδιόσχημα καὶ ὀδοντωτά, τὰ ἄνθη αὐτῶν ἔχουσιν ὀσμὴν εὐωδιστάτην καὶ ἡδονικὴν, τὸ χρῶμα τῶν ὀπείων εἶναι λευκοκίτρινον καὶ ὠραῖον· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν μόνον τὰ ἄνθη.

Δύναμ. τῶν ἀνθέων, δυναμωτικὴ, ἰδρωτικὴ καὶ διαφορητικὴ.
Μεταχειρίσεις. Εἰς τὸν πλευρίτην καὶ περιπνευμονίαν, εἰς τοὺς ῥευματισμοὺς καὶ κατάρρου τὸν ὄξυν.

Δόσεις τῶν ἀνθέων, ἀπὸ δράμ. 2 εἰς νερὸν βραστὸν ὄρ. 100.

{ Φοῦ καὶ νάρδος ἀγρία, Ἑλληνισί. Βαλεριάνα, Νεοελληνισί.
Βαλεριάνα ὀφριτσινάλις, Λατινισί. Βαλεριάνα Γαλλισί.
Βαλεριάνα σιλβέστρα, Ἰταλिसί. Κετέ ὀτοῦ, Τουρκισί,

Κλάσις 3. Τριάνδριον. Τάξις 1. Μονογύναιον.

Όρα σχῆμα 193 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1198. Ἡ Βαλεριάνα αὕτη λέγεται Νάρδος ἀγρία, καὶ Φοῦ παρὰ τοῦ σοφοῦ Διοσκουρίδου καὶ Ἀρεταίου, αὕτη εἶναι φυτὸν πολύζων καὶ χορτώδες, τὸ ὅποιον φύεται εἰς τὰ ὄρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστὸν μῆνα, αἱ ῥίζαι τῆς Βαλεριάνης ταύτης εἶναι κυλινδρικοὶ μὲ πολλὰ ῥιζίδια ὑπόλευκα· οἱ ἔλαστοι αὐτῶν εἶναι ὀρθιοὶ καὶ ὑψηλοὶ ἕως τέσσαρας ἢ πέντε πόδας, αὐτοὶ εἶναι κυλινδρικοὶ, σωληνοειδεῖς, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι ἀντικείμενα, γλαυκὰ, καὶ πτεροειδῆ, τὸ χρῶμα αὐτῶν εἶναι λευκὸν καὶ ὀλίγον πρασινωπὸν, τὰ ἄνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς τὰς κο-

ΠΡΟΣΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ Φ. 319

ρουφάς τῶν βλαστῶν εἰς εἶδος κορύμβων· μικρῶν· αὐτὰ εἶναι λευκά ἢ κοκκινωπὰ καὶ εὐώδη· Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν αἱ ῥίζαι τῆς Βαλεριάνης, αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν ὀσμὴν ἀηδεστέτην.

Δύναμις τῶν ῥιζῶν, δυναμωτικαὶ τῶν νεύρων, ναρκωτικαὶ καὶ ἀνθελμιντικά.

Μεταχειρίσεις. Εἰς πάθη νευρικὰ καὶ σπασμωδικὰ, εἰς τὰς Οἰήμας, εἰς τὰς ἐπιληψίας, ἡμικρανίαν, ὑστερισμὸν, σπασμούς, ὑποχονδρίας, σκώληκας, αἰμόπτυσιν καὶ εἰς τὴν ἀμαύρωσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

Δόσις. Ἀπὸ μισὸν ὄρ. ἕως ἓν, τρίς, ἢ τετράκις τῆς ἡμέρας, εἰς κόχλασμα ἀπὸ ὄρ. 4 εἰς νερὸν βραστὸν δράμ. 100. Ὡς εἰδῶν βαλεριάναι εὐρίσκονται.

{ Φυσάλις ἀλκεκέγκη, Ἑλληνιστί. Φυσαλὶς ἀλκεκέγκη, Λατίν.
{ Κοκουέρ, Γαλλιστί. Ἀλκεκέγκη, Ἰταλιστί. Ἀλκέγκι, Τουρ.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις I. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 194 εἰς τὸν Β'. τόμ. τῆς Βοτάνικῆς μου.

§. 1199. Τὸ Ἀλκεκέγκι εἶναι φυτὸν πολύζων, ἀπὸ τὸ γένος τῶν στρύγγων τοῦ κόσμου, αὐτὸ τὸ φυτὸν εἶναι μικρὸν καὶ χορτώδες, φύεται εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας, Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα, οἱ βλαστοὶ αὐτοῦ ὑψοῦνται ἕως δύο πόδας, τὰ φύλλα τῶν εἶναι ποδίφερα, τὰ ἄνθη τῆς Φυσαλίδος ταύτης εἶναι ὠραῖα, ὑπόλευκα, ἢ ὀλίγον κιτρινωπὰ, ὁ κάλυξ αὐτῶν μεταβάλλεται εἰς καρπὸν κενὸν ἔσωθεν καὶ κοκκινωπὸν ἔξωθεν, μεγάλον, ἴσον μὲ μεγάλα κεράσια, κατὰ τὸ χρῶμα ὁμοιάζουσι τὸ ὠριμον κάψικον, ἤτοι τὴν κοκκινόπιπεριάν τοῦ κήπου· μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν

αί βάρχειαι αὐτοῦ, ἤτοι αὐταὶ αἱ ὄριμοι φύσκαί, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι γεῦσιν νόστιμον καὶ ὑπόξυνον.

Δύναμις τῶν βάρχειων, δροσιστικαὶ, διουρητικαὶ, ἀνώδυναί καὶ ὀλίγον ἀδυναμωτικά.

Μεταχειρίσις. Εἰς ἀσθενικὴν ὑδροπικίαν, εἰς δυσουρίαν, εἰς νεφρίτην καὶ εἰς τὴν ἄμμον τῶν νεφρῶν.

Δόσις τῶν καρπῶν ἀπὸ δράμια 3 ἢ 4 εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

15. εἰδῶν φουσαλίδες εὐρίσκονται.

Καλβάνη Ἑλληνιστ. Βουβῶν Γάλβανουμ, Λατινιστ.

Βοβῶν Γαλβενίφερα, Γαλλ. Γάλβανον, Ἰταλ. Κασνί, Τουρ.

Κλάσις 5. Πεντάνδριον. Τάξις 2. Διγύναιον.

Ὅρα σχῆμα 195 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1200. Ἡ Καλβάνη εἶναι φυτὸν πολύζων καὶ ἀειθαλές, φυόμενον εἰς τὴν Ἀφρικὴν, Περσίαν καὶ Τουρκίαν, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Ἰούλιον μῆνα, οἱ βλαστοὶ τῆς Καλβάνης ὑψοῦνται ἀπὸ 6 ἕως 8 πόδας, αὐτοὶ εἶναι ἀδύνατοι, κλωνίφεροι, ἀύλακωτὶ μὲ φλοιὸν κιτρινωπὴν, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι μεγάλα, πτερωτὰ καὶ διπτερωτὰ, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσι μὲ τὰ φύλλα τῶν ἡμέρων σελίνων καὶ κραμερίας· τὰ ἀνθὴ τῆς Καλβάνης κεῖνται πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν βλαστῶν καὶ κλώνων αὐτῶν εἰς εἶδος κορύμβου σφαιρικοῦ, καὶ αὐτὰ εἶναι κίτρινα καὶ μικρὰ ὡς τοῦ μαράθρου, ὅλον τὸ φυτὸν πλουτεῖ ἀπὸ γαλακτώδους τι ὑγρῶν, αὐτὸς ὁ χυλὸς ξηρανθεὶς ὀνομάζεται Καλβάνιον κόμμι, καὶ Λατινιστὶ γόμμα γάλβανουμ.

Δύναμις. Δυναμωτικὸν, ἀντισπασμωδικόν, καὶ μηχανγωγόν.

Μεταχειρ. Ἐσῶθεν εἰς ἀσθμα δεινόν, εἰς πάθη ὑστερικά· ἔξωθεν, εἰς σκληρὰ πρήσματα καὶ ἀποστήματα.

ΠΡΟΣΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ Χ. 321

Δόσις Ἀπὸ κόκκους 20 ἕως ἓν δράμι εἰς τροχίσκους.

{ Χελιδόνιον γλαυκόν, Ἕλλην. Χελιδονόχορτον μέγα, Νεοελ.
{ Χελιδόνιουμ Μάϊους, Δατ. Ἐκλαϊρ καὶ Χελιδονιέ, Γαλ.
{ Ἔρβα τσελιδόνια, Ἰταλιστί. Καρλαγγίτς ὀτου, Τουρκισί.

Κλάσις ΙΒ. Πολυάνδριον. Τάξις Ι. Μονογύναιον.

Ὅρα σχῆμα 197 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1201. Τὸ περίεργον τοῦτο φυτὸν εἶναι πολύζωον, φύεται εἰς τοὺς δρόμους, φράκτας τῶν ἀμπελίων, πλησίον ρυάκων καὶ ποταμῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἑλλάδος, ὅπου ἀνθεῖ πρὸς τὸν Μάϊον μῆνα· αἱ ρίζαι τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ἀδρακτοειδεῖς καὶ μακραι, οἱ ἔλαστοί των εἶναι χορτώδεις, καὶ ὑφούνται ἕως δύο πόδας, οἱ κλῶνοί των εἶναι λεπτοὶ καὶ ἀνοικτοί, τὰ φύλλα αὐτῶν εἶναι πτερωτὰ μὲ λοβοὺς στρογγυλοῦς, τὸ φυτὸν εἶναι γλαυκόν. Τὰ ἀνθη αὐτῶν κεῖνται εἰς εἶδος σκιαδίων, τὰ πέταλα τῶν ὁποίων εἶναι τέσσαρα στρογγυλὰ, μὲ χρῶμα ὠραιύτατον, χρυσοειδές, κίτρινον· ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι κεράτιά τινα μικρὰ καὶ διθυρα. Ὅλον τὸ φυτὸν αὐτὸ περιέχει χυλόν τινα ὠραῖον κίτρινον, ὁ ὁποῖος εἶναι ὀξύς καὶ δριμύτατος, μὲ ὀσμὴν ἀηδῆ καὶ ναρκωτικὴν· ὅλον τὸ φυτὸν μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἰατρικὴν εἰς κόχλασμα.

Δύναμις. Ἐλαφροδυνάμωντικὸν καὶ διουρητικόν.

Μεταχειρίσις. Ἐσωθεν, εἰς πάθη τοῦ δέρματος, εἰς καχεξίαν, εἰς τὴν κιτρινάδα καὶ εἰς ἔρπητας.

Δόσις τοῦ χόρτου ἀπὸ δράμια ὀκτώ εἰς νερόν βραστόν δρ. 100 διὰ νὰ γίνῃ κόχλασμα.

5 εἰδῶν Χελιδόνιον εὐρίσκεται.

(TOM. Β'.)

❧ (21) ❧

Ψωμοκαρπίς, Ἑλληνιστί. Ἀρτόκαρπους, Λατινιστί.
 Ιουκουιέρ Λάβεο δι πένν, Γαλ. Ἄλβορε δι πάνε, Ἰταλιστί.
 Ἐκμὲκ ἀγατσι, Τουρκιστί.

Κλάσις 21. Γυνάνδριον. Τάξις I. Μονάνδριον.

Ὅρα σχῆμα 199 εἰς τὸν Β'. Τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1202. Ἡ Ψωμοκαρπίς εἶναι δένδρον ἀξιολογώτατον, δῶρον τῆς φύσεως, καὶ τὸ πλέον ἀναγκαῖον εἰς τὸν δυστυχῆ ἀνθρώπον. Αὐτὸ τὸ δένδρον φύεται εἰς ἑλας σχεδὸν τὰς νήσους τῶν Ἰνδιῶν, ὑψοῦται ἕως 60 ἢ 70 πόδας, τὰ φύλλα του εἶναι μεγαλώτατα ἕως 2 πόδας τὸ μῆκος, καὶ ἡμισυ τὸ πλάτος, τὰ ἄνθη αὐτῶν εἶναι κυλινδρική, ἐπιμήκη, ἐξὼν γίνεταί ὁ καρπὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι μεγαλώτατος, ἴσος μὲ ἐν μεγάλον κολοκύνθιον, ἡ διάμετρος τοῦ ὁποῖου εἶναι ἐνὸς ποδός· τὸ δένδρον αὐτὸ ἔασται ἄνθη διηνεκῆ καὶ ὠρίμους καρπὸς ἕως ὀκτὼ μῆνας, ὅτλ. ἀπὸ τὸν Δεκέμβριον μῆνα ἕως τὸν Ἰούλιον· αὐτὸς ὅταν ὠριμάσῃ, φαίνεται ὑποκίτρινος, κόπτεται ὁμοίως πρὶν ὠριμάσῃ καὶ τριφεγεταιί πρῶσφτος καψαλισμένος εἰς τοὺς ἄνθρακας, ἡ ποιότης τοῦ ὁποῖου εἶναι ὡς ἡ κόρα τοῦ κοινοῦ ψωμοῦ· τρία δένδρα πρέφουσι θαψίλωσ ἕνα ἀνθρώπον διὰ 8 μῆνας, εἴθε νὰ ἔφερον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα αὐτὸ τὸ εὐλογημένον δένδρον, καὶ τότε ἔεθαια οἱ ἀμελεῖς δὲν ἤθελον δουλεύσειν ποτέ.

Ἰκιμον μέγν, Ἑλληνιστί. Βασιλικός, Νεοελληνιστί.
 Ἰκιμουμ Βασιλικουμ, Ἀπτ. Βασιλικ καμμου, Γαλλιστί.
 Βασιλικο μαϊόρε, Ἰταλιστί. Φεσλιέν ὀτροῦ, Τουρκιστί.

Κλάσις 14. Διδυναμίς. Τάξις I. Γυμνοσπέρμιον.

Ὅρα σχῆμα 200 εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς Βοτανικῆς μου.

§. 1203. Ὁ εὐλογημένος αὐτός Βασιλικός εἶναι φυτὸν ἐνιαύσιον, ἐνίοτε γίνεται καὶ πολυετές· μετὰ τὴν προφύλα-

ΠΡΟΣΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗΝ .Ω 323

ξιν, λέγεται Ὀλιμον ἐκ τοῦ ὠκέως φύμενον, ὁ βασιλικὸς φύεται εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ περιποιεῖται. Ἡ ρίζα τοῦ βασιλικοῦ τούτου εἶναι σκληρὰ, αὐτὴ ἀναδύει βλαστὸν τινα ποδιαῖον, ἢ καὶ μεγαλύτερον, κλωνίφερρον καὶ φυλλίφερρον, τετράγωνον, καὶ ξυλώδη· οἱ κλώνοι αὐτοῦ εἶναι ἀντικείμενοι, φέρονται σταυροειδῶς, εἶναι πολλότατοι τετράγωνοι, τὰ φύλλα τῶν βλαστῶν καὶ τῶν κλώνων εἶναι ἀντικείμενα, ὠοειδῆ ἢ ὠλογχοειδῆ, ὀλίγον ὀδοντωτὰ, λεῖα, μὲ χροῶμα βαθυπράσινον. Τὰ ἄνθη τοῦ Βασιλικοῦ εἶναι ἀντικείμενα, λευκὰ καὶ ὠραῖα, ἐνίοτε εἶναι καὶ πορφυρᾶ μὲ μικρὰ ποδία, κείμενα ἅπαντα εἰς εἶδος ἀσταχύων μικρῶν· ἕκαστος αὐτῶν τῶν ἀσταχύων περιέχει ἀπὸ ἑξ ἄνθη λευκὰ, ἢ πορφυρὰ, ἡ κάλυξ αὐτῶν εἶναι τριχωτὸς, οἱ σπόροι τοῦ Βασιλικοῦ εἶναι λεπτοί, στρογγυλοί, σκληροί· καὶ μελανοί. Μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅλοι οἱ Βασιλικοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι ὄσμην ἀρωματικὴν, καὶ γεῦσιν θερμὴν.

Μεταχειρίσις. Εἰς πάθη ἀσθενικὰ, καὶ εἰς τὴν δυσουρίαν.

Δόσις. Ἀπὸ δράμια δύο· εἰς νερὸν βραστὸν δράμια 100.

20 εἰδῶν Βασιλικοὶ εὐρίσκονται.

Σημειώσεις. Ἴδου σὺν Θεῷ ἐτυπώσαμεν καὶ τὸν Β'. Τόμον τῆς παρούσης Ἰατρικῆς βίβλου· ὅθεν εἰμι εὐελπίς, ὅτι πᾶς νουνεχῆς καὶ διαβασίμενος ἄνθρωπος, ἀναγινώσκων συνεχῶς καὶ προσεκτικῶς ταύτην τὴν βίβλον καὶ τὴν προλαβοῦσαν Πρακτικὴν μου Βοτανικὴν, θέλει ὠφελῆσειν κάλλιστα τὸν ἑαυτὸν του· καὶ τὸν πλησίον του χωρὶς νὰ προστρέξῃ εἰς τοὺς φιλοκερδεῖς καὶ ἀμαθεῖς ἰατροὺς καὶ κακογραΐδια. Ἡ Πρακτικὴ μου Βοτανικὴ περιέχει τὴν ἐξήγησιν 200 βοτάνων μὲ τὰς χρωματισμένους εἰκόνας αὐτῶν. Ἡ τιμὴ τῶν δύο τόμων αὐτῆς εἶναι δραχ. 30.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Παναγιώτης Ιατράκος Συνταγματάρχης	σώμ.	2.
Β. Αθάνατος Μπούχλιας, Δογαγ. Δέσβιος		2.
Δ. Θεολόγου εκ Καστανίας Αγράφων		1.
Αημίτριος Γεωργίου Σκλαβάκης Χίος		1.
Παναγιώτης Νόβας		1.
Αλέξιος Νόβας		1.
Ο Πανοσιώτ. Ιερομόναχος Ίωακείμ Πύρρος		20.
Ο Αρχιμανδρίτης Καλλίνικος Σταματιάδης Θάσιος		1.
Ίω. Ύζεφατζόπουλος εκ Νεγάδων Ζαγορίσιος		1.
Οι έντιμ. άδελφοί Κωνστ. Αθ. και Ίω. εκ Νεγάδων Ζαγ.		1.
Πέτρος Τζαλόνης Τήνιος		1.
Νικόλαος Σχορδής		1.

ΕΝ ΙΑΣΙΟΙΣ.

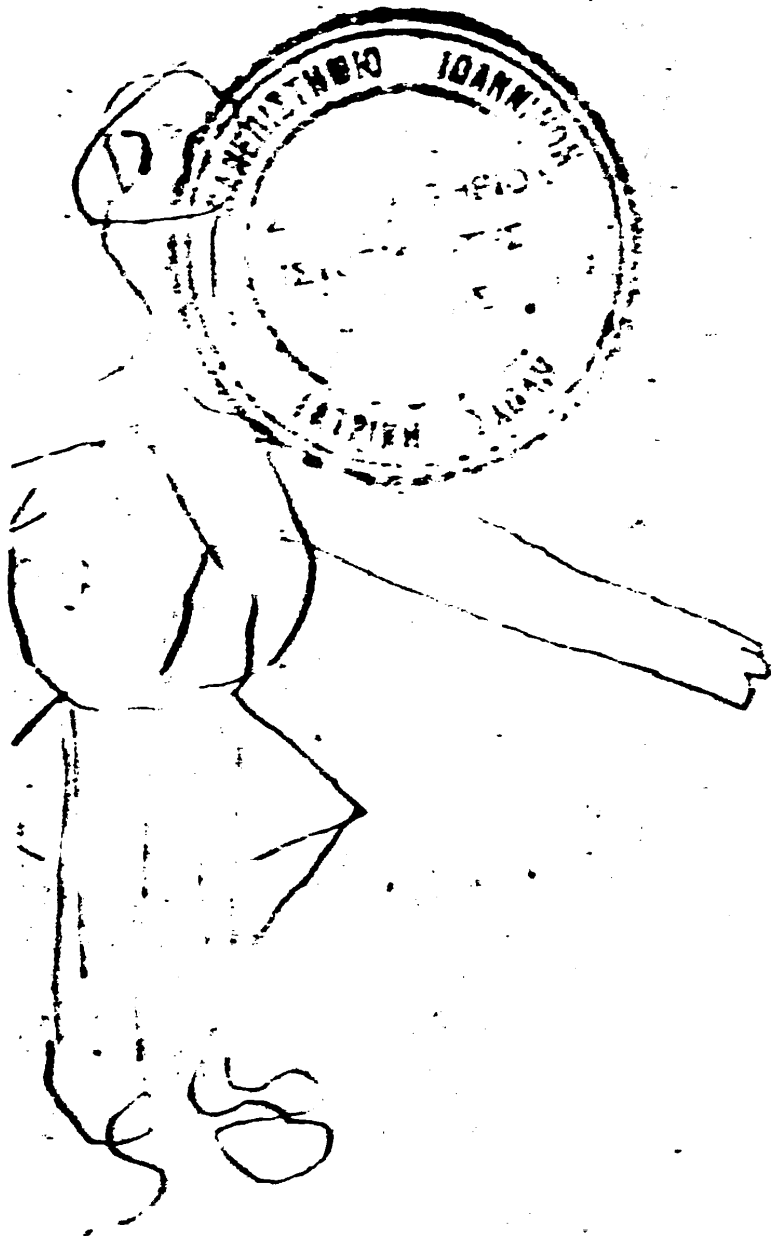
Αλέξιος Τέσπας οφθαλμοιάτρος	σώμ.	1.
Α. Αναστασίου Πιτάρης		1.
Πέτρος Αναστασίου Σερδάρης		1.
Γεώργιος Λάσκαρης Δεβογιαννόπουλος		1.
Σερδάρης Πελοποννήσιος		1.
Ίωάννης Λάσκαρης		1.
Οι αὐτάδελφοι Α. και Ν. Ρέσσαϊοι		1.
Παναγιώτης Πισμίσης Σερδάρης		1.
Κωστακης Ρώμας Σερδάρης		1.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Οι αὐτάδελφοι έξοχώτ. κολοδέται Χ. και Κ.		
Ίωάννου Μπητσίου Ζαγορίσιοι	σώμ.	1.
Πανταζής Καστορίας Ζαγορίσιος		1.
Ίωάννης Αργύρη ιατρός Ζαγορίσιος		1.
Απόστολος Ι. Δαλαμπύρας Ζαγορίσιος		1.
Γεώργιος Ζλότοβιτς		1.
Κριτόδουλος Θ. Μάτιος Ζαγορίσιος		1.

369 ΠΥΡΡΟΣ ΑΙΟΝ., ΕΙΚΟΝΑΙΟΝ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ, τ. 2 δεμ. ομοί, Α' έκδοσις, τυπ. Τό-
μια Κιδομείας, Ιωαννίδου Σμυρναίου και Γεωργίου Αθανασιάδου Μελιπταγούς εκ
Μακεδονίας, Εν Ναυπλίω 1831 τω δέκατω έτει της Ελληνικής Ελευθερίας. Λέγει η
σελ. τίτλου του 2ου τόμου, και ο "πίναξ εμπηρεχομένων" 97 σελ. χειρόγραφες. Με ξυ-
λογραφία στον 1ο τόμο 2η σελίδα και στον 2ο τόμο σελίδα 247. 150-200

Handwritten signature or scribble.

